

SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE

VÝROČNÁ SPRÁVA 2021

SÚDNA ČINNOSŤ

SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE

Výročná správa 2021

Súdna činnosť

Prehľad súdnej činnosti Súdneho dvora a Všeobecného súdu Európskej únie

Súdny dvor
L-2925 Luxemburg
Luxembursko
Tel. +352 4303-1

Všeobecný súd
L-2925 Luxemburg
Luxembursko
Tel. +352 4303-1

Súdny dvor na internete:
curia.europa.eu

Printed by the Court of Justice of the European Union in Luxembourg

Redakčná uzávierka: marec 2022

Inštitúcia ani žiadna iná osoba konajúca v mene inštitúcie nezodpovedá za prípadné použitie informácií uvedených vyššie.

Luxemburg: Súdny dvor Európskej únie · Riaditeľstvo pre komunikáciu ·
Oddelenie elektronických publikácií a médií, 2022

© Európska únia, 2022

Fotografie © Európska únia, 2019 – 2022

Reprodukcia je povolená s uvedením zdroja.

Akékoľvek použitie alebo reprodukcia fotografií alebo iných dokumentov, vo vzťahu ku ktorým Európska únia nie je nositeľom autorských práv, sú bez súhlasu nositeľov autorských práv zakázané.

Obsah

<i>Predhovor K. Lenaerts, predsedu Súdneho dvora Európskej únie</i>	14
---	----

Kapitola 1 · Súdny dvor

A. Vývoj a činnosť Súdneho dvora v roku 2021	18
---	----

B. Judikatúra Súdneho dvora v roku 2021	20
--	----

I. Hodnoty Únie	20
------------------------	----

1. Rešpektovanie právneho štátu	20
--	----

- Rozsudok z 18. mája 2021 (veľká komora), Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393) 20
- Rozsudok z 21. decembra 2021 (veľká komora), Euro Box Promotion a i. (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19, EU:C:2021:1034) 23
- Rozsudok z 2. marca 2021 (veľká komora), A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153) 27
- Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), Komisia/Polsko (Disciplinárny režim sudcov) (C-791/19, EU:C:2021:596) 29
- Rozsudok zo 6. októbra 2021 (veľká komora), W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie) (C-487/19, EU:C:2021:798) 31
- Rozsudok zo 16. novembra 2021 (veľká komora), Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i. (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931) 33
- Rozsudok z 20. apríla 2021 (veľká komora), Republika (C-896/19, EU:C:2021:311) 35

2. Postup prijímania rozhodnutia o existencii jasného rizika vážneho porušenia hodnôt Únie niektorým členským štátom	37
---	----

- Rozsudok z 3. júna 2021 (veľká komora), Maďarsko/Parlament (C-650/18, EU:C:2021:426) 37

II. Základné práva	40
---------------------------	----

1. Právo na spravodlivý proces	40
---------------------------------------	----

- Rozsudok z 2. februára 2021 (veľká komora), Consob (C-481/19, EU:C:2021:84) 40

2. Zásada <i>ne bis in idem</i>	42
--	----

- Rozsudok z 12. mája 2021 (veľká komora), Bundesrepublik Deutschland (Červený obežník Interpolu) (C-505/19, EU:C:2021:376) 42

3. Sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania	44
--	----

- Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), WABE a MH Müller Handel (C-804/18 a C-341/19, EU:C:2021:594) 44

4. Ochrana osobných údajov	47
• Rozsudok z 2. marca 2021 (veľká komora), Prokuratuur (Podmienky prístupu k údajom týkajúcim sa elektronických komunikácií) (C-746/18, EU:C:2021:152)	47
• Rozsudok z 15. júna 2021 (veľká komora), Facebook Ireland a i. (C-645/19, EU:C:2021:483)	49
• Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), Latvijas Republikas Saeima (Pokutové body) (C-439/19, EU:C:2021:504)	52
III. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie	55
• Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, EU:C:2021:602)	55
• Rozsudok zo 16. novembra 2021 (veľká komora), Governor of Cloverhill Prison a i. (C-479/21 PPU, EU:C:2021:929)	56
IV. Občianstvo Únie	59
1. Právo na voľný pohyb a pobyt na území členských štátov	59
• Rozsudok zo 6. októbra 2021, A (Prekročenie hranice na rekreačnom plavidle) (C-35/20, EU:C:2021:813)	59
• Rozsudok zo 14. decembra 2021 (veľká komora), Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (C-490/20, EU:C:2021:1008)	61
2. Rozhodnutia o vyhostení občanov Únie prijaté hostiteľským členským štátom	63
• Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Účinky rozhodnutia o vyhostení) (C-719/19, EU:C:2021:506)	63
• Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), Ordre des barreaux francophones et germanophone a i. (Preventívne opatrenia na účely vyhostenia) (C-718/19, EU:C:2021:505)	66
3. Odvožené právo na pobyt štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občana Únie	68
• Rozsudok z 2. septembra 2021 (veľká komora), État belge (Právo na pobyt v prípade domáceho násillia) (C-930/19, EU:C:2021:657)	68
V. Inštitucionálne ustanovenia	70
1. Prístup k dokumentom	70
• Rozsudok z 21. januára 2021, Leino-Sandberg/Parlament (C-761/18 P, EU:C:2021:52)	70
2. Výsady a imunity Únie	71
• Rozsudok z 30. novembra 2021 (veľká komora), LR Ğenerálprokuratūra (C-3/20, EU:C:2021:969)	71
3. Povinnosti členov Dvora audítorov	73
• Rozsudok z 30. septembra 2021 (plénum), Dvor audítorov/Pinxten (C-130/19, EU:C:2021:782)	73

VI. Súdna agenda Únie	77
1. Návrh na začatie prejudiciálneho konania	77
• Rozsudok zo 6. októbra 2021 (veľká komora), Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi (C-561/19, EU:C:2021:799)	77
• Rozsudok z 23. novembra 2021 (veľká komora), IS (Nezákonnosť uznesenia o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania) (C-564/19, EU:C:2021:949)	78
2. Žaloba o neplatnosť	80
• Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), Venezuela/Rada (Dotknutosť tretieho štátu) (C-872/19 P, EU:C:2021:507)	80
VII. Slobody pohybu	83
1. Voľný pohyb tovaru	83
• Rozsudok z 20. mája 2021, Renesola UK (C-209/20, EU:C:2021:400)	83
2. Sloboda usadiť sa	84
• Rozsudok z 11. februára 2021, Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp (C-407/19 a C-471/19, EU:C:2021:107)	84
• Rozsudok z 29. apríla 2021, Banco de Portugal a i. (C-504/19, EU:C:2021:335)	86
• Rozsudok z 8. júla 2021, VAS Shipping (C-71/20, EU:C:2021:550)	88
3. Slobodné poskytovanie služieb	90
• Rozsudok z 3. februára 2021, Fussl Modestraße Mayr (C-555/19, EU:C:2021:89)	90
• Rozsudok zo 14. októbra 2021, Landespolizeidirektion Steiermark (Výherné prístroje) (C-231/20, EU:C:2021:845)	92
VIII. Hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo	94
1. Azylová politika	94
• Rozsudok zo 16. novembra 2021 (veľká komora), Komisia/Maďarsko (Trestnosť pomoci žiadateľom o azyl) (C-821/19, EU:C:2021:930)	94
• Rozsudok z 9. novembra 2021 (veľká komora), Bundesrepublik Deutschland (Zachovanie celistvosti rodiny) (C-91/20, EU:C:2021:898)	97
• Rozsudok z 20. mája 2021, L.R. (Žiadosť o azyl zamietnutá Nórskom) (C-8/20, EU:C:2021:404)	99
• Rozsudok z 20. januára 2021, Secretary of State for the Home Department (C-255/19, EU:C:2021:36)	101
2. Prisťahovalecká politika	103
• Rozsudok zo 14. januára 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Návrat maloletej osoby bez sprievodu) (C-441/19, EU:C:2021:9)	103
• Rozsudok z 24. februára 2021, M a i. (Presun do členského štátu) (C-673/19, EU:C:2021:127)	104

IX. Justičná spolupráca v trestných veciach	106
1. Európsky zatykač	106
• Rozsudok zo 17. marca 2021, JR (Zatykač – Odsúdenie v treťom štáte, ktorý je členom EHP) (C-488/19, EU:C:2021:206)	106
• Rozsudok z 29. apríla 2021, X (Európsky zatykač – <i>Ne bis in idem</i>) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339)	108
2. Právo na informácie v trestnom konaní	110
• Rozsudok z 28. januára 2021, Specializirana prokuratura (Poučenie o právach) (C-649/19, EU:C:2021:75)	110
3. Vzájomné uznávanie rozsudkov v trestných veciach	112
• Rozsudok z 15. apríla 2021, AV (Rozsudok ukladajúci súhrnný trest) (C-221/19, EU:C:2021:278)	112
4. Zaisťovanie a konfiškácia prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii	114
• Rozsudok z 21. októbra 2021, Okrážna prokuratura – Varna (C-845/19 a C-863/19, EU:C:2021:864)	114
X. Justičná spolupráca v občianskych veciach	116
• Rozsudok z 24. marca 2021, MCP (C-603/20 PPU, EU:C:2021:231)	116
• Rozsudok z 25. novembra 2021, IB (Obvyklý pobyt manžela – Rozvod) (C-289/20, EU:C:2021:955)	117
XI. Doprava	119
• Rozsudok z 23. marca 2021 (veľká komora), Airhelp (C-28/20, EU:C:2021:226)	119
XII. Hospodárska súťaž	122
1. Kartely (článok 101 ZFEÚ)	122
• Rozsudok zo 6. októbra 2021 (veľká komora), Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800)	122
• Rozsudok z 27. januára 2021, The Goldman Sachs Group/Komisia (C-595/18 P, EU:C:2021:73)	124
• Rozsudok z 21. januára 2021, Whiteland Import Export (C-308/19, EU:C:2021:47)	126
• Rozsudok z 11. novembra 2021, Stichting Cartel Compensation a Equilib Netherlands (C-819/19, EU:C:2021:904)	128
2. Zneužitie dominantného postavenia (článok 102 ZFEÚ)	130
• Rozsudok z 25. marca 2021, Deutsche Telekom/Komisia (C-152/19 P, EU:C:2021:238)	130
• Rozsudok z 25. marca 2021, Slovak Telekom/Komisia (C-165/19 P, EU:C:2021:239)	130
3. Štátna pomoc	132
• Rozsudok zo 4. marca 2021, Komisia/Fútbol Club Barcelona (C-362/19 P, EU:C:2021:169)	132
• Rozsudok zo 16. marca 2021 (veľká komora), Komisia/Poľsko (C-562/19 P, EU:C:2021:201)	135
• Rozsudok zo 16. marca 2021 (veľká komora), Komisia/Maďarsko (C-596/19 P, EU:C:2021:202)	135
XIII. Daňové ustanovenia	138
• Rozsudok zo 4. marca 2021, Frenetikexito (C-581/19, EU:C:2021:167)	138

XIV. Aproximácia právnych predpisov	141
1. Duševné vlastníctvo	141
1.1 Autorské právo	141
• Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), YouTube a Cyando (C-682/18 a C-683/18, EU:C:2021:503)	141
• Rozsudok z 9. marca 2021 (veľká komora), VG Bild-Kunst (C-392/19, EU:C:2021:181)	144
• Rozsudok zo 17. júna 2021, M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2021:492)	145
1.2 Dizajny	147
• Rozsudok z 28. októbra 2021, Ferrari (C-123/20, EU:C:2021:889)	147
2. Telekomunikácie	148
• Rozsudok z 15. apríla 2021, Eutelsat (C-515/19, EU:C:2021:273)	148
3. Verejné obstarávanie	150
• Rozsudok z 3. februára 2021, FIGC a Consorzio Ge.Se.Av. (C-155/19 a C-156/19, EU:C:2021:88)	150
4. Poistenie motorových vozidiel	152
• Rozsudok z 29. apríla 2021, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (C-383/19, EU:C:2021:337)	152
5. Chemické látky	154
• Rozsudok z 21. januára 2021, Nemecko/Esso Raffinage (C-471/18 P, EU:C:2021:48)	154
6. Pranie špinavých peňazí	156
• Rozsudok z 2. septembra 2021, LG a MH (Samopranie) (C-790/19, EU:C:2021:661)	156
7. Cestovné, dovolenkové a výletné služby	157
• Rozsudok z 18. marca 2021, Kuoni Travel (C-578/19, EU:C:2021:213)	157
XV. Hospodárska a menová politika	160
• Rozsudok z 26. januára 2021 (veľká komora), Hessischer Rundfunk (C-422/19 a C-423/19, EU:C:2021:63)	160
• Rozsudok zo 6. mája 2021, ABLV Bank a i./ECB (C-551/19 P a C-552/19 P, EU:C:2021:369)	162
• Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), Komisia/Landesbank Baden-Württemberg a SRB (C-584/20 P a C-621/20 P, EU:C:2021:601)	164
• Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), FBf (C-911/19, EU:C:2021:599)	167
XVI. Sociálna politika	170
1. Rovnosť zaobchádzania v zamestnaní a povolani	170
• Rozsudok z 26. januára 2021 (veľká komora), Szpital Kliniczny im. dra J. Babińskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krakowie (C-16/19, EU:C:2021:64)	170
• Rozsudok z 3. júna 2021, Tesco Stores (C-624/19, EU:C:2021:429)	172
• Rozsudok z 15. júla 2021, Tartu Vangla (C-795/19, EU:C:2021:606)	174

2. Organizácia pracovného času	175
• Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), Ministrstvo za obrambo (C-742/19, EU:C:2021:597)	175
3. Dočasní agentúrni pracovníci	177
• Rozsudok z 11. novembra 2021, Manpower Lit (C-948/19, EU:C:2021:906)	177
4. Koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia	180
• Rozsudok z 3. júna 2021 (veľká komora), TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427)	180
• Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), A (Verejná zdravotná starostlivosť) (C-535/19, EU:C:2021:595)	182
5. Vykonávanie dohôd uzavretých medzi sociálnymi partnermi na úrovni Únie	184
• Rozsudok z 2. septembra 2021 (veľká komora), EPSU/Komisia (C-928/19 P, EU:C:2021:656)	184
XVII. Životné prostredie	186
1. Smernica o biotopoch	186
• Rozsudok zo 4. marca 2021, Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166)	186
• Rozsudok z 28. októbra 2021, Magistrat der Stadt Wien (Škrečok poľný – II) (C-357/20, EU:C:2021:881)	188
2. Smernica o vtáctve	190
• Rozsudok zo 17. marca 2021, One Voice a Ligue pour la protection des oiseaux (C-900/19, EU:C:2021:211)	190
3. Prístup k informáciám o životnom prostredí	191
• Rozsudok z 20. januára 2021, Land Baden-Württemberg (Interná korešpondencia) (C-619/19, EU:C:2021:35)	191
• Rozsudok z 15. apríla 2021, Friends of the Irish Environment (C-470/19, EU:C:2021:271)	193
XVIII. Energetika	196
• Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), Nemecko/Poľsko (C-848/19 P, EU:C:2021:598)	196
• Rozsudok z 2. septembra 2021, Komisia/Nemecko (Prebratie smerníc 2009/72 a 2009/73) (C-718/18, EU:C:2021:662)	198
XIX. Medzinárodné dohody	200
1. Rozhodcovská doložka uvedená v medzinárodnej dohode medzi členskými štátmi	200
• Rozsudok z 26. októbra 2021 (veľká komora), PL Holdings (C-109/20, EU:C:2021:875)	200
2. Zmluva o energetickej charte	202
• Rozsudok z 2. septembra 2021 (veľká komora), Moldavská republika (C-741/19, EU:C:2021:655)	202

3. Dohoda o partnerstve medzi EÚ a Arménskom	205
• Rozsudok z 2. septembra 2021 (veľká komora), Komisia/Rada (Dohoda s Arménskom) (C-180/20, EU:C:2021:658)	205
4. Istanbulský dohovor o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu	207
• Stanovisko 1/19 (Istanbulský dohovor) zo 6. októbra 2021 (veľká komora)	207
XX. Spoločná obchodná politika	211
• Rozsudok z 21. decembra 2021 (veľká komora), Bank Melli Iran (C-124/20, EU:C:2021:1035)	211
XXI. Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	214
• Rozsudok z 23. novembra 2021 (veľká komora), Rada/Hamas (C-833/19 P, EU:C:2021:950)	214
C. ČINNOSŤ KANCELÁRIE SÚDNEHO DVORA V ROKU 2021	216
I. Začaté veci	216
II. Ukončené veci	218
III. Prejednávané veci	219
D. Súdne štatistiky Súdneho dvora	220
E. Zloženie Súdneho dvora	252
I. Zmeny v zložení Súdneho dvora v roku 2021	253
II. Protokolárny poriadok k 31. decembru 2021	255

Kapitola 2 · Všeobecný súd

A. Činnosť Všeobecného súdu v roku 2021	258
B. Judikatúra Všeobecného súdu v roku 2021	262
I. Súdne konanie	265
1. Pojem akt, ktorý možno napadnúť žalobou	265
• Rozsudok z 10. marca 2021, ViaSat/Komisia (T-245/17, EU:T:2021:128)	265
• Uznesenie z 30. novembra 2021, Airoidi Metalli/Komisia (T-744/20, EU:T:2021:853)	268
2. Lehoty na podanie žaloby	270
• Uznesenie zo 17. marca 2021, 3M Belgium/ECHA (T-160/20, EU:T:2021:149)	270
3. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie	272
• Uznesenie z 8. júna 2021, Shindler a i./Rada (T-198/20, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:348)	272
• Uznesenie zo 7. decembra 2021, Daimler/EUIPO – Volkswagen (IQ) (T-422/21, EU:T:2021:888)	274
II. Inštitucionálne právo	276
1. Lisabonská zmluva – Prechodné ustanovenia	276
• Rozsudok z 27. januára 2021, Poľsko/Komisia (T-699/17, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:44)	276
2. Disciplinárny režim členov Európskeho parlamentu	278
• Rozsudok z 3. februára 2021, Moi/Parlament (T-17/19, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:51)	278
3. Európska iniciatíva občanov	280
• Rozsudok z 10. novembra 2021, Rumunsko/Komisia (T-495/19, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:781)	280
III. Pravidlá hospodárskej súťaže vzťahujúce sa na podniky	283
1. Prínosy v oblasti článku 102 ZFEÚ	283
• Rozsudok z 10. novembra 2021, Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping) (T-612/17, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:763)	283
2. Prínosy v oblasti koncentrácií	285
• Rozsudky z 20. októbra 2021, Polskie Linie Lotnicze „LOT“/Komisia (T-240/18, EU:T:2021:723, a T-296/18, EU:T:2021:724)	285

IV. Štátna pomoc	289
1. Pojem štátna pomoc	289
a) Selektívna daňová výhoda	289
• Rozsudok z 12. mája 2021, Luxembourg a Amazon/Komisia (T-816/17 a T-318/18, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:252)	289
• Rozsudok z 12. mája 2021 opravený uznesením zo 16. septembra 2021, Luxembursko a i./Komisia (T-516/18 a T-525/18, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:599)	292
b) Zvýhodnenie financované zo štátnych prostriedkov	294
• Rozsudok z 9. júna 2021, Dansk Erhverv/Komisia (T-47/19, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:331)	294
2. Pomoc v odvetví leteckej dopravy súvisiaca s pandémiou Covid-19	297
• Rozsudok zo 17. februára 2021, Ryanair/Komisia (T-259/20, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:92)	297
• Rozsudok zo 17. februára 2021, Ryanair/Komisia (T-238/20, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:91)	299
3. Pomoc v odvetví energetiky	301
• Rozsudok z 15. septembra 2021, CAPA a i./Komisia (T-777/19, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:588)	301
• Rozsudok zo 6. októbra 2021, Tempus Energy Germany a T Energy Sweden/Komisia (T-167/19, EU:T:2021:645)	303
V. Duševné vlastníctvo – Ochranná známka Európskej únie	305
1. Absolútne dôvody zamietnutia	305
a) Zvuková ochranná známka	305
• Rozsudok zo 7. júla 2021, Ardagh Metal Beverage Holdings/EUIPO (Kombinácia zvukov pri otváraní plechovky so šumivým nápojom) (T-668/19, EU:T:2021:420)	305
b) Ochranná známka, ktorej súčasťou je emblém – Symbol CHZO	307
• Rozsudok z 1. decembra 2021, Schmid/EUIPO – Landeskammer für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark (Steirisches Kürbiskernöl g.g.A) (T-700/20, EU:T:2021:851)	307
2. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie	308
• Rozsudok zo 6. októbra 2021, Indo European Foods/EUIPO – Chakari (Abresham Super Basmati Sela Grade One World's Best Rice) (T-342/20, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:651)	308
VI. Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia	310
1. Ukrajina	310
• Rozsudok z 3. februára 2021, Klymenko/Rada (T-258/20, EU:T:2021:52)	310
2. Sýria	312
• Rozsudok z 24. novembra 2021, Assi/Rada (T-256/19, EU:T:2021:818)	312

VII. Ochrana zdravia	314
• Rozsudok z 5. mája 2021, Pharmaceutical Works Polpharma/EMA (T-611/18, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:241)	314
VIII. Životné prostredie	317
• Rozsudok z 15. septembra 2021, Daimler/Komisia (T-359/19, EU:T:2021:568)	317
IX. Dohľad nad finančným sektorom	319
• Rozsudok z 20. januára 2021, ABLV Bank/SRB (T-758/18, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:28)	319
• Rozsudok zo 6. októbra 2021, Ukrselhosprom PCF a Versobank/ECB (T-351/18 a T-584/18, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:669)	321
X. Verejné obstarávanie inštitúcií Únie	324
• Rozsudok z 21. apríla 2021, Interimg a i./Komisia (T-525/19, EU:T:2021:202)	324
XI. Arbitrážna doložka	327
• Rozsudok z 24. februára 2021, Universität Koblenz-Landau/EACEA (T-108/18, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:104)	327
• Rozsudok z 10. novembra 2021, Jenkinson/Rada a i. (T-602/15 RENV, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:764)	328
XII. Prístup k dokumentom inštitúcií	332
1. Výnimka týkajúca sa ochrany obchodných záujmov	332
a) Autorskoprávna ochrana	332
• Rozsudok zo 14. júla 2021, Public.Resource.Org a Right to Know/Komisia (T-185/19, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:445)	332
b) Výskumný projekt financovaný Úniou	333
• Rozsudok z 15. decembra 2021, Breyer/REA (T-158/19, EU:T:2021:902)	333
2. Výnimka týkajúca sa ochrany dôvernosti zasadnutí orgánov ECB	336
• Rozsudok zo 6. októbra 2021, Aeris Invest/ECB (T-827/17, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:660)	336
XIII. Verejná služba	340
1. Výpoveď zmluvy na dobu neurčitú	340
• Rozsudok zo 16. júna 2021, CE/Výbor regiónov (T-355/19, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:369)	340
2. Disciplinárny postih	342
• Rozsudok zo 6. októbra 2021, IP/Komisia (T-121/20, EU:T:2021:665)	342
3. Nové zaradenie dočasných zamestnancov	343
• Rozsudok z 28. apríla 2021, Correia/EHSV (T-843/19, EU:T:2021:221)	343

4. Príspevky	345
• Rozsudok z 12. mája 2021, Alba Aguilera a i./ESVČ (T-119/17 RENV, EU:T:2021:254)	345
• Rozsudok z 15. septembra 2021, LF/Komisia (T-466/20, EU:T:2021:574)	346
5. Práva na dôchodok	348
• Rozsudok z 24. marca 2021, Picard/Komisia (T-769/16, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:153)	348
6. Psychické obťažovanie	350
• Rozsudok zo 14. júla 2021, AI/ECDC (T-65/19, EU:T:2021:454)	350
7. Lehota na podanie žaloby	353
• Rozsudok z 3. marca 2021, Barata/Parlament (T-723/18, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:113)	353
XIV. Návrhy na nariadenie predbežných opatrení	355
1. Pandémia Covid-19	355
• Uznesenie z 29. októbra 2021, Abenante a i./Parlament a Rada (T-527/21 R, neuvěřnené, EU:T:2021:750)	355
• Uznesenia z 30. novembra 2021, Roos a i./Parlament (T-710/21 R, neuvěřnené, EU:T:2021:838) a ID a i./Parlament (T-711/21 R, neuvěřnené, EU:T:2021:837)	357
2. Imunita členov Európskeho parlamentu	358
• Uznesenia z 30. júla 2021, Puigdemont i Casamajó a i./Parlament (T-272/21 R, neuvěřnené, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:497), a z 26. novembra 2021, Puigdemont i Casamajó a i./Parlament (T-272/21 RII, neuvěřnené, vec v odvolacom konaní, EU:T:2021:834)	358
3. Verejné obstarávanie inštitúcií Únie	360
• Uznesenie z 26. mája 2021, OHB System/Komisia (T-54/21 R, neuvěřnené, EU:T:2021:292)	360
C. Činnosť kancelárie Všeobecného súdu v roku 2021	362
I. Výzvy pre Kanceláriu v danom roku	363
II. Dosiahnuté výsledky: rok 2021 v číslach	364
III. Partner pri digitálnej transformácii	365
D. Súdne štatistiky Všeobecného súdu	366
E. Zloženie Všeobecného súdu	394
I. Zmeny v zložení Všeobecného súdu v roku 2021	395
II. Protokolárny poriadok k 31. decembru 2021	397

Koen Lenaerts

Predseda Súdneho dvora
Európskej únie

V roku 2021 sme sa, žiaľ, museli vysporiadať s pretrvávajúcimi zdravotnými opatreniami a obmedzeniami v našej súkromnej a profesionálnej sfére s cieľom čeliť postupným vlnám pandémie Covidu-19. Vďaka využívaniu nástrojov na prácu a komunikáciu na diaľku, ktoré boli zavedené hneď po vypuknutí tejto pandémie v marci 2020, však inštitúcia dokázala zaručiť kontinuitu svojich činností v službách európskeho súdnictva.

Pre túto prispôsobivosť a vynaliezavosť, ktorú preukázali oddelenia Súdneho dvora pri úspešnom prekonaní digitálnej bariéry, udelila Európska verejná ochrankyňa práv tejto inštitúcii v júni 2021 Cenu za riadnu správu za vynikajúce výsledky v oblasti inovácií a transformácie. Táto cena bola odmenou za návrh a implementáciu videokonferenčného systému, ktorý zástupcom účastníkov konania umožnil zúčastniť sa na diaľku na pojednávaniach oboch súdov so simultánnym tlmočením.

Rok 2021 sa vyznačoval aj významnou čiastočnou obnovou zloženia Súdneho dvora. Slávnostné zasadnutie zo 7. októbra 2021 tak bolo príležitosťou vzdať poctu deviatim sudcom, ktorí opustili Súdny dvor, väčšinou po veľmi dlhej kariére v službe tejto inštitúcie, a privítať deväť nových sudcov. Všeobecný súd zas v tom istom roku privítal piatich nových sudcov.

Zo štatistického hľadiska sa rok 2021 po konjunkturálnom poklese v roku 2020 vyznačoval opätovným nárastom počtu vecí predložených obom súdom (1 720 vecí v roku 2021 v porovnaní s 1 584 vecami v roku 2020). Tento nárast je značný, pokiaľ de o Súdny dvor (838 vecí v roku 2021 v porovnaní so 737 vecami v roku 2020), a to najmä z dôvodu citeľného zvýšenia počtu odvolaní podaných proti rozhodnutiam Všeobecného súdu (232 v roku 2021 v porovnaní so 131 v roku 2020). Porovnateľný vývoj vo vzťahu k roku 2020 možno pozorovať v súvislosti s počtom vecí skončených oboma súdmi (1 723 vecí v roku 2021 v porovnaní s 1 540 vecami v roku 2020), pričom obzvlášť výrazný nárast zaznamenal Všeobecný súd, ktorý tak v plnej miere využíva výhody reformy inštitucionálnej štruktúry Únie, ktorá bola prakticky dokončená v septembri 2019

(951 vecí skončených v roku 2021 v porovnaní so 748 vecami v roku 2020). Tento paralelný vývoj celkového počtu začatých a skončených vecí v roku 2021 vysvetľuje, prečo zostal počet neskončených vecí stabilný (2 541 neskončených vecí k 31. decembru 2021 v porovnaní s 2 544 v roku 2020).

Rozhodnutia prijaté počas celého uplynulého roka v oblasti právneho štátu, životného prostredia, ochrany osobných údajov, sociálnej ochrany alebo aj pomoci poskytnutej v súvislosti so zdravotnou krízou ukazujú, do akej miery sú činnosti inštitúcie prepojené s realitou súčasnosti a majú konkrétny vplyv na život občanov a podnikov v Európskej únii.

V čase, keď možno pozorovať rozšírený trend popierania autority súdnych rozhodnutí a v niektorých členských štátoch dokonca zásadnejšie spochybňovanie projektu európskej integrácie a základných hodnôt a zásad, na ktorých je založený, spočíva legitimita rozhodnutí vydaných touto inštitúciou predovšetkým v kvalite a presvedčivosti týchto rozhodnutí. Takéto záruky svedčia o európskom súdnictve slúžiacom výlučne dodržiavaniu vlády práva.

V roku 2021 sme si pripomenuli 20. výročie podpísania Zmluvy z Nice, ktorá pripravila veľké rozšírenie v roku 2004 a významne zmenila súdny systém Európskej únie najmä tým, že pripravila pôdu pre rozsiahlu reformu súdnej štruktúry, ktorá sa začala realizovať v decembri 2015.

Rok 2022 sa zas bude niesť v znamení osláv 70. výročia založenia Súdneho dvora. Pri tejto príležitosti sa budú organizovať rôzne podujatia v rámci inštitúcie aj mimo nej s cieľom posilniť kontakt s občanmi a zvýšiť transparentnosť úlohy a judikatúry oboch súdov. Tieto iniciatívy sú spolu s prebiehajúcimi projektmi internetového prenosu vyhlasovania rozsudkov a pojednávaní výsledkom spoločnej vôle: otvoriť brány inštitúcie nielen skupinám návštevníkov, ale celej Európe.

S priáním rýchleho návratu do normálneho stavu by som rád opätovne vyjadril hlboké uznanie mojim kolegom a všetkým zamestnancom inštitúcie za ich príkladnú obetavosť a prispôsobivosť, ktorú preukázali počas tohto ďalšieho veľmi výnimočného roka.

A handwritten signature in blue ink, reading "K. Lenaers". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke extending to the right.

CVRIA

GRANDE SALLE D'AUDIENCE

1

Kapitola 1 Súdny dvor

A.

Vývoj a činnosť Súdneho dvora v roku 2021

Predkladateľ: predseda Súdneho dvora **Koen Lenaerts**

Prvá kapitola súhrnným spôsobom predstavuje činnosť Súdneho dvora v roku 2021. V prvej časti (A) je zhrnutý vývoj súdu v uplynulom roku a jeho súdna činnosť. Druhá časť (B) obsahuje, tak ako každý rok, hlavné vývojové smery judikatúry podľa jednotlivých oblastí. Tretia a štvrtá časť (C a D) poskytujú komentovaný prehľad hlavných štatistických tendencií za uplynulý rok, zatiaľ čo piata a posledná časť (E) predstavuje zloženie Súdneho dvora v roku 2021.

1.1. V roku 2021 sa uskutočnila veľká čiastočná obmena Súdneho dvora, ktorá viedla k odchodu a súčasnému príchodu deviatich členov. Slávnostné zasadnutie, ktoré sa pri tejto príležitosti konalo 7. októbra 2021, vzdalo poctu týmto členom Súdneho dvora: Rosario Silva de Lapuerta (sudkyňa Súdneho dvora od roku 2003, predsedníčka päťčlennej komory v rokoch 2012 až 2018 a podpredsedníčka Súdneho dvora od roku 2018), Michail Vilaras (sudca Všeobecného súdu od roku 1998 do roku 2010, sudca Súdneho dvora od roku 2015 a predseda päťčlennej komory od roku 2018), Endre Juhász (sudca Súdneho dvora od roku 2004), Camelia Toader (sudkyňa Súdneho dvora od roku 2007), Daniel Šváby (sudca Všeobecného súdu v rokoch 2004 až 2009 a sudca Súdneho dvora od roku 2009), Henrik Saugmandsgaard Øe a Michal Bobek (generálni advokáti od roku 2015), Evgeni Tančev (generálny advokát od roku 2016) a Gerard Hogan (generálny advokát od roku 2018).

Pri tejto príležitosti sa svojich funkcií ujalo deväť nových členov, a to Dimitrios Gratsias (Grécko), Maria Lourdes Arastey Sahún (Španielsko), Miroslav Gavalec (Slovensko), Zoltán Csehi (Maďarsko) a Octavia Spineanu-Matei (Rumunsko) ako sudcovia, ako aj Anthony Collins (Írsko), Nicholas Emiliou (Cyprus), Tamara Čapeta (Chorvátsko) a Laila Medina (Lotyšsko) ako generálni advokáti.

Okrem toho bolo do svojich funkcií opätovne vymenovaných sedem sudcov, a to Koen Lenaerts (Belgicko), ktorý bol 8. októbra 2021 opätovne zvolený za predsedu Súdneho dvora, Lars Bay Larsen (Dánsko), ktorý bol v ten istý deň zvolený za podpredsedu Súdneho dvora, Siniša Rodin (Chorvátsko), François Biltgen (Luxembursko), Küllike Jürimäe (Estónsko), Eugene Regan (Írsko) a Niilo Jääskinen (Fínsko). Juliane Kokott (Nemecko), Manuel Campos Sánchez-Bordona (Španielsko) a Athanasios Rantos (Grécko) boli opätovne vymenovaní za generálnych advokátov.

Napokon bol 26. októbra 2021 za tajomníka Súdneho dvora na obdobie od 7. októbra 2022 do 6. októbra 2028 opätovne zvolený Alfredo Calot Escobar.

1.2. Rovnako ako v roku 2020 bola aj v roku 2021 súdna činnosť ovplyvnená zdravotnou krízou. Súdny dvor si však vďaka opatreniam prijatým na začiatku tejto krízy, ktoré mu umožnili plniť svoje poslanie aj napriek vzniknutým ťažkostiam, predovšetkým vďaka využívaniu videokonferencií umožňujúcim zástupcom účastníkov konania predniesť počas ústnych pojednávaní svoje prejavy na diaľku, dokázal udržať vysokú úroveň činnosti. Bez toho, aby boli dotknuté podrobnejšie informácie obsiahnuté v časti C tejto kapitoly výročnej správy, zo štatistických údajov za predchádzajúci rok vyplývajú niektoré trendy.

V roku 2021 bolo Súdnemu dvoru predložených 838 vecí. Ide o výrazný nárast v porovnaní s predchádzajúcim rokom (737 vecí v roku 2020), a to najmä v dôsledku zvýšenia počtu odvolaní, odvolaní proti rozhodnutiam o vstupe vedľajšieho účastníka do konania alebo odvolaní proti predbežným opatreniam (232 vecí v porovnaní so 131 vecami v predchádzajúcom roku). Zvýšil sa aj počet návrhov na začatie prejudiciálneho konania podaných Súdnemu dvoru v roku 2021 (567) v porovnaní s predchádzajúcim rokom (557), ale najpozoruhodnejší je rozdiel v zemepisnom rozložení týchto návrhov. Zatiaľ čo počet návrhov na začatie prejudiciálneho konania z niektorých členských štátov (napr. z Nemecka a Rakúska) za posledný rok prudko klesol, počet takýchto návrhov z Bulharska, Rumunska, Litvy a Slovinska sa viac ako zdvojnásobil, čo svedčí o živom dialógu Súdneho dvora a súdov členských štátov v prejudiciálnych konaniach. Naopak počet priamych žalôb podaných v roku 2021 bol jeden z najnižších, aké kedy Súdny dvor zaznamenal, a to len 29 prípadov.

Pokiaľ ide o ukončené prípady, Súdny dvor dosiahol výsledok veľmi blízky výsledku z predchádzajúceho roka, keď v roku 2021 ukončil 772 prípadov v porovnaní so 792 prípadmi v roku 2020. Rozdelenie týchto prípadov podľa rozhodovacích komôr je viac-menej podobné ako v roku 2020, ale zvýšil sa podiel rozhodnutí, ktorými sa končí konanie, vo forme uznesenia, a to najmä v prípade odvolaní. Takmer v polovici konaní o odvolaniach ukončených v roku 2021 bolo totiž vydané uznesenie prijaté buď na základe článku 170b rokovacieho poriadku, alebo na základe jeho článku 181.

Priemerná dĺžka konania (16,6 mesiaca) sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom (15,4 mesiaca) zvýšila, ale tento nárast bol do značnej miery spôsobený opatreniami, ktoré Súdny dvor prijal na zmiernenie následkov zdravotnej krízy, a najmä tým, že účastníkom konania bola poskytnutá dodatočná lehota jedného mesiaca na predloženie ich vyjadrení alebo písomných pripomienok, ako aj tým, že namiesto ústneho pojednávania boli využité otázky na písomné zodpovedanie, čo nevyhnutne predlžuje trvanie konania, lebo účastníkom konania je potrebné poskytnúť dostatočný čas na odpovede, pričom je potrebný aj určitý čas na preklad odpovedí do jazyka konania a pracovného jazyka Súdneho dvora.

Uvedené skutočnosti vysvetľujú nárast počtu prebiehajúcich konaní na súde, ktorý k 31. decembru 2021 predstavoval 1 113 vecí. Keďže nemožno vylúčiť ďalší nárast počtu podaných žalôb, Súdny dvor bude vývoj týchto údajov pozorne sledovať aj v roku 2022 a v prípade potreby prijme potrebné opatrenia, aby mohol naďalej plniť svoje poslanie v prospech osôb podliehajúcich súdnej právomoci, vrátane prípadného vypracovania legislatívnych návrhov.

B.

Judikatúra Súdneho dvora v roku 2021

I. Hodnoty Únie

1. Rešpektovanie právneho štátu

V roku 2021 sa Súdny dvor viackrát vyjadril k otázkam týkajúcim sa základných hodnôt Európskej únie zakotvených v článku 2 ZEÚ. Sedem rozsudkov uvedených v tomto oddiele poskytuje v tejto súvislosti dôležité spresnenia týkajúce sa rešpektovanie právneho štátu. Zachovanie tejto hodnoty je konkretizované najmä v práve na účinnú súdnu ochranu, ktoré predpokladá dodržiavanie zásad nezávislosti, neodvolateľnosti a nestrannosti sudcov. Prvé dve rozhodnutia sa týkajú reformy v oblasti súdnictva a boja proti korupcii v Rumunsku, ďalšie štyri sa týkajú reformy súdnictva v Poľsku a posledné rozhodnutie sa týka postupu vymenovania sudcov na Malte.

Rozsudok z 18. mája 2021 (veľká komora), Asociația „Forumul Judecătorilor din România” a i. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#))

Rumunské súdy podali na Súdny dvor šesť návrhov na začatie prejudiciálneho konania v rámci sporov, ktoré vedú právnické osoby alebo fyzické osoby proti takým orgánom, akým je rumunská súdna inšpekcia, Najvyššia súdna rada a prokuratúra pri Najvyššom kasačnom súde.

Spory vo veci samej súvisia s rozsiahlou reformou v oblasti súdnictva a boja proti korupcii v Rumunsku, ktorá je na úrovni Európskej únie monitorovaná od roku 2007 na základe mechanizmu spolupráce a overovania, ktorý bol zavedený rozhodnutím 2006/928¹ pri príležitosti pristúpenia Rumunska k Európskej únii (ďalej len „MSO”).

S cieľom zlepšiť nezávislosť a efektívnosť súdnictva prijalo Rumunsko v priebehu roku 2004 v rámci rokovaní o pristúpení k Únii tri zákony, tzv. „zákony o justícii”, ktoré sa týkajú postavenia sudcov a prokurátorov, organizácie súdnictva a Najvyššej súdnej rady. V rokoch 2017 až 2019 boli tieto zákony zmenené a doplnené

¹ Rozhodnutie Komisie 2006/928/ES z 13. decembra 2006, ktorým sa zriaďuje mechanizmus na zaistenie spolupráce a overovania pokroku v Rumunsku na účely osobitných referenčných kritérií v oblastiach reformy súdnictva a boja proti korupcii (Ú. v. EÚ L 354, 2006, s. 56).

zákonmi a mimoriadnymi nariadeniami vlády, ktoré boli prijaté na základe rumunskej ústavy. Žalobcovia vo veci samej spochybňujú zlučiteľnosť niektorých týchto legislatívnych zmien s právom Únie. Na podporu svojich žalôb sa odvolávajú na určité stanoviská a správy vypracované Európskou komisiou o pokroku dosiahnutom v rámci MSO, ktoré podľa nich vyjadrujú výhrady voči ustanoveniam, ktoré Rumunsko prijalo v priebehu rokov 2017 až 2019, z hľadiska požiadaviek účinnosti boja proti korupcii a zaručenia nezávislosti súdnej moci.

Vnútroštátne sudy sa v tejto súvislosti pýtali, akú právnu povahu a účinky má MSO a akú pôsobnosť majú správy, ktoré Komisia vypracovala na základe MSO. Podľa týchto súdov treba vychádzať z toho, že obsah, povaha a trvanie mechanizmu patria do pôsobnosti zmluvy o pristúpení a požiadavky formulované v týchto správach by mali byť pre Rumunsko záväzné. Uvedené sudy však v tomto smere poukazovali na vnútroštátnu judikatúru, podľa ktorej právo Únie nemá prednosť pred rumunským ústavným poriadkom a rozhodnutie 2006/928 nemôže byť referenčnou normou v rámci skúmania ústavnosti, lebo toto rozhodnutie bolo prijaté pred pristúpením Rumunska k Únii a otázka, či jeho obsah, povaha a trvanie patria do pôsobnosti zmluvy o pristúpení, nebola predmetom výkladu Súdneho dvora.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor zasadaajúci ako veľká komora po prvé konštatoval, že rozhodnutie 2006/928 a správy vypracované Komisiou na základe tohto rozhodnutia predstavujú akty prijaté inštitúciou Únie, ktoré môžu byť vykladané podľa článku 267 ZFEÚ. Súdny dvor ďalej uviedol, že pokiaľ ide o jeho právnu povahu, obsah a časové účinky, toto rozhodnutie patrí do pôsobnosti zmluvy o pristúpení, lebo ide o opatrenie prijaté na základe aktu o pristúpení, ktorý Rumunsko zaväzuje odo dňa jeho pristúpenia k Únii.

Pokiaľ ide o právne účinky rozhodnutia 2006/928, Súdny dvor konštatoval, že je pre Rumunsko záväzné v celom rozsahu od jeho pristúpenia k Únii a ukladá mu povinnosť splniť rovnako záväzné referenčné kritériá, ktoré sú uvedené v jeho prílohe. Cieľom týchto kritérií, ktoré boli definované v dôsledku toho, že Komisia pred pristúpením Rumunska k Únii zistila určité nedostatky, je najmä zabezpečiť, aby tento členský štát dodržiaval hodnotu právneho štátu. Rumunsko tak musí prijať primerané opatrenia na splnenie týchto kritérií a zdržať sa uplatňovania opatrení, ktoré by mohli ich plnenie ohroziť.

Pokiaľ ide o právne účinky správ vypracovaných Komisiou na základe rozhodnutia 2006/928, Súdny dvor uviedol, že sú v nich uvedené požiadavky voči Rumunsku a „odporúčania“ pre tento členský štát na účely splnenia referenčných kritérií. Podľa zásady lojálnej spolupráce musí Rumunsko uvedené požiadavky a odporúčania náležite zohľadniť a v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú referenčné kritériá, nesmie prijať ani zachovať opatrenia, ktoré by mohli ohroziť výsledok predpísaný týmito požiadavkami a odporúčaniami.

- Dočasné vymenovanie vedenia súdnej inšpekcie

Po druhé Súdny dvor konštatoval, že právne predpisy upravujúce organizáciu súdnictva v Rumunsku patria do pôsobnosti rozhodnutia 2006/928, a pripomína, že samotná existencia účinného súdneho preskúmania určeného na zabezpečenie dodržiavania práva Únie je vlastná hodnote právneho štátu, ktorú chráni Zmluva o Európskej únii. Ďalej poukázal na to, že podľa článku 19 ZEÚ musí každý členský štát zabezpečiť, aby orgány, ktoré sú ako „súdne orgány“ súčasťou jeho systému opravných prostriedkov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, spĺňali požiadavky účinnej súdnej ochrany. Keďže sa teda sporné vnútroštátne právne predpisy vzťahujú na sudcov všeobecných súdov, ktorí rozhodujú o otázkach súvisiacich s uplatňovaním alebo s výkladom práva Únie, musia spĺňať uvedené požiadavky. V tomto smere je zachovanie nezávislosti dotknutých sudcov prvoradé na to, aby boli chránení pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, a teda aby sa zabránilo akýmkoľvek priamym vplyvom, ale aj nepriamym formám vplyvu, ktoré by mohli ovplyvniť smerovanie rozhodnutí dotknutých sudcov.

Nakoniec pokiaľ ide o ustanovenia upravujúce disciplinárny režim sudcov, Súdny dvor poukázal na to, že požiadavka nezávislosti ukladá povinnosť stanoviť záruky potrebné na to, aby sa tento režim nevyužíval ako systém politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí. Vnútroštátna právna úprava tak nemôže vyvolávať v mysliach osôb podliehajúcich súdnej právomoci pochybnosti o využívaní výsad súdneho orgánu povereného vedením disciplinárnych vyšetrovaní a konaní proti sudcom a prokurátorom ako nástroja na vyvíjanie kontroly a tlaku na ich činnosť.

Vzhľadom na tieto všeobecné úvahy Súdny dvor konštatoval, že vnútroštátna právna úprava je spôsobilá vyvolávať také pochybnosti, ak umožňuje vláde dotknutého členského štátu hoci aj dočasne vymenovať vedenie orgánu, ktorého úlohou je vykonávať disciplinárne vyšetrovanie a viesť disciplinárne konania proti sudcom a prokurátorom, v rozpore s riadnym postupom menovania, ktorý stanovuje vnútroštátne právo.

- Vytvorenie osobitného vyšetrovacieho odboru s výlučnou právomocou vo veciach trestných činov spáchaných sudcami a prokurátormi

Po tretie a stále z hľadiska tých istých všeobecných úvah Súdny dvor skúmal zlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá zriaďuje špecializovaný odbor prokuratúry s výlučnou právomocou na vyšetrovanie trestných činov spáchaných sudcami a prokurátormi, s právom Únie. Súdny dvor uviedol, že aby bola taká právna úprava zlučiteľná s právom Únie, musí byť na jednej strane odôvodnená objektívnymi a skutočnými požiadavkami v oblasti riadneho výkonu spravodlivosti a na druhej strane musí zaručovať, že tento odbor nebude využívaný ako nástroj politickej kontroly činnosti uvedených sudcov a prokurátorov a bude vykonávať svoju právomoc v súlade s požiadavkami Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Pokiaľ by táto právna úprava nespĺňala uvedené požiadavky, mohla by byť vnímaná ako nástroj na vyvíjanie tlaku a zastráňovanie sudcov, čo by mohlo narušiť dôveru osôb podliehajúcich súdnej právomoci v súdnictvo. Súdny dvor ďalej uvádza, že sporná vnútroštátna právna úprava nemôže mať za následok nedodržanie špecifických povinností, ktoré Rumunsku vyplývajú z rozhodnutia 2006/928 v oblasti boja proti korupcii.

Vnútroštátnemu súdu prináleží preskúmať, či reforma, ktorá v Rumunsku viedla k zriadeniu špecializovaného odboru prokuratúry, ktorý je poverený vyšetrovaním sudcov a prokurátorov, ako aj pravidlá menovania prokurátorov pridelených na tento odbor nie sú spôsobilé mať za následok ovplyvnenosť tohto odboru vonkajšími vplyvmi. Pokiaľ ide o Chartu, vnútroštátny súd musí overiť, či sporná vnútroštátna právna úprava nebráni prejednaniu vecí dotknutých sudcov a prokurátorov v primeranej lehote.

- Majetková zodpovednosť štátu a osobná zodpovednosť sudcov za nesprávny úradný postup súdneho orgánu

Po štvrté Súdny dvor konštatoval, že vnútroštátna právna úprava majetkovej zodpovednosti štátu a osobnej zodpovednosti sudcov za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom súdneho orgánu je zlučiteľná s právom Únie, len ak je určovanie osobnej zodpovednosti sudcu za nesprávny úradný postup súdneho orgánu v rámci regresného konania obmedzené na výnimočné prípady a riadi sa objektívnymi a overiteľnými kritériami, ktoré súvisia s požiadavkami na riadny výkon spravodlivosti, ako aj zárukami, ktoré majú zabrániť riziku vyvíjania vonkajšieho tlaku na obsah súdnych rozhodnutí. Na tento účel sú zásadne jasné a presné pravidlá vymedzujúce správanie, ktoré môže byť dôvodom na vyvodenie osobnej zodpovednosti sudcov, ktoré zaručia nezávislosť spojenú s ich funkciou a zabráni riziku, že bude vyvodzovaná ich osobná zodpovednosť len na základe ich rozhodnutia. Skutočnosť, že pri rozhodovaní došlo k nesprávnemu úradnému postupu súdneho orgánu, sama osebe nepostačuje na vyvodenie osobnej zodpovednosti dotknutého sudcu.

Pokiaľ ide o podmienky vyvodzovania osobnej zodpovednosti sudcov, vnútroštátna právna úprava musí jasne a presne stanovovať nevyhnutné záruky zabezpečujúce, aby sa vyšetrovanie existencie podmienok a okolností spôsobilých preukázať túto zodpovednosť ani regresné konanie nejavili ako možné nástroje vyvíjania tlaku na činnosť súdov. Aby také podmienky nemali odstrašujúci účinok na sudcov pri plnení ich úlohy úplne nezávisle vydávať súdne rozhodnutia, je nevyhnutné, aby samotné orgány, ktoré majú právomoc

začať a viesť toto vyšetrenie, ako aj viesť regresné konanie, postupovali objektívne a nestranné a aby hmotnoprávne a procesné podmienky nevyvolávali oprávnené pochybnosti o nestrannosti týchto orgánov. Rovnako je dôležité, aby boli v plnej miere dodržané práva zakotvené v Charte, najmä právo sudcu na obhajobu, a aby bol orgán, ktorý má právomoc rozhodovať o osobnej zodpovednosti sudcu, súdnym orgánom. Predovšetkým konštatovanie existencie nesprávneho úradného postupu súdneho orgánu sa nemôže uplatniť v regresnom konaní, ktoré vedie štát proti dotknutému sudcovi, ak tento sudca nebol vypočutý v predchádzajúcom konaní o určení majetkovej zodpovednosti štátu.

- Zásada prednosti práva Únie

Po piate Súdny dvor konštatoval, že zásada prednosti práva Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave ústavnej povahy, ktorá súdu nižšieho stupňa neumožňuje z vlastnej iniciatívy vylúčiť uplatnenie vnútroštátneho ustanovenia, ktoré patrí do pôsobnosti rozhodnutia 2006/928 a je v rozpore s právom Únie. Súdny dvor pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry sú účinky zásady prednosti práva Únie záväzné pre všetky orgány členského štátu, čomu nemôžu zabrániť vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa rozdelenia súdnych právomocí, a to ani keď sú ústavnej povahy. Súdny dvor ďalej pripomenul, že vnútroštátne súdy musia v čo najväčšej možnej miere vykladať vnútroštátne právo v súlade s požiadavkami práva Únie alebo na základe vlastného uváženia vylúčiť uplatnenie odchylných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, pri ktorých nie je možný taký konformný výklad, a konštatuje, že ak sa preukáže porušenie Zmluvy EÚ alebo rozhodnutia 2006/928, zásada prednosti práva Únie si vyžaduje, aby vnútroštátny súd neuplatnil dotknuté ustanovenia bez ohľadu na to, či majú zákonný alebo ústavný pôvod.

Rozsudok z 21. decembra 2021 (veľká komora), Euro Box Promotion a i. (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19, [EU:C:2021:1034](#))

Prejednávaným veciam predchádzala reforma súdnictva v oblasti boja proti korupcii v Rumunsku, ktorá už v minulosti bola predmetom rozsudku Súdneho dvora.² Uvedená reforma je na úrovni Európskej únie monitorovaná od roku 2007 na základe mechanizmu spolupráce a overovania, ktorý bol zavedený rozhodnutím 2006/928 pri príležitosti pristúpenia Rumunska k Európskej únii (ďalej len „MSO“).

V rámci týchto vecí vznikla otázka, či uplatnenie judikatúry vychádzajúcej z rôznych rozhodnutí Curtea Constituțională a României (Ústavný súd, Rumunsko), ktoré sa týkajú pravidiel trestného konania uplatňovaných v oblasti podvodu a korupcie, môže porušiť právo Únie, najmä jeho ustanovenia, ktoré majú za cieľ chrániť finančné záujmy Únie, záruku nezávislosti súdov a hodnotu právneho štátu, ako aj zásadu prednosti práva Únie.

Vo veciach C-357/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19 Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko, ďalej len „NKS“) odsúdil viacero osôb vrátane bývalých poslancov a ministrov za trestné činy podvodu s DPH, ako aj za trestné činy korupcie a zneužívania právomoci verejného činiteľa, najmä v súvislosti so správou európskych fondov. Ústavný súd tieto rozhodnutia zrušil z dôvodu nezákonného zloženia senátov

² Rozsudok z 18. mája 2021, *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i.* (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#)).

spôsobeného jednak tým, že veci, v ktorých NKS rozhodoval v prvom stupni, mali byť prejednané senátom, ktorý sa špecializuje na oblasť korupcie³, a jednak tým, že vo veciach, v ktorých NKS rozhodoval v odvolacom konaní, mali byť všetci sudcovia senátu vybratí na základe žrebovania⁴.

Vo veci C-379/19 sa na Tribunalul Bihor (Prvostupňový súd Bihor, Rumunsko) začalo trestné konanie proti viacerým osobám obvineným z trestných činov korupcie a zneužívania právomoci verejného činiteľa. V súvislosti s návrhom na vylúčenie dôkazov bol tento súd konfrontovaný s uplatnením judikatúry Ústavného súdu, ktorá vyhlásila získavanie dôkazov v trestnoprávnej oblasti za pomoci rumunskej informačnej služby za protiústavné, z čoho vyplývalo retroaktívne vylúčenie predmetných dôkazov v trestnom konaní.⁵

V tomto kontexte sa NKS a Prvostupňový súd Bihor obrátili na Súdny dvor s otázkou o súlade uvedených rozhodnutí Ústavného súdu s právom Únie.⁶ Prvostupňový súd Bihor sa predovšetkým pýtal na záväznú povahu MSO a správ vypracovaných Komisiou v rámci tohto mechanizmu.⁷ Následne NKS položil otázku o prípadnom systematickom riziku beztrestnosti v oblasti boja proti podvodu a korupcii. Napokon chceli uvedené sudy vedieť, či im zásady prednosti práva Únie a nezávislosti súdov umožňujú neuplatniť rozhodnutie Ústavného súdu, hoci v zmysle rumunského práva nerešpektovanie rozhodnutia Ústavného súdu zo strany súdov predstavuje disciplinárne previnenie.

Posúdenie Súdnym dvorom

- Záväzná povaha MSO

Veľká komora Súdneho dvora potvrdila svoju judikatúru vychádzajúcu zo skoršieho rozsudku, podľa ktorej je MSO pre Rumunsko v celom rozsahu záväzná.⁸ To znamená, že akty, ktoré boli pred pristúpením prijaté inštitúciami Únie, sú pre Rumunsko záväzné od dátumu jeho pristúpenia. Je to tak aj v prípade rozhodnutia 2006/928, ktoré je pre Rumunsko záväzné v celom svojom rozsahu dovtedy, kým nebude zrušené. Referenčné kritériá, ktorých cieľom je zaručiť rešpektovanie právneho štátu, majú takisto záväznú povahu. Rumunsko je preto povinné prijať vhodné opatrenia, aby sa tieto kritériá naplnili, pričom musí zohľadniť odporúčania, ktoré boli formulované v správach vypracovaných Komisiou.⁹

3| Nález z 3. júla 2019, č. 417/2019.

4| Nález zo 7. novembra 2018, č. 685/2018.

5| Nález zo 16. februára 2016, č. 51/2016, nález zo 4. mája 2017, č. 302/2017 a nález zo 16. januára 2019, č. 26/2019.

6| Článok 2 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, článok 325 ods. 1 ZFEÚ, článok 2 Dohovoru vypracovaného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev, ktorý bol podpísaný v Bruseli 26. júla 1995 a tvorí prílohu aktu Rady z 26. júla 1995 (Ú. v. ES C 316, 1995, s. 49; Mim. vyd. 19/008, s. 57), ako aj rozhodnutie 2006/928.

7| Podľa nálezu Ústavného súdu č. 104/2018 zo 6. marca 2018 nemôže byť rozhodnutie 2006/928 v rámci preskúmania ústavnosti referenčnou normou.

8| Rozsudok z 18. mája 2021, *Asociația „Forumul Judecătorilor din România” a i.* (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#)).

9| Na základe zásady lojálnej spolupráce stanovenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ.

- Povinnosť stanoviť účinné a odrádzajúce sankcie za trestné činy podvodu, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, alebo za trestné činy korupcie

Právo Únie bráni uplatňovaniu judikatúry Ústavného súdu, ktorá vedie k zrušeniu rozsudkov vyhlásených nesprávne vytvorenými senátmi, ak uvedená judikatúra v spojení s vnútroštátnymi ustanoveniami o premlčaní spôsobuje systematické riziko beztrestnosti skutkov zakladajúcich závažné trestné činy podvodu poškodzujúce finančné záujmy Únie alebo trestné činy korupcie.

Pravidlá upravujúce organizáciu súdnictva v členských štátoch, najmä tie, ktoré upravujú zloženie senátov rozhodujúcich v oblasti podvodu a korupcie, síce v zásade spadajú do právomoci týchto štátov, Súdny dvor však pripomenul, že uvedené členské štáty sú povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie.

Medzi takéto povinnosti patrí aj boj proti akémukoľvek protiprávnemu konaniu, akým sú aj trestné činy korupcie, ktoré poškodzuje finančné záujmy Únie, prostredníctvom odrádzajúcich a účinných opatrení.¹⁰ V prípade Rumunska uvedenú povinnosť dopĺňa záväzok tohto členského štátu stanovený v rozhodnutí 2006/928, ktorý spočíva v účinnom boji proti korupcii, a najmä korupcii na najvyšších miestach.

Z toho vyplývajúca požiadavka efektivity sa nevyhnutne vzťahuje tak na stíhanie a sankcionovanie týchto trestných činov, ako aj na uplatnenie uložených trestov, pretože ak sankcie za trestné činy podvodu poškodzujúce uvedené finančné záujmy a trestné činy korupcie vo všeobecnosti nie sú účinne vykonané, nemôžu mať účinnú a odrádzajúcu povahu. Následne Súdny dvor poukázal na to, že vnútroštátny zákonodarca musí predovšetkým prijať potrebné opatrenia, aby zabezpečil, že procesný režim uplatniteľný na spomenuté trestné činy nebude predstavovať systematické riziko beztrestnosti. Úlohou vnútroštátnych súdov je zas neuplatňovať vnútroštátne ustanovenia, ktoré bránia uplatneniu účinných a odrádzajúcich sankcií.

V tomto prípade spočíva dôsledok uplatnenia dotknutej judikatúry Ústavného súdu v tom, že predmetné veci týkajúce sa podvodu a korupcie musia byť opätovne preskúmané, niekedy aj opakovane, a to v prvom a/alebo druhom stupni. Vzhľadom na komplexnosť a trvanie takého opätovného preskúmania sa priebeh príslušných trestných konaní nevyhnutne predlžuje. Okrem toho, že Rumunsko sa zaviazalo, že skráti konania vo veciach korupcie, Súdny dvor pripomenul, že vzhľadom na osobitné záväzky, ktoré Rumunsko prijalo v zmysle rozhodnutia 2006/928, nemôže z vnútroštátnej právnej úpravy a praxe v tejto oblasti vyplývať predĺženie vyšetrovania trestných činov korupcie alebo akékoľvek iné oslabenie boja proti korupcii.¹¹ Okrem toho by opätovné preskúmanie dotknutých vecí mohlo vzhľadom na vnútroštátne právne normy upravujúce premlčanie viesť k premlčaniu trestných činov, čím by sa zabránilo účinnému a odrádzajúcemu potrestaniu osôb pôsobiacich na najvyšších miestach v Rumunsku, ktoré boli odsúdené za závažné skutky podvodu a/alebo korupcie spáchané počas výkonu ich funkcie. Pri tejto kategórii osôb by sa riziko beztrestnosti stalo systematickým a oslabilo by cieľ boja proti korupcii na najvyšších miestach.

Napokon Súdny dvor pripomenul, že povinnosť zabezpečiť, aby takéto trestné činy boli predmetom trestných sankcií, ktoré sú účinné a odrádzajúce, neznamená, že vnútroštátny súd nie je povinný overiť náležité dodržiavanie základných práv zaručených v článku 47 Charty, pričom uvedený vnútroštátny súd nemôže uplatniť vnútroštátny štandard základných práv, ktorý by spôsoboval uvedené systematické riziko beztrestnosti. Požiadavky, ktoré z uvedeného článku vyplývajú, preto nebránia prípadnému neuplatneniu judikatúry Ústavného súdu týkajúcej sa špecializácie a zloženia senátov rozhodujúcich o korupcii, ktorá by spôsobovala takéto riziko.

¹⁰ Podľa článku 325 ods. 1 ZFEÚ.

¹¹ Príloha IX časť I bod 5 aktu o podmienkach pristúpenia Bulharskej republiky a Rumunska a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia (Ú. v. EÚ L 157, 2005, s. 203).

- Záruka nezávislosti súdov

Právo Únie nebráni tomu, aby rozhodnutia Ústavného súdu zaväzovali všeobecné súdy, avšak pod podmienkou, že je zaručená nezávislosť Ústavného súdu najmä od zákonodarnej a výkonnej moci. Naopak toto právo bráni tomu, aby nerešpektovanie takýchto rozhodnutí spôsobilo vznik disciplinárnej zodpovednosti vnútroštátnych sudcov.

Po prvé, keďže existencia účinného súdneho preskúmania na účely zabezpečenia dodržania práva Únie je inherentnou súčasťou právneho štátu, každý súd, ktorý má uplatňovať alebo vykladať právo Únie, musí spĺňať požiadavky účinnej súdnej ochrany. K tomu je prvoradá nezávislosť súdov. V tejto súvislosti sudcovia musia byť chránení pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli ohroziť ich nezávislosť. Navyše v súlade so zásadou delby moci, ktorou sa vyznačuje fungovanie právneho štátu, musí byť nezávislosť súdov zaručená vo vzťahu k zákonodarnej a výkonnej moci.

Po druhé, aj keď právo Únie neukladá členským štátom nejaký konkrétny ústavný model upravujúci vzťahy medzi jednotlivými zložkami štátnej moci, podľa Súdneho dvora to neznamená, že by členské štáty nemuseli dodržiavať predovšetkým požiadavky nezávislosti súdov, ktoré z tohto práva vyplývajú. Za týchto okolností rozhodnutia Ústavného súdu môžu zaväzovať všeobecné súdy za predpokladu, že vnútroštátne právo zaručuje nezávislosť tohto ústavného súdu najmä od zákonodarnej a výkonnej moci. Naopak ak vnútroštátne právo túto nezávislosť nezaručuje, právo Únie bráni takejto vnútroštátnej právnej úprave alebo praxi, keďže taký ústavný súd nedokáže zabezpečiť účinnú súdnu ochranu, ktorú právo Únie vyžaduje.

Po tretie zachovanie nezávislosti súdov predpokladá, že disciplinárny režim poskytuje potrebné záruky s cieľom predísť akémukoľvek riziku, že bude využitý ako systém politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí. V tejto súvislosti skutočnosť, že súdne rozhodnutie obsahuje prípadné pochybenie vo výklade a uplatňovaní pravidiel vnútroštátneho práva a práva Únie alebo v posúdení skutkových okolností a hodnotení dôkazov, nemôže sama osebe viesť ku vzniku disciplinárnej zodpovednosti dotknutého sudcu. Vznik disciplinárnej zodpovednosti sudcu z dôvodu súdneho rozhodnutia totiž musí byť obmedzený na celkom výnimočné prípady a musí podliehať zárukám, ktoré majú zabrániť riziku vyvíjania vonkajšieho tlaku na obsah súdnych rozhodnutí. Vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej nerešpektovanie rozhodnutí ústavného súdu sudcami vnútroštátnych všeobecných súdov môže spôsobiť ich disciplinárnu zodpovednosť, uvedené podmienky nedodržiava.

- Prednosť práva Únie

Zásada prednosti práva Únie bráni tomu, aby vnútroštátne súdy nemohli pod hrozbou disciplinárnych sankcií neuplatniť rozhodnutia ústavného súdu, ktoré sú v rozpore s právom Únie.

Súdny dvor pripomenul, že v judikatúre o Zmluve EHS stanovil zásadu prednosti práva Spoločenstva, ktorá sa vykladá v tom zmysle, že zakotvuje prednosť tohto práva pred právom členských štátov. V tejto súvislosti konštatoval, že dôsledkom vytvorenia vlastného právneho poriadku Zmluvou EHS, ktorý členské štáty prijali na základe reciprocity, je, že tieto štáty nemôžu presadzovať neskoršie jednostranné opatrenie, ktoré by bolo v rozpore s týmto právnym poriadkom, ani odporovať právu, ktoré vzniklo zo Zmluvy EHS, na základe akýchkoľvek vnútroštátnych právnych noriem, inak by toto právo stratilo svoju komunitárnu povahu a bol by spochybnený právny základ samotného Spoločenstva. Okrem toho vykonateľnosť práva Spoločenstva sa nemôže v jednotlivých štátoch líšiť v závislosti od neskorších vnútroštátnych predpisov, lebo by bolo ohrozené uskutočňovanie cieľov Zmluvy EHS a hrozila by diskriminácia na základe štátnej príslušnosti, ktorú táto Zmluva zakazuje. Súdny dvor teda konštatoval, že hoci bola Zmluva EHS uzavretá v podobe medzinárodnej dohody, tvorí konštitučnú listinu právneho spoločenstva a hlavnými vlastnosťami takto vytvoreného právneho poriadku Spoločenstva sú najmä jeho nadradenosť vo vzťahu k právnym predpisom členských štátov a priamy účinok radu ustanovení uplatniteľných voči ich štátnym príslušníkom aj voči členským štátom samotným.

Tieto základné vlastnosti právneho poriadku Únie a význam rešpektu, ktorý mu prináleží, potvrdila jednohlasná ratifikácia Zmlúv, ktorými sa mení a dopĺňa Zmluva EHS, a najmä Lisabonskej zmluvy. Pri jej prijímaní konferencia zástupcov vlád členských štátov výslovne pripomenula vo svojom vyhlásení č. 17 týkajúcom sa prednosti a pripojenom k záverečnému aktu medzivládnej konferencie, ktorá prijala Lisabonskú zmluvu, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora majú Zmluvy a právo prijaté Úniou na základe Zmlúv prednosť pred právom členských štátov za podmienok ustanovených v uvedenej judikatúre.

Súdny dvor dodal, že podľa článku 4 ods. 2 ZEÚ Únia rešpektuje rovnosť členských štátov pred Zmluvami, avšak túto rovnosť môže rešpektovať len vtedy, keď členské štáty v zmysle zásady prednosti práva Únie nemôžu proti právu Únie presadzovať akékoľvek jednostranné opatrenie. V tomto kontexte ďalej Súdny dvor poukázal na to, že pri výkone svojej výlučnej právomoci poskytnúť konečný výklad práva Únie mu prináleží, aby spresnil pôsobnosť zásady prednosti práva Únie v súvislosti s relevantnými ustanoveniami tohto práva a táto pôsobnosť nemôže závisieť od výkladu vnútroštátnych právnych predpisov ani od výkladu ustanovení práva Únie, ktorý vykoná vnútroštátny súd, a nezodpovedá výkladu Súdneho dvora.

Súdny dvor pripomenul, že účinky spojené so zásadou prednosti práva Únie sú záväzné pre všetky orgány členského štátu, pričom tomu najmä nemôžu brániť vnútroštátne ustanovenia vrátane tých ústavných. Vnútroštátne súdy sú teda povinné z vlastnej iniciatívy neuplatniť akúkoľvek vnútroštátnu právnu úpravu alebo prax odporujúcu ustanoveniu práva Únie s priamym účinkom, a nemusia požiadať o predchádzajúce zrušenie tejto vnútroštátnej právnej úpravy alebo praxe zákonodarnou cestou alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom alebo na takéto zrušenie počkať.

Okrem toho skutočnosť, že vnútroštátni sudcovia nebudú čeliť disciplinárnym konaniam alebo sankciám za to, že využili možnosť obrátiť sa podľa článku 267 ZFEÚ na Súdny dvor, ktorá spadá do ich výlučnej právomoci, predstavuje inherentnú záruku ich nezávislosti. Preto v prípade, že sudca vnútroštátneho všeobecného súdu dospeje s ohľadom na rozsudok Súdneho dvora k záveru, že judikatúra vnútroštátneho ústavného súdu je v rozpore s právom Únie, nemôže skutočnosť, že tento vnútroštátny sudca uvedenú judikatúru neuplatnil, spôsobiť vznik jeho disciplinárnej zodpovednosti.

Rozsudok z 2. marca 2021 (veľká komora), A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, [EU:C:2021:153](#))

Uzneseniami prijatými v auguste 2018 Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko, ďalej len „KRS“) rozhodla, že nepredloží prezidentovi Poľskej republiky návrhy na vymenovanie piatich osôb (ďalej len „odvolatelia“) na miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) a že na tieto miesta navrhne iných uchádzačov. Odvolatelia podali proti týmto uzneseniam odvolanie na Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Na takéto odvolania sa v tom čase vzťahoval zákon o Štátnej súdnej rade (ďalej len „zákon o KRS“) zmenený zákonom z júla 2018. Na základe tohto režimu bolo na jednej strane stanovené, že ak by všetci účastníci postupu vymenovania na miesto sudcu Najvyššieho súdu nenapadli predmetné uznesenie KRS, toto uznesenie by sa stalo právoplatným, pokiaľ ide o uchádzača navrhnutého na toto miesto, takže tento uchádzač mohol byť vymenovaný prezidentom republiky. Okrem toho prípadné zrušenie takéhoto uznesenia na základe odvolania účastníka, ktorý nebol navrhnutý na vymenovanie, nemohlo viesť k novému posúdeniu jeho situácie na účely prípadného pridelenia dotknutého miesta. Na druhej strane sa podľa toho istého režimu takéto odvolanie nemohlo zakladať na dôvode založenom na nesprávnom posúdení splnenia kritérií uchádzačmi, ktoré sa berú do úvahy pri prijímaní rozhodnutia o predložení návrhu na vymenovanie. Keďže sa vnútroštátny súd vo svojom pôvodnom návrhu na začatie prejudiciálneho konania domnieval, že takýto režim v praxi vylučuje akúkoľvek účinnosť odvolania podaného účastníkom, ktorý nebol navrhnutý na vymenovanie, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa súladu tohto režimu s právom Únie.

Po tomto pôvodnom podaní návrhu bol zákon o KRS znovu zmenený v roku 2019. Na základe tejto reformy sa na jednej strane stalo nemožné podať odvolanie proti rozhodnutiam KRS týkajúcim sa predloženia alebo nepredloženia uchádzačov na vymenovanie na miesta sudcov Najvyššieho súdu. Na druhej strane táto reforma stanovila zastavenie konania zo zákona o takýchto ešte prejednávanych odvolaniach, čím zbavila vnútroštátny súd jeho právomoci rozhodovať o tomto type opravného prostriedku, ako aj možnosti získať odpoveď na prejudiciálne otázky, ktoré položil Súdneho dvoru. Za týchto podmienok sa vnútroštátny súd vo svojom doplnujúcom návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdneho dvora pýtal na súlad tohto nového režimu s právom Únie.

Posúdenie Súdny dvorom

V prvom rade Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore najskôr rozhodol, že tak systém spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom zavedený článkom 267 ZFEÚ, ako aj zásada lojálnej spolupráce zakotvená v článku 4 ods. 3 ZEÚ bránia legislatívnym zmenám, ako sú tie už citované, vykonané v roku 2019 v Poľsku, ak sa ukáže, že ich osobitným účinkom je zabrániť Súdneho dvoru vyjadriť sa k prejudiciálnym otázkam, ako sú tie, ktoré položil vnútroštátny súd, a vylúčiť akúkoľvek možnosť budúceho opakovaného podania analogických otázok vnútroštátnym súdom. Súdny dvor v tejto súvislosti uviedol, že prináleží vnútroštátnemu súdu, aby s prihliadnutím na všetky relevantné skutočnosti a najmä na kontext, v ktorom poľský zákonodarca prijal tieto zmeny, posúdil, či je to tak v prejednávanej veci.

Súdny dvor sa ďalej domnieval, že povinnosť členských štátov stanoviť prostriedky nápravy potrebné na to, aby sa osobám podliehajúcim súdnej právomoci zabezpečilo dodržiavanie ich práva na účinnú súdnu ochranu v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, stanovená v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ, môže takisto brániť tomu istému typu legislatívnych zmien. Tak je to v prípade, ak sa ukáže, čo rovnako prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu na základe všetkých relevantných skutočností, že tieto zmeny sú spôsobilé vyvolať oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť sudcov vymenovaných na základe uznesení KRS, vonkajšími činiteľmi, a najmä priamym alebo nepriamym vplyvom zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom. Takéto zmeny by teda mohli viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.

Na účely tohto záveru Súdny dvor pripomenul, že záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadované podľa práva Únie predpokladajú existenciu pravidiel upravujúcich vymenovanie sudcov. Okrem toho Súdny dvor zdôraznil rozhodujúcu úlohu KRS pri postupe vymenovania na miesto sudcu Najvyššieho súdu, keďže akt návrhu, ktorý prijíma, predstavuje podmienku *sine qua non* na to, aby bol uchádzač následne vymenovaný. Miera nezávislosti, ktorú požíva KRS vo vzťahu k poľskej zákonodarnej a výkonnej moci, tak môže byť relevantná pri posudzovaní, či sudcovia, ktorých vyberie, budú schopní splniť požiadavky nezávislosti a nestrannosti. Okrem toho Súdny dvor uviedol, že prípadná neexistencia súdneho prostriedku nápravy v súvislosti s postupom vymenovania na miesta sudcov vnútroštátneho najvyššieho súdu sa môže ukázať ako problematická, ak všetky relevantné kontextuálne okolnosti charakterizujúce takýto postup v dotknutom členskom štáte môžu vyvolať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci pochybnosti systémovej povahy, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť sudcov vymenovaných v rámci tohto postupu. V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že ak by vnútroštátny súd mal na základe všetkých relevantných skutočností, ktoré uviedol vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a najmä legislatívnych zmien, ktoré nedávno ovplyvnili proces vymenovania členov KRS, dospieť k záveru, že KRS neposkytuje dostatočné záruky nezávislosti, existencia súdneho prostriedku nápravy nevybratých uchádzačov by sa ukázala ako nevyhnutná na účely ochrany postupu vymenovania dotknutých sudcov pred priamymi alebo nepriamymi vplyvmi a v konečnom dôsledku vyhnúť sa vzniku vyššie uvedených pochybností.

Napokon Súdny dvor rozhodol, že ak vnútroštátny súd dospeje k záveru, že k prijatiu legislatívnych zmien v roku 2019 došlo v rozpore s právom Únie, zásada prednosti tohto práva ukladá tomuto súdu povinnosť neuplatniť tieto zmeny bez ohľadu na to, či majú legislatívny alebo ústavný pôvod, a pokračovať vo výkone právomoci, ktorá mu patrila, rozhodovať spory, ktoré mu boli predložené pred prijatím týchto zmien.

V druhom rade sa Súdny dvor domnieval, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ bráni legislatívnym zmenám, ako sú už citované zmeny vykonané v Poľsku roku 2018, ak sa ukáže, že sú spôsobilé vyvolať oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť takto vymenovaných sudcov vonkajšími činiteľmi a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.

V konečnom dôsledku prináleží vnútroštátnemu súdu, aby sa vyjadril k otázke, či je to tak v prejednávanej veci. Pokiaľ ide o úvahy, ktoré musí vnútroštátny súd v tejto súvislosti zohľadniť, Súdny dvor zdôraznil, že vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa súdneho prostriedku nápravy v kontexte postupu vymenovania na miesta sudcov vnútroštátneho najvyššieho súdu sa môžu ukázať ako problematické z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich z práva Únie, keď rušia účinnosť doteraz existujúceho prostriedku nápravy. Súdny dvor pritom po prvé uviedol, že v dôsledku legislatívnych zmien z roku 2018 dotknutý prostriedok nápravy už nemá žiadnu skutočnú účinnosť a predstavuje už len zdanlivý súdny prostriedok nápravy. Po druhé zdôraznil, že v prejednávanej veci treba zohľadniť aj kontextuálne prvky spojené so všetkými ostatnými reformami, ktoré sa nedávno týkali Najvyššieho súdu a KRS. V tejto súvislosti poukázal okrem pochybností, ktoré boli vyššie uvedené v súvislosti s nezávislosťou KRS, na okolnosť, že legislatívne zmeny z roku 2018 boli zavedené veľmi krátko predtým, ako sa mala KRS vo svojom novom zložení vyjadriť ku kandidátúram, ako sú kandidatury odvolateľov, predloženým na účely uchádzania sa o mnohé miesta sudcov na Najvyššom súde vyhlásené za uvoľnené alebo nanovo vytvorené v dôsledku nadobudnutia účinnosti rôznych zmien zákona o Najvyššom súde.

Súdny dvor nakoniec spresnil, že ak vnútroštátny súd dospeje k záveru, že legislatívne zmeny z roku 2018 porušujú právo Únie, bude jeho úlohou na základe zásady prednosti tohto práva neuplatniť tieto zmeny v prospech uplatnenia skôr účinných vnútroštátnych ustanovení, pričom sám vykoná preskúmanie stanovené týmito poslednými uvedenými ustanoveniami.

Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov) (C-791/19, [EU:C:2021:596](#))

V roku 2017 bol v Poľsku prijatý nový disciplinárny režim pre sudcov Sądu Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) a sudcov všeobecných súdov. V rámci tejto legislatívnej reformy bol na Najvyššom súde zriadený nový senát – Izba Dyscyplinarna (ďalej len „disciplinárny senát“). Tento senát bol poverený prejednávaním disciplinárnych vecí týkajúcich sa sudcov Najvyššieho súdu a v odvolacom konaní disciplinárnych vecí týkajúcich sa sudcov všeobecných súdov.

Keďže Európska komisia dospela k záveru, že prijatím tohto nového disciplinárneho režimu si Poľská republika nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z práva Únie,¹² podala na Súdny dvor žalobu o nesplnenie povinnosti. Komisia predovšetkým tvrdí, že tento disciplinárny režim nezaručuje ani nezávislosť, ani nestrannosť disciplinárneho senátu zloženého výlučne zo sudcov vybratých Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko, ďalej len „KRS“), v ktorej 23 z jej 25 členov vymenúvajú politické orgány.

V rozsudku vydanom v tejto veci Súdny dvor zasadajúci ako veľká komora vyhovel žalobe o nesplnenie povinnosti, ktorú podala Komisia. Na jednej strane konštatuje, že tento nový disciplinárny režim sudcov zasahuje do ich nezávislosti. Na druhej strane ten istý režim neumožňuje dotknutým sudcom nezávisle si plniť povinnosti, ktoré od nich vyžaduje mechanizmus prejudiciálneho konania.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod Súdny dvor rozhodol, že Poľsko si nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, a to stanoviť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany.

Súdny dvor pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry toto ustanovenie a požiadavka nezávislosti sudcov vyplývajúca z tohto ustanovenia vyžadujú, aby disciplinárny režim uplatniteľný na sudcov vnútroštátnych súdov patriacich do ich systému opravných prostriedkov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, poskytoval potrebné záruky s cieľom predísť akémukoľvek riziku toho, že takýto režim bude využitý ako systém politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí, čo si vyžaduje najmä prijatie pravidiel, ktoré vymedzujú správanie predstavujúce disciplinárne previnenia a predpokladajú zásah nezávislého orgánu v súlade s postupom, ktorý v plnom rozsahu zaručuje práva zakotvené v článkoch 47 a 48 Charty, najmä právo na obhajobu, ako aj možnosť napadnúť na súde rozhodnutia disciplinárnych orgánov.

Podľa Súdneho dvora pritom Poľsko v prvom rade nezaručilo nezávislosť a nestrannosť disciplinárneho senátu, a tak narušilo nezávislosť sudcov tým, že im nezabezpečilo, aby disciplinárne konania začaté proti nim boli predmetom preskúmania zo strany orgánu poskytujúceho takéto záruky. V súlade so zásadou delby moci musí byť zaručená nezávislosť súdov vo vzťahu k zákonodarnej a výkonnej moci. Na základe legislatívnej reformy z roku 2017 pritom postup vymenovania sudcov Najvyššieho súdu, a najmä členov disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu, do značnej miery určuje KRS – orgán, ktorý bol výrazne reorganizovaný zo strany poľskej výkonnej a zákonodarnej moci. Súdny dvor tiež uviedol, že disciplinárny senát má byť zložený výlučne z nových sudcov vybratých KRS, ktorí doposiaľ nezasadali na Najvyššom súde a ktorí budú mať nárok na výrazne vyšší plat a osobitne vysoký stupeň organizačnej, funkčnej a finančnej samostatnosti v porovnaní s podmienkami prevládajúcimi v iných súdnych senátoch na tomto súde. Všetky tieto prvky môžu vo vnímaní osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyvolávať oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť tohto disciplinárneho orgánu priamymi alebo nepriamymi vplyvmi poľskej zákonodarnej a výkonnej moci a jeho neutralitu vo vzťahu k jednotlivým záujmom v konaní.

V druhom rade Súdny dvor v tejto súvislosti s prihliadnutím na skutočnosť, že nezávislosť a nestrannosť disciplinárneho senátu nie sú zaručené, uviedol, že Poľsko umožnilo, aby v prípade sudcov všeobecných súdov mohol byť obsah súdnych rozhodnutí kvalifikovaný ako disciplinárny previnenie. Súdny dvor pripomenul potrebu predísť tomu, že disciplinárny režim bude použitý na účely politickej kontroly súdnych rozhodnutí

¹² Komisia zastávala názor, že Poľsko si nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ – ktorý ukladá všetkým členským štátom povinnosť stanoviť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany – a článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ – ktorý pre „nižšie“ vnútroštátne súdy stanovuje možnosť (druhý odsek) a pre vnútroštátne súdy rozhodujúce v poslednom stupni zase povinnosť (tretí odsek) predložiť návrh na začatie prejudiciálneho konania.

alebo nátlaku na sudcov, a poznamenal, že v prejednávanej veci nový disciplinárny režim sudcov, ktorý nespĺňa požiadavky jasnosti a určitosti, pokiaľ ide o správanie, ktoré môže založiť zodpovednosť týchto sudcov, tiež zasahuje do ich nezávislosti.

V treťom rade Poľsko na jednej strane tiež nezaručilo, že disciplinárne konania vedené proti sudcom všeobecných súdov budú posúdené v primeranej lehote, čím opäť narušilo nezávislosť týchto sudcov. Podľa nového disciplinárneho režimu totiž sudca, proti ktorému sa viedlo disciplinárne konanie ukončené právoplatným súdnym rozhodnutím, môže byť opätovne predmetom takýchto konaní v tej istej veci, v dôsledku čoho bude neustále vystavený potenciálnej hrozbe takýchto konaní. Na druhej strane nové procesné pravidlá uplatniteľné v oblasti disciplinárnych konaní voči sudcom môžu obmedziť práva obvinených sudcov na obhajobu. Podľa tohto nového režimu totiž úkony spojené s ustanovením právneho zástupcu sudcu a prevzatím obhajoby týmto zástupcom nespôsobujú prerušenie konania a navyše konanie môže prebiehať napriek ospravedlnenej neprítomnosti sudcu alebo jeho právneho zástupcu. Okrem toho tieto nové procesné pravidlá, predovšetkým keď tak ako v prejednávanej veci spadajú do kontextu disciplinárneho režimu vykazujúceho už spomínané nedostatky, môžu prispieť k zvýšeniu rizika použitia disciplinárneho režimu ako systému politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí.

Vo štvrtom rade Súdny dvor rozhodol, že Poľská republika tým, že zveruje predsedovi vyššie uvedeného disciplinárneho senátu diskrečnú právomoc určiť disciplinárny súd príslušný na prvom stupni vo veciach týkajúcich sa sudcov všeobecných súdov, nezaručuje, aby takéto veci preskúmal súd „zriadený zákonom“, ako to vyžaduje aj článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ.

Napokon Súdny dvor konštatoval, že Poľská republika si tým, že umožňuje, aby právo vnútroštátnych súdov predkladať Súdnemu dvoru Európskej únie návrhy na začatie prejudiciálneho konania bolo obmedzené možnosťou začať disciplinárne konanie, nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 267 druhého a tretieho odseku ZFEÚ. Vnútroštátne ustanovenia, z ktorých by vyplývalo, že vnútroštátni sudcovia môžu byť vystavení disciplinárnym konaniam z dôvodu, že predložili Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania, totiž nemožno pripustiť, keďže môžu narušiť účinný výkon možnosti alebo povinnosti obrátiť sa na Súdny dvor, stanovených v týchto ustanoveniach, zo strany dotknutých vnútroštátnych sudcov, ako aj systém spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zriadený Zmluvami s cieľom zabezpečiť jednotný výklad a plný účinok práva Únie.

Rozsudok zo 6. októbra 2021 (veľká komora), W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie) (C-487/19, [EU:C:2021:798](#))

V auguste 2018 bol sudca W.Ž., zasadajúci na krajskom súde v Poľsku, bez svojho súhlasu preradený z oddelenia súdu, na ktorom bol pridelený, na iné oddelenie tohto istého súdu. Proti tomuto preradeniu podal sťažnosť na Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko, ďalej len „KRS“), výsledkom ktorej bolo uznesenie o zastavení konania. V novembri 2018 napadol W.Ž. toto uznesenie na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko), pričom zároveň podal návrh na vylúčenie všetkých sudcov tvoriacich senát, ktorý mal o jeho odvolaní rozhodovať, t. j. Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (senát pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné, Poľsko, ďalej len „senát pre preskúmanie“). Podľa jeho názoru členovia tohto senátu neposkytujú vzhľadom na podmienky ich vymenovania požadované záruky nezávislosti a nestrannosti.

V tejto súvislosti Sąd Najwyższy (Izba Cywilna) [Najvyšší súd (občianskoprávny senát), Poľsko], ktorý má za úlohu rozhodovať o tomto návrhu na vylúčenie, uvádza vo svojom rozhodnutí, ktorým podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, že na Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko) boli podané odvolania proti uzneseniu KRS č. 331/2018, ktorým sa prezidentovi republiky navrhol zoznam nových sudcov

senátu pre preskúmanie. Bez ohľadu na odklad výkonu tohto uznesenia, ktorý nariadil tento druhý uvedený súd, však prezident republiky vymenoval do funkcií sudcu tohto senátu pre preskúmanie určitých uchádzačov predstavených v tomto uznesení.

V marci 2019, napriek tomu, že stále prebiehalo uvedené konanie na Najvyššom správnom súde a zároveň sa tento súd obrátil na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania, týkajúcim sa iného uznesenia KRS, ktorým sa prezidentovi republiky navrhol zoznam uchádzačov o funkcie sudcu Najvyššieho súdu,¹³ došlo k vymenovaniu nového sudcu do senátu pre preskúmanie (ďalej len „sudca senátu pre preskúmanie“) na základe uznesenia KRS č. 331/2018. Tento nový sudca, rozhodujúci ako samosudca, bez toho, aby mal k dispozícii spis, a bez vypočutia W.Ž. prijal rozhodnutie (ďalej len „sporné rozhodnutie“), ktorým odvolanie W.Ž. proti uzneseniu KRS o zastavení konania zamietol ako neprípustné.

Vnútroštátny súd sa Súdneho dvora pýtal na to, či sudcu vymenovaného za takýchto okolností možno kvalifikovať ako nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom, predovšetkým v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ¹⁴, a požiadal Súdny dvor o spresnenie dôsledkov, ktoré by pre sporné rozhodnutie mohli mať konštatovanie, že táto kvalifikácia nie je naplnená.

Vo svojom rozsudku, vydanom vo veľkej komore, sa Súdny dvor vyjadril k okolnostiam, ktoré musí vnútroštátny súd vziať do úvahy na to, aby dospel k záveru, že v postupe vymenovania sudcu existovali nezrovnalosti spôsobilé zabraňovať, aby sa tento mohol považovať za nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom, v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, ako aj k dôsledkom, ktoré v takomto prípade pre rozhodnutie, akým je sporné rozhodnutie, prijaté takýmto sudcom, vyplývajú zo zásady prednosti práva Únie.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor predovšetkým konštatoval, že všeobecný súd, akým je poľský krajský súd, patrí do poľského systému opravných prostriedkov v „oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“, v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ. Na to, aby takýto súd mohol zaručiť účinnú súdnu ochranu, ktorú toto ustanovenie vyžaduje, je prvoradáce zachovanie jeho nezávislosti. Preradenie sudcu bez jeho súhlasu pritom potenciálne môže porušiť zásady neodvolateľnosti a nezávislosti sudcov. Je totiž spôsobilé mať vplyv na rozsah právomocí dotknutého sudcu a vybavovanie vecí, ktoré mu boli pridelené, a tiež výrazne ovplyvniť jeho život a kariéru. Môže tak predstavovať prostriedok vykonávania kontroly nad obsahom súdnych rozhodnutí a mať dôsledky analogické s dôsledkami disciplinárnej sankcie. V dôsledku uvedeného požiadavka nezávislosti sudcov vyžaduje, aby režim uplatniteľný na preradenia týchto sudcov bez ich súhlasu poskytoval záruky potrebné na to, aby sa zabránilo ohrozeniu tejto nezávislosti priamymi alebo nepriamymi vonkajšími zásahmi. Proti takýmto opatreniam spočívajúcim v preradení, o ktorých je možné rozhodnúť iba z legitímnych dôvodov týkajúcich sa predovšetkým prerozdelenia dostupných zdrojov, by tak malo byť možné podať opravný prostriedok na súd v súlade s postupom plne zaručujúcim práva na obranu dotknutého sudcu.

Súdny dvor ďalej konštatoval, že vymenovanie sudcu senátu pre preskúmanie, ku ktorému došlo pri porušení právoplatného rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu, ktorým sa nariadil odklad výkonu uznesenia KRS č. 331/2018, a bez toho, aby sa počkalo na rozsudok Súdneho dvora vo veci A.B. a i. (Vymenovanie sudcov

¹³ Konkrétne vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 2. marca 2021, **A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie)** (C-824/18, [EU:C:2021:153](#)). V tejto veci, ktorá bola predložená v novembri 2018, sa Najvyšší správny súd v podstate pýtal na to, či právo Únie bráni určitým uskutočneným zmenám ustanovení zákona o KRS, pokiaľ ide o možnosti podať opravný prostriedok proti uzneseniam KRS týkajúcim sa vymenovania sudcov na Najvyšší súd.

¹⁴ Podľa tohto ustanovenia „členské štáty ustanovia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany“.

na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18), ohrozilo efektivitu systému prejudiciálneho konania zavedeného článkom 267 ZFEÚ. V čase, keď došlo k tomuto vymenovaniu, totiž odpoveď, ktorá sa očakávala od Súdneho dvora v uvedenej veci, bola spôsobilá priviesť Najvyšší správny súd k tomu, aby musel prípadne zrušiť uznesenie KRS č. 331/2018 v celom rozsahu.

Pokiaľ ide o ostatné okolnosti, za akých k vymenovaniu sudcu senátu pre preskúmanie došlo, Súdny dvor tiež pripomenul, že nedávno rozhodol, že určité okolnosti, ktoré zmieňuje vnútroštátny súd, týkajúce sa nedávnych zmien, ktoré mali vplyv na zloženie KRS, mohli vyvolať oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide predovšetkým o jej nezávislosť.¹⁵ Okrem toho k tomuto vymenovaniu a vydaniu sporného rozhodnutia došlo napriek tomu, že na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, bol podaný návrh na vylúčenie, smerujúci proti všetkým sudcom, ktorí vtedy vykonávali funkciu v rámci senátu pre preskúmanie.

S výhradou konečných posúdení prináležiacich vnútroštátnemu súdu vyššie uvedené okolnosti, posudzované spoločne, sú takej povahy, že môžu viesť k záveru, že k vymenovaniu sudcu senátu pre preskúmanie došlo za zjavného porušenia základných pravidiel upravujúcich postup menovania sudcov na Najvyššom súde. Tie isté okolnosti tiež môžu priviesť vnútroštátny súd k tomu, aby dospel k záveru, že podmienky, za akých k tomuto vymenovaniu došlo, ohrozili integritu výsledku, ku ktorému uvedený proces menovania viedol, a to tým, že prispeli k tomu, aby u osôb podliehajúcich súdnej právomoci vznikli oprávnené pochybnosti a absencia zdania nezávislosti alebo nestrannosti sudcu senátu pre preskúmanie, spôsobilé narušiť dôveru, ktorú musí justícia vyvolávať u uvedených osôb podliehajúcich súdnej právomoci v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte.

V dôsledku uvedeného Súdny dvor rozhodol, že na základe článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a zásady prednosti práva Únie vnútroštátny súd, na ktorý je podaný návrh na vylúčenie, akým je ten, o aký ide vo veci samej, musí v prípade, že je takýto dôsledok z hľadiska danej procesnej situácie nevyhnutný na zabezpečenie prednosti práva Únie, považovať za neplatné rozhodnutie, akým je sporné rozhodnutie, pokiaľ zo všetkých podmienok a okolností, za akých sa uskutočnil proces vymenovania sudcu, ktorý toto rozhodnutie vydal, vyplýva, že tento sudca nie je nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, v zmysle uvedeného ustanovenia.

Rozsudok zo 16. novembra 2021 (veľká komora), Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i. (C-748/19 až C-754/19, [EU:C:2021:931](#))

Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko) sa v rámci siedmich trestných vecí, ktoré prejednáva, pýta na súlad rozhodovacích zložení senátov, ktoré majú rozhodovať o týchto veciach, s právom Únie, keďže v týchto zloženiach je prítomný sudca delegovaný na základe rozhodnutia ministra spravodlivosti podľa zákona o organizácii všeobecných súdov.¹⁶

¹⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. júla 2021, *Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov)* (C-791/19, [EU:C:2021:596](#), body 104 až 108).

¹⁶ Ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizácii všeobecných súdov) z 27. júla 2001 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (Dz. U. z roku 2019, položka 52).

Podľa tohto súdu minister spravodlivosti môže na základe poľských pravidiel týkajúcich sa delegovania sudcov prideliť sudcu delegovaním na trestný súd vyššieho stupňa podľa kritérií, ktoré nie sú oficiálne známe, a bez toho, aby rozhodnutie o delegovaní mohlo byť predmetom súdneho preskúmania. Okrem toho minister spravodlivosti môže kedykoľvek toto delegovanie odvolať, pričom takéto odvolanie nepodlieha vopred stanoveným právnym kritériám a nemusí byť odôvodnené.

V tomto kontexte sa vnútroštátny súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa súladu vyššie uvedených pravidiel s článkom 19 ods. 1 prvým odsekom ZEÚ¹⁷ a toho, či tieto pravidlá majú dosah na prezumpciu nevinu uplatniteľnú v trestných konaniach najmä podľa smernice 2016/343¹⁸.

Súdny dvor rozsudkom vyhláseným veľkou komorou rozhodol, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 2 ZEÚ, ako aj so smernicou 2016/343¹⁹ bránia vnútroštátnym ustanoveniam, podľa ktorých môže minister spravodlivosti členského štátu na základe nezverejnených kritérií na jednej strane delegovať sudcu na trestný súd vyššieho stupňa na dobu určitú alebo neurčitú, a na druhej strane kedykoľvek na základe rozhodnutia, ktoré nie je odôvodnené, toto delegovanie odvolať bez ohľadu na to, či k uvedenému delegovaniu došlo na dobu určitú alebo neurčitú.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod Súdny dvor konštatoval, že poľské všeobecné súdy, ku ktorým patrí krajský súd Varšava, patria do poľského systému prostriedkov nápravy v „oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“ v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ. Na to, aby tieto súdy mohli zaistiť účinnú súdnu ochranu vyžadovanú týmto ustanovením, je zachovanie ich nezávislosti prvoradé. Dodržanie tejto požiadavky nezávislosti vyžaduje najmä, aby pravidlá, ktorými sa riadi delegovanie sudcov, poskytovali záruky, ktoré sú potrebné na to, aby sa zabránilo akémukoľvek riziku využitia takéhoto delegovania ako nástroja politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí.

V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že hoci skutočnosť, že minister spravodlivosti môže delegovať sudcov len s ich súhlasom, predstavuje dôležitú procesnú záruku, existuje niekoľko skutočností, ktoré podľa vnútroštátneho súdu oprávňujú tohto ministra týchto sudcov ovplyvňovať, takže môžu vzniknúť pochybnosti o ich nezávislosti. Súdny dvor analyzoval tieto rôzne elementy a rozhodol v prvom rade, že aby sa zabránilo svojvôli a riziku manipulácie, musia byť rozhodnutie o delegovaní sudcu a rozhodnutie o ukončení tohto delegovania, prijaté na základe vopred známych kritérií a riadne odôvodnené. Okrem toho keďže odvolanie delegovania sudcu bez jeho súhlasu môže mať pre neho obdobné účinky ako disciplinárna sankcia, takéto opatrenie by malo byť možné napadnúť na súde v súlade s konaním, ktoré plne zaručuje právo na obhajobu. Ďalej s poukázaním na to, že minister spravodlivosti zastáva aj funkciu generálneho prokurátora, Súdny dvor konštatuje, že má v danej trestnej veci právomoc vo vzťahu k riadnym prokurátorom a zároveň vo vzťahu k delegovaným sudcom, čo môže vyvolávať oprávnené pochybnosti vo vnímaní osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o nestrannosť uvedených delegovaných sudcov. Nakoniec sudcovia delegovaní do rozhodovacích zložení senátov, ktoré majú rozhodovať v sporoch vo veci samej, pokračujú súčasne vo vykonávaní funkcií zástupcov disciplinárneho úradníka sudcov všeobecných súdov, ktorý je orgánom povereným vedením disciplinárnych konaní, ktoré môžu byť vedené proti sudcom. Kumulovanie týchto dvoch

17| Podľa tohto ustanovenia „členské štáty ustanovia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany“.

18| Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinu a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 2016, s. 1).

19| Článok 6 ods. 1 a 2 smernice 2016/343.

funkcií v kontexte, keď sú zástupcovia disciplinárneho úradníka vo veciach sudcov všeobecných súdov takisto menovaní ministrom spravodlivosti, môže vyvolať oprávnené pochybnosti vo vnímaní osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť ostatných členov dotknutých rozhodovacích zložení senátov vonkajšími činiteľmi.

Tieto rôzne skutočnosti, posudzované spoločne, sú s výhradou posúdení, ktoré prináležia vykonať vnútroštátnemu súdu, takej povahy, že môžu viesť k záveru, že minister spravodlivosti má na základe kritérií, ktoré nie sú známe, právomoc delegovať sudcov na súdy vyššieho stupňa, ako aj ich delegovanie ukončiť, pričom toto rozhodnutie nemusí odôvodniť, čo má za následok, že počas doby ich delegovania neposkytujú títo sudcovia záruky a nezávislosť, ktoré by mal v právnom štáte zvyčajne poskytovať každý sudca. Takúto právomoc nemožno považovať za zlučiteľnú s povinnosťou dodržiavať požiadavku nezávislosti.

Okrem toho, pokiaľ ide o prezumpciu nevinu uplatniteľnú na trestné konania, ktorej dodržiavanie je cieľom smernice 2016/343²⁰, táto prezumpcia predpokladá, že sudca je pri skúmaní trestnej zodpovednosti obžalovaného úplne nezaújatý a nemá *a priori* žiadne stanovisko. Nezávislosť a nestrannosť sudcov sú teda základnými podmienkami na to, aby bola zaručená prezumpcia nevinu. V prejednávanej veci sa však zdá, že za vyššie uvedených okolností môže byť ohrozená nezávislosť a nestrannosť sudcov a v dôsledku toho prezumpcia nevinu.

Rozsudok z 20. apríla 2021 (veľká komora), Republika (C-896/19, [EU:C:2021:311](#))

Republika je združenie, ktorého predmetom činnosti je podpora ochrany súdnictva a právneho štátu na Malte. Po vymenovaní nových sudcov v apríli 2019 podalo toto združenie žalobu *actio popularis* na Prim'Awla tal-Qorti Ċivili – Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali (Prvý občianskoprávny senát, pôsobiaci ako ústavný súd, Malta), ktorou napadlo okrem iného postup vymenovania maltských sudcov upravený Ústavou.²¹ Dotknuté ustanovenia Ústavy, ktoré zostali od ich prijatia v roku 1964 až do ústavnej reformy v roku 2016 nezmenené, zverujú Il-Prim Ministru (predseda vlády, Malta) právomoc navrhnúť prezidentovi republiky menovanie uchádzača o také miesto. V praxi má tak predseda vlády rozhodujúcu právomoc pri menovaní maltských sudcov, ktorá podľa združenia Republika vyvoláva pochybnosti o nezávislosti týchto sudcov. Uchádzači však musia spĺňať určité podmienky, ktoré sú tiež upravené Ústavou, a prijatím reformy z roku 2016 bol zriadený Výbor pre menovanie sudcov poverený hodnotením uchádzačov a predkladaním stanoviska predsedovi vlády.

V tomto kontexte súd, ktorému bola žaloba podaná, rozhodol o položení otázky Súdnemu dvoru o súlade maltského systému menovania sudcov s právom Únie a konkrétne s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ a článkom 47 Charty. Na pripomenutie, článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ ukladá členským štátom povinnosť stanoviť prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, a článok 47 Charty zakotvuje právo na účinnú súdnu ochranu každej osoby podliehajúcej súdnej právomoci, ktorá sa v danom prípade dovoľáva práva, ktoré jej vyplýva z práva Únie.

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore rozhodol, že právo Únie nebráni takým vnútroštátnym ústavnoprávnym ustanoveniam, akými sú ustanovenia maltského práva týkajúce sa menovania sudcov. Nič totiž nenasvedčuje tomu, že by tieto ustanovenia mohli viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.

²⁰ Pozri odôvodnenie 22 a článok 6 smernice 2016/343.

²¹ Články 96, 96A a 100 maltskej Ústavy.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor po prvé rozhodol, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ je určený na to, aby sa v prejednávanej veci uplatnil, pretože žalobou sa spochybňuje súlad ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré upravujú postup vymenovania sudcov spôsobilých rozhodovať o otázkach týkajúcich sa uplatňovania alebo výkladu práva Únie a o ktorých sa tvrdí, že môžu mať vplyv na ich nezávislosť, s právom Únie. Pokiaľ ide o článok 47 Charty, Súdny dvor uviedol, že sa síce ako taký neuplatní, keďže Republika sa nedovoľáva subjektívneho práva, ktoré by pre neho vyplývalo z práva Únie, a teda v prejednávanej veci nejde o výkon tohto práva²², avšak musí sa zohľadniť na účely výkladu článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

Po druhé Súdny dvor rozhodol, že toto posledné uvedené ustanovenie nebráni vnútroštátnym ustanoveniam, ktoré zverujú predsedovi vlády rozhodujúcu právomoc v postupe vymenovania sudcov, pričom zároveň stanovujú, že tohto postupu sa zúčastní nezávislý orgán poverený predovšetkým hodnotením uchádzačov o miesto sudcu a predkladaním stanoviska tomuto predsedovi vlády.

Pred vyslovením tohto záveru Súdny dvor najprv všeobecne zdôraznil, že v rámci požiadaviek na účinnú súdnu ochranu, ktoré musia spĺňať vnútroštátne súdy spôsobilé rozhodovať o uplatňovaní alebo výklade práva Únie, má pre právny poriadok Únie zásadný význam predovšetkým nezávislosť sudcov, a to z niekoľkých dôvodov. Táto nezávislosť je totiž kľúčová pre riadne fungovanie mechanizmu prejudiciálneho konania stanoveného v článku 267 ZFEÚ, ktorý môže aktivovať iba nezávislý orgán. Nezávislosť sudcov je tiež súčasťou podstaty základného práva na účinnú súdnu ochranu a na spravodlivý proces podľa článku 47 Charty.

Následne Súdny dvor pripomenul svoju nedávnu judikatúru,²³ v ktorej poskytol spresnenie záruk nezávislosti a nestrannosti sudcov na základe práva Únie. Tieto záruky predpokladajú okrem iného existenciu pravidiel, ktoré umožnia rozptýliť akékoľvek oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť vymenovaných sudcov vonkajšími činiteľmi, a najmä priamym alebo nepriamym vplyvom zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom.

Súdny dvor napokon zdôraznil, že podľa článku 49 ZEÚ Únia združuje štáty, ktoré slobodne a dobrovoľne pristúpili ku spoločným hodnotám v súčasnosti uvedeným v článku 2 ZEÚ, ako je právny štát, a ktoré tieto hodnoty rešpektujú a zaviazu sa ich podporovať. Členský štát teda nemôže zmeniť svoju právnu úpravu, najmä v oblasti organizácie súdnictva tak, aby to viedlo k zníženiu úrovne ochrany hodnoty právneho štátu vyjadrenej najmä v článku 19 ZEÚ. Z tohto hľadiska sa musia členské štáty zdržať prijímania pravidiel, ktoré by ohrozili nezávislosť sudcov.

Po týchto spresneniach dospel Súdny dvor k názoru, že zriadenie Výboru pre menovanie sudcov v roku 2016 naopak posilňuje záruku nezávislosti maltských sudcov oproti stavu, ktorý vyplýval z ústavnoprávnych ustanovení platných v okamihu pristúpenia Malty k Európskej únii. Súdny dvor v tejto súvislosti uviedol, že účasť takého orgánu môže v zásade prispieť k zobjektívneniu postupu vymenovania sudcov tým, že sa obmedzí rozhodovací priestor, ktorým disponuje predseda vlády v tejto oblasti, no pod podmienkou, že tento orgán je sám osebe dostatočne nezávislý. V prejednanom prípade Súdny dvor konštatoval existenciu súboru pravidiel, z ktorých je zjavné, že nimi možno túto nezávislosť zaručiť.

22| V rozpore s požiadavkou článku 51 ods. 1 Charty.

23| Pozri napríklad rozsudky z 19. novembra 2019, **A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu)** (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, [EU:C:2019:982](#)), ako aj z 2. marca 2021, **A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie)** (C-824/18, [EU:C:2021:153](#)).

Súdny dvor ďalej zdôraznil, že hoci má predseda vlády pri menovaní sudcov nepochybnú právomoc, výkon tejto právomoci je ohraničený podmienkami odbornej praxe stanovenými v Ústave, ktoré musia uchádzači o miesta sudcov spĺňať. Okrem toho predseda vlády síce môže rozhodnúť, že prezidentovi republiky navrhne menovanie uchádzača, ktorý nebol navrhnutý Výborom pre menovanie sudcov, avšak v takom prípade je povinný oznámiť svoje dôvody okrem iného orgánu zákonnej moci. Súdny dvor uviedol, že pokiaľ predseda vlády vykonáva túto právomoc iba úplne výnimočne a striktne a účinne dodržiava takúto povinnosť odôvodnenia, nemôže jeho právomoc vyvolať oprávnené pochybnosti o nezávislosti vybraných uchádzačov.

2. Postup prijímania rozhodnutia o existencii jasného rizika vážneho porušenia hodnôt Únie niektorým členským štátom

Rozsudok z 3. júna 2021 (veľká komora), Maďarsko/Parlament (C-650/18, [EU:C:2021:426](#))

Európsky parlament prijal 12. septembra 2018 uznesenie²⁴ o návrhu, ktorým sa Rada Európskej únie vyzýva, aby podľa článku 7 ods. 1 ZEÚ²⁵ rozhodla, že zo strany Maďarska existuje jasné riziko vážneho porušenia spoločných hodnôt, na ktorých je založená Únia. Toto uznesenie spustilo postup podľa článku 7 ZEÚ, ktorý môže viesť k odňatiu určitých práv vyplývajúcich dotknutému členskému štátu z jeho členstva v Únii.

Podľa článku 354 štvrtého odseku ZFEÚ, ktorý stanovuje podmienky hlasovania na účely uplatňovania článku 7 ZEÚ, bolo na prijatie dotknutého uznesenia Parlamentom potrebné dosiahnutie dvojtretinovej väčšiny odovzdaných hlasov, ktoré predstavujú väčšinu všetkých jeho poslancov. Parlament, ktorý uplatnil svoj rokovací poriadok stanovujúci, že pri sčítaní hlasov, či bol text prijatý alebo zamietnutý, sa započítavajú iba hlasy odovzdané „za“ a „proti“ okrem prípadov, pre ktoré je v Zmluvách stanovená špecifická väčšina²⁶, pri výpočte hlasov týkajúcich sa dotknutého uznesenia zohľadnil len hlasy svojich členov v prospech jeho prijatia a proti nemu, pričom vylúčil hlasy tých, ktorí sa zdržali hlasovania.²⁷

Keďže Maďarsko sa domnievalo, že Parlament mal pri výpočte odovzdaných hlasov zohľadniť hlasy tých, ktorí sa zdržali hlasovania, podalo na základe článku 263 ZFEÚ žalobu o neplatnosť tohto uznesenia.

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore túto žalobu zamietol. V prvom rade konštatoval, že napadnuté uznesenie môže byť predmetom súdneho preskúmania podľa článku 263 ZFEÚ. V druhom rade dospel k záveru, že hlasy poslancov, ktorí sa zdržali hlasovania, nemožno zohľadniť na účely určenia, či je dosiahnutá väčšina dvoch tretín odovzdaných hlasov podľa článku 354 ZFEÚ.

24| Uznesenie [2017/2131(INL)] (Ú. v. EÚ C 433, 2019, s. 66).

25| Článok 7 ods. 1 ZEÚ stanovuje: „Na základe odôvodneného návrhu jednej tretiny členských štátov, Európskeho parlamentu alebo Európskej komisie môže Rada štvorpätinovou väčšinou svojich členov po získaní súhlasu Európskeho parlamentu rozhodnúť, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 niektorým členským štátom. Pred prijatím takéhoto rozhodnutia Rada vypočúva príslušný členský štát a v súlade s tým istým postupom mu môže adresovať vhodné odporúčania. Rada pravidelne overuje, či dôvody, na základe ktorých prijala rozhodnutie, ešte stále trvajú.“

26| Článok 178 ods. 3 rokovacieho poriadku Parlamentu.

27| Uznesenie bolo prijaté 448 hlasmi za jeho prijatie a 197 hlasmi proti nemu, pričom 48 prítomných členov sa zdržalo hlasovania.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor sa v prvom rade vyjadril najprv k otázke svojej právomoci rozhodovať o tejto žalobe a následne k jej prípustnosti.

Najprv konštatoval, že článok 269 ZFEÚ, ktorý stanovuje obmedzenú možnosť podať žalobu o neplatnosť proti aktom prijatým Európskou radou alebo Radou v rámci postupu podľa článku 7 ZEÚ, nemôže vylúčiť právomoc Súdneho dvora rozhodovať o tejto žalobe. Tým, že uvedený článok 269 ZFEÚ toto právo podať žalobu, upravené v tomto článku, podriaďuje prísnejším podmienkam, než sú podmienky stanovené článkom 263 ZFEÚ, totiž stanovuje obmedzenie všeobecnej právomoci na preskúvanie zákonnosti aktov inštitúcií Únie, ktorú tento článok 263 ZFEÚ priznáva Súdnemu dvoru Európskej únie, a preto sa má vykladať reštriktívne. Okrem toho uznesenia Parlamentu prijaté na základe článku 7 ods. 1 ZEÚ nie sú v článku 269 ZFEÚ uvedené. Autori Zmlúv teda nemali v úmysle vylúčiť akt, akým je napadnuté uznesenie, zo všeobecnej právomoci, ktorú Súdnemu dvoru Európskej únie priznáva článok 263 ZFEÚ. Takýto výklad môže navyše prispieť k dodržiavaniu zásady, podľa ktorej je Európska únia úniou práva, ktorá vytvorila ucelený systém právnych prostriedkov a postupov zameraný na to, aby bolo Súdnemu dvoru Európskej únie zverené preskúmanie zákonnosti aktov inštitúcií Únie.

Ďalej Súdny dvor dospel k záveru, že napadnuté uznesenie predstavuje napadnuteľný akt. Toto uznesenie má totiž od svojho prijatia záväznú právnu účinky, a to až dovtedy, kým Rada nerozhodne o opatreniach, ktoré je potrebné prijať, keďže jeho okamžitým účinkom je zrušenie zákazu zohľadniť alebo vyhlásiť žiadosť o azyl podanú maďarským štátnym príslušníkom za prípustnú, ktorý zaväzuje členské štáty.²⁸

Napadnuté uznesenie navyše nepredstavuje ani dočasný akt, zákonnosť ktorého by bolo možné spochybniť iba v rámci sporu týkajúceho sa konečného aktu, ktorého prípravnú fázu predstavuje. Pri prijímaní tohto uznesenia totiž jednak nedošlo k vyjadreniu predbežného stanoviska Parlamentu, a to bez ohľadu na skutočnosť, že neskoršie rozhodnutie Rady o existencii jasného rizika vážneho porušenia hodnôt Únie členským štátom podlieha ďalšiemu predchádzajúcemu získaniu súhlasu Parlamentu. Okrem toho predmetné uznesenie vyvoláva samostatné právne účinky, keďže hoci by sa dotknutý členský štát mohol odvolávať na jeho nezákonnosť na podporu svojej prípadnej žaloby o neplatnosť proti následnému rozhodnutiu Rady, prípadný úspech takejto žaloby o neplatnosť by v žiadnom prípade neumožňoval odstrániť všetky záväzné právne účinky tohto uznesenia.

Súdny dvor však zdôraznil, že ak nemá byť článok 269 ZFEÚ zbavený svojho potrebného účinku, určité osobitné podmienky stanovené v článku 269 ZFEÚ pre podanie žaloby o neplatnosť rozhodnutia Rady, ktoré by mohlo byť prijaté na základe odôvodneného návrhu Parlamentu, akým je napadnuté uznesenie, sa musia uplatniť aj na žalobu o neplatnosť podľa článku 263 ZFEÚ podanú proti takémuto odôvodnenému návrhu. Takúto žalobu teda môže podať len členský štát, ktorého sa týka odôvodnený návrh, a žalobné dôvody neplatnosti uvádzané na jej podporu môžu byť založené iba na porušení procesných pravidiel uvedených v článku 7 ZEÚ.

V druhom rade Súdny dvor v rámci rozhodovania vo veci samej poznamenal, že pojem „odovzdané hlasy“ uvedený v článku 354 štvrtom odseku ZFEÚ nie je v Zmluvách definovaný a tento samostatný pojem práva Únie sa má vykladať v súlade s jeho obvyklým významom v bežnom jazyku. Tento pojem pritom vo svojom obvyklom význame zahŕňa len prejav kladného alebo záporného hlasovania o danom návrhu, zatiaľ čo zdržanie sa hlasovania, chápané ako odmietnutie vyjadriť sa k danému návrhu, nemožno považovať za

²⁸ Podľa jediného článku písm. b) protokolu (č. 24) o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie (Ú. v. EÚ C 83, 2010, s. 305).

„odovzdaný hlas“. Preto sa pravidlo uvedené v článku 354 štvrtom odseku ZFEÚ, ktoré stanovuje hlasovanie na základe väčšiny odovzdaných hlasov, má vykladať v tom zmysle, že je vylúčené, aby boli zohľadnené hlasy tých, ktorí sa zdržali hlasovania.

Vzhľadom na to Súdny dvor najprv pripomenul, že článok 354 štvrtý odsek ZFEÚ obsahuje požiadavku dvojitej väčšiny, a to aby akty prijaté Parlamentom na základe článku 7 ods. 1 ZEÚ získali súhlas dvoch tretín odovzdaných hlasov a jednak súhlas väčšiny členov Parlamentu, a následne uviedol, že hlasy tých, ktorí sa zdržali hlasovania, sa v každom prípade berú do úvahy na účely overenia, či hlasy za prijatie predstavujú väčšinu členov Parlamentu.

Napokon Súdny dvor dospel k záveru, že vylúčenie hlasov tých, ktorí sa zdržali hlasovania, z výpočtu odovzdaných hlasov v zmysle článku 354 štvrtého odseku ZFEÚ nie je v rozpore ani so zásadou demokracie, ani so zásadou rovnosti zaobchádzania, a to najmä z dôvodu, že poslanci, ktorí sa zdržali hlasovania, konali so znalosťou veci, pretože boli vopred informovaní o tom, že hlasy tých, ktorí sa zdržia hlasovania, nebudú započítané medzi odovzdané hlasy.

II. Základné práva

V roku 2021 sa Súdny dvor viackrát vyjadril k ochrane základných práv v právnom poriadku Únie. Päť rozhodnutí uvedených v tomto oddiele objasňuje rozsah niektorých práv a zásad zakotvených v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako je právo na spravodlivý proces, zásada *ne bis in idem*, sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania a právo na ochranu osobných údajov.²⁹

1. Právo na spravodlivý proces

Rozsudok z 2. februára 2021 (veľká komora), Consob (C-481/19, [EU:C:2021:84](#))

Dňa 2. mája 2012 Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Národná komisia pre obchodné spoločnosti a Burzu, Taliansko, ďalej len „Consob“) uložila DB sankcie v celkovej výške 300 000 eur za správny delikt obchodovania s využitím dôverných informácií spáchaný v roku 2009.

Uložila mu aj sankciu vo výške 50 000 eur za nespoluprácu. DB totiž po tom, ako opakovane požiadal o odloženie dátumu vypočutia, na ktoré bol predvolaný ako informovaná osoba, odmietol odpovedať na otázky, ktoré mu boli položené, keď sa na toto vypočutie dostavil.

Po zamietnutí jeho námietky proti týmto sankciám podal DB kasačný opravný prostriedok na Corte suprema di cassazione (Kasačný súd, Taliansko). Dňa 16. februára 2018 tento súd položil Corte costituzionale (Ústavný súd, Taliansko) incidenčnú otázku ústavnosti týkajúcu sa ustanovenia talianskeho práva³⁰, na základe ktorého bola uložená sankcia za nespoluprácu. Toto ustanovenie sankcionuje nevyhovenie požiadavkám Consob v určenej lehote alebo spôsobenie neskorého plnenia funkcie dohľadu tohto orgánu, a to aj v prípade osoby, ktorej Consob vytýka delikt obchodovania s využitím dôverných informácií.

29] V tomto oddiele treba poukázať aj na viaceré ďalšie rozhodnutia prijaté v tejto oblasti: rozsudky z 2. marca 2021, *A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie)* (C-824/18, [EU:C:2021:153](#)); z 20. apríla 2021, *Repubblica* (C-896/19, [EU:C:2021:311](#)); z 18. mája 2021, *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i.* (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#)); zo 16. novembra 2021, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i.* (C-748/19 až C-754/19, [EU:C:2021:931](#)); z 15. júla 2021, *Komisja/Polśko (Disciplinárny režim sudcov)* (C-791/19, [EU:C:2021:596](#)), a z 21. decembra 2021, *Euro Box Promotion a i.* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19, [EU:C:2021:1034](#)), uvedené v oddiele I. „Hodnoty Únie“; rozsudky zo 14. decembra 2021, *Stolična obština, rajon „Pančarevo“* (C-490/20, [EU:C:2021:1008](#)); z 15. júla 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland* (C-709/20, [EU:C:2021:602](#)), a z 2. septembra 2021, *État belge (Právo na pobyt v prípade domáceho násillia)* (C-930/19, [EU:C:2021:657](#)), uvedené v oddiele IV. „Občianstvo Únie“; rozsudky z 29. apríla 2021, *Banco de Portugal a i.* (C-504/19, [EU:C:2021:335](#)); z 3. februára 2021, *Fussl Modestraße Mayr* (C-555/19, [EU:C:2021:89](#)), a zo 14. októbra 2021, *Landespolizeidirektion Steiermark (Výherné prístroje)* (C-231/20, [EU:C:2021:845](#)), uvedené v oddiele VII. „Sloboda pohybu“; rozsudok z 24. februára 2021, *M a i. (Presun do iného členského štátu)* (C-673/19, [EU:C:2021:127](#)), uvedené v oddiele III. „Hraničné kontroly, azyl a prístahovalectvo“; rozsudky z 28. januára 2021, *Specializirana prokuratura (Poučenie o právach)* (C-649/19, [EU:C:2021:75](#)); z 29. apríla 2021, *X (Európsky zatykač – Ne bis in idem)* (C-665/20 PPU, [EU:C:2021:339](#)); zo 17. marca 2021, *JR (Európsky zatykač – Odsúdenie v treťom štáte, ktorý je členom EHP)* (C-488/19, [EU:C:2021:206](#)), a z 21. októbra 2021, *Okrážna prokuratura – Varna* (C-845/19 a C-863/19, [EU:C:2021:864](#)), uvedené v oddiele IX. „Justičná spolupráca v trestných veciach“; rozsudky zo 17. júna 2021, *M.I.C.M.* (C-597/19, [EU:C:2021:492](#)), a z 2. septembra 2021, *LG a MH (Samopranie)* (C-790/19, [EU:C:2021:661](#)), uvedené v oddiele XIV. „Aproximácia právnych predpisov“; rozsudok z 15. júla 2021, *Komisja/Landesbank Baden-Württemberg a SRB* (C-584/20 P a C-621/20 P, [EU:C:2021:601](#)), uvedené v oddiele XV. „Hospodárska a menová politika“; rozsudok z 2. septembra 2021, *Komisja/Nemecko (Prebratie smerníc 2009/72 a 2009/73)* (C-718/18, [EU:C:2021:662](#)), uvedené v oddiele XVIII. „Energetika“, ako aj rozsudok z 21. decembra 2021, *Bank Melli Iran* (C-124/20, [EU:C:2021:1035](#)), uvedené v oddiele XX. „Spoločná obchodná politika“.

30] Článok 187n decreto legislativo n. 58 – Testo unico delle disposizioni in materia di intermediazione finanziaria, ai sensi degli articoli 8 e 21 della legge 6 febbraio 1996, n. 52 (legislatívny dekrét č. 58 – konsolidované znenie právnych predpisov o finančnom sprostredkovaní v zmysle článkov 8 a 21 zákona zo 6. februára 1996, č. 52) z 24. februára 1998.

Corte costituzionale (Ústavný súd) zdôraznil, že v talianskom práve predstavuje obchodovanie s využitím dôverných informácií správny delikt a zároveň trestný čin. Následne uviedol, že predmetné ustanovenie bolo prijaté v rámci výkonu osobitnej povinnosti uloženej smernicou 2003/6³¹ a že v súčasnosti predstavuje vykonanie ustanovenia nariadenia č. 596/2014³². Súdneho dvora sa teda pýtal na súlad týchto aktov s Chartou a konkrétnejšie s právom odoprieť výpoveď.

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore uznal, že v prospech fyzickej osoby existuje právo odoprieť výpoveď chránené Chartou,³³ a rozhodol, že smernica 2003/6 a nariadenie č. 596/2014 umožňujú členským štátom rešpektovať toto právo v rámci vyšetrovania vedeného voči takejto osobe, ktoré môže viesť k určeniu jej zodpovednosti za porušenie, za ktoré možno uložiť správne sankcie trestnoprávnej povahy, alebo jej trestnoprávnej zodpovednosti.

Posúdenie Súdny dvorom

Vzhľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa práva na spravodlivé súdne konanie³⁴ Súdny dvor zdôraznil, že právo odoprieť výpoveď, ktoré je jadrom pojmu „spravodlivé súdne konanie“, bráni najmä tomu, aby bola „obvinená“ fyzická osoba sankcionovaná za to, že odmietne poskytnúť príslušnému orgánu na základe smernice 2003/6 alebo nariadenia č. 596/2014 odpovede, z ktorých by mohla vyplývať jej zodpovednosť za porušenie, za ktoré možno uložiť správne sankcie trestnoprávnej povahy, alebo jej trestnoprávna zodpovednosť. Súdny dvor v tejto súvislosti spresnil, že judikatúra týkajúca sa povinnosti podnikov poskytnúť v rámci konaní, ktoré môžu viesť k uloženiu sankcií za protisúťažné správanie, informácie, ktoré by mohli byť neskôr využité na účely preukázania ich zodpovednosti za takéto správanie, sa nemôže analogicky uplatniť na účely stanovenia rozsahu práva odoprieť výpoveď fyzickej osoby obvinenej z deliktu obchodovania s využitím dôverných informácií. Súdny dvor dodal, že právo odoprieť výpoveď však nemôže odôvodniť akýkoľvek nedostatok spolupráce dotknutej osoby s príslušnými orgánmi, ako napríklad odmietnutie dostaviť sa na vypočutie stanovené týmito orgánmi alebo zdržiavaciu taktiku, ktorej cieľom je oddialiť jeho konanie.

Súdny dvor napokon poznamenal, že tak smernici 2003/6, ako aj nariadeniu č. 596/2014 možno prisúdiť konformný výklad vo vzťahu k právu odoprieť výpoveď v tom zmysle, že nevyžadujú, aby bola fyzická osoba sankcionovaná za to, že odmietne poskytnúť príslušnému orgánu odpovede, z ktorých by mohla vyplývať jej zodpovednosť za porušenie, za ktoré možno uložiť správne sankcie trestnoprávnej povahy, alebo jej trestnoprávna zodpovednosť. Za týchto podmienok nemôže mať neexistencia výslovného vylúčenia uloženia sankcie za takéto odmietnutie vplyv na platnosť týchto aktov. Členským štátom prináleží zabezpečiť, aby fyzická osoba nemohla byť sankcionovaná za to, že odmietne poskytnúť takéto odpovede príslušnému orgánu.

31] Podľa článku 14 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/6/ES z 28. januára 2003 o obchodovaní s využitím dôverných informácií a o manipulácii s trhom (zneužívanie trhu) (Ú. v. EÚ L 96, 2003, s. 16; Mim. vyd. 06/004, s. 367) musia členské štáty stanoviť sankcie uplatniteľné v prípade nespôlupráce pri vyšetrovaní v zmysle článku 12 tejto smernice. Článok 12 spresňuje, že v tomto rámci musí mať príslušný orgán možnosť žiadať informácie od kohokoľvek a, ak je to potrebné, predvolať a vypočuť takúto osobu.

32] Článok 30 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 596/2014 zo 16. apríla 2014 o zneužívaní trhu (nariadenie o zneužívaní trhu) a o zrušení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/6/ES a smerníc Komisie 2003/124/ES, 2003/125/ES a 2004/72/ES (Ú. v. EÚ L 173, 2014, s. 1). Toto ustanovenie ukladá povinnosť stanoviť správne sankcie za nespôluprácu alebo nevyhovenie v súvislosti s vyšetrovaním, kontrolou alebo žiadosťou v zmysle článku 23 ods. 2 tohto nariadenia, ktorého písmeno b) spresňuje, že to zahŕňa vypočutie takejto osoby s cieľom získať informácie.

33] Článok 47 druhý odsek a článok 48 Charty.

34] Právo na spravodlivé súdne konanie je zakotvené v článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950.

2. Zásada *ne bis in idem*

Rozsudok z 12. mája 2021 (veľká komora), Bundesrepublik Deutschland (Červený obežník Interpolu) (C-505/19, [EU:C:2021:376](#))

Medzinárodná organizácia kriminálnej polície (Interpol) vydala v roku 2012 na žiadosť Spojených štátov amerických a na základe zatykača vydaného orgánmi tejto krajiny červený obežník týkajúci sa WS, nemeckého štátneho príslušníka, na účely jeho prípadného vydania. Keď sa v členskom štáte Interpolu zistí miesto pobytu osoby, ktorej sa týka takýto obežník, tento štát je v zásade povinný uskutočniť jej dočasné zadržanie, prípadne monitorovať alebo obmedziť jej pohyb.

Ešte pred vydaním tohto červeného obežníka však bolo proti WS v Nemecku začaté trestné stíhanie, ktoré sa podľa vnútroštátneho súdu týkalo rovnakých skutkov ako tento obežník. Toto konanie bolo právoplatne zastavené v roku 2010 v súlade s osobitným postupom podľa nemeckého práva po tom, čo WS zaplatil určitú peňažnú sumu. Následne Bundeskriminalamt (Spolkový úrad kriminálnej polície, Nemecko) informoval Interpol, že podľa jeho názoru je z dôvodu tohto skoršieho konania v danom prípade uplatniteľná zásada *ne bis in idem*. Táto zásada zakotvená tak v článku 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda³⁵, ako aj v článku 50 Charty, osobitne zakazuje, aby bola osoba, ktorá už bola právoplatne odsúdená alebo oslobodená spod obžaloby, znovu stíhaná za rovnaký trestný čin.

WS podal v roku 2017 na Verwaltungsgericht Wiesbaden (Správny súd Wiesbaden, Nemecko) žalobu proti Nemecku, ktorou sa domáhal toho, aby bola Nemecku uložená povinnosť prijať opatrenia potrebné na odstránenie tohto červeného obežníka. V tejto súvislosti sa WS odvolával okrem porušenia zásady *ne bis in idem* aj na porušenie svojho práva na voľný pohyb zaručeného článkom 21 ZFEÚ, keďže nemohol vstúpiť do zmluvného štátu Schengenskej dohody alebo do členského štátu bez toho, aby mu hrozilo zatknutie. Domnieval sa tiež, že z dôvodu týchto porušení je spracúvanie jeho osobných údajov uvedených v červenom obežníku v rozpore so smernicou 2016/680 o ochrane osobných údajov v trestných veciach³⁶.

V tejto súvislosti Verwaltungsgericht Wiesbaden rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa uplatňovania zásady *ne bis in idem* a konkrétnejšie možnosti uskutočnenia dočasného zadržania osoby, ktorej sa týka červený obežník, v situácii, o akú ide v tomto prípade. Okrem toho ak je táto zásada uplatniteľná, tento súd sa pýtal, aké to má dôsledky pre spracúvanie osobných údajov uvedených v takomto obežníku zo strany členských štátov.

Vo svojom rozsudku veľkej komory Súdny dvor rozhodol, že článok 54 DVSD, ako aj článok 21 ods. 1 ZFEÚ v spojení s článkom 50 Charty sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia dočasnému zadržaniu osoby, ktorej sa týka červený obežník vydaný Interpolom na žiadosť tretieho štátu, orgánmi zmluvného štátu Schengenskej dohody alebo členského štátu, s výnimkou prípadu, keď je v právoplatnom súdnom rozhodnutí vydanom v štáte, ktorý je zmluvnou stranou tejto dohody, alebo v členskom štáte preukázané, že táto osoba už bola štátom, ktorý je zmluvnou stranou uvedenej dohody, alebo členským štátom právoplatne odsúdená alebo oslobodená spod obžaloby za rovnaké skutky, ako sú tie, na ktorých je založený tento červený obežník.

35| Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov Hospodárskej únie Beneluxu, Spolkovej republiky Nemecko a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach (Ú. v. ES L 239, 2000, s. 19; Mim. vyd. 19/002, s. 9, ďalej len „DVSD“).

36| Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89).

Súdny dvor tiež rozhodol, že ustanovenia smernice 2016/680 v spojení s článkom 54 DVSD a článkom 50 Charty sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia spracúvaniu osobných údajov uvedených v červenom obežníku vydanom Interpolom, pokiaľ nebolo prostredníctvom takéhoto súdneho rozhodnutia preukázané, že na skutky, na ktorých je založený tento obežník, sa uplatňuje zásada *ne bis in idem*, ak takéto spracúvanie spĺňa podmienky stanovené touto smernicou.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod pripomenul, že zásada *ne bis in idem* sa môže uplatniť v situácii, o akú ide vo veci samej, konkrétne v kontexte právoplatného rozhodnutia o zastavení trestného konania po tom, čo obvinený splnil určité povinnosti a osobitne zaplatil sumu peňazí stanovenú prokuratúrou.

Po tomto spresnení Súdny dvor v prvom rade rozhodol, že článok 54 DVSD, článok 50 Charty, ani článok 21 ods. 1 ZFEÚ nebránia dočasnému zadržaniu osoby, ktorej sa týka červený obežník Interpolu, pokiaľ nie je preukázané, že táto osoba bola zmluvným štátom Schengenskej dohody, alebo členským štátom právoplatne odsúdená alebo oslobodená spod obžaloby za rovnaké skutky, ako sú tie, na ktorých je založený červený obežník, a preto sa uplatní zásada *ne bis in idem*.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že dočasné zadržanie môže v situácii, keď existuje pochybnosť o uplatniteľnosti zásady *ne bis in idem*, predstavovať nevyhnutnú etapu na vykonanie potrebného overenia v tejto súvislosti a zároveň zabrániť riziku úteku dotknutej osoby. Toto opatrenie je teda odôvodnené legitímnym cieľom, ktorým je zabrániť beztrestnosti tejto osoby. Naopak ak už bolo uplatnenie zásady *ne bis in idem* konštatované právoplatným súdnym rozhodnutím, dočasnému zadržaniu, prípadne ďalšiemu trvaniu tohto zadržania, bráni tak vzájomná dôvera medzi zmluvnými štátmi Schengenskej dohody, ako aj právo na slobodu pohybu. Súdny dvor spresnil, že zmluvným štátom Schengenskej dohody a členským štátom prináleží, aby zabezpečili dostupnosť opravných prostriedkov, ktoré dotknutým osobám umožnia získať takéto právoplatné súdne rozhodnutie. Ďalej uviedol, že v prípade, že je dočasné zadržanie nezlučiteľné s právom Únie z dôvodu uplatnenia zásady *ne bis in idem*, členský štát Interpolu by neporušil svoje povinnosti člena tejto organizácie tým, že by takéto zadržanie neuskutočnil.

Pokiaľ ide v druhom rade o otázku týkajúcu sa osobných údajov uvedených v červenom obežníku Interpolu, Súdny dvor uviedol, že akákoľvek operácia s týmito údajmi, ako je ich zaznamenanie v registroch hľadaných osôb členského štátu, predstavuje „spracúvanie“, na ktoré sa vzťahuje smernica 2016/680.³⁷ Dospel tiež jednak k záveru, že toto spracúvanie sleduje legitímny účel, a jednak, že ho nemožno považovať za nezákonné len z toho dôvodu, že na skutky, na ktorých je založený červený obežník, by sa mohla uplatniť zásada *ne bis in idem*.³⁸ Takéto spracúvanie orgánmi členských štátov sa môže navyše ukázať ako nevyhnutné práve na účely overenia, či sa uvedená zásada uplatní.

Za týchto podmienok Súdny dvor rozhodol, že smernica 2016/680 v spojení s článkom 54 DVSD a článkom 50 Charty nebráni spracúvaniu osobných údajov uvedených v červenom obežníku, pokiaľ nebolo právoplatným súdnym rozhodnutím preukázané, že v danom prípade sa uplatní zásada *ne bis in idem*. Takéto spracúvanie však musí spĺňať podmienky stanovené touto smernicou. V tomto zmysle musí byť osobitne potrebné na splnenie úlohy realizovanej príslušným vnútroštátnym orgánom na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií.³⁹

37| Pozri článok 2 ods. 1 a článok 3 bod 2 smernice 2016/680.

38| Pozri článok 4 ods. 1 písm. b) a článok 8 ods. 1 smernice 2016/680.

39| Pozri článok 1 ods. 1 a článok 8 ods. 1 smernice 2016/680.

Na druhej strane ak sa uplatní zásada *ne bis in idem*, zapísanie osobných údajov uvedených v červenom obežníku Interpolu do registrov hľadaných osôb členských štátov už nie je potrebné, keďže dotknutá osoba už nemôže byť za skutky, ktorých sa týka uvedený obežník, trestne stíhaná, a preto za ne nemôže byť ani zatknutá. Z toho vyplýva, že dotknutá osoba musí mať možnosť požiadať o vymazanie týchto údajov. Ak je však tento zápis zachovaný, musí byť sprevádzaný informáciou o tom, že dotknutá osoba už nemôže byť v členskom štáte alebo v zmluvnom štáte stíhaná za rovnaké skutky z dôvodu zásady *ne bis in idem*.

3. Sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania

Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), WABE a MH Müller Handel (C-804/18 a C-341/19, [EU:C:2021:594](#))

IX a MJ, ktoré boli zamestnané v rámci spoločností založených podľa nemeckého práva ako kvalifikovaná pedagogička a asistentka predaja a pokladníčka, na svojom mieste výkonu práce nosili moslimskú šatku.

Keďže sa združenie WABE eV (ďalej len „WABE“), ako zamestnávateľ IX, domnievalo, že nosenie takejto šatky nie je v súlade s politikou politickej, filozofickej a náboženskej neutrality vo vzťahu k rodičom, deťom a tretím osobám, požiadalo ju, aby si túto šatku dala dole, a potom, ako odmietla, ju dvakrát dočasne uvoľnilo z práce, pričom jej adresovalo upozornenie. Spoločnosť MH Müller Handels GmbH (ďalej len „MH“) ako zamestnávateľ MJ zase potom, ako si MJ odmietla túto šatku dať dole na pracovisku, ju najprv pridělila na iné pracovné miesto, ktoré jej umožňovalo nosiť uvedenú šatku, a následne jej potom, čo ju poslala domov, nariadila, aby sa dostavila na svoje pracovisko bez nápadných a rozmerných symbolov akéhokoľvek náboženského, politického alebo filozofického presvedčenia.

IX podala na Arbeitsgericht Hamburg (Pracovný súd Hamburg, Nemecko) žalobu, ktorou sa domáhala, aby bola združeniu WABE uložená povinnosť vyňať z jej osobného spisu upozornenia týkajúce sa nosenia moslimskej šatky. MJ podala žalobu na vnútroštátne súdy, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti príkazu spoločnosti MH a priznania náhrady spôsobenej škody. Keďže MJ uspela na týchto súdoch, MH podala opravný prostriedok „Revision“ na Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovný súd, Nemecko).

V tomto kontexte oba vnútroštátne súdy rozhodli položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu smernice 2000/78⁴⁰. Bola položená najmä otázka, či vnútorné pravidlo podniku, ktoré zakazuje pracovníkom nosiť všetky viditeľné symboly politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia na pracovisku, predstavuje vo vzťahu k pracovníkom, ktorí dodržiavajú určité pravidlá týkajúce sa obliekania v závislosti od náboženských predpisov, priamu alebo nepriamu diskrimináciu založenú na náboženstve alebo viere, za akých podmienok je prípadný rozdiel v zaobchádzaní nepriamo založený na náboženstve alebo viere, ktorý vyplýva z takéhoto pravidla, odôvodnený a aké skutočnosti treba zohľadniť v rámci skúmania primeranosti takéhoto rozdielného zaobchádzania.

Súdny dvor vo svojom rozsudku vyhlásenom veľkou komorou najmä spresnil, za akých podmienok môže byť rozdielne zaobchádzanie nepriamo založené na náboženstve alebo viere, vyplývajúce z takéhoto interného pravidla, odôvodnené.

⁴⁰ Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecné podmienky rovnakého zaobchádzania v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79, ďalej len „antidiskriminačná smernica“).

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor najprv v súvislosti s vecou C-804/18 skúmal, či vnútorné pravidlo podniku, zakazujúce pracovníkom nosiť všetky viditeľné symboly politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia na pracovisku, predstavuje vo vzťahu k pracovníkom, ktorí dodržiavajú určité pravidlá obliekania sa v závislosti od náboženských predpisov, priamu diskrimináciu založenú na náboženstve alebo viere, ktorú smernica 2000/78 zakazuje.⁴¹

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že na nosenie symbolov alebo odevov s cieľom prejaviť náboženstvo alebo vieru sa vzťahuje „sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania“⁴². Okrem toho na účely uplatnenia „antidiskriminačnej“ smernice sa pojmy „náboženstvo“ a „presvedčenie“ považujú za dve strany toho istého a jediného dôvodu diskriminácie.

Súdny dvor ďalej pripomenul svoju judikatúru, podľa ktorej takéto pravidlo nepredstavuje priamu diskrimináciu, keďže sa týka bez rozdielu každého prejavu takéhoto presvedčenia a zaobchádza rovnakým spôsobom so všetkými pracovníkmi podniku tým, že im všeobecne a nediferencovaným spôsobom ukladá neutralitu obliekania sa, ktorá bráni noseniu takýchto symbolov. Súdny dvor dospel k záveru, že toto konštatovanie nie je spochybnené úvahou, že niektorí pracovníci dodržiavajú náboženské predpisy vyžadujúce povinnosť nosiť určitý odev. Hoci také pravidlo, aké je uvedené vyššie, môže istotne spôsobiť osobitné nepohodlie pre takýchto pracovníkov, nemá to vplyv na konštatovanie, že toto pravidlo, ktoré vyjadruje politiku neutrality podniku, v zásade nezavádza rozdielne zaobchádzanie medzi pracovníkmi založené na kritériu neoddeliteľne spojenom s náboženstvom alebo vierou.

V prejednávanej veci sa zdá, že predmetné pravidlo bolo uplatnené všeobecne a nediferencovaným spôsobom, keďže dotknutý zamestnávateľ tiež vyžadoval a dosiahol, aby si zamestnankyňa nosiaca náboženský kríž, dala tento symbol dole. Súdny dvor rozhodol, že za týchto podmienok pravidlo, o aké ide vo veci samej, nepredstavuje vo vzťahu k pracovníkom, ktorí dodržiavajú určité pravidlá obliekania sa podľa náboženských predpisov, priamu diskrimináciu na základe náboženstva alebo viery.

Súdny dvor v druhom rade skúmal, či rozdielne zaobchádzanie nepriamo založené na náboženstve alebo viere⁴³, vyplývajúce z takéhoto vnútorného pravidla, môže byť odôvodnené vôľou zamestnávateľa uskutočňovať politiku politickej, filozofickej a náboženskej neutrality vo vzťahu ku svojim klientom alebo užívateľom s cieľom zohľadniť ich legitímne očakávania. Na túto otázku odpovedal kladne, pričom uviedol skutočnosti, ktoré tento záver podmieňujú.

V tejto súvislosti Súdny dvor najprv uviedol, že vôľa zamestnávateľa vyjadrovať vo vzťahoch so zákazníkmi politiku politickej, filozofickej alebo náboženskej neutrality môže predstavovať legitímny cieľ. Súdny dvor však spresnil, že táto obyčajná vôľa sama osebe nestačí na objektívne odôvodnenie rozdielneho zaobchádzania nepriamo založeného na náboženstve alebo viere, keďže objektívnu povahu takéhoto odôvodnenia možno identifikovať len v prípade *skutočnej potreby* tohto zamestnávateľa. Relevantnými skutočnosťami na účely zistenia takejto potreby sú najmä práva a legitímne očakávania zákazníkov alebo užívateľov a konkrétnejšie v oblasti vzdelávania želanie rodičov, aby ich deti boli vzdelávané osobami, ktoré neprejavujú svoje náboženské vyznanie alebo vieru, keď sú v kontakte s deťmi.

41| Článok 1 a článok 2 ods. 2 písm. a) „antidiskriminačnej“ smernice.

42| Zaručená článkom 10 Charty.

43| V zmysle článku 2 ods. 2 písm. b) „antidiskriminačnej“ smernice 2000/78, ktorý zakazuje akúkoľvek nepriamu diskrimináciu najmä na základe náboženstva alebo viery, s výnimkou toho, že by kritérium alebo prax, z ktorých vyplýva, boli objektívne odôvodnené legitímnym cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa boli primerané a nevyhnutné.

Na posúdenie existencie takejto potreby je osobitne dôležité, aby zamestnávateľ predložil dôkaz o tom, že v prípade neexistencie takejto politiky neutrality by bola ohrozená jeho sloboda podnikania⁴⁴, v tom zmysle, že vzhľadom na povahu jeho činností alebo kontext, do ktorého patria, by to malo na neho nepriaznivé dôsledky.

Súdny dvor ďalej spresnil, že uvedené rozdielne zaobchádzanie musí byť spôsobilé zabezpečiť riadne uplatňovanie politiky neutrality prijatej zamestnávateľom, čo predpokladá, že táto politika bude uplatňovaná koherentným a systematickým spôsobom. Nakoniec zákaz nosiť akékoľvek viditeľné symboly politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia na pracovisku musí byť obmedzený na to, čo je striktné nevyhnutné vzhľadom na skutočný rozsah a skutočnú závažnosť nepriaznivých dôsledkov, ktorým sa chce zamestnávateľ týmto zákazom vyhnúť.

V treťom rade Súdny dvor v súvislosti s vecou C-341/19 skúmal, či nepriama diskriminácia založená na náboženstve alebo viere vyplývajúca z vnútorného pravidla podniku zakazujúceho na pracovisku nosenie viditeľných symbolov politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia s cieľom zabezpečiť politiku neutrality v rámci tohto podniku môže byť odôvodnená len vtedy, ak sa vzťahuje na akúkoľvek viditeľnú formu vyjadrenia takéhoto presvedčenia, alebo či zákaz obmedzený na nosenie nápadných a rozmerných symbolov je prípustný, ak sa vykonáva koherentným a systematickým spôsobom.

V tejto súvislosti zdôraznil, že takýto obmedzený zákaz môže mať väčší dosah na osoby, ktoré sú príslušníkmi náboženských, filozofických alebo nekonfesijných prúdov, ktoré stanovujú nosenie oblečenia alebo nápadného rozmerného symbolu, ako je pokrývka hlavy. Ak je teda kritérium nosenia nápadných rozmerných symbolov uvedeného presvedčenia nerozlučne spojené s určitým jedným alebo viacerými náboženstvami alebo vierovyznaniami, zákaz nosiť tieto symboly na základe takéhoto kritéria bude mať za následok, že s niektorými pracovníkmi sa bude zaobchádzať menej priaznivo ako s inými pracovníkmi na základe ich náboženstva alebo viery, čo predstavuje priamu diskrimináciu, ktorú nemožno odôvodniť.

V prípade, že by priama diskriminácia nebola konštatovaná, Súdny dvor poznamenal, že rozdielne zaobchádzanie, o aké ide vo veci samej, predstavuje, ak vedie k osobitnému znevýhodneniu osôb, ktoré sú príslušníkmi určitého náboženstva alebo viery, nepriamu diskrimináciu, ktorá môže byť odôvodnená len vtedy, ak sa zákaz týka akejkoľvek viditeľnej formy vyjadrenia politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia. V tejto súvislosti pripomenul, že politika neutrality v rámci podniku môže predstavovať legitímny cieľ a musí zodpovedať skutočnej potrebe podniku, ako je prevencia sociálnych konfliktov alebo prezentácia zamestnávateľa neutrálnym spôsobom voči klientom na to, aby objektívne odôvodnila rozdielne zaobchádzanie nepriamo založené na náboženstve alebo viere. Na účinné presadzovanie takejto politiky však nemožno pripustiť žiadne viditeľné prejavy politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia, keď sú pracovníci v kontakte so zákazníkmi alebo sú v kontakte medzi sebou, pretože nosenie akéhokoľvek symbolu, hoci aj malej veľkosti, ohrozuje schopnosť pravidla dosiahnuť sledovaný cieľ.

Nakoniec Súdny dvor dospel k záveru, že vnútroštátne ustanovenia chrániace slobodu náboženského vyznania môžu byť zohľadnené ako priaznivejšie ustanovenia⁴⁵ v rámci preskúmania primeranosti rozdielneho zaobchádzania nepriamo založeného na náboženstve alebo viere. V tejto súvislosti Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že pri skúmaní primeranosti, v zmysle článku 2 ods. 2 písm. b) bodu i) „antidiskriminačnej“ smernice, obmedzenia vyplývajúceho z opatrenia určeného na zabezpečenie uplatnenia politiky politickej,

44| Uznaná v článku 16 Charty.

45| V zmysle článku 8 ods. 1 „antidiskriminačnej“ smernice, ktorý sa týka ustanovení, ktoré sú pre ochranu zásady rovnosti zaobchádzania priaznivejšie než ustanovenia tejto smernice. Tak by to bolo napríklad v prípade vnútroštátnych ustanovení, ktoré podmieňujú odôvodnenie rozdielneho zaobchádzania nepriamo založeného na náboženstve vyššími požiadavkami, ako to robí článok 2 ods. 2 písm. b) bod i) uvedenej smernice.

filozofickej a náboženskej neutrality treba zohľadniť rôzne dotknuté práva a slobody a že prináleží vnútroštátnym súdom, aby vzhľadom na všetky skutočnosti v predmetnom spise zohľadnili existujúce záujmy a zúžili obmedzenia dotknutých slobôd na nevyhnutné minimum. To umožní zabezpečiť, aby v prípade, že ide o viaceré základné práva a zásady zakotvené v Zmluvách, sa posúdenie dodržiavania zásady proporcionality vykonávalo tak, že dôjde k nevyhnutnému zosúladeniu požiadaviek spojených s ochranou rozličných dotknutých práv a zásad s cieľom zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi nimi. Súdny dvor v druhom rade konštatoval, že normotvorca Únie tým, že v „antidiskriminačnej“ smernici nevykonala nevyhnutné zosúladenie medzi slobodou myslenia, viery a náboženstva a legitímnymi cieľmi, na ktoré sa možno odvolávať ako odôvodnenie rozdielného zaobchádzania, a tým, že ponechal starostlivosť o vykonanie tohto zosúladenia členským štátom a ich súdom, umožnil zohľadniť kontext vlastný každému členskému štátu a priznať každému z nich určitú mieru voľnej úvahy v rámci tohto zosúladenia.

4. Ochrana osobných údajov

Rozsudok z 2. marca 2021 (veľká komora), Prokuratuur (Podmienky prístupu k údajom týkajúcim sa elektronických komunikácií) (C-746/18, [EU:C:2021:152](#))

Proti H. K. bolo v Estónsku začaté trestné konanie v súvislosti s trestnými činmi krádeže, použitia bankomatovej karty tretej osoby a násilia voči účastníkom súdneho konania. Súd prvého stupňa odsúdil H. K. za tieto trestné činy na trest odňatia slobody na dva roky. Toto rozhodnutie bolo následne potvrdené v odvolacom konaní.

Zápisnice, z ktorých vychádza konštatovanie o spáchaní týchto trestných činov, boli vyhotovené predovšetkým na základe osobných údajov získaných v rámci poskytovania elektronických komunikačných služieb. Riigikohus (Najvyšší súd, Estónsko), na ktorý H.K. podala kasačný opravný prostriedok, vyjadril pochybnosti o tom, či sú podmienky, za ktorých mali vyšetrovacie orgány k týmto údajom prístup, zlučiteľné s právom Únie.⁴⁶

Tieto pochybnosti sa v prvom rade týkajú otázky, či trvanie obdobia, za ktoré mali vyšetrovacie orgány k údajom prístup, predstavuje kritérium umožňujúce posúdiť závažnosť zásahu, ktorý tento prístup predstavuje, do základných práv dotknutých osôb. Ak je toto obdobie veľmi krátke alebo množstvo zhromaždených údajov je veľmi obmedzené, vnútroštátny súd položil otázku, či cieľ boja proti trestnej činnosti vo všeobecnosti, a nielen boja proti závažnej trestnej činnosti, môže takýto zásah odôvodniť. V druhom rade mal pochybnosti, pokiaľ ide o možnosť považovať estónsku prokuratúru, vzhľadom na rôzne úlohy, ktoré jej zveruje vnútroštátna právna úprava, za „nezávislý“ správny orgán v zmysle rozsudku *Tele2 Sverige a Watson a i.*⁴⁷, ktorý môže vyšetrovaciemu orgánu povoliť prístup k dotknutým údajom.

Veľká komora Súdneho dvora vo svojom rozsudku rozhodla, že smernica o súkromí a elektronických komunikáciách v spojení s Chartou bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje prístup orgánov verejnej moci k údajom o prenose dát a polohe, ktoré môžu poskytnúť informácie o komunikáciách uskutočnených užívateľom prostriedku elektronickej komunikácie alebo o polohe koncových zariadení, ktoré používa a ktoré umožňujú vyvodiť presné závery o jeho súkromnom živote na účely predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania

⁴⁶ Konkrétnejšie s článkom 15 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúcej sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 2002, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 337, 2009, s. 11), v spojení s článkami 7, 8 a 11, ako aj článkom 52 ods. 1 Charty.

⁴⁷ Rozsudok z 21. decembra 2016, *Tele2 Sverige a Watson a i.* (C-203/15 a C-698/15, [EU:C:2016:970](#), bod 120).

a stíhania trestných činov bez toho, aby sa takýto prístup obmedzoval na konania týkajúce sa boja proti závažnej trestnej činnosti alebo predchádzania vážnym hrozbám pre verejnú bezpečnosť. Dĺžka obdobia, za ktoré bol prístup k uvedeným údajom vyžiadaný, a množstvo alebo druh dostupných údajov v rámci tohto obdobia sú podľa Súdneho dvora v tejto súvislosti irelevantné. Súdny dvor okrem toho konštatoval, že táto smernica v spojení s Chartou bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá priznáva právomoc prokuratúre povoliť prístup orgánu verejnej moci k údajom o prenose dát a polohe na účely prípravného trestného konania.

Posúdenie Súdny dvorom

Pokiaľ ide o podmienky, za ktorých môže byť povolený prístup orgánov verejnej moci na účely predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov k údajom o prenose dát a polohe uchovávaným poskytovateľmi elektronických komunikačných služieb na základe opatrenia prijatého podľa smernice o súkromí a elektronických komunikáciách⁴⁸, Súdny dvor v súlade so svojím rozhodnutím prijatým v rozsudku *La Quadrature du Net a i.*⁴⁹ pripomenul, že táto smernica umožňuje členským štátom prijať okrem iného na tieto účely legislatívne opatrenia na obmedzenie rozsahu práv a povinností stanovených v uvedenej smernici, a to najmä povinnosti zabezpečiť dôvernú komunikáciu a údajov o prenose dát⁵⁰, pokiaľ sú tieto opatrenia v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie, medzi ktoré patrí zásada proporcionality, a so základnými právami zaručenými Chartou.⁵¹ Smernica o súkromí a elektronických komunikáciách teda bráni legislatívnym opatreniam, ktoré od poskytovateľov elektronických komunikačných služieb vyžadujú preventívne všeobecné a nediferencované uchovávanie údajov o prenose dát a polohe.

Pokiaľ ide o cieľ predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov, sledovaný právnou úpravou dotknutou vo veci samej, Súdny dvor konštatoval, že v súlade so zásadou proporcionality iba ciele boja proti závažnej trestnej činnosti alebo predchádzania závažným hrozbám pre verejnú bezpečnosť môžu odôvodniť prístup orgánov verejnej moci ku všetkým údajom o prenose dát a polohe, ktoré umožňujú vyvodiť presné závery o súkromnom živote dotknutých osôb, pričom iné faktory týkajúce sa proporcionality žiadosti o prístup, ako napríklad dĺžka obdobia, za ktoré sa o prístup k takýmto údajom žiada, nemôžu viesť k tomu, že by cieľ predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov mohol takýto prístup vo všeobecnosti odôvodniť.

Pokiaľ ide o právomoc prokuratúry povoliť prístup orgánu verejnej moci k údajom o prenose dát a polohe na účely prípravného trestného konania, Súdny dvor pripomenul, že vnútroštátnemu právu prináleží určiť podmienky, za ktorých musia poskytovatelia elektronických komunikačných služieb povoliť príslušným vnútroštátnym orgánom prístup k údajom, ktoré majú k dispozícii. Na účely splnenia požiadavky proporcionality však musí taká právna úprava stanoviť jasné a presné pravidlá, ktoré budú upravovať rozsah a uplatnenie dotknutého opatrenia a ukladať minimálne požiadavky tak, aby osoby, ktorých osobné údaje sú dotknuté, mali dostatočné záruky umožňujúce účinne chrániť tieto údaje pred rizikami zneužitia. Táto právna úprava musí byť podľa vnútroštátneho práva právne záväzná a musí vymedziť okolnosti a hmotnoprávne a procesnoprávne podmienky, za akých možno prijať opatrenie upravujúce spracovanie takýchto údajov, čím zaručí, aby zásah nešiel nad rámec toho, čo je striktne nevyhnutné.

48| Článok 15 ods. 1 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách.

49| Rozsudok zo 6. októbra 2020, *La Quadrature du Net a i.* (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, [EU:C:2020:791](#), body 166 až 169).

50| Článok 5 ods. 1 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách.

51| Konkrétne články 7, 8 a 11, ako aj článok 52 ods. 1 Charty.

Podľa Súdneho dvora s cieľom zabezpečiť úplné dodržiavanie týchto podmienok v praxi je nevyhnutné, aby prístup príslušných vnútroštátnych orgánov k uchovávaným údajom podliehal predchádzajúcemu preskúmaniu zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu a aby rozhodnutie tohto súdu alebo orgánu nasledovalo po odôvodnenej žiadosti týchto orgánov podanej v rámci konania týkajúceho sa predchádzania trestným činom, ich odhaľovania a stíhania. V riadne odôvodnených naliehavých prípadoch sa musí preskúmanie uskutočniť v krátkom čase.

V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že predchádzajúce preskúmanie okrem iného vyžaduje, aby súd alebo orgán poverený vykonávaním tohto preskúmania disponoval všetkými právomocami a poskytoval záruky potrebné na zosúladienie rôznych dotknutých záujmov a práv. Pokiaľ ide konkrétnejšie o trestné vyšetrovanie, takéto preskúmanie vyžaduje, aby bol tento súd alebo tento orgán schopný zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi záujmami súvisiacimi s potrebami vyšetrovania v rámci boja proti trestnej činnosti na jednej strane a základnými právami na rešpektovanie súkromného života a na ochranu osobných údajov osôb, ktorých údaje sú predmetom prístupu, na druhej strane. Ak toto preskúmanie nevykonáva súd, ale nezávislý správny orgán, musí mať postavenie, ktoré mu umožní konať pri výkone svojich úloh objektívne a nestranne a musí byť na tento účel chránený pred akýmkoľvek vonkajším vplyvom.

Podľa názoru Súdneho dvora z toho vyplýva, že požiadavka nezávislosti, ktorú musí splniť orgán poverený vykonávaním predchádzajúceho preskúmania, vyžaduje, aby mal tento orgán postavenie tretej osoby vo vzťahu k orgánu, ktorý žiada o prístup k údajom tak, aby bol tento prvý orgán schopný vykonávať toto preskúmanie objektívne a nestranne bez akéhokoľvek vonkajšieho vplyvu. Konkrétne v trestnoprávnej oblasti požiadavka nezávislosti znamená, že orgán zodpovedný za toto predchádzajúce preskúmanie jednak nie je zapojený do vedenia dotknutého trestného vyšetrovania a jednak je voči účastníkom trestného konania neutrálny. To nie je prípad prokuratúry, ktorá, tak ako estónska prokuratúra, riadi vyšetrovacie konanie a prípadne podáva obžalobu. Z toho vyplýva, že takáto prokuratúra nie je schopná vykonať vyššie uvedené predchádzajúce preskúmanie.

Rozsudok z 15. júna 2021 (veľká komora), Facebook Ireland a i. (C-645/19, EU:C:2021:483)

Dňa 11. septembra 2015 podal predseda belgickej Komisie na ochranu súkromia (ďalej len „CBPL“) na Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (Holandskojazyčný súd prvého stupňa v Bruseli, Belgicko) návrh na zdržanie sa konania proti spoločnostiam Facebook Ireland, Facebook Inc. a Facebook Belgium, ktorým sa domáhal skončenia údajného porušovania právnych predpisov o ochrane údajov zo strany spoločnosti Facebook. Tieto porušenia spočívali najmä v získavaní a používaní informácií o správaní belgických používateľov internetu, ktorí mali účet na Facebooku, ako aj tých, ktorý taký účet nemali, pri surfovaní, a to rôznymi technológiami, ako sú súbory cookies, moduly sociálnych sietí⁵² alebo technológiou pixels.

Dňa 16. februára 2018 tento súd vyhlásil, že má právomoc rozhodovať o tejto žalobe, a pokiaľ ide o meritum veci, rozhodol, že sociálna sieť Facebook dostatočne neinformovala belgických používateľov internetu o zbieraní dotknutých informácií a ich použití. Okrem toho rozhodol, že súhlas daný používateľmi internetu so zbieraním a spracúvaním týchto informácií bol neplatný.

52| Napríklad tlačidlá „Páči sa mi to“ alebo „Zdieľať“.

Dňa 2. marca 2018 Facebook Ireland, Facebook Inc. a Facebook Belgium podali proti tomuto rozsudku odvolanie na Hof van beroep te Brussel (Odvolací súd Brusel, Belgicko), t. j. vnútroštátny súd v prejednávanej veci. Pred týmto súdom Úrad na ochranu osobných údajov (Belgicko) (ďalej len „GBA“) koná ako právny nástupca predsedu CBPL. Vnútroštátny súd rozhodol, že má právomoc rozhodovať o odvolaní podanom len spoločnosťou Facebook Belgium.

Vnútroštátny súd mal pochybnosti o vplyve uplatnenia mechanizmu „jednotného kontaktného miesta“ stanoveného v GDPR⁵³ na právomoci GBA a presnejšie sa pýtal na to, či v súvislosti so skutkovými okolnosťami po nadobudnutí účinnosti GDPR, t. j. po 25. máji 2018, môže GBA podať žalobu proti spoločnosti Facebook Belgium, vzhľadom na to, že ako prevádzkovateľ spracúvania dotknutých údajov bola identifikovaná Facebook Ireland. Od tohto dátumu a najmä na základe zásady „jednotného kontaktného miesta“ stanovenej v GDPR právomoc podať žalobu o zdržanie sa konania totiž má len írsky komisár pre ochranu údajov pod dohľadom írskych súdov.

Súdny dvor vo svojom rozsudku vyhlásenom veľkou komorou spresnil právomoci vnútroštátnych dozorných orgánov v rámci GDPR. Rozhodol najmä, že toto nariadenie oprávňuje za určitých podmienok dozorný orgán členského štátu vykonávať svoju právomoc, ktorou je upozorniť súd tohto členského štátu na akékoľvek údajné porušenie GDPR a začať súdne konanie v súvislosti s cezhraničným spracúvaním údajov⁵⁴, hoci nie je vedúcim dozorným orgánom pre toto spracúvanie.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po prvé Súdny dvor spresnil podmienky, za akých vnútroštátny dozorný orgán, ktorý nemá postavenie vedúceho orgánu, pokiaľ ide o cezhraničné spracúvanie, musí vykonávať svoju právomoc, ktorou je upozorniť súd členského štátu na akékoľvek údajné porušenie GDPR a prípadne začať súdne konanie na účely zabezpečenia uplatňovania tohto nariadenia. Podľa GDPR sa teda tomuto dozornému orgánu jednak musí priznávať právomoc na prijatie rozhodnutia konštatujúceho, že uvedené spracúvanie porušuje pravidlá, ktoré sú v ňom uvedené, a jednak pri výkone tejto právomoci musia byť dodržané postupy spolupráce a konzistentnosti stanovené v uvedenom nariadení.⁵⁵

V prípade cezhraničného spracúvania totiž GDPR stanovuje mechanizmus „jednotného kontaktného miesta“⁵⁶ založený na rozdelení právomocí medzi „vedúcim dozorným orgánom“ a inými dotknutými dozornými orgánmi. Tento mechanizmus vyžaduje úzku, lojálnu a účinnú spoluprácu medzi týmito orgánmi s cieľom zabezpečiť konzistentnú a jednotnú ochranu pravidiel týkajúcich sa ochrany osobných údajov a zachovať tak jej potrebný účinok. GDPR v tejto súvislosti zakotvuje zásadnú právomoc vedúceho dozorného orgánu prijať rozhodnutie konštatujúce, že cezhraničné zaobchádzanie porušuje pravidlá stanovené týmto nariadením,⁵⁷ zatiaľ čo právomoc ostatných vnútroštátnych dozorných orgánov prijať takéto rozhodnutie, hoci aj predbežné,

53| Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1, ďalej len „GDPR“). Podľa článku 56 ods. 1 nariadenia GDPR: „Bez toho, aby bol dotknutý článok 55, dozorný orgán hlavnej prevádzkarne alebo jedinej prevádzkarne prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa je príslušný konať ako vedúci dozorný orgán pre cezhraničné spracúvanie vykonávané zo strany tohto prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa“.

54| V zmysle článku 4 bodu 23 GDPR.

55| Stanovené v článkoch 56 a 60 GDPR.

56| Článok 56 ods. 1 GDPR.

57| Článok 60 ods. 7 GDPR.

predstavuje výnimku.⁵⁸ Vedúci dozorný orgán však nemôže pri výkone svojich právomocí upustiť od nevyhnutného dialógu, ako ani od lojálnej a účinnej spolupráce s ostatnými dotknutými dozornými orgánmi. Z tohto dôvodu vedúci dozorný orgán nemôže ignorovať názory ostatných dotknutých dozorných orgánov a každá relevantná a odôvodnená námietka niektorého z týchto orgánov má za následok aspoň dočasné zablokovanie prijatia návrhu rozhodnutia vedúceho dozorného orgánu.

Súdny dvor okrem toho spresnil, že okolnosť, že dozorný orgán členského štátu, ktorý nie je vedúcim dozorným orgánom s ohľadom na cezhraničné spracúvanie údajov, môže vykonávať právomoc upozorniť súd tohto členského štátu na akékoľvek údajné porušenie GDPR a začať súdne konanie v súvislosti s cezhraničným spracúvaním údajov len v súlade s pravidlami rozdelenia rozhodovacích právomocí medzi vedúcim dozorným orgánom a inými dozornými orgánmi,⁵⁹ je v súlade s článkami 7, 8 a 47 Charty, ktoré zaručujú dotknutej osobe právo na ochranu jej osobných údajov, resp. právo na účinný prostriedok nápravy.

Po druhé Súdny dvor rozhodol, že v prípade cezhraničného spracúvania údajov výkon právomoci dozorného orgánu iného členského štátu než vedúceho dozorného orgánu podať žalobu na súde⁶⁰ nevyžaduje, aby prevádzkovateľ alebo sprostredkovateľ cezhraničného spracúvania osobných údajov, proti ktorému bola táto žaloba podaná, mal hlavnú prevádzkareň alebo inú prevádzkareň na území tohto členského štátu. Výkon tejto právomoci však musí spadať do územnej pôsobnosti GDPR⁶¹, čo predpokladá, že prevádzkovateľ alebo sprostredkovateľ cezhraničného spracúvania má prevádzkareň na území Únie.

Po tretie Súdny dvor rozhodol, že v prípade cezhraničného spracúvania údajov sa výkon právomoci dozorného orgánu iného členského štátu než vedúceho dozorného orgánu, ktorou je upozorniť súd tohto členského štátu na akékoľvek údajné porušenie GDPR a prípadne začať súdne konanie, môže uplatniť tak voči tejto hlavnej prevádzkarni prevádzkovateľa nachádzajúcej sa v členskom štáte tohto orgánu, ako aj voči inej prevádzkarni tohto prevádzkovateľa, pokiaľ sa žaloba týka spracúvania údajov vykonávaného v rámci činnosti danej prevádzkarne a uvedený orgán môže túto právomoc vykonať.

Súdny dvor však spresnil, že výkon tejto právomoci predpokladá, že sa GDPR uplatní. V prejednávanej veci, keďže činnosti vykonávané prevádzkarňou skupiny Facebook nachádzajúcou sa v Belgicku sú neoddeliteľne spojené so spracúvaním osobných údajov, o ktoré ide vo veci samej, za ktoré je Facebook Ireland zodpovedná vzhľadom na územie Únie, toto spracúvanie je vykonávané „v rámci činnosti prevádzk[arne] prevádzkovateľa“, a teda patrí do pôsobnosti nariadenia GDPR.

Po štvrté Súdny dvor rozhodol, že ak dozorný orgán členského štátu, ktorý nie je „vedúcim dozorným orgánom“, podal pred nadobudnutím účinnosti nariadenia GDPR žalobu týkajúcu sa cezhraničného spracúvania osobných údajov, v konaní o tejto žalobe sa môže podľa práva Únie pokračovať na základe ustanovení smernice o ochrane údajov⁶², ktorá sa naďalej uplatňuje s ohľadom na porušenia pravidiel, ktoré sú v nej stanovené a ku ktorým dochádzalo až do dátumu jej zrušenia. Okrem toho dôvodom na podanie uvedenej žaloby zo strany tohto orgánu môžu byť navyše porušenia, ku ktorým došlo po dátume nadobudnutia účinnosti GDPR, ak ide o niektorú zo situácií, pre ktoré toto nariadenie výnimočne priznáva tomuto istému dozornému orgánu

58| Článok 56 ods. 2 a článok 66 GDPR zakotvujú výnimky zo zásady rozhodovacej právomoci vedúceho dozorného orgánu.

59| Stanovené v článkoch 55 a 56 v spojení s článkom 60 GDPR.

60| Podľa článku 58 ods. 5 nariadenia GDPR.

61| Článok 3 ods. 1 GDPR stanovuje, že toto nariadenie sa vzťahuje na spracúvanie osobných údajov „v rámci činnosti prevádzk[arne] prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa v Únii, a to bez ohľadu na to, či sa spracúvanie vykonáva v Únii alebo nie“.

62| Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 1995, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355).

právomoc na prijatie rozhodnutia konštatujúceho, že predmetné spracúvanie dotknutých údajov je v rozpore s pravidlami stanovenými v uvedenom nariadení, a pod podmienkou, že budú dodržané postupy spolupráce stanovené v tomto istom nariadení.

Po piate a napokon Súdny dvor uznal priamy účinok ustanovenia GDPR, podľa ktorého každý členský štát prostredníctvom právnych predpisov stanoví, že jeho dozorný orgán má právomoc upozorniť justičné orgány na porušenia tohto nariadenia a prípadne začať súdne konanie. V dôsledku toho sa takýto orgán môže odvolávať na toto ustanovenie s cieľom podať žalobu alebo pokračovať v konaní o žalobe, a to napriek tomu, že toto ustanovenie nebolo osobitne vykonané v právnej úprave dotknutého členského štátu.

Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), Latvias Republikas Saeima (Pokutové body) (C-439/19, [EU:C:2021:504](#))

B, fyzickej osobe, boli uložené pokutové body za jeden alebo viacero dopravných priestupkov. Tieto pokutové body zapísala Ceļu satiksmes drošības direkcija (Riaditeľstvo pre bezpečnosť cestnej premávky, Lotyšsko, ďalej len „CSDD“) do štátneho registra motorových vozidiel a ich vodičov.

Podľa lotyšskej právnej úpravy o cestnej premávke⁶³ sú informácie o pokutových bodoch uložených vodičom vozidiel zapísané do tohto registra prístupné verejnosti a CSDD ich oznámi každej osobe, ktorá o to požiada, bez toho, aby táto osoba musela preukázať osobitný záujem na získaní týchto informácií, a to aj hospodárskym subjektom na účely opakovaného použitia. Keďže B spochybňoval zákonnosť tejto právnej úpravy, podal ústavnú sťažnosť na Latvias Republikas Satversmes tiesa (Ústavný súd, Lotyšsko), aby tento súd preskúmal súlad tejto právnej úpravy s ústavným právom na rešpektovanie súkromného života.

Ústavný súd dospel k záveru, že v rámci svojho posúdenia tohto ústavného práva musí zohľadniť nariadenie GDPR. Požiadal teda Súdny dvor, aby objasnil pôsobnosť viacerých ustanovení nariadenia GDPR s cieľom určiť zlučiteľnosť lotyšskej právnej úpravy o cestnej premávke s týmto nariadením.

Súdny dvor svojím rozsudkom, vyhláseným veľkou komorou, rozhodol, že nariadenie GDPR bráni lotyšskej právnej úprave. Konštatuje, že najmä vzhľadom na cieľ zvýšenia bezpečnosti cestnej premávky, na ktorý sa odvoláva lotyšská vláda, nie je preukázaná nevyhnutnosť oznámenia osobných údajov týkajúcich sa pokutových bodov uložených za dopravné priestupky. Okrem toho podľa Súdneho dvora takúto právnu úpravu neodôvodňuje ani právo verejnosti na prístup k úradným dokumentom, ani právo na slobodu informácií.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor rozhodol, že spracúvanie osobných údajov týkajúcich sa pokutových bodov predstavuje „spracúvanie osobných údajov týkajúcich sa uznania viny za trestné činy a priestupky“⁶⁴, pre ktoré nariadenie GDPR stanovuje zvýšenú ochranu z dôvodu osobitnej citlivosti predmetných údajov.

V tejto súvislosti na úvod poznamenal, že informácie týkajúce sa pokutových bodov sú osobnými údajmi a že ich oznámenie zo strany CSDD tretím osobám predstavuje spracovanie, ktoré patrí do vecnej pôsobnosti nariadenia GDPR. Táto pôsobnosť je totiž veľmi široká a na toto zaobchádzanie sa nevzťahujú výnimky z uplatniteľnosti tohto nariadenia.

⁶³ | § 14 ods. 2 Ceļu satiksmes likums (zákon o cestnej premávke) z 1. októbra 1997 (*Latvijas Vēstnesis*, 1997, č. 274/276).

⁶⁴ | Článok 10 nariadenia GDPR.

Na jednej strane na toto spracúvanie sa nevzťahuje výnimka týkajúca sa neuplatňovania nariadenia GDPR na spracúvanie vykonávané v rámci činnosti, ktorá nepatrí do pôsobnosti práva Únie.⁶⁵ Túto výnimku treba totiž považovať za ustanovenie, ktorého jediným cieľom je vylúčiť z pôsobnosti tohto nariadenia spracúvanie osobných údajov vykonávané štátnymi orgánmi v rámci činnosti, ktorej cieľom je zabezpečiť národnú bezpečnosť, alebo činnosti, ktorá môže byť zaradená do tej istej kategórie. Tieto činnosti zahŕňajú najmä činnosti, ktorých cieľom je chrániť základné funkcie štátu a základné záujmy spoločnosti. Činnosti týkajúce sa bezpečnosti cestnej premávky však takýto cieľ nesledujú, a teda nemôžu byť zaradené do kategórie činností, ktorých cieľom je ochrana národnej bezpečnosti.

Na druhej strane oznámenie osobných údajov týkajúcich sa pokutových bodov nie je ani spracúvaním, na ktoré sa vzťahuje výnimka stanovujúca neuplatnenie nariadenia GDPR na spracovanie osobných údajov vykonané príslušnými orgánmi v trestných veciach.⁶⁶ Súdny dvor totiž konštatuje, že v rámci výkonu uvedeného oznámenia nemožno CSDD považovať za takýto „príslušný orgán“⁶⁷.

S cieľom určiť, či prístup k osobným údajom týkajúcim sa dopravných priestupkov, akými sú pokutové body, predstavuje spracovanie osobných údajov týkajúcich sa „trestných činov“⁶⁸, na ktoré sa vzťahuje zvýšená ochrana, Súdny dvor konštatuje, pričom sa opiera najmä o genézu nariadenia GDPR, že tento pojem odkazuje výlučne na trestne stíhateľné skutky. Skutočnosť, že v lotyšskom právnom systéme sú dopravné priestupky kvalifikované ako správne delikty, však nie je rozhodujúca na posúdenie, či tieto delikty spadajú pod pojem „trestne stíhateľný skutok“, keďže ide o autonómny pojem práva Únie, ktorý v celej únii vyžaduje autonómny a jednotný výklad. Súdny dvor teda po tom, čo pripomenul tri kritériá relevantné na posúdenie trestnej povahy porušenia, a to právnu kvalifikáciu porušenia vo vnútroštátnom práve, povahu porušenia a stupeň prísnosti uloženej sankcie, rozhodol, že na predmetné dopravné priestupky sa vzťahuje pojem „trestný čin“ v zmysle nariadenia GDPR. Pokiaľ ide o prvé dve kritériá, Súdny dvor konštatoval, že aj keď porušenia nie sú vo vnútroštátnom práve kvalifikované ako „trestné činy“, takáto povaha môže vyplývať z povahy porušenia, a najmä z represívneho cieľa sledovaného sankciou, ktorú porušenie môže mať za dôsledok. V prejednávanej veci uloženie pokutových bodov za dopravné priestupky, rovnako ako ďalšie sankcie, ktoré môže ich spáchanie mať za následok, sledujú okrem iného takýto represívny cieľ. Pokiaľ ide o tretie kritérium, Súdny dvor poznamenal, že iba dopravné priestupky určitej závažnosti zahŕňajú pridelenie pokutových bodov, a teda že takéto priestupky môžu viesť k sankciám určitej prísnosti. Navyše uloženie takýchto bodov sa vo všeobecnosti pripája k uloženej sankcii a kumulácia týchto bodov spôsobuje právne následky, ktoré môžu viesť až k zákazu riadenia motorového vozidla.

V druhom rade Súdny dvor rozhodol, že nariadenie GDPR bráni lotyšskej právnej úprave, ktorá ukladá CSDD povinnosť sprístupniť verejnosti údaje týkajúce sa pokutových bodov uložených vodičom vozidiel za dopravné priestupky bez toho, aby osoba, ktorá žiada o prístup k týmto údajom, musela preukázať osobitný záujem na ich získaní.

65| Článok 2 ods. 2 písm. a) nariadenia GDPR.

66| Článok 2 ods. 2 písm. d) nariadenia GDPR.

67| Článok 3 ods. 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89).

68| Článok 10 nariadenia GDPR.

V tomto kontexte Súdny dvor zdôraznil, že zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky, ktoré sleduje lotyšská právna úprava, bezpochyby predstavuje cieľ všeobecného záujmu uznaný Úniou, a preto členské štáty môžu kvalifikovať bezpečnosť cestnej premávky ako „úlohu vo verejnom záujme“⁶⁹. Potreba lotyšského režimu oznamovania osobných údajov týkajúcich sa pokutových bodov verejnosti na zabezpečenie sledovaného cieľa však nie je preukázaná. Na jednej strane totiž lotyšský zákonodarca disponuje mnohými spôsobmi ako možno konať, ktoré by mu umožnili dosiahnuť tento cieľ inými prostriedkami, ktoré menej zasahujú do základných práv dotknutých osôb. Na druhej strane treba prihliadať na citlivosť údajov týkajúcich sa pokutových bodov a na skutočnosť, že ich oznámenie verejnosti môže predstavovať závažný zásah do práv na rešpektovanie súkromného života a na ochranu osobných údajov, keďže môže vyvolať nesúhlas spoločnosti a spôsobiť stigmatizáciu dotknutej osoby.

Okrem toho sa Súdny dvor domnieval, že vzhľadom na citlivosť týchto údajov a závažnosť tohto zásahu do týchto dvoch základných práv majú uvedené práva prednosť tak pred záujmom verejnosti na prístup k úradným dokumentom, ako je štátny register vozidiel a ich vodičov, ako aj pred právom na slobodu informácií.

V treťom rade Súdny dvor z rovnakých dôvodov rozhodol, že nariadenie GDPR tiež bráni lotyšskej právnej úprave v rozsahu, v akom povoľuje CSDD oznámiť údaje týkajúce sa pokutových bodov uložených vodičom vozidiel za dopravné priestupky hospodárskym subjektom, aby ich tieto subjekty mohli opakovane používať a oznámiť ich verejnosti.

Vo štvrtom a poslednom rade Súdny dvor spresnil, že zásada prednosti práva Únie bráni tomu, aby vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o ústavnej sťažnosti proti lotyšskej právnej úprave, ktorú Súdny dvor označil za nezlučiteľnú s právom Únie, rozhodol zachovať právne účinky tejto právnej úpravy až do dňa vyhlásenia svojho konečného rozsudku.

Na záver treba v rámci tohto oddielu upozorniť aj na rozsudok z 12. mája 2021, **Bundesrepublik Deutschland (Červený obežník Interpolu)** (C-505/19, [EU:C:2021:376](#)), vyhlásený v kontexte vydania červeného obežníka Interpolom.⁷⁰

⁶⁹ Podľa článku 6 ods. 1 písm. e) nariadenia GDPR je spracúvanie osobných údajov zákonné, ak je „nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme...“.

⁷⁰ Tento rozsudok je uvedený v oddiele II.2 „Zásada *ne bis in idem*“.

III. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie

Súdny dvor v dvoch rozsudkoch spresnil dôsledky vystúpenia Spojeného kráľovstva z Európskej únie.

Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), *The Department for Communities in Northern Ireland* (C-709/20, [EU:C:2021:602](#))

CG, ktorá je chorvátskou a holandskou štátnou príslušníčkou, býva v Spojenom kráľovstve od roku 2018 bez toho, aby tam vykonávala ekonomickú činnosť. Žila tam som svojím partnerom, ktorý má holandskú štátnu príslušnosť, a s ich dvomi deťmi, až kým sa nepresťahovala do prijímacieho centra pre týrané ženy. Nemá žiadny zdroj príjmov.

Dňa 4. júna 2020 jej Home Office (ministerstvo vnútra, Spojené kráľovstvo) udelilo právo na dočasný pobyt v Spojenom kráľovstve na základe nového britského režimu uplatniteľného na občanov Únie bývajúcich v tejto krajine, ktorý bol zavedený v kontexte vystúpenia Spojeného kráľovstva z Európskej únie. Priznanie takéhoto práva na pobyt nepodlieha podmienke zdrojov.

Dňa 8. júna 2020 podala CG žiadosť o dávku sociálnej pomoci, nazývanú univerzálny úver (*Universal Credit*), na ministerstvo pre komunity v Severnom Írsku. Táto žiadosť bola zamietnutá z dôvodu, že zákon o univerzálnom úvere z kategórie potenciálnych poberateľov tohto úveru vylučuje občanov Únie, ktorí majú právo na pobyt priznané na základe nového režimu.

CG toto zamietnutie napadla na Appeal Tribunal (Northern Ireland) (Odvolací súd pre Severné Írsko, Spojené kráľovstvo), pričom okrem iného poukázala na rozdielne zaobchádzanie medzi občanmi Únie, ktorí legálne bývajú v Spojenom kráľovstve, a britskými štátnymi príslušníkmi. Tento súd rozhodol, že Súdnemu dvoru položí otázku týkajúcu sa prípadného nesúladu britského zákona o univerzálnom úvere so zákazom diskriminácie založenej na štátnej príslušnosti, stanoveným v článku 18 prvom odseku ZFEÚ.

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore konštatoval súlad britskej právnej úpravy so zásadou rovnosti zaobchádzania, stanovenou článkom 24 smernice 2004/38⁷¹, pričom príslušné vnútroštátne orgány zaviazal na overenie toho, že odmietnutie priznať dávky sociálnej pomoci založené na tejto právnej úprave nevystavuje občana Únie a jeho deti konkrétnej a skutočnej hrozbe porušenia ich základných práv zakotvených v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

Posúdenie Súdnym dvorom

Vzhľadom na to, že bol návrh vnútroštátneho súdu podaný pred skončením prechodného obdobia, to znamená pred 31. decembrom 2020, Súdny dvor hneď na úvod konštatoval, že má právomoc rozhodovať vo veci tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania na základe uplatnenia článku 86 ods. 2 Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu.⁷²

⁷¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46, ďalej len „smernica o pobyte“).

⁷² Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 7.

Súdny dvor po tomto úvodnom spresnení uviedol ustanovenia práva Únie, ktoré sa uplatňujú v prejednávanej veci, a dospel k záveru, že otázku, či je CG diskriminovaná na základe štátnej príslušnosti, treba posudzovať z hľadiska článku 24 smernice o pobyte a nie článku 18 ZFEÚ, keďže prvý z týchto článkov konkretizuje zásadu zákazu diskriminácie založenej na štátnej príslušnosti, zakotvenú okrem iného druhým uvedeným článkom, vo vzťahu k občanom Únie, ktorí uplatňujú svoju slobodu pohybu a pobytu na území členských štátov.

Súdny dvor po tom, čo konštatoval, že predmetný univerzálny úver treba kvalifikovať ako dávku sociálnej pomoci v zmysle tejto smernice, zdôraznil, že prístup k tejto dávke je vyhradený pre občanov Únie, ktorí dodržia podmienky vymedzené uvedenou smernicou. V tejto súvislosti Súdny dvor pripomína, že na základe článku 7 tejto smernice povinnosť občana Únie, ktorý nie je ekonomicky aktívny, mať dostatočné zdroje, je podmienkou na to, aby tento občan mal právo na pobyt po dobu dlhšiu ako tri mesiace, avšak kratšiu ako päť rokov.

Súdny dvor následne potvrdil svoju judikatúru, podľa ktorej má členský štát pri uplatnení tohto článku možnosť odmietnuť priznať dávky sociálnej pomoci občanom Únie, ktorí nevykonávajú hospodársku činnosť, pričom ide o občanov, ktorí rovnako ako CG vykonávajú svoje právo na voľný pohyb a ktorí nemajú dostatočné zdroje na to, aby mohli žiadať o právo na pobyt na základe smernice o pobyte. Súdny dvor spresnil, že v rámci konkrétneho preskúmania ekonomickej situácie každej dotknutej osoby sa na účely posúdenia toho, či je podmienka dostatočných zdrojov splnená, požadované dávky nezohľadňujú.

Súdny dvor napokon zdôraznil, že smernica o pobyte nebráni členským štátom v tom, aby zaviedli priaznivejší režim, než je ten, ktorý stanovuje táto smernica, v súlade s článkom 37 tejto smernice. Právo na pobyt priznané len podľa vnútroštátneho práva, tak ako je to v spore vo veci samej, však v žiadnom prípade nemožno považovať za právo, ktoré by bolo priznané „na základe“ uvedenej smernice.

CG pritom uplatnila svoju základnú slobodu pohybovať sa a zdržiavať sa na území členských štátov stanovenú v Zmluve o FEÚ, takže jej situácia patrí do pôsobnosti práva Únie, hoci jej právo na pobyt je založené na britskom práve, ktoré zavádza priaznivejší režim vo vzťahu k režimu stanovenému smernicou o pobyte. Súdny dvor však rozhodol, že keď orgány hostiteľského členského štátu priznávajú právo na pobyt, o aké ide vo veci samej, pričom sa neodvolávajú na podmienky a obmedzenia tohto práva stanovené smernicou o pobyte, vykonávajú ustanovenia Zmluvy o FEÚ týkajúce sa štatútu občana Únie, ktorého poslaním je byť základným štatútom štátnych príslušníkov členských štátov.

Podľa článku 51 ods. 1 Charty sú tak tieto orgány pri preskúmaní žiadosti o dávky sociálnej pomoci, akou je aj žiadosť podaná zo strany CG, povinné splňať požiadavky vyplývajúce z ustanovení tejto Charty, predovšetkým z jej článkov 1 (ľudská dôstojnosť), 7 (rešpektovanie súkromného a rodinného života) a 24 (práva dieťaťa). V rámci tohto preskúmania môžu tieto orgány zohľadniť všetky podporné dávky, ktoré sú upravené vnútroštátnym právom a ktoré môže dotknutý občan a jeho deti skutočne poberať.

Rozsudok zo 16. novembra 2021 (veľká komora), Governor of Cloverhill Prison a i. (C-479/21 PPU, [EU:C:2021:929](#))

V septembri 2020 bol SD zadržaný v Írsku na základe európskeho zatykača (EZ) vydaného súdnymi orgánmi Spojeného kráľovstva v marci 2020 na účely výkonu trestu odňatia slobody. SN bol zas zadržaný v Írsku vo februári 2021 na základe EZ vydaného tými istými orgánmi v októbri 2020 na účely trestného stíhania. Dotknuté osoby sú od svojho zadržania vo väzbe v Írsku, kým nebude rozhodnuté o ich odovzdaní orgánom Spojeného kráľovstva. Keďže High Court (Vrchný súd, Írsko) konštatoval, že dotknuté osoby boli vzaté do väzby v súlade so zákonom, a odmietol nariadiť ich prepustenie na slobodu, dotknuté osoby podali odvolanie na Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko).

Podľa uvedeného súdu sa írsky zákon, ktorým bolo prebraté rámcové rozhodnutie o EZ⁷³, má uplatňovať vo vzťahu k tretím krajinám, pokiaľ tieto tretie krajiny majú s Úniou uzavretú platnú dohodu o odovzdávaní požadovaných osôb. Aby sa však tento právny predpis uplatnil, predmetná dohoda, t. j. v prejednávanej veci dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie⁷⁴ a dohoda o obchode a spolupráci medzi Úniou a týmto tretím štátom⁷⁵, musí byť pre Írsko záväzná. To však nemusí byť pravda, keďže tieto dohody obsahujú opatrenia týkajúce sa režimu európskeho zatykača a nového mechanizmu odovzdávania osôb medzi Úniou a Spojeným kráľovstvom, ktoré patria do pôsobnosti priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (ďalej len „PSBS“) a z tohto dôvodu v zásade nie sú pre Írsko záväzné na základe protokolu (č. 21)⁷⁶. Írsko však pri príležitosti vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie ani pri uzatváraní DOS nevyužilo možnosť, ktorú mu poskytuje uvedený protokol (č. 21), a to zvoliť si, že sa naň budú vzťahovať ustanovenia týchto dohôd týkajúce sa uvedených opatrení.⁷⁷

Súdny dvor sa vo svojom rozsudku zaoberal predovšetkým tým, či sú právne základy dohody o vystúpení a DOS, t. j. článok 50 ods. 2 ZEÚ (ktorý upravuje vonkajšiu právomoc Únie na uzavretie dohody o vystúpení) a článok 217 ZFEÚ (ktorý upravuje vonkajšiu právomoc Únie na uzavretie dohody o pridružení), samy osebe vhodným základom na to, aby boli tieto opatrenia zahrnuté do uvedených dohôd. V opačnom prípade by bol totiž potrebný hmotnoprávny základ týkajúci sa PSBS, v dôsledku čoho by sa uplatnil protokol (č. 21) a tieto opatrenia by sa na Írsko v zásade neuplatňovali.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor rozhodujúci ako veľká komora v rámci naliehavého prejudiciálneho konania konštatoval, že pre Írsko sú záväzné ustanovenia dohody o vystúpení, ktoré stanovujú zachovanie režimu EZ vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu počas prechodného obdobia, a ustanovenie DOS, ktoré upravuje uplatňovanie režimu odovzdávania osôb zavedeného v tejto dohode na EZ vydané pred skončením prechodného obdobia na osoby, ktoré ešte neboli zadržané pred koncom tohto obdobia.

Súdny dvor po prvé skúmal voľbu článku 50 ZEÚ ako právneho základu dohody o vystúpení a poukazuje na to, že práve na účely dosiahnutia cieľa, ktorým je umožniť, aby vystúpenie členského štátu z Únie prebehlo hladko, odsek 2 tohto ustanovenia priznáva Únii výlučnú právomoc na uzatvorenie dohody stanovujúcej podmienky tohto vystúpenia. Táto dohoda má vo všetkých oblastiach, ktoré patria do pôsobnosti Zmlúv,

73] Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmenené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24).

74] Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 7) (ďalej len „dohoda o vystúpení“).

75] Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej (Ú. v. EÚ L 149, 2021, s. 10, ďalej len „DOS“).

76] Protokol (č. 21) o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, pripojený k Zmluvám EÚ a FEÚ [Ú. v. EÚ C 326, 2012, s. 295, ďalej len „protokol (č. 21)“]. Podľa tohto protokolu Írsko nie je viazané opatreniami, ktoré patria do pôsobnosti PSBS, pokiaľ nevyjadrí želanie uplatňovať ich.

77] Podľa článku 62 ods. 1 písm. b) v spojení s článkom 185 štvrtým odsekom dohody o vystúpení sa režim EZ upravený v rámcovom rozhodnutí o EZ uplatní vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu počas prechodného obdobia, t. j. do 31. decembra 2020. Podľa článku 632 DOS sa ustanovenia tejto dohody týkajúce sa odovzdávania osôb uplatňujú na EZ vydané v súlade s rámcovým rozhodnutím o EZ pred skončením prechodného obdobia, ak vyžiadaná osoba nebola zadržaná na účely vykonania EZ pred skončením prechodného obdobia.

upravovať všetky otázky súvisiace s vystúpením. Práve na základe tejto právomoci mohla teda Únia uzavrieť dohodu o vystúpení, podľa ktorej najmä platí, že ak táto dohoda nestanovuje inak, právo Únie vrátane rámcového rozhodnutia o EZ sa uplatní na Spojené kráľovstvo počas prechodného obdobia.

Súdny dvor ďalej uviedol, že keďže k článku 50 ods. 2 ZEÚ nie je možné pripojiť právne základy stanovujúce postupy, ktoré nie sú zlučiteľné s postupom upraveným v jeho odsekoch 2 a 4, treba z toho vyvodiť, že jedine článok 50 ZEÚ môže v dohode o vystúpení zaručiť súdržné zaobchádzanie so všetkými oblasťami patriacimi do pôsobnosti Zmlúv, čo zabezpečí hladký priebeh vystúpenia. Keďže teda článok 50 ods. 2 ZEÚ predstavuje jediný vhodný právny základ na uzavretie dohody o vystúpení, protokol (č. 21) sa nemôže uplatniť.

Súdny dvor po druhej skúmal voľbu článku 217 ZFEÚ ako právneho základu DOS a najskôr poukázal na to, že dohody uzavreté na základe tohto ustanovenia môžu obsahovať pravidlá týkajúce sa všetkých oblastí, ktoré patria do právomoci Únie. Keďže však Únia má na základe článku 4 ods. 2 písm. j) ZFEÚ spoločnú právomoc, pokiaľ ide o PSBS, opatrenia patriace do tejto oblasti môžu byť zahrnuté do takej dohody o pridružení, akou je DOS.

Keďže teda mechanizmus odovzdávania osôb zavedený v DOS skutočne patrí do tejto oblasti právomoci, Súdny dvor sa ďalej zaoberal tým, či si zahrnutie takého mechanizmu do dohody o pridružení vyžaduje aj pripojenie osobitného právneho základu Únie, ktorý sa týka oblasti PSBS.⁷⁸ V tejto súvislosti je najmä vzhľadom na široký rozsah DOS zahrnutie ustanovení patriacich do pôsobnosti PSBS do tejto dohody súčasťou všeobecného cieľa dohody, ktorým je vytvoriť základ pre široké partnerstvo medzi Úniou a Spojeným kráľovstvom. Keďže mechanizmus odovzdávania osôb zavedený v DOS sleduje len tento cieľ, na rozdiel od toho, čo stanovuje judikatúra týkajúca sa aktov sledujúcich viacero cieľov, nie je nevyhnutné pripojiť ďalší právny základ. V dôsledku toho ustanovenia DOS týkajúce sa odovzdávania osôb mohli byť založené len na článku 217 ZFEÚ a ustanovenia protokolu (č. 21) sa nepoužijú.

V tomto oddiele možno uviesť aj päť ďalších rozsudkov, ktoré sa týkajú Spojeného kráľovstva: rozsudok z 20. januára 2021, *Secretary of State for the Home Department* (C-255/19, [EU:C:2021:36](#))⁷⁹, rozsudok z 18. marca 2021, *Kuoni Travel* (C-578/19, [EU:C:2021:213](#))⁸⁰, rozsudok z 24. marca 2021, *MCP* (C-603/20 PPU, [EU:C:2021:231](#))⁸¹, rozsudok z 20. mája 2021, *Rehesola UK* (C-209/20, [EU:C:2021:400](#))⁸², a rozsudok z 3. júna 2021, *Tesco Stores* (C-624/19, [EU:C:2021:429](#))⁸³.

78| Citovaný je článok 82 ods. 1 druhý pododsek písm. d) ZFEÚ.

79| Tento rozsudok je uvedený v oddiele VIII.1. „Azylová politika“.

80| Tento rozsudok je uvedený v oddiele XIV.7. „Cestovné, dovolenkové a výletné služby“.

81| Tento rozsudok je uvedený v oddiele X. „Justičná spolupráca v občianskych veciach“.

82| Tento rozsudok je uvedený v oddiele VII.1. „Voľný pohyb tovaru“.

83| Tento rozsudok je uvedený v oddiele XVI.1. „Rovnosť zaobchádzania v zamestnaní a povolani“.

IV. Občianstvo Únie

Súdny dvor vyhlásil viacero rozsudkov v oblasti občianstva Únie. Dva rozsudky sa týkajú získania alebo predkladania dokladov totožnosti občanmi Únie v členských štátoch, ktorých sú štátnymi príslušníkmi. Ďalšie dva rozsudky sa týkajú rozhodnutí o vyhostení, ktoré hostiteľský členský štát prijal voči občanom Únie a ich rodinným príslušníkom. Posledný rozsudok sa týka odvodeného práva na pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie.⁸⁴

1. Právo na voľný pohyb a pobyt na území členských štátov

Rozsudok zo 6. októbra 2021, A (Prekročenie hranice na rekreačnom plavidle) (C-35/20, [EU:C:2021:813](#))

A, fínsky štátny príslušník uskutočnil v auguste 2015 spiatočnú plavbu medzi Fínskom a Estónskom na palube rekreačného plavidla. Počas tejto plavby prechádzal medzinárodnými vodami nachádzajúcimi sa medzi Fínskom a Estónskom. Hoci bol držiteľom platného fínskeho cestovného pasu, počas tejto plavby ho nemal pri sebe. V dôsledku toho pri kontrole, ktorá bola vykonaná na hraniciach v Helsinkách v čase jeho návratu, A nemohol predložiť tento cestovný pas ani žiadny iný cestovný doklad, jeho totožnosť však bolo možné zistiť na základe jeho vodičského preukazu.

Syyttäjä (prokurátor, Fínsko) začal trestné stíhanie proti A pre menej závažné narušenie hraníc. Podľa fínskej právnej úpravy totiž fínski štátni príslušníci pod hrozbou trestných sankcií musia mať pri sebe platný preukaz totožnosti alebo cestovný pas, keď akýmkoľvek dopravným prostriedkom a akoukoľvek trasou cestujú do iného členského štátu, alebo pri ich vstupe na územie Fínska pri príchode z iného členského štátu.

V prvostupňovom konaní sa konštatovalo, že A sa dopustil narušenia, keď prekročil fínsku hranicu bez toho, aby mal pri sebe cestovný doklad. Nebol mu však uložený žiadny trest z dôvodu, že narušenie bolo menej závažné a že výška peňažného trestu, ktorý by mu mohol byť uložený podľa trestného režimu stanoveného vo fínskom práve, v závislosti od jeho priemerného mesačného príjmu, bola neprimeraná, keďže celková suma uvedeného peňažného trestu dosahovala 95 250 eur.

Keďže odvolaniu podanému prokurátorom proti tomuto rozhodnutiu nebolo vyhovené, prokurátor podal mimoriadny opravný prostriedok na Korkein oikeus (Najvyšší súd, Fínsko). Tento posledný uvedený súd následne rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázky týkajúce sa zlučiteľnosti fínskej právnej úpravy dotknutej

⁸⁴ V tomto oddiele treba poukázať aj na tieto rozsudky: rozsudok z 12. mája 2021, *Bundesrepublik Deutschland (Červený obežník Interpolu)* (C-505/19, [EU:C:2021:376](#)), ktorý bol vyhlásený v kontexte vydania červeného obežníka Interpolom a ktorý je uvedený v oddiele II.2. „Zásada *ne bis in idem*“; rozsudok z 15. júla 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland* (C-709/20, [EU:C:2021:602](#)), ktorý sa týka zásady zákazu diskriminácie založenej na štátnej príslušnosti v prípade občana Únie s bydliskom v Spojenom kráľovstve v kontexte vystúpenia tejto krajiny z Európskej únie a ktorý je uvedený v oddiele III. „Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie“, a rozsudok z 15. júla 2021, *A (Verejná zdravotná starostlivosť)* (C-535/19, [EU:C:2021:595](#)), ktorý sa týka práva ekonomicky nečinných občanov Únie, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, ako je štát ich pôvodu, byť poistení v systéme verejného zdravotného poistenia hostiteľského členského štátu a ktorý je uvedený v oddiele XVI.4. „Koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia“.

v prejednávanej veci, a najmä režimu trestných sankcií, podľa ktorého sa prekročenie štátnej hranice bez platného preukazu totožnosti alebo cestovného pasu trestá peňažným trestom, ktorý môže dosahovať 20 % čistého mesačného príjmu páchatela, s právom občanov Únie na slobodu pohybu stanoveným v článku 21 ZFEÚ.⁸⁵

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor vo svojom rozsudku najskôr spresnil podmienky, za ktorých možno uložiť povinnosť mať pri sebe preukaz totožnosti alebo cestovný pas, a to pod hrozbou sankcií, prípadne trestnej povahy, pri cestách do iného členského štátu, než je členský štát, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom.

V tejto súvislosti v prvom rade konštatoval, že slovné spojenie „s platným preukazom totožnosti alebo pasom“ použité v smernici 2004/38⁸⁶, ktoré spresňuje článok 21 ZFEÚ, znamená, že výkon práva štátnych príslušníkov členského štátu cestovať do iného členského štátu podlieha podmienke, že majú pri sebe jeden z týchto dvoch platných dokladov. Táto formalita spojená s voľným pohybom⁸⁷ má za cieľ zjednodušiť výkon práva na voľný pohyb tým, že sa zabezpečí, aby každá osoba požívajúca toto právo mohla byť ako taká identifikovaná pri prípadnom overovaní. V dôsledku toho členský štát, ktorý svojim štátnym príslušníkom ukladá povinnosť mať pri sebe jeden z uvedených dokladov pri prekročení štátnej hranice počas cesty do iného členského štátu, tým prispieva k dodržiavaniu tejto formálnej náležitosti.

Pokiaľ ide v druhom rade o sankcie, ktoré možno uložiť občanovi Únie, ktorý nedodrží uvedenú formálnu požiadavku, Súdny dvor spresnil, že členské štáty môžu v rámci autonómie, ktorou v tejto súvislosti disponujú, stanoviť sankcie, prípadne trestnoprávnej povahy, pod podmienkou, že tieto sankcie rešpektujú najmä zásady proporcionality a zákazu diskriminácie.

Súdny dvor preto dospel k záveru, že právo občanov Únie na voľný pohyb nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorou členský štát pod hrozbou trestnoprávnych sankcií ukladá svojim štátnym príslušníkom povinnosť mať pri sebe platný preukaz totožnosti alebo cestovný pas, keď cestujú do iného členského štátu, nezávisle od použitého dopravného prostriedku a trasy. Podmienky týchto sankcií však musia byť v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie, medzi inými so zásadou proporcionality a zákazu diskriminácie.

Súdny dvor okrem toho dospel k rovnakému záveru, pokiaľ ide o požiadavku mať pri sebe preukaz totožnosti alebo cestovný pas pri vstupe štátneho príslušníka členského štátu na územie krajiny pôvodu pri príchode z iného členského štátu. Spresnil však, že hoci predloženie preukazu totožnosti alebo cestovného pasu možno vyžadovať pri tomto návrate štátneho príslušníka členského štátu na územie krajiny pôvodu, povinnosť mať takýto doklad pri sebe nemôže byť podmienkou práva na vstup.

85 Vzhľadom na ustanovenia týkajúce sa prekročenia hraníc stanovené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 z 15. marca 2006, ktorým sa ustanovuje kódex Spoločenstva o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc).

86 Článok 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Text s významom pre EHP) (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46, ďalej len „smernica o pobyte“).

87 Odôvodnenie 7 smernice o pobyte.

Napokon Súdny dvor skúmal otázku, či článok 21 ods. 1 ZFEÚ a smernica o pobyte v spojení so zásadou primeranosti trestu stanoveného Chartou základných práv Európskej únie⁸⁸ (ďalej len „Charta“) bránia takému režimu trestných sankcií, aký stanovuje fínske právo v rámci prekročenia štátnej hranice bez platného preukazu totožnosti alebo cestovného pasu.

V tejto súvislosti uviedol, že členské štáty síce môžu uložiť peňažný trest s cieľom sankcionovať nedodržanie formálnej požiadavky týkajúcej sa výkonu práva priznaného právom Únie, táto sankcia však musí byť primeraná závažnosti porušenia. Ak však – ako v prejednávanej veci – povinnosť mať pri sebe platný preukaz totožnosti alebo cestovný pas poruší držiteľ práva voľného pohybu, ktorý je držiteľom takéhoto dokladu, ale len opomenul zobrať si tento doklad počas svojej cesty, je narušenie menej závažné. Preto taká vysoká peňažná sankcia, akou je peňažný trest dosahujúci 20 % čistého priemerného mesačného príjmu páchatela, nie je primeraná závažnosti tohto narušenia.

Rozsudok zo 14. decembra 2021 (veľká komora), Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (C-490/20, [EU:C:2021:1008](#))

V.M.A., bulharská štátna príslušníčka, a K.D.K. majú od roku 2015 bydlisko v Španielsku a v roku 2018 uzavreli manželstvo. Ich dieťa, S.D.K.A., sa narodilo v roku 2019 v Španielsku. Rodný list tohto dieťaťa, ktorý vydali španielske orgány, uvádza obe matky ako jeho rodičov.

Keďže na získanie bulharského preukazu totožnosti je potrebný rodný list vydaný bulharskými orgánmi, V.M.A. požiadala mesto Sofia⁸⁹ o vydanie rodného listu pre S.D.K.A. Ku svojej žiadosti V.M.A. priložila legalizovaný a úradne overený preklad výpisu zo španielskej matriky, týkajúceho sa rodného listu S.D.K.A. do bulharského jazyka.

Mesto Sofia vyzvalo V.M.A., aby predložila dôkazy týkajúce sa rodičovstva k S.D.K.A., pokiaľ ide o identitu jej biologickej matky. Vzorové tlačivo rodného listu platné v Bulharsku totiž obsahuje len jednu kolónku pre „matku“⁹⁰, a ďalšiu pre „otca“, pričom v týchto kolónkach môže figurovať len jedno meno.

V.M.A. sa domnievala, že nemá povinnosť poskytnúť požadovanú informáciu, a tak mesto Sofia zamietlo vydať rodný list z dôvodu nedostatku informácií o identite biologickej matky dotknutého dieťaťa a z dôvodu skutočnosti, že zmienka dvoch rodičov ženského pohlavia v rodnom liste je v rozpore s bulharským verejným poriadkom, ktorý nepovoľuje manželstvo medzi dvoma osobami rovnakého pohlavia.

V.M.A. podala proti tomuto zamietavému rozhodnutiu žalobu na Administrativen sad Sofija-grad (Správny súd Sofia, Bulharsko), vnútroštátny súd.

Tento súd si kládol otázku, či odmietnutie bulharských orgánov zapísať narodenie bulharského štátneho príslušníka⁹¹, ku ktorému došlo v inom členskom štáte a ktoré bolo potvrdené rodným listom uvádzajúcim dve matky, ktorý bol vydaný v tomto poslednom uvedenom členskom štáte, neporušuje práva priznané

88 | Článok 49 ods. 3 Charty.

89 | Stolična obština, Rajon „Pančarevo“ (mesto Sofia, obvod Pančarevo, Bulharsko, ďalej len „mesto Sofia“).

90 | Podľa Semejen kodex (bulharský zákon o rodine) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej je rodičovstvo matky určené pôrodom, pričom matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila, a to aj v prípade asistovanej reprodukcie.

91 | Podľa tohto súdu je nesporné, že aj v prípade neexistencie rodného listu vydaného bulharskými orgánmi má dieťa bulharskú štátnu príslušnosť najmä na základe článku 25 ods. 1 bulharskej Ústavy.

uvedenému štátnemu príslušníkovi článkami 20 a 21 ZFEÚ, ako aj článkami 7, 24 a 45 Charty. Toto odmietnutie by totiž mohlo sťažiť vydanie bulharského preukazu totožnosti, a tým narušiť výkon práva tohto dieťaťa na voľný pohyb, a teda na neobmedzený výkon jeho práv ako občana Únie.

Za týchto podmienok tento súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu článku 4 ods. 2 ZFEÚ⁹², článkov 20 a 21 ZFEÚ, ako aj článkov 7, 24 a 45 Charty. V podstate sa pýtal, či tieto ustanovenia ukladajú členskému štátu povinnosť vydať rodný list na účely získania preukazu totožnosti pre dieťa, štátneho príslušníka tohto členského štátu, ktorého narodenie v inom členskom štáte potvrdzuje rodný list vydaný v súlade s vnútroštátnym právom orgánmi tohto iného členského štátu a ktorý označuje ako matky tohto dieťa štátnu príslušníčku prvého z týchto členských štátov a jej manželku, pričom nespresňuje, ktorá z týchto dvoch žien uvedené dieťa porodila.

Vo svojom rozsudku Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore vyložil citované ustanovenia v tom zmysle, že pokiaľ ide o maloleté dieťa, občana Únie, ktorého rodný list vydaný príslušnými orgánmi hostiteľského členského štátu označuje za jeho rodičov dve osoby rovnakého pohlavia, je členský štát, ktorého je toto dieťa štátnym príslušníkom, povinný mu na jednej strane vydať preukaz totožnosti alebo pas, pričom nebude vopred požadovať vystavenie rodného listu svojimi vnútroštátnymi orgánmi, ako aj na druhej strane uznať, ako každý iný členský štát, dokument pochádzajúci z hostiteľského členského štátu, ktorý uvedenému dieťaťu umožňuje výkon jeho práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov s každou z týchto dvoch osôb.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor predtým, ako dospel k tomuto záveru, pripomenul, že na účely umožnenia štátnym príslušníkom členských štátov vykonávať právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov⁹³, ktoré je priznané každému občanovi Únie článkom 21 ods. 1 ZFEÚ, ukladá smernica o pobyte členským štátom, ktoré konajú v súlade so svojimi právnymi predpismi, povinnosť vydať svojim občanom preukaz totožnosti alebo pas s uvedením ich štátnej príslušnosti.

Vzhľadom na to, že S.D.K.A. má bulharskú štátnu príslušnosť, sú bulharské orgány povinné vydať jej bulharský preukaz totožnosti alebo pas, v ktorom je uvedené jej priezvisko, tak ako vyplýva z rodného listu vydaného španielskymi orgánmi, nezávisle od vydania nového rodného listu.

Takýto dokument (preukaz totožnosti alebo pas), samostatne alebo spolu s iným dokumentom vydaným hostiteľským členským štátom, musí umožniť dieťaťu, akým je S.D.K.A., vykonať svoje právo na voľný pohyb s každou zo svojich dvoch matiek, ktorých postavenie ako rodiča tohto dieťaťa určil ich hostiteľský členský štát počas pobytu v súlade so smernicou o pobyte.

Práva priznané štátnym príslušníkom členských štátov podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ totiž zahŕňajú právo viesť bežný rodinný život tak v ich hostiteľskom členskom štáte, ako aj v členskom štáte, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, pri návrate na územie tohto štátu, za prítomnosti ich rodinných príslušníkov. Keďže španielske orgány zákonne preukázali existenciu rodičovského vzťahu, biologického alebo právneho, medzi S.D.K.A. a jej dvoma rodičmi, V.M.A. a K.D.K., a potvrdili ho v rodnom liste vydanom pre dieťa, musí im preto byť podľa článku 21 ZFEÚ a smernice o pobyte ako rodičom maloletého občana Únie, o ktoré sa skutočne starajú, priznané všetkými členskými štátmi právo sprevádzať ho pri výkone jeho práv.

92| Na základe ktorého Únia najmä rešpektuje národnú identitu svojich členských štátov obsiahnutú v ich základných politických a ústavných systémoch.

93| Ďalej len „právo na voľný pohyb“.

Na jednej strane z toho vyplýva, že členské štáty musia uznať tento rodičovský vzťah na to, aby S.D.K.A. mohla vykonávať svoje právo na voľný pohyb s každým z jej rodičov. Na druhej strane obaja rodičia musia disponovať dokumentom, ktorý ich oprávňuje cestovať s týmto dieťaťom. Orgány hostiteľského členského štátu sú v najlepšej pozícii vystaviť takýto dokument, ktorým môže byť rodný list a ktorý sú ostatné členské štáty povinné uznať.

Je pravda, že osobný stav patrí do právomoci členských štátov, ktoré môžu vo svojom vnútroštátnom práve upraviť alebo neupraviť manželstvo osôb rovnakého pohlavia alebo ich rodičovstvo. Pri výkone tejto právomoci však musí každý členský štát dodržiavať právo Únie, predovšetkým ustanovenia Zmluvy, ktoré priznávajú právo na voľný pohyb a pobyt občanov Únie, pričom na tento účel uznajú osobný stav stanovený v inom členskom štáte v súlade s právom tohto štátu.

V prejednávanej veci povinnosť členského štátu jednak vydať preukaz totožnosti dieťaťu, štátnemu príslušníkovi uvedeného štátu, ktoré sa narodilo v inom členskom štáte, v ktorom bol vydaný rodný list označujúci za jeho rodičov dve osoby rovnakého pohlavia, a jednak povinnosť uznať rodičovský vzťah medzi týmto dieťaťom a každou z týchto dvoch osôb v rámci výkonu jeho práv podľa článku 21 ZFEÚ a s ním súvisiacich sekundárnych právnych aktov, neporušuje národnú identitu ani verejný poriadok tohto členského štátu. Neznamená totiž, že dotknutý členský štát je povinný vo svojom vnútroštátnom práve upraviť rodičovstvo osôb rovnakého pohlavia alebo uznať na iné účely ako výkon práv, ktoré tomuto dieťaťu vyplývajú z práva Únie, rodičovský vzťah medzi uvedeným dieťaťom a osobami uvedenými ako jeho rodičia v rodnom liste vystavenom orgánmi hostiteľského členského štátu.

Napokon vnútroštátne opatrenie, ktoré môže narušiť výkon práva na voľný pohyb osôb, môže byť odôvodnené iba v prípade, ak je v súlade so základnými právami zaručenými Chartou.⁹⁴ Bolo by pritom v rozpore so základnými právami zaručenými článkami 7 a 24 Charty, aby dieťa prišlo o vzťah s jedným z jeho rodičov v rámci výkonu svojho práva na voľný pohyb, alebo aby sa mu výkon tohto práva fakticky znemožnil alebo nadmerne sťažil z dôvodu, že jeho rodičia sú rovnakého pohlavia.

2. Rozhodnutia o vyhostení občanov Únie prijaté hostiteľským členským štátom

Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Účinky rozhodnutia o vyhostení) (C-719/19, [EU:C:2021:506](#))

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť, Holandsko, ďalej len „štátny tajomník“) rozhodnutím z 1. júna 2018 dospel k záveru, že FS, poľský štátny príslušník, nemá v Holandsku oprávnený pobyt, pretože prestal spĺňať podmienky stanovené v článku 7 smernice o pobyte týkajúcom sa práva pobytu na viac ako tri mesiace, a nariadil mu opustiť holandské územie. Rozhodnutím z 25. septembra 2018 (ďalej len „rozhodnutie o vyhostení“) štátny tajomník zamietol sťažnosť, ktorú podal FS proti rozhodnutiu z 1. júna 2018, ako nedôvodnú. Stanovil mu štvortýždňovú lehotu na dobrovoľný odchod, ktorá uplynula 23. októbra 2018 a po uplynutí ktorej mohol byť FS vyhostený na základe svojho neoprávneného pobytu v Holandsku.

⁹⁴ V situácii, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, sú relevantné právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručené článkom 7 Charty, ako aj práva dieťaťa zaručené jej článkom 24, najmä právo na zohľadnenie najlepšieho záujmu dieťaťa, ako aj právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvomi svojimi rodičmi.

FS opustil Holandsko najneskôr 23. októbra 2018, keďže nemecké policajné orgány ho k tomuto dátumu zadržali pre podozrenie z krádeže v obchode. FS sa podľa svojho vyhlásenia zdržiaval v Nemecku, blízko holandskej hranice. Uviedol tiež, že z dôvodu svojej závislosti od marihuany si ju denne dochádzal kupovať do Holandska. Dňa 22. novembra 2018 bol zatknutý pre krádež v supermarkete v Holandsku. Štátny tajomník po zatknutí a policajnom zaistení FS nariadil jeho administratívne zaistenie s cieľom vyhostiť ho do jeho krajiny pôvodu. Toto rozhodnutie bolo odôvodnené rizikom, že FS sa bude vyhýbať cudzineckej kontrole a že sa vyhne alebo bude brániť príprave svojho odchodu alebo konaniu o vyhostení.

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Groningen (súd v Haagu, zasadajúci v Groningene, Holandsko) vo svojom rozsudku vynesenom v decembri 2018 vyhlásil žalobu, ktorú podal FS proti rozhodnutiu o zaistení, za nedôvodnú. FS napadol tento rozsudok na Raad van State (Štátna rada, Holandsko), vnútroštátnom súde, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Tento súd uviedol, že rozhodnutie o vyhostení prijaté voči FS je rozhodnutím o vyhostení v zmysle článku 15 smernice o pobyte.⁹⁵ Podľa rovnakého súdu otázka, či bol FS po svojom návrate do Holandska zaistený oprávnene, závisí od toho, či mal k dátumu zaistenia opäť právo na pobyt na tomto území. V dôsledku toho bol Súdny dvor vyzvaný, aby sa vyjadril k okolnostiam, za ktorých sa občan Únie, voči ktorému bolo vydané rozhodnutie o vyhostení prijaté z iných dôvodov, ako je verejný poriadok, verejná bezpečnosť alebo verejné zdravie, môže dovoľávať nového práva na pobyt v hostiteľskom členskom štáte.

Súdny dvor vo svojom rozsudku vydanom veľkou komorou rozhodol, že rozhodnutie o vyhostení občana Únie z územia hostiteľského členského štátu, ktoré bolo prijaté na základe tohto článku 15 ods. 1 smernice o pobyte z dôvodu, že tento občan Únie už nemá právo prechodného pobytu na tomto území podľa tejto smernice, nie je v plnom rozsahu vykonané samotnou skutočnosťou, že uvedený občan Únie fyzicky opustil uvedené územie v lehote stanovenej uvedeným rozhodnutím pre jeho dobrovoľný odchod. Súdny dvor tiež uviedol, že na to, aby mohol občan Únie, voči ktorému bolo vydané takéto rozhodnutie o vyhostení, získať nové právo na pobyt podľa článku 6 ods. 1 smernice o pobyte na tom istom území, musí nielen fyzicky opustiť územie hostiteľského členského štátu, ale musí tiež skutočne a účinne ukončiť svoj pobyt na tomto území, takže pri jeho návrate na uvedené územie nebude možné domnievať sa, že jeho pobyt v skutočnosti zapadá do kontinuity jeho predchádzajúceho pobytu na tomto území.

Posúdenie Súdnym dvorom

S cieľom dospieť k tomuto záveru Súdny dvor v prvom rade preskúmal, či samotný fyzický odchod občana Únie z hostiteľského členského štátu postačuje na to, aby bolo možné považovať rozhodnutie o vyhostení, ktoré bolo voči nemu prijaté na základe článku 15 ods. 1 smernice o pobyte, za vykonané v celom rozsahu. V tejto súvislosti Súdny dvor poznamenal, že časové účinky takéhoto rozhodnutia o vyhostení nevyplývajú zo znenia tejto smernice. Vzhľadom na cieľ sledovaný týmto ustanovením a kontext, do ktorého patrí, ako aj na účel tejto smernice, Súdny dvor uviedol, že možnosť hostiteľského členského štátu vyhostiť občana Únie, ktorý už na jeho území nemá legálny pobyt, je súčasťou osobitného cieľa tejto smernice, ktorým je zabrániť tomu, aby sa občania Únie a ich rodinní príslušníci stali počas svojho prechodného pobytu neprímeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu. Súdny dvor okrem toho uviedol, že výklad, ktorý by znamenal, že samotný fyzický odchod občana Únie postačuje na účely vykonania rozhodnutia o vyhostení, by viedol k tomu, že tento občan by mohol využiť viacero po sebe nasledujúcich dočasných pobytov v členskom štáte, aby sa tam v skutočnosti trvalo zdržiaval, hoci by nespĺňal podmienky práva na

⁹⁵ Toto ustanovenie okrem iného stanovuje, že niektoré postupy stanovené v kapitole VI uvedenej smernice, nazvanej „Obmedzenia práva vstupu a práva pobytu z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia“ (postupy podľa článkov 30 a 31), sa uplatňujú analogicky na všetky rozhodnutia obmedzujúce voľný pohyb občanov Európskej únie a ich rodinných príslušníkov z dôvodov iných, ako je verejný poriadok, verejná bezpečnosť alebo verejné zdravie.

trvalý pobyt stanovené v smernici o pobyte. Podľa Súdneho dvora by takýto výklad nebol v súlade s celkovým kontextom smernice o pobyte, ktorá vo vzťahu k právu na pobyt v hostiteľskom členskom štáte stanovila stupňovitý systém smerujúci k právu na trvalý pobyt.

Okrem toho sa Súdny dvor domnieval, že poskytnutie minimálnej lehoty jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia o vyhostení na jeho vykonanie,⁹⁶ ktoré danému občanovi umožňuje pripraviť si svoj odchod, svedčí v prospech výkladu článku 15 ods. 1 smernice o pobyte v tom zmysle, že k vykonaniu rozhodnutia o vyhostení dochádza tým, že tento občan skutočne a účinne ukončí svoj pobyt na tomto území.

V druhom rade Súdny dvor poskytol vnútroštátnemu súdu užitočné usmernenia, aby mohol na základe celkového posúdenia všetkých okolností sporu, ktorý prejednáva, overiť, či dotknutý občan Únie skutočne a účinne ukončil svoj pobyt na území hostiteľského členského štátu, takže rozhodnutie o jeho vyhostení možno považovať za v celom rozsahu vykonané. V tejto súvislosti Súdny dvor najprv uviedol, že ak by sa takémuto občanovi uložila povinnosť zdržať sa vstupu do hostiteľského členského štátu počas určitého minimálneho obdobia, napríklad troch mesiacov, aby sa mohol dovoliť nového práva na pobyt na území tohto členského štátu na základe článku 6 ods. 1 smernice o pobyte, viedlo by to k tomu, že by sa výkon tohto základného práva podriadil obmedzeniu, ktoré nestanovujú ani Zmluvy, ani táto smernica. Obdobie, ktoré táto osoba strávila po prijatí rozhodnutia o vyhostení mimo územia hostiteľského členského štátu, môže mať určitý význam, keďže čím je neprítomnosť dotknutej osoby na území hostiteľského členského štátu dlhšia, tým skôr svedčí o skutočnej a účinnej povahe ukončenia jej pobytu v tomto členskom štáte. Okrem toho v rámci poskytnutia ďalších užitočných usmernení Súdny dvor zdôraznil význam všetkých skutočností preukazujúcich prerušenie väzieb medzi dotknutým občanom Únie a hostiteľským členským štátom, ako je vypovedanie nájomnej zmluvy alebo presťahovanie. Súdny dvor spresnil, že relevantnosť takýchto skutočností musí príslušný vnútroštátny orgán posúdiť vzhľadom na všetky konkrétne okolnosti charakterizujúce špecifickú situáciu dotknutého občana Únie.

V poslednom rade Súdny dvor spresnil dôsledky nevykonania rozhodnutia o vyhostení. V tejto súvislosti uvádza, že ak z overenia vykonaného príslušným vnútroštátnym orgánom vyplynie, že občan Únie skutočne a účinne neskončil svoj dočasný pobyt na území hostiteľského členského štátu, tento členský štát nie je povinný prijať nové rozhodnutie o vyhostení na základe tých istých skutočností, ako sú tie, ktoré viedli k vydaniu rozhodnutia o vyhostení, ktoré už bolo prijaté voči tomuto občanovi, ale môže sa odvolať na toto posledné uvedené rozhodnutie s cieľom prinútiť ho opustiť svoje územie. Súdny dvor však spresnil, že zmena skutkových okolností, ktorá by občanovi Únie umožnila splniť podmienky stanovené v článku 7 smernice o pobyte týkajúcom sa pobytu na viac ako tri mesiace, by zbavila rozhodnutie o jeho vyhostení akéhokoľvek účinku, a vyžadovala by, aby sa jeho pobyt na území dotknutého členského štátu považoval za oprávnený aj napriek nevykonaniu tohto rozhodnutia. Pokiaľ ide o možnosť členského štátu kontrolovať, či bolo takéto rozhodnutie o vyhostení v celom rozsahu vykonané, Súdny dvor uviedol, že aj napriek určitým obmedzeniam, ktoré právo Únie stanovuje pre takéto kontroly, cieľom niektorých ustanovení smernice o pobyte je umožniť hostiteľskému členskému štátu dbať na to, aby sa prechodný pobyt štátnych príslušníkov iných členských štátov na ich území uskutočnil v súlade s touto smernicou.⁹⁷ Napokon Súdny dvor uviedol, že voči občanovi Únie sa nemožno odvolávať na rozhodnutie o jeho vyhostení prijaté podľa článku 15 ods. 1 smernice o pobyte, pokiaľ tento občan podľa článku 5 tejto smernice, ktorý stanovuje právo na vstup na toto územie, krátkodobo vstupuje na toto územie na iné účely, než je účel pobytu.

⁹⁶ Stanovené v článku 30 ods. 3 smernice o pobyte a analogicky uplatniteľné na rozhodnutie prijaté na základe článku 15 tejto smernice.

⁹⁷ To platí napríklad pre článok 5 ods. 5 smernice o pobyte, podľa ktorého členský štát môže uložiť dotknutej osobe, aby svoju prítomnosť na jeho území ohlásila v rámci primeranej a nediskriminačnej lehoty, pričom nesplnenie tejto požiadavky môže rovnako ako nesplnenie povinnosti registrácie viesť k uloženiu primeraných a nediskriminačných sankcií.

Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), *Ordre des barreaux francophones et germanophone a i.* (Preventívne opatrenia na účely vyhostenia) (C-718/19, [EU:C:2021:505](#))

Na Cour constitutionnelle (Ústavný súd, Belgicko) boli podané dve žaloby o zrušenie zákona z 24. februára 2017, ktorým sa mení zákon z 15. decembra 1980 o vstupe na územie, pobyte, usadení sa a vyhostovaní cudzincov s cieľom posilniť ochranu verejného poriadku a národnej bezpečnosti⁹⁸. Prvú žalobu podal *Ordre des barreaux francophones et germanophone* a druhú žalobu podali štyri neziskové združenia pôsobiace v oblasti ochrany práv migrantov a ochrany ľudských práv.

Táto právna úprava z roku 2017 stanovuje na jednej strane možnosť uložiť občanom Únie a ich rodinným príslušníkom počas lehoty, ktorá im je stanovená na opustenie belgického územia v nadväznosti na prijatie rozhodnutia o vyhostení prijatého voči nim z dôvodov verejného poriadku alebo počas predĺženia tejto lehoty, preventívne opatrenia s cieľom zabrániť akémukoľvek riziku úteku, ako je nariadenie miesta pobytu. Na druhej strane umožňuje zaistiť na maximálne obdobie osem mesiacov občanov Únie a ich rodinných príslušníkov, ktorí nevyhoveli takémuto rozhodnutiu, s cieľom zabezpečiť výkon tohto rozhodnutia. Tieto ustanovenia sú zhodné alebo podobné tým, ktoré sa uplatňujú na neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a ktorých cieľom je prebrať do belgického práva smernicu 2008/115⁹⁹.

Za týchto okolností sa vnútroštátny súd pýtal Súdneho dvora, či je táto belgická právna úprava zlučiteľná so slobodou pohybu, ktorú občanom Únie a ich rodinným príslušníkom zaručujú články 20 a 21 ZFEÚ, ako aj smernica o pobyte.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor, rozhodujúci vo veľkej komore, na úvod konštatoval, že pri neexistencii právnej úpravy Únie týkajúcej sa výkonu rozhodnutia o vyhostení občanov Únie a ich rodinných príslušníkov samotná skutočnosť, že hostiteľský členský štát stanovuje pravidlá týkajúce sa tohto výkonu tým, že sa inšpiruje pravidlami uplatniteľnými na návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, nie je sama osebe v rozpore s právom Únie. Tieto pravidlá však musia byť v súlade s týmto právom, najmä pokiaľ ide o slobodu pohybu a pobytu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov. Súdny dvor následne skúmal, či tieto pravidlá predstavujú obmedzenie tejto slobody, a ak áno, či sú odôvodnené.

Súdny dvor sa tak v prvom rade domnieval, že dotknuté vnútroštátne ustanovenia v rozsahu, v akom obmedzujú pohyb dotknutej osoby, predstavujú obmedzenia slobody pohybu a pobytu.

V druhom rade, pokiaľ ide o existenciu odôvodnení takýchto obmedzení, Súdny dvor najskôr pripomenul, že dotknuté opatrenia sú zamerané na výkon rozhodnutí o vyhostení prijatých z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, a preto musia byť posúdené z hľadiska požiadaviek stanovených v článku 27 smernice o pobyte.¹⁰⁰

⁹⁸| *Moniteur belge* z 19. apríla 2017, s. 51890.

⁹⁹| Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98, ďalej len „smernica o návrate“).

¹⁰⁰| V súlade s odsekom 2 tohto článku obmedzujúce opatrenia prijaté z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti musia byť v súlade so zásadou úmernosti a musia vychádzať výlučne z osobného správania daného jednotlivca.

Na jednej strane, pokiaľ ide o preventívne opatrenia s cieľom zabrániť riziku úteku, Súdny dvor rozhodol, že články 20 a 21 ZFEÚ, ako aj smernica o pobyte nebránia uplatneniu na občanov Únie a ich rodinných príslušníkov počas lehoty, ktorá im je stanovená na opustenie územia hostiteľského členského štátu v nadväznosti na prijatie rozhodnutia o vyhostení, ustanovení, ktoré sú podobné tým, ktoré, pokiaľ ide o štátnych príslušníkov tretích krajín, majú za cieľ prebrať do vnútroštátneho práva smernicu o návrate,¹⁰¹ pod podmienkou, že prvé uvedené ustanovenia dodržiavajú všeobecné zásady stanovené v smernici o pobyte¹⁰² týkajúce sa obmedzenia práva vstupu a práva na pobyt z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia a nie sú menej priaznivé ako druhé uvedené ustanovenia.

Takéto preventívne opatrenia totiž nevyhnutne prispievajú k ochrane verejného poriadku, keďže ich cieľom je zabezpečiť, aby osoba, ktorá predstavuje hrozbu pre verejný poriadok hostiteľského členského štátu, bola vyhostená z jeho územia. Tieto opatrenia sa preto musia považovať za opatrenia obmedzujúce slobodu pohybu a pobytu dotknutej osoby „na základe dôvodov verejného poriadku“ v zmysle smernice o pobyte,¹⁰³ takže v zásade ich možno odôvodniť na základe tejto smernice.

Okrem toho tieto opatrenia nemožno považovať za opatrenia, ktoré sú v rozpore so smernicou o pobyte len z dôvodu, že sú podobné tým, ktoré majú za cieľ prebrať do vnútroštátneho práva smernicu o návrate. Súdny dvor pritom zdôrazňuje, že osoby, na ktoré sa vzťahuje smernica o pobyte, majú postavenie a práva úplne inej povahy ako tie, ktorých sa môžu dovolávať osoby, na ktoré sa vzťahuje smernica o návrate. Preto vzhľadom na základné postavenie, ktoré požívajú občania Únie, opatrenia, ktoré im možno uložiť na zabránenie rizika úteku, nemôžu byť menej priaznivé ako opatrenia stanovené vo vnútroštátnom práve s cieľom zabrániť takémuto riziku úteku, a to počas lehoty na dobrovoľný odchod, štátnych príslušníkov tretích krajín, voči ktorým sa vedie konanie o návrate z dôvodov verejného poriadku.

Na druhej strane, pokiaľ ide o zaistenie na účely vyhostenia, Súdny dvor rozhodol, že články 20 a 21 ZFEÚ, ako aj smernica o pobyte bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na občanov Únie a ich rodinných príslušníkov, ktorí po uplynutí stanovenej lehoty alebo predĺženia tejto lehoty nevyhoveli rozhodnutiu o vyhostení, ktoré bolo voči nim prijaté z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, uplatňuje opatrenie zaistenia v maximálnej dĺžke osem mesiacov, pričom táto dĺžka je rovnaká ako dĺžka, ktorá sa uplatňuje vo vnútroštátnom práve na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nevyhoveli rozhodnutiu o návrate prijatému z takýchto dôvodov podľa smernice o návrate.¹⁰⁴

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že dĺžka zaistenia stanovená dotknutým vnútroštátnym ustanovením, ktorá je rovnaká ako dĺžka uplatniteľná na vyhostenie štátnych príslušníkov tretích krajín, musí byť primeraná sledovanému cieľu, ktorý spočíva v zabezpečení účinnej politiky vyhostenia občanov Únie a ich rodinných príslušníkov. Pokiaľ ide osobitne o dĺžku konania o vyhostení, občania Únie a ich rodinní príslušníci sa nenachádzajú v situácii porovnateľnej so situáciou štátnych príslušníkov tretích krajín, takže nie je odôvodnené priradiť rovnaké zaobchádzanie všetkým týmto osobám, čo sa týka maximálnej doby zaistenia.

Konkrétne, členské štáty disponujú pri vyhostení občanov Únie alebo ich rodinných príslušníkov do iného členského štátu mechanizmami spolupráce a zjednodušení, ktorými nemusia nevyhnutne disponovať v rámci vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny do tretej krajiny. Vzťahy medzi členskými štátmi, ktoré sú

101| Článok 7 ods. 3 smernice o návrate. Podľa tohto ustanovenia „počas lehoty na dobrovoľný odchod sa môžu uložiť určité povinnosti s cieľom vyhnúť sa riziku úteku, ako napríklad pravidelné hlásenie sa príslušným orgánom, zloženie primeranej finančnej zábezpeky, predloženie dokladov alebo povinnosť zdržiavať sa na určitom mieste“.

102| Článok 27 smernice o pobyte.

103| Článok 27 ods. 1 smernice o pobyte.

104| Článok 6 ods. 1 smernice o návrate.

založené na povinnosti lojálnej spolupráce a zásade vzájomnej dôvery, by totiž nemali viesť k ťažkostiam, ktoré sú tej istej povahy ako ťažkosti, ktoré môžu vzniknúť v prípade spolupráce medzi členskými štátmi a tretími krajinami. Okrem toho by praktické ťažkosti spojené s organizáciou návratu vo všeobecnosti nemali byť rovnaké pre tieto dve kategórie osôb. Nakoniec návrat občana Únie na územie členského štátu pôvodu je uľahčený smernicou o pobyte.¹⁰⁵

Podľa Súdneho dvora z toho vyplýva, že maximálna doba zaistenia občanov Únie a ich rodinných príslušníkov na účely vyhostenia v trvaní osem mesiacov ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa.

3. Odvožené právo na pobyt štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občana Únie

Rozsudok z 2. septembra 2021 (veľká komora), État belge (Právo na pobyt v prípade domáceho násillia) (C-930/19, [EU:C:2021:657](#))

V roku 2012 sa X, alžírsky štátny príslušník, pripojil ku svojej francúzskej manželke v Belgicku, kde mu bolo vydané povolenie na pobyt rodinného príslušníka občana Únie.

V roku 2015 bol nútený opustiť spoločnú domácnosť z dôvodu domáceho násillia, ktorého bol obeťou, zo strany svojej manželky. O niekoľko mesiacov neskôr jeho manželka opustila Belgicko a usadila sa vo Francúzsku. Takmer tri roky po tomto odchode podal X návrh na rozvod. Rozvod bol vyhlásený 24. júla 2018.

Medzičasom Belgicko ukončilo právo X na pobyt z dôvodu, že nepredložil dôkaz o tom, že mal dostatočné prostriedky na svoje živobytie. V súlade s belgickým ustanovením, ktorého cieľom je prebrať článok 13 ods. 2 smernice o pobyte, v prípade rozvodu alebo ukončenia spolužitia manželov totiž zachovanie práva na pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý bol obeťou domáceho násillia zo strany svojho manželského partnera, ktorý je občanom Únie, podlieha určitým podmienkam, medzi ktoré patrí najmä podmienka mať dostatočné zdroje.

X podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko) z dôvodu, že existuje neodôvodnené rozdielne zaobchádzanie medzi manželským partnerom občana Únie a manželským partnerom štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa oprávnené zdržiava v Belgicku. Belgické ustanovenie, ktorým sa prebral článok 15 ods. 3 smernice 2003/86¹⁰⁶, totiž v prípade rozvodu alebo odluky podmieňuje zachovanie práva na pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý mal právo na zlúčenie rodiny s iným štátnym príslušníkom tretej krajiny a bol obeťou domáceho násillia zo strany tohto štátneho príslušníka, iba predložením dôkazu o existencii týchto činov.

Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory) sa domnievala, že pokiaľ ide o podmienky zachovania, v prípade rozvodu, práva na pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí boli obeťami domáceho násillia spáchaného ich manželským partnerom, je režim stanovený v smernici o pobyte menej priaznivý ako režim stanovený smernicou 2003/86. Požiadala preto Súdny dvor, aby rozhodol o platnosti článku 13 ods. 2 smernice o pobyte najmä vzhľadom na zásadu rovnosti zaobchádzania stanovenú v článku 20 Charty.

¹⁰⁵ Podľa článku 27 ods. 4 totiž členský štát, ktorý vydal pas alebo preukaz totožnosti, umožní držiteľovi takéhoto dokladu, ktorý bol vyhostený z iného členského štátu, vstup na jeho územie bez akýchkoľvek formalít.

¹⁰⁶ Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224).

Súdny dvor vo svojom rozsudku vydanom veľkou komorou v prvom rade obmedzil rozsah svojej judikatúry týkajúcej sa pôsobnosti článku 13 ods. 2 prvého pododseku písm. c) smernice o pobyte, najmä rozsudku NA¹⁰⁷. V druhom rade neuvádzal žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť článku 13 ods. 2 tejto smernice z hľadiska článku 20 Charty.

Posúdenie Súdnym dvorom

Predtým, ako Súdny dvor pristúpil k preskúmaniu platnosti článku 13 ods. 2 prvého pododseku písm. c) smernice o pobyte, podľa ktorého sa právo na pobyt zachová v prípade rozvodu, ak to vyžadujú mimoriadne ťažké okolnosti, ako skutočnosť, že daná osoba bola obeťou domáceho násillia počas manželstva, objasnil jeho pôsobnosť. Vznikla najmä otázka, či sa toto ustanovenie uplatní v prípade, ako je to vo veci samej, keď sa rozvodové konanie začalo po odchode manželského partnera, ktorý je občanom Únie, z dotknutého hostiteľského členského štátu.

Na rozdiel od rozsudku NA sa Súdny dvor domnieval, že na účely zachovania práva na pobyt na základe tohto ustanovenia možno konanie o rozvode začať po takomto odchode. Na účely zabezpečenia právnej istoty sa však štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa stal obeťou domáceho násillia zo strany svojho manželského partnera, ktorý je občanom Únie, a ktorého rozvodové konanie nebolo začaté pred odchodom tohto manželského partnera z hostiteľského členského štátu, môže dovoľávať zachovania svojho práva na pobyt na základe tohto ustanovenia len za predpokladu, že toto konanie sa začalo v primeranej lehote po takomto odchode. Je totiž potrebné ponechať dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny dostatočný čas na výber medzi dvoma možnosťami, ktoré mu smernica o pobyte ponúka na účely zachovania jeho práva na pobyt, a to buď začatie rozvodového konania na účely priznania osobného práva na pobyt podľa článku 13 ods. 2 prvého pododseku písm. c), alebo jeho usadenie sa v členskom štáte, v ktorom má občan Únie bydlisko na účely zachovania jeho odvodeného práva na pobyt.

Pokiaľ ide o platnosť článku 13 ods. 2 smernice o pobyte, Súdny dvor dospel k záveru, že toto ustanovenie nevedie k diskriminácii. Bez ohľadu na skutočnosť, že článok 13 ods. 2 prvý pododsek písm. c) smernice o pobyte a článok 15 ods. 3 smernice 2003/86 majú rovnaký cieľ, ktorým je zabezpečiť ochranu rodinných príslušníkov, ktorí sú obeťami domáceho násillia, režimy zavedené týmito smernicami patria do rôznych oblastí, ktorých zásady, účely a ciele sú tiež odlišné. Okrem toho osoby oprávnené podľa smernice o pobyte majú odlišné postavenie a iné práva ako tie, ktorých sa môžu dovoľávať osoby oprávnené podľa smernice 2003/86, a voľná úvaha priznaná členským štátom pri uplatňovaní podmienok stanovených v týchto smerniciach nie je rovnaká. V prejednávanej veci ide najmä o voľbu belgických orgánov v rámci uplatnenia širokej miery voľnej úvahy, ktorá im bola priznaná článkom 15 ods. 4 smernice 2003/86, ktorá viedla k rozdielnemu zaobchádzaniu, na ktoré sa sťažuje žalobca vo veci samej.

Pokiaľ ide o zachovanie ich práva na pobyt na území dotknutého členského štátu, štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sú manželskými partnermi občana Únie, ktorí boli obeťami domáceho násillia zo strany tohto občana a na ktorých sa vzťahuje smernica o pobyte, na jednej strane a štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sú manželskými partnermi iného štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorí boli obeťami domáceho násillia zo strany tohto štátneho príslušníka a na ktorých sa vzťahuje smernica 2003/86, na druhej strane, sa preto nenachádzajú v porovnateľnej situácii na účely prípadného uplatnenia zásady rovnosti zaobchádzania, ktorej dodržiavanie zabezpečuje článok 20 Charty.

107| Rozsudok z 30. júna 2016, **NA** (C-115/15, [EU:C:2016:487](#)).

V. Inštitucionálne ustanovenia

V tomto oddiele treba poukázať na tri rozsudky: prvý bol vyhlásený v oblasti prístupu k dokumentom, druhý sa týka výsad a imunit Únie a tretí, vyhlásený plénom Súdneho dvora, sa týka povinností členov Dvora audítorov.

1. Prístup k dokumentom

Rozsudok z 21. januára 2021, Leino-Sandberg/Parlament (C-761/18 P, [EU:C:2021:52](#))

Odvolaiteľka, univerzitná profesorka, predložila Európskemu parlamentu v rámci výskumných projektov týkajúcich sa transparentnosti v trialógoch žiadosť o prístup k rozhodnutiu tejto inštitúcie, ktorým bol určitej osobe odmietnutý prístup k určitým dokumentom obsahujúcim informácie vypracované v rámci trialógov.¹⁰⁸ Parlament rozhodnutím z 3. apríla 2017¹⁰⁹ odmietol odvolaiteľke prístup k požadovanému dokumentu.

Všeobecný súd rozhodol¹¹⁰, že konanie o žalobe odvolaiteľky, podanej proti tomuto poslednému uvedenému rozhodnutiu, sa zastavuje, keďže po zverejnení sporného dokumentu na internete zo strany jeho adresáta sa uvedená žaloba stala bezpredmetnou.

Súdny dvor, na ktorý odvolaiteľka podala odvolanie, zrušil uznesenie Všeobecného súdu a vrátil vec tomuto súdu.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor, vychádzajúc zo svojej judikatúry,¹¹¹ konštatoval, že hoci bol sporný dokument zverejnený treťou osobou, Parlament formálne nezrušil sporné rozhodnutie, takže predmet sporu zostal zachovaný.

Na účely overenia, či mal Všeobecný súd meritórne rozhodnúť, sa Súdny dvor zaoberal otázkou, či sa odvolaiteľka mohla napriek zverejneniu sporného dokumentu treťou osobou ešte dovoliavať záujmu na konaní. Na úvod uviedol, že hoci je pravda, že záujem na konaní, ktorý musí pretrvávať až do vyhlásenia súdneho rozhodnutia, inak sa konanie zastaví, predstavuje procesnú podmienku nezávislú od hmotného práva uplatniteľného na meritum veci, nemožno ho oddeliť od tohto práva. Súdny dvor teda vzhľadom na skutočnosť, že žiadosť o prístup, podaná odvolaiteľkou, sa zakladala na nariadení č. 1049/2001¹¹², pripomenul, že cieľom tohto nariadenia, ktoré sa zakladá na zásade otvorenosti, je priznať verejnosti čo najširšie právo na prístup

108| Rozhodnutie Európskeho parlamentu z 8. júla 2015, A(2015) 4931.

109| Rozhodnutie Európskeho parlamentu A(2016) 15112.

110| Uznesenie z 20. septembra 2018, *Leino-Sandberg/Parlament* (T-421/17, neuvverejnené, [EU:T:2018:628](#)).

111| Rozsudok zo 4. septembra 2018, *ClientEarth/Komisia* (C-57/16 P, [EU:C:2018:660](#)).

112| Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, 2001, s. 43; Mim. vyd. 01/003, s. 331).

k dokumentom inštitúcií. Spresnil, že uvedené nariadenie tak stanovuje jednak v zásade právo každej osoby na prístup k dokumentom inštitúcie a jednak v zásade povinnosť inštitúcie umožniť prístup ku svojim dokumentom. Výnimky z práva na prístup k dokumentom inštitúcií sú v ňom taxatívne vymenované.

Súdny dvor následne spresnil, že hoci podľa ustanovení nariadenia č. 1049/2001¹¹³ si orgán môže splniť svoju povinnosť poskytnúť prístup k dokumentu tak, že žiadateľa informuje o tom, ako môže požadovaný dokument získať, ak už orgán dokument sám uvoľnil na zverejnenie a je žiadateľovi ľahko prístupný, nejde o tento prípad, ak bol dokument inštitúcie zverejnený treťou osobou. V tejto súvislosti zdôraznil, že dokument zverejnený treťou osobou nemožno považovať za úradný dokument ani za dokument vyjadrujúci oficiálne stanovisko inštitúcie, ak táto inštitúcia jednoznačne nepotvrdí, že to, čo bolo získané, pochádza od nej a vyjadruje jej oficiálne stanovisko.

Súdny dvor konštatoval, že v situácii, keď odvolateľka získa len prístup k spornému dokumentu sprístupnenému treťou osobou, a Parlament pokračuje v odmietaní prístupu k požadovanému dokumentu, sa nemožno domnievať, že odvolateľka získala prístup k uvedenému dokumentu v zmysle nariadenia č. 1049/2001 ani že by tak stratila záujem domáhať sa zrušenia rozhodnutia Parlamentu, ktorým jej bol odmietnutý prístup k tomuto dokumentu len z dôvodu tohto zverejnenia. V takejto situácii si žiadateľ naopak zachováva skutočný záujem na získaní prístupu k overenej verzii požadovaného dokumentu, ktorá zaručuje, že táto inštitúcia je jeho autorom a že tento dokument vyjadruje jej oficiálne stanovisko.

V dôsledku toho Súdny dvor dospel k záveru, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že považoval sprístupnenie dokumentu treťou osobou za rovnocenné so sprístupnením požadovaného dokumentu zo strany dotknutej inštitúcie a že z toho vyvodil, že je namieste zastaviť konanie o žalobe odvolateľky z toho dôvodu, že vzhľadom na to, že dokument bol zverejnený treťou osobou, odvolateľka mohla mať k nemu prístup a použiť ho rovnako zákonne, ako keby bolo vyhovené jej žiadosti podanej podľa tohto nariadenia.

2. Výsady a imunity Únie

Rozsudok z 30. novembra 2021 (veľká komora), LR Ğenerālprokuratūra (C-3/20, EU:C:2021:969)

V júni 2018 lotyšská prokuratúra obvinila guvernéra Národnej banky Lotyšska (ďalej len „AB“) z rôznych korupčných trestných činov na Rĩgas rajona tiesa (Okresný súd Riga, Lotyšsko). Konkrétne sa AB vytýkalo, že prijal dva úplatky v súvislosti s postupom v oblasti dohľadu nad obozretným podnikaním jednej lotyšskej banky a že prepral špinavé peniaze pochádzajúce z jedného z týchto úplatkov.

Ako guverner Národnej banky Lotyšska, ktorého posledné funkčné obdobie guvernéra sa skončilo v decembri 2019, bol AB tiež členom Ğenerálnej rady a Rady guvernerov Európskej centrálnej banky (ECB).

113| Článok 10 ods. 1 a 2 nariadenia č. 1049/2001.

Vzhľadom na túto osobitosť sa Okresný súd Riga pýtal, či na základe svojho postavenia člena Generálnej rady a Rady guvernérov ECB môže AB požívať imunitu na základe článku 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie¹¹⁴, ktorý úradníkom a ostatným zamestnancom Únie priznáva imunitu voči právomoci súdov vo vzťahu ku všetkým činnostiam, ktoré vykonali vo svojom úradnom postavení.

Okresný súd v Rige tak rozhodol položiť Súdnu dvoru prejudiciálnu otázku s cieľom zistiť, či a prípadne za akých podmienok a akým spôsobom môže guvernér centrálnej banky členského štátu požívať v rámci trestného konania, ktorého je predmetom, súdnu imunitu na základe Protokolu o výsadách a imunitách.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore po pripomenutí, že všetci guvernéri centrálnych bánk členských štátov sú členmi Generálnej rady ECB a že guvernéri centrálnych bánk členských štátov, ktorých menou je euro, sú okrem toho členmi Rady guvernérov ECB, najskôr poznamenal, že Protokol o výsadách a imunitách sa v súlade so svojím článkom 22 uplatňuje na ECB, členov jej orgánov a jej zamestnancov. V dôsledku toho sa tento protokol uplatňuje na guvernérov centrálnych bánk členských štátov ako členov najmenej jedného orgánu ECB.

V tomto rámci môžu guvernéri centrálnych bánk požívať najmä imunitu voči právomoci súdov stanovenú v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, pokiaľ ide o činnosti vykonávané v ich úradnom postavení člena orgánu ECB. V súlade s týmto ustanovením uvedení guvernéri naďalej požívajú túto imunitu voči právomoci súdov aj po skončení výkonu svojej funkcie.

Pokiaľ ide o predmet a rozsah ochrany stanovenej v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, Súdny dvor ďalej zdôraznil, že podľa článku 17 prvého odseku uvedeného protokolu sa imunita voči právomoci súdov priznáva výlučne v záujme Únie. Článok 17 druhý odsek toho istého protokolu uplatňuje túto zásadu ustanovením, že každá inštitúcia Únie je povinná vzdať sa tejto imunity vždy, ak uzná, že vzdanie sa imunity nie je v rozpore so záujmami Únie.

Ak teda ECB dostane žiadosť o zbavenie guvernéra centrálnej banky imunity voči právomoci súdov v súvislosti s prebiehajúcim vnútroštátnym trestným konaním, jedine ECB prislúcha posúdiť, či je zbavenie imunity v rozpore so záujmami Únie.

Naproti tomu aj ECB, aj orgán zodpovedný za trestné konanie týkajúce sa guvernéra národnej centrálnej banky majú právomoc konštatovať, či sa guvernér dopustil konania, ktoré môže byť predmetom trestnoprávnej kvalifikácie, vo svojom úradnom postavení člena orgánu ECB a či z tohto dôvodu spadá do pôsobnosti imunity voči právomoci súdov stanovenej v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách.

Pokiaľ ide o spôsoby tohto rozdelenia právomocí, Súdny dvor spresnil, že ak orgán zodpovedný za trestné konanie zistí, že guvernér národnej centrálnej banky sa zjavne nedopustil sporného konania vo svojom úradnom postavení člena orgánu ECB, konanie voči nemu môže pokračovať, keďže imunita voči právomoci súdov sa neuplatňuje. Je to tak v prípade podvodu, korupcie alebo prania špinavých peňazí, ktorých sa dopustil guvernér centrálnej banky členského štátu, ktoré koncepčne vybočujú z rámca úloh funkcie úradníka alebo iného zamestnanca Únie.

¹¹⁴ | Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie (Ú. v. EÚ C 202, 2016, s. 266, ďalej len „Protokol o výsadách a imunitách“).

Ak naopak vnútroštátny orgán v ktoromkoľvek štádiu trestného konania zistí, že dotknutý guvernér sa dopustil sporného konania vo svojom úradnom postavení člena orgánu ECB, musí sa obrátiť na ECB a za predpokladu, že táto inštitúcia usúdi, že skutok bol spáchaný v tomto úradnom postavení, musí požiadať o zbavenie imunity tohto guvernéra. Takýmto žiadostiam o zbavenie imunity sa musí vyhovieť, pokiaľ sa nepreukáže, že tomu bránia záujmy Únie.

Dodržanie tohto rozdelenia právomocí okrem toho podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom, na ktorý možno podať žalobu o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ v prípade, že vnútroštátne orgány si nespĺnili povinnosť obrátiť sa na dotknutú inštitúciu Únie, ak nemožno rozumne vylúčiť akékoľvek pochybnosti o tom, či sa uplatňuje imunita voči právomoci súdov. Ak naopak dotknutá inštitúcia Únie nesúhlasila so zbavením imunity, platnosť tohto odmietnutia môže byť predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom alebo žaloby dotknutého členského štátu na základe článku 263 ZFEÚ.

Pokiaľ ide o rozsah imunity voči právomoci súdov, stanovenej v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, Súdny dvor spresnil, že takáto imunita nebráni celému trestnému stíhaniu, najmä vyšetrovacím úkonom, zhromažďovaniu dôkazov a oznámeniu aktu o vznesení obvinenia. Ak sa však už v štádiu vyšetrovania vedeného vnútroštátnymi orgánmi a pred podaním obžaloby na súd zistí, že úradník alebo zamestnanec Únie môže požívať imunitu voči právomoci súdov vo vzťahu k činnosti, ktorá je predmetom trestného stíhania, týmto orgánom prislúcha, aby požiadali dotknutú inštitúciu Únie o zbavenie imunity. Okrem toho vzhľadom na to, že táto imunita chráni dotknutého úradníka alebo zamestnanca Únie iba vo vzťahu k danému skutku, nebráni tomu, aby sa dôkazy zhromaždené počas policajného alebo súdneho vyšetrovania týkajúceho sa tohto úradníka alebo zamestnanca mohli použiť v iných konaniach týkajúcich sa iných skutkov, na ktoré sa nevzťahuje imunita alebo ktoré smerujú proti tretím osobám.

V poslednom rade Súdny dvor uviedol, že hoci sa imunita voči právomoci súdov neuplatňuje, ak sa voči osobe požívajúcej túto imunitu vedie trestné konanie za činnosti, ktoré neboli vykonané v rámci funkcií, ktoré vykonáva v mene inštitúcie Únie, zneužívajúce vnútroštátne stíhania začaté za činnosti, na ktoré sa nevzťahuje táto imunita, s cieľom vyvinúť tlak na dotknutého zamestnanca Únie, by boli v každom prípade v rozpore so zásadou lojálnej spolupráce zakotvenou v článku 4 ods. 3 treťom pododseku ZEÚ.

3. Povinnosti členov Dvora audítorov

Rozsudok z 30. septembra 2021 (plénium), Dvor audítorov/Pinxten (C-130/19, [EU:C:2021:782](#))

Pán Pinxten bol členom Európskeho dvora audítorov od 1. marca 2006 do 30. apríla 2018, pričom dokončil dve funkčné obdobia.

V tejto funkcii mal pán Pinxten najmä prospech z náhrady rôznych výdavkov a zo služobného vozidla. V období od roku 2006 do marca 2014 poskytol Dvor audítorov pánovi Pinxtenovi aj vodiča.

Dvor audítorov uviedol, že v priebehu roka 2016 dostal informácie o niekoľkých závažných nezrovnalostiach, ktorých sa dopustil pán Pinxten. Pán Pinxten bol 18. júla 2016 informovaný o oznámení, ktoré v tomto ohľade prišlo.

Dňa 14. októbra 2016 generálny tajomník Dvora audítorov na pokyn predsedu tejto inštitúcie postúpil Európskemu úradu pre boj proti podvodom (OLAF) spis týkajúci sa činností pána Pinxtena, ktoré pravdepodobne viedli k neoprávneným výdavkom z rozpočtu Únie.

Dňa 2. júla 2018 dostal Dvor audítorov záverečnú správu OLAF-u o skončení vyšetrovania. V tejto správe bolo vo vzťahu k pánovi Pinxtenovi konštatované, že zneužil zdroje Dvora audítorov v rámci činností mimo svojej funkcie, zneužil palivové karty a zmluvu o poistení svojho služobného vozidla, bol bezdôvodne neprítomný, neoznámil vonkajšie činnosti, oznámil dôverné informácie a bol v konflikte záujmov. Keďže OLAF okrem toho usúdil, že určité skutočnosti zistené počas vyšetrovania môžu byť trestným činom, postúpil informácie a svoje odporúčania luxemburským súdnym orgánom.

Pán Pinxten zaslal Dvoru audítorov písomné pripomienky a 26. novembra 2018 bol v rámci neverejného zasadnutia vypočutý členmi tejto inštitúcie. Dvor audítorov 29. novembra 2018 na neverejnom zasadnutí rozhodol, že prípad pána Pinxtena postúpi Súdnemu dvoru na základe článku 286 ods. 6 ZFEÚ¹¹⁵.

Zároveň štátny prokurátor pri Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Okresný súd v Luxemburgu, Luxembursko) vzhľadom na informácie zaslané OLAF-om požiadal listom z 1. októbra 2018 Dvor audítorov, aby pána Pinxtena zbavil súdnej imunity. Táto inštitúcia vyhovelá tejto žiadosti 15. novembra 2018.

Dvor audítorov vo svojej žalobe podanej 15. februára 2019 navrhoval, aby Súdny dvor rozhodol, že pán Pinxten si nespĺnil povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie, a aby v dôsledku toho uložil sankciu podľa článku 286 ods. 6 ZFEÚ.

Súdny dvor pri rozhodovaní v pléne, jeho najslávnejšom zložení, najmä konštatoval, že pán Pinxten porušil povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie člena Dvora audítorov, pokiaľ ide o:

- neoznámený a nezákonný výkon činnosti v rámci riadiaceho orgánu politickej strany,
- zneužitie zdrojov Dvora audítorov na financovanie činností, ktoré nesúviseli s funkciou člena tejto inštitúcie, v rozsahu konštatovanom v rozsudku,
- použitie palivovej karty na nákup pohonných hmôt pre vozidlá patriace tretím subjektom,
- vznik konfliktu záujmov v rámci vzťahu so zodpovedným zamestnancom kontrolovaného subjektu.

Súdny dvor naproti tomu zamietol žalobné dôvody Dvora audítorov týkajúce sa:

- údajne neoznámeného a nezákonného výkonu riadiacej činnosti v realitnej spoločnosti podľa občianskeho práva,
- skutočnosti, že dieťa pána Pinxtena si ponechalo a používalo palivovú kartu, hoci už nebolo členom jeho domácnosti,
- tvrdení o nepravdivých vyhláseniach o poistnej udalosti v rámci nehôd, na ktorých sa zúčastnilo služobné vozidlo a vodič pridelený ku kancelárii pána Pinxtena.

Vzhľadom na tieto konštatovania Súdny dvor rozhodol, že pánovi Pinxtenovi sa odňali dve tretiny jeho nároku na dôchodok odo dňa vyhlásenia rozsudku v tejto veci, teda od 30. septembra 2021.

115] Článok 286 ods. 6 ZFEÚ stanovuje: „Člena Dvora audítorov možno odvolať z funkcie alebo zbaviť nároku na dôchodok alebo iné požitky poskytované namiesto dôchodku, len ak sa Súdny dvor na žiadosť Dvora audítorov presvedčí, že tento člen nespĺňa požadované podmienky alebo si neplní povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie.“

Posúdenie Súdny dvorom

Pokiaľ ide o prípustnosť žaloby, Súdny dvor postupne zamietol všetky tvrdenia pána Pinxtena, ktoré sa týkali po prvé nezlučiteľnosti konania v jeho veci s právom na účinnú súdnu ochranu, po druhé nezákonnosti vyšetrovania OLAF-u, po tretie nezákonnosti konania vedeného na Dvore audítorov na účely schválenia podania žaloby na Súdny dvor a po štvrté oneskoreného podania tejto žaloby. V dôsledku toho Súdny dvor konštatoval, že uvedená žaloba je prípustná.

Pokiaľ ide o vecnú stránku žaloby, Súdny dvor pripomenul povahu povinností vyplývajúcich z funkcie člena Dvora audítorov a zdôraznil, že pojem „povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie“ v zmysle článku 286 ods. 6 ZFEÚ treba chápať v širšom zmysle. Vzhľadom na vysokú zodpovednosť, ktorá je členom Dvora audítorov zverená, je dôležité, aby dodržiavali najprísnejšie pravidlá správania a aby za každých okolností uprednostnili všeobecný záujem Únie, a to nielen pred vnútroštátnymi záujmami, ale aj pred osobnými záujmami. Z tohto hľadiska sú povinnosti členov Dvora audítorov, ktoré sú uvedené v primárnom práve Únie, prevzaté a konkretizované v interných normách prijatých touto inštitúciou, ktoré sú títo členovia povinní prísne dodržiavať.

V tejto súvislosti musel Súdny dvor preskúmať všetky dôkazy, ktoré mu predložil jednak Dvor audítorov, ktorý musel preukázať existenciu porušenia, ktoré pripisoval pánovi Pinxtenovi, a tiež posledný uvedený pán. Súdny dvor musel posúdiť najmä vecnú presnosť a spoľahlivosť týchto dôkazov, aby zistil, či sú tieto dôkazy dostatočné na konštatovanie porušenia určitého stupňa závažnosti v zmysle článku 286 ods. 6 ZFEÚ.

Po preskúmaní všetkých dôkazov predložených Dvorom audítorov a pánom Pinxtenom teda Súdny dvor rozhodol, že pán Pinxten tým, že vykonával neoznámenú činnosť v riadiacom orgáne politickej strany nezlučiteľnú s jeho funkciou člena Dvora audítorov, zneužil zdroje tejto inštitúcie na financovanie činností, ktoré nesúviseli s funkciou člena tejto inštitúcie¹¹⁶, a konal spôsobom, ktorý mohol viesť ku konfliktu záujmov s kontrolovaným subjektom, zodpovedá za porušenia významného stupňa závažnosti, a teda porušil povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie člena uvedenej inštitúcie v zmysle článku 286 ods. 6 ZFEÚ.

Porušenie týchto povinností sa podľa Súdneho dvora v zásade potrestá uložením sankcie podľa tohto ustanovenia. Podľa tohto ustanovenia môže Súdny dvor uložiť sankciu odvolania z funkcie alebo odňatia nároku na dôchodok alebo iných požitkov poskytovaných namiesto dôchodku.

Keďže v článku 286 ods. 6 ZFEÚ nie je konkretizovaný rozsah odňatia nároku na dôchodok, ktoré je upravené v tomto ustanovení, Súdny dvor môže rozhodnúť o jeho úplnom alebo čiastočnom odňatí. Táto sankcia však musí byť primeraná závažnosti porušenia povinností vyplývajúcich z funkcie člena Dvora audítorov, ktoré konštatoval Súdny dvor.

Súdny dvor v tejto súvislosti uviedol, že niekoľko skutočností svedčí o tom, že nezákonnosti, ktoré možno pripísať pánovi Pinxtenovi, majú obzvlášť vysoký stupeň závažnosti. Počas svojich dvoch funkčných období člena Dvora audítorov teda pán Pinxten po prvé úmyselne a opakovane porušil pravidlá platné v rámci tejto inštitúcie, a teda pravidelne porušoval najzákladnejšie povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie. Ďalej sa pán Pinxten často pokúšal zakryť tieto porušenia uvedených pravidiel. Okrem toho nezákonnosti, ktorých sa pán Pinxten dopustil, vo veľkej miere prispeli k jeho osobnému obohateniu. Navyše konanie pána Pinxtena spôsobilo Dvoru audítorov významnú škodu nielen z finančného hľadiska, ale aj pokiaľ ide o jeho obraz

¹¹⁶ Niekoľko nezrovnalostí spojených s výdavkami na služobné cesty a diétami, výdavkami na reprezentáciu a pohostenie, ako aj s používaním služobného vozidla a využívaním služby vodiča.

a dobré meno. Napokon osobitná úloha, ktorú má Dvor audítorov, ktorý je zodpovedný za preskúmanie zákonnosti a správnosti výdavkov Únie a za zabezpečenie riadneho finančného hospodárenia¹¹⁷, ešte viac zvyšuje závažnosť nezákonností, ktorých sa dopustil pán Pinxten.

Súdny dvor však poznamenal, že ďalšie skutočnosti môžu zmierniť zodpovednosť pána Pinxtena. Po prvé pán Pinxten nadobudol svoj nárok na dôchodok na základe práce, ktorú vykonával počas dvanástich rokov služby na Dvore audítorov. Kvalita tejto práce pritom nebola spochybnená, pričom pán Pinxten bol dokonca svojimi kolegami od roku 2011 zvolený do funkcie predsedu komory III Dvora audítorov. Po druhé, hoci sú porušenia, ktorých sa dopustil pán Pinxten vo vzťahu k povinnostiam, ktoré mu vyplývajú z jeho funkcie, predovšetkým vecou osobných rozhodnutí, o ktorých nezlučiteľnosti s jeho najzákladnejšími povinnosťami vyplývajúcimi z jeho funkcie nemohol nevedieť, nič to nemení na tom, že pretrvávanie týchto nezákonností bolo podporené nejasnosťou interných pravidiel tejto inštitúcie a umožnené v dôsledku nedostatkov kontrol zavedených touto inštitúciou.

Vzhľadom na všetky preskúmané skutočnosti sa Súdny dvor domnieval, že spravodlivému posúdeniu okolností prípadu zodpovedá rozhodnutie o odňatí dvoch tretín nároku pána Pinxtena na dôchodok odo dňa vyhlásenia rozsudku v tejto veci.

117| Článok 287 ods. 2 ZFEÚ.

VI. Súdna agenda Únie

V tomto oddiele je potrebné zmieniť tri rozsudky. V prvom rozsudku Súdny dvor spresnil kritériá stanovené v rozsudku *Cilfit a i.*¹¹⁸, ktoré sa týkajú situácií, v ktorých vnútroštátne súdy posledného stupňa nepodliehajú povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania. Druhý rozsudok sa týka právomoci súdu vyššieho stupňa vyhlásiť návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal na Súdny dvor súd nižšieho stupňa, za nezákonný. V treťom rozsudku, ktorý bol vyhlásený v odvolacom konaní, Súdny dvor v rámci konania o neplatnosť posudzoval prípustnosť žaloby o neplatnosť podanej tretím štátom proti reštriktívnym opatreniam prijatým Radou v súvislosti so situáciou v tomto štáte.

1. Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Rozsudok zo 6. októbra 2021 (veľká komora), *Conorzio Italian Management a Catania Multiservizi* (C-561/19, [EU:C:2021:799](#))

V roku 2017 Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko), vnútroštátny súd rozhodujúci v poslednom stupni (ďalej len „vnútroštátny súd“), podal na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania v rámci sporu týkajúceho sa verejnej zákazky na upratovacie služby, najmä na talianskych železničných staniciach. Súdny dvor vydal svoj rozsudok v roku 2018¹¹⁹. Účastníci tohto sporu následne požiadali vnútroštátny súd, aby položil ďalšie prejudiciálne otázky.

V tomto kontexte vnútroštátny súd v roku 2019 podal na Súdny dvor nový návrh na začatie prejudiciálneho konania. Predovšetkým sa pýtal, či je vnútroštátny súd posledného stupňa povinný položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu práva Únie, ak mu túto otázku predložil účastník konania v pokročilom štádiu priebehu konania po tom, čo bola vec po prvýkrát prejednaná, alebo keď už bol v tejto veci podaný prvý návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore vo svojom rozsudku opätovne potvrdil kritériá stanovené v rozsudku *Cilfit a i.*, ktorý stanovuje tri situácie, v ktorých vnútroštátne súdy posledného stupňa nepodliehajú povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania¹²⁰:

- táto otázka nie je relevantná na vyriešenie sporu;
- predmetné ustanovenie práva Únie už bolo predmetom výkladu zo strany Súdneho dvora;
- správny výklad práva Únie je taký jednoznačný, že neexistujú o tom nijaké rozumné pochybnosti.

118| Rozsudok zo 6. októbra 1982, *Cilfit a i.* (283/81, [EU:C:1982:335](#)).

119| Rozsudok z 19. apríla 2018, *Conorzio Italian Management a Catania Multiservizi* (C-152/17, [EU:C:2018:264](#)).

120| Táto povinnosť je stanovená v článku 267 treťom odseku ZFEÚ.

Súdny dvor preto rozhodol, že vnútroštátny súd posledného stupňa nemôže byť zbavený svojej povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania len z toho dôvodu, že sa už obrátil na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania v rámci tej istej veci.

Pokiaľ ide o tretiu situáciu pripomenutú vyššie, Súdny dvor spresnil, že neexistencia rozumných pochybností sa musí posudzovať v závislosti od charakteristík vlastných právu Únie, osobitných ťažkostí, ktoré zahŕňa jeho výklad, a rizika rozdielov v judikatúre v rámci Únie. Pred vyvodením záveru o neexistencii rozumnej pochybnosti, pokiaľ ide o správny výklad práva Únie, sa musí vnútroštátny súd posledného stupňa presvedčiť, že táto jednoznačnosť sa bude rovnako javiť aj iným súdom posledného stupňa a Súdnemu dvoru.

V tejto súvislosti samotná možnosť vykladať ustanovenie práva Únie rôznymi spôsobmi nestačí na prijatie záveru, že existuje rozumná pochybnosť, pokiaľ ide o jeho správny výklad. Ak však súd posledného stupňa vie o existencii rozdielnych línií judikatúry – v rámci súdov členského štátu alebo rôznych členských štátov – týkajúcich sa výkladu ustanovenia práva Únie uplatniteľného na spor vo veci samej, musí byť tento súd osobitne obozretný pri svojom posúdení týkajúcom sa prípadnej neexistencie rozumnej pochybnosti, pokiaľ ide o správny výklad uvedeného ustanovenia.

Vnútroštátne súdy posledného stupňa musia nezávisle a so všetkou požadovanou pozornosťou posúdiť na svoju vlastnú zodpovednosť, či sa nachádzajú v jednej z troch situácií, ktorá im umožňuje nepoložiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu práva Únie, ktorá bola pred nimi nastolená. Ak sa takýto súd domnieva, že je zbavený povinnosti obrátiť sa na Súdny dvor, z odôvodnenia jeho rozhodnutia musí vyplývať existencia jednej z týchto troch situácií.

Okrem toho ak sa súd posledného stupňa nachádza v jednej z týchto situácií, nie je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, aj keby otázka týkajúca sa výkladu práva Únie bola nastolená účastníkom konania pred ním.

Naopak ak otázka týkajúca sa výkladu práva Únie nezodpovedá žiadnej z týchto situácií, súd posledného stupňa je povinný obrátiť sa na Súdny dvor. Skutočnosť, že uvedený súd už podal na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania v rámci tej istej vnútroštátnej veci, nespochybňuje povinnosť podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, ak otázka výkladu práva Únie, ktorej odpoveď je potrebná na vyriešenie sporu, pretrváva aj po rozhodnutí Súdného dvora.

Je tiež výlučne na vnútroštátnom súde, aby rozhodol, kedy je vhodné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku. Súd rozhodujúci v poslednom stupni však môže z dôvodov neprípustnosti vlastných konaní pred týmto súdom upustiť od predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru. V prípade, že dôvody vznesené pred takýmto súdom musia byť vyhlásené za neprípustné, nemožno totiž návrh na začatie prejudiciálneho konania považovať za nevyhnutný a relevantný na to, aby tento súd mohol vydať svoje rozhodnutie. Uplatniteľné vnútroštátne procesné pravidlá však musia dodržiavať zásady ekvivalencie¹²¹ a efektivity¹²².

Rozsudok z 23. novembra 2021 (veľká komora), IS (Nezákonnosť uznesenia o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania) (C-564/19, [EU:C:2021:949](#))

Sudca Pesti Központi Kerületi Bíróság (Hlavný okresný súd Pešť, Maďarsko) vedie trestné konanie proti švédskemu štátnemu príslušníkovi. Na prvom výsluchu pred vyšetrovacím orgánom bol obvinený, ktorý nepozná maďarčinu a asistoval mu tlmočník zo švédskeho jazyka, informovaný o podozreniach voči svojej

¹²¹| Zásada ekvivalencie vyžaduje, aby sa všetky pravidlá týkajúce sa žaloby bez rozdielu uplatňovali tak na žaloby založené na porušení práva Únie, ako aj na podobné žaloby založené na porušení vnútroštátneho práva.

¹²²| Podľa zásady efektivity vnútroštátne procesné pravidlá nesmú viesť k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie.

osobe. Neexistuje však žiadna informácia o výbere tlmočníka, overení jeho schopností alebo o tom, či si tlmočník a obvinený navzájom rozumeli. V Maďarsku totiž neexistuje žiadny úradný register prekladateľov a tlmočníkov a maďarská právna úprava nespresňuje, koho možno ustanoviť v trestnom konaní ako tlmočníka alebo prekladateľa, ani podľa akých kritérií. Podľa konajúceho sudcu preto ani advokát, ani súd nie sú schopní overiť kvalitu tlmočenia. Za týchto podmienok sa vnútroštátny súd domnieval, že by mohlo byť porušené právo obvineného byť informovaný o svojich právach a svojom práve na obhajobu.

Tento súd preto rozhodol opýtať sa Súdneho dvora na zlučiteľnosť maďarskej právnej úpravy so smernicou 2010/64¹²³ o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní, ako aj so smernicou 2012/13¹²⁴ o práve na informácie v takomto konaní. V prípade nezlučiteľnosti sa okrem toho pýtal, či je možné viesť trestné konanie v neprítomnosti obvineného, keďže v maďarskom práve je takáto možnosť upravená v určitých prípadoch, keď sa obvinený nedostaví na pojednávanie.

Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko) po tomto pôvodnom podaní na Súdny dvor rozhodol o odvolaní v záujme zákonnosti, ktoré podal maďarský generálny prokurátor proti rozhodnutiu podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, a rozhodol, že toto rozhodnutie je nezákonné, ale bez toho, aby tým boli dotknuté právne účinky tohto rozhodnutia, a to v podstate z dôvodu, že položené otázky nie sú relevantné a nevyhnutné na vyriešenie predmetného sporu. Na základe tých istých dôvodov, ako sú tie, z ktorých vychádza rozhodnutie Kúria (Najvyšší súd), bolo proti sudcovi vnútroštátneho súdu začaté disciplinárne konanie, ktoré sa medzičasom zastavilo späťvzatím návrhu. Keďže uvedený súd má pochybnosti o súlade takéhoto konania a rozhodnutia Kúria (Najvyšší súd) s právom Únie, ako aj o vplyve tohto rozhodnutia na pokračovanie trestného konania vo veci samej, podal v tejto súvislosti doplňujúci návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore v prvom rade rozhodol, že systém spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom, zavedený článkom 267 ZFEÚ, bráni tomu, aby najvyšší vnútroštátny súd na základe odvolania v záujme zákonnosti konštatoval nezákonnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, podaného súdom nižšieho stupňa, bez toho, aby tým boli dotknuté právne účinky rozhodnutia podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, z dôvodu, že položené otázky nie sú relevantné a nevyhnutné na vyriešenie sporu vo veci samej. Takéto preskúmanie zákonnosti sa totiž podobá preskúmaniu prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktoré patrí do výlučnej právomoci Súdneho dvora. Okrem toho takéto konštatovanie nezákonnosti môže na jednej strane oslabiť presvedčivosť odpovedí, ktoré Súdny dvor poskytne vnútroštátnemu súdu, a na druhej strane obmedziť výkon právomoci vnútroštátnych súdov obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania. V dôsledku toho je spôsobilé obmedziť účinnú súdnu ochranu práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie.

Za týchto okolností zásada prednosti práva Únie ukladá súdu nižšieho stupňa povinnosť nezohľadňovať rozhodnutie najvyššieho súdu dotknutého členského štátu. Tento záver nie je nijako spochybnený skutočnosťou, že Súdny dvor môže následne prípadne vyhlásiť prejudiciálne otázky položené týmto súdom nižšieho stupňa za neprípustné.

V druhom rade Súdny dvor zastával názor, že právo Únie bráni tomu, aby sa proti sudcovi vnútroštátneho súdu začalo disciplinárne konanie z dôvodu, že podal na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania, keďže samotná vyhládka, že bude čeliť takémuto konaniu, môže ohroziť mechanizmus stanovený

123 | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 280, 2010, s. 1).

124 | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 2012, s. 1).

v článku 267 ZFEÚ, ako aj nezávislosť súdu, ktorá je nevyhnutná na riadne fungovanie tohto mechanizmu. Takéto konanie je okrem toho spôsobilé odrádzať všetky vnútroštátne súdy od podávania návrhov na začatie prejudiciálneho konania, čo by mohlo ohroziť jednotné uplatňovanie práva Únie.

Napokon v treťom rade Súdny dvor skúmal povinnosti členských štátov podľa smernice 2010/64, pokiaľ ide o tlmočenie a preklad v trestnom konaní. V tejto súvislosti musia členské štáty prijať konkrétne opatrenia, ktoré na jednej strane zabezpečia, aby bola kvalita tlmočenia a prekladov dostatočná na to, aby podozrivý alebo obvinený pochopil obvinenie vznesené voči svojej osobe. Vytvorenie registra nezávislých prekladateľov alebo tlmočníkov predstavuje jeden z prostriedkov na dosiahnutie tohto cieľa. Na druhej strane opatrenia prijaté členskými štátmi musia umožniť vnútroštátnym súdom overiť, či kvalita tlmočenia je dostatočná na to, aby sa zaručil spravodlivý charakter konania a výkon práva na obhajobu.

Na základe tohto overenia môže vnútroštátny súd dospieť k záveru, že z dôvodu neprimeraného tlmočenia alebo nemožnosti zistiť jeho kvalitu nebol obvinený informovaný v jazyku, ktorému rozumie, o obvinení vznesenom voči svojej osobe. Za týchto okolností smernice 2010/64 a 2012/13 v spojení s právom na obhajobu v zmysle článku 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie bránia tomu, aby sa v trestnom konaní pokračovalo v neprítomnosti obvineného.

V tomto oddiele treba poukázať aj na tieto rozsudky: rozsudok z 15. júla 2021, **FBF** (C-911/19, [EU:C:2021:599](#)), ktorý sa týka jednak napadnutelnosti usmernení Európskeho orgánu pre bankovníctvo (EBA) vydaných pre príslušné orgány alebo finančné inštitúcie a jednak právomoci Súdneho dvora posudzovať zákonnosť týchto usmernení v prejudiciálnom konaní¹²⁵, rozsudok z 15. júla 2021, **Komisija/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov)** (C-791/19, [EU:C:2021:596](#)), a rozsudok zo 6. októbra 2021, **W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie)** (C-487/19, [EU:C:2021:798](#))¹²⁶, v ktorých Súdny dvor rozhodol o otázkach týkajúcich sa zachovania právneho štátu ako hodnoty Únie, rozsudok z 2. septembra 2021, **Moldavská republika** (C-741/19, [EU:C:2021:655](#))¹²⁷, a rozsudok z 26. októbra 2021, **PL Holdings** (C-109/20, [EU:C:2021:875](#))¹²⁸.

2. Žaloba o neplatnosť

Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), Venezuela/Rada (Dotknutosť tretieho štátu) (C-872/19 P, [EU:C:2021:507](#))

Vzhľadom na zhoršenie situácie v oblasti ľudských práv, právneho štátu a demokracie Rada Európskej únie prijala v roku 2017 reštriktívne opatrenia voči Venezuelskej bolívarovskej republike (ďalej len „Venezuela“). Články 2, 3, 6 a 7 nariadenia 2017/2063¹²⁹ stanovili najmä zákaz predávať alebo dodávať akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe, subjektu alebo orgánu vo Venezuele vojenské vybavenie a s ním súvisiace technológie,

¹²⁵ Tento rozsudok je uvedený v oddiele XV „Hospodárska a menová politika“.

¹²⁶ Tieto dva rozsudky sú uvedené v oddiele I „Hodnoty Únie“.

¹²⁷ Tento rozsudok je uvedený v oddiele XIX.2 „Zmluva o energetickej charte“.

¹²⁸ Tento rozsudok je uvedený v oddiele XIX.1 „Arbitrážna doložka obsiahnutá v medzinárodnej dohode medzi členskými štátmi“.

¹²⁹ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/2063 z 13. novembra 2017 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu vo Venezuele (Ú. v. EÚ L 295, 2017, s. 21).

ktoré možno použiť na vnútornú represiu, ako aj zákaz poskytovať týmto fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom vo Venezuele určité technické, sprostredkovateľské alebo finančné služby spojené s dodávkou tohto vybavenia.

Dňa 6. februára 2018 Venezuela podala na Všeobecný súd Európskej únie žalobu na zrušenie nariadenia 2017/2063 v rozsahu, v akom sa jej týkajú ustanovenia tohto nariadenia. Následne upravila svoju žalobu tak, aby sa týkala aj rozhodnutia 2018/1656 a vykonávacieho nariadenia 2018/1653¹³⁰, teda aktov, ktorými Rada predĺžila prijaté reštriktívne opatrenia. Rozsudkom z 20. septembra 2019 Všeobecný súd zamietol túto žalobu ako neprípustnú z dôvodu, že právne postavenie Venezuely nebolo priamo dotknuté spornými ustanoveniami.¹³¹

Súdny dvor rozhodujúci o odvolaní, ktoré podala Venezuela, sa v rámci žaloby o neplatnosť podanej tretím štátom proti reštriktívnym opatreniam, ktoré prijala Rada vzhľadom na situáciu v tomto štáte, vyjadril k uplatneniu kritérií prípustnosti stanovených v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ. Rozsudok Všeobecného súdu v rozsahu, v akom ním bola žaloba Venezuely na zrušenie článkov 2, 3, 6 a 7 nariadenia 2017/2063 vyhlásená za neprípustnú, zrušil a vrátil vec Všeobecnému súdu, aby meritórne rozhodol o tejto žalobe.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod Súdny dvor uviedol, že keďže odvolanie Venezuely sa netýka časti napadnutého rozsudku, v ktorej bola žaloba tohto tretieho štátu na zrušenie rozhodnutia 2018/1656 a vykonávacieho nariadenia 2018/1653 vyhlásená za neprípustnú, Všeobecný súd v tejto súvislosti rozhodol s konečnou platnosťou. Súdny dvor následne pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry môže rozhodnúť, v prípade potreby aj *ex offico*, o dôvode týkajúcom sa verejného poriadku založenom na nedodržaní podmienok prípustnosti stanovených v článku 263 ZFEÚ.

V prejednávanej veci si *ex offico* kládol otázku, či Venezuelu možno považovať za „právnickú osobu“ v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. V tejto súvislosti uviedol, že z tohto ustanovenia nevyplýva, že by sa niektoré kategórie právnických osôb nemohli dovoľávať možnosti podať žalobu o neplatnosť upravenú v tomto ustanovení Zmluvy o FEÚ. Okrem toho ani z jeho skoršej judikatúry nevyplýva, že pojem „právnická osoba“ použitý v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ sa vykladá reštriktívne. Súdny dvor následne zdôraznil, že zásada, podľa ktorej je Únia založená najmä na hodnote právneho štátu, vyplýva tak z článku 2 ZEÚ, ako aj z článku 21 ZEÚ, na ktorý odkazuje článok 23 ZEÚ týkajúci sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP). Za týchto podmienok rozhodol, že v súlade s článkom 263 štvrtým odsekom ZFEÚ vzhľadom na zásadu účinného súdneho preskúmania a zásadu právneho štátu musí mať tretí štát aktívnu legitimitáciu ako „právnická osoba“ v zmysle tohto ustanovenia, ak sú splnené ostatné podmienky stanovené v uvedenom ustanovení. V tejto súvislosti spresnil, že povinnosti Únie dbať na dodržiavanie právneho štátu nepodliehajú podmienke reciprocity. Z toho vyplýva, že Venezuela sa ako štát s medzinárodnou právnou subjektivitou musí považovať za „právnickú osobu“ v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ.

Súdny dvor ďalej konštatoval, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že predmetné reštriktívne opatrenia nemajú priame účinky na právne postavenie Venezuely. V tejto súvislosti uvádza, že predmetné reštriktívne opatrenia boli prijaté voči Venezuele. Zakázať subjektom Únie vykonávať určité transakcie totiž znamená zakázať Venezuele vykonávať uvedené transakcie s týmito subjektmi.

130 | Rozhodnutie Rady (SZBP) 2018/1656 zo 6. novembra 2018, ktorým sa mení rozhodnutie (SZBP) 2017/2074 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu vo Venezuele (Ú. v. EÚ L 276, 2018, s. 10), a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2018/1653 zo 6. novembra 2018, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) 2017/2063 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu vo Venezuele (Ú. v. EÚ L 276, 2018 s. 1).

131 | Rozsudok z 20. septembra 2019, *Venezuela/Rada* (T-65/18, [EU:T:2019:649](#)).

Navyše keďže nadobudnutie účinnosti nariadenia 2017/2063 malo za následok okamžitú a automatickú uplatnenie zákazov stanovených v článkoch 2, 3, 6 a 7 tohto nariadenia, tieto zákazy bránili Venezuele v tom, aby si zaobstarala viaceré tovary a služby. Súdny dvor z toho vyvodzoval, že tieto ustanovenia majú priame účinky na právne postavenie tohto štátu. V tejto súvislosti uviedol, že nie je potrebné rozlišovať podľa toho, či obchodné transakcie tohto štátu patria medzi riadiace akty (*iure gestionis*) alebo akty v rámci výkonu verejnej moci (*iure imperii*). Rovnako konštatoval, že okolnosť, že predmetné reštriktívne opatrenia nepredstavujú pre Venezuelu absolútnu prekážku obstaráť si predmetné tovary a služby, je na tento účel irelevantná.

Súdny dvor následne rozhodol vo veci samej o ostatných dôvodoch neprípustnosti, ktoré Rada pôvodne uviedla pred Všeobecným súdom. Pokiaľ ide o dôvod založený na neexistencii záujmu Venezuely na konaní, Súdny dvor konštatoval, že keďže zákazy stanovené v článkoch 2, 3, 6 a 7 nariadenia 2017/2063 môžu poškodiť najmä hospodárske záujmy Venezuely, ich zrušenie samo osebe jej môže priniesť prospech. Pokiaľ ide o dôvod založený na tom, že Venezuela nebola priamo dotknutá spornými ustanoveniami, Súdny dvor usúdil, že zákazy stanovené dotknutými článkami nariadenia 2017/2063 sa uplatňujú bez toho, aby ponechávali priestor na voľnú úvahu ich adresátom povereným ich uplatňovaním, a bez toho, aby bolo potrebné prijať vykonávacie opatrenia. Súdny dvor, keďže už konštatoval, že tieto ustanovenia majú účinky na právne postavenie Venezuely, tento dôvod zamietol.

Súdny dvor napokon uviedol, že nariadenie 2017/2063 predstavuje „regulačný akt“ v zmysle článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. Keďže články tohto nariadenia napadnuté Venezuelou takisto nevyžadujú vykonávacie opatrenia, Súdny dvor dospel k záveru, že tento tretí štát má voči nim aktívnu legitimáciu na základe tohto ustanovenia bez toho, aby bolo potrebné preukázať, že tieto články sa ho osobne týkajú.

V tomto oddiele treba poukázať aj na rozsudok z 21. januára 2021, **Nemecko/Esso Raffinage** (C-471/18 P, [EU:C:2021:48](#)), ktorý sa týka okrem iného napadnuteľnosti vyhlásenia o nesúlade v nadväznosti na rozhodnutie o hodnotení dokumentácie k registrácii zo strany Európskej chemickej agentúry (ECHA),¹³² ako aj rozsudok zo 6. mája 2021, **ABLV Bank a i./ECB** (C-551/19 P a C-552/19 P, [EU:C:2021:369](#)), ktorý sa týka najmä prípravnej povahy posúdenia Európskej centrálnej banky, ktorým sa vyhlasuje, že úverová inštitúcia zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá.¹³³ Rozsudok z 2. septembra 2021, **EPSU/Komisia** (C-928/19 P, [EU:C:2021:656](#)), sa zas týka súdneho preskúmania vykonaného v rámci žaloby proti rozhodnutiu Komisie o odmietnutí predložiť návrh na vykonávanie dohôd uzavretých medzi sociálnymi partnermi.¹³⁴ Napokon treba spomenúť aj rozsudok z 21. januára 2021, **Leino-Sandberg/Parlament** (C-761/18 P, [EU:C:2021:52](#)), ktorý sa týka zachovania záujmu žalobkyne na konaní v rámci žaloby proti rozhodnutiu inštitúcie o odmietnutí prístupu k dokumentu, ktorý bol po podaní žaloby zverejnený tretou osobou.¹³⁵

132| Tento rozsudok je uvedený v oddiele XIV.5 „Chemické látky“.

133| Tento rozsudok je uvedený v oddiele XV „Hospodárska a menová politika“.

134| Tento rozsudok je uvedený v oddiele XVI.5 „Vykonávanie dohôd uzavretých medzi sociálnymi partnermi na úrovni Únie“.

135| Tento rozsudok je uvedený v oddiele V.1 „Prístup k dokumentom“.

VII. Slobody pohybu

1. Voľný pohyb tovaru

Rozsudok z 20. mája 2021, Renesola UK (C-209/20, [EU:C:2021:400](#))

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Daňová a colná správa, Spojené kráľovstvo) uložila v roku 2016 spoločnosti Renesola UK Ltd (ďalej len „Renesola“) antidumpingové a vyrovnávacie clo na dovoz solárnych modulov zmontovaných v Indii zo solárnych článkov s pôvodom v Číne do Spojeného kráľovstva. Toto zdanenie sa zakladalo najmä na vykonávacom nariadení č. 1357/2013¹³⁶, ktoré má za účinnok, že tieto clá sa uplatňujú okrem iného na solárne moduly a panely vyrobené v iných tretích krajinách než v Číne, zo solárnych článkov pochádzajúcich z Číny tak, že kvalifikuje solárne moduly, na ktorých výrobe sa podieľali viaceré krajiny, ako moduly s pôvodom v krajine, z ktorej pochádzajú solárne články, ktoré ich tvoria. Táto kvalifikácia pôvodu sa zakladá na zásade uvedenej v článku 24 Colného kódexu Spoločenstva¹³⁷, podľa ktorej sa za krajinu pôvodu považuje krajina, v ktorej sa ako v poslednej uskutočnilo podstatné a hospodársky odôvodnené spracovanie výrobku, a to v podnikoch na to určených, a ktorého výsledkom je nový výrobok alebo ktoré predstavuje dôležitý stupeň výroby.

Renesola napadla uloženie tohto cla na súde z dôvodu, že vykonávacie nariadenie č. 1357/2013 je neplatné a že z hľadiska článku 24 Colného kódexu Spoločenstva sa dotknuté solárne moduly majú považovať za moduly s pôvodom v Indii. Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) [Druhostupňový súd (oddelenie pre daňové a majetkové spory), Spojené kráľovstvo], ktorý rozhodoval o odvolaní, rozhodol položiť Súdnu dvoru otázku týkajúcu sa platnosti vykonávacieho nariadenia č. 1357/2013 v rozsahu, v akom spresňuje určenie krajiny pôvodu solárnych modulov z hľadiska kritérií uvedených v článku 24 Colného kódexu Spoločenstva. Tento súd sa domnieval, že montáž solárnych modulov uskutočnená v Indii zo solárnych článkov vyrobených v Číne sa musí považovať za technicky zložitý a citlivý proces, ktorý umožňuje získať výrobky s osobitnými vlastnosťami, takže dotknuté solárne moduly by sa mali považovať za výrobky, v prípade ktorých došlo k poslednému podstatnému spracovaniu v Indii, a teda za výrobky s pôvodom v tejto tretej krajine a nie v Číne.

Súdny dvor vo svojom rozsudku potvrdil platnosť vykonávacieho nariadenia č. 1357/2013, pričom najmä usúdil, že posúdenie Európskej komisie neobsahuje nesprávne právne posúdenie ani zjavne nesprávne posúdenie a že prijatie tohto nariadenia je odôvodnené cieľom koherentného a jednotného vykonávania nielen colnej právnej úpravy, ale aj antidumpingovej právnej úpravy Únie.

¹³⁶ | Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1357/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa mení nariadenie (EHS) č. 2454/93, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 341, 2013, s. 47).

¹³⁷ | Nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, 1992, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307), zmenené nariadením (ES) č. 2700/2000 Európskeho parlamentu a Rady zo 16. novembra 2000 (Ú. v. ES L 311, 2000, s. 17; Mim. vyd. 02/010, s. 239, ďalej len „Colný kódex Spoločenstva“).

Posúdenie Súdny dvorom

Na úvod Súdny dvor pripomenul, že Colný kódex Spoločenstva oprávňuje Komisiu, aby prijala všetky opatrenia potrebné alebo užitočné na jeho vykonanie. Konkrétne na základe článkov 247 a 247a Colného kódexu Spoločenstva môže Komisia na účely výkladu a uplatnenia abstraktných kritérií uvedených v článku 24 tohto kódexu prijať vykonávacie akty, akým je vykonávacie nariadenie č. 1357/2013. V prípade jednej alebo viacerých konkrétnych kategórií tovaru, na ktorých výrobe sa podieľali viaceré krajiny, krajinu, ktorá sa má považovať za tú, v ktorej má tento tovar svoj pôvod, možno spresniť prostredníctvom vykonávacieho aktu, pokiaľ sú splnené kritériá uvedené v článku 24 tohto kódexu, a v dôsledku toho takto určená krajina predstavuje krajinu, v ktorej došlo k „poslednému podstatnému spracovaniu“ uvedeného tovaru. Pokiaľ ide o tento posledný uvedený výraz, Súdny dvor najmä spresnil, že tento výraz odkazuje na fázu výroby, počas ktorej tovar získa svoje použitie, ako aj osobitné vlastnosti a zloženie, ktoré predtým nemal, a ktoré nemajú podstúpiť ďalšie podstatné kvalitatívne zmeny.

Súdny dvor ďalej uviedol, že vykonávací akt prijatý Komisiou musí byť odôvodnený takými cieľmi, ako sú ciele spočívajúce v zabezpečení právnej istoty alebo jednotného uplatňovania colnej právnej úpravy Únie. Napokon odôvodnenie takéhoto aktu musí umožniť súdom Únie preskúmať jeho zákonnosť, či už v rámci priamej žaloby, alebo v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

V prejednávanej veci Súdny dvor v prvom rade, opierajúc sa o odôvodnenia 1, 3 a 4 vykonávacieho nariadenia č. 1357/2013, rozhodol, že cieľ jednotného a koherentného vykonávania colnej právnej úpravy a antidumpingovej právnej úpravy Únie, v rámci ktorej sú stanovené antidumpingové a vyrovnávacie clá, odôvodňuje prijatie tohto nariadenia.

Pokiaľ ide v druhom rade o odôvodnenie uvedeného nariadenia, Súdny dvor rozhodol, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne vysvetlila dôvody, ktoré ju viedli k spresneniu pôvodu solárnych modulov a panelov, ktoré umožňujú dotknutým subjektom pochopiť úvahy Komisie a napadnúť ich, ako aj Súdnemu dvoru posúdiť platnosť dotknutého nariadenia.

V treťom a poslednom rade Súdny dvor skúmal odôvodnenie Komisie týkajúce sa určenia krajiny pôvodu dotknutých výrobkov z hľadiska kritéria „posledného podstatného spracovania alebo prepracovania“ uvedeného v článku 24 Colného kódexu Spoločenstva. V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že Komisia sa nedopustila žiadneho nesprávneho právneho posúdenia alebo zjavne nesprávneho posúdenia. Potvrdil najmä posúdenie Komisie, podľa ktorého schopnosť zachytávať solárnu energiu a následne ju premeniť na elektrinu predstavuje podstatné vlastnosti solárnych článkov, modulov, ako aj panelov a určuje ich použitie, takže spracovanie kremíkových doštičiek na solárne články má väčší význam ako zlepšenia uskutočnené v neskoršej fáze montáže solárnych článkov v solárnych moduloch alebo paneloch a predstavuje tak „posledné podstatné spracovanie“ týchto jednotlivých výrobkov v zmysle článku 24 Colného kódexu Spoločenstva.

2. Sloboda usadiť sa

Rozsudok z 11. februára 2021, Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp (C-407/19 a C-471/19, [EU:C:2021:107](#))

V belgickom práve sa prístavná práca spravuje najmä zákonom o organizácii práce v prístavoch, podľa ktorého tento druh práce môžu vykonávať len prístavní pracovníci, ktorým bolo udelené povolenie. V roku 2014 Európska komisia zaslala Belgickému kráľovstvu výzvu, v ktorej mu oznámila, že jej právna úprava týkajúca sa prístavnej práce porušuje slobodu usadiť sa (článok 49 ZFEÚ). V nadväznosti na túto výzvu tento členský

štát prijal v roku 2016 kráľovské nariadenie o udeľovaní povolení prístavným pracovníkom v prístavných oblastiach, ktorým sa stanovujú pravidlá vykonávania zákona o organizácii práce v prístavoch, čo viedlo Komisiu k tomu, že voči nemu skončila konanie o nesplnenie povinnosti.

Vo veci *Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp (C-407/19)* dve rovnomenné spoločnosti, ktoré vykonávajú prístavné činnosti v Belgicku a zahraničí, podali na Raad van State (Štátna rada, Belgicko) návrh na zrušenie tohto kráľovského nariadenia z roku 2016, keďže sa domnievali, že toto nariadenie im bráni v tom, aby mohli v belgických prístavných oblastiach slobodne zamestnávať prístavných pracovníkov z iných členských štátov než z Belgicka.

Vo veci *Middlegate Europe (C-471/19)* bola dotknutá spoločnosť povinná zaplatiť pokutu po tom, čo belgické policajné orgány konštatovali porušenie spočívajúce v tom, že prístavnú prácu vykonával prístavný pracovník bez povolenia. V rámci konania, v ktorom rozhodoval vnútroštátny súd v tejto druhej veci, konkrétne *Grondwetteljk Hof* (Ústavný súd, Belgicko), táto spoločnosť spochybnila ústavnosť zákona o organizácii práce v prístavoch, keďže sa domnievala, že tento zákon porušuje slobodu obchodovania a podnikania. Tento súd, ktorý uviedol, že táto sloboda zaručená Ústavou Belgicka úzko súvisí s viacerými základnými slobodami zaručenými Zmluvou o FEÚ, akými sú slobodné poskytovanie služieb (článok 56 ZFEÚ) a sloboda usadiť sa (článok 49 ZFEÚ), rozhodol obrátiť sa na Súdny dvor, rovnako ako to urobila Raad van State (Štátna rada) v rámci prvej veci, aby preskúmal zlučiteľnosť týchto vnútroštátnych pravidiel, ktoré zachovávajú osobitný režim zamestnávania prístavných pracovníkov, s týmito dvomi ustanoveniami. V týchto spojených veciach bol Súdny dvor okrem odpovede, ktorú mal poskytnúť na túto otázku, vyzvaný, aby stanovil dodatočné kritériá umožňujúce objasniť súlad režimu prístavných pracovníkov s požiadavkami práva Únie.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade konštatoval, že predmetná právna úprava, ktorá ukladá podnikom nerezidentom, ktoré sa chcú usadiť v Belgicku, aby tam vykonávali prístavné činnosti, alebo ktoré bez usadenia sa tam chcú poskytovať prístavné služby, povinnosť využívať len prístavných pracovníkov, ktorí majú povolenie ako prístavní pracovníci podľa tejto právnej úpravy, bráni tomu, aby takéto podniky využívali vlastných zamestnancov alebo zamestnávali iných pracovníkov bez povolenia. Preto táto právna úprava, ktorá môže urobiť menej atraktívnym usadenie sa týchto podnikov v Belgicku alebo poskytovanie služieb v tomto členskom štáte týmito podnikmi, predstavuje obmedzenie týchto slobôd usadiť sa a poskytovať služby. Súdny dvor ďalej pripomenul, že také obmedzenie môže byť odôvodnené naliehavým dôvodom všeobecného záujmu, pokiaľ je spôsobilé zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa a neprekračuje rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné. V prejednávanej veci konštatoval, že predmetnú právnu úpravu nemožno samu osebe považovať za nevhodnú alebo neprimeranú na dosiahnutie cieľa, ktorý sleduje, teda zaistenia bezpečnosti v prístavných oblastiach a predchádzania pracovným úrazom. Súdny dvor po celkovom posúdení predmetného režimu rozhodol, že takáto právna úprava je zlučiteľná s článkami 49 a 56 ZFEÚ, pokiaľ sú podmienky a pravidlá stanovené na základe tejto právnej úpravy jednak založené na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách umožňujúcich prístavným pracovníkom z iných členských štátov preukázať, že vo svojom štáte pôvodu spĺňajú požiadavky rovnocenné požiadavkám vzťahujúcim sa na vnútroštátnych prístavných pracovníkov, a jednak pokiaľ nezavádzajú obmedzené kvóty pre pracovníkov, ktorým možno udeliť povolenie.

Súdny dvor ďalej v rámci preskúmania zlučiteľnosti napadnutého kráľovského nariadenia so slobodami pohybu zaručenými Zmluvou o FEÚ uviedol, že predmetná vnútroštátna právna úprava tiež predstavuje obmedzenie voľného pohybu pracovníkov zakotveného v článku 45 ZFEÚ, keďže môže mať odradzujúci účinok na zamestnávateľov a pracovníkov pochádzajúcich z iných členských štátov. Súdny dvor teda posúdil nevyhnutnosť a primeranosť rôznych opatrení obsiahnutých v tejto právnej úprave vo vzťahu k cieľu zaistiť bezpečnosť v prístavných oblastiach a predchádzať pracovným úrazom.

V tejto súvislosti Súdny dvor po prvé konštatoval, že predmetná právna úprava, podľa ktorej najmä:

- udeľovanie povolení prístavným pracovníkom prislúcha správnej komisii, ktorá je paritne zložená z členov menovaných organizáciami zamestnávateľov a organizáciami pracovníkov,
- táto komisia tiež v závislosti od potreby pracovnej sily rozhoduje, či pracovníci s povolením majú, alebo nemajú byť prijatí do kvóty pre prístavných pracovníkov, pričom v prípade prístavných pracovníkov, ktorí nie sú prijatí do tejto kvóty, je dĺžka povolenia obmedzená dĺžkou ich pracovnej zmluvy, takže pre každú novú zmluvu, ktorú uzavrú, sa musí začať nové konanie o udelení povolenia,
- nie je stanovená maximálna lehota, v ktorej musí uvedená komisia rozhodnúť,

nie je zlučiteľná so slobodami pohybu zakotvenými v článkoch 45, 49 a 56 ZFEÚ, keďže nie je ani nevyhnutná, ani primeraná na dosiahnutie sledovaného cieľa.

Súdny dvor po druhé skúmal podmienky udeľovania povolení prístavným pracovníkom. Podľa predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy musí pracovník, pokiaľ nie je schopný preukázať, že v inom členskom štáte spĺňa rovnocenné podmienky, spĺňať požiadavky na zdravotnú spôsobilosť, úspešné absolvovanie psychologického testu a predchádzajúceho odborného vzdelávania. Podľa Súdneho dvora sú tieto požiadavky podmienkami, ktoré sú vhodné na zaistenie bezpečnosti v prístavných oblastiach a sú primerané takémuto cieľu. V dôsledku toho sú takéto opatrenia zlučiteľné so slobodami pohybu stanovenými v článkoch 45, 49 a 56 ZFEÚ. Súdny dvor sa však domnieval, že vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či úloha, ktorou je na účely ustanovovania orgánov zodpovedných za vykonávanie vyšetrovaní, testov alebo skúšok poverená organizácia zamestnávateľov a prípadne odborové organizácie prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie, nemôže spochybniť ich transparentnosť, objektívnosť a nestrannosť.

Súdny dvor po tretie rozhodol, že dotknutá vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje zachovanie povolenia získaného prístavným pracovníkom na základe predchádzajúceho zákonného režimu a jeho prijatie do kvóty pre prístavných pracovníkov, sa nezdá byť nevhodná na dosiahnutie sledovaného cieľa ani neprimeraná vo vzťahu k nemu, takže v tejto súvislosti je tiež zlučiteľná so slobodami zakotvenými v článkoch 45, 49 a 56 ZFEÚ.

Po štvrté Súdny dvor konštatoval, že dotknutá právna úprava, podľa ktorej presun prístavného pracovníka do kvóty pracovníkov inej prístavnej oblasti, než je tá, v ktorej získal svoje povolenie, podlieha podmienkam a pravidlám stanoveným v kolektívnej zmluve, je v súlade so slobodami pohybu stanovenými v článkoch 45, 49 a 56 ZFEÚ. Vnútroštátnemu súdu však prislúcha overiť, či sú tieto podmienky a pravidlá nevyhnutné a primerané cieľu spočívajúcemu v zaistení bezpečnosti v každej prístavnej oblasti.

Súdny dvor napokon uviedol, že právna úprava, podľa ktorej logistickí pracovníci musia mať „bezpečnostné osvedčenie“ vydané na základe predloženia ich preukazu totožnosti a pracovnej zmluvy, ktorého pravidlá vydávania stanovuje kolektívna zmluva, nie je v rozpore so slobodami uvedenými v článkoch 45, 49 a 56 ZFEÚ, pokiaľ sú podmienky vydávania takéhoto osvedčenia potrebné a primerané vo vzťahu k cieľu spočívajúcemu v zaistení bezpečnosti v prístavných oblastiach a pokiaľ postup stanovený na jeho získanie neukladá nadmernú a neprimeranú administratívnu záťaž.

Rozsudok z 29. apríla 2021, Banco de Portugal a i. (C-504/19, [EU:C:2021:335](#))

V roku 2008 VR, fyzická osoba, uzavrela zmluvu s Banco Espírito Santo, Sucursal en España (ďalej len „BES Španielsko“), španielskou pobočkou portugalskej banky Banco Espírito Santo (ďalej len „BES“), na základe ktorej nadobudla prednostné akcie islandskej úverovej inštitúcie. V kontexte vážnych finančných ťažkostí BES sa Banco de Portugal rozhodnutím prijatým v auguste 2014 rozhodla vytvoriť „preklenovaciu banku“

s názvom Novo Banco SA, na ktorú boli prevedené aktíva, pasíva a iné nemajetkové zložky BES. Niektoré pasíva však boli z prevodu na banku Novo Banco vylúčené. Po tomto prevode Novo Banco SA, Sucursal en España (ďalej len „Novo Banco Španielsko“) udržiavala obchodnoprávny vzťah, ktorý VR založila s BES Španielsko.

Dňa 4. februára 2015 VR podala žalobu na Juzgado de Primera Instancia de Vitoria (Súd prvého stupňa Vitoria, Španielsko) proti Novo Banco Španielsko, ktorou sa domáhala v prvom rade neplatnosti zmluvy alebo subsidiárne zrušenia tejto zmluvy. Novo Banco Španielsko namietala, že nemá pasívnu legitimáciu, lebo podľa rozhodnutia z augusta 2014 údajná zodpovednosť súvisela s pasívami, ktoré na ňu neboli prevedené.

Keďže Súd prvého stupňa Vitoria vyhovel návrhu VR, Novo Banco Španielsko podala odvolanie na Audiencia Provincial de Álava (Provinčný súd Álava, Španielsko). V priebehu konania predložila dve rozhodnutia, ktoré prijala Banco de Portugal 29. decembra 2015 (ďalej len „rozhodnutia z 29. decembra 2015“). Týmito rozhodnutiami sa vykonávali zmeny rozhodnutia z augusta 2014, pričom sa v nich okrem iného spresnilo, že „s účinnosťou od tohto dňa medzi pasíva BES, ktoré sa neprevádzajú na Novo Banco, patria: ... akákoľvek zodpovednosť, ktorá je predmetom niektorého z konaní uvedených v prílohe I“, medzi ktorými bola uvedená aj žaloba, ktorú podala VR. Okrem toho rozhodnutia z 29. decembra 2015 stanovujú, že pokiaľ ide o aktívum, pasívum alebo nemajetkovú zložku, ktoré mali zostať v majetkovej podstate BES, ale boli v skutočnosti prevedené na Novo Banco, prevedú sa znova z Novo Banco na BES s účinnosťou od 3. augusta 2014.

Keďže Provinčný súd Álava zamietol odvolanie, ktoré podala Novo Banco Španielsko, táto banka podala opravný prostriedok na vnútroštátny súd Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Novo Banco Španielsko sa domnievala, že podľa smernice 2001/24 o reorganizácii a likvidácii úverových inštitúcií¹³⁸ majú rozhodnutia z 29. decembra 2015 bez akýchkoľvek ďalších formalít účinky vo všetkých členských štátoch. Vzhľadom na to, že Najvyšší súd usudzoval, že tieto rozhodnutia zmenili rozhodnutie z augusta 2014 so spätnou účinnosťou, obrátil sa na Súdny dvor s cieľom zistiť, či sa takéto hmotnoprávne zmeny majú uznávať v prebiehajúcich súdnych konaniach.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor rozhodol, že podľa článku 3 ods. 2 smernice 2001/24 sa reorganizačné opatrenia v zásade uplatňujú v súlade s právom domovského členského štátu a majú právne účinky podľa právnej úpravy tohto štátu v celej Únii bez akýchkoľvek ďalších formalít. Ako výnimku z tejto zásady však táto smernica vo svojom článku 32 stanovuje, že účinky reorganizačných opatrení alebo likvidácie na neukončené súdne spory týkajúce sa majetku alebo práva, ktorého bola úverová inštitúcia pozbavená, sa spravujú výhradne zákonmi členského štátu, v ktorom sa súdny spor rieši.

V prvom rade Súdny dvor uviedol, že uplatnenie tohto článku 32 vyžaduje splnenie troch kumulatívnych podmienok a že tieto podmienky sú v konaní vo veci samej splnené. Po prvé musí ísť o reorganizačné opatrenia v zmysle článku 2 smernice 2001/24, čo je prípad prejednávanej veci, pretože rozhodnutia z 29. decembra 2015 sú určené na zachovanie alebo obnovenie finančnej situácie úverovej inštitúcie.

Po druhé musí existovať neukončený súdny spor, čo je pojem, ktorý sa vzťahuje len na konania vo veci samej. V prejednávanej veci treba na jednej strane konanie, o ktoré ide vo veci samej, považovať za konanie vo veci samej a na druhej strane rozhodnutia z 29. decembra 2015 boli prijaté v čase, keď konanie začaté na návrh VR 4. februára 2015 už prebiehalo.

138 | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES zo 4. apríla 2001 o reorganizácii a likvidácii úverových inštitúcií (Ú. v. ES L 125, 2001, s. 15; Mim. vyd. 06/004, s. 15).

Po tretie neukončený súdny spor sa musí týkať „aktíva alebo práva, ktorého bola úverová inštitúcia pozbavená“. Vzhľadom na rozdiely medzi jazykovými verziami článku 32 smernice 2001/24 Súdny dvor skúmal účel tohto ustanovenia a konštatoval, že jeho cieľom je podriadiť účinky reorganizačných opatrení alebo likvidácie na prebiehajúce súdne konanie zákonom členského štátu, v ktorom prebieha toto konanie. Nebolo by to však v súlade s týmto cieľom, keby sa z pôsobnosti tohto zákona vylúčili účinky reorganizačných opatrení na prebiehajúce konanie, pokiaľ sa toto konanie týka prípadnej zodpovednosti, ktorá bola prostredníctvom takýchto reorganizačných opatrení prevedená na iný subjekt. Tento článok 32 sa teda musí uplatniť na jednu majetkovú zložku úverovej inštitúcie alebo viaceré, medzi ktoré patria aktíva aj pasíva, ktoré sú predmetom reorganizačných opatrení, ako je to pri prípadnej zodpovednosti, o ktorú ide vo veci samej.

V druhom rade, pokiaľ ide o rozsah účinkov reorganizačných opatrení upravených právom členského štátu, v ktorom prebieha konanie, Súdny dvor uviedol, že právo tohto členského štátu upravuje všetky účinky, ktoré takéto opatrenia môžu mať na takéto konanie, či už sú tieto účinky procesné alebo hmotnoprávne.

V dôsledku toho z článku 3 ods. 2 a článku 32 smernice 2001/24 vyplýva, že tak procesné, ako aj hmotnoprávne účinky reorganizačných opatrení na prebiehajúce súdne konanie vo veci samej sa riadia výlučne právom členského štátu, v ktorom toto konanie prebieha.

Okrem toho Súdny dvor na jednej strane dospel k záveru, že uznanie účinkov rozhodnutí z 29. decembra 2015 v konaní vo veci samej v rozsahu, v akom by mohlo spochybniť súdne rozhodnutia, ktoré už boli prijaté v prospech VR, by bolo v rozpore so všeobecnou zásadou právnej istoty. Na druhej strane pripustenie toho, že reorganizačné opatrenia prijaté príslušným orgánom členského štátu pôvodu po podaní takej žaloby v inom členskom štáte, v dôsledku ktorých sa so spätnou účinnosťou mení príslušný právny rámec pre rozhodnutie sporu, ktorý viedol k podaniu tejto žaloby, by mohli viesť súd, ktorý rozhoduje o žalobe, k zamietnutiu tejto žaloby, by predstavovalo obmedzenie práva na účinný prostriedok nápravy v zmysle článku 47 prvého odseku Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

Súdny dvor dospel k záveru, že článok 3 ods. 2 a článok 32 smernice 2001/24, vykladané vo svetle zásady právnej istoty a článku 47 prvého odseku Charty, bránia tomu, aby sa v súdnom konaní vo veci samej bez ďalších podmienok uznali účinky reorganizačného opatrenia, akým sú rozhodnutia z 29. decembra 2015, pokiaľ toto uznanie vedie k tomu, že úverová inštitúcia, na ktorú sa pasívum previedlo prvým opatrením, so spätnou účinnosťou stratí svoju pasívnu legitimitáciu v prebiehajúcom konaní, a tým by došlo k spochybneniu súdnych rozhodnutí, ktoré sa už prijali v prospech žalobkyne v tomto konaní.

Rozsudok z 8. júla 2021, VAS Shipping (C-71/20, [EU:C:2021:550](#))

VAS Shipping, spoločnosť so sídlom v Dánsku, ktorú vlastní švédsko spoločnosť, je prevádzkujúcim vlastníkom štyroch prepravných spoločností usadených vo Švédsku. Tieto spoločnosti zaregistrovali v Dánsku štyri plavidlá na účely vykonávania ich činnosti námornej dopravy. Podľa dánskeho práva je VAS Shipping oprávnená uskutočňovať všetky obvyklé právne úkony v rámci tejto činnosti.

Dánsky súd uložil v roku 2018 spoločnosti VAS Shipping pokutu za to, že zamestnávala na palube týchto štyroch lodí plávajúcich pod dánskou vlajkou námorníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín bez pracovného povolenia v Dánsku a neboli oslobodení od povinnosti mať takéto povolenie. Štátni príslušníci tretích krajín pracujúci na lodi sú totiž od povinnosti mať pracovné povolenie v Dánsku oslobodení len vtedy, ak táto loď nepláva do dánskych prístavov viac ako 25-krát za rok. V prejednávanvej veci pritom vplávali štyri plavidlá v období od augusta 2010 do augusta 2011 do dánskych prístavov viac ako 25-krát. Podľa uvedeného súdu síce požiadavka pracovného povolenia stanovená v dánskej právnej úprave predstavuje obmedzenie slobody usadiť sa zakotvanej v článku 49 ZFEÚ, avšak takéto požiadavka je odôvodnená a primeraná cieľu, ktorým je zabrániť narušeniu dánskeho pracovného trhu.

V rámci konania o odvolaní podanom spoločnosťou VAS Shipping Østre Landsret (Vrchný súd pre východné Dánsko, Dánsko) rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa súladu dánskej právnej úpravy, ktorá od štátnych príslušníkov tretích krajín pracujúcich na palube plavidla plaviaceho sa pod dánskou vlajkou vo vlastníctve spoločnosti so sídlom v inom členskom štáte vyžaduje, aby im bolo vydané pracovné povolenie v Dánsku, s výnimkou prípadu, keď plavidlo vstúpilo do prístavov členského štátu za obdobie uplynulého roka maximálne 25-krát.

Súdny dvor vo svojom rozsudku spresnil rozsah povinností členských štátov na základe slobody usadiť sa vzhľadom na právo, ktoré im priznáva článok 79 ods. 5 ZFEÚ, stanoviť objemy vstupu štátnych príslušníkov tretích krajín na ich územie s cieľom hľadať si zamestnanie alebo prácu ako samostatne zárobkovo činná osoba.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade poznamenal, že situácia dotknutá vo veci samej patrí do pôsobnosti slobody usadiť sa upravenej v článku 49 ZFEÚ. Súdny dvor v tejto súvislosti pripomenul, že táto sloboda v súlade s článkom 54 ZFEÚ zahŕňa aj právo spoločností, ktoré sú v súlade so zákonom usadené v jednom členskom štáte, vykonávať svoju činnosť v inom členskom štáte prostredníctvom dcérskej spoločnosti, organizačnej zložky alebo obchodného zastúpenia, vrátane nadobudnutia podielu na základnom imaní spoločnosti usadenej v tomto inom členskom štáte, ktorý im umožní vykonávať určitý vplyv na rozhodnutia tejto spoločnosti a určovať jej činnosti. Okrem toho, pokiaľ ide o registráciu plavidla, Súdny dvor zdôraznil, že ju nemožno oddeliť od výkonu slobody usadiť sa, ak je plavidlo využívané na vykonávanie hospodárskej činnosti, ktorá zahŕňa stálu prevádzkareň v členskom štáte registrácie.

Práve vzhľadom na tieto spresnenia Súdny dvor skúmal, či dotknutá vnútroštátna právna úprava môže predstavovať obmedzenie slobody usadiť sa.

V tejto súvislosti Súdny dvor v prvom rade zdôraznil, že podľa článku 79 ods. 5 ZFEÚ si členské štáty zachovávajú právo určiť počty prijímaných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí prichádzajú na ich územie z tretích krajín, s cieľom nájsť si zamestnanie, pričom za štát vlajky plavidla sa v tejto súvislosti musí považovať štát, v ktorom je zamestnaný štátny príslušník tretej krajiny pracujúci na palube tohto plavidla.

S ohľadom na toto ustanovenie sa Súdny dvor ďalej domnieval, že požiadavka, aby štátni príslušníci tretích krajín zamestnaní na území členského štátu, a to aj na plavidle zaregistrovanom v tomto členskom štáte, mali pracovné povolenie, je opatrením, ktorým sa má umožniť kontrolovať prístup k práci a pobyt týchto štátnych príslušníkov na vnútroštátnom území. Členský štát má preto právo stanoviť, že títo štátni príslušníci musia získať pracovné povolenie, a v prípade potreby môže zároveň upraviť aj výnimky z tejto povinnosti. Súdny dvor preto rozhodol, že sporná vnútroštátna právna úprava, ktorá sa uplatňuje bez rozdielu na všetky plavidlá plaviace sa pod vlajkou tohto štátu a stanovuje pre všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín zamestnaných ako členovia posádky takýchto lodí povinnosť disponovať pracovným povolením, pričom od tejto povinnosti oslobodzuje len členov posádky plavidiel, ktoré v priebehu jedného roka neplávajú do prístavov tohto členského štátu viac ako 25-krát, nepredstavuje obmedzenie slobody usadiť sa v zmysle článku 49 prvého odseku ZFEÚ.

Súdny dvor napokon uviedol, že takáto právna úprava môže nepochybne znevýhodniť spoločnosti so sídlom v prvom členskom štáte, ktoré sa usadia v druhom členskom štáte, aby tam prevádzkovali plavidlo plávajúce pod vlajkou tohto druhého členského štátu, oproti spoločnostiam, ktoré v tomto druhom členskom štáte prevádzkujú lode plaviace sa pod vlajkou iného členského štátu, než je posledný uvedený členský štát a ktorého právna úprava nestanovuje obdobnú povinnosť. Takéto nepriaznivé dôsledky však vyplývajú

z prípadných rozdielov v tom, ako členské štáty uplatňujú právo stanovené v článku 79 ods. 5 ZFEÚ, ktoré im umožňuje kontrolovať objemy vstupu štátnych príslušníkov tretích krajín hľadajúcich si zamestnanie na ich území a ktoré im je vyslovene vyhradené.

3. Slobodné poskytovanie služieb

Rozsudok z 3. februára 2021, Fussl Modestraße Mayr (C-555/19, [EU:C:2021:89](#))

Spoločnosť založená podľa rakúskeho práva Fussl Modestraße Mayr GmbH prevádzkuje sieť obchodov s módou v Rakúsku, ako aj v spolkovej krajine Bavorsko (Nemecko). V roku 2018 uzavrela zmluvu so spoločnosťou SevenOne Media GmbH, ktorá je marketingovou spoločnosťou nemeckého televízneho poskytovateľa ProSiebenSat.1. Táto zmluva sa týkala vysielania reklamy v rámci programov televíznej stanice s celoplošnou pôsobnosťou ProSieben iba v spolkovej krajine Bavorsko.

SevenOne Media však odmietla plniť túto zmluvu. Od roku 2016 totiž štátna zmluva uzavretá spolkovými krajinami zakazuje prevádzkovateľom televízneho vysielania zaradiť do ich celoplošných vysielaní televízne reklamy, ktorých vysielanie sa obmedzí na regionálnu úroveň. Cieľom tohto zákazu je vyhradiť príjmy z regionálnej televíznej reklamy regionálnym a miestnym staniciam, čím sa im zabezpečí zdroj financovania, a teda ich trvalá udržateľnosť, aby mohli prispievať k pluralitnému charakteru programovej televíznej ponuky. K zákazu je pripojené „otvorené ustanovenie“, ktoré umožňuje spolkovým krajinám povoliť regionálnu reklamu v rámci celoplošných vysielaní.

Za týchto okolností sa Landgericht Stuttgart (Krajinský súd Stuttgart, Nemecko), ktorý prejednáva spor týkajúci sa plnenia predmetnej zmluvy, pýta na súlad tohto zákazu s právom Únie.

Táto vec viedla Súdny dvor najmä k uplatneniu určitých zásad zakotvených v jeho judikatúre v oblasti slobodného poskytovania služieb, ako aj k výkladu Charty v špecifickom kontexte zákazu regionálnej reklamy na celoštátnych televíznych staniciach, a to s prihliadnutím na existenciu reklamných služieb poskytovaných na internetových platformách, ktoré môžu predstavovať konkurenciu pre tradičné médiá.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po prvé, pokiaľ ide o smernicu o audiovizuálnych mediálnych službách¹³⁹, Súdny dvor uviedol, že článok 4 ods. 1 tejto smernice, podľa ktorého majú členské štáty za určitých podmienok možnosť stanoviť podrobnejšie alebo prísnejšie pravidlá v oblastiach, ktoré spadajú do pôsobnosti tejto smernice, s cieľom zabezpečiť ochranu záujmov televíznych divákov, sa v prejednávanej veci neuplatní. Hoci predmetný zákaz patrí do oblasti, na ktorú sa vzťahuje uvedená smernica, konkrétne do oblasti televíznej reklamy, týka sa špecifickej oblasti, ktorá nie je upravená žiadnym z článkov tejto smernice, a jeho cieľom navyše nie je ochrana televíznych divákov. Preto ho nemožno kvalifikovať ako „podrobnejšie“ alebo „prísnejšie“ pravidlo v zmysle článku 4 ods. 1 smernice o audiovizuálnych mediálnych službách, takže toto ustanovenie smernice nebráni takémuto zákazu.

¹³⁹ | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správny opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) (Ú. v. EÚ L 95, 2010, s. 1).

Po druhé, pokiaľ ide o súlad predmetného zákazu so slobodným poskytovaním služieb zaručeným článkom 56 ZFEÚ, Súdny dvor v prvom rade konštatoval, že takýto zákaz obsahuje obmedzenie tejto základnej slobody, a to tak na úkor poskytovateľov reklamných služieb, t. j. prevádzkovateľov televízneho vysielania, ako aj príjemcov týchto služieb, teda inzerentov, najmä tých, ktorí sú usadení v iných členských štátoch. Ďalej, pokiaľ ide o odôvodnenie tohto obmedzenia, Súdny dvor pripomenul, že zachovanie pluralitného charakteru ponuky televíznych programov môže predstavovať naliehavý dôvod všeobecného záujmu. Napokon, čo sa týka primeranosti obmedzenia, Súdny dvor uviedol, že je pravda, že cieľ spočívajúci v udržaní plurality médií tým, že je spojený so základným právom na slobodu prejavu, vyhradzuje vnútroštátnym orgánom širokú mieru voľnej úvahy. Predmetný zákaz však musí byť vhodný na zabezpečenie dosiahnutia tohto cieľa a nesmie ísť nad rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné.

V tejto súvislosti Súdny dvor na jednej strane uviedol, že predmetný zákaz by mohol byť nekoherentný na základe tej skutočnosti, čo musí overiť vnútroštátny súd, že sa vzťahuje len na reklamné služby poskytované prevádzkovateľmi televízneho vysielania a nie na reklamné služby, najmä lineárne, poskytované na internete. Môže totiž ísť o dva druhy konkurenčných služieb na nemeckom trhu s reklamou, ktoré môžu predstavovať rovnaké riziko pre finančný stav regionálnych a miestnych prevádzkovateľov televízneho vysielania, a teda riziko pre cieľ, ktorým je ochrana plurality médií.¹⁴⁰ Na druhej strane, pokiaľ ide o nevyhnutnú povahu zákazu, Súdny dvor poznamenal, že keby sa efektívne uplatňoval režim povoľovania na úrovni spolkových krajín stanovený „otvoreným ustanovením“, mohlo by z toho vyplývať menej obmedzujúce opatrenie. Vnútroštátnemu súdu však prináleží overiť, či toto *a priori* menej obmedzujúce opatrenie môže byť skutočne prijaté a vykonané tak, aby sa zabezpečilo, že v praxi by mohlo dosiahnuť sledovaný cieľ.

Po tretie, pokiaľ ide o slobodu prejavu a právo na informácie, ako ich zaručuje článok 11 Charty, Súdny dvor konštatoval, že tieto slobody nebránia takému zákazu regionálnej reklamy na televíznych staniciach s celoplošnou pôsobnosťou, ako je zákaz obsiahnutý v dotknutom vnútroštátnom opatrení. Tento zákaz totiž v podstate vychádza z vyváženia medzi jednak slobodou prejavu obchodnej povahy celoplošných prevádzkovateľov televízneho vysielania a inzerentov a jednak ochranou plurality médií na regionálnej a miestnej úrovni. Nemecký zákonodarca teda mohol legitímne predpokladať – bez toho, aby prekročil širokú mieru voľnej úvahy, ktorá mu v tomto rámci prináleží –, že ochrana verejného záujmu musí prevážiť nad súkromným záujmom celoplošných prevádzkovateľov vysielania a inzerentov.

Po štvrté a v poslednom rade Súdny dvor rozhodol, že ani zásada rovnosti zaobchádzania zakotvená v článku 20 Charty nebráni dotknutému zákazu, pokiaľ tento zákaz nespôsobuje rozdielne zaobchádzanie medzi celoplošnými prevádzkovateľmi televízneho vysielania a poskytovateľmi reklamy na internete, najmä lineárnymi, s ohľadom na vysielanie reklamy na regionálnej úrovni. V tejto súvislosti prináleží vnútroštátnemu súdu overiť, či sú situácie jednak celoplošných prevádzkovateľov televízneho vysielania a jednak poskytovateľov reklamných služieb, najmä lineárnych, na internete, pokiaľ ide o poskytovanie služieb regionálnej reklamy, podstatne odlišné vzhľadom na prvky, ktorými sa tieto situácie vyznačujú, t. j. najmä zvyčajných spôsobov používania reklamných služieb, spôsobu, akým sú poskytované, alebo právneho rámca, do ktorého patria.

¹⁴⁰ Okolnosti vo veci samej sú z tohto hľadiska v podstate porovnateľné s okolnosťami, ktoré viedli k vydaniu rozsudku zo 17. júla 2008, *Corporación Dermoestética* (C-500/06, [EU:C:2008:421](#)).

Rozsudok zo 14. októbra 2021, Landespolizeidirektion Steiermark (Výherné prístroje) (C-231/20, [EU:C:2021:845](#))

V roku 2016 spoločnosť sídliaca v Rakúsku sprístupnila verejnosti na obchodné účely desať výherných prístrojov, čím porušila monopol na hazardné hry. Podľa rakúskeho spolkového zákona o hazardných hrách sú totiž zakázané lotérie, pre ktoré nebola vydaná žiadna koncesia ani povolenie a ktoré nie sú vylúčené zo spolkového štátneho monopolu na hazardné hry. Organizovanie hazardných hier na automatoch bez potrebnej koncesie je trestné a možno zaň uložiť pokutu, ku ktorej sa pridávajú náhradný trest odňatia slobody, ako aj príspevok na trovy sankčného konania, ktorý je stanovený na 10 % uvedenej sankcie. Pokiaľ ide o dodržiavanie predmetných ustanovení právnickou osobou, v zásade sa považuje za zodpovedného ten, kto zastupuje spoločnosť voči tretím osobám.

Zástupca uvedenej spoločnosti bol uznaný vinným z týchto trestných činov, pričom mu bola najprv uložená pokuta vo výške 100 000 eur (t. j. 10 000 eur za každé porušenie) a náhradný trest odňatia slobody 30 dní (t. j. v trvaní tri dni za každé porušenie), a navyše zaplatenie 10 000 eur ako príspevku na trovy konania. V nadväznosti na opravné prostriedky podané proti tomuto rozhodnutiu boli tieto sankcie znížené na 40 000 eur, resp. 10 dní a 4 000 eur.

Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko), ktorý mal posúdiť zákonnosť takto nanovo stanovených sankcií, rozhodol položiť Súdnemu dvoru viacero prejudiciálnych otázok týkajúcich sa zlučiteľnosti dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy so slobodným poskytovaním služieb zakotveným v článku 56 ZFEÚ.

Súdny dvor vo svojom rozsudku spresnil najmä rozsah povinnosti vnútroštátnych súdov preskúmať z hľadiska tejto slobody vnútroštátny režim sankcií stanovený v oblasti hazardných hier.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod Súdny dvor uviedol, že je potrebné preskúmať samostatne pri každom z obmedzení uložených vnútroštátnou právnou úpravou v oblasti hazardných hier, vrátane ňou stanovených sankcií, či je táto vnútroštátna právna úprava vhodná na zabezpečenie dosiahnutia cieľa alebo cieľov uvádzaných predmetným členským štátom a či nejde nad rámec toho, čo je potrebné na ich dosiahnutie.

Keď má vnútroštátny súd rozhodnúť o zákonnosti sankcie v tejto oblasti, musí osobitne posúdiť zlučiteľnosť tejto sankcie so zreteľom na konkrétne spôsoby jej určenia so slobodným poskytovaním služieb v zmysle článku 56 ZFEÚ. Toto posúdenie sa musí vykonať, hoci ostatné obmedzenia týkajúce sa vytvorenia monopolu na hazardné hry už boli posúdené ako zlučiteľné s touto slobodou.

Súdny dvor ďalej konštatoval, že pokiaľ obmedzenia stanovené členskými štátmi v oblasti hazardných hier zodpovedajú naliehavým dôvodom všeobecného záujmu, zabezpečujú dosiahnutie sledovaného cieľa a nejdú nad rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné, uloženie sankcií slúži rovnakým naliehavým dôvodom všeobecného záujmu ako samotné obmedzenia. Prísnosť sankcií však musí byť primeraná závažnosti postihovaných porušení a musí rešpektovať zásadu proporcionality trestov zakotvenú v článku 49 ods. 3 Charty.

Pokiaľ ide v prvom rade o uloženie minimálnej pokuty za každý výherný prístroj, ktorý nie je povolený, bez hornej hranice celkovej výšky uložených pokút, Súdny dvor sa domnieval, že takéto opatrenie sa samo osebe nezdá byť neprimerané vzhľadom na závažnosť predmetných porušení. Iste, môže viesť k uloženiu vysokých peňažných sankcií, ale umožňuje eliminovať ekonomický prospech, ktorý by mohli priniesť sankcionované porušenia. Vnútroštátnemu súdu však prináleží ubezpečiť sa, že stanovená minimálna suma a celková výška uložených pokút nie sú neprimerané vzhľadom na tento prospech.

V druhom rade, pokiaľ ide o náhradný trest odňatia slobody, Súdny dvor uviedol, že jeho cieľom je zaručiť účinnú sankciu za trestné činy v prípade nemožnosti vymôcť pokutu a ani sa sám osebe nezdá byť neprimeraný vzhľadom na povahu a závažnosť predmetných porušení. V prejednávanej veci však možno uložiť taký trest za každý výherný prístroj a nie je stanovená nijaká horná hranica celkovej dĺžky trestov. Keďže kumulácia týchto trestov môže viesť k trestu odňatia slobody v značnej dĺžke, vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, že dĺžka uloženého trestu nie je neprimeraná vzhľadom na závažnosť konštatovaných porušení.

Napokon v treťom rade, pokiaľ ide o uloženie povinnosti zaplatiť príspevok na trovy konania vo výške 10 % uložených pokút, Súdny dvor zdôraznil, že vyberanie súdnych poplatkov prispieva k riadnemu fungovaniu súdneho systému ako zdroja financovania súdnej činnosti členských štátov. Vnútroštátny súd sa však musí uistiť, že tento príspevok nie je neprimeraný vzhľadom na skutočné náklady konania a neporušuje právo na prístup k súdu zakotvené v článku 47 Charty.

Pokiaľ ide o slobodné poskytovanie služieb, v tomto oddiele treba poukázať aj na rozsudok z 11. februára 2021, **Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp** (C-407/19 a C-471/19, [EU:C:2021:107](#))¹⁴¹, a rozsudok z 3. júna 2021, **TEAM POWER EUROPE** (C-784/19, [EU:C:2021:427](#))¹⁴².

141 | Tento rozsudok je uvedený v oddiele VII.2 „Sloboda usadiť sa“.

142 | Tento rozsudok je uvedený v oddiele XVI.4 „Kordinácia systémov sociálneho zabezpečenia“.

VIII. Hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo

1. Azylová politika

V kontexte migračnej krízy, ktorá už niekoľko rokov sužuje Európu, a vzhľadom na to zodpovedajúci príchod značného množstva žiadateľov o medzinárodnú ochranu do Únie, Súdny dvor aj naďalej rozhoduje v početných veciach týkajúcich sa azylovej politiky Únie. V tejto súvislosti treba uviesť štyri rozsudky.¹⁴³ Prvý rozsudok sa v rámci konania o nesplnenie povinnosti zaoberá dôvodmi neprípustnosti žiadostí o azyl stanovenými v smerniciach 2013/32¹⁴⁴ a 2013/33¹⁴⁵. Druhý rozsudok sa týka priznania, odvodené a na účely zachovania celistvosti rodiny, postavenia utečenca maloletému dieťaťu štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorému sa priznalo toto postavenie, a to aj v prípade, ak sa toto dieťa narodilo na území členského štátu a vďaka svojmu druhému rodičovi je štátnym príslušníkom iného tretieho štátu, v ktorom by mu nehrozilo prenasledovanie. Tretí rozsudok sa zaoberá pojmom „následná žiadosť“ o medzinárodnú ochranu v prípade, že tretí štát, ktorý sa zúčastňuje na mechanizme zavedenom nariadením č. 604/2013¹⁴⁶, zamietol prvú žiadosť. A napokon štvrtý rozsudok sa týka podmienok pre zánik postavenia utečenca.

Rozsudok zo 16. novembra 2021 (veľká komora), Komisia/Maďarsko (Trestnosť pomoci žiadateľom o azyl) (C-821/19, [EU:C:2021:930](#))

Maďarsko zmenilo v roku 2018 niektoré zákony týkajúce sa opatrení proti nelegálnemu prisťahovalectvu a prijalo okrem iného ustanovenie, ktoré jednak zaviedli nový dôvod neprípustnosti žiadostí o azyl a jednak kvalifikovali organizačnú činnosť vyvíjanú s cieľom umožniť osobám, ktoré nespĺňajú požiadavky stanovené vnútroštátnym právom v oblasti azylu, predložiť žiadosti o azyl, ako trestný čin, pričom voči osobám podozrivým zo spáchania takéhoto trestného činu stanovili opatrenia obmedzenia slobody pohybu.

Keďže Európska komisia dospela k záveru, že Maďarsko si prijatím týchto ustanovení nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice o konaniach a smernice o prijímaní, podala na Súdny dvor žalobu pre nesplnenie povinnosti.

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore žalobe Komisie v prevažnej časti vyhovel.

143| V tomto oddiele treba poukázať aj na stanovisko 1/19 (*Istanbulský dohovor*) zo 6. októbra 2021, v ktorom sa Súdny dvor vyjadril k právomoci Únie v súvislosti s podpisom Istanbulského dohovoru o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu. Tento rozsudok je uvedený v oddiele XIX.4 „Istanbulský dohovor o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu“.

144| Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60, ďalej len „smernica o konaniach“).

145| Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 96, ďalej len „smernica o prijímaní“).

146| Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31, ďalej len „nariadenie Dublin III“).

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor po prvé rozhodol, že Maďarsko si nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice o konaniach¹⁴⁷, keď umožnilo zamietnuť žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú z dôvodu, že žiadateľ prišiel na jeho územie cez štát, v ktorom nie je vystavený prenasledovaniu alebo riziku vážneho bezprávia, alebo v ktorom je zaručený primeraný stupeň ochrany. V smernici o konaniach¹⁴⁸ sú totiž taxatívne vymenované situácie, v ktorých môžu členské štáty považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú. Dôvod neprípustnosti zavedený maďarskou právnou úpravou však nezodpovedá žiadnej z týchto situácií.¹⁴⁹

Po druhé Súdny dvor rozhodol, že Maďarsko si tým, že vo svojom vnútroštátnom práve trestnoprávne postihuje konanie akejkoľvek osoby, ktorá v rámci organizačnej činnosti poskytuje pomoc pri podávaní alebo predkladaní žiadosti o azyl na jeho území, ak je možné bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že táto osoba si bola vedomá toho, že takejto žiadosti nemožno podľa maďarského práva vyhovieť, nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice o konaniach¹⁵⁰ a smernice o prijímaní¹⁵¹.

Na to, aby Súdny dvor dospel k tomuto záveru, preskúmal jednak, či maďarská právna úprava, ktorá zakotvuje tento trestný čin, predstavuje obmedzenie práv vyplývajúcich zo smerníc o konaniach a o prijímaní, a jednak, či toto obmedzenie môže byť odôvodnené podľa práva Únie.

V prvom rade Súdny dvor najprv overil, že niektoré z činností pomoci žiadateľom o medzinárodnú ochranu podľa smerníc o konaniach a o prijímaní patria do pôsobnosti maďarskej právnej úpravy, a následne konštatoval, že táto právna úprava predstavuje obmedzenie práv zakotvených v týchto smerniciach. Táto právna úprava konkrétne obmedzuje jednak právo na prístup k žiadateľom o medzinárodnú ochranu a na komunikáciu s nimi¹⁵² a jednak účinnosť práva zaručeného žiadateľom o azyl poradiť sa na vlastné náklady s právnym alebo iným poradcom.¹⁵³

V druhom rade Súdny dvor dospel k záveru, že takéto obmedzenie nemožno odôvodniť cieľmi, na ktoré sa odvoláva maďarský zákonodarca, a to bojom proti napomáhaniu zneužívaniu azylového konania a nelegálnemu prisťahovalectvu založenému na podvode.

Pokiaľ ide o prvý z týchto cieľov, Súdny dvor uviedol, že maďarská právna úprava postihuje aj konanie, ktoré nemožno považovať za podvodné alebo zneužívajúce praktiky. Hneď ako totiž možno predložiť dôkaz o tom, že dotknutá osoba vedela o tom, že jednotlivec, ktorému poskytla pomoc, nemôže získať postavenie utečenca

147| Článok 33 ods. 2 smernice o konaniach, ktorý vymenúva situácie, v ktorých členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú.

148| Článok 33 ods. 2 smernice o konaniach.

149| Pozri rozsudok zo 14. mája 2020, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, [EU:C:2020:367](#), body 149, 151 a 161 až 164).

150| Článok 8 ods. 2 smernice o konaniach týkajúci sa prístupu organizácií a osôb poskytujúcich žiadateľom poradenstvo a konzultácie k týmto žiadateľom, ako aj článok 22 ods. 1 tejto smernice týkajúci sa práva na právnu pomoc a zastúpenie vo všetkých fázach konania.

151| Článok 10 ods. 4 smernice o prijímaní týkajúci sa prístupu do zariadenia určeného na zaistenie, a to osobitne vo vzťahu k právnym zástupcom alebo poradcom a osobám zastupujúcim mimovládne organizácie.

152| Tieto práva sú priznané osobám a organizáciám poskytujúcim pomoc žiadateľom o medzinárodnú ochranu v článku 8 ods. 2 smernice o konaniach a v článku 10 ods. 4 smernice o prijímaní.

153| Toto právo je zaručené článkom 22 ods. 1 smernice o konaniach.

podľa maďarského práva, akákoľvek pomoc poskytnutá v rámci organizačnej činnosti s cieľom uľahčiť predloženie alebo podanie žiadosti o azyl, aj keby bola táto pomoc poskytnutá v prísnom súlade s procesnými pravidlami a bez úmyslu uviesť rozhodujúci orgán do skutkového omylu, môže byť trestne sankcionovaná.

Predovšetkým by sa tak trestnému stíhaniu vystavil každý, kto by poskytol pomoc s predložením alebo podaním žiadosti o azyl v Maďarsku, a to s vedomím, že táto žiadosť nemôže vzhľadom na pravidlá maďarského práva uspieť, pričom by sa však domnieval, že tieto pravidlá sú okrem iného v rozpore s právom Únie. Tým by títo žiadatelia mohli byť zbavení pomoci, ktorá by im umožnila v neskoršom štádiu konania o udelení azylu napadnúť legalitu vnútroštátnej právnej úpravy uplatniteľnej na ich situáciu, a to osobitne vzhľadom na právo Únie.

Okrem toho tieto právne predpisy sankcionujú pomoc poskytnutú osobe na účely podania alebo predloženia žiadosti o azyl za predpokladu, že táto osoba nebola vystavená prenasledovaniu a nečelila hrozbe prenasledovania prinajmenšom v jednom zo štátov, cez ktoré prechádzala pred príchodom do Maďarska. Smernica o konaniach pritom bráni tomu, aby bola žiadosť o azyl zamietnutá ako neprípustná z takéhoto dôvodu. Takúto pomoc preto nemožno v žiadnom prípade považovať za podvodné alebo zneužívajúce konanie.

Súdny dvor napokon uviedol, že táto právna úprava, ktorá nevyklučuje možnosť trestne stíhať určitú osobu len na základe preukázania bez dôvodných pochybností, že táto osoba nemohla nevedieť o tom, že žiadateľ, ktorému poskytla pomoc, nespĺňa podmienky na udelenie azylu, ukladá osobám, ktoré majú v úmysle poskytnúť takúto pomoc už vo fáze podania alebo predloženia žiadosti o azyl, preskúmať, či táto žiadosť môže podľa maďarského práva uspieť. Pritom jednak nemožno od týchto osôb očakávať, že budú vykonávať takúto kontrolu, a to tým skôr, že žiadatelia môžu mať ťažkosti uviesť už v tomto štádiu relevantné skutočnosti, ktoré odôvodňujú, aby im bolo priznané postavenie utečenca. Navyše riziko, že dotknutá osoba bude čeliť obzvlášť prísnej trestnoprávnej sankcii, konkrétne odňatiu slobody, len z toho dôvodu, že nemohla nevedieť o tom, že žiadosť o azyl je odsúdená na neúspech, spôsobuje neistotu, pokiaľ ide o zákonnosť akejkoľvek pomoci zameranej na to, aby bolo možné uskutočniť tieto dve zásadné štádiá konania o udelení azylu. Táto právna úprava teda môže veľmi silne odrádzať kohokoľvek, kto má v úmysle poskytnúť pomoc v týchto štádiách konania, hoci táto pomoc má len umožniť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny uplatniť svoje základné právo požiadať o azyl v členskom štáte, pričom presahuje rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa boja proti podvodným alebo zneužívajúcim praktikám.

Pokiaľ ide o druhý cieľ sledovaný maďarskou právnou úpravou, Súdny dvor rozhodol, že poskytovanie pomoci na účely podania žiadosti o azyl v členskom štáte nemožno považovať za činnosť podporujúcu nezákonný vstup alebo pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na území tohto členského štátu, takže kriminalizácia zavedená maďarskou právnou úpravou nie je vhodným opatrením na sledovanie takéhoto cieľa.

Súdny dvor napokon rozhodol, že Maďarsko si tým, že odoprelo právo priblížiť sa ku svojim vonkajším hraniciam akejkoľvek osobe podozrivej z toho, že v rámci organizačnej činnosti poskytla pomoc pri podávaní alebo predkladaní žiadosti o azyl na jeho území, ak je možné bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že táto osoba si bola vedomá toho, že takejto žiadosti nemožno vyhovieť, nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice o konaniach¹⁵⁴ a smernice o prijímaní¹⁵⁵. Táto právna úprava totiž tým, že zavádza, že dotknutá osoba je podozrivá zo spáchania trestného činu v dôsledku pomoci poskytnutej za uvedených okolností, hoci tento trestný čin je v rozpore s právom Únie, obmedzuje práva zaručené uvedenými smernicami. Z toho vyplýva, že takéto obmedzenie nemôže byť vzhľadom na právo EÚ primerane odôvodnené.

154| Článok 8 ods. 2, článok 12 ods. 1 písm. c) a článok 22 ods. 1 smernice o konaniach.

155| Článok 10 ods. 4 smernice o prijímaní.

Rozsudok z 9. novembra 2021 (veľká komora), Bundesrepublik Deutschland (Zachovanie celistvosti rodiny) (C-91/20, [EU:C:2021:898](#))

Žalobkyňa vo veci samej LW, ktorá je tuniskou štátnou príslušníčkou, sa narodila v Nemecku v roku 2017 tuniskej matke, ktorej žiadosť o azyl nebola úspešná, a sýrskemu otcovi, ktorému bolo v roku 2015 priznané postavenie utečenca. Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, Nemecko) svojím rozhodnutím zamietol žiadosť o azyl podanú v mene LW.

Keďže súd, na ktorý bola podaná žaloba proti tomuto rozhodnutiu, jej nevyhovel, LW podala proti rozsudku tohto súdu opravný prostriedok „Revision“ na vnútroštátny súd Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

Vnútroštátny súd uvádzal, že LW nemá svoj vlastný nárok na priznanie postavenia utečenca. Mohla by totiž prijať účinnú ochranu v Tunisku, ktorého je štátnou príslušníčkou. LW však podľa neho spĺňa podmienky stanovené vnútroštátnou právnou úpravou¹⁵⁶ na to, aby jej bolo na účely ochrany rodiny v rámci azylu odvodene priznané postavenie utečenca ako maloletému dieťaťu rodiča, ktorému sa priznalo toto postavenie. Táto právna úprava by sa mala vykladať v tom zmysle, že postavenie utečenca sa má priznať aj dieťaťu, ktoré sa narodilo v Nemecku a vďaka svojmu druhému rodičovi je štátnym príslušníkom tretieho štátu, na území ktorého mu nehrozí prenasledovanie.

Vnútroštátny súd sa pýtal, či je takýto výklad nemeckého práva zlučiteľný so smernicou 2011/95¹⁵⁷, a preto prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu článku 3¹⁵⁸ a článku 23 ods. 2¹⁵⁹ uvedenej smernice. Vo svojom rozsudku Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore odpovedal, že tieto ustanovenia nebránia tomu, aby členský štát na základe priaznivejších vnútroštátnych ustanovení priznal odvodene a na účely zachovania celistvosti rodiny postavenie utečenca maloletému nezosobášenému dieťaťu štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorému sa priznalo toto postavenie, a to aj v prípade, ak sa toto dieťa narodilo na území tohto členského štátu a vďaka svojmu druhému rodičovi je štátnym príslušníkom iného tretieho štátu, v ktorom by mu nehrozilo prenasledovanie. Zlučiteľnosť takýchto vnútroštátnych ustanovení so smernicou o oprávnení II však predpokladá, že na dieťa sa nevzťahuje žiadny z dôvodov vylúčenia uvedených v tejto smernici a že na základe svojej štátnej príslušnosti alebo inej okolnosti charakterizujúcej jeho osobné právne postavenie nemá v uvedenom členskom štáte právo na lepšie zaobchádzanie, než je to, ktoré vyplýva z priznania postavenia utečenca.

156| V prejednávanej veci § 26 ods. 2 a 5 Asylgesetz (zákon o práve na azyl) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej. Tieto ustanovenia spoločne stanovujú, že maloletému nezosobášenému dieťaťu utečenca sa na jeho žiadosť poskytne medzinárodná ochrana, ak postavenie nadobudnuté jeho rodičom má konečnú povahu.

157| Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9, ďalej len „smernica o oprávnení II“).

158| Toto ustanovenie upravuje možnosť členských štátov zaviesť alebo zachovávať výhodnejšie normy pre určovanie, kto je osobou spĺňajúcou podmienky na priznanie postavenia utečenca, a pre určenie obsahu medzinárodnej ochrany, pokiaľ sú tieto normy zlučiteľné so smernicou.

159| Toto ustanovenie, ktorého cieľom je zaručiť zachovanie celistvosti rodiny osoby, ktorej sa poskytla medzinárodná ochrana, ak jej rodinní príslušníci individuálne nespĺňajú podmienky nevyhnutné na priznanie takejto ochrany, stanovuje rozšírenie niektorých z výhod, priznaných oprávnenej osobe na uvedených členov.

Posúdenie Súdny dvorom

Po prvé Súdny dvor konštatoval, že dieťa nachádzajúce sa v situácii, o akú ide vo veci samej, nespĺňa podmienky na to, aby sa jemu osobne priznalo postavenie utečenca na základe režimu zavedeného smernicou o oprávnení II.

Z uvedenej smernice totiž vyplýva, že postavenie utečenca si vyžaduje splnenie dvoch podmienok, ktoré sa týkajú jednak obáv z prenasledovania a jednak chýbajúcej ochrany pred prenasledovaním zo strany tretieho štátu, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom. LW by pritom mohla požívať účinnú ochranu v Tunisku. Súdny dvor v tejto súvislosti pripomína, že podľa režimu zavedeného smernicou o oprávnení II nemožno žiadosti o medzinárodnú ochranu jednotlivu vyhovieť len z toho dôvodu, že rodinný príslušník žiadateľa má oprávnenú obavu z prenasledovania alebo by čelil skutočnému riziku vážneho bezprávia, ak sa preukáže, že napriek jeho vzťahu s týmto rodinným príslušníkom a osobitnej zraniteľnosti, ktorá z toho vyplýva, samotný žiadateľ nie je vystavený prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu.¹⁶⁰

Po druhé Súdny dvor uviedol, že smernica o oprávnení II nestanovuje odvodené rozšírenie postavenia utečenca na rodinných príslušníkov utečenca, ktorí individuálne nespĺňajú podmienky priznania tohto postavenia. Článok 23 tejto smernice sa totiž obmedzuje na to, že ukladá členským štátom upraviť svoje vnútroštátne právo tak, aby sa takíto rodinní príslušníci mohli v rozsahu, v akom je to v súlade s ich osobným právnym postavením, dožadovať určitých výhod, ktoré zahŕňajú vydanie povolenia na pobyt alebo prístup k zamestnaniu a ktorých cieľom je zachovať celistvosť rodiny. Povinnosť členských štátov stanoviť prístup k týmto výhodám sa okrem iného nevzťahuje na deti osoby, ktorej sa poskytla medzinárodná ochrana, narodené v hostiteľskom členskom štáte v rodine založenej v tomto štáte.

Po tretie s cieľom určiť, či členský štát môže napriek tomu odvodene a na účely zachovania celistvosti rodiny priznať postavenie utečenca dieťaťu nachádzajúcemu sa v situácii, ako je situácia LW, Súdny dvor pripomenul, že článok 3 smernice o oprávnení II umožňuje členským štátom zaviesť alebo zachovávať výhodnejšie normy pre určovanie, kto spĺňa podmienky na priznanie postavenia utečenca, pokiaľ sú tieto normy zlučiteľné s touto smernicou.

Takéto normy sú nezlučiteľné so smernicou najmä vtedy, ak sú zamerané na priznanie postavenia utečenca štátnym príslušníkom tretích štátov nachádzajúcim sa v situáciách, ktoré vôbec nesúvisia s logikou medzinárodnej ochrany.¹⁶¹ Vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá na účely zachovania celistvosti rodiny utečencov stanovuje automatické odvodené rozšírenie postavenia utečenca na maloleté dieťa osoby, ktorej bolo toto postavenie priznané, bez ohľadu na to, či toto dieťa individuálne spĺňa alebo nespĺňa podmienky na priznanie uvedeného postavenia, a to aj vtedy, keď sa uvedené dieťa narodilo v hostiteľskom členskom štáte, pritom vykazuje súvislosť s logikou medzinárodnej ochrany.

Súdny dvor však uviedol, že môžu nastať situácie, v ktorých by takéto automatické rozšírenie bolo napriek existencii tejto súvislosti nezlučiteľné so smernicou o oprávnení II.

Na jednej strane teda výhrada uvedená v článku 3 tejto smernice bráni tomu, aby členský štát prijal ustanovenia priznávajúce postavenie utečenca osobe, pri ktorej je to vylúčené v zmysle článku 12 ods. 2 uvedenej smernice. Vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, však takéto osoby vylučuje z možnosti rozšírenia postavenia utečenca.

¹⁶⁰ Pozri rozsudok zo 4. októbra 2018, *Ahmedbekova* (C-652/16, [EU:C:2018:801](#), bod 50).

¹⁶¹ Pozri rozsudok zo 4. októbra 2018, *Ahmedbekova* (C-652/16, [EU:C:2018:801](#), bod 71).

Na druhej strane výhrada uvedená v článku 23 ods. 2 smernice o oprávnení II vylučuje, aby sa výhody priznané osobe, ktorej sa poskytla medzinárodná ochrana, rozšírili na jej rodinného príslušníka, ak by to bolo nezlučiteľné s osobným právnym postavením uvedeného rodinného príslušníka. Súdny dvor spresnil rozsah tejto výhrady, ktorá sa musí dodržať aj vtedy, keď členský štát uplatňuje výhodnejšie normy prijaté v súlade s článkom 3 tejto smernice, podľa ktorých sa postavenie priznané osobe, ktorej sa poskytla medzinárodná ochrana, automaticky rozširuje na jej rodinných príslušníkov bez ohľadu na splnenie podmienok na priznanie tohto postavenia.

V tejto súvislosti by bolo nezlučiteľné s osobným právnym postavením dieťaťa, ktorému sa poskytla medzinárodná ochrana a ktoré individuálne nespĺňa podmienky na priznanie tejto ochrany, aby sa naň rozšírili výhody uvedené v článku 23 ods. 2 smernice o oprávnení II alebo postavenie priznané tejto osobe, pokiaľ má toto dieťa štátnu príslušnosť hostiteľského členského štátu alebo inú štátnu príslušnosť, ktorá mu vzhľadom na všetky okolnosti charakterizujúce jeho osobné právne postavenie dáva právo na lepšie zaobchádzanie v tomto členskom štáte, než je zaobchádzanie vyplývajúce z takéhoto rozšírenia. Tento výklad výhrady uvedenej v článku 23 ods. 2 smernice o oprávnení II zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa, na základe ktorého sa musí vykladať a uplatňovať toto ustanovenie.

V prejednávanej veci sa nezdá, že by LW mala na základe svojej tuniskej štátnej príslušnosti alebo inej skutočnosti charakterizujúcej jej osobné právne postavenie právo na lepšie zaobchádzanie v Nemecku, než je zaobchádzanie vyplývajúce z odvodeného rozšírenia postavenia utečenca priznaného jej otcovi.

Napokon Súdny dvor spresnil, že to, či je so smernicou o oprávnení II zlučiteľné uplatnenie priaznivejších vnútroštátnych ustanovení, akými sú ustanovenia dotknuté vo veci samej, na situáciu, akou je situácia LW, nezávisí od toho, či sa LW a jej rodičia môžu usadiť v Tunisku. Keďže cieľom článku 23 tejto smernice je umožniť utečencovi požívať práva priznané týmto postavením pri zachovaní celistvosti jeho rodiny v hostiteľskom členskom štáte, existencia možnosti rodiny LW usadiť sa v Tunisku nemôže odôvodniť to, aby sa výhrada uvedená v odseku 2 tohto ustanovenia chápala tak, že vylučuje priznať LW postavenie utečenca, pretože takýto výklad by znamenal, že jeho otec sa vzdá práva na azyl, ktorý mu bol priznaný v Nemecku.

Rozsudok z 20. mája 2021, L.R. (Žiadosť o azyl zamietnutá Nórskom) (C-8/20, EU:C:2021:404)

V roku 2008 L.R., iránsky štátny príslušník, podal žiadosť o azyl v Nórsku. Jeho žiadosť bola zamietnutá a bol odovzdaný iránskym orgánom. V roku 2014 podal L.R. novú žiadosť v Nemecku. Keďže nariadenie Dublin III, ktoré umožňuje určit členský štát zodpovedný za preskúmanie žiadosti o medzinárodnú ochranu, vykonáva aj Nórsko¹⁶², nemecké orgány kontaktovali orgány tejto krajiny, aby ich požiadali o prevzatie L.R. Tieto orgány to však zamietli, keďže sa domnievali, že Nórsko už nie je zodpovedné za posúdenie jeho žiadosti, a to v súlade s nariadením Dublin III.¹⁶³ Nemecké orgány následne zamietli žiadosť L.R. o azyl ako neprípustnú, pričom sa domnievali, že ide o „druhá žiadosť“ a že v takom prípade neboli splnené podmienky potrebné na odôvodnenie začatia nového azylového konania. L.R. teda podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Správny súd Šlezvicko-Holštajnsko, Nemecko).

¹⁶² Na základe dohody medzi Európskym spoločenstvom a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o kritériách a mechanizmoch na určenie štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte alebo na Islande, alebo v Nórsku (Ú. v. ES L 93, 2001, s. 40; Mim. vyd. 19/004, s. 78, ďalej len „dohoda medzi Úniou, Islandom a Nórskom“).

¹⁶³ Pozri článok 19 ods. 3 nariadenia Dublin III.

V tomto kontexte tento súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku s cieľom objasniť pojem „následná žiadosť“ definovaný v smernici o konaniach.¹⁶⁴ Členské štáty totiž môžu zamietnuť následnú žiadosť ako neprípustnú, ak neuvádza novú skutočnosť alebo zistenie.¹⁶⁵

Podľa Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Správny súd Šlezvicko-Holštajnsko, Nemecko) zo smernice o konaniach nepochybne vyplýva, že žiadosť o medzinárodnú ochranu nemožno považovať za „následnú žiadosť“, ak sa prvé konanie, ktoré viedlo k zamietnutiu, uskutočnilo nie v inom členskom štáte Únie, ale v tretej krajine. Podľa tohto súdu by sa však táto smernica mala vykladať širšie vzhľadom na účasť Nórska na spoločnom európskom azylovom systéme na základe dohody medzi Úniou, Islandom a Nórskom, takže členské štáty nie sú povinné vykonať prvé úplné azylové konanie v situácii, o akú ide vo veci samej.

Súdny dvor vo svojom rozsudku s touto analýzou nesúhlasil a rozhodol, že právo Únie¹⁶⁶ bráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú z dôvodu, že dotknutá osoba podala predchádzajúcu žiadosť o priznanie postavenia utečenca v tretej krajine, ktorá vykonáva nariadenie Dublin III, v súlade s dohodou medzi Úniou, Islandom a Nórskom, a že táto žiadosť bola zamietnutá.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor pripomenul, že pojem „následná žiadosť“ je definovaný v smernici o konaniach ako „ďalšia žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná po prijatí konečného rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti“¹⁶⁷. Z tejto smernice¹⁶⁸ pritom jasne vyplýva, že na jednej strane žiadosť adresovanú tretej krajine nemožno chápať ako „žiadosť o medzinárodnú ochranu“, a na druhej strane, že rozhodnutie prijaté treťou krajinou nemôže patriť pod definíciu „konečného rozhodnutia“. Preto existencia skoršieho rozhodnutia tretej krajiny, ktorým bola zamietnutá žiadosť o priznanie postavenia utečenca, neumožňuje kvalifikovať žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú dotknutou osobou členskému štátu po prijatí tohto skoršieho rozhodnutia ako „následnú žiadosť“.

Súdny dvor dodal, že existencia dohody medzi Úniou, Islandom a Nórskom je v tejto súvislosti irelevantná. Hoci totiž podľa tejto dohody Nórsko vykonáva určité ustanovenia nariadenia Dublin III, neplatí to pre ustanovenia smernice o oprávnení II alebo smernice o konaniach. V situácii, o akú ide v prejednávanej veci, teda členský štát, v ktorom dotknutá osoba podala novú žiadosť o medzinárodnú ochranu, bezpochyby môže v prípade potreby požiadať Nórsko o prevzatie dotknutej osoby. Ak však takéto prevzatie nie je možné alebo k nemu nedôjde, dotknutý členský štát nie je oprávnený domnievať sa, že nová žiadosť predstavuje „následnú žiadosť“, ktorú by prípadne bolo možné vyhlásiť za neprípustnú. Okrem toho za predpokladu, že nórsky azylový systém stanovuje úroveň ochrany žiadateľov o azyl rovnocennú tej, ktorú stanovuje právo Únie, táto okolnosť nemôže viesť k odlišnému záveru. Na jednej strane totiž zo znenia ustanovení smernice o konaniach jasne vyplýva, že pri súčasnom stave nemožno tretiu krajinu na účely uplatnenia predmetného dôvodu neprípustnosti považovať za členský štát. Na druhej strane takéto považovanie tretej krajiny za členský štát nemôže závisieť od posúdenia konkrétnej úrovne ochrany žiadateľov o azyl v dotknutej tretej krajine bez toho, aby došlo k narušeniu právnej istoty.

164| Článok 2 písm. q) smernice o konaniach.

165| Pozri článok 33 ods. 2 písm. d) smernice o konaniach.

166| Konkrétne článok 33 ods. 2 písm. d) smernice o konaniach v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice.

167| Článok 2 písm. q) smernice o konaniach.

168| Článok 2 písm. b) a e) smernice o konaniach.

Rozsudok z 20. januára 2021, Secretary of State for the Home Department (C-255/19, EU:C:2021:36)

OA je somálsky štátny príslušník, ktorý patrí k menšinovému klanu (Reer Hamar). OA a jeho manželka boli v priebehu 90. rokov prenasledovaní milíciou väčšinového klanu (Hawiye). Z dôvodu tohto prenasledovania utiekli v roku 2001 zo Somálska a manželka OA získala postavenie utečenca v Spojenom kráľovstve. V roku 2003 sa OA k nej pripojil a tiež získal postavenie utečenca ako osoba závislá od svojej manželky.

V septembri 2016 však Secretary of State for the Home Department (ministerstvo vnútra, Spojené kráľovstvo) zrušilo postavenie OA ako utečenca z dôvodu, že menšinové klany už nie sú v Somálsku prenasledované a tento štát zabezpečuje účinnú ochranu. V tejto súvislosti podľa smernice 2004/83¹⁶⁹ sa postavenie utečenca skončí, ak zaniknú okolnosti odôvodňujúce jeho priznanie a dotknutá osoba už nemôže ďalej „odmietnuť ochranu štátu, ktorého je štátnym príslušníkom“¹⁷⁰. OA podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [Druhostupňový súd (oddelenie pre imigračné a azylové veci), Spojené kráľovstvo]. Tvrdil, že sa stále obáva prenasledovania a že somálske orgány ho nemôžu chrániť. Okrem toho tvrdil, že existenciu dostatočnej „ochrany“ v jeho krajine pôvodu nemožno vyvodiť zo sociálnej a finančnej podpory zo strany rodiny alebo iných členov klanu, ktorí sú súkromnými a nie štátnymi aktérmi.

V tomto kontexte vnútroštátny súd, ktorému bola vec predložená, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku s cieľom v podstate určiť, či prípadná sociálna a finančná podpora zabezpečovaná súkromnými aktérmi, akými sú rodina alebo klan, umožňuje dospieť k záveru o existencii „ochrany“ v zmysle smernice o oprávnení a či je takáto podpora relevantná na účely posúdenia účinnosti alebo dostupnosti ochrany poskytovanej štátom alebo na účely určenia pretrvávania opodstatnenej obavy z prenasledovania. Okrem toho sa tento súd pýtal, či kritériá upravujúce preskúmanie tejto ochrany uskutočnené pri analýze zániku postavenia utečenca sú rovnaké ako kritériá uplatnené na priznanie tohto postavenia.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor rozhodol, že „ochrana“ uvedená v ustanoveniach smernice o oprávnení I v súvislosti so zánikom postavenia utečenca musí spĺňať rovnaké požiadavky, aké vyplývajú z ustanovení upravujúcich priznanie tohto postavenia.¹⁷¹ V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil symetriu medzi priznaním postavenia utečenca a zánikom postavenia utečenca. Smernica o oprávnení I totiž stanovuje stratu postavenia utečenca, ak už nie sú splnené podmienky na priznanie tohto postavenia. Okolnosti preukazujúce neschopnosť, alebo naopak schopnosť krajiny pôvodu zabezpečiť ochranu proti aktom prenasledovania teda predstavujú rozhodujúci prvok pri posudzovaní na účely priznania, prípadne zániku postavenia utečenca. Takýto zánik teda znamená, že zmenou okolností boli odstránené príčiny, ktoré viedli k priznaniu postavenia utečenca.

¹⁶⁹ Smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, 2004, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96, ďalej len „smernica o oprávnení I“). Táto smernica bola s účinnosťou od 21. decembra 2013 zrušená smernicou o oprávnení II.

¹⁷⁰ Pozri článok 11 ods. 1 písm. e) smernice o oprávnení I.

¹⁷¹ Pozri článok 11 ods. 1 písm. e) a článok 2 písm. c) smernice o oprávnení I. Pokiaľ ide o predmetné požiadavky, pozri článok 7 ods. 1 a 2 tejto smernice.

V druhom rade Súdny dvor tvrdil, že prípadná sociálna a finančná podpora poskytnutá súkromnými aktérmi, ako sú rodina alebo klan štátneho príslušníka tretej krajiny, nezodpovedá požiadavkám ochrany vyplývajúcim zo smernice o oprávnení I. V dôsledku toho táto podpora nie je relevantná ani na posúdenie účinnosti alebo dostupnosti ochrany poskytovanej štátom,¹⁷² ani na určenie, či pre dotknutého štátneho príslušníka ešte existuje opodstatnená obava z prenasledovania.¹⁷³

Aby bolo možné dospieť k tomuto záveru, Súdny dvor najprv zdôraznil, že ochrana pred aktmi prenasledovania sa vo všeobecnosti považuje za poskytnutú, ak štát alebo strany, alebo organizácie, ktoré kontrolujú štát alebo podstatnú časť jeho územia, prijímú primerané opatrenia na zabránenie týmto aktom, najmä ak disponujú účinným súdnym systémom umožňujúcim odhaliť, stíhať a sankcionovať takéto činy, a ak má žiadateľ prístup k tejto ochrane. Okrem toho Súdny dvor pripomenul, že na to, aby sa príslušné akty mohli kvalifikovať ako akty prenasledovania, musia byť svojou povahou dostatočne závažné alebo opakované, aby predstavovali závažné porušovanie základných ľudských práv, alebo musia byť kumuláciou rôznych opatrení, ktorá je dostatočne závažná, aby mala na jednotlivca rovnaký vplyv ako takéto porušovanie. Podľa Súdneho dvora však samotná sociálna a finančná podpora zo strany rodiny alebo klanu sama osebe nemôže predchádzať aktom prenasledovania alebo ich sankcionovať, a preto ju nemožno považovať za pomoc zabezpečujúcu ochranu proti týmto aktom. Je to tak najmä vtedy, keď cieľom takejto sociálnej a finančnej podpory nie je zabezpečiť ochranu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny proti takýmto aktom, ale jeho presídlenie do jeho krajiny pôvodu.

Súdny dvor preto ďalej konštatoval, že takáto sociálna a finančná podpora nie je relevantná na účely posúdenia účinnosti alebo dostupnosti ochrany poskytovanej štátom. V tejto súvislosti poznamenal, že hospodárske ťažkosti v zásade nepatria pod pojem „prenasledovanie“¹⁷⁴, takže podpora smerujúca k náprave takýchto ťažkostí by v zásade nemala mať vplyv na posúdenie dostatočnosti štátnej ochrany proti aktom prenasledovania. Okrem toho Súdny dvor dodal, že aj keby klany poskytovali – nad rámec takejto sociálnej a finančnej podpory – aj ochranu bezpečnosti, túto ochranu nemožno v žiadnom prípade zohľadniť na účely overenia, či ochrana štátu spĺňa požiadavky smernice o oprávnení.

Napokon podľa Súdneho dvora obava pred prenasledovaním nemôže byť vylúčená nezávisle od požiadaviek ochrany vyplývajúcich zo smernice o oprávnení z dôvodu sociálnej a finančnej podpory zabezpečovanej rodinou alebo klanom dotknutej osoby. Podmienky týkajúce sa postavenia utečenca, ktoré súvisia jednak s obavami z prenasledovania v jeho krajine pôvodu a jednak s neexistenciou ochrany proti aktom prenasledovania, sú totiž vnútorne spojené. Na určenie, či je táto obava opodstatnená, je preto potrebné zohľadniť existenciu alebo neexistenciu ochrany proti takýmto aktom. Táto ochrana však umožňuje dospieť k záveru o neexistencii takejto obavy len vtedy, ak spĺňa požiadavky vyplývajúce zo smernice o oprávnení.¹⁷⁵ Vzhľadom na existujúcu vnútornú prepojenosť medzi podmienkami týkajúcimi sa obavy pred prenasledovaním a podmienkami týkajúcimi sa ochrany pred aktmi prenasledovania totiž tieto podmienky nemožno skúmať v závislosti od odlišného kritéria ochrany, ale musia sa posudzovať s ohľadom na požiadavky stanovené v tejto smernici. Podľa Súdneho dvora výklad, podľa ktorého ochrana existujúca v tretej krajine pôvodu môže vylúčiť opodstatnenú obavu pred prenasledovaním, aj keď nespĺňa tieto požiadavky, by mohol spochybniť minimálne požiadavky stanovené v uvedenej smernici.

172| Pozri článok 7 ods. 1 písm. a) smernice o oprávnení I.

173| Pozri článok 11 ods. 1 písm. e) smernice o oprávnení I v spojení s jej článkom 2 písm. c).

174| Pozri článok 9 smernice o oprávnení I.

175| Pozri najmä článok 7 ods. 2 smernice o oprávnení I.

2. Pristáhovalecká politika

Rozsudok zo 14. januára 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Návrat maloletej osoby bez sprievodu) (C-441/19, [EU:C:2021:9](#))

TQ, ako maloletá osoba bez sprievodu v tom čase vo veku 15 rokov a štyri mesiace, podal v júni 2017 v Holandsku žiadosť o udelenie povolenia na pobyt na dobu určitú na základe práva na azyl. V rámci tejto žiadosti TQ uviedol, že sa narodil v roku 2002 v Guinei. Po smrti tety, u ktorej žil v Sierra Leone, TQ pricestoval do Európy. V Amsterdame (Holandsko) bol obeťou obchodovania s ľuďmi a sexuálneho zneužívania, v dôsledku čoho v súčasnosti trpí vážnymi psychickými problémami. V marci 2018 Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť, Holandsko, ďalej len „štátny tajomník“) *ex officio* rozhodol, že TQ sa neprizná povolenie na pobyt na dobu určitú, pričom vnútroštátny súd spresnil, že TQ nemôže získať postavenie utečenca ani doplnkovú ochranu. Podľa holandského práva sa rozhodnutie štátneho tajomníka považuje za rozhodnutie o návrate.

V apríli 2018 TQ podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu na vnútroštátny súd, pričom okrem iného uviedol, že nevie, kde bývajú jeho rodičia, pri svojom návrate by ich ani nedokázal spoznať, nepozná žiadneho ďalšieho člena svojej rodiny a ani nevie, či existujú.

Vnútroštátny súd uviedol, že holandská právna úprava rozlišuje medzi maloletými osobami bez sprievodu na základe ich veku. Pokiaľ ide o maloleté osoby mladšie ako 15 rokov ku dňu podania žiadosti o azyl, pred prijatím rozhodnutia o tejto žiadosti sa podľa neho vykoná vyšetrovanie týkajúce sa existencie primeraného prijatia v štáte návratu podľa článku 10 smernice 2008/115¹⁷⁶, pričom ak by takéto primerané prijatie neexistovalo, týmto maloletým osobám sa udelí riadne povolenie na pobyt. V prípade maloletých osôb vo veku 15 alebo viac rokov ku dňu podania žiadosti o azyl, akou je TQ, sa takéto vyšetrovanie neuskutoční, pričom sa zdá, že holandské orgány majú tendenciu vyčkávať, kým dotknuté maloleté osoby dosiahnu vek 18 rokov, aby vykonali rozhodnutie o návrate. Pobyt maloletej osoby bez sprievodu vo veku aspoň 15 rokov v Holandsku počas obdobia medzi jej žiadosťou o azyl a nadobudnutím plnoletosti je teda podľa tohto súdu neoprávnený, ale tolerovaný.

V tejto súvislosti vnútroštátny súd rozhodol opýtať sa Súdneho dvora na súlad rozlišovania zavedeného holandskou právnou úpravou medzi maloletými osobami bez sprievodu staršími ako 15 rokov a maloletými osobami bez sprievodu mladšími ako 15 rokov s právom Únie.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor rozhodol, že ak má členský štát v úmysle vydať rozhodnutie o návrate maloletej osoby bez sprievodu podľa smernice o návrate, musí nevyhnutne vo všetkých štádiách konania zohľadniť najlepší záujem dieťaťa¹⁷⁷, čo znamená vykonať celkové a dôkladné posúdenie situácie tejto maloletej osoby. Ak by dotknutý členský štát prijal rozhodnutie o návrate bez toho, aby sa vopred uistil o existencii primeraného prijatia v štáte návratu, podľa Súdneho dvora by to malo za následok, že táto maloletá osoba by v prípade neexistencie takéhoto prijatia nemohla byť odsunutá, a to aj napriek tomu, že voči nej bolo vydané rozhodnutie o návrate.

¹⁷⁶ | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnenne zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98, ďalej len „smernica o návrate“).

¹⁷⁷ | Pozri článok 5 písm. a) smernice o návrate.

Takáto maloletá osoba by sa tak nachádzala vo veľkej neistote týkajúcej sa jej právneho postavenia a budúcnosti, najmä pokiaľ ide o jej školskú dochádzku, jej väzbu s prijímajúcou rodinou alebo možnosť zotrvať v dotknutom členskom štáte, čo by bolo v rozpore s požiadavkou ochrany najlepšieho záujmu dieťaťa vo všetkých štádiách konania. Z toho vyplýva, že ak v štáte návratu nie je zabezpečené primerané prijatie, rozhodnutie o návrate dotknutej maloletej osoby nie je možné vydať.

V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že vek dotknutej maloletej osoby bez sprievodu predstavuje len jednu zo skutočností pre overenie existencie primeraného prijatia v štáte návratu a určenie, či musí najlepší záujem dieťaťa viesť k tomu, že voči tejto maloletej osobe nebude prijaté rozhodnutie o návrate. Členský štát preto nemôže rozlišovať medzi maloletými osobami bez sprievodu na základe jediného kritéria ich veku s cieľom overiť existenciu takéhoto prijatia.

Súdny dvor tiež rozhodol, že vzhľadom na povinnosť členských štátov vydať rozhodnutie o návrate každého štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na ich území¹⁷⁸, a pristúpiť k jeho odsunu¹⁷⁹ bez zbytočného odkladu smernica o návrate bráni tomu, aby sa členský štát po prijatí rozhodnutia o návrate maloletej osoby bez sprievodu a potom, ako sa ubezpečil o existencii primeraného prijatia v štáte návratu, následne zdržal uskutočnenia jej odsunu až do dosiahnutia veku 18 rokov. V takom prípade musí byť dotknutá maloletá osoba odsunutá z územia dotknutého členského štátu, a to s výhradou ďalšieho vývoja jej situácie. V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že v prípade, že by maloletej osobe bez sprievodu v štádiu jej odsunu už nebolo zabezpečené primerané prijatie v štáte návratu, dotknutý členský štát nebude môcť vykonať rozhodnutie o návrate.

Rozsudok z 24. februára 2021, M a i. (Presun do členského štátu) (C-673/19, EU:C:2021:127)

Traja štátni príslušníci tretích krajín, M, A a T, podali žiadosti o medzinárodnú ochranu v Holandsku, hoci už mali postavenie utečenca v iných členských štátoch, konkrétne v Bulharsku, Španielsku a Nemecku. Z tohto dôvodu Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť, Holandsko) ich žiadosti zamietol. Po tom, čo zistil, že sa na holandskom území zdržiavajú neoprávnene, nariadil im bezodkladne sa vrátiť do týchto členských štátov. Keďže dotknuté osoby výzve nevyhoveli, boli zaistené a následne nútene presunuté do dotknutých členských štátov.

M, A a T podali žaloby na Rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko). Tvrdia, že vzhľadom na to, že nebolo predtým prijaté rozhodnutie o návrate v zmysle smernice o návrate, ich zaistenie bolo protiprávne. Preto žiadajú náhradu škody spôsobenej ich zaistením. Zatiaľ čo žaloby M a A boli zamietnuté, T mal vo veci úspech. M a A teda podali odvolanie na Raad van State (Štátna rada, Holandsko) a štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť urobil to isté v spore s T.

V tomto kontexte tento súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku, či smernica o návrate¹⁸⁰ bráni tomu, aby členský štát zaistil štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na jeho území, na účely núteného presunu do iného členského štátu, v ktorom má tento štátny príslušník postavenie utečenca, ak tento štátny príslušník odmietol vyhovieť výzve, aby odišiel do tohto iného členského štátu a ak nie je voči nemu možné prijať rozhodnutie o návrate. Súdny dvor vo svojom rozsudku odpovedal na túto otázku záporne.

178 | Pozri článok 6 ods. 1 smernice o návrate.

179 | Pozri článok 8 smernice o návrate.

180 | Pozri najmä články 3, 4, 6 a 15 smernice o návrate.

Posúdenie Súdnyim dvorom

Súdny dvor na to, aby dospel k tomuto záveru, v prvom rade pripomenul, že podľa smernice o návrate musí byť každému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny s neoprávneným pobytom v zásade vydané rozhodnutie o návrate.¹⁸¹ V tomto rozhodnutí musí byť uvedená tretia krajina, do ktorej má byť dotknutá osoba odsunutá, t. j. jeho krajina pôvodu, krajina tranzitu alebo tretia krajina, do ktorej sa rozhodne dobrovoľne vrátiť a ktorá je pripravená ho prijať na svoje územie.¹⁸² Odchylne od uvedeného ak neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny má povolenie na pobyt v inom členskom štáte, je potrebné predtým, ako sa voči nemu vydá rozhodnutie o návrate, umožniť mu okamžite odísť do tohto posledného uvedeného štátu.¹⁸³ Ak sa však tento štátny príslušník odmietne vrátiť do dotknutého členského štátu alebo ak sa jeho bezodkladný odchod požaduje z dôvodu verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, členský štát, v ktorom má neoprávnený pobyt, musí prijať rozhodnutie o návrate.

V druhom rade však Súdny dvor uviedol, že v prejednávanej veci holandské orgány z právneho hľadiska nemohli prijať rozhodnutie o návrate dotknutých osôb po tom, čo tieto osoby odmietli vyhovieť výzve, aby sa vrátili do členských štátov, ktoré im priznali postavenie utečenca. Žiadna z tretích krajín uvedených v smernici o návrate¹⁸⁴ totiž nemôže byť v prejednávanej veci miestom návratu. Konkrétne dotknuté osoby nemôžu byť z dôvodu svojho postavenia utečencov vrátené do svojich krajín pôvodu, inak by bola porušená zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Túto zásadu zaručenú Chartou základných práv Európskej únie¹⁸⁵ musia pritom dodržať členské štáty pri vykonávaní smernice o návrate.¹⁸⁶ Okrem toho Súdny dvor konštatoval, že za takýchto okolností žiadna norma ani postup stanovený touto smernicou neumožňuje vykonať odsun týchto štátnych príslušníkov, aj keď sa títo štátni príslušníci zdržiavajú neoprávnene na území členského štátu.

V treťom rade Súdny dvor pripomenul, že cieľom smernice o návrate nie je harmonizovať v celom rozsahu pravidlá členských štátov týkajúce sa pobytu cudzincov. Táto smernica predovšetkým nemá za cieľ určiť dôsledky neoprávneného pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny, vo vzťahu ku ktorému nemožno prijať žiadne rozhodnutie o návrate do tretej krajiny, najmä ak, ako v prejednávanej veci, táto nemožnosť vyplýva z uplatnenia zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia. V takejto situácii tak rozhodnutie členského štátu vykonať nútený presun tohto štátneho príslušníka do členského štátu, ktorý mu priznal postavenie utečenca, nie je upravené spoločnými normami a postupmi stanovenými uvedenou smernicou. Nepatrí do pôsobnosti tejto smernice, ale do výkonu výlučnej právomoci prvého členského štátu v oblasti nezákonného prisťahovalectva. V dôsledku toho to isté platí aj v prípade zaistenia tohto štátneho príslušníka nariadeného s cieľom zabezpečiť jeho presun do dotknutého členského štátu. Súdny dvor však spresnil, že tento nútený presun a toto zaistenie podliehajú dodržaniu základných práv, najmä práv zaručených Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd¹⁸⁷, a Dohovoru o právnom postavení utečencov¹⁸⁸.

181| Pozri článok 6 ods. 1 smernice o návrate.

182| Pozri článok 3 bod 3 smernice o návrate.

183| Pozri článok 6 ods. 2 smernice o návrate.

184| Pozri článok 3 bod 3 smernice o návrate.

185| Pozri článok 18 a článok 19 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie.

186| Pozri článok 5 smernice o návrate.

187| Dohovor podpísaný v Ríme 4. novembra 1950.

188| Dohovor podpísaný v Ženeve 28. júla 1951.

IX. Justičná spolupráca v trestných veciach

Pokiaľ ide o justičnú spoluprácu v trestných veciach, treba vyzdvihnúť päť rozsudkov. Dva rozsudky sa týkajú európskeho zatykača upraveného rámcovým rozhodnutím 2002/584¹⁸⁹. Tretí rozsudok sa týka práva na informácie v trestnom konaní v kontexte vydania európskeho zatykača. Štvrtý rozsudok sa týka vzájomného uznávania rozsudkov v trestných veciach a zohľadňovania odsudzujúcich rozhodnutí medzi členskými štátmi v novom trestnom konaní. Piaty rozsudok sa zaoberá zaistením a konfiškáciou prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Únii.¹⁹⁰

1. Európsky zatykač

Rozsudok zo 17. marca 2021, JR (Zatykač – Odsúdenie v treťom štáte, ktorý je členom EHP) (C-488/19, [EU:C:2021:206](#))

V roku 2014 bol JR, litovský štátny príslušník, odsúdený v Nórsku na trest odňatia slobody. Na základe dvojstranného dohovoru medzi Nórskom a Litvou¹⁹¹ bol tento rozsudok uznaný a vyhlásený za vykonateľný v Litve a JR tam bol odovzdaný na účely výkonu zvyšku trestu. V novembri 2016 bol podmienene prepustený, ale toto prepustenie bolo následne zrušené a bol nariadený výkon zvyšku jeho trestu. Keďže JR utiekol do Írska, litovské orgány naňho vydali európsky zatykač (EZ). V januári 2019 bol JR zadržaný v Írsku.

Pred High Court (Vyšší súd, Írsko) JR spochybňuje svoje odovzdanie litovským orgánom, pričom poukazuje na jednej strane na skutočnosť, že iba Nórske kráľovstvo môže požiadať o jeho vydanie, a na druhej strane poukazuje na dôvod pre nepovinné nevykonanie EZ spojený s extrateritoriálnou povahou trestného činu.¹⁹² Podľa neho vzhľadom na to, že trestný čin, na základe ktorého došlo k vydaniu EZ, bol spáchaný v inom štáte (Nórsko), ako je štát vydania EZ, Írsko musí odmietnuť vykonať tento EZ.

Za týchto okolností sa High Court (Vyšší súd) obrátil na Súdny dvor. Pýtal sa na možnosť vydať EZ na účely výkonu trestu, ktorý uložil súd tretieho štátu, ale ktorý bol na základe dvojstranného dohovoru uznaný a čiastočne vykonaný vo vydávajúcom členskom štáte. V prípade kladnej odpovede sa tento súd pýtal na kvalifikáciu ako „extrateritoriálneho trestného činu“ s cieľom určiť, či sa dotknutý dôvod pre nepovinné nevykonanie uplatní v prejednávanej veci.

¹⁸⁹ Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34, ďalej len „rámcové rozhodnutie o EZ“), zmenené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24).

¹⁹⁰ V tomto oddiele treba poukázať aj na stanovisko 1/19 (*Istanbulský dohovor*) zo 6. októbra 2021, v ktorom sa Súdny dvor vyjadril k právomoci Únie v súvislosti s podpisom Istanbulského dohovoru o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu. Tento rozsudok je uvedený v oddiele XIX.4 „Istanbulský dohovor o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu“. Rozsudok z 23. novembra 2021, *IS (Nezákonnosť uznesenia o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania)* (C-564/19, [EU:C:2021:949](#)), sa zasa týka okrem iného aj rozsahu povinností členských štátov v súvislosti s právom na tlmočenie a preklad v trestnom konaní a je uvedený v oddiele VI.1 „Návrh na začatie prejudiciálneho konania“.

¹⁹¹ Dvojstranný dohovor o uznávaní a výkone rozsudkov v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia, ktorými sa obmedzuje osobná sloboda, uzavretý 5. apríla 2011 medzi Nórskym kráľovstvom a Litovskou republikou.

¹⁹² Tento dôvod je upravený v článku 4 bode 7 písm. b) rámcového rozhodnutia o EZ.

Posúdenie Súdnyim dvorom

Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že EZ musí byť založený na vnútroštátnom súdnom rozhodnutí, ktoré je odlišné od rozhodnutia o vydaní EZ. Z tohto hľadiska nemôže rozsudok vydaný súdom tretieho štátu, ktorým sa ukladá trest odňatia slobody, sám osebe predstavovať základ EZ. Súdny dvor naopak rozhodol, že EZ môže byť založený na úkone súdu vydávajúceho členského štátu, ktorý uzná takýto rozsudok a ktorý ho urobí vykonateľným, pod podmienkou, že predmetný trest odňatia slobody je najmenej štyri mesiace.

Na to, aby Súdny dvor dospel k tomuto záveru, najprv uviedol, že takéto úkony uznania a výkonu členského štátu predstavujú súdne rozhodnutia v zmysle rámcového rozhodnutia o EZ,¹⁹³ pokiaľ boli prijaté na účely výkonu odsudzujúceho rozsudku. Ďalej v rozsahu, v akom tieto úkony umožňujú výkon rozsudku v tom istom členskom štáte, treba ich v jednotlivých prípadoch kvalifikovať ako „vykonateľný rozsudok“ alebo „vykonateľné rozhodnutie“. Napokon v súlade s rámcovým rozhodnutím o EZ¹⁹⁴ takéto úkony patria do jeho pôsobnosti pod podmienkou, že predmetný odsudzujúci rozsudok stanovuje trest odňatia slobody v trvaní najmenej štyroch mesiacov. Nevyžaduje sa, aby trest, ktorý má byť vykonaný, vyplýval z rozsudku vydaného súdmi vydávajúceho členského štátu alebo súdmi iného členského štátu.

Súdny dvor však dodal, že súdne orgány vydávajúceho členského štátu sú povinné dbať na dodržiavanie požiadaviek, ktoré sú vlastné systému EZ v oblasti procesných a základných práv. Konkrétne právo vydávajúceho členského štátu musí stanoviť súdne preskúmanie umožňujúce overiť, že v rámci konania, ktoré viedlo k vydaniu odsudzujúceho rozsudku v treťom štáte, boli dodržané základné práva dotknutej osoby. Platí to najmä pre dodržiavanie povinností vyplývajúcich z článku 47 (právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces) a článku 48 (prezumpcia nevinoty a právo na obhajobu) Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

V druhom rade Súdny dvor rozhodol, že na určenie, či trestný čin, ktorý viedol k odsudzujúcemu rozsudku vyhlásenému v treťom štáte a neskoršiemu vydaniu EZ, bol spáchaný „mimo územia vydávajúceho štátu“¹⁹⁵, je potrebné zohľadniť trestnú právomoc tohto tretieho štátu (v tomto prípade Nórska) a nie právomoc vydávajúceho členského štátu.

V tejto súvislosti Súdny dvor na jednej strane uviedol, že takýto výklad je zlučiteľný s cieľom, ktorý sleduje dôvod pre nepovinné nevykonanie EZ spojený s extrateritorialitou trestného činu. Tento dôvod totiž umožňuje vyhnúť sa vyhoveniu EZ, ktorého cieľom je výkon trestu uloženého za trestný čin stíhaný na základe širšej medzinárodnej trestnej právomoci, ako je právomoc priznaná právom vykonávajúceho štátu. Na druhej strane Súdny dvor poznamenal, že opačný výklad by naopak ohrozil uskutočnenie všeobecných cieľov rámcového rozhodnutia o EZ. Ak by totiž vykonávajúci štát mohol odmietnuť odovzdanie za predpokladu, že štát vydávajúci EZ uzná rozsudok vydaný súdom tretieho štátu, toto odmietnutie by mohlo nielen oneskoriť výkon trestu, ale tiež by mohlo viesť k beztrestnosti vyžadanej osoby. Navyše by mohlo odradiť členské štáty od toho, aby požiadali o uznanie rozsudkov, a v situácii, o akú ide vo veci samej, podnietiť štát vykonávajúci uznaný rozsudok, aby obmedzil použitie nástrojov podmieneného prepustenia.

193 | Pozri článok 1 ods. 1, článok 2 ods. 1 a článok 8 ods. 1 písm. c) rámcového rozhodnutia o EZ.

194 | Pozri článok 1 ods. 1 a článok 2 ods. 1 rámcového rozhodnutia o EZ.

195 | Pozri článok 4 bod 7 písm. b) rámcového rozhodnutia o EZ.

Rozsudok z 29. apríla 2021, X (Európsky zatykač – *Ne bis in idem*) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339)

V septembri 2019 vydali nemecké súdne orgány EZ voči X na účely trestného stíhania za činy, ktoré spáchal v roku 2012 na svojej partnerke a jej dcére. V marci 2020 bol X zadržaný v Holandsku. Namietal proti tomu, aby bol odovzdaný týmto orgánom, pričom tvrdil, že za rovnaké činy už bol stíhaný a právoplatne odsúdený v Iráne. Konkrétne bol za časť týchto činov právoplatne oslobodený spod obžaloby, zatiaľ čo za zvyšnú časť činov bol odsúdený na trest odňatia slobody, ktorý si takmer v plnom rozsahu odpykal predtým, než mu bol trest odpustený. Trest mu bol odpustený v dôsledku všeobecnej milosti vyhlásenej orgánom, ktorý nie je súdnym orgánom, a to iránskym najvyšším vodcom pri príležitosti 40. výročia islamskej revolúcie. Podľa X tak zásada *ne bis in idem*, ako je stanovená v článku 4 bode 5 rámcového rozhodnutia o EZ, ktorý bol prebratý do holandského práva, bráni výkonu EZ vydaného na jeho osobu, keďže už bol predtým odsúdený v Iráne.

Podľa tohto ustanovenia môže vykonávací súdny orgán odmietnuť vykonať EZ, ak vyžiadaná osoba bola právoplatne odsúdená tretím štátom za rovnaké činy za predpokladu, že ak bol vynesenej odsudzujúci rozsudok, trest bol vykonaný alebo sa v súčasnosti vykonáva alebo už nemôže byť vykonaný podľa práva štátu, ktorý vyniesol odsudzujúci rozsudok. Tento dôvod označovaný ako dôvod „pre nepovinné nevykonanie“ je podobný dôvodu označovanému ako dôvod „pre povinné nevykonanie“ stanovenému v článku 3 bode 2 rámcového rozhodnutia s tým rozdielom, že tento posledný uvedený dôvod sa nevzťahuje na rozsudok vydaný „tretím štátom“, ale „členským štátom“.

V tejto súvislosti Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame, Holandsko) rozhodol požiadať Súdny dvor o výklad článku 4 bodu 5 rámcového rozhodnutia. Tento súd, ktorý má rozhodnúť o odovzdaní X, sa pýtal na mieru voľnej úvahy, ktorú má v takomto prípade v súvislosti s pojmom „rovnaké činy“ obsiahnutým v tomto ustanovení, keďže iránske súdy výslovne nerozhodli o niektorých činoch, zo spáchania ktorých je X obvinený v Nemecku, ako aj na rozsah podmienky stanovujúcej, že ak bol vynesenej odsudzujúci rozsudok, „trest bol vykonaný... alebo už nemôže byť vykonaný podľa práva krajiny vynášajúcej odsudzujúci rozsudok“.

Súdny dvor vo svojom rozsudku vydanom v rámci nalievavého konania najprv rozhodol, že vykonávací súdny orgán musí mať určitú mieru voľnej úvahy pri rozhodovaní o tom, či je alebo nie je potrebné odmietnuť výkon EZ z dotknutého dôvodu. Ďalej pojem „rovnaké činy“ sa musí vykladať jednotne. Napokon podmienka týkajúca sa výkonu trestu je v takom prípade, o aký ide vo veci samej, splnená.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po prvé Súdny dvor pripomenul, že rámcové rozhodnutie uvádza jednak dôvody pre povinné nevykonanie EZ¹⁹⁶ a jednak dôvody pre nepovinné nevykonanie,¹⁹⁷ ktoré členské štáty môžu, ale nemusia prebrať do svojho vnútroštátneho právneho poriadku. V prípade prebratia dôvodov pre nepovinné nevykonanie však členské štáty nemôžu stanoviť, že súdne orgány sú povinné automaticky odmietnuť výkon každého dotknutého EZ. Tieto orgány totiž musia mať určitú mieru voľnej úvahy, ktorá im umožní preskúmať každý jednotlivý prípad s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti. Ak by túto možnosť nemali, zo samotnej možnosti odmietnuť výkon EZ by sa stala skutočná povinnosť napriek tomu, že takéto odmietnutie výkonu je výnimkou, a výkon EZ je základným pravidlom.

¹⁹⁶ | Uvedené v článku 3 rámcového rozhodnutia.

¹⁹⁷ | Uvedené v článkoch 4 a 4a rámcového rozhodnutia.

Okrem toho Súdny dvor zdôraznil rozdiel v porovnaní s dôvodom pre povinné nevykonanie uvedeným v článku 3 bode 2 rámcového rozhodnutia, pri uplatňovaní ktorého naopak vykonávací súdny orgán nemá nijakú mieru voľnej úvahy. Zásadu dôvery a zásadu vzájomného uznávania, ktoré panujú medzi členskými štátmi a na základe ktorých majú vychádzať z toho, že každý z nich dodržiava právo Únie, a predovšetkým základné práva, totiž nemožno automaticky použiť na rozsudky vydané súdmi tretích štátov. Vysoký stupeň dôvery v systém trestného súdnictva, ktorý existuje medzi členskými štátmi, nemožno predpokladať v prípade tretích štátov. Z tohto dôvodu sa musí vykonávaciemu súdnemu orgánu priznať určitá miera voľnej úvahy.

Po druhé Súdny dvor rozhodol, že pojem „rovnaké činy“ uvedený v článku 3 bode 2 a v článku 4 bode 5 rámcového rozhodnutia sa majú vykladať jednotne. Z dôvodov koherencie a právnej istoty sa totiž obom týmto pojmom, ktoré sú formulované zhodne, musí pripísať rovnaký význam. Súdny dvor dodal, že okolnosť, že článok 3 bod 2 sa týka rozsudkov vydaných v Únii, zatiaľ čo článok 4 bod 5 sa vzťahuje na rozsudky vydané v treťom štáte, nemôže sama osebe odôvodniť, aby sa tomuto pojmu priznal iný rozsah.

Po tretie Súdny dvor rozhodol, že podmienka týkajúca sa výkonu trestu stanovená v článku 4 bode 5 rámcového rozhodnutia je v takom prípade, o aký ide v prejednávanej veci, splnená. V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že v tomto článku sa vo všeobecnosti uvádza „právo krajiny vynášajúcej odsudzujúci rozsudok“ bez toho, aby sa ďalej spresnil dôvod nemožnosti výkonu trestu. V zásade je teda potrebné uznať všetky druhy milosti stanovené v právnych predpisoch štátu, v ktorom bol vynesenej odsudzujúci rozsudok, v dôsledku ktorého už uložený trest nemožno vykonať. Z tohto hľadiska závažnosť činov, povaha orgánu, ktorý túto milosť udelil, ako aj úvahy, na ktorých je milosť založená, pokiaľ napríklad táto milosť nie je založená na objektívnych úvahách trestnoprávnej politiky, nemajú nijakú relevantnosť.

Súdny dvor však dodal, že vykonávací súdny orgán musí pri výkone svojej voľnej úvahy, ktorú má na účely uplatnenia dôvodu pre nepovinné nevykonanie stanoveného v článku 4 bode 5 rámcového rozhodnutia, zabezpečiť rovnováhu. Ide o rovnováhu medzi zabránením beztrestnosti a bojom proti trestnej činnosti na jednej strane a zárukou právnej istoty týchto osôb na strane druhej prostredníctvom rešpektovania rozhodnutí verejných orgánov, ktoré nadobudli právoplatnosť. Zásada *ne bis in idem*, ktorá je v rámcovom rozhodnutí uvedená tak v článku 4 bode 5, ako aj v článku 3 bode 2, totiž oba tieto aspekty zahŕňa.

V tomto oddiele treba poukázať aj na rozsudok zo 16. novembra 2021, **Governor of Cloverhill Prison a i.** (C-479/21 PPU, [EU:C:2021:929](#)), v ktorom Súdny dvor rozhodol o režime európskeho zatykača a o novom mechanizme odovzdávania medzi Úniou a Spojeným kráľovstvom, ktorý bol zavedený v súvislosti s vystúpením Spojeného kráľovstva z Európskej únie,¹⁹⁸ ako aj na rozsudok z 28. januára 2021, **Specializirana prokuratura (Poučenie o právach)** (C-649/19, [EU:C:2021:75](#)), vyhlásený v kontexte vydania európskeho zatykača vnútroštátnym súdom.¹⁹⁹

198 | Tento rozsudok je uvedený v oddiele III. „Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie“.

199 | Tento rozsudok je uvedený v oddiele IX.2 „Právo na informácie v trestnom konaní“.

2. Právo na informácie v trestnom konaní

Rozsudok z 28. januára 2021, Specializirana prokuratura (Poučenie o právach) (C-649/19, [EU:C:2021:75](#))

Specializirana prokuratura (Špecializovaná prokuratúra, Bulharsko) začala trestné stíhanie proti IR, ktorý je obvinený z toho, že bol členom organizovanej zločineckej skupiny na páchanie daňových trestných činov. Počas prípravnej fázy trestného konania bol IR ako „obvinená osoba“ informovaný len o niektorých svojich právach. V čase začatia súdnej fázy trestného konania vo februári 2017 IR nebolo možné nájsť. V apríli 2017 Specializiran nakazatelen sād (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko) prijal voči nemu opatrenie predstavujúce vnútroštátny zatykač, ktorým nariadil jeho vyšetrovaciu väzbu. Keďže v máji 2017 sa IR stále nepodarilo nájsť, bol vydaný EZ. Vzhľadom na to, že Specializiran nakazatelen sād (Špecializovaný trestný súd) však mal pochybnosti o súlade tohto EZ s právom Únie, zrušil ho.

Tým, že sa tento súd rozhodol vydať nový EZ vo vzťahu k IR, chce získať spresnenia o informáciách, ktoré treba pripojiť k uvedenému zatykaču, s cieľom zaručiť dodržanie práv priznaných smernicou o práve na informácie v trestnom konaní²⁰⁰. Konkrétne sa pýtal, či sa osoby zatknuté na účely výkonu EZ môžu dovolávať okrem práv, ktoré im boli výslovne priznané smernicou 2012/13, práv, ktoré majú „podozrivé alebo obvinené osoby, ktoré sú zatknuté alebo zadržané“ v zmysle tejto smernice. V prípade zápornej odpovede na túto otázku sa Specializiran nakazatelen sād (Špecializovaný trestný súd) pýtal na platnosť rámcového rozhodnutia o EZ z hľadiska práva na slobodu a práva na účinný prostriedok nápravy, ktoré sú zakotvené v článkoch 6 a 47 Charty. Informácie oznámené osobám zatknutým na účely výkonu EZ na základe rámcového rozhodnutia o EZ sú totiž obmedzenejšie ako informácie oznámené podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré sú zatknuté alebo zadržané podľa smernice 2012/13, takže tento súd sa pýtal, či nie je pre tieto prvé uvedené osoby nemožné alebo nadmerne ťažké napadnúť zatykače, ktoré boli proti nim vydané.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor tvrdil, že práva podozrivých alebo obvinených osôb, ktoré sú zatknuté alebo zadržané, stanovené smernicou 2012/13, nie sú uplatniteľné na osoby zatknuté na účely vykonania EZ. Medzi tieto práva patrí najmä právo dostať písomné poučenie o svojich právach pri zatknutí, pričom toto poučenie musí obsahovať informácie o možnosti napadnutia zákonnosti zatknutia, dosiahnutia preskúmania zákonnosti zadržania alebo požiadania o predbežné prepustenie.²⁰¹ Medzi uvedené práva patrí aj právo na informácie o obvinení vznesenom voči nim,²⁰² ako aj právo na prístup k spisovému materiálu, ktorý je potrebný pre napadnutie zákonnosti zatknutia alebo zadržania.²⁰³

S cieľom dospieť k tomuto záveru a po konštatovaní, že analýza znenia ustanovení smernice 2012/13 upravujúcich tieto rôzne práva sama osebe neumožňuje určiť, či osoby zatknuté na účely výkonu EZ patria medzi podozrivé a obvinené osoby, ktoré sú zatknuté alebo zadržané v zmysle tejto smernice a na ktoré sa vzťahujú uvedené práva, Súdny dvor po prvé skúmal kontext, do ktorého patria tieto ustanovenia. V tejto

²⁰⁰ | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 2012, s. 1).

²⁰¹ | Pozri článok 4 smernice 2012/13, najmä jeho odsek 3.

²⁰² | Pozri článok 6 ods. 2 smernice 2012/13.

²⁰³ | Pozri článok 7 ods. 1 smernice 2012/13.

súvislosti uvádzal, že smernica 2012/13 obsahuje iné ustanovenia, ktoré sa výslovne týkajú práv osôb zatknutých na účely výkonu EZ.²⁰⁴ Navyše odkazy v smernici 2012/13 na podozrivé alebo obvinené osoby, ktoré sú zatknuté alebo zadržané, by sa mali týkať každej situácie, keď sú tieto podozrivé alebo obvinené osoby pozbavené osobnej slobody v zmysle článku 5 ods. 1 písm. c) Európskeho dohovoru o ľudských právach, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDĽP“).²⁰⁵ Táto situácia sa pritom odlišuje od situácie zákonného zatknutia alebo iného pozbavenia slobody osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní, ktorá zodpovedá prípadu EZ a ktorá je tiež uvedená v EDĽP.²⁰⁶ Podľa Súdneho dvora z toho vyplýva, že ustanovenia týkajúce sa podozrivých alebo obvinených osôb, ktoré sú zatknuté alebo zadržané, sa netýkajú osôb zatknutých na účely výkonu EZ.

Po druhé Súdny dvor sa domnieval, že tento výklad je potvrdený skutočnosťou, že smernica 2012/13 sleduje dvojaký účel.²⁰⁷ Na jednej strane táto smernica stanovuje minimálne normy, ktoré sa majú uplatňovať v oblasti informovania podozrivých alebo obvinených osôb, aby sa im umožnilo pripraviť si obhajobu a zaručil sa spravodlivý proces. Na druhej strane má za cieľ zachovať osobitosti konania týkajúceho sa EZ charakterizovaného úmyslom zjednodušenia a rýchlosti postupu odovzdávania osôb.

V druhom rade Súdny dvor potvrdil platnosť rámcového rozhodnutia o EZ vzhľadom na články 6 a 47 Charty, ktoré zakotvujú právo na slobodu a právo na účinný prostriedok nápravy.

V tejto súvislosti Súdny dvor na úvod pripomínal, že vzhľadom na to, že vydanie EZ môže porušiť právo na slobodu dotknutej osoby, ochrana procesných a základných práv, ktoré musí mať táto osoba, znamená, že rozhodnutie, ktoré dodržiava požiadavky účinnej súdnej ochrany, musí byť prijaté buď pri prijímaní vnútroštátneho zatykača, alebo pri vydaní EZ.

Súdny dvor ďalej zdôraznil, že osoba, na ktorú sa vzťahuje EZ vydaný na účely trestného stíhania, nadobúda od okamihu svojho odovzdania postavenie „obvinenej osoby“ v zmysle smernice 2012/13. Od tohto okamihu požíva teda všetky práva spojené s týmto postavením, takže si môže pripraviť svoju obranu a mať zabezpečený spravodlivý proces.

Pokiaľ ide o obdobie predchádzajúce odovzdaniu osoby, Súdny dvor jednak uviedol, že rámcové rozhodnutie o EZ stanovuje, že EZ musí obsahovať informácie týkajúce sa charakteru a skutkovej podstaty trestného činu, ako aj opis okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný.²⁰⁸ Tieto informácie pritom v podstate zodpovedajú informáciám uvedeným v ustanoveniach smernice 2012/13 týkajúcich sa práva podozrivých alebo obvinených osôb na informácie o obvinení.²⁰⁹ Súdny dvor jednak pripomenul, že právo na účinnú súdnu ochranu nevyžaduje, aby právo na opravný prostriedok proti rozhodnutiu o vydaní EZ mohlo byť vykonané pred odovzdaním dotknutej osoby. V dôsledku toho žiadne porušenie práva na účinnú súdnu ochranu nemôže vyplývať zo samotnej skutočnosti, že táto osoba je informovaná o opravných prostriedkoch dostupných v členskom štáte vydávajúcom zatykač a prístup k spisovému materiálu získa až po jej odovzdaní príslušným orgánom tohto členského štátu.

204| Pozri článok 5 smernice 2012/13. Pozri aj prílohu II tejto smernice, ktorá stanovuje orientačný vzor písomného poučenia pre osoby zatknuté na základe EZ, odlišný od orientačného vzoru písomného poučenia, ktoré sa má poskytnúť podozrivým a obvineným osobám, ktoré sú zatknuté alebo zadržané, stanoveného v prílohe I tejto smernice a uvedeného v článku 4 smernice 2012/13.

205| Pozri odôvodnenie 21 smernice 2012/13.

206| Pozri článok 5 ods. 1 písm. f) EDĽP.

207| Pozri článok 1 smernice v spojení s jej odôvodneniami 14, 27 a 39.

208| Pozri článok 8 ods. 1 písm. d) a e) rámcového rozhodnutia o EZ.

209| Pozri článok 6 smernice 2012/13.

Pokiaľ ide o výklad smernice 2012/13, ten bol tiež predmetom rozsudku Súdneho dvora z 23. novembra 2021, *IS (Nezákonnosť uznesenia o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania)* (C-564/19, [EU:C:2021:949](#)).²¹⁰

3. Vzájomné uznávanie rozsudkov v trestných veciach

Rozsudok z 15. apríla 2021, AV (Rozsudok ukladajúci súhrnný trest) (C-221/19, [EU:C:2021:278](#))

V rokoch 2010 a 2017 bol poľský štátny príslušník, AV, odsúdený na tresty odňatia slobody, ktoré mu uložili Sąd Okręgowy w Gdańsku (Krajský súd Gdaňsk, Poľsko), vnútroštátny súd, a nemecký súd. Nemecký rozsudok bol uznaný na účely jeho výkonu v Poľsku vnútroštátnym súdom na základe rámcového rozhodnutia 2008/909²¹¹, ktoré umožňuje členskému štátu uznať rozsudok vyhlásený v inom členskom štáte a vykonať trest. Zatiaľ čo trest uložený nemeckým súdom sa mal vykonať v Poľsku od 1. septembra 2016 do 29. novembra 2021, trest uložený vnútroštátnym súdom sa musí vykonať od 29. novembra 2021 do 30. marca 2030.

V roku 2018 podal AV na Krajský súd Gdaňsk návrh na vydanie rozsudku ukladajúceho súhrnný trest, obsahujúceho tieto dva tresty. Podľa poľského Trestného zákonníka takýto rozsudok ukladajúci súhrnný trest umožňuje zmeniť dĺžku viacerých trestov uložených určitej osobe a zmeniť ich na nový jediný trest. Ak sú splnené podmienky na uloženie súhrnného trestu, musí sa vydať rozsudok ukladajúci súhrnný trest.

Vnútroštátny súd sa však domnieval, že poľský Trestný zákonník neumožňuje, aby rozsudok ukladajúci súhrnný trest pokrýval odsúdenia vyhlásené v Poľsku a odsúdenia vyhlásené v inom členskom štáte a uznané na účely ich výkonu v Poľsku, čo znevýhodňuje osobu, ktorá bola viackrát odsúdená v rôznych členských štátoch v porovnaní s osobou odsúdenou viackrát v jedinom členskom štáte. Práve v tomto kontexte tento súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu tak rámcového rozhodnutia 2008/909, ako aj rámcového rozhodnutia 2008/675²¹² týkajúceho sa zohľadnenia v novom trestnom konaní predchádzajúcich odsúdení vyhlásených v iných členských štátoch proti tej istej osobe. Súdnemu dvoru bola položená otázka, či a za akých podmienok možno vyhlásiť rozsudok ukladajúci súhrnný trest, ak pokrýva nielen predchádzajúce odsúdenia vyhlásené voči dotknutej osobe v členskom štáte, v ktorom bol tento rozsudok ukladajúci súhrnný trest vyhlásený, ale aj odsúdenia, ktoré boli voči nej vyhlásené v inom členskom štáte a vykonávajú sa v prvom členskom štáte.

Posúdenie Súdny dvorom

V prvom rade Súdny dvor skúmal, či rámcové rozhodnutie 2008/909 umožňuje vyhlásiť taký rozsudok ukladajúci súhrnný trest, o aký ide vo veci samej.

²¹⁰ Tento rozsudok je uvedený v oddiele VI.1 „Návrh na začatie prejudiciálneho konania“.

²¹¹ Rámcové rozhodnutie Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 327, 2008, s. 27), zmenené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24).

²¹² Rámcové rozhodnutie Rady 2008/675/SVV z 24. júla 2008 o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v novom trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 220, 2008, s. 32).

V tejto súvislosti najskôr uviedol, že toto rámcové rozhodnutie stanovuje príslušnému orgánu vykonávajúcemu štátu prísne podmienky, za ktorých môže rozhodnúť o prispôbení trestu uloženého v štáte pôvodu. Súdny dvor rozhodol, že uvedené rámcové rozhodnutie umožňuje vyhlásiť rozsudok ukladajúci súhrnný trest, o aký ide vo veci samej, pokiaľ tento rozsudok nevedie k prispôbeniu dĺžky alebo povahy trestu uloženého v inom členskom štáte a vykonávaného v členskom štáte, v ktorom sa tento rozsudok ukladajúci súhrnný trest vyhlasuje, ktoré by presahovalo striktné hranice stanovené pre toto prispôbenie. Opačné riešenie by viedlo k neodôvodnenému rozdielu v zaobchádzaní medzi osobami, ktorým boli uložené viaceré tresty v jedinom členskom štáte, a osobami, ktorým boli uložené tresty vo viacerých členských štátoch, ak sa tresty vykonajú v tom istom členskom štáte. Okrem toho by to znamenalo uplatňovanie rámcového rozhodnutia 2008/909, ktoré nie je v súlade s právom občanov Únie na pohyb a pobyt na území členských štátov, ktoré im priznáva článok 21 ZFEÚ.

Súdny dvor ďalej zdôraznil, že členský štát, v ktorom bol vydaný rozsudok ukladajúci súhrnný trest, má povinnosť započítať celé obdobie odňatia slobody, ktoré už odsúdená osoba vykonala v štáte pôvodu, do celkovej dĺžky odňatia slobody, ktorá sa má vykonať. Napokon pripomenul, že vzhľadom na to, že iba štát pôvodu môže rozhodnúť o žiadostiach o preskúmanie rozsudku, ktorým sa ukladajú tresty, ktoré sa majú vykonať v inom členskom štáte, rámcové rozhodnutie 2008/909 umožňuje vyhlásiť takýto rozsudok ukladajúci súhrnný trest, o aký ide vo veci samej, len pokiaľ tento rozsudok nevedie k preskúmaniu týchto trestov.

V druhom rade Súdny dvor skúmal, či je vyhlásenie takéhoto rozsudku ukladajúceho súhrnný trest, o aký ide vo veci samej, dovolené vzhľadom na rámcové rozhodnutie 2008/675, ktoré ukladá povinnosť zohľadniť v trestnom konaní začatom proti určitej osobe predchádzajúce odsúdenia vyhlásené v inom členskom štáte proti tej istej osobe za iné skutky. Takéto zohľadnenie nemôže mať za následok ani ovplyvnenie predchádzajúcich odsúdení alebo ich výkonu v členskom štáte, v ktorom prebieha nové trestné konanie, ani ich zrušenie alebo opätovné preskúmanie.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že súhrnný trest môže mať vplyv na predchádzajúce odsúdenie alebo jeho výkon, pokiaľ toto prvé odsúdenie ešte nebolo vykonané alebo pokiaľ dotknutá osoba nebola odovzdaná do druhého členského štátu na účely výkonu tohto prvého odsúdenia. Vo veci samej bol trest uložený nemeckým súdom odovzdaný a uznaný v súlade s rámcovým rozhodnutím 2008/909 na účely jeho výkonu v Poľsku. Súdny dvor sa preto domnieval, že zohľadnenie tohto odsúdenia na účely vyhlásenia rozsudku ukladajúceho súhrnný trest nemá za následok ovplyvnenie tohto odsúdenia alebo jeho výkonu či jeho zrušenie alebo preskúmanie v zmysle rámcového rozhodnutia 2008/675, pokiaľ tento rozsudok ukladajúci súhrnný trest spĺňa podmienky a hranice stanovené rámcovým rozhodnutím 2008/909. S výhradou dodržania uvedených podmienok a hraníc musí súd rozhodujúci v novom trestnom konaní, akým je konanie o rozsudku ukladajúcom súhrnný trest vo veci samej, zohľadniť predchádzajúce odsúdenie vyhlásené v inom členskom štáte rovnakým spôsobom, ako by zohľadnil predchádzajúce vnútroštátne odsúdenie.

4. Zaistenie a konfiškácia prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii

Rozsudok z 21. októbra 2021, Okrážna prokuratúra – Varna (C-845/19 a C-863/19, EU:C:2021:864)

Dvaja bulharskí štátni príslušníci (ďalej len „dotknuté osoby“) boli odsúdení v trestnom konaní za to, že vo februári 2019 vo Varne (Bulharsko) bez povolenia prechovávali vysoko rizikové omamné látky na účely ich distribúcie. Po odsúdení dotknutých osôb v trestnom konaní podala Okrážna prokuratúra – Varna (Krajská prokuratúra Varna, Bulharsko) na Okrážen sád Varna (Krajský súd Varna, Bulharsko) návrh na konfiškáciu peňažných súm nájdených v bytoch týchto osôb počas domových prehliadok.

Na pojednávaní pred týmto súdom dotknuté osoby vyhlásili, že zaistené peňažné sumy patria ich rodinným príslušníkom. Poslední uvedení sa nezúčastnili konania na uvedenom súde, keďže vnútroštátne právo to neumožňovalo. Rovnaký súd odmietol nariadiť konfiškáciu uvedených súm, keďže usúdil, že trestný čin, za ktorý boli dotknuté osoby odsúdené, nemohol viesť k vzniku hospodárskeho prospechu. Okrem toho hoci existujú dôkazy o tom, že dotknuté osoby predávali omamné látky, za takýto trestný čin neboli trestne stíhané ani odsúdené. Krajská prokuratúra Varna napadla tento rozsudok, pričom uviedla, že uvedený súd pri uplatňovaní relevantných vnútroštátnych ustanovení nezohľadnil smernicu 2014/42²¹³.

Za týchto podmienok vnútroštátny súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázky týkajúce sa toho, či na účely začatia uplatňovania smernice 2014/42 musí existovať cezhraničná situácia, ďalej toho, aký je rozsah konfiškácie upravený touto smernicou, ako aj toho, v akom rozsahu sa tretej osobe, ktorá tvrdí alebo o ktorej sa tvrdí, že je vlastníkom majetku, ktorý je predmetom konfiškácie, priznáva právo na účinný prostriedok nápravy. Súdny dvor sa vo svojom rozsudku vyjadril k otázkam, ktoré majú kľúčový význam pre spresnenie pôsobnosti smernice 2014/42 a pre výklad niektorých jej kľúčových pojmov.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade konštatoval, že prechovávanie omamných látok na účely ich distribúcie patrí do rozsahu pôsobnosti smernice 2014/42, aj keď sa všetky skutočnosti spojené so spáchaním tohto trestného činu obmedzujú na územie jediného členského štátu. Podľa Zmluvy o FEÚ²¹⁴ totiž takýto trestný čin patrí do jednej z oblastí obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom, ktoré sa spomínajú v tejto Zmluve. V dôsledku toho má normotvorca Únie právomoc prijať minimálne pravidlá harmonizácie týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v tejto oblasti, pričom táto právomoc sa vzťahuje aj na situácie, v ktorých sa všetky skutočnosti spojené so spáchaním konkrétneho trestného činu obmedzujú na územie jediného členského štátu.

V druhom rade Súdny dvor dospel k záveru, že smernica 2014/42 nestanovuje len konfiškáciu majetku predstavujúceho hospodársky prospech pochádzajúci z trestného činu, za ktorý bol páchatel' tohto trestného činu odsúdený, ale že sa týka aj konfiškácie majetku patriaceho páchatel'ovi trestného činu, o ktorom je vnútroštátny súd rozhodujúci vo veci presvedčený, že pochádza z inej trestnej činnosti. Takéto konfiškácie

²¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 2014, s. 39).

²¹⁴ Článok 83 ods. 1 ZFEÚ.

sa však musia uskutočniť v súlade so zárukami stanovenými v tejto smernici²¹⁵ a podliehajú podmienke, že trestný čin, za ktorý bol jeho páchatel odsúdený, sa nachádza medzi tam vymenovanými trestnými činmi²¹⁶ a že tento trestný čin mohol priamo alebo nepriamo viesť k získaniu hospodárskeho prospechu.

Pokiaľ ide o prvý druh konfiškácie, je nevyhnutné, aby príjmy, ktorých konfiškácia sa navrhuje, pochádzali z toho trestného činu, za ktorý bol jeho páchatel právoplatne odsúdený.

Pokiaľ ide o druhý možný prípad zodpovedajúci rozšírenej konfiškácii,²¹⁷ Súdny dvor jednak spresnil, že členské štáty môžu pri rozhodovaní o tom, či trestný čin mohol viesť k vzniku hospodárskeho prospechu, zohľadniť *modus operandi*, a to napríklad ak bol trestný čin spáchaný v súvislosti s organizovanou trestnou činnosťou alebo s úmyslom zabezpečiť pravidelný príjem z trestnej činnosti.²¹⁸ Okrem toho sa presvedčenie vnútroštátneho súdu o tom, že majetok pochádza z trestnej činnosti, musí zakladať na okolnostiach veci, vrátane konkrétnych skutkových okolností a dostupných dôkazov.²¹⁹ Na tento účel môže tento súd okrem iného zohľadniť nepomer medzi hodnotou predmetného majetku a zákonnými príjmami odsúdenej osoby.²²⁰

Pokiaľ ide napokon o konfiškáciu majetku tretích osôb,²²¹ jej predpokladom je, že sa preukáže prevod príjmov z podozrivého alebo obvineného na tretiu osobu alebo nadobudnutie takýchto príjmov treťou osobou, ako aj vedomosť tejto tretej osoby o tom, že účelom tohto prevodu alebo nadobudnutia zo strany podozrivej alebo obvinenej osoby bolo predísť konfiškácii.

V treťom rade Súdny dvor rozhodol, že smernica 2014/42 v spojení s článkom 47 Charty bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje skonfiškovať v prospech štátu majetok, o ktorom sa tvrdí, že patrí inej osobe než páchatelovi predmetného trestného činu, ak táto tretia osoba nemá možnosť byť účastníkom konania o konfiškácii. Táto smernica totiž členským štátom ukladá povinnosť prijať potrebné opatrenia na to, aby mali osoby dotknuté opatreniami stanovenými v tejto smernici, vrátane tretích osôb, ktoré v rámci konania o konfiškácii uvádzajú alebo o ktorých sa tvrdí, že sú vlastníkami majetku, ktorého konfiškácia sa navrhuje, právo na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý súdny proces na ochranu svojich práv.²²² Okrem toho uvedená smernica stanovuje viaceré osobitné záruky s cieľom zabezpečiť ochranu základných práv takýchto tretích osôb. Medzi tieto záruky patrí aj právo na prístup k právnenému zástupcovi v priebehu celého konania o konfiškácii,²²³ ktoré zahŕňa právo tejto tretej osoby byť v rámci tohto konania vypočutá, vrátane práva domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva k majetku, ktorého sa týka konfiškácia.²²⁴

215| Článok 8 ods. 8 smernice 2014/42.

216| Článok 5 ods. 2 smernice 2014/42.

217| Článok 5 smernice 2014/42.

218| Odôvodnenie 20 smernice 2014/42.

219| Odôvodnenie 21 smernice 2014/42.

220| Článok 5 ods. 1 smernice 2014/42.

221| Článok 6 smernice 2014/42.

222| Článok 8 ods. 1 smernice 2014/42.

223| Článok 8 ods. 7 smernice 2014/42.

224| Článok 8 ods. 9 smernice 2014/42.

X. Justičná spolupráca v občianskych veciach

V tomto oddiele treba uviesť dva rozsudky, ktoré sa týkajú nariadenia č. 2201/2003²²⁵ uplatniteľného v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností. Prvý rozsudok sa týka otázky určenia súdu, ktorý má právomoc v prípade únosu dieťaťa do tretieho štátu, v ktorom dieťa nadobudlo svoj obvyklý pobyt. Druhý rozsudok sa osobitne zaoberá pojmom „obvyklý pobyt“ na účely určenia súdu, ktorý má právomoc v prípade rozvodu.

Rozsudok z 24. marca 2021, MCP (C-603/20 PPU, [EU:C:2021:231](#))

SS a MCP, obaja indickí štátni príslušníci s povolením na pobyt v Spojenom kráľovstve, sú rodičmi dcéry P, britskej štátnej príslušníčky, ktorá sa narodila roku 2017. V októbri 2018 matka odišla s dieťaťom do Indie, kde dieťa odvtedy žije so svojou starou mamou z matkinej strany, a teda už nemá obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve. Práve z tohto dôvodu matka spochybňuje právomoc súdov Anglicka a Walesu, ktoré rozhodujú o návrhu, ktorým sa otec domáha návratu dieťaťa do Spojeného kráľovstva a subsidiárne práva styku s dieťaťom v rámci žaloby podanej na High Court of Justice (England & Wales), Family Division [Vrchný súd (Anglicko a Wales), senát pre rodinné právo, Spojené kráľovstvo].

Tento súd sa domnieval, že jeho právomoc sa má posudzovať na základe nariadenia Brusel IIa. V tejto súvislosti uvádzal, že v čase, keď otec podal návrh na súd, malo dieťa obvyklé bydlisko v Indii a plne sa zžilo s indickým spoločenským a rodinným prostredím, pričom s výnimkou občianstva Spojeného kráľovstva nemalo konkrétne faktické väzby s týmto štátom.

Vrchný súd poukázal na to, že článok 10 nariadenia Brusel IIa stanovuje pravidlá právomoci v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržiavania dieťaťa, pričom spresňuje, že má pochybnosti najmä o tom, či sa toto ustanovenie môže uplatniť na konflikt právomocí medzi súdmi členského štátu a súdmi tretieho štátu. Preto sa pýtal Súdneho dvora, či sa toto ustanovenie má vykladať v tom zmysle, že ak dieťa nadobudlo obvyklý pobyt v treťom štáte v dôsledku únosu do tohto štátu, súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred únosom, si zachovávajú právomoc bez časového obmedzenia. Táto vec teda umožňuje Súdnemu dvoru rozhodnúť o územnej pôsobnosti uvedeného ustanovenia.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor po prvé uviedol, že pokiaľ ide o právomoc v prípade únosu dieťaťa, článok 10 nariadenia Brusel IIa stanovuje kritériá týkajúce sa situácie, ktorá je obmedzená na územie členských štátov. Zo skutočnosti, že v tomto článku je použitý pojem „členský štát“, a nie výrazy „štát“ alebo „tretí štát“, vyplýva, že upravuje právomoc len v prípadoch únosov detí medzi členskými štátmi.

Pokiaľ ide po druhé o kontext článku 10 nariadenia Brusel IIa, Súdny dvor konštatoval, že toto ustanovenie predstavuje osobitné pravidlo právomoci vzhľadom na všeobecné pravidlo²²⁶, podľa ktorého súdy členského štátu obvyklého pobytu dieťaťa majú v zásade právomoc rozhodovať vo veciach rodičovských práv a povinností. Toto osobitné pravidlo právomoci neutralizuje účinok, ktorý by vyvolalo uplatnenie všeobecného pravidla

225 | Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243, ďalej len „nariadenie Brusel IIa“).

226 | Uvedené v článku 8 ods. 1 tohto nariadenia.

právomoci v prípade únosu dieťaťa, t. j. prenos právomoci do členského štátu, v ktorom by dieťa po únose nadobudlo nový obvyklý pobyt. Ak však dieťa nadobudlo obvyklý pobyt mimo Európskej únie, všeobecné pravidlo právomoci sa neuplatní. V dôsledku toho článok 10 nariadenia stráca dôvod svojej existencie, a teda sa neuplatní.

Okrem toho Súdny dvor poukázal na to, že z prípravných prác k nariadeniu Brusel IIa vyplýva, že normotvorca Únie nechcel do pôsobnosti uvedeného článku 10 zahrnúť prípady únosov detí do tretích štátov, pričom na také únosy sa majú uplatniť najmä medzinárodné dohovory, akými sú Haagske dohovory z rokov 1980²²⁷ a 1996²²⁸. Za určitých podmienok (akými sú súhlas alebo pasivita jedného z nositeľov opatrovníckeho práva) totiž Haagsky dohovor z roku 1996 stanovuje prenos právomoci na súdy štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa. Takýto prenos právomoci by však stratil svoj účinok, keby si súdy členského štátu zachovali právomoc bez časového obmedzenia.

Po tretie Súdny dvor uviedol, že časovo neobmedzené zachovanie právomoci by nebolo v súlade s jedným zo základných cieľov sledovaných nariadením Brusel IIa, ktorým je presadzovať najlepší záujem dieťaťa, pričom na tento účel sa uprednostňuje kritérium blízkosti. Taký výklad článku 10 tohto nariadenia by bol tiež v rozpore s logikou mechanizmu okamžitého návratu alebo nenávratenia stanoveného v Haagskom dohovore z roku 1980.

Súdny dvor na záver konštatoval, že článok 10 nariadenia Brusel IIa sa neuplatní, pokiaľ sa zistí, že dieťa ku dňu podania návrhu vo veciach rodičovských práv a povinností nadobudlo obvyklý pobyt v treťom štáte následkom únosu do tohto štátu. V takom prípade sa právomoc súdu, na ktorý bol podaný návrh, určí v súlade s platnými medzinárodnými dohovormi alebo v súlade s článkom 14 nariadenia Brusel IIa, ak taký medzinárodný dohovor neexistuje.

Rozsudok z 25. novembra 2021, IB (Obvyklý pobyt manžela – Rozvod) (C-289/20, [EU:C:2021:955](#))

IB, francúzsky štátny príslušník, a FA, jeho manželka, írsky štátna príslušníčka, uzavreli manželstvo v roku 1994 v Írsku. Majú tri už plnoleté deti. Dňa 28. decembra 2018 podal IB návrh na rozvod na Tribunal de grande instance de Paris (Súd prvého stupňa Paríž, Francúzsko). Keďže tento súd vyhlásil, že nie je miestne príslušný rozhodnúť o rozvode, IB sa obrátil na Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko). Tento súd má posúdiť právomoc Tribunal de grande instance de Paris (Súd prvého stupňa Paríž) z hľadiska obvyklého pobytu IB v súlade s nariadením Brusel IIa. V tejto súvislosti poukázal okrem iného na viaceré skutočnosti, ktoré charakterizujú osobnú a rodinnú väzbu IB k Írsku, kde žil od roku 1999 so svojou manželkou a s deťmi. Uviedol však tiež, že už niekoľko rokov IB dochádza každý týždeň do Francúzska, kde si zriadil centrum svojich pracovných záujmov. Domnieval sa teda, že pán IB mal v skutočnosti dve bydliská, jedno počas týždňa zriadené z pracovných dôvodov v Paríži a druhé po zvyšok času pri svojej manželke a deťoch v Írsku.

²²⁷ Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, podpísaný 25. októbra 1980 v rámci Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného.

²²⁸ Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa, uzatvorený 19. októbra 1996 v Haagu (Ú. v. EÚ L 151, 2008, s. 39).

Za týchto okolností sa Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) obrátil na Súdny dvor s cieľom určiť súdy, ktoré majú právomoc rozhodovať o rozvođe IB a FA na základe článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa. Konkrétne sa Súdneho dvora pýtal, či manžel, ktorý žije v dvoch členských štátoch, môže mať obvyklý pobyt v týchto dvoch členských štátoch, takže právomoc rozhodovať o rozvođe majú súdy týchto dvoch členských štátov.

Súdny dvor vo svojom rozsudku spresnil pojem „obvyklý pobyt“ manžela a rozhodol, že tento manžel, aj keď žije v dvoch členských štátoch, môže mať len jeden obvyklý pobyt v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa.

Posúdenie Súdnyim dvorom

V prípade neexistencie definície pojmu „obvyklý pobyt“ v nariadení Brusel IIa alebo výslovného odkazu na právo členských štátov v tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že tento pojem sa má vykladať autonómne a jednotne. Poukázal najmä na to, že ani článok 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa, ani iné ustanovenia tohto nariadenia nepredpokladajú, že určitá osoba má súčasne viacero obvyklých pobytov alebo jeden obvyklý pobyt na viacerých miestach. Takáto pluralita by narušila najmä právnu istotu tým, že by sťažila vopred určiť súdy, ktoré môžu rozhodovať o rozvođe, ako aj súdu, ktorý koná, overiť svoju vlastnú právomoc.

Súdny dvor sa ďalej opieral o svoju judikatúru týkajúcu sa obvyklého pobytu dieťaťa²²⁹, pričom usudzoval, že pojem „obvyklý pobyt“ na účely určenia právomoci v oblasti zrušenia manželského zväzku sa v zásade vyznačuje dvomi prvkami, a to jednak vôľou dotknutej osoby zriadiť zvyčajné centrum svojich záujmov na určenom mieste a jednak prítomnosťou, ktorá predstavuje dostatočný stupeň stability na území dotknutého členského štátu.

Keďže sa teda manžel ako navrhovateľ odvoláva na právomoc súdov členského štátu svojho obvyklého pobytu podľa článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa, musí nevyhnutne premiestniť svoj obvyklý pobyt na územie iného členského štátu, než je členský štát pôvodného pobytu manželov. Musí teda prejavíť vôľu zriadiť si obvyklé centrum svojich záujmov v tomto inom členskom štáte a preukázať, že jeho prítomnosť v tomto členskom štáte svedčí o dostatočnej miere stability.

V tomto kontexte Súdny dvor zdôraznil osobitné okolnosti charakterizujúce určenie obvyklého pobytu manžela. Ak sa teda manžel rozhodne usadiť v inom členskom štáte z dôvodu manželskej krízy, môže si naďalej zachovať sociálne a rodinné väzby v členskom štáte pôvodného pobytu manželov. Okrem toho prostredie dospeljej osoby je rôznorodejšie než prostredie dieťaťa, lebo pozostáva z omnoho väčšieho okruhu činností a rozmanitejších záujmov, a nemožno požadovať, aby sa tieto záujmy sústredili na územie jediného členského štátu.

Vzhľadom na tieto úvahy Súdny dvor dospel k záveru, že hoci manžel môže mať súčasne viacero pobytov, v určitom okamihu môže mať iba jeden obvyklý pobyt v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa. Ak teda manžel žije v dvoch členských štátoch, len súdy členského štátu, na území ktorého sa nachádza tento obvyklý pobyt, majú právomoc rozhodovať o návrhu na zrušenie manželského zväzku. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby na základe všetkých skutkových okolností prejednávanej veci overil, či územie členského štátu tohto súdu zodpovedá v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel IIa miestu, kde IB premiestnil svoj obvyklý pobyt.

229| Pozri najmä rozsudok z 28. júna 2018, **HR** (C-512/17EU:C:2018:513).

XI. Doprava

Rozsudok z 23. marca 2021 (veľká komora), Airhelp (C-28/20, [EU:C:2021:226](#))

Dotknutý cestujúci si rezervoval miesto na let medzi Malmö a Štokholmom (Švédsko), ktorý mala uskutočniť spoločnosť Scandinavian Airlines System Denmark – Norway – Sweden (ďalej len „SAS“) 29. apríla 2019. V ten istý deň bol let zrušený z dôvodu štrajku pilotov spoločnosti SAS v Dánsku, Švédsku a Nórsku (ďalej len „predmetný štrajk“).

Po neúspešných rokovaní vedených odborovými zväzmi zastupujúcimi pilotov spoločnosti SAS, ktorých cieľom bolo uzavretie novej kolektívnej zmluvy s týmto leteckým dopravcom, vyzvali tieto odborové zväzy svojich členov na štrajk. Tento štrajk trval sedem dní a viedol SAS k zrušeniu viacerých letov, vrátane letu rezervovaného dotknutým cestujúcim.

Airhelp, na ktorú tento cestujúci previedol svoje prípadné nároky voči spoločnosti SAS, podala na Attundatingsrätt (Súd prvého stupňa Attunda, Švédsko) návrh na náhradu škody stanovenú nariadením o právach cestujúcich v leteckej doprave²³⁰ v prípade zrušenia letu. V prejednávanej veci SAS odmietla vyplatiť túto náhradu, lebo sa domnievala, že štrajk jej pilotov predstavuje „mimoriadnu okolnosť“ v zmysle tohto nariadenia²³¹, keďže nie je súčasťou bežného výkonu jej činnosti poskytovania služieb leteckej dopravy a vymyká sa jej účinnej kontrole. Podľa názoru spoločnosti Airhelp tento štrajk nepredstavuje takúto „mimoriadnu okolnosť“, pretože pracovné konflikty, akými sú štrajky, ktoré môžu nastať pri vyjednávaní a uzatváraní kolektívnych zmlúv, patria do rámca bežného podnikania leteckej spoločnosti.

Súd prvého stupňa Attunda vyjadril pochybnosti o tom, či pojem „mimoriadne okolnosti“ v zmysle nariadenia o právach cestujúcich v leteckej doprave zahŕňa štrajk, ktorý vyhlásili zamestnanecké organizácie po predchádzajúcom oznámení, v súlade so zákonom a s cieľom dosiahnuť najmä zvýšenie platov. Zdôraznil najmä, že podľa švédskeho práva nemusí byť predchádzajúce oznámenie o štrajku podané skôr ako jeden týždeň pred jeho začatím.

Posúdenie Súdny dvorom

Veľká komora Súdneho dvora vo svojom rozsudku rozhodla, že štrajkové hnutie, ktoré je zvolané odborovým zväzom zamestnancov prevádzkujúceho leteckého dopravcu pri dodržaní podmienok stanovených vnútroštátnymi právnymi predpismi, najmä nimi vyžadovanej lehoty na predchádzajúce oznámenie, s cieľom vyjadriť požiadavky zamestnancov tohto dopravcu, a ku ktorému sa pripojí kategória zamestnancov nevyhnutných na uskutočnenie letu, nespadá pod pojem „mimoriadna okolnosť“ v zmysle nariadenia o právach cestujúcich v leteckej doprave.

230 | Článok 5 ods. 1 písm. c) v spojení s článkom 7 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (Ú. v. EÚ L 46, 2004, s. 1; Mim. vyd. 07/008, s. 10, ďalej len „nariadenie o právach cestujúcich v leteckej doprave“).

231 | Podľa článku 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich v leteckej doprave prevádzkujúci letecký dopravca nie je povinný platiť náhradu podľa článku 7 tohto nariadenia, ak môže preukázať, že zrušenie je spôsobené mimoriadnymi okolnosťami, ktorým sa nedalo zabrániť ani vtedy, keď boli prijaté všetky primerané opatrenia.

Súdny dvor najskôr pripomenul, že pojem „mimoriadna okolnosť“ stanovený v nariadení o právach cestujúcich v leteckej doprave označuje udalosti, ktoré spĺňajú dve kumulatívne podmienky, ktorých splnenie sa musí posudzovať v každom jednotlivom prípade, a to jednak že nie sú svojou povahou alebo pôvodom súčasťou bežného výkonu činnosti leteckého dopravcu a jednak že sa vymykajú jeho účinnej kontrole.²³² Tiež spresnil, že tento pojem treba vykladať reštriktívne vzhľadom na to, že na jednej strane je cieľom tohto nariadenia zabezpečiť vysokú úroveň ochrany cestujúcich v leteckej doprave, a na druhej strane oslobodenie od povinnosti platiť náhradu stanovenú uvedeným nariadením predstavuje odchýlku zo zásady práva týchto cestujúcich na náhradu.

Súdny dvor ďalej skúmal otázku, či štrajk, ktorý je zvolaný odborovým zväzom zamestnancov prevádzkujúceho leteckého dopravcu pri dodržaní lehoty na predchádzajúce oznámenie stanovenej vnútroštátnymi právnymi predpismi, s cieľom vyjadriť požiadavky zamestnancov tohto dopravcu, a ku ktorému sa pripojí jedna alebo viacero kategórií zamestnancov nevyhnutných na uskutočnenie letu, môže predstavovať „mimoriadnu okolnosť“ v zmysle tohto istého nariadenia.

Pokiaľ ide v prvom rade o otázku, či predmetný štrajk možno kvalifikovať ako udalosť, ktorá nie je súčasťou bežného výkonu činnosti leteckého dopravcu, Súdny dvor uviedol, že právo uskutočniť kolektívnu akciu vrátane práva na štrajk predstavuje základné právo stanovené v článku 28 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). V tejto súvislosti spresnil, že štrajk ako možný prejav sociálneho vyjednávania treba považovať za udalosť, ktorá je súčasťou bežného výkonu činnosti zamestnávateľa, bez ohľadu na osobitosti dotknutého trhu práce alebo uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa vykonávania tohto základného práva. Tento výklad musí platiť aj vtedy, keď je zamestnávateľom prevádzkujúci letecký dopravca, keďže opatrenia týkajúce sa pracovných podmienok a odmeňovania zamestnancov takéhoto dopravcu patria do bežného riadenia jeho činností. V dôsledku toho štrajk, ktorého cieľ sa obmedzuje na získanie zvýšenia miezd pilotov, zmeny ich pracovnej doby a vyššej predvídateľnosti pracovného času od podniku leteckej dopravy, predstavuje udalosť, ktorá je súčasťou bežného výkonu činnosti tohto podniku, najmä ak je takýto štrajk organizovaný v súlade so zákonom.

Pokiaľ ide v druhom rade o otázku, či by sa dotknutý štrajk mohol úplne vymykať účinnej kontrole leteckého dopravcu, Súdny dvor po prvé zdôraznil, že keďže štrajk predstavuje právo zamestnancov zaručené Chartou, jeho začatie je predvídateľné pre každého zamestnávateľa, najmä ak je takýto štrajk vopred oznámený.

Po druhé vzhľadom na predvídateľnosť štrajku pre zamestnávateľa si tento zamestnávateľ zachováva kontrolu nad udalosťami, keďže má v zásade možnosť, ako sa na ň pripravíť a prípadne zmierniť jeho následky. V tejto súvislosti ako každý zamestnávateľ ani prevádzkujúci letecký dopravca konfrontovaný so štrajkom svojich zamestnancov, ktorý je odôvodnený požiadavkami spojenými s pracovnými podmienkami a odmeňovaním, nemôže tvrdiť, že nemá nad týmto hnutím žiadnu kontrolu.

Podľa Súdneho dvora sa preto pojem „mimoriadna okolnosť“ v zmysle nariadenia o právach cestujúcich v leteckej doprave nevzťahuje na štrajk zamestnancov prevádzkujúceho leteckého dopravcu spojený s požiadavkami týkajúcimi sa pracovnoprávnymi vzťahov medzi uvedeným dopravcom a jeho zamestnancami, ktoré sa môžu riešiť v rámci sociálneho dialógu vo vnútri podniku, vrátane vyjednávania o mzdách.

232| Pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. decembra 2008, *Wallentin-Hermann* (C-549/07, [EU:C:2008:771](#), bod 23); zo 17. septembra 2015, *van der Lans* (C-257/14, [EU:C:2015:618](#), bod 36); zo 17. apríla 2018, *Krüsemann a i.* (C-195/17, C-197/17 až C-203/17, C-226/17, C-228/17, C-254/17, C-274/17, C-275/17, C-278/17 až C-286/17 a C-290/17 až C-292/17, [EU:C:2018:258](#), body 32 a 34), ako aj z 11. júna 2020, *Transportes Aéreos Portugueses* (C-74/19, [EU:C:2020:460](#), bod 37).

Po tretie Súdny dvor poznamenal, že na rozdiel od udalostí „vnútorného“ pôvodu vo vzťahu k prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi nie sú udalosti „vonkajšieho“ pôvodu pod kontrolou tohto dopravcu, pretože sú spôsobené prírodnou udalosťou alebo konaním tretej osoby, ako je napríklad iný letecký dopravca alebo verejný či súkromný subjekt, ktorý zasahuje do leteckej alebo letiskovej činnosti. Zdôraznil teda, že odkaz v nariadení o právach cestujúcich v leteckej doprave²³³ na mimoriadne okolnosti, ktoré môžu nastať najmä v prípade štrajkov ovplyvňujúcich prevádzku príslušného leteckého dopravcu, treba chápať tak, že sa týka štrajkov, ktoré nie sú vnútorne spojené s činnosťou dotknutého leteckého dopravcu, ako sú napríklad štrajky riadiacich pracovníkov letovej prevádzky alebo zamestnancov letiska. Naproti tomu štrajk iniciovaný a nasledovaný vlastnými zamestnancami dotknutého podniku leteckej dopravy je pre tento podnik „vnútornou“ udalosťou, a to aj v prípade štrajku zvolaného odborovými zväzmi, keďže tieto zväzy konajú v záujme zamestnancov uvedeného podniku. Ak však má takýto štrajk svoj pôvod v požiadavkách, ktoré môžu splniť len orgány verejnej moci, môže predstavovať „mimoriadnu okolnosť“, keďže sa vymyká účinnej kontrole leteckého dopravcu.

Po štvrté Súdny dvor rozhodol, že skutočnosť, že je vylúčená kvalifikácia predmetného štrajku ako „mimoriadnej okolnosti“ v zmysle nariadenia o právach cestujúcich v leteckej doprave, nezasahuje ani do slobody podnikania leteckého dopravcu, ani do jeho práva vlastníť majetok²³⁴ a jeho práva na vyjednávanie.²³⁵ Pokiaľ ide o posledné uvedené právo, okolnosť, že letecký dopravca čelí z dôvodu štrajku svojich zamestnancov organizovaného v súlade so zákonom riziku, že bude musieť vyplatiť cestujúcim náhradu v dôsledku zrušenia letu, ho nenúti prijať bez diskusie všetky požiadavky štrajkujúcich. Letecký dopravca je totiž naďalej schopný presadzovať záujmy podniku takým spôsobom, aby dosiahol kompromis uspokojivý pre všetkých sociálnych partnerov. Pokiaľ ide o slobodu podnikania leteckého dopravcu a jeho právo vlastníť majetok, Súdny dvor pripomenul, že nie sú absolútnymi právami, a preto dôležitosť, ktorú má cieľ ochrany spotrebiteľov,²³⁶ vrátane cestujúcich v leteckej doprave, môže odôvodniť negatívne hospodárske dôsledky, dokonca aj značné, vzniknuté určitým hospodárskym subjektom.

233| Odôvodnenie 14 nariadenia o právach cestujúcich v leteckej doprave.

234| Zaručeného článkami 16 a 17 Charty.

235| Zaručeného článkom 28 Charty.

236| Ako je stanovená v článku 169 ZFEÚ a článku 38 Charty.

XII. Hospodárska súťaž

1. Kartely (článok 101 ZFEÚ)

V oblasti kartelov treba poukázať na štyri rozsudky. Prvý rozsudok sa týka podmienok vzniku občianskoprávnej zodpovednosti dcérskych spoločností materskej spoločnosti sankcionovanej rozhodnutím Komisie. Druhý rozsudok sa týka podmienok vzniku zodpovednosti materských spoločností za konanie ich dcérskej spoločnosti v súvislosti so zaplatením pokuty. Tretí rozsudok sa týka vnútroštátnych pravidiel premlčania v oblasti ukladania sankcií vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže. Napokon štvrtý rozsudok sa týka uplatniteľnosti článku 101 ZFEÚ vnútroštátnymi súdmi na porušenia, ku ktorým došlo v oblasti leteckej dopravy pred nadobudnutím účinnosti nariadení, ktorými sa vykonávajú pravidlá Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

Rozsudok zo 6. októbra 2021 (veľká komora), Sumal (C-882/19, [EU:C:2021:800](#))

V rokoch 1997 až 1999 spoločnosť Sumal SL kúpila dve nákladné vozidlá od spoločnosti Mercedes Benz Trucks España SL (ďalej len „MBTE“), ktorá je dcérskou spoločnosťou skupiny Daimler, ktorej materskou spoločnosťou je Daimler AG.

Rozhodnutím z 19. júla 2016²³⁷ Európska komisia konštatovala, že Daimler AG tým, že od januára 1997 do januára 2011 uzavrela so štrnástimi ďalšími európskymi výrobcami nákladných vozidiel dohody týkajúce sa určovania cien a zvýšenia brutto cien nákladných vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP), porušila právne predpisy Únie zakazujúce kartely.²³⁸

V nadväznosti na toto rozhodnutie Sumal podala proti spoločnosti MBTE žalobu o náhradu škody s návrhom na zaplatenie sumy 22 404,35 eura za škodu vyplývajúcu z tohto kartelu. Juzgado de lo Mercantil n°07 de Barcelona (Obchodný súd č. 7 Barcelona, Španielsko) však žalobu spoločnosti Sumal zamietol z dôvodu, že rozhodnutie Komisie sa netýka spoločnosti MBTE.

Sumal podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Audiencia Provincial de Barcelona (Provinčný súd Barcelona, Španielsko). V tejto súvislosti sa tento súd pýtal Súdneho dvora, či a prípadne za akých podmienok môže byť žaloba o náhradu škody podaná proti dcérskej spoločnosti v nadväznosti na rozhodnutie Komisie konštatujúce protisúťažné postupy jej materskej spoločnosti.

Súdny dvor rozsudkom veľkej komory spresnil podmienky, za ktorých sú obeť protisúťažného postupu spoločnosti sankcionovanej Komisiou oprávnené domáhať sa v rámci žalôb o náhradu škody podaných pred vnútroštátnymi súdmi občianskoprávnej zodpovednosti dcérskych spoločností sankcionovanej spoločnosti, ktorých sa rozhodnutie Komisie netýka.

²³⁷ Rozhodnutie C(2016) 4673 final týkajúce sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP (vec AT.39824 – Nákladné vozidlá), ktorého zhrnutie bolo uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie zo 6. apríla 2017 (Ú. v. EÚ C 108, 2017, s. 6).

²³⁸ Článok 101 ZFEÚ a článok 53 Dohody o EHP.

Posúdenie Súdnyim dvorom

V súlade s ustálenou judikatúrou je každá osoba oprávnená požadovať od „podnikov“, ktoré sa podieľali na kartelovej dohode alebo na postupoch zakázaných podľa článku 101 ZFEÚ, náhradu škody spôsobenej týmito protisúťažnými postupmi. Aj keď sú takéto žaloby o náhradu škody podané na vnútroštátnych súdoch, určenie subjektu povinného nahradiť spôsobenú škodu je priamo upravené právom Únie.

Vzhľadom na to, že tieto žaloby o náhradu škody sú neoddeliteľnou súčasťou systému vykonávania pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže rovnako ako ich uplatňovanie orgánmi verejnej moci, pojem „podnik“ v zmysle článku 101 ZFEÚ nemôže mať rozdielny význam v kontexte ukladania pokút „podnikom“ („public enforcement“) Komisiou a v rámci žalôb o náhradu škody podaných proti týmto „podnikom“ na vnútroštátnych súdoch („private enforcement“).

Podľa judikatúry Súdneho dvora pojem „podnik“ v zmysle článku 101 ZFEÚ pritom zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od právneho postavenia tohto subjektu a spôsobu jeho financovania a označuje tak hospodársku jednotku, aj keď je táto jednotka z právneho hľadiska zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb.

Ak sa preukáže, že spoločnosť patriaca do takejto hospodárskej jednotky porušila článok 101 ods. 1 ZFEÚ, takže „podnik“, ktorého je súčasťou, sa dopustil porušenia tohto ustanovenia, pojem „podnik“ a prostredníctvom neho pojem „hospodárska jednotka“ automaticky zakladajú spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť medzi subjektmi, ktoré tvoria hospodársku jednotku v čase, keď došlo k porušeniu.

V tejto súvislosti Súdny dvor okrem iného uviedol, že pojem „podnik“ použitý v článku 101 ZFEÚ je funkčným pojmom, takže hospodárska jednotka, ktorá ho predstavuje, musí byť identifikovaná z hľadiska predmetu dotknutej dohody.

Ak teda bola existencia porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ preukázaná u materskej spoločnosti, obeť tohto porušenia sú oprávnené domáhať sa určenia občianskoprávnej zodpovednosti dcérskej spoločnosti tejto materskej spoločnosti pod podmienkou, že obeť preukáže, že vzhľadom jednak na hospodárske, organizačné a právne väzby medzi týmito dvoma právnymi subjektmi a jednak na existenciu konkrétnej väzby medzi ekonomickou činnosťou tejto dcérskej spoločnosti a predmetom porušenia, za ktoré materská spoločnosť nesie zodpovednosť, uvedená dcérska spoločnosť tvorí so svojou materskou spoločnosťou hospodársku jednotku.

Z toho vyplýva, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, musí Sumal na to, aby mohla podať žalobu o náhradu škody proti spoločnosti MBTE ako dcérskej spoločnosti Daimler AG, v zásade preukázať, že protisúťažná dohoda uzavretá spoločnosťou Daimler AG sa týka tých istých výrobkov, ako sú výrobky uvádzané na trh spoločnosťou MBTE. Keď tak Sumal urobí, preukáže, že práve hospodárska jednotka, do ktorej patrí MBTE spolu s jej materskou spoločnosťou, predstavuje podnik, ktorý sa na základe článku 101 ods. 1 ZFEÚ dopustil porušenia konštatovaného Komisiou.

V rámci takejto žaloby o náhradu škody podanej proti dcérskej spoločnosti materskej spoločnosti, vo vzťahu ku ktorej bolo konštatované porušenie článku 101 ZFEÚ, však musí mať dcérska spoločnosť k dispozícii pred dotknutým vnútroštátnym súdom všetky prostriedky potrebné na účinný výkon jej práva na obranu, najmä na to, aby mohla spochybníť svoju príslušnosť k tomu istému podniku ako jej materská spoločnosť.

Ak sa žaloba o náhradu škody, tak ako v prejednávanej veci, opiera o konštatovanie porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ zo strany Komisie v rozhodnutí určenom materskej spoločnosti dcérskej spoločnosti – žalovanej, táto dcérska spoločnosť nemôže spochybníť pred vnútroštátnym súdom existenciu porušenia konštatovaného Komisiou. V súlade s článkom 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003²³⁹ totiž vnútroštátne súdy nemôžu prijímať rozhodnutia, ktoré by boli v rozpore s rozhodnutím prijatým Komisiou.

Ak však Komisia v rozhodnutí vydanom na základe článku 101 ZFEÚ nedospela k nijakému záveru o protiprávnom konaní materskej spoločnosti, dcérska spoločnosť má právo spochybníť nielen svoju príslušnosť k tomu istému „podniku“ ako jej materská spoločnosť, ale aj existenciu porušenia vytýkaného tejto poslednej uvedenej spoločnosti.

V tejto súvislosti Súdny dvor okrem iného spresnil, že možnosť vnútroštátneho súdu konštatovať prípadnú zodpovednosť dcérskej spoločnosti za spôsobené škody nie je vylúčená len na základe skutočnosti, že Komisia prípadne neprijala nijaké rozhodnutie alebo že rozhodnutím, ktorým konštatovala porušenie, nebola tejto spoločnosti uložená správna sankcia.

Súdny dvor dospel k záveru, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje možnosť pripísať zodpovednosť za konanie jednej spoločnosti inej spoločnosti iba v prípade, ak druhá uvedená spoločnosť vykonáva dohľad nad prvou spoločnosťou.

Rozsudok z 27. januára 2021, The Goldman Sachs Group/Komisia (C-595/18 P, EU:C:2021:73)

The Goldman Sachs Group (ďalej len „odvolateľka“ alebo „Goldman Sachs“) je spoločnosť so sídlom v Spojených štátoch, ktorá sa zaoberá investičným bankovníctvom a poskytovaním finančných služieb v hlavných svetových finančných centrách. Od 29. júla 2005 do 28. januára 2009 (ďalej len „obdobie porušovania“) bola prostredníctvom určitých fondov, ktoré zriadila, (nepriamo) materskou spoločnosťou obchodnej spoločnosti Prysmian SpA, ako aj jej stopercentnej dcérskej spoločnosti Prysmian Cavi e Sistemi Srl, ktoré majú obe sídlo v Taliansku a spoločne tvoria skupinu Prysmian, ktorá je celosvetovým aktérom v odvetví podzemných a podzemných elektrických káblov. Zatiaľ čo jej majetkový podiel v skupine Prysmian bol pôvodne 100 %, výška tohto podielu sa neskôr, konkrétne 3. mája 2007, keď bola časť kapitálu skupiny Prysmian prijatá na burzu cenných papierov, znížila na 84,4 %.²⁴⁰

Po skončení vyšetrovania začatého v roku 2008 Komisia rozhodnutím z 2. apríla 2014²⁴¹ (ďalej len „sporné rozhodnutie“) jednak konštatovala existenciu jediného a nepretržitého porušenia článku 101 ZFEÚ v „odvetví podzemných a/alebo podzemných elektrických káblov (veľmi) vysokého napätia“ spočívajúceho v rozdelení svetového trhu medzi dotknutých hlavných európskych, japonských a juhokórejských výrobcov a jednak uložila pokuty za ich účasť na predmetnom porušení.

²³⁹ Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1,2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

²⁴⁰ V rámci obdobia porušovania bude obdobie predchádzajúce prijatiu časti kapitálu spoločnosti Prysmian na burzu ďalej označované ako „prvé obdobie“.

²⁴¹ Rozhodnutie Komisie z 2. apríla 2014 C(2014) 2139 final týkajúce sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (Vec AT.39610 – Elektrické káble).

Zodpovednosť odvolateľky bola vyvodená z titulu jej postavenia materskej spoločnosti spoločnosti Prysmian počas obdobia porušovania, pričom situácia, ktorá existovala až do prijatia časti kapitálu spoločnosti Prysmian na burzu, bola odlíšená od neskoršej situácie. Pokiaľ teda ide o prvé obdobie, Komisia uviedla, že odvolateľka sa napriek prevodom podielov, ku ktorým došlo, naďalej nachádzala v podobnej situácii ako jediný a výlučný vlastník, takže v súlade so zásadami judikatúry stanovenými Súdnym dvorom²⁴² možno predpokladať, že uplatňovala rozhodujúci vplyv na správanie spoločnosti Prysmian na trhu. Okrem toho, pokiaľ ide o celé obdobie porušovania, Komisia pri vyvodení záveru o skutočnom uplatňovaní takého rozhodujúceho vplyvu vychádzala zo súboru skutočností poukazujúcich na hospodárske, organizačné a právne väzby existujúce medzi odvolateľkou a spoločnosťou Prysmian.

Goldman Sachs spochybnila analýzu, ktorú Komisia uskutočnila s cieľom pripísať jej predmetné porušenie, a preto podala na Všeobecný súd žalobu, ktorou sa domáhala jednak zrušenia sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa jej týkalo, a jednak zníženia pokuty, ktorá jej bola uložená. Táto žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá rozsudkom Všeobecného súdu z 12. júla 2018.²⁴³ Súdny dvor vo svojom rozsudku z 27. januára 2021 zamietol odvolanie podané spoločnosťou Goldman Sachs proti rozsudku Všeobecného súdu. V tejto súvislosti Súdny dvor poskytol nové spresnenia týkajúce sa podmienok vzniku zodpovednosti materských spoločností za konanie ich dcérskej spoločnosti v prípade porušenia pravidiel hospodárskej súťaže.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor zastával názor, že Všeobecný súd správne konštatoval, že pokiaľ materská spoločnosť vlastní všetky hlasovacie práva spojené s akciami svojej dcérskej spoločnosti, Komisia je oprávnená vychádzať z domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu tejto materskej spoločnosti na správanie jej dcérskej spoločnosti na trhu. Súdny dvor totiž pripomenul, že táto domnienka, ako je zakotvená v jeho judikatúre, má za cieľ umožniť považovať materskú spoločnosť za zodpovednú za správanie svojej dcérskej spoločnosti, pokiaľ sa nepreukáže, že sa táto dcérska spoločnosť správa na trhu nezávisle. Jej uplatňovanie teda neukladá Komisii povinnosť predložiť nepriame dôkazy, ktoré by mohli preukázať skutočný výkon takéhoto vplyvu. V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že domnienka skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu sa nezakladá len na samotnom vlastníctve celého alebo takmer celého majetku dcérskej spoločnosti, ale na miere kontroly, ktorú materská spoločnosť uplatňuje nad svojou dcérskou spoločnosťou. Ak však materská spoločnosť vlastní všetky hlasovacie práva spojené s akciami svojej dcérskej spoločnosti bez toho, aby bola jej jediným akcionárom, môže uplatňovať rozhodujúci vplyv na správanie dcérskej spoločnosti. Vzhľadom na to, že skutočnosť, že odvolateľka vlastní všetky hlasovacie práva spojené s akciami jej dcérskej spoločnosti, nebola spochybnená, Súdny dvor dospel k záveru, že Všeobecný súd nemožno v odvolaní kritizovať za to, že takúto situáciu prirovnal k situácii spoločnosti, ktorá vlastní celý alebo takmer celý majetok svojej dcérskej spoločnosti, vzhľadom na podmienky uplatnenia domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu.

V druhom rade, pokiaľ ide o preskúmanie skutočností, z ktorých Komisia vychádzala pri vyvodení záveru, že odvolateľka uplatňovala rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti na trhu počas celého obdobia porušovania, Súdny dvor podotkol, že pokiaľ ide o prvé obdobie, Komisia vychádzala z dvojakého odôvodnenia s cieľom považovať odvolateľku za zodpovednú za porušenie, a to jednak z domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu z dôvodu, že odvolateľka vlastnila všetky hlasovacie práva spojené

²⁴² | Rozsudok z 10. septembra 2009, *Akzo Nobel a i./Komisia* (C-97/08 P, [EU:C:2009:536](#), bod 58). Pozri tiež rozsudky z 24. júna 2015, *Fresh Del Monte Produce/Komisia a Komisia/Fresh Del Monte Produce* (C-293/13 P a C-294/13 P, [EU:C:2015:416](#), bod 75 a citovaná judikatúra), a z 28. októbra 2020, *Pirelli & C./Komisia* (C-611/18 P, neuvverejnený, [EU:C:2020:868](#), bod 68 a citovaná judikatúra).

²⁴³ | Rozsudok z 12. júla 2018, *The Goldman Sachs Group/Komisia* (T-419/14, [EU:T:2018:445](#)).

s akciami spoločnosti Prysmian, a jednak zo svojho záveru, že odvolateľka skutočne vykonávala tento vplyv na spoločnosť Prysmian. Vzhľadom na to, že Komisia bola oprávnená vychádzať z takejto domnienky a Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že odvolateľke sa nepodarilo vyvrátiť túto domnienku, Súdny dvor zastával názor, že odvolanie je neúčinné v rozsahu, v akom sa týka záverov Všeobecného súdu, pokiaľ ide o druhý dôvod, o ktorý sa Komisia opierala, aby mohla odvolateľku považovať za zodpovednú za predmetné porušenie v tomto období.

Pokiaľ ide o obdobie po prijatí časti kapitálu spoločnosti Prysmian na burzu, Súdny dvor rozhodol, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že iné osobné väzby medzi materskou spoločnosťou a jej dcérskou spoločnosťou než tie, ktoré vyplývajú z kumulácie funkcií, môžu byť v tejto súvislosti relevantné, keďže takéto väzby môžu preukazovať existenciu jedného hospodárskeho subjektu. Všeobecný súd teda správne uznal relevantnosť osobných väzieb týkajúcich sa skutočnosti, že konateľ jednej spoločnosti vykonával poradenskú činnosť pre druhú spoločnosť.

Súdny dvor napokon konštatoval, že spoločnosti Prysmian nebolo priznané nijaké zníženie pokuty z dôvodu neúspešnosti žaloby podanej spoločnosťami tejto skupiny,²⁴⁴ takže odvolateľka sa nemôže domáhať priznania tohto zníženia. V dôsledku toho sa odvolanie zamieta v celom rozsahu.

Rozsudok z 21. januára 2021, Whiteland Import Export (C-308/19, [EU:C:2021:47](#))

Dňa 7. septembra 2009 Consiliul Concurenței (Protimonopolný úrad, Rumunsko) začal vyšetrovanie na maloobchodnom trhu potravín, ktoré sa týkalo viacerých podnikov, medzi ktorými bola aj spoločnosť Whiteland Import Export SRL (ďalej len „Whiteland“), a to s cieľom zistiť, či tieto podniky porušili pravidlá práva hospodárskej súťaže, najmä pravidlá zakotvené v článku 101 ZFEÚ. Bolo im totiž vytýkané, že v rokoch 2006 až 2009 uzavreli protisúťažné dohody, ktorých cieľom bolo skresliť a narušiť hospodársku súťaž na relevantnom trhu tým, že určili predajnú a maloobchodnú cenu výrobkov dodávateľov. Rozhodnutím zo 14. apríla 2015 im Protimonopolný úrad uložil pokuty.

Keďže Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko), na ktorý podala Whiteland žalobu, konštatoval, že v čase, keď Protimonopolný úrad prijal svoje rozhodnutie, premlčacia lehota už uplynula, zrušil uvedené rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týkalo tejto spoločnosti. Tento súd totiž po tom, čo konštatoval, že premlčacia lehota začala plynúť 15. júla 2009, t. j. v deň, keď skončilo porušovanie vytýkané spoločnosti Whiteland, dospel k záveru, že rozhodnutím o začatí vyšetrovania zo 7. septembra 2009 došlo k prerušeniu premlčacej lehoty, pričom začala plynúť nová premlčacia lehota, ktorá uplynula 7. septembra 2014. Podľa uvedeného súdu na základe reštriktívneho výkladu vnútroštátnych pravidiel upravujúcich premlčacie lehoty nemôžu opatrenia, ktoré Protimonopolný úrad prijal po rozhodnutí o začatí vyšetrovania, spôsobiť prerušenie novej premlčacej lehoty, a teda toto rozhodnutie bolo posledným aktom tohto orgánu, ktorý mohol túto lehotu prerušiť. Okrem toho ten istý súd sa domnieval, že článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 týkajúci sa prerušenia premlčania sa uplatňuje len na Európsku komisiu a neupravuje premlčacie lehoty v oblasti ukladania pokút vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže.

Práve v tomto kontexte sa Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko, ďalej len „vnútroštátny súd“), na ktorý podal Protimonopolný úrad odvolanie proti rozsudku Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť), v podstate Súdneho dvora pýtal, či sú vnútroštátne súdy povinné uplatniť článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 na premlčanie právomocí vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže v oblasti

²⁴⁴ | Rozsudok z 12. júla 2018, *Prysmian a Prysmian Cavi e Sistemi/Komisija* (T-475/14, [EU:T:2018:448](#)), potvrdený rozsudkom z 24. septembra 2020, *Prysmian a Prysmian Cavi e Sistemi/Komisija* (C-601/18 P, [EU:C:2020:751](#)).

ukladania sankcií za porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Vnútroštátny súd takisto vyzval Súdny dvor, aby v podstate spresnil, či sa majú článok 4 ods. 3 ZEÚ a článok 101 ZFEÚ v spojení so zásadou efektivity vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, tak ako ju vykladajú príslušné vnútroštátne súdy, podľa ktorej rozhodnutie o začatí vyšetrovania, ktoré prijal vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže a ktoré sa týka porušenia pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, je posledným aktom tohto orgánu, v dôsledku ktorého môže dôjsť k prerušeniu premlčacej lehoty v súvislosti s jeho právomocou uložiť sankcie, a vylučuje, aby neskorší akt týkajúci sa stíhania alebo vyšetrovania mohol prerušiť túto lehotu.

Posúdenie Súdnym dvorom

Pokiaľ ide o prvú otázku, Súdny dvor potvrdil, že vnútroštátne súdy nie sú povinné uplatniť článok 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 na premlčanie právomocí vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže v oblasti ukladania sankcií za porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

V tejto súvislosti uviedol, že v prejednávanej veci závisí prípadná relevantnosť článku 25 ods. 3 nariadenia č. 1/2003, podľa ktorého je premlčanie v oblasti ukladania pokút alebo penále prerušené akýmkoľvek aktom Komisie alebo orgánu hospodárskej súťaže členského štátu s cieľom vyšetrovania alebo stíhania porušenia, výlučne od toho, či je toto ustanovenie uplatniteľné na skutkový stav vo veci samej. Súdny dvor konštatoval, že vzhľadom na kontext, do ktorého uvedené ustanovenie patrí, a na cieľ, ktorý sleduje, toto ustanovenie upravuje len právomoci, ktorými disponuje Komisia v oblasti sankcií. Z toho vyplýva, že to isté ustanovenie nestanovuje pravidlá premlčania týkajúce sa právomocí vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže v oblasti ukladania sankcií.

Pokiaľ ide o druhú otázku, Súdny dvor najskôr pripomenul, že v prípade neexistencie záväznej právnej úpravy Únie v tejto oblasti členským štátom prináleží, aby stanovili a uplatňovali vnútroštátne pravidlá premlčania v oblasti ukladania sankcií vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže vrátane spôsobov pozastavenia a/ alebo prerušenia. Stanovenie a uplatňovanie týchto pravidiel však nemôže viesť k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu uplatnenia práva Únie.

Súdny dvor tak spresnil, že členské štáty, aby nenarušili úplné a jednotné uplatňovanie práva Únie a neprijímali alebo neponechávali účinné opatrenia, ktoré by mohli vylúčiť potrebný účinok pravidiel hospodárskej súťaže uplatniteľných na podniky, musia dbať na to, aby vnútroštátne pravidlá stanovujúce premlčacie lehoty boli koncipované tak, aby bola vytvorená rovnováha medzi cieľmi spočívajúcimi v zabezpečení právnej istoty a zaručení prejednávania vecí v primeranej lehote ako všeobecnými zásadami práva Únie na jednej strane a skutočným a účinným uplatňovaním článkov 101 a 102 ZFEÚ s cieľom prispieť k rešpektovaniu verejného záujmu, ktorým je zabrániť tomu, aby fungovanie vnútorného trhu bolo narušené dohodami alebo postupmi ohrozujúcimi hospodársku súťaž, na druhej strane.

Súdny dvor v tejto súvislosti pripomenul, že treba tiež zohľadniť osobitosti vecí patriacich do oblasti práva hospodárskej súťaže, a konkrétnejšie okolnosť, že tieto veci si v zásade vyžadujú vykonanie komplexnej skutkovej a ekonomickej analýzy. Keďže vnútroštátna právna úprava stanovuje deň, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota, dĺžka tejto lehoty a podmienky jej pozastavenia alebo prerušenia preto musia byť prispôbené týmto osobitostiam a cieľom vykonávania pravidiel práva hospodárskej súťaže dotknutými osobami, aby nebola ohrozená úplná účinnosť pravidiel práva Únie v tejto oblasti. Súdny dvor okrem toho usúdil, že vnútroštátny systém premlčania, ktorý z dôvodov, ktoré sú mu vlastné, systematicky bráni uloženiu účinných a odstrašujúcich sankcií za porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, môže viesť k tomu, že uplatňovanie pravidiel tohto práva je prakticky nemožné alebo nadmerne sťažené.

V prejednávanej veci podľa reštriktívneho výkladu vnútroštátnych pravidiel upravujúcich premlčacie lehoty v období, keď nastali skutkové okolnosti vo veci samej, ktorý uplatňuje časť vnútroštátnej judikatúry, a najmä Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) v rámci konania vo veci samej, je rozhodnutie o začatí

vyšetrovania alebo stíhania porušenia pravidiel práva hospodárskej súťaže posledným aktom vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, v dôsledku ktorého môže dôjsť k prerušeniu premlčacej lehoty v súvislosti s jeho právomocou ukladať sankcie, pričom žiadny z neskorších aktov prijatých na účely vyšetrovania alebo stíhania porušenia nemôže prerušiť túto lehotu, aj keby prijatie takýchto aktov predstavovalo významnú fázu vyšetrovania a svedčilo o vôli tohto orgánu stíhať porušenie.

Za týchto podmienok Súdny dvor dospel k záveru, že takýto reštriktívny výklad vnútroštátnej právnej úpravy by mohol ohroziť účinné uplatňovanie pravidiel práva Únie vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže. Takýto výklad, ktorý absolútne zakazuje prerušenie premlčacej lehoty aktmi, ktoré boli prijaté neskôr v rámci vyšetrovania, by totiž mohol predstavovať systémové riziko neukladania sankcií za skutky zakladajúce porušenie uvedeného práva Únie. Vnútroštátnemu súdu však prináleží overiť, či ide o tento prípad aj v konaní vo veci samej.

Súdny dvor zdôraznil, že v prípade, že by to tak bolo, prináleží tomuto súdu vykladať predmetnú vnútroštátnu právnu úpravu v čo najväčšej možnej miere vzhľadom na právo Únie, a najmä na pravidlá tohto práva v oblasti hospodárskej súťaže tak, ako ich vykladá Súdny dvor, alebo v prípade potreby uvedenú právnu úpravu neuplatniť.

Súdny dvor v tejto súvislosti pripomenul, že otázka, či sa vnútroštátne ustanovenie nesmie uplatniť, pokiaľ odporuje právu Únie, môže byť položená len v prípade, že nie je možné poskytnúť žiadny konformný výklad tohto ustanovenia.

V prejednávanej veci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že takýto konformný výklad sa zdá byť možný, čo však v konečnom dôsledku prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

Rozsudok z 11. novembra 2021, Stichting Cartel Compensation a Equilib Netherlands (C-819/19, [EU:C:2021:904](#))

Európska komisia rozhodnutím zo 17. marca 2017 konštatovala, že 19 leteckých spoločností tým, že koordinovali rôzne prvky svojich cenových politík týkajúcich sa služieb nákladnej leteckej dopravy, porušilo článok 101 ZFEÚ a/alebo článok 53 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „Dohoda o EHP“)²⁴⁵, ako aj článok 8 Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o leteckej doprave (ďalej len „Dohoda so Švajčiarskom“)²⁴⁶, ktoré zakazujú kartelové dohody a obchodné praktiky obmedzujúce hospodársku súťaž.²⁴⁷

Z dôvodu, že Komisia sa domnievala, že uplatniteľná právna úprava jej neumožňovala sankcionovať tieto postupy leteckých spoločností od ich začiatku pri letoch, ktoré neboli obmedzené na územie Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), stanovila dátum začiatku obdobia porušovania rôznym spôsobom v závislosti od dotknutých letov. Zatiaľ čo obdobie porušovania konštatované pre lety medzi letiskami nachádzajúcimi sa v EHP trvalo od decembra 1999 do februára 2006, dátum začiatku obdobia porušovania pre lety medzi

245 | Dohoda o Európskom hospodárskom priestore (Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3; Mim. vyd. 11/052, s. 3), článok 1 ods. 1.

246 | Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o leteckej doprave, podpísaná 21. júna 1999 v Luxemburgu, schválená v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady a Komisie 2002/309/ES, Euratom o dohode o vedeckej a technologickej spolupráci zo 4. apríla 2002 o uzavretí siedmich dohôd so Švajčiarskou konfederáciou (Ú. v. ES L 114, 2002, s. 1; Mim. vyd. 11/041, s. 89).

247 | Rozhodnutie C(2017)1742 final, zo 17. marca 2017 týkajúce sa konania podľa článku 101 ZFEÚ, článku 53 Dohody o EHP a článku 8 Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o leteckej doprave (Vec AT.39258 – Nákladná letecká doprava).

letiskami nachádzajúcimi sa v Európskej únii a letiskami nachádzajúcimi sa mimo EHP bol stanovený na 1. mája 2004. Pre lety medzi letiskami nachádzajúcimi sa v krajinách, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o EHP, ale nie sú členskými štátmi, a tretími krajinami, bol tento dátum stanovený na 19. máj 2005 a pre lety medzi letiskami Únie a letiskami nachádzajúcimi sa vo Švajčiarsku na 1. jún 2002.

Po vydaní tohto rozhodnutia podali spoločnosti Stichting Cartel Compensation (ďalej len „SCC“) a Equilib Netherlands, dve právnické osoby špecializujúce sa na oblasť vymáhania náhrady škody vyplývajúcej z porušenia práva hospodárskej súťaže, na súd v Amsterdame viaceré žaloby, ktorými sa domáhali, aby tento súd jednak určil, že 19 leteckých spoločností tým, že v rokoch 1999 až 2006 koordinovali svoje cenové politiky týkajúce sa služieb nákladnej leteckej dopravy, konali protiprávne vo vzťahu k zasielateľom tovarov, ktorí využívali tieto služby, a jednak, aby týmto leteckým spoločnostiam uložil povinnosť zaplatiť náhradu škody, ktorá týmto zasielateľom vznikla z dôvodu toho konania.

Súd v Amsterdame mal však pochybnosti, pokiaľ ide o jeho právomoc uplatniť článok 81 ES (teraz článok 101 ZFEÚ) alebo článok 53 Dohody o EHP v súkromnoprávnom spore na sporné konanie 19 leteckých spoločností pri letoch, ktoré nie sú obmedzené na územie EHP, v rozsahu, v akom k tomuto konaniu došlo pred začiatkom obdobia porušovania stanovených v tejto súvislosti v rozhodnutí Komisie. Rozhodol sa preto položiť túto prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru.

Posúdenie Súdnym dvorom

Pokiaľ ide o protisúťažné postupy leteckých spoločností pri letoch medzi letiskami Únie a letiskami tretích krajín, Súdny dvor v prvom rade uviedol, že pre leteckú dopravu na týchto letoch nadobudli ustanovenia prijaté Radou podľa článku 83 ods. 1 ES (teraz článok 103 ods. 1 ZFEÚ), s cieľom zorganizovať vykonanie článku 81 ES, účinnosť až 1. mája 2004. Na tieto služby je pred týmto dátumom preto uplatniteľná len úprava stanovená v článkoch 84 a 85 ES (teraz články 104 a 105 ZFEÚ), podľa ktorej v prípade neexistencie ustanovení prijatých podľa článku 83 ods. 1 ES sú (správne) orgány členských štátov zodpovedné za vykonávanie zásad obsiahnutých v článku 81 ES. To isté platí aj pre konanie leteckých spoločností, ku ktorému došlo medzi rokom 1999 a dátumom nadobudnutia účinnosti Dohody so Švajčiarskom, teda 1. júnom 2002, keďže sa priamo týkalo služieb leteckej dopravy medzi letiskami Únie a letiskami Švajčiarska.

Toto konštatovanie však neznamená, že by služby leteckej dopravy medzi letiskami Únie a letiskami tretích krajín alebo letiskami Švajčiarska zostali vylúčené z uplatňovania článku 81 ES do 1. mája 2004, pokiaľ ide o tretie krajiny, alebo do 1. júna 2002, pokiaľ ide o Švajčiarsko, ani že by vnútroštátne súde nemohli uplatniť toto ustanovenie v prípade neexistencie rozhodnutia príslušných vnútroštátnych orgánov alebo Komisie konštatujúceho porušenie pred týmito dátumami.

Z judikatúry Súdného dvora totiž vyplýva, že letecká doprava podliehala všeobecným zmluvným pravidlám, vrátane pravidiel v oblasti hospodárskej súťaže, od nadobudnutia ich účinnosti.

Súdny dvor tiež pripomenul, že článok 81 ods. 1 ES vyvoláva priame účinky vo vzťahoch medzi jednotlivcami a zakladá dotknutým osobám práva, ktoré sú vnútroštátne súde povinné ochraňovať. Vnútroštátne súde tak majú právomoc uplatniť článok 81 ES najmä v súkromnoprávných sporoch, keďže táto právomoc vyplýva z priameho účinku tohto článku.

Uvedená právomoc nie je dotknutá uplatňovaním článkov 84 a 85 ES, pretože žiadne z týchto dvoch ustanovení neobmedzuje uplatňovanie článku 81 ES vnútroštátnymi súdmi, najmä v súkromnoprávných sporoch.

Výkon právomoci vnútroštátnych súdov uplatniť článok 81 ES v súkromnoprávných sporoch však môže byť obmedzený najmä zásadou právnej istoty, konkrétne potrebou vyhnúť sa tomu, aby tieto súdy a subjekty poverené správnym vykonávaním pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže vydávali protichodné rozhodnutia, ako aj potrebou zachovať rozhodovaciu alebo zákonodarnú právomoc inštitúcií Únie poverených vykonávaním týchto pravidiel a zabezpečiť záväzný účinok ich aktov.

Vzhľadom na to, pokiaľ ide o protisúťažné postupy leteckých spoločností pri letoch medzi letiskami Únie a letiskami tretích krajín alebo letiskami Švajčiarska, ku ktorým došlo pred začiatkom obdobia porušovania stanovených Komisiou v jej rozhodnutí zo 17. marca 2017, riziko, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu v súkromnoprávnom spore bude v rozpore so správnym rozhodnutím o vykonávaní pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže alebo bude narúšať rozhodovacie alebo legislatívne právomoci inštitúcií Únie, neexistuje.

Pokiaľ ide napokon o uplatnenie článku 53 Dohody o EHP na konanie 19 dotknutých leteckých spoločností, Súdny dvor pripomína, že uvedená dohoda, ktorej cieľom je najmä rozšíriť vnútorný trh vytvorený na území Únie na štáty Európskeho združenia voľného obchodu, je neoddeliteľnou súčasťou práva Únie. V tomto rámci vykonáva Súdny dvor dozor nad tým, aby sa pravidlá Dohody o EHP, ktoré sú v podstate zhodné s pravidlami Zmluvy o FEÚ, vykladali v členských štátoch jednotne.

Z toho vyplýva, že vzhľadom na to, že článok 53 Dohody o EHP je v podstate totožný s článkom 81 ES, treba ho vykladať rovnako ako tento článok.

S prihliadnutím na vyššie uvedené úvahy tak Súdny dvor dospel k záveru, že vnútroštátny súd, akým je súd v Amsterdame, má právomoc uplatniť článok 81 ES a článok 53 Dohody o EHP v súkromnoprávnom spore na protisúťažné postupy leteckých spoločností pri letoch medzi letiskami Únie a letiskami tretích krajín alebo letiskami Švajčiarska, ku ktorým došlo pred dátumami nadobudnutia účinnosti ustanovení prijatých Radou na základe článku 83 ods. 1 ES, ktoré sa stali uplatniteľnými na tieto prvé lety, a Dohody so Švajčiarskom.

2. Zneužitie dominantného postavenia (článok 102 ZFEÚ)

Rozsudok z 25. marca 2021, Deutsche Telekom/Komisia (C-152/19 P, [EU:C:2021:238](#))

Rozsudok z 25. marca 2021, Slovak Telekom/Komisia (C-165/19 P, [EU:C:2021:239](#))

Slovak Telekom, a.s. (ďalej len „ST“) ako historický telekomunikačný operátor na Slovensku poskytuje prostredníctvom svojich pevných medených a optických sietí vysokorychlostné služby. Siete ST tiež zahŕňajú „účastnícku prípojku“, to znamená fyzické vedenia, ktoré prepájajú telefónnu zásuvku účastníka s hlavným rozvádzačom v pevnej telefónnej sieti.

Po analýze svojho vnútroštátneho trhu prijal slovenský národný regulačný úrad v oblasti telekomunikácií 8. marca 2005 rozhodnutie, ktorým označil ST za operátora s významným vplyvom na veľkoobchodnom trhu neviazaného prístupu k účastníckej prípojke. V dôsledku toho bola ST povinná podľa regulačného rámca Únie²⁴⁸ poskytnúť alternatívnym operátorom prístup k účastníckej prípojke, ktorú vlastní, aby umožnila novým účastníkom využívať túto infraštruktúru na účely poskytovania vlastných služieb koncovým užívateľom.

²⁴⁸ Ide osobitne o nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 2887/2000 z 18. decembra 2000 o neviazanom prístupe k účastníckej prípojke (Ú. v. ES L 336, 2000, s. 4; Mim. vyd. 13/026, s. 83) a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES zo 7. marca 2002 o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby (Ú. v. ES L 108, 2002, s. 33; Mim. vyd. 13/029, s. 349).

Komisia prijala 15. októbra 2014 rozhodnutie sankcionujúce ST, ako aj jej materskú spoločnosť Deutsche Telekom AG (ďalej len „DT“) za zneužitie svojho dominantného postavenia na slovenskom trhu s vysokorýchlostnými internetovými službami obmedzením prístupu alternatívnych operátorov ku svojej účastníckej prípojke v období rokov 2005 až 2010 (ďalej len „sporné rozhodnutie“). Komisia konkrétne vytýkala spoločnostiam ST, ako aj DT porušenie článku 102 ZFEÚ, a to stanovením nespravodlivých podmienok v referenčnej ponuke pre neviazaný prístup ku svojej účastníckej prípojke a uplatňovaním neprímeraných cien, ktoré rovnako efektívnemu operátorovi neumožňovali reprodukovať ponuku maloobchodných služieb spoločnosti ST bez toho, aby mu vznikla strata. Z tohto dôvodu Komisia uložila pokutu vo výške 38 838 000 eur spoločnostiam ST a DT spoločne a nerozdielne, ako aj pokutu vo výške 31 070 000 eur samostatne spoločnosti DT.

Rozsudkami z 13. decembra 2018, *Deutsche Telekom/Komisia*²⁴⁹ a *Slovak Telekom/Komisia*²⁵⁰, Všeobecný súd Európskej únie čiastočne zrušil sporné rozhodnutie, pričom stanovil výšku pokuty uloženej spoločne a nerozdielne spoločnostiam ST a DT na 38 061 963 eur a výšku pokuty uloženej iba poslednej uvedenej spoločnosti na 19 030 981 eur.

Súdny dvor zamietol odvolania podané spoločnosťami ST a DT, pričom v tejto súvislosti spresnil rozsah rozsudku Bronner²⁵¹, pokiaľ ide o kvalifikáciu odmietnutia prístupu k infraštruktúre vo vlastníctve dominantného podniku ako zneužitia v zmysle článku 102 ZFEÚ. V tomto rozsudku Súdny dvor stanovil zvýšený prah pre konštatovanie, že postup dominantného podniku spočívajúci v odmietnutí sprístupniť svoju infraštruktúru konkurenčným podnikom predstavuje zneužitie.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod zdôraznil, že každý podnik, hoci aj s dominantným postavením, môže v zásade slobodne odmietnuť uzavrieť zmluvu a využívať infraštruktúru, ktorú vyvinul pre svoje vlastné potreby. Ak sa teda takémuto podniku uloží povinnosť uzavrieť zmluvu s konkurenčným podnikom o poskytnutí prístupu k jeho vlastnej infraštruktúre z dôvodu, že dominantný podnik zneužil svoje postavenie, keď predtým uzavretie zmluvy odmietol, osobitne to zasiahne do jeho zmluvnej slobody a práva vlastníť majetok. Preto ak dominantný podnik odmietne poskytnúť prístup ku svojej infraštruktúre, rozhodnutie uložiť mu povinnosť poskytnúť prístup svojim konkurentom možno odôvodniť z hľadiska politiky hospodárskej súťaže len vtedy, ak má tento dominantný podnik skutočne obmedzujúci vplyv na dotknutom trhu.

Súdny dvor ďalej spresnil, že uplatnenie podmienok, ktoré stanovil v rozsudku Bronner, a to osobitne pokiaľ ide o tretiu z týchto podmienok, umožňuje určiť, či dominantný podnik disponuje vďaka svojej infraštruktúre takýmto obmedzujúcim vplyvom. Podľa tohto rozsudku dominantný podnik môže byť nútený umožniť konkurentovi prístup k infraštruktúre, ktorú vyvinul pre potreby svojej vlastnej činnosti, len vtedy, ak po prvé odmietnutie tohto prístupu by bolo spôsobilé vylúčiť akúkoľvek konkurenciu zo strany konkurenčného podniku, ktorý žiada o prístup, po druhé toto odmietnutie nemôže byť objektívne odôvodnené, a po tretie ak je takýto prístup nevyhnutný pre činnosť takéhoto konkurenčného podniku, teda ak za túto infraštruktúru neexistuje žiadna skutočná alebo potenciálna náhrada.

Na druhej strane ak dominantný podnik poskytne prístup ku svojej infraštruktúre, ale tento prístup podriadi nespravodlivým podmienkam, podmienky stanovené Súdnym dvorom v rozsudku Bronner sa neuplatnia. Hoci totiž takéto správanie môže predstavovať zneužitie, keďže je spôsobilé vyvolať na dotknutých trhoch

249| Rozsudok z 13. decembra 2018, *Deutsche Telekom/Komisia* (T-827/14, [EU:T:2018:930](#)).

250| Rozsudok z 13. decembra 2018, *Slovak Telekom/Komisia* (T-851/14, [EU:T:2018:929](#)).

251| Rozsudok z 26. novembra 1998, *Bronner* (C-7/97, [EU:C:1998:569](#)).

protisúťažné účinky, nemožno ho považovať za analogické s odmietnutím dominantného podniku poskytnúť prístup ku svojej infraštruktúre, keďže príslušné orgány pre hospodársku súťaž už nemôžu nútiť tento podnik, aby poskytol prístup ku svojej infraštruktúre, pretože tento prístup už bol poskytnutý. Opatrenia, ktoré bude potrebné prijať v takomto kontexte, budú teda menej zasahujúce do zmluvnej slobody dominantného podniku a do jeho vlastníckeho práva v porovnaní s tým, ak by bol donútený poskytnúť prístup ku svojej infraštruktúre, ktorú vyhradil pre potreby svojej vlastnej činnosti.

Vzhľadom na regulačný rámec Únie, ktorý ukladá spoločnosti ST povinnosť poskytnúť konkurenčným podnikom prístup ku svojej účastníckej prípojke, Súdny dvor pripomenul, že tento slovenský telekomunikačný operátor nemohol odmietnuť a ani v skutočnosti neodmietol poskytnúť k nej prístup. Naopak ST stanovila podmienky takéhoto prístupu vytýkané v napadnutom rozhodnutí uplatnením svojej rozhodovacej nezávislosti. Keďže však tieto podmienky nepredstavovali odmietnutie prístupu porovnateľné s tým, o aké išlo v rozsudku Bronner, podmienky stanovené Súdnym dvorom pri tejto príležitosti sa v prejednávanej veci neuplatnia. Na rozdiel od toho, čo tvrdili ST a DT, teda Komisia nebola povinná na to, aby mohla vytýkané podmienky prístupu kvalifikovať ako zneužitie dominantného postavenia, preukázať, že prístup k účastníckej prípojke ST bol nevyhnutný pre vstup konkurenčných operátorov na trh.

Aj ďalšie odvolacie dôvody spoločností ST a DT, ktoré sa okrem iného týkali posúdenia cenovej praxe spoločnosti ST, ktorá viedla k cenovému stáčaniu, a pripísateľnosti porušenia spoločnosti DT ako materskej spoločnosti, boli zamietnuté. Súdny dvor preto odvolania v celom rozsahu zamietol.

3. Štátna pomoc

V oblasti štátnej pomoci si pozornosť zasluhujú tri rozsudky. Prvý sa týka existencie „hospodárskej výhody“ v prospech profesionálnych futbalových klubov v rámci daňového režimu uplatniteľného na neziskové právnické osoby. Ďalšie dva rozsudky sa zaoberajú existenciou prípadnej „selektívnej výhody“ a týkajú sa dane zavedenej v Poľsku v odvetví maloobchodného predaja a dane z reklamy zavedenej v Maďarsku.

Rozsudok zo 4. marca 2021, Komisia/Fútbol Club Barcelona (C-362/19 P, EU:C:2021:169)

Španielsky zákon, prijatý v roku 1990, zaväzoval všetky španielske profesionálne športové kluby, aby sa transformovali na športové spoločnosti s ručením obmedzeným, s výnimkou športových klubov, ktoré dosiahli pozitívny hospodársky výsledok za účtovné obdobia predchádzajúce prijatiu tohto zákona. Fútbol Club Barcelona (ďalej len „FCB“), ako aj tri ďalšie profesionálne futbalové kluby, ktoré spadajú do pôsobnosti tejto výnimky – Club Atlético Osasuna (Pamplona), Athletic Club (Bilbao) a Real Madrid Club de Fútbol (Madrid) –, si tak zvolili pokračovať v činnosti vo forme neziskových právnických osôb a z tohto dôvodu mali osobitnú sadzbu zdanenia ich príjmov. Keďže táto osobitná sadzba zdanenia zostala až do roku 2016 nižšia ako sadzba uplatniteľná na športové spoločnosti s ručením obmedzeným, Komisia sa v rozhodnutí zo 4. júla 2016²⁵² domnievala, že táto právna úprava zavedením daňovej výhody v oblasti dane z príjmov právnických osôb v prospech štyroch dotknutých klubov predstavovala protiprávnu schému pomoci nezlučiteľnú s vnútorným trhom, a nariadila Španielsku ukončiť ju a vymôcť individuálnu pomoc vyplatenú príjmom uvedenej pomoci.

²⁵² | Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/2391 zo 4. júla 2016 o štátnej pomoci SA.29769 (2013/C) (ex 2013/NN), ktorú implementovalo Španielsko v prospech niektorých futbalových klubov (Ú. v. EÚ L 357, 2016, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

Všeobecný súd, na ktorý FCB podala žalobu proti spornému rozhodnutiu, rozsudkom z 26. februára 2019²⁵³ zrušil toto rozhodnutie z dôvodu, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne nepreukázala existenciu hospodárskej výhody priznanej príjemcom predmetného opatrenia. Všeobecný súd sa predovšetkým domnieval, že Komisia dostatočne nepreskúmala, či výhoda vyplývajúca z tejto zníženej sadzby dane môže byť vyvážená menej výhodnou sadzbou odpočtu na preinvestovanie mimoriadneho zisku, ktorá sa uplatňuje na profesionálne futbalové kluby pôsobiace vo forme neziskových právnických osôb v porovnaní so sadzbou, ktorá sa uplatňuje na subjekty pôsobiace ako športové akciové spoločnosti.

Súdny dvor vo svojom rozsudku zo 4. marca 2021 vyhovel odvolacím návrhom Komisie na zrušenie napadnutého rozsudku. Na podporu svojho odvolania Komisia uviedla jediný odvolací dôvod založený na porušení článku 107 ods. 1 ZFEÚ, pokiaľ ide jednak o pojem „výhoda, ktorá môže predstavovať štátnu pomoc“ v zmysle tohto ustanovenia a jednak o povinnosti, ktoré jej prináležia v rámci preskúmania existencie pomoci, najmä z hľadiska existencie výhody. V tomto kontexte Súdny dvor spresnil dôkazné požiadavky, ktoré má Komisia pri analýze smerujúcej k určeniu, či daňový režim poskytuje svojim príjemcom výhodu, a či tak tento režim môže predstavovať „štátnu pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

Posúdenie Súdnym dvorom

V rámci posúdenia dôvodnosti jediného odvolacieho dôvodu uvedeného na podporu odvolania Súdny dvor v prvom rade konštatoval, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že sporné rozhodnutie sa má považovať za rozhodnutie týkajúce sa súčasne schémy pomoci²⁵⁴ a individuálnej pomoci, keďže Komisia vo svojom rozhodnutí tiež rozhodla o pomoci individuálne poskytnutej vymenovaným štyrom klubom, ktoré sú príjemcami. V prípade schémy pomoci treba totiž rozlišovať medzi prijatím tejto schémy pomoci a pomocou priznanou na jej základe. Individuálne opatrenia, ktoré sa obmedzujú na vykonanie schémy pomoci, predstavujú iba vykonávacie opatrenia všeobecnej schémy, ktoré v zásade nemusia byť oznámené Komisii.

V prejednávanej veci pritom Súdny dvor poznamenal, že sporné opatrenie sa týka takejto schémy pomoci, keďže z osobitných daňových ustanovení uplatniteľných na neziskové organizácie, najmä zníženej sadzby dane, môže mať z dôvodu tohto jediného opatrenia prospech na neurčitú dobu a v neurčitej sume každý z oprávnených futbalových klubov vymedzených všeobecným a abstraktným spôsobom, a to bez toho, aby boli potrebné ďalšie vykonávacie opatrenia, a bez toho, aby tieto ustanovenia súviseli s realizáciou konkrétneho projektu. Samotná skutočnosť, že v prejednávanej veci bola na základe dotknutej schémy pomoci klubom poskytnutá individuálna pomoc, preto nemôže mať vplyv na preskúmanie, ktoré má vykonať Komisia na účely určenia existencie výhody. Za týchto podmienok teda Všeobecný súd nesprávne považoval takúto okolnosť za relevantnú.

V druhom rade Súdny dvor konštatoval, že nesprávne právne posúdenie, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, spôsobuje nesprávnosť záverov, ktoré Všeobecný súd vyvodil v súvislosti s rozsahom povinností, ktoré má Komisia, pokiaľ ide o preukázanie existencie výhody. Tento nesprávny predpoklad totiž viedol Všeobecný súd k záveru, že Komisia mala na účely svojej analýzy zohľadniť nielen výhodu vyplývajúcu zo zníženej sadzby dane, ale aj iné zložky predmetného daňového režimu, ktoré považuje za neoddeliteľné, ako sú možnosti odpočtu, keďže ich obmedzenie by mohlo vyvážiť vyššie uvedenú výhodu. Súdny dvor pripomenul, že Komisia nepochybne musí uskutočniť celkové posúdenie schémy pomoci, pričom musí zohľadniť všetky zložky, ktoré

253] Rozsudok z 26. februára 2019, *Fútbol Club Barcelona/Komisia* (T-865/16, [EU:T:2019:113](#), ďalej len „napadnutý rozsudok“).

254] V zmysle článku 1 písm. d) nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 9).

tvoria jej podstatné vlastnosti, či sú pre jej príjemcov zvýhodňujúce alebo znevýhodňujúce. Posúdenie existencie výhody však nemôže závisieť od finančnej situácie príjemcov tejto schémy v čase po poskytnutí individuálnej pomoci na základe tejto schémy. Predovšetkým nemožnosť určiť v čase prijatia schémy pomoci presnú výšku výhody poskytnutej každému z jej príjemcov za zdaňovacie obdobie nemôže brániť Komisii v tom, aby konštatovala, že táto schéma mohla už v tomto štádiu priniesť výhodu týmto príjemcom, a nemôže súčasne oslobodiť dotknutý členský štát od splnenia jeho podstatnej povinnosti oznámiť takúto schému. Ak by totiž, ako to pripustil Všeobecný súd v napadnutom rozsudku, Komisia bola povinná v rámci analýzy daňového režimu na základe aktualizovaných údajov overiť, či sa výhoda skutočne prejavila v nasledujúcich zdaňovacích obdobiach a prípadne, či takáto výhoda bola vyvážená nevýhodami zistenými počas iných zdaňovacích období, členské štáty, ktoré by si nespĺnili povinnosť oznámiť takúto schému, by boli takýmto prístupom k otázke zvýhodnené. Komisia preto musí overiť individuálnu situáciu každého príjemcu jedine vo fáze prípadného vymáhania individuálnej pomoci poskytnutej na základe schémy pomoci, keďže takéto vymáhanie si vyžaduje, aby výška pomoci, z ktorej títo príjemcovia mali skutočný prospech, bola presne určená za každé zdaňovacie obdobie.

V prejednávanej veci je nesporné, že schéma pomoci vyplývajúca zo sporného opatrenia v rozsahu, v akom odchylné priznávala určitým klubom oprávneným využívať túto schému, medzi ktoré patril FCB, možnosť pokračovať v činnosti ako neziskové organizácie, umožnila týmto klubom mať prospech zo zníženej daňovej sadzby v porovnaní s klubmi pôsobiacimi ako športové spoločnosti s ručením obmedzeným, a to od okamihu jej prijatia. Predmetná schéma pomoci tak mohla od okamihu svojho prijatia zvýhodniť kluby pôsobiace ako neziskové organizácie v porovnaní s klubmi pôsobiacimi ako športové spoločnosti s ručením obmedzeným, čím im priznala výhodu, na ktorú by sa mohol vzťahovať článok 107 ods. 1 ZFEÚ. Z toho vyplýva, že Komisia nebola na to, aby z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že dotknutá schéma pomoci poskytuje jej príjemcom výhodu, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, povinná v spornom rozhodnutí preskúmať vplyv odpočtu na preinvestovanie mimoriadneho zisku, ani vplyv možností odkladu vo forme daňovej úľavy, a najmä to, či tento odpočet alebo tieto možnosti neutralizovali výhodu vyplývajúcu zo zníženej sadzby dane. Všeobecný súd sa preto dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že Komisia bola povinná vykonať takéto preskúmanie a v prípade potreby si vyžiadať relevantné informácie. V dôsledku toho Súdny dvor v tomto bode zrušil napadnutý rozsudok.

Pokiaľ ide napokon o dôsledky tohto zrušenia napadnutého rozsudku, Súdny dvor v prvom rade poznamenal, že Všeobecný súd na to, aby vyhovel žalobe o neplatnosť sporného rozhodnutia, v napadnutom rozsudku nepochybne vyhovel druhému žalobnému dôvodu, ktorý sa v podstate zakladal na neúplnej analýze existencie výhody, ale najprv zamietol žalobný dôvod založený na porušení článku 49 ZFEÚ v rozsahu, v akom mala Komisia podľa názoru FCB rozhodnúť, že povinnosť športových klubov transformovať sa na športové spoločnosti s ručením obmedzením bola v rozpore so slobodou usadiť sa zaručenou týmto ustanovením. Za týchto okolností Súdny dvor uviedol, že FCB alebo Španielsko, ktoré vstúpilo do konania ako vedľajší účastník na podporu návrhov futbalového klubu, mohli v rámci vzájomného odvolania spochybniť dôvodnosť dôvodov zamietnutia predmetného žalobného dôvodu, hoci Všeobecný súd vyhovel ich návrhom z iných dôvodov. Keďže takéto odvolanie nebolo podané, napadnutý rozsudok v tomto bode nadobudol právnu silu rozhodnutej veci.

Po tomto spresnení Súdny dvor dospel k záveru, že stav konania dovoľuje, aby sám vydal konečný rozsudok, a v dôsledku toho rozhodol vo veci tak, že zamietol ďalšie štyri žalobné dôvody uvedené v prvostupňovom konaní a založené na pochybeniach, ktorých sa Komisia údajne dopustila pri svojom preskúmaní výhody poskytnutej dotknutým opatrením, porušení zásad ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty, porušení článku 107 ods. 1 ZFEÚ v rozsahu, v akom Komisia nepovažovala sporné daňové opatrenie za odôvodnené vnútornou logikou dotknutého daňového systému, a porušení pravidiel uplatniteľných na vymáhanie existujúcej pomoci. V dôsledku toho Súdny dvor zamietol žalobu, ktorú podal FCB.

Rozsudok zo 16. marca 2021 (veľká komora), Komisia/Poľsko (C-562/19 P, [EU:C:2021:201](#))

Rozsudok zo 16. marca 2021 (veľká komora), Komisia/Maďarsko (C-596/19 P, [EU:C:2021:202](#))

Poľsko zákonom, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2016, zaviedlo daň v oblasti maloobchodného predaja. Základom tejto dane je mesačný obrat dosiahnutý maloobchodníkom z predaja tovaru spotrebiteľom v sume prevyšujúcej 17 miliónov poľských zlotých (PLN) (približne štyri milióny eur). Táto daň obsahuje dve pásma: sadzba vo výške 0,8 % sa uplatňuje na obrat od 17 do 170 miliónov PLN (približne od štyroch do štyridsať miliónov eur) a sadzbou vo výške 1,4 % je zaťažená časť obratu presahujúca túto poslednú uvedenú sumu.

Po skončení konania vo veci formálneho zisťovania týkajúceho sa tohto opatrenia, ktoré bolo začaté rozhodnutím z 19. septembra 2016²⁵⁵, dospela Európska komisia rozhodnutím z 30. júna 2017²⁵⁶ k záveru, že táto progresívna daň predstavuje štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom, a prikázala Poľsku s účinnosťou odo dňa prijatia tohto druhého rozhodnutia pozastaviť všetky platby vyplývajúce z tejto dane.

Všeobecný súd Európskej únie, na ktorý sa obrátilo Poľsko, rozsudkom zo 16. mája 2019²⁵⁷ zrušil jednak rozhodnutie o začatí konania a jednak záporné rozhodnutie týkajúce sa Poľska. Rozhodol jednak, že Komisia sa nesprávne domnievala, že zavedenie progresívnej dane z obratu dosiahnutého maloobchodným predajom poskytuje selektívnu výhodu podnikom dosahujúcim nižší obrat súvisiaci s touto činnosťou, a jednak, že v súvislosti s rozhodnutím o začatí konania nemohla predbežne kvalifikovať predmetné daňové opatrenie ako novú pomoc bez toho, aby vychádzala z existencie legitímnych pochybností vyplývajúcich v tejto súvislosti z informácií obsiahnutých v spise.

Maďarsko zákonom, ktorý nadobudol účinnosť 15. augusta 2014, zaviedlo progresívnu daň z príjmov súvisiacich so šírením reklamy v tomto členskom štáte. Základom tejto danej je čistý obrat šíritelov reklamy (tlač, audiovizuálne médiá alebo prevádzkovatelia reklamných plôch) pôsobiacich v Maďarsku, pričom táto daň pôvodne obsahovala pásmo šiestich progresívnych sadzieb podľa obratu, ktoré bolo neskôr upravené na iba dve sadzby s možnosťou, že zdaniteľné osoby, ktorých zisk pred zdanením za zdaniteľné obdobie 2013 sa rovnal nule, alebo ktoré vykázali stratu, môžu zo svojho základu dane odpočítať 50 % strát prenesených z predchádzajúcich zdaniteľných období.

255 | Rozhodnutie z 19. septembra 2016 týkajúce sa štátnej pomoci SA.44351 (2016/C) (ex 2016/NN) – Poľská daň v oblasti maloobchodného predaja – Výzva na predloženie pripomienok podľa článku 108 ods. 2 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ C 406, 2016, s. 76, ďalej aj „rozhodnutie o začatí konania“ alebo „rozhodnutie o začatí konania týkajúce sa Poľska“).

256 | Rozhodnutie (EÚ) 2018/160 z 30. júna 2017 o štátnej pomoci SA. 44351 (2016/C) (ex 2016/NN), ktorú poskytlo Poľsko vo veci dane v maloobchodnom sektore (Ú. v. EÚ L 29, 2018, s. 38, ďalej len „záporné rozhodnutie týkajúce sa Poľska“).

257 | Rozsudok zo 16. mája 2019, *Poľsko/Komisia* (T-836/16 a T-624/17, [EU:T:2019:338](#)).

Po skončení konania vo veci formálneho zisťovania týkajúceho sa tohto opatrenia, ktoré bolo začaté rozhodnutím z 12. marca 2015²⁵⁸, dospela Komisia rozhodnutím zo 4. novembra 2016²⁵⁹ k záveru, že daňové opatrenie prijaté Maďarskom predstavuje z dôvodu tak svojej progresívnej štruktúry, ako aj možnosti odpočítania prenesených strát, ktorú obsahuje, štátnu pomoc, ktorá je nezlučiteľná s vnútorným trhom, a nariadila okamžité a účinné vymáhanie poskytnutej pomoci od jej príjemcov.

Všeobecný súd Európskej únie, na ktorý sa obrátilo Maďarsko, rozsudkom z 27. júna 2019²⁶⁰ zrušil toto posledné uvedené rozhodnutie, keď rozhodol, že Komisia sa nesprávne domnievala, že predmetné daňové opatrenie a mechanizmus čiastočnej odpočítateľnosti prenesených strát predstavujú selektívne výhody.

Veľká komora Súdneho dvora v dvoch rozsudkoch vyhlásených 16. marca 2021 zamietla odvolania Komisie podané proti napadnutým rozsudkom. Komisia na podporu svojich odvolaní najmä tvrdila, že Všeobecný súd porušil článok 107 ods. 1 ZFEÚ, keď rozhodol, že progresívna štruktúra predmetných daní z obratu nevedie k selektívnej výhode.

Súdny dvor vo svojich rozsudkoch odmietol výhrady Komisie a v oblasti štátnej pomoci potvrdil zásadu stanovenú v základných slobodách vnútorného trhu, podľa ktorej členské štáty môžu za súčasného stavu harmonizácie daňového práva Únie zaviesť daňový systém, ktorý považujú za najvhodnejší, takže uplatnenie progresívneho zdaňovania založeného na obrate patrí do voľnej úvahy každého členského štátu,²⁶¹ za predpokladu, že podstatné znaky predmetného opatrenia nie sú zjavne diskriminačné.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod pripomenul, že na účely kvalifikácie všeobecne záväzného opatrenia ako „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ podmienka týkajúca sa selektívnosti výhody stanovenej predmetným opatrením ukladá povinnosť určiť, či toto opatrenie je spôsobilé zvýhodňovať „určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru“ oproti iným, ktoré sa vzhľadom na cieľ sledovaný uvedeným režimom nachádzajú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii a sú tak vystavené rozdielnemu zaobchádzaniu, ktoré v podstate možno kvalifikovať ako diskriminačné. Pokiaľ ide konkrétne o vnútroštátne daňové opatrenie, prináleží Komisii, aby po určení referenčného systému, t. j. „obvyklého“ daňového režimu uplatniteľného v dotknutom členskom štáte, preukázala, že predmetné daňové opatrenie sa od tohto referenčného systému odchyľuje v rozsahu, v akom rozlišuje medzi subjektmi nachádzajúcimi sa so zreteľom na cieľ sledovaný týmto systémom v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii bez toho, aby vzhľadom na povahu a štruktúru dotknutého systému existovali dôvody na takéto rozlišovanie.

Súdny dvor s prihliadnutím na tieto úvahy na úvod preskúmal, či Všeobecný súd v prejednávanej veci správne rozhodol, že Komisia nepreukázala, že progresívna štruktúra predmetných daňových opatrení má za následok poskytnutie selektívnej výhody „určitým podnikom alebo výrobe určitých druhov tovaru“. Súdny dvor v tejto

258 | Rozhodnutie z 12. marca 2015 týkajúce sa štátnej pomoci SA.39235 (2015/C) (ex 2015/NN) – Maďarsko – Daň z reklamy – Výzva na predloženie pripomienok podľa článku 108 ods. 2 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ C 136, 2015, s. 7).

259 | Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2017/329 zo 4. novembra 2016 o štátnej pomoci SA.39235 (2015/C) (ex 2015/NN), ktorú poskytla Maďarská republika vo veci zdanenia obratu z reklamy (Ú. v. EÚ L 49, 2017, s. 36, ďalej len „záporné rozhodnutie týkajúce sa Maďarska“ alebo, spoločne so záporným rozhodnutím týkajúcim sa Poľska, „sporné rozhodnutia“).

260 | Rozsudok z 27. júna 2019, *Maďarsko/Komisia* (T-20/17, [EU:T:2019:448](#), ďalej spoločne s už citovaným rozsudkom *Poľsko/Komisia* len „napadnuté rozsudky“).

261 | Pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 3. marca 2020, *Vodafone Magyarország*, (C-75/18, [EU:C:2020:139](#), bod 49), a z 3. marca 2020, *Tesco-Global Áruházak* (C-323/18, [EU:C:2020:140](#), bod 69), ako aj v oblasti štátnej pomoci rozsudok z 26. apríla 2018, *ANGED* (C-233/16, [EU:C:2018:280](#), bod 50).

súvislosti potvrdil analýzu Všeobecného súdu, podľa ktorej je progresívna štruktúra sadzieb stanovená jednotlivými predmetnými daňovými opatreniami neoddeliteľnou súčasťou referenčného systému, so zreteľom na ktorý treba posúdiť, či sa podarilo preukázať existenciu selektívnej výhody.

Vzhľadom na daňovú autonómiu členských štátov mimo oblastí, v ktorých je právo Únie predmetom harmonizácie, môžu totiž tieto členské štáty zaviesť daňový systém, ktorý považujú za najvhodnejší, a to prípadne aj zavedením progresívneho zdanenia. Konkrétne, právo Únie v oblasti štátnej pomoci v zásade nebráni tomu, aby sa členské štáty rozhodli pre progresívne sadzby dane s cieľom zohľadniť platobnú schopnosť zdaniteľných osôb, ani členským štátom neukladá povinnosť vyhradiť uplatnenie progresívnych sadzieb daniam založeným na zisku a vylúčiť z neho dane založené na obrate.

Za týchto podmienok podstatné znaky dane, ktorých súčasťou sú progresívne sadzby, v zásade tvoria referenčný systém alebo „obvyklý“ daňový režim na účely analýzy podmienky selektívnosti. Prináleží teda Komisii, aby prípadne preukázala, že znaky vnútroštátneho daňového opatrenia sú zjavne diskriminačné, takže ich treba vylúčiť z referenčného systému, čo môže odhaliť voľbu kritérií zdanenia, ktorá je nekoherentná vo vzťahu k cieľu sledovanému týmto opatrením. V tejto súvislosti však Súdny dvor v prejednávanej veci konštatoval, že Komisia nepreukázala, že znaky jednotlivých opatrení prijatých poľskými a maďarskými zákonodarcami sú zjavne diskriminačné s cieľom obísť požiadavky vyplývajúce z práva Únie v oblasti štátnej pomoci. Za týchto podmienok Všeobecný súd v napadnutých rozsudkoch odôvodnene rozhodol, že Komisia nesprávne vychádzala z neúplného a fiktívneho referenčného systému, keď sa domnievala, že progresívna sadzba predmetných jednotlivých daňových opatrení nie je súčasťou referenčného systému, vzhľadom na ktorý treba posudzovať selektívnu povahu týchto opatrení.

Vo veci (C-562/19 P) týkajúcej sa dane v oblasti maloobchodného predaja zavedenej v Poľsku Súdny dvor ďalej preskúmal dôvody, o ktoré sa Všeobecný súd opieral aj pri zrušení rozhodnutia o začatí konania. Všeobecný súd v prejednávanej veci v podstate rozhodol, že Komisia založila predbežnú kvalifikáciu predmetného daňového opatrenia ako „novej pomoci“ na zjavne nesprávnej analýze tohto opatrenia, ktorá v dôsledku toho nebola vhodná právne dostatočne preukázať existenciu legitímnych pochybností o tejto kvalifikácii. Súdny dvor v tejto súvislosti pripomenul, že súd Únie pri preskúmaní platnosti takého rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania vykonáva iba obmedzené preskúmanie posúdenia, ktoré vykonala Komisia v súvislosti s kvalifikáciou opatrenia ako „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Súdny dvor konštatoval, že Všeobecný súd, keď rozhodol tak, ako rozhodol, iba preskúmal, či predbežná kvalifikácia „štátnej pomoci“, ktorú vykonala Komisia v rozhodnutí o začatí konania, nevykazuje znaky zjavne nesprávneho posúdenia, a v tejto súvislosti uviedol, že Všeobecný súd v žiadnom prípade toto rozhodnutie nezrušil na základe dôvodov, ktoré ho predtým viedli k zrušeniu záporného rozhodnutia týkajúceho sa Poľska. Súdny dvor v dôsledku toho zamietol odvolacie dôvody proti rozsudku Všeobecného súdu v rozsahu, v akom Všeobecný súd zrušil rozhodnutie o začatí konania a príkaz o pozastavení pomoci, ktorý bol k nemu pripojený.

Napokon vo veci (C-596/19 P) týkajúcej sa dane z reklamy zavedenej v Maďarsku Súdny dvor rozhodol, že Všeobecný súd bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, konštatoval, že prechodný mechanizmus čiastočnej odpočítateľnosti prenesených strát nevedie k selektívnej výhode. Zavedenie prechodného opatrenia zohľadňujúceho zisk totiž nie je nekoherentné vo vzťahu k cieľu prerozdelenia, ktorý sleduje maďarský zákonodarca zavedením dane z reklamy. Súdny dvor v tejto súvislosti v prejednávanej veci zdôraznil, že kritérium týkajúce sa neexistencie zisku dosiahnutého za zdaňovacie obdobie predchádzajúce nadobudnutiu účinnosti tejto dane je objektívne, keďže podniky, ktoré majú prospech z prechodného mechanizmu čiastočnej odpočítateľnosti prenesených strát, majú z tohto hľadiska nižšiu platobnú schopnosť než iné podniky.

Súdny dvor z týchto dôvodov v celom rozsahu zamietol odvolania Komisie podané proti napadnutým rozsudkom.

XIII. Daňové ustanovenia

Rozsudok zo 4. marca 2021, Frenetikexito (C-581/19, [EU:C:2021:167](#))

Frenetikexito je obchodná spoločnosť, ktorá v Portugalsku vykonáva svoju činnosť najmä v oblasti správy a prevádzkovania športových zariadení, činnosti v oblasti fyzickej pohody a kondície, ako aj v oblasti monitorovania výživy a výživového poradenstva. V rokoch 2014 a 2015 poskytovala v priestoroch svojich zariadení služby spočívajúce v monitorovaní výživy prostredníctvom kvalifikovaného a certifikovaného výživového poradcu. Za tieto služby nebola účtovaná daň z pridanej hodnoty (DPH).

Frenetikexito ponúkala vo svojich zariadeniach rôzne programy, pričom niektoré programy zahŕňali len služby v oblasti fyzickej pohody a kondície, zatiaľ čo iné programy okrem toho zahŕňali aj monitorovanie výživy. Každý zákazník si mohol vybrať želaný program a využiť alebo nevyužiť všetky služby, ktoré mal k dispozícii v rámci zvoleného programu, pričom služba spočívajúca v monitorovaní výživy mu bola účtovaná bez ohľadu na to, či ju využíval alebo nevyužíval. Okrem toho táto služba mohla byť zvolená samostatne bez akejkoľvek inej služby po zaplatení určitej sumy.

Frenetikexito vo svojich fakturáciách rozlišovala medzi sumami za služby v oblasti fyzickej pohody a kondície a sumami za služby spočívajúce v monitorovaní výživy. Medzi účtovanými službami spočívajúcimi v monitorovaní výživy a výživovým poradenstvom nebola súvislosť.

V rámci kontroly daňový a colný orgán konštatoval, že za posudzované zdaniteľné obdobia zákazníci Frenetikexito zaplatili službu monitorovania výživy, aj keď ju nevyužili. Keďže sa tento orgán domnieval, že poskytovanie tejto služby je vo vzťahu k poskytovaniu služby v oblasti fyzickej pohody a kondície doplnkové, uplatnil v prípade tohto plnenia daňový režim vzťahujúci sa na hlavné plnenie a pristúpil k dodatočnému výmeru DPH spolu s príslušnými kompenzačnými úrokmi. Keďže tieto sumy neboli zaplatené, boli začaté exekučné konania s cieľom vymôcť ich. Keďže sa však Frenetikexito domnievala, že služby monitorovania výživy sú nezávislé od služieb v oblasti fyzickej pohody a kondície, obrátila sa na Tribunal Arbitral Tributário Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa) – CAAD [Rozhodcovský súd pre daňové záležitosti (Ústredný orgán pre správne rozhodcovské konanie – CAAD), Portugalsko] so žalobou, ktorou sa domáhala určenia nezákonnosti predmetného dodatočného výmeru.

Za týchto podmienok vnútroštátny súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu článku 132 ods. 1 písm. c) smernice 2006/112²⁶² v spojení s článkom 2 ods. 1 písm. c) tej istej smernice. Podľa tohto posledného uvedeného ustanovenia DPH podlieha poskytovanie služieb za protihodnotu na území členského štátu zdaniteľnou osobou, ktorá koná ako taká. Odchylné od tejto zásady členské štáty na základe článku 132 ods. 1 písm. c) smernice o DPH oslobodia od dane „poskytovanie zdravotnej starostlivosti pri vykonávaní lekárskejších a zdravotníckych povolání definovaných príslušným členským štátom“.

Súdny dvor vo svojom rozsudku skúmal, či služba spočívajúca v monitorovaní výživy poskytovaná za okolností, o aké ide vo veci samej, sa má považovať za „doplnkové plnenie k hlavnému plneniu“, ktoré podlieha DPH, alebo či naopak predstavuje odlišné a nezávislé poskytovanie služieb, a za predpokladu, že by to tak bolo, či a za akých podmienok môže byť takéto plnenie oslobodené od DPH.

²⁶² | Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1, ďalej len „smernica o DPH“).

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor skôr, než odpovedal na otázku, či služba spočívajúca v monitorovaní výživy poskytovaná certifikovaným a kvalifikovaným odborníkom v športových zariadeniach a prípadne v rámci programov zahrňujúcich aj služby v oblasti fyzickej pohody a kondície predstavuje nezávislé poskytovanie služieb, v prvom rade skúmal, či uvedená služba patrí do pôsobnosti oslobodenia od dane stanoveného v článku 132 ods. 1 písm. c) smernice o DPH.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že „poskytovanie zdravotnej starostlivosti“ v zmysle tohto ustanovenia musí mať nevyhnutne liečebný účel, to znamená, že musí byť vykonávané s cieľom chrániť, ako aj zachovať alebo obnoviť zdravie osôb. Na to, aby sa na určité plnenie vzťahovalo uvedené oslobodenie od dane, musí teda spĺňať dve podmienky: musí mať liečebný účel a musí byť poskytované v rámci výkonu lekárskeho a zdravotníckych povolání definovaných dotknutým členským štátom.

Pokiaľ ide o druhú podmienku, je nutné určiť, či služba spočívajúca v monitorovaní výživy, o akú ide vo veci samej, je podľa práva dotknutého členského štátu definovaná ako služba poskytovaná pri výkone lekárskeho a zdravotníckeho povolania. Súdny dvor poznamenal, že v prejednávanej veci dotknutá služba spočíva v osobe s odbornou kvalifikáciou, ktorá ju oprávňuje vykonávať zdravotnícke činnosti definované dotknutým členským štátom.

Ak je to tak, treba preskúmať účel dotknutého plnenia, čo zodpovedá prvej podmienke stanovenej v článku 132 ods. 1 písm. c) smernice o DPH. Keďže oslobodenia od dane stanovené v článku 132 tejto smernice sú súčasťou kapitoly nazvanej „Oslobodenie od dane pri určitých činnostiach verejného záujmu“, činnosť nemôže byť oslobodená od dane, ak nezodpovedá uvedenému účelu verejného záujmu.

V tejto súvislosti služba spočívajúca v monitorovaní výživy poskytovaná v rámci športového zariadenia môže rovnako ako samotná športová prax pomáhať pri predchádzaní určitým chorobám, ako je obezita. Takáto služba má teda v zásade zdravotný účel, nie však nevyhnutne liečebný. Vzhľadom na to, že neexistuje informácia o tom, že sa poskytuje na tento účel, služba spočívajúca v monitorovaní výživy nezodpovedá kritériu činnosti verejného záujmu, ktoré je spoločné pre všetky oslobodenia od dane stanovené v článku 132 smernice o DPH. V dôsledku toho sa na ňu nevzťahuje oslobodenie od dane stanovené v článku 132 ods. 1 písm. c) tejto smernice, takže v zásade podlieha DPH.

Súdny dvor ďalej skúmal, či služba spočívajúca v monitorovaní výživy je nezávislá od služieb v oblasti fyzickej pohody a kondície, čo má význam na účely určenia príslušného daňového režimu vzťahujúceho sa na tieto služby. Pripomína, že ak hospodárske plnenie tvorí súbor prvkov a úkonov, je nutné zohľadniť všetky okolnosti, za ktorých dochádza k tomuto plneniu, aby sa určilo, či z neho vyplýva jedno alebo viacero plnení. Vo všeobecnosti sa každé plnenie musí považovať za odlišné a nezávislé plnenie. Ako výnimka z tohto pravidla sa za jediné zložené plnenie považujú úkony poskytnuté zdaniteľnou osobou zákazníkovi, ktoré spolu tak úzko súvisia, že objektívne tvoria jedno neoddeliteľné hospodárske plnenie. Ďalšia výnimka zodpovedá situácii, keď sa určité prvky majú považovať za hlavné plnenie, zatiaľ čo iné prvky sa majú považovať za vedľajšie plnenia podliehajúce rovnakému daňovému režimu ako hlavné plnenie. Relevantnými kritériami v tejto súvislosti je neexistencia samostatného účelu plnenia z pohľadu priemerného spotrebiteľa a zohľadnenie hodnoty každého z plnení tvoriacich hospodárske plnenie.

S výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa v prejednávanej veci, zdá sa, neuplatňuje ani jedna z týchto výnimiek. Na jednej strane plnenia, o aké ide vo veci samej, ktoré nie sú neoddeliteľne spojené, nepredstavujú jediné zložené plnenie. Na druhej strane dietetické monitorovanie má pre priemerného spotrebiteľa samostatný účel zdravotníckej a estetickej povahy vo vzťahu k službám fyzickej pohody a kondície, ktorých účel je športovej povahy. Okrem toho fakturácia týchto služieb, ktorú uvádza vnútroštátny súd, preukazuje, že 40 % celkovej mesačnej protihodnoty, ktorú má zákazník zaplatiť, treba pripísať výživovému poradenstvu, takže služby

dietetického monitorovania, o aké ide vo veci samej, nemožno považovať za doplnkové vo vzťahu k hlavným plneniam, ktoré spočívajú v službách fyzickej pohody a kondície. Takéto plnenia preto treba na účely uplatnenia článku 2 ods. 1 písm. c) smernice o DPH považovať za odlišné a nezávislé.

Treba tiež pripomenúť, že v rozsudkoch vyhlásených 16. marca 2021 vo veciach **Komisia/Poľsko** (C-562/19 P, [EU:C:2021:201](#)) a **Komisia/Maďarsko** (C-596/19 P, [EU:C:2021:202](#)) Súdny dvor rozhodol aj o dani zavedenej v Poľsku v odvetví maloobchodného predaja a o dani z reklamy zavedenej v Maďarsku.²⁶³

263 | Tieto rozsudky sú uvedené v oddiele XII.3 „Štátna pomoc“.

XIV. Aproximácia právnych predpisov

1. Duševné vlastníctvo

V oblasti duševného vlastníctva treba poukázať na štyri rozsudky. Prvé tri rozsudky sa týkajú autorských práv. Štvrtý rozsudok sa týka dizajnov a poskytol Súdnemu dvoru príležitosť vyjadriť sa jednak k pojmu „osobitý charakter“ dizajnu v práve Únie a jednak k pojmu „sprístupnenie verejnosti“ nezapísaného dizajnu.

1.1 Autorské právo

V oblasti autorského práva Súdny dvor v prvom rozsudku rozhodol o podmienkach, za ktorých dochádza k „verejnému prenosu“ prevádzkovateľmi platformy na zdieľanie obsahu online, ako aj o ich zodpovednosti za porušenia práv duševného vlastníctva používateľmi ich platformy. V druhom rozsudku Súdny dvor objasnil tento pojem „verejný prenos“ v kontexte vloženia a sprístupnenia diela, ktoré je dostupné na inej stránke, verejnosti na internetovej stránke. Tretí rozsudok sa týka výkladu pojmu „sprístupňovanie verejnosti“, ako aj podmienok, za akých môže nositeľ práv duševného vlastníctva využívať systém ochrany týchto práv.

Rozsudok z 22. júna 2021 (veľká komora), YouTube a Cyando (C-682/18 a C-683/18, EU:C:2021:503)

V prvej veci (C-682/18), v spore vo veci samej, hudobný producent Frank Peterson žaluje spoločnosť YouTube a jej právnu zástupkyňu Google pred nemeckými súdmi v súvislosti s tým, že v roku 2008 boli na YouTube sprístupnené na internete viaceré zvukové záznamy, o ktorých tvrdí, že má k nim rôzne práva. Toto sprístupnenie vykonávali používatelia tejto platformy bez jeho súhlasu. Ide o skladby z albumu „A Winter Symphony“ interpretky Sarah Brightman, ako aj súkromné audionahrávky vyhotovené počas koncertov v rámci jej turné „Symphony Tour“.

V druhej veci (C-683/18), v spore vo veci samej, vydavateľstvo Elsevier žaluje spoločnosť Cyando pred nemeckými súdmi z dôvodu sprístupnenia online na jej platforme na ukladanie a zdieľanie súborov „Uploaded“ v roku 2013 rôznych diel, ku ktorým má Elsevier výlučné práva. Toto sprístupnenie vykonávali používatelia tejto platformy bez jeho súhlasu. Ide o diela „Gray's Anatomy for Students“, „Atlas of Human Anatomy“ a „Campbell-Walsh Urology“, ku ktorým sa dalo dostať na platformu Uploaded cez zbierky odkazov rehabgate.com, avaxhome.ws a bookarchive.ws.

Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko), ktorému boli predložené tieto dva spory, položil Súdnemu dvoru viacero prejudiciálnych otázok, aby Súdny dvor spresnil okrem iného režim zodpovednosti prevádzkovateľov online platforiem, pokiaľ ide o diela chránené autorským právom nezákonne sprístupnené na týchto platformách ich používateľmi.

Túto zodpovednosť Súdny dvor preskúmal s ohľadom na právny režim platný v čase skutkových okolností vyplývajúci zo smernice 2001/29 o autorskom práve²⁶⁴, smernice 2000/31 o elektronickom obchode²⁶⁵, ako aj zo smernice 2004/48 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva²⁶⁶. Položené prejudiciálne otázky sa netýkali režimu zavedeného smernicou 2019/790 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu²⁶⁷, ktorý sa začal uplatňovať po tom, čo nastali skutkové okolnosti vo veciach samých.

Súdny dvor rozhodujúci vo veľkej komore vo svojom rozsudku najmä konštatoval, že podľa práva Únie prevádzkovatelia online platforiem sami uskutočňujú verejný prenos obsahu chráneného autorským právom, ktorý ich používatelia nezákonne sprístupňujú na internete, iba vtedy, ak títo prevádzkovatelia nad rámec samotného poskytovania platforiem prispievajú k tomu, že verejnosť má v rozpore s autorským právom prístup k takému obsahu. Súdny dvor tiež rozhodol, že títo prevádzkovatelia môžu využiť oslobodenie od zodpovednosti v zmysle smernice 2000/31 o elektronickom obchode pod podmienkou, že nezohrávajú aktívnu úlohu takej povahy, že by vďaka nej poznali obsah nahrávaný na ich platformy alebo mali nad ním kontrolu.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor preskúmal otázku, či prevádzkovateľ platformy na zdieľanie videí alebo platformy na ukladanie a zdieľanie súborov, na ktorých používatelia môžu protiprávne sprístupňovať verejnosti chránený obsah, uskutočňuje sám za takých podmienok, o aké ide vo veciach samých, „verejný prenos“ tohto obsahu v zmysle smernice o autorskom práve.²⁶⁸ Na tento účel najskôr pripomenul ciele a definíciu pojmu „verejný prenos“, ako aj doplňujúce kritériá, ktoré je potrebné zohľadniť v rámci individuálneho posúdenia, ktoré tento pojem vyžaduje.

Súdny dvor medzi týmito kritériami zdôraznil nezastupiteľnú úlohu prevádzkovateľa platformy a vedomú povahu jeho konania. Prevádzkovateľ totiž uskutočňuje „prenos“, ak s vedomím dôsledkov svojho konania sprostredkúva svojim zákazníkom prístup k chránenému dielu, a to najmä vtedy, ak by bez tohto konania títo zákazníci nemohli mať v zásade prístup k zverejnenému dielu.

264| Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230, ďalej len „smernica o autorskom práve“).

265| Smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399).

266| Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 157, 2004, s. 45; Mim. vyd. 17/002, s. 32).

267| Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES (Ú. v. EÚ L 130, 2019, s. 92). Touto smernicou sa zavádza pre prevádzkovateľov online platforiem nový osobitný režim zodpovednosti za diela nezákonne sprístupnené na internete používateľmi týchto platforiem. Táto smernica, ktorú musel každý členský štát prebrať do svojho vnútroštátneho práva najneskôr do 7. júna 2021, ukladá uvedeným prevádzkovateľom najmä povinnosť získať súhlas od nositeľov práv, napríklad uzavretím licenčnej zmluvy na diela, ktoré sprístupnili na internete používatelia ich platformy.

268| Článok 3 ods. 1 smernice o autorskom práve. Podľa tohto ustanovenia členské štáty poskytnú autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel, či po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane sprístupňovania ich diel verejnosti takým spôsobom, aby verejnosť k nim mala prístup z miesta a v čase, ktoré si sama zvolí.

V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že prevádzkovateľ platformy na zdieľanie videí alebo platformy na ukladanie a zdieľanie súborov, na ktorých používatelia môžu nezákonne sprístupňovať verejnosti chránený obsah, uskutočňuje „verejný prenos“ tohto obsahu v zmysle smernice o autorskom práve iba vtedy, ak nad rámec samotného poskytovania platformy prispieva k tomu, že verejnosť má v rozpore s autorským právom prístup k takému obsahu.

Tak je to najmä v prípade, keď tento prevádzkovateľ má konkrétnu vedomosť o nezákonnom sprístupnení chráneného obsahu na svojej platforme a urýchlene ho neodstráni alebo neznesiteľný k nemu prístup, alebo keď tento prevádzkovateľ, hoci vedel alebo mal vedieť, že vo všeobecnosti používatelia tejto platformy sprístupňujú verejnosti chránený obsah prostredníctvom jeho platformy, nezaviedol primerané technické opatrenia, ktoré možno v jeho situácii očakávať ako od prevádzkovateľa, ktorý je primerane starostlivý, aby dôveryhodne a účinne čelil porušovaniu autorského práva na tejto platforme, alebo tiež, keď sa podieľal na výbere chráneného obsahu, ktorý je nezákonne predmetom verejného prenosu, poskytoval na svojej platforme nástroje osobitne určené na nezákonné zdieľanie takéhoto obsahu alebo vedome podporoval takéto zdieľanie, o čom môže svedčiť okolnosť, že uvedený prevádzkovateľ zaviedol obchodný model podnecujúci používateľov jeho platformy, aby na nej nezákonne uskutočňovali verejný prenos chráneného obsahu.

V druhom rade sa Súdny dvor zaoberal otázkou, či sa na prevádzkovateľa online platformy môže vzťahovať oslobodenie od zodpovednosti stanovené smernicou 2000/31 o elektronickom obchode²⁶⁹ za chránený obsah, ktorý je nezákonne predmetom prenosu zo strany používateľov prostredníctvom jeho platformy. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné preskúmať, či je úloha tohto prevádzkovateľa neutrálna, t. j. či jeho konanie je výlučne technické, automatické a pasívne, čo implikuje, že tento poskytovateľ nepozná ani nekontroluje obsah, ktorý ukladá, alebo či naopak tento prevádzkovateľ zohráva aktívnu úlohu takej povahy, že by vďaka nej poznal ukladaný obsah alebo mal nad ním kontrolu. Takýto prevádzkovateľ môže teda využiť toto oslobodenie od zodpovednosti, pokiaľ nezohráva aktívnu úlohu takej povahy, že by vďaka nej poznal obsah nahrávaný na jeho platformu alebo mal nad ním kontrolu. Na to, aby bol vylúčený z uvedeného oslobodenia, musí si byť vedomý konkrétnych nezákonných činností svojich používateľov týkajúcich sa chráneného obsahu, ktorý bol nahraný na jeho platformu.

V treťom rade Súdny dvor spresnil podmienky, za akých môžu nositelia práv upravených smernicou o autorskom práve²⁷⁰ dosiahnuť vydanie súdneho príkazu proti prevádzkovateľom online platformy. Rozhodol, že táto smernica nebráni tomu, aby nositeľovi autorského práva mohol byť na základe žiadosti podľa vnútroštátneho práva vydaný súdny príkaz proti prevádzkovateľovi, ktorého službu využila tretia osoba na porušenie jeho práva bez toho, aby o tom tento prevádzkovateľ vedel, v zmysle smernice 2000/31 o elektronickom obchode²⁷¹, len pod podmienkou, že danému prevádzkovateľovi bolo pred začatím súdneho konania formálne oznámené toto porušenie a tento nekonal urýchlene po danom oznámení, aby uvedený obsah odstránil alebo znemožnil k nemu prístup a zabezpečil, aby sa takéto porušenia neopakovali.

269 | Článok 14 ods. 1 smernice 2000/31 o elektronickom obchode. Podľa tohto ustanovenia členské štáty zabezpečia, aby v prípade poskytovania služby informačnej spoločnosti, ktorá pozostáva z uloženia informácií, ktoré sú poskytované príjemcom tejto služby, poskytovateľ služby nebol zodpovedný za informácie uložené na žiadosť príjemcu služby pod podmienkou, že poskytovateľ nevedel o nezákonnej činnosti alebo informáciách, a pokiaľ ide o náhradu škody, nebol si vedomý skutočností alebo okolností, z ktorých by bolo zrejmé, že ide o nezákonnú činnosť alebo informácie, alebo po zistení alebo uvedomení si týchto skutočností koná urýchlene, aby odstránil informácie alebo znemožnil k nim prístup.

270 | Článok 8 ods. 3 smernice o autorskom práve. Podľa tohto ustanovenia členské štáty zabezpečia, aby nositelia práv mali možnosť žiadať o súdny príkaz proti sprostredkovateľom, ktorých služby využívajú tretie strany na porušovanie autorského práva alebo s ním súvisiaceho práva.

271 | Článok 14 ods. 1 písm. a) smernice 2000/31 o elektronickom obchode.

Vnútroštátnym súdom však prislúcha, aby sa pri uplatňovaní takejto podmienky ubezpečili, že táto podmienka nepovedie k tomu, že účinné ukončenie porušovania práv bude oneskorené tak, že by nositeľovi práv mohla vzniknúť neprimeraná škoda.

Rozsudok z 9. marca 2021 (veľká komora), VG Bild-Kunst (C-392/19, [EU:C:2021:181](#))

Nemecká nadácia Stiftung Preußischer Kulturbesitz (ďalej len „SPK“) je prevádzkovateľom Deutsche Digitale Bibliothek, digitálnej knižnice špecializujúcej sa na kultúru a vedu, ktorá vytvára jednotnú sieť prepájaním nemeckých kultúrnych a vedeckých inštitúcií. Internetová stránka tejto knižnice obsahuje odkazy na digitalizované obsahy uložené na internetových portáloch zapojených inštitúcií. Samotná Deutsche Digitale Bibliothek ako „digitálny pult“ ukladá iba náhľady (thumbnails), t. j. verzie obrázkov, ktorých veľkosť je v porovnaní s ich pôvodnou veľkosťou zmenšená.

VG Bild-Kunst, organizácia kolektívnej správy autorských práv v oblasti vizuálnych umení v Nemecku, podmieňuje uzavretie licenčnej zmluvy s SPK na používanie jej repertoára diel vo forme náhľadov zahrnutím ustanovenia, v ktorom sa SPK zaviazuje, že zavedie technické opatrenia, aby sa pri používaní diel a predmetov ochrany, na ktoré sa zmluva vzťahuje, zabránilo tretím osobám vo framingu²⁷² náhľadov týchto diel zobrazených na internetovej stránke Deutsche Digitale Bibliothek.

SPK sa domnievala, že takéto zmluvné ustanovenie nebolo z hľadiska autorských práv primerané, a preto podala pred nemeckými súdmi žalobu, ktorou sa domáhala určenia, že VG Bild-Kunst bola povinná udeliť predmetnú licenciu bez toho, aby toto udelenie licencie bolo podmienené zavedením opatrení určených na predchádzanie framingu.²⁷³

V tejto súvislosti Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) žiadal Súdny dvor, aby určil, či sa má tento framing považovať za verejný prenos v zmysle smernice o autorskom práve²⁷⁴, čo v prípade kladnej odpovede umožní organizácii VG Bild-Kunst vyžadovať od nadácie SPK zavedenie týchto opatrení.

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore rozhodol, že o verejný prenos ide vtedy, keď sú pomocou techniky framingu vložené na internetovú stránku tretej osoby diela chránené autorským právom, ktoré boli voľne sprístupnené verejnosti s povolením nositeľa autorského práva na inej internetovej stránke, ak sa týmto vložením obchádzajú ochranné opatrenia proti framingu, ktoré prijal alebo ktorých prijatie vyžadoval nositeľ autorského práva.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor uviedol, že zmena veľkosti dotknutých diel v rámci framingu nezohráva úlohu pri posúdení, či dochádza k úkonu verejného prenosu, pokiaľ sú originálne prvky týchto diel vnímateľné.

272] Technika framingu spočíva v rozdelení jednej stránky na internetovej stránke na viaceré rámy a zobrazenie v jednom z nich pomocou hypertextového odkazu alebo vloženého internetového odkazu (inline linking) určitého prvku pochádzajúceho z inej stránky s cieľom zatajiť používateľom tejto stránky prostredie, z ktorého uvedený prvok pochádza.

273] Podľa nemeckého práva sú organizácie kolektívnej správy povinné udeliť za primeraných podmienok každej osobe, ktorá o to požiada, licenciu na používanie práv, ktorých správa im bola zverená. Podľa nemeckej judikatúry však môžu výnimočne odmietnuť udelenie licencie, pod podmienkou, že toto odmietnutie nepredstavuje zneužitie monopolu, a pokiaľ možno proti udeleniu licencie namietajú na základe vyšších oprávnených záujmov.

274] Podľa článku 3 smernice o autorskom práve členské štáty poskytnú autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel.

Súdny dvor ďalej uviedol, že na jednej strane technika framingu predstavuje verejný prenos, pokiaľ má za účinok sprístupnenie zobrazeného prvku všetkým prípadným používateľom určitej internetovej stránky. Na druhej strane pripomenul, že pokiaľ technika framingu používa rovnakú technológiu, aká už bola použitá na verejný prenos chráneného diela na pôvodnej internetovej stránke, t. j. internetovú počítačovú sieť, tento prenos nespĺňa podmienku prenosu novej verejnosti, a teda nepatrí pod „verejný“ prenos v zmysle smernice o autorskom práve.

Táto úvaha sa však uplatňuje len v situácii, keď prístup k dotknutým dielam na pôvodnej internetovej stránke nepodlieha žiadnemu obmedzujúcemu opatreniu. V tejto situácii totiž nositeľ práv už od počiatku povolil prenos svojich diel všetkým používateľom internetu.

Keď však nositeľ práv zaviedol alebo vyžadoval už od počiatku prijatie obmedzujúcich opatrení spojených so zverejnením jeho diel, neudelil súhlas s tým, aby tretie osoby mohli voľne vykonávať verejný prenos jeho diel. Naopak, chcel tým obmedziť verejnosť, ktorá má prístup k jeho dielam, len na používateľov určitej internetovej stránky.

V dôsledku toho, ak nositeľ autorského práva prijal alebo vyžadoval prijatie obmedzujúcich opatrení proti framingu, vloženie diela na internetovú stránku tretej osoby pomocou techniky framingu predstavuje „sprístupnenie tohto diela novej verejnosti“. Na tento verejný prenos je preto potrebné získať súhlas nositeľov príslušných autorských práv.

Opačný prístup by totiž znamenal zakotvenie pravidla, že dochádza k vyčerpaniu práva na prenos. Toto pravidlo by tak zbavovalo nositeľa autorského práva možnosti požadovať primeranú odmenu za použitie jeho diela. Uvedený prístup by v takom prípade porušoval primeranú rovnováhu, ktorú treba zabezpečiť v digitálnom prostredí medzi na jednej strane záujmom nositeľov autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom na ochrane ich duševného vlastníctva a na druhej strane ochranou záujmov a základných práv používateľov predmetov ochrany.

Súdny dvor napokon spresnil, že jediný spôsob, ako nositeľ autorského práva môže obmedziť svoj súhlas s framingom, je pomocou účinných technických opatrení. V prípade neexistencie takýchto opatrení by totiž mohlo byť náročné overiť, či tento nositeľ chcel zabrániť framingu svojich diel.

Rozsudok zo 17. júna 2021, M.I.C.M. (C-597/19, [EU:C:2021:492](#))

Spoločnosť Mircom International Content Management & Consulting (M.I.C.M.) Limited (ďalej len „Mircom“) podala na Ondernemingsrechtbank Antwerpen (Obchodný súd Antverpy, Belgicko, ďalej len „vnútroštátny súd“) žiadosť o informácie smerujúcu proti spoločnosti Telenet BVBA, poskytovateľovi prístupu na internet. Touto žiadosťou sa snaží o získanie rozhodnutia ukladajúceho spoločnosti Telenet povinnosť predložiť identifikačné údaje jej zákazníkov na základe IP adries, ktoré boli na príkaz spoločnosti Mircom zozbierané špecializovanou spoločnosťou. Internetové pripojenia zákazníkov spoločnosti Telenet sa používali na vzájomné sprístupňovanie filmov patriacich do katalógu spoločnosti Mircom v sieti so vzájomným sprístupňovaním (*peer-to-peer*) pomocou protokolu BitTorrent. Telenet vzniesla námietky proti žiadosti spoločnosti Mircom.

Za týchto okolností sa vnútroštátny súd Súdneho dvora v prvom rade pýtal, či vzájomné sprístupňovanie segmentov mediálneho súboru obsahujúceho chránené dielo v uvedenej sieti predstavuje verejný prenos podľa práva Únie. Ďalej sa pýtal, či nositeľka práv duševného vlastníctva, akou je Mircom, ktorá ich nevyužíva, ale domáha sa náhrady škody od údajných porušovateľov, môže využívať opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy stanovené právom Únie s cieľom zabezpečiť vymožitelnosť týchto práv, napríklad podaním

žiadosti o informácie. Napokon požiadal Súdny dvor, aby objasnil otázku zákonnosti jednak spôsobu, akým Mircom získala IP adresy zákazníkov, a jednak žiadosti o oznámenie údajov, ktorú Mircom predložila spoločnosti Telenet.

Súdny dvor vo svojom rozsudku rozhodol po prvé, že nahrávanie segmentov mediálneho súboru v sieti so vzájomným sprístupňovaním (*peer-to-peer*), o ktoré ide vo veci samej, predstavuje sprístupnenie verejnosti v zmysle práva Únie.²⁷⁵ Po druhé nositeľka práv duševného vlastníctva, akou je Mircom, môže využiť systém ochrany týchto práv, ale jej žiadosť o informácie predovšetkým nesmie byť zneužívajúca a musí byť odôvodnená a primeraná.²⁷⁶ Po tretie systematické zaznamenávanie IP adries používateľov takej siete a oznamovanie ich mien a poštových adries tomuto nositeľovi práv alebo tretej osobe s cieľom umožniť podanie žaloby o náhradu škody je za určitých podmienok prípustné.²⁷⁷

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor, ktorý sa už vyjadril k pojmu „verejný prenos“ v súvislostiach ochrany autorského práva, spresnil, že nahrávanie segmentov mediálneho súboru obsahujúceho chránené dielo, ktoré tento používateľ predtým stiahol použitím siete so vzájomným sprístupňovaním (*peer-to-peer*), predstavuje „sprístupnenie diela verejnosti“, hoci tieto segmenty nie sú samy osebe použiteľné a k nahrávaniu dochádza automaticky, keď sa používateľ zaregistroval do softvéru na vzájomné sprístupňovanie BitTorrent klient, pričom dal súhlas s jeho vykonávaním po tom, ako bol riadne informovaný o jeho vlastnostiach.

Súdny dvor v tejto súvislosti zdôraznil, že každý používateľ siete so vzájomným sprístupňovaním (*peer-to-peer*) môže ľahko rekonštruovať pôvodný súbor zo segmentov, ktoré sú k dispozícii na počítačoch iných používateľov. Pri sťahovaní segmentov určitého súboru zároveň sprístupňuje tieto segmenty, aby si ich stiahli iní používatelia. V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že používateľ nemusí skutočne stiahnuť určitý počet segmentov tvoriaci minimálnu hranicu a že každý akt, ktorým používateľ poskytne pri plnej znalosti dôsledkov svojho správania prístup k chráneným dielam, môže predstavovať sprístupnenie. V prejednávanej veci ide o takýto akt, lebo predmetný akt sa týka neurčitého počtu potenciálnych adresátov, zahŕňa dosť významný počet osôb a je vykonaný pred novou verejnosťou. Tento výklad má za cieľ zabezpečiť primeranú rovnováhu medzi záujmami a základnými právami jednak nositeľov práv duševného vlastníctva a jednak používateľov predmetov ochrany.

Po druhé Súdny dvor dospel k záveru, že nositeľka práv duševného vlastníctva, akou je Mircom, ktorá nadobudla tieto práva postúpením pohľadávok a ktorá ich nevyužíva, ale domáha sa náhrady škody od údajných porušovateľov, môže v zásade využívať opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy stanovené právom Únie, pokiaľ jej žiadosť nie je zneužívajúca. Spresnil, že prípadné konštatovanie takéhoto zneužitia spadá do posúdenia vnútroštátneho súdu, ktorý na tento účel môže napríklad overiť, či boli občianskoprávne žaloby skutočne podané z dôvodu odmietnutia riešenia zmierom. Pokiaľ ide konkrétne o žiadosť o informácie, akou je žiadosť spoločnosti Mircom, Súdny dvor konštatoval, že nemôže byť považovaná za neprípustnú len

275| Článok 3 ods. 1 a 2 smernice 2001/29 o autorskom práve.

276| Článok 3 ods. 2 a článok 8 smernice 2004/48.

277| Článok 6 ods. 1 prvý pododsek písm. f) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1), v spojení s článkom 15 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúcej sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 2002, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 337, 2009, s. 11).

z tohto dôvodu, že bola predložená v konaní pred podaním žaloby. Túto žiadosť treba však zamietnuť, ak je neodôvodnená alebo neprimeraná, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. Uvedeným výkladom sa Súdny dvor snaží zabezpečiť vysokú úroveň ochrany duševného vlastníctva na vnútornom trhu.

Po tretie Súdny dvor rozhodol, že právo Únie v zásade nebráni tomu, aby nositeľ práv duševného vlastníctva alebo tretia osoba na jeho príkaz systematicky zaznamenávali IP adresy používateľov sietí so vzájomným sprístupňovaním (*peer-to-peer*), ktorých internetové pripojenia boli údajne použité na činnosti spojené s porušovaním práv, ani oznámeniu mien a poštových adries používateľov danému nositeľovi alebo tretej osobe s cieľom podať žalobu o náhradu škody (následné spracovanie údajov). Podnety a žiadosti v tejto súvislosti však musia byť odôvodnené a primerané, nesmú byť zneužívajúce a musí ich stanovovať vnútroštátne legislatívne opatrenie, ktoré obmedzuje pôsobnosť práv a povinností patriacich do práva Únie. Súdny dvor spresnil, že v práve Únie sa nestanovuje povinnosť spoločnosti, akou je Telenet, oznámiť súkromným osobám osobné údaje, aby mohli začať pred občianskoprávnymi súdmi konania pre porušenia autorského práva. Právo Únie však umožňuje, aby členské štáty uložili takúto povinnosť.

1.2 Dizajny

Rozsudok z 28. októbra 2021, Ferrari (C-123/20, [EU:C:2021:889](#))

Dňa 2. decembra 2014 Ferrari SpA po prvý raz predstavila verejnosti model najvyššej triedy – FXX K, a to v tlačovom oznámení obsahujúcom dve fotografie zobrazujúce bočný a čelný pohľad na toto vozidlo.

Od roku 2016 Mansory Design & Holding GmbH (ďalej len „Mansory Design“), so sídlom v Nemecku, vyrába a predáva sady individualizovaného príslušenstva nazývané „tuningové kity“, ktoré majú upraviť vzhľad iného modelu Ferrari schváleného na prevádzku na pozemných komunikáciách, vyrábaného sériovo, tak, aby sa podobal Ferrari FXX K.

Ferrari podala žalobu pre porušenie práv a súvisiace návrhy proti Mansory Design z dôvodu údajného porušenia práv vyplývajúcich z troch nezapísaných dizajnov Spoločenstva vzťahujúcich sa na časti modelu FXX K, konkrétne na časti jeho karosérie. Tieto dizajny Spoločenstva podľa nej vznikli v momente zverejnenia tlačového oznámenia z 2. decembra 2014.

Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) tieto návrhy zamietol v celom rozsahu.

V nadväznosti na odvolanie podané na Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) tento súd zamietol návrhy spoločnosti Ferrari, keď rozhodol, že prvý a druhý dizajn, o ktoré sa žiadala ochrana, nikdy neexistovali, keďže Ferrari nepreukázala, že bola splnená minimálna požiadavka určitej samostatnosti a určitej ucelenosti tvaru, zatiaľ čo tretí dizajn, pre ktorý sa žiadala ochrana, skutočne existoval, ale Mansory Design ho neporušila.

Za týchto okolností Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko), na ktorý bol spoločnosťou Ferrari podaný opravný prostriedok, požiadal Súdny dvor, aby objasnil, či sprístupnenie vyobrazení výrobku verejnosti, akým je zverejnenie fotografií automobilu, môže mať za následok sprístupnenie dizajnu určitej časti alebo súčasti tohto výrobku verejnosti, a ak áno, do akej miery musí byť vonkajšia úprava tejto časti alebo súčasti nezávislá od výrobku ako celku, aby bolo možné preskúmať, či má táto vonkajšia úprava osobitý charakter.

Súdny dvor vo svojom rozsudku najmä rozhodol, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že sprístupnenie vyobrazení výrobku verejnosti, akým je zverejnenie fotografií automobilu, má za následok sprístupnenie dizajnu určitej časti tohto výrobku verejnosti alebo časti, resp. súčasti uvedeného výrobku ako zloženého výrobku, pokiaľ vonkajšia úprava tejto časti alebo súčasti je pri tomto sprístupnení verejnosti jasne identifikovateľná.²⁷⁸

Posúdenie Súdny dvorom

V prvom rade Súdny dvor uviedol, že hmotnoprávne podmienky vyžadované na vznik ochrany dizajnu Spoločenstva, či už zapísaného alebo nezapísaného, a to novosť a osobitý charakter, sú rovnaké tak pre výrobky, ako aj časti výrobku.²⁷⁹ Pokiaľ sú tieto hmotnoprávne podmienky splnené, formálnou podmienkou na vznik nezapísaného dizajnu Spoločenstva je sprístupnenie verejnosti v zmysle článku 11 ods. 2 nariadenia č. 6/2002.²⁸⁰ Aby sprístupnenie dizajnu výrobku ako celku verejnosti malo za následok sprístupnenie dizajnu časti tohto výrobku, je nevyhnutné, aby vonkajšiu úpravu tejto časti bolo možné pri uvedenom sprístupnení jasne identifikovať. To však neznamená povinnosť pôvodcov sprístupniť verejnosti osobitne každú časť svojich výrobkov, pre ktoré chcú využívať ochranu nezapísaného dizajnu Spoločenstva.

V druhom rade Súdny dvor zdôraznil, že pojem „osobitý charakter“ v zmysle článku 6 nariadenia č. 6/2002²⁸¹ neupravuje vzťahy medzi dizajnom výrobku a dizajnmi častí, z ktorých sa výrobok skladá, ale vzťah medzi týmito dizajnmi a ostatnými skoršími dizajnmi. Aby bolo možné preskúmať, či vonkajšia úprava časti výrobku alebo časti, resp. súčasti zloženého výrobku spĺňa podmienku osobitého charakteru, je potrebné, aby predmetná časť alebo súčasť predstavovala viditeľný výsek výrobku alebo zloženého výrobku, ktorý je jasne vymedzený líniami, obrysami, farbami, tvarmi alebo osobitou textúrou. To predpokladá, že vonkajšia úprava tejto časti alebo súčasti je sama osebe schopná vyvolať celkový dojem a nemôže úplne splývať s celým výrobkom.

2. Telekomunikácie

Rozsudok z 15. apríla 2021, Eutelsat (C-515/19, [EU:C:2021:273](#))

S cieľom podporiť rozvoj konkurenčného vnútorného trhu mobilných satelitných služieb v Európskej únii a zabezpečiť postupné pokrytie vo všetkých členských štátoch prijali Európsky parlament a Rada rozhodnutie č. 626/2008²⁸². Vo výberovom konaní prevádzkovateľov celoeurópskych systémov poskytujúcich mobilné

²⁷⁸ V zmysle článku 3 písm. a) a c), článku 4 ods. 2 a článku 11 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch spoločenstva (Ú. v. ES L 3, 2002, s. 1; Mim. vyd. 13/027, s. 142).

²⁷⁹ V zmysle článkov 4 až 6 nariadenia č. 6/2002.

²⁸⁰ Podľa tohto ustanovenia „o dizajne platí, že sa sprístupnil verejnosti v rámci [Únie], ak sa uverejnil, vystavil alebo použil pri obchodovaní, alebo inak sprístupnil verejnosti takým spôsobom, že počas bežného obchodovania sa tieto udalosti stali známymi kruhom, ktoré sa špecializujú na daný sektor a pôsobia v rámci [Únie]“.

²⁸¹ Článok 6 ods. 1 nariadenia č. 6/2002 stanovuje, že o dizajne platí, že má osobitý charakter, ak celkový dojem, ktorý vyvoláva u informovaného užívateľa, sa odlišuje od celkového dojmu vyvolaného u takéhoto užívateľa akýmkoľvek iným dizajnom, ktorý už bol sprístupnený verejnosti.

²⁸² Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 626/2008/ES z 30. júna 2008 o výbere a povolení systémov zabezpečujúcich mobilné satelitné služby (MSS) (Ú. v. EÚ L 172, 2008, s. 15, ďalej len „rozhodnutie MSS“), článok 2 ods. 2 písm. a) a b) a článok 8 ods. 1 a 3.

satelitné služby²⁸³ bola Európskou komisiou vybraná medzi inými spoločnosť Inmarsat Ventures SE (ďalej len „Inmarsat“). Táto spoločnosť vyvinula systém s názvom „European Aviation Network“ (ďalej len „EAN“), ktorý mal poskytovať služby pripojenia na palube lietadiel. Rozhodnutím z 21. októbra 2014 jej Autorité de régulation des communications électroniques et des postes (ARCEP) (Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a pôšt, Francúzsko) udelil povolenie používať na území metropolitného Francúzska určité frekvencie a rozhodnutím z 22. februára 2018 jej udelil povolenie na využívanie doplnkových pozemných komponentov (ďalej len „DPK“)²⁸⁴ mobilných satelitných systémov. V tomto kontexte Eutelsat, konkurenčná spoločnosť spoločnosti Inmarsat, podala na Conseil d’État (Štátna rada, Francúzsko) žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia, a to najmä z dôvodu porušenia práva Únie.

Najvyšší francúzsky správny súd sa návrhom na začatie prejudiciálneho konania obrátil na Súdny dvor, ktorý poskytol výklad pojmu „mobilné satelitné systémy“, ako aj pojmov „DPK“ a „mobilná pozemská stanica“²⁸⁵ v zmysle rozhodnutia MSS. Okrem toho spresnil právomoci príslušných orgánov členských štátov odmietnuť udelenie alebo udeliť prevádzkovateľovi povolenia potrebné na poskytovanie komponentov mobilných satelitných systémov.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor predovšetkým zdôraznil, že „mobilný satelitný systém“ nemusí z hľadiska kapacity prenášaných údajov spočívať primárne na satelitnej zložke tohto systému. Relevantné ustanovenia rozhodnutia MSS totiž nedefinujú, pokiaľ ide o kapacitu prenášaných údajov, vzťah medzi jednak satelitnou zložkou mobilného satelitného systému a jednak pozemnou zložkou tohto systému. Okrem toho použitie výrazu „doplnkový“ vo výraze „doplnkové pozemné komponenty“ neumožňuje vyvodiť nijaký záver, keďže nehovorí nič o tom, aký má byť relatívny rozsah týchto dvoch zložiek.

Súdny dvor ďalej spresnil, že pozemskú stanicu možno kvalifikovať ako „DPK mobilných satelitných systémov“, ak sú splnené dve hlavné požiadavky. Pokiaľ ide o jej umiestnenie, musí byť použitá na určitom mieste a musí zahŕňať geografickú oblasť nachádzajúcu sa v rámci dosahu satelitu alebo satelitov dotknutého mobilného satelitného systému. Okrem toho z funkčného hľadiska musí byť pozemská stanica používaná na zvýšenie dostupnosti mobilných satelitných služieb v oblastiach, kde sa komunikácia so satelitnou zložkou tohto systému nedá zabezpečiť v požadovanej kvalite. Pokiaľ sa vyhoví týmto požiadavkám a ostatné spoločné podmienky²⁸⁶ budú splnené, z ustanovení rozhodnutia MSS²⁸⁷ nemožno vyvodiť nijaké obmedzenie týkajúce sa počtu DPK, ktoré sa môžu prevádzkovať, ani rozsahu ich geografického pokrytia. V tejto súvislosti treba pojem „požadovaná kvalita“ chápať ako úroveň kvality potrebnej na poskytovanie služby ponúkanej prevádzkovateľom tohto systému a musí sa vykladať s ohľadom na cieľ podpory inovácie, technologického pokroku, ako aj záujmov spotrebiteľov.

283| Článok 2 ods. 2 písm. a) a b) rozhodnutia MSS v spojení s článkom 8 ods. 1 a 3 tohto rozhodnutia.

284| Článok 2 ods. 2 písm. b) rozhodnutia MSS v spojení s článkom 8 ods. 1 a 3 tohto rozhodnutia.

285| Článok 2 ods. 2 písm. a) rozhodnutia MSS.

286| Článok 8 ods. 3 rozhodnutia MSS.

287| Konkrétne článok 2 ods. 2 písm. b) rozhodnutia MSS.

Za týchto okolností nesmie prevádzka DPK viesť k narušeniu hospodárskej súťaže na dotknutom trhu a satelitná zložka mobilného satelitného systému musí mať skutočnú a konkrétnu užitočnosť v tom zmysle, že takáto zložka musí byť nevyhnutná na fungovanie tohto systému okrem výnimky, keď dôjde k nezávislej prevádzke DPK v prípade poruchy satelitnej zložky, no táto nesmie prekročiť osemnásť mesiacov. Príslušným vnútroštátnym orgánom prislúcha kontrolovať dodržiavanie týchto podmienok.

Napokon podľa Súdneho dvora na to, aby sa na „mobilnú pozemskú stanicu“ vzťahoval tento pojem, nemusí byť táto stanica schopná bez odlišného technického vybavenia komunikovať tak s DPK, ako aj so satelitom. Za týchto okolností Súdny dvor po tom, čo pripomenul určitý počet požiadaviek, ktoré majú byť dodržané, rozhodol, že im zodpovedá jeden celok pozostávajúci z dvoch odlišných prijímacích terminálov spojených riadiacou jednotkou, pričom prvý sa nachádza nad trupom lietadla a komunikuje s vesmírnou stanicou a druhý sa nachádza pod týmto trupom a komunikuje s DPK. Súdny dvor spresnil, že v tejto súvislosti nie je relevantná okolnosť, že jednotlivé prvky netvoria fyzicky neoddeliteľný celok.

Treba tiež pripomenúť, že v rozsudkoch *Deutsche Telekom/Komisija* (C-152/19 P, [EU:C:2021:238](#)) a *Slovak Telekom/Komisija* (C-165/19 P, [EU:C:2021:239](#)), ktoré boli vyhlásené 25. marca 2021, sa Súdny dvor zaoberal zneužitím dominantného postavenia na slovenskom trhu služieb vysokorychlostného internetu.²⁸⁸

3. Verejné obstarávanie

Rozsudok z 3. februára 2021, FIGC a Consorzio Ge.Se.Av. (C-155/19 a C-156/19, [EU:C:2021:88](#))

Federazione Italiana Giuoco Calcio (Talianska futbalová federácia, ďalej len „FIGC“) začala rokovacie konanie vo veci zadania služieb nosenia batožiny pre potreby národných tímov a skladu FIGC na obdobie troch rokov. Na konci tohto konania jeden z uchádzačov vyzvaných na účasť, ktorému však zákazka nebola zadaná, podal na Regionálny správny súd žalobu, ktorou napadol spôsob vedenia uvedeného konania. Podľa tohto uchádzača treba FIGC považovať za verejnoprávnu inštitúciu, ktorá teda mala dodržiavať pravidlá zverejňovania stanovené právnou úpravou v oblasti verejného obstarávania.

Keďže Regionálny správny súd žalobe vyhovel a zrušil zadanie predmetnej zákazky, FIGC, ako aj subjekt, ktorému bola zákazka zadaná, podali odvolanie proti rozsudku vydanému týmto súdom na Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko). Na tomto súde najmä spochybnili predpoklad, podľa ktorého by FIGC mala byť kvalifikovaná ako „verejnoprávna inštitúcia“.

Práve v tomto kontexte Consiglio di Stato (Štátna rada) rozhodla položiť Súdnemu dvoru dve prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu smernice o verejnom obstarávaní²⁸⁹. Tento súd žiada o objasnenie, či FIGC spĺňa určité podmienky uvedené v tejto smernici na to, aby mohla byť považovaná za „verejnoprávnu inštitúciu“ a byť tak povinná uplatniť normy týkajúce sa verejného obstarávania. Konkrétnejšie žiada Súdny dvor o výklad

²⁸⁸ | Tieto rozsudky sú uvedené v oddiele XII.2 „Zneužitie dominantného postavenia (článok 102 ZFEÚ)“.

²⁸⁹ | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 65).

na jednej strane podmienky, podľa ktorej „verejnoprávna inštitúcia“ musí byť zriadená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo komerčný charakter²⁹⁰, a na druhej strane podmienky, podľa ktorej riadenie takéhoto subjektu musí podliehať kontrole orgánu verejnej moci²⁹¹.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po prvé Súdny dvor uviedol, že v Taliansku činnosť všeobecného záujmu, ktorú predstavuje šport, vykonáva každá z národných športových federácií v rámci úloh verejnej povahy, ktoré sú týmto federáciám výslovne zverené vnútroštátnou právnou úpravou, pričom viaceré z týchto úloh sa zdajú byť bez priemyselnej alebo komerčnej povahy. Súdny dvor z toho vyvodil, že keďže národná športová federácia, akou je FIGC, skutočne plní takéto úlohy, možno ju považovať za vytvorenú na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo komerčný charakter.

Súdny dvor spresnil, že tento záver nie je spochybnený skutočnosťou, že FIGC má na jednej strane právnou formu súkromnoprávneho združenia a na druhej strane popri činnostiach verejného záujmu taxatívne vymenovaných vo vnútroštátnej právnej úprave vykonáva aj iné činnosti, ktoré predstavujú veľkú časť jej činností a ktoré sa samofinancujú.

V druhom rade, pokiaľ ide o otázku, či sa má riadenie národnej športovej federácie považovať za podriadené kontrole takého verejného orgánu, akým je v prejednávanej veci Comitato Olimpico Nazionale Italiano (Taliansky národný olympijský výbor, ďalej len „CONI“), Súdny dvor zastával názor, že verejná správa poverená predovšetkým vypracovaním pravidiel v oblasti športu, overovaním ich správneho uplatňovania a zasahovaním výlučne na úrovni organizácie súťaží a olympijskej prípravy bez toho, aby upravovala organizáciu a každodenné vykonávanie športovej činnosti rôznych športových disciplín, nemôže byť považovaná za hierarchický orgán, ktorý by mohol na prvý pohľad kontrolovať a riadiť národné športové federácie. Dodal, že autonómia riadenia priznaná národným športovým federáciám v Taliansku teda *a priori* svedčí proti takej aktívnej kontrole zo strany CONI, ktorá by mohla ovplyvniť riadenie národnej športovej federácie, akou je FIGC, a to najmä v oblasti verejného obstarávania.

Súdny dvor však spresnil, že túto domnienku možno vyvrátiť, ak sa preukáže, že v skutočnosti rôzne právomoci, ktoré má CONI voči FIGC, majú za následok vznik závislosti tejto federácie od CONI do takej miery, že CONI môže ovplyvniť rozhodnutia uvedenej federácie v oblasti verejného obstarávania.

Súdny dvor, ktorý zdôraznil, že vnútroštátnemu súdu prináleží overiť existenciu závislosti sprevádzanej takouto možnosťou vplyvu, usmernil vnútroštátny súd pri jeho rozhodovaní. Na tento účel Súdny dvor najmä uviedol, že pri posúdení existencie aktívnej kontroly CONI nad riadením FIGC a možnosti vplyvu CONI na rozhodnutia FIGC v oblasti verejného obstarávania musí byť analýza rôznych právomocí, ktoré má CONI vo vzťahu k FIGC, predmetom celkového posúdenia.

Okrem toho uviedol, že za predpokladu, že by sa dospelo k záveru, že CONI kontroluje riadenie národných športových federácií, okolnosť, že tieto federácie majú vplyv na činnosť CONI z dôvodu ich väčšinovej účasti v jeho hlavných rozhodovacích kolegiálnych orgánoch, je relevantná len vtedy, ak možno preukázať, že každá z týchto národných športových federácií, posudzovaná samostatne, môže mať významný vplyv na verejnú kontrolu vykonávanú voči nej zo strany CONI, v dôsledku čoho je táto kontrola neutralizovaná a takáto federácia tak opäť získa kontrolu nad svojím riadením.

290| Článok 2 ods. 1 bod 4 písm. a) smernice 2014/24.

291| Článok 2 ods. 1 bod 4 písm. c) smernice 2014/24.

4. Poistenie motorových vozidiel

Rozsudok z 29. apríla 2021, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (C-383/19, EU:C:2021:337)

Dňa 7. februára 2018 sa Powiat Ostrowski (okres Ostrów, Poľsko), poľský územný samosprávny celok, stal na základe súdneho rozhodnutia, po rozhodnutí o skonfiškovaní, vlastníkom vozidla registrovaného v Poľsku. Po oznámení tohto rozhodnutia 20. apríla 2018 okres poistil vozidlo, počnúc nasledujúcim pracovným dňom, teda od pondelka 23. apríla 2018.

Vzhľadom na zlý technický stav vozidla sa okres rozhodol poslať toto vozidlo na zošrotovanie s cieľom jeho likvidácie. Na základe osvedčenia vystaveného vrakoviskom došlo 22. júna 2018 k výmazu vozidla z evidencie.

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (Záručný fond poisťovateľov, Poľsko) 10. júla 2018 uložil okresu pokutu 4 200 poľských zlotých (približne 933 eur) za to, že si nesplnil svoju povinnosť uzavrieť poisťnú zmluvu o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou tohto vozidla v období od 7. februára do 22. apríla 2018 (ďalej len „sporné obdobie“).

Okres podal žalobu na Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Okresný súd Ostrów Wielkopolski, Poľsko), ktorou sa domáhal určenia, že počas sporného obdobia okres nemal povinnosť poistiť vozidlo. Tento súd sa pýtal Súdneho dvora na existenciu povinnosti uzavrieť poisťnú zmluvu o zodpovednosti za škodu,²⁹² pokiaľ ide o vozidlo registrované v členskom štáte, ktoré sa nachádza na súkromnom pozemku, ktoré nie je schopné prevádzky z dôvodu jeho technického stavu a ktoré je na základe rozhodnutia jeho majiteľa určené na zošrotovanie.

Svojím rozsudkom Súdny dvor rozhodol, že uzavretie poisťnej zmluvy o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je povinné, ak je dotknuté vozidlo registrované v členskom štáte, pokiaľ toto vozidlo nebolo riadne vyradené z prevádzky v súlade s uplatniteľnou vnútroštátnou právnou úpravou.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po prvé Súdny dvor poznamenal, že uzavretie poisťnej zmluvy o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je v zásade povinné pre vozidlo, ktoré je registrované v členskom štáte, ktoré sa nachádza na súkromnom pozemku a ktoré je určené na zošrotovanie z dôvodu rozhodnutia jeho majiteľa, aj keď toto vozidlo nie je v danom čase spôsobilé prevádzky z dôvodu svojho technického stavu.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že pojem „vozidlo“²⁹³ je objektívny a nezávisí od spôsobu, akým sa predmetné vozidlo používa alebo môže používať, alebo od úmyslu majiteľa alebo inej osoby skutočne ho používať.

Technický stav vozidla sa môže meniť v priebehu času a jeho prípadné uvedenie do riadneho stavu závisí prinajmenšom do veľkej miery od subjektívnych faktorov, akými sú najmä vôľa jeho majiteľa alebo držiteľa vykonať alebo dať vykonať opravy, ktoré sú potrebné, a disponibilita rozpočtu potrebného na tento účel.

²⁹² | Článok 3 prvý odsek smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (Ú. v. EÚ L 263, 2009, s. 11).

²⁹³ | Článok 1 bod 1 smernice 2009/103.

V dôsledku toho, ak by samotná skutočnosť, že vozidlo by bolo v danom okamihu nespôsobilé na prevádzku, stačila na to, že by toto vozidlo bolo zbavené jeho kvalifikácie vozidla a nevzťahovala by sa naň povinnosť poistenia, objektívna povaha pojmu „vozidlo“ by bola spochybnená. Okrem toho povinnosť poistenia²⁹⁴ nie je spojená s používaním vozidla ako dopravného prostriedku v danom okamihu ani s otázkou, či dotknuté vozidlo spôsobilo škodu. Túto povinnosť preto nemožno vylúčiť len preto, že registrované vozidlo je v danom okamihu nespôsobilé na prevádzku z dôvodu svojho technického stavu, a teda neschopné spôsobiť škodu, a to aj keď by to tak bolo od prevodu vlastníckeho práva. Rovnako tak ani úmysel vlastníka alebo inej osoby nechať vozidlo zlikvidovať sám osebe neumožňuje domnievať sa, že toto vozidlo stráca svoju kvalifikáciu „vozidla“ a nevzťahuje sa tak naň povinnosť poistenia. Kvalifikácia „vozidla“ a rozsah povinného poistenia totiž nemôžu závisieť od týchto subjektívnych faktorov, pretože by to zasahovalo do predvídateľnosti, stability a kontinuity tejto povinnosti, ktorej dodržiavanie je však nevyhnutné na zabezpečenie právnej istoty.

Po druhé Súdny dvor rozhodol, že povinnosť v zásade poistiť vozidlo registrované v členskom štáte, ktoré sa nachádza na súkromnom pozemku a ktoré je jeho majiteľom určené na zošrotovanie, napriek tomu, že v danom momente nie je prevádzkyschopné z dôvodu jeho technického stavu, je na jednej strane nevyhnutná na účely zabezpečenia ochrany poškodených pri dopravných nehodách, keďže intervencia orgánu povereného náhradou majetkovej alebo nemajetkovej škody spôsobenej nepoisteným vozidlom²⁹⁵ je stanovená iba v prípade, ak je uzavretie poistenia povinné. Tento výklad totiž zaručuje, že títo poškodení budú v každom prípade odškodnení, a to buď poisťovateľom na základe zmluvy uzavretej na tento účel, alebo orgánom povereným náhradou škody v prípade, že vozidlo zúčastnené na nehode nebolo poistené alebo ak nebolo identifikované. Na druhej strane umožňuje čo najlepšie dodržať cieľ, ktorým je zabezpečenie voľného pohybu tak vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na území Únie, ako aj osôb, ktoré sa nachádzajú na ich palube. Totiž len tým, že sa zaručí vysoká úroveň ochrany prípadných poškodených účastníkov dopravných nehôd spôsobených motorovými vozidlami, je možné od členských štátov požadovať,²⁹⁶ aby upustili od vykonávania systematických kontrol poistenia vozidiel, ktoré vstupujú na ich územie z iných členských štátov, čo je nevyhnutné na zabezpečenie voľného pohybu.

V treťom a poslednom rade Súdny dvor spresnil, že na to, aby bolo vozidlo vylúčené z povinnosti poistenia, musí byť oficiálne vyradené z prevádzky v súlade s uplatniteľnou vnútroštátnou právnou úpravou. Hoci pritom registrácia vozidla v zásade potvrdzuje jeho spôsobilosť na prevádzku a tým na používanie ako dopravného prostriedku, registrované vozidlo môže byť objektívnym spôsobom definitívne nespôsobilé na prevádzku z dôvodu svojho zlého technického stavu. Konštatovanie tejto nespôsobilosti na prevádzku a konštatovanie straty jeho kvalifikácie „vozidla“ však treba vykonať objektívnym spôsobom. V tejto súvislosti hoci výmaz vozidla z evidencie môže predstavovať takéto objektívne konštatovanie, právo Únie²⁹⁷ neupravuje spôsob, akým vozidlo môže byť legálne vyradené z prevádzky. Toto vyradenie preto možno podľa uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy konštatovať iným spôsobom než výmazom predmetného vozidla z evidencie.

294| Článok 3 prvý odsek smernice 2009/103.

295| Článok 10 ods. 1 smernice 2009/103.

296| Článok 4 smernice 2009/103.

297| Smernica 2009/103.

5. Chemické látky

Rozsudok z 21. januára 2021, Nemecko/Esso Raffinage (C-471/18 P, [EU:C:2021:48](#))

Spoločnosť Esso Raffinage (ďalej len „Esso“) predložila Európskej chemickej agentúre (ECHA) žiadosť o registráciu chemickej látky, ktorú vyrába.

Rozhodnutím zo 6. novembra 2012 ECHA požiadala Esso, aby jej oznámila dodatočné informácie v lehote jedného roka. Esso v odpovedi poskytla ECHA iné než požadované informácie, ktoré však považovala za alternatívu požadovaných informácií.

Dňa 1. apríla 2015 ECHA zaslala list Ministerstvu životného prostredia, udržateľného rozvoja, dopravy a bývania (Francúzsko) s názvom „Vyhlásenie o nesúlade v nadväznosti na rozhodnutie o hodnotení dokumentácie podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006“ (ďalej len „sporný list“). ECHA v tejto súvislosti konštatovala, že Esso si nespĺnila svoje povinnosti²⁹⁸.

Všeobecný súd vyhovel žalobe podanej spoločnosťou Esso po tom, čo rozhodol, že je prípustná, a sporný list zrušil. Súdny dvor, na ktorý Spolková republika Nemecko podala odvolanie, toto odvolanie zamietol, pričom spresnil rozsah právomoci ECHA prijímať rozhodnutia v nadväznosti na kontrolu súladu informácií obsiahnutých v dokumentácii k registrácii chemických látok.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor pristúpil k preskúmaniu posúdenia Všeobecného súdu týkajúceho sa prípustnosti žaloby spoločnosti Esso, a to najmä z hľadiska napadnuteľnosti sporného listu. V tejto súvislosti Súdny dvor v prvom rade pripomína, že pri určení, či má právny akt vyvolávať záväzné právne účinky, možno zohľadniť jednak objektívne kritériá, ako je obsah predmetného aktu, kontext, v ktorom bol akt prijatý, ako aj právomoci jeho autora, a jednak subjektívne kritérium týkajúce sa úmyslu, ktorý viedol inštitúciu, orgán, úrad alebo agentúru Únie, ktoré sú jeho autorom. Toto subjektívne kritérium však môže mať len doplňujúcu úlohu vo vzťahu k uvedeným objektívnym kritériám, takže mu nemožno pripísať väčší význam než objektívnym kritériám, ani spochybníť posúdenie účinkov napadnutého aktu, ktoré z neho vyplýva.

Súdny dvor následne konštatoval, že z výrazu „vhodné rozhodnutie“²⁹⁹, ktoré môže ECHA prijať, vyplýva, že normotvorca Únie jej zveril právomoc vyvodiť právne záväzné dôsledky z preskúmania informácií oznámených registrujúcim, ktorému bolo predtým oznámené rozhodnutie vyžadujúce uviesť jeho dokumentáciu k registrácii do súladu s požiadavkami nariadenia REACH.³⁰⁰ ECHA sa tak môže vyjadriť k otázke, či sú predmetné informácie v súlade s týmito požiadavkami a či registrujúci dodržal príslušné povinnosti. Tieto povinnosti zahŕňajú nielen povinnosť dodržiavať rozhodnutie, ktorým sa žiada o oznámenie uvedených informácií, ale v konečnom dôsledku zahŕňajú aj povinnosť výrobcov a dovozcov chemických látok v množstve rovnajúcom sa alebo

298 | Ako vyplývajú z rozhodnutia zo 6. novembra 2012, ako aj z článku 5 a článku 41 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 2006, s. 1) (ďalej len „nariadenie REACH“).

299 | Článok 42 ods. 1 nariadenia REACH.

300 | Rozhodnutie prijaté podľa článku 41 ods. 3 nariadenia REACH.

presahujúcom jednu tonu ročne³⁰¹ dodržiavať všetky požiadavky, ktoré sa uplatňujú na registráciu týchto látok. V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že normotvorca Únie zaviedol postup registrácie a hodnotenia chemických látok s cieľom umožniť ECHA overiť, či si výrobné odvetvie plní svoje povinnosti. V tomto rámci prináleží členským štátom, aby stanovili režim sankcií uplatniteľný na dotknuté podniky a prijali potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho vykonania³⁰² v prípade, že ECHA konštatovala, že tieto podniky porušili povinnosti vyplývajúce z nariadenia REACH.³⁰³ Súdny dvor teda dospel k záveru, že Všeobecný súd správne uviedol, že právomoc prijať rozhodnutie konštatujúce existenciu porušenia týchto povinností, akým je rozhodnutie obsiahnuté v spornom liste, prináleží ECHA a nie členským štátom, ako to tvrdila Spolková republika Nemecko vo svojom odvolaní.

Súdny dvor napokon konštatoval, že táto analýza rozdelenia právomocí medzi ECHA a členské štáty je potvrdená cieľmi nariadenia REACH. Toto nariadenie totiž zavádza integrovaný systém kontroly chemických látok vyrobených, dovezených alebo uvedených na trh v Únii s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia a životného prostredia. Jedným zo základných prvkov tohto systému je pritom zavedenie ECHA ako ústredného a nezávislého subjektu, ktorý najprv prijíma žiadosti o registráciu uvedených látok, ako aj ich aktualizácií, následne overuje ich úplnosť a zamieta ich v prípade neúplnosti, a napokon kontroluje, či sú informácie, ktoré obsahujú, prípadne tie, ktoré sa mali doplniť, v súlade s platnými predpismi alebo požiadavkami v danej oblasti.³⁰⁴

V druhom rade Súdny dvor pristúpil k preskúmaniu posúdení Všeobecného súdu týkajúcich sa vykonávania rozhodovacej právomoci ECHA. V tejto súvislosti Súdny dvor v prvom rade uviedol, že povinnosť ECHA posúdiť dokumentáciu k registrácii chemických látok, ktorá jej bola predložená, a kontrolovať súlad informácií, ktoré obsahuje, sa vzťahuje v prípade, ak registrujúci predložil „úpravy štandardných požiadaviek na informácie“, na otázku, či sú tieto úpravy a ich odôvodnenia v súlade s pravidlami, ktorými sa riadia. Každý registrujúci má totiž možnosť predložiť vo svojej dokumentácii k registrácii informácie odlišné od požadovaných „štandardných informácií“, nazývané „úpravy“, pod podmienkou, že budú dodržané požiadavky, ktorými sa tieto úpravy riadia. Súdny dvor ďalej konštatoval, že možnosť registrujúcich vykonať takéto „úpravy“ v neskorších štádiách postupu registrácie a hodnotenia chemických látok, najmä keď ECHA prijala rozhodnutie, v ktorom žiadala, aby dokumentácia k registrácii bola doplnená o štúdiu zahŕňajúcu testovanie na zvieratách, vyplýva z relevantných všeobecných ustanovení nariadenia REACH a z hlavnej zásady obmedzovania testovania na zvieratách, ktorú tieto všeobecné ustanovenia vyjadrujú. Toto nariadenie najmä ukladá povinnosť, aby sa, „keď je to možné“, predložili informácie získané inými prostriedkami ako testovaním na zvieratách, a takéto testovanie vykonať až „ako poslednú možnosť“. Súdny dvor napokon uviedol, že ECHA musí tieto úpravy preskúmať a vyjadriť sa k ich súladu pri dodržaní procesných a rozhodovacích postupov stanovených nariadením REACH, čo – ako správne uviedol Všeobecný súd – v prejednávanej veci neurobila.

301| Článok 5 a článok 6 ods. 1 nariadenia REACH.

302| Články 125 a 126 nariadenia REACH v spojení s odôvodneniami 121 a 122 tohto nariadenia.

303| Článok 51 nariadenia REACH.

304| Články 6, 20, 22, 41 a 42, ako aj odôvodnenia 19, 20 a 44 nariadenia REACH.

6. Pranie špinavých peňazí

Rozsudok z 2. septembra 2021, LG a MH (Samopranie) (C-790/19, [EU:C:2021:661](#))

Tribunalul Braşov (Prvostupňový súd Braşov, Rumunsko) odsúdil LG, konateľa spoločnosti, na trest odňatia slobody s podmieneným odkladom za trestný čin prania špinavých peňazí spáchaný prostredníctvom 80 skutkov v rokoch 2009 až 2013. Dotknuté finančné prostriedky pochádzali z daňového úniku spáchaného touto istou osobou (ďalej len „základný trestný čin“).

Vnútroštátny súd Curtea de Apel Braşov (Odvolací súd Braşov, Rumunsko), ktorý rozhodoval o odvolaniach podaných proti tomuto rozsudku, mal pochybnosti, pokiaľ ide o otázku, či môže existovať totožnosť osoby páchatela základného trestného činu a páchatela trestného činu prania špinavých peňazí.

Súdny dvor svojím rozsudkom rozhodol, že smernica 2005/60³⁰⁵ nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že páchatel základného trestného činu môže spáchať trestný čin prania špinavých peňazí.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že konverzia alebo prevod majetku, s vedomím, že takýto majetok pochádza z trestnej činnosti alebo z účasti na takejto činnosti, na účely utajenia alebo zakrytia nezákonného pôvodu majetku, alebo napomáhania akejkoľvek osobe, ktorá je zapojená do spáchania takejto činnosti, aby sa vyhla právnym dôsledkom svojho konania, sa považuje za konanie predstavujúce trestný čin prania špinavých peňazí.³⁰⁶ V dôsledku toho na to, aby sa osoba mohla považovať za páchatela tohto trestného činu, musí vedieť, že uvedený majetok pochádza z trestnej činnosti alebo z účasti na takejto činnosti. Keďže táto podmienka je nevyhnutne splnená, pokiaľ ide o páchatela základného trestného činu, smernica 2005/60 nevyklučuje, že táto osoba môže byť tiež páchatelom trestného činu prania špinavých peňazí. Okrem toho keďže takéto správanie predstavuje prípadný skutok, ktorý automaticky nevyplýva zo základného trestného činu, môže sa ho dopustiť tak páchatel základného trestného činu, ako aj tretia osoba.

Ďalej Súdny dvor analyzoval normatívny kontext, do ktorého patrí smernica 2005/60, a najmä medzinárodné záväzky členských štátov³⁰⁷, ako aj akty Únie³⁰⁸ platné v čase prijatia tejto smernice. V tejto súvislosti spresnil, že k tomuto dátumu sa členské štáty mohli rozhodnúť neupraviť vo svojom trestnom práve trestnosť činov zakladajúcich pranie špinavých peňazí, pokiaľ ide o páchatela základného trestného činu. Povinnosť členských štátov uložená smernicou 2005/60 zakázať určité konania predstavujúce pranie špinavých peňazí bez toho, aby boli touto smernicou stanovené prostriedky na vykonanie takéhoto zákazu, na jednej strane, a definícia prania špinavých peňazí touto smernicou tak, že umožňuje, ale nevyžaduje trestnosť uvedeného konania,

305] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu (Ú. v. EÚ L 309, 2005, s. 15), článok 1 ods. 2 písm. a).

306] Článok 1 ods. 2 písm. a) smernice 2005/60.

307] Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti podpísaný v Štrasburgu 8. novembra 1990 (*Zbierka európskych zmlúv* č. 141).

308] Rámcové rozhodnutie Rady 2001/500/SVV z 26. júna 2001 o praní špinavých peňazí, identifikácii, vyhľadávaní, zmrazení, zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti (Ú. v. ES L 182, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 158).

pokiaľ ide o páchatela základného trestného činu na druhej strane, ponechávajú totiž túto voľbu na členských štátoch,³⁰⁹ v súlade s ich medzinárodnými záväzkami a základnými zásadami ich vnútroštátneho práva. Okrem toho povinnosť týchto štátov stanoviť takúto trestnosť bola zavedená len smernicou 2018/1673³¹⁰.

Napokon Súdny dvor spresnil, že táto trestnosť je v súlade s cieľmi smernice 2005/60, keďže môže sťažiť vstup finančných prostriedkov z trestnej činnosti do finančného systému, a tak prispieva k zabezpečeniu riadneho fungovania vnútorného trhu. V dôsledku toho môže členský štát stanoviť, pokiaľ ide o páchatela základného trestného činu, trestnosť trestného činu prania špinavých peňazí.

Okrem toho, pokiaľ ide o zásadu *ne bis in idem*³¹¹ a najmä zákaz trestne stíhať alebo potrestať osobu za ten istý trestný čin, Súdny dvor pripomenul, že relevantným kritériom je kritérium totožnosti skutkového stavu chápané ako existencia súboru konkrétnych okolností, ktoré sú navzájom nerozlučne spojené a ktoré viedli ku konečnému oslobodeniu alebo odsúdeniu dotknutej osoby. Je teda zakázané uložiť za rovnaké skutky viacero sankcií trestnej povahy na základe rôznych na ten účel vedených konaní. V prejednávanej veci zásada *ne bis in idem* nebráni tomu, aby bol páchatel základného trestného činu stíhaný za trestný čin prania špinavých peňazí, ak skutky, ktoré viedli k stíhaniu, nie sú totožné s tými, ktoré predstavujú základný trestný čin. V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že pranie špinavých peňazí je skutkom odlišným od skutku, ktorý predstavuje základný trestný čin, a to aj vtedy, ak takéto pranie špinavých peňazí vykonáva páchatel tohto základného trestného činu.

Súdny dvor spresnil rozsah povinnosti overenia prislúchajúcej vnútroštátnemu súdu. Vnútroštátny súd tak musí overiť, či bol základný trestný čin predmetom konečného rozsudku, ktorým bol jeho páchatel oslobodený alebo odsúdený, a či skutkové okolnosti zakladajúce základný trestný čin nie sú totožné so skutkovými okolnosťami, pre ktoré je páchatel stíhaný z dôvodu prania špinavých peňazí.

7. Cestovné, dovolenkové a výletné služby

Rozsudok z 18. marca 2021, Kuoni Travel (C-578/19, [EU:C:2021:213](#))

Žalobkyňa, pani X, a jej manžel uzatvorili so spoločnosťou Kuoni Travel Ltd (ďalej len „Kuoni“), organizátorom cestovných služieb so sídlom v Spojenom kráľovstve, zmluvu o balíku cestovných služieb. Počas svojho pobytu sa X stretla s pánom N, zamestnancom hotela, ktorý ju pod zámienkou, že ju odprevadí na recepciu, znásilnil a napadol.

Pani X sa domáhala, aby jej Kuoni nahradila škodu za znásilnenie a napadnutie, ktoré utrpela, z dôvodu, že tieto skutky predstavujú nesprávne plnenie predmetnej zmluvy a porušenie nariadenia z roku 1992³¹². Kuoni spochybnila tieto tvrdenia, pričom sa odvolávala na ustanovenie tejto zmluvy týkajúce sa podmienok vzniku

309 | Článok 1 ods. 1 a článok 1 ods. 2 písm. a) smernice 2005/60.

310 | Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 z 23. októbra 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 284, 2018, s. 22).

311 | Článok 50 Charty základných práv Európskej únie.

312 | Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulations 1992 (nariadenie z roku 1992 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb, ďalej len „nariadenie z roku 1992“) z 22. decembra 1992 prebralo do práva Spojeného kráľovstva smernicu Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb (Ú. v. ES L 158, 1990, s. 59; Mim. vyd. 13/010, s. 132).

jej zodpovednosti za riadne plnenie jej zmluvných záväzkov,³¹³ ako aj na ustanovenie nariadenia z roku 1992 o zbavení sa zodpovednosti, ak je nesplnenie alebo nesprávne plnenie zmluvy spôsobené nepredvídateľnou alebo neodvratnou udalosťou na strane organizátora alebo iného dodávateľa služieb.³¹⁴

V nadväznosti na mimoriadny opravný prostriedok proti zamietnutiu návrhu na náhradu škody, ktorý podala pani X, sa Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd Spojeného kráľovstva) obrátil na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami týkajúcimi sa rozsahu pôsobnosti článku 5 ods. 2 tretej zarážky smernice 90/314 v rozsahu, v akom stanovuje dôvod na vylúčenie zodpovednosti organizátora balíka cestovných služieb za riadne plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o takomto balíku cestovných služieb, ktorú uzatvoril tento organizátor so spotrebiteľom a ktorá sa riadi touto smernicou. V odpovedi na tieto otázky Súdny dvor rozhodol, že toto ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade nesplnenia alebo nesprávneho plnenia týchto záväzkov vyplývajúcich z konania zamestnanca dodávateľa služieb, ktorý uvedenú zmluvu plní, nemožno tohto zamestnanca považovať za dodávateľa služieb na účely uplatnenia tohto ustanovenia a že organizátor sa nemôže zbaviť svojej zodpovednosti vyplývajúcej z takéhoto neplnenia alebo nesprávneho plnenia v zmysle uvedeného ustanovenia.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že smernica 90/314 zavádza režim zmluvnej zodpovednosti organizátorov balíka cestovných služieb voči spotrebiteľom, ktorí s nimi uzavreli zmluvu o takýchto cestovných službách, pričom z tohto režimu sa nepripúšťa žiadna výnimka na základe zmluvného ustanovenia.³¹⁵ Jediné výnimky, ktoré sú v nej povolené, sú taxatívne uvedené v smernici 90/314.³¹⁶ Jednou z osobitostí tejto zodpovednosti je, že sa vzťahuje na riadne plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o balíku cestovných služieb zo strany dodávateľov služieb.

Ďalej, pokiaľ ide o pojem „dodávateľ služieb“, Súdny dvor konštatoval, že nie je definovaný ani v smernici 90/314, ani výslovným odkazom na právo členských štátov, takže je potrebné ho vykladať autonómne a jednotne. Vzhľadom na obvyklý význam tohto pojmu a skutočnosť, že záväzky vyplývajúce zo zmluvy o balíku cestovných služieb môžu byť plnené prostredníctvom iných osôb, než je organizátor, treba ho chápať tak, že označuje fyzickú alebo právnickú osobu, odlišnú od organizátora cestovných služieb, ktorá poskytuje služby za odmenu. Súdny dvor však spresnil, že zamestnanec dodávateľa služieb sám osebe nemôže byť dodávateľom služieb v zmysle smernice 90/314, keďže na rozdiel od dodávateľa služieb neuzatvoril žiadnu dohodu s organizátorom balíka cestovných služieb a svoju prácu vykonáva v rámci vzťahu podriadenosti so svojim zamestnávateľom, a teda pod jeho kontrolou. Súdny dvor však nevyklúčil, aby konania alebo opomenutia takého zamestnanca mohli byť na účely režimu zodpovednosti podľa smernice 90/314 považované za úkony alebo opomenutia dodávateľa služieb, ktorý ho zamestnáva. Domnieval sa teda, že nesplnenie alebo nesprávne

313| Podľa bodu 5.10 písm. b) zmluvy organizátor znáša zodpovednosť v prípade, že z dôvodu jeho chyby alebo chyby jeho delegátov alebo dodávateľov nezodpovedá akákoľvek časť cestovných služieb, ktoré sa pred odchodom zo Spojeného kráľovstva objednali, opisu nachádzajúcemu sa v katalógu, okrem prípadu, že vzniknutá škoda bola druhej zmluvnej strane alebo členovi jej skupiny spôsobená chybou, ktorú je možné pripísať druhej zmluvnej strane alebo nepredvídateľnými okolnosťami, ktoré nemohol organizátor, jeho delegáti alebo dodávateľia ani pri náležitej starostlivosti očakávať alebo sa im vyhnúť.

314| Podľa článku 15 ods. 2 písm. c) bodu ii) nariadenia z roku 1992 „druhá zmluvná strana zodpovedá za akúkoľvek škodu vyplývajúcu spotrebiteľovi z nesplnenia alebo z nesprávneho plnenia zmluvy, okrem prípadu, že uvedené nesplnenie alebo nesprávne plnenie nemožno pripísať ani chybe tejto druhej zmluvnej strany, ani chybe ďalšieho dodávateľa služieb, pretože takéto nedostatky sú spôsobené udalosťou, ktorú druhá zmluvná strana alebo dodávateľ služieb nemohli ani pri vynaložení všetkej náležitej starostlivosti predvídať alebo jej predísť“.

315| Článok 5 ods. 3 smernice 90/314.

316| Článok 5 ods. 2 smernice 90/314.

plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o balíku cestovných služieb, hoci je spôsobené konaním zamestnancov dodávateľa služieb, môže založiť zmluvnú zodpovednosť organizátora, ak jednak existuje vzťah medzi konaním alebo opomenutím, v dôsledku ktorých je spotrebiteľovi spôsobená škoda, a záväzkami organizátora vyplývajúcimi z uvedenej zmluvy, a jednak tieto záväzky plní zamestnanec poskytovateľa služieb, ktorý je pod jeho kontrolou. V prípade neexistencie takejto zodpovednosti by došlo k neodôvodnenému rozlišovaniu medzi zodpovednosťou organizátorov za skutky, ktorých sa dopustili ich dodávateľia služieb, a zodpovednosťou za tie isté skutky, ktorých sa dopustili zamestnanci týchto dodávateľov služieb plniaci si záväzky vyplývajúce zo zmluvy o balíku cestovných služieb, čo by organizátorovi umožnilo vyhýbať sa svojej zodpovednosti.

Napokon Súdny dvor pripomenul, že aj keď sa možno odchýliť od pravidiel o zodpovednosti organizátorov balíka cestovných služieb, dôvod na vylúčenie tejto zodpovednosti sa vzťahuje na situácie, v ktorých musí byť nesplnenie alebo nesprávne plnenie zmluvy spôsobené nepredvídateľnou alebo neodvratnou udalosťou na strane organizátora alebo dodávateľa služieb³¹⁷ predmetom striktného, autonómneho a jednotného výkladu. Nepredvídateľná alebo neodvratná udalosť, na ktorú sa tento dôvod vylúčenia zodpovednosti vzťahuje, sa odlišuje od prípadu vyššej moci, a z dôvodu, že tento dôvod je založený na neexistencii pochybenia na strane organizátora alebo dodávateľa služieb, sa má vykladať tak, že sa týka skutku alebo incidentu, ktorý nepatrí do ich oblasti kontroly. Keďže konania alebo opomenutia zamestnanca dodávateľa služieb, ktoré majú za následok nesplnenie alebo nesprávne plnenie záväzkov organizátora voči spotrebiteľovi, patria do tejto oblasti kontroly, nemožno ich považovať za neodvratné alebo nepredvídateľné udalosti. Organizátor sa preto nemôže zbaviť svojej zodpovednosti vyplývajúcej z takéhoto nesplnenia alebo nesprávneho plnenia zmluvy.

317| Článok 5 ods. 2 tretia zarážka smernice 90/314.

XV. Hospodárska a menová politika

V oblasti hospodárskej a menovej politiky treba poukázať na štyri rozsudky. V prvom rozsudku Súdny dvor spresnil podmienky, za akých môžu členské štáty stanoviť obmedzenia platieb eurobankovkami a euromincami. V druhom a treťom rozsudku Súdny dvor poskytol spresnenia k fungovaniu Jednotnej rady pre riešenie krízových situácií (SRB) v rámci jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií. Napokon vo štvrtom rozsudku Súdny dvor rozhodol o rozsahu právomocí Európskeho orgánu pre bankovníctvo (EBA) vydávať usmernenia pre príslušné orgány alebo finančné inštitúcie.

Rozsudok z 26. januára 2021 (veľká komora), Hessischer Rundfunk (C-422/19 a C-423/19, [EU:C:2021:63](#))

Dvaja nemeckí občania, ktorí sú povinní platiť úhradu za rozhlasové a televízne vysielanie v spolkovej krajine Hesensko (Nemecko), navrhli Hessischer Rundfunk (vysielaťel spolkovej krajiny Hesensko) zaplatiť túto úhradu v hotovosti. Hessischer Rundfunk s odvolaním sa na svoj štatút týkajúci sa postupu platenia úhrady za rozhlasové a televízne vysielanie, ktorý vylučuje akúkoľvek možnosť platenia uvedenej úhrady v hotovosti³¹⁸, zamietol ich návrh a zaslal im platobné výmery.

Obaja nemeckí občania podali proti týmto platobným výmerom žalobu a spor bol napokon predložený na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko). Tento súd uviedol, že vylúčenie možnosti platiť úhradu za rozhlasové a televízne vysielanie prostredníctvom eurobankoviek, stanovené v štatúte o spôsobe platby úhrady Hessischer Rundfunk, porušuje ustanovenie spolkového práva vyššej právnej sily, ktoré stanovuje, že eurobankovky majú neobmedzené postavenie zákonného platidla.³¹⁹

Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) však podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorým sa Súdneho dvora pýtal na súlad tohto ustanovenia spolkového práva s výlučnou právomocou Únie v oblasti menovej politiky pre členské štáty, ktorých menou je euro. Tento súd sa tiež pýtal, či postavenie zákonného platidla, ktoré majú eurobankovky, zakazuje verejným orgánom členských štátov vylúčiť možnosť splniť peňažnú povinnosť uloženú verejnou mocou platbou v hotovosti, ako je to v prípade platenia úhrady za rozhlasové a televízne vysielanie v spolkovej krajine Hesensko.

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore rozhodol, že členský štát, ktorého menou je euro, môže v rámci organizácie svojej verejnej správy prijať opatrenie, ktoré ukladá tejto verejnej správe povinnosť akceptovať platby v hotovosti alebo zaviesť z dôvodu verejného záujmu a za určitých podmienok výnimku z tejto povinnosti.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor najprv podal výklad pojmu „menová politika“ v oblasti, v ktorej má Únia výlučnú právomoc pre členské štáty, ktorých menou je euro.³²⁰

318| § 10 ods. 2 Satzung des Hessischen Rundfunks über das Verfahren zur Leistung der Rundfunkbeiträge (štatút verejnoprávneho vysielaťela spolkovej krajiny Hesensko o spôsobe platby úhrady za rozhlasové a televízne vysielanie) z 5. decembra 2012.

319| § 14 ods. 1 druhá veta Gesetz über die Deutsche Bundesbank (zákon o Spolkovej banke Nemecka) v znení uverejnenom 22. októbra 1992 (BGBl. 1992 I, s. 1782), v znení zákona zo 4. júla 2013 (BGBl. 2013 I, s. 1981).

320| Na základe článku 3 ods. 1 písm. c) ZFEÚ, keďže podľa článku 2 ods. 1 ZFEÚ iba Únia môže v tejto oblasti vykonávať legislatívnu činnosť a prijímať právne záväzné akty.

V prvom rade spresnil, že tento pojem sa neobmedzuje na uskutočňovanie tejto politiky, ale zahŕňa aj regulačný rozmer, ktorého cieľom je zaručiť postavenie eura ako jednotnej meny. Ďalej uviedol, že tým, že iba eurobankovkám emitovaným Európskou centrálnou bankou a národnými centrálnymi bankami sa priznáva postavenie „zákonného platidla“³²¹, zakotvuje sa oficiálny charakter týchto bankoviek v eurozóne, pričom je vylúčené, aby iné bankovky mohli mať takýto charakter. V tejto súvislosti dodal, že pojem „zákonné platidlo“ s postavením platobného prostriedku vyjadreného v menovej jednotke znamená, že tento platobný prostriedok nemôže byť vo všeobecnosti odmietnutý ako úhrada dlhu vyjadreného v tej istej menovej jednotke. Napokon zdôraznil, že skutočnosť, že normotvorca Únie môže prijať opatrenia potrebné na používanie eura ako jednotnej meny,³²² odráža požiadavku stanoviť jednotné zásady pre všetky členské štáty, ktorých menou je euro, a prispieva k sledovaniu hlavného cieľa menovej politiky Únie spočívajúceho v udržaní cenovej stability.

V dôsledku toho Súdny dvor rozhodol, že len Únia má právomoc spresniť postavenie zákonného platidla priznané eurobankovkám. V tejto súvislosti pripomenul, že ak je právomoc priznaná výlučne Únii, členské štáty nemôžu prijať alebo ponechať v platnosti ustanovenie patriace do tejto právomoci, a to ani za okolnosti, že Únia nevykonala svoju výlučnú právomoc.

Súdny dvor za týchto súvislostí uviedol, že na zakotvenie alebo zachovanie účinnosti postavenia eurobankoviek ako zákonného platidla nie je nevyhnutné uložiť absolútnu povinnosť akceptovať tieto bankovky ako platobný prostriedok. Nie je ani nevyhnutné, aby Únia vyčerpávajúcim a jednotným spôsobom stanovila výnimky z tejto základnej povinnosti, pokiaľ je vo všeobecnosti možné splniť peňažnú povinnosť platbou v hotovosti.

V dôsledku toho Súdny dvor dospel k záveru, že členské štáty, ktorých menou je euro, majú právomoc upravovať spôsoby plnenia peňažných povinností, pokiaľ je vo všeobecnosti možné platiť v hotovosti bankovkami denominovanými v tejto mene. Členský štát tak môže prijať opatrenie, ktoré ukladá jeho verejnej správe povinnosť akceptovať platby v hotovosti bankovkami v tejto mene.

Následne Súdny dvor uviedol, že postavenie zákonného platidla eurobankoviek a euromincí zahŕňa v zásade povinnosť ich akceptovať. Spresnil však, že túto povinnosť môžu členské štáty v zásade obmedziť z dôvodov verejného záujmu pod podmienkou, že tieto obmedzenia sú primerané sledovanému cieľu verejného záujmu, čo najmä znamená, že existujú iné zákonné prostriedky na vyrovnávanie peňažných pohľadávok.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že je vo verejnom záujme, aby peňažné dlhy voči verejným orgánom mohli byť platené spôsobom, ktorý im nespôsobí nepríjemné náklady brániace týmto orgánom zabezpečovať poskytovanie služieb pri čo najnižších nákladoch. Dôvod verejného záujmu založený na potrebe zabezpečiť splnenie peňažnej povinnosti uloženej verejnou mocou môže byť dôvodom na obmedzenie platieb v hotovosti, najmä ak je počet platiteľov, od ktorých sa má úhrada vybrať, veľmi vysoký.

Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) však musí overiť, či je takéto obmedzenie primerané cieľu efektívneho vymáhania úhrady za rozhlasové a televízne vysielanie, najmä vzhľadom na skutočnosť, že alternatívne zákonné spôsoby na platenie tejto úhrady nemusia byť ľahko dostupné pre všetky osoby, ktoré ju platia.

321| Postavenie zákonného platidla eurobankoviek je zakotvené v článku 128 ods. 1 tretej vete ZFEÚ, v článku 16 prvom odseku tretej vete Protokolu (č. 4) o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (Ú. v. EÚ C 202, 2016, s. 230), ako aj v článku 10 druhej vete nariadenia Rady (ES) č. 974/98 z 3. mája 1998 o zavedení eura (Ú. v. ES L 139, 1998, s. 1; Mim. vyd. 10/001, s. 111).

322| Článok 133 ZFEÚ.

Rozsudok zo 6. mája 2021, ABLV Bank a i./ECB (C-551/19 P a C-552/19 P, EU:C:2021:369)

Odvolateľmi sú ABLV Bank AS, ktorá je úverovou inštitúciou so sídlom v Lotyšsku a materskou spoločnosťou skupiny ABLV (vec C-551/19 P), a akcionári ABLV Bank AS (vec C-552/19 P). ABLV Bank Luxembourg SA je úverová inštitúcia so sídlom v Luxembursku a jedna z dcérskych spoločností skupiny ABLV, v ktorej je ABLV Bank jediným akcionárom. Tieto dve inštitúcie sa považovali za významné a z tohto dôvodu podliehali dohľadu Európskej centrálnej banky (ECB) v rámci jednotného mechanizmu dohľadu zavedeného nariadením č. 1024/2013³²³.

Dňa 13. februára 2018 United States Department of the Treasury (ministerstvo financií Spojených štátov amerických) oznámilo svoj návrh opatrení s cieľom zabrániť skupine ABLV v prístupe k finančnému systému v amerických dolároch (USD). Po tomto oznámení sa skupina nachádzala v ťažkostiach, čo spôsobilo začiatok skúmania prijatia riešenia krízovej situácie, stanoveného nariadením č. 806/2014³²⁴.

Postup riešenia krízových situácií je komplexný postup, ktorý v závislosti od konkrétneho prípadu zapája viaceré európskych orgánov, ako sú ECB, Jednotná rada pre riešenie krízových situácií (ďalej len „Jednotná rada“), Európska komisia a Rada Európskej únie, ako aj dotknuté vnútroštátne orgány pre riešenie krízových situácií.

V prejednávanej veci tak ECB 18. februára 2018 poverila Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Komisia pre finančný a kapitálový trh, Lotyšsko), vnútroštátny orgán pre riešenie krízových situácií, aby uložila moratórium s cieľom umožniť spoločnosti ABLV Bank stabilizovať svoju situáciu. ECB vyzvala zároveň Commission de surveillance du secteur financier (Komisia pre dohľad nad finančným sektorom, Luxembursko), luxemburský vnútroštátny orgán pre riešenie krízových situácií, aby prijala podobné opatrenia voči spoločnosti ABLV Bank Luxembourg.

Dňa 22. februára 2018 ECB v súlade s nariadením SRM predložila Jednotnej rade svoj návrh posúdenia týkajúceho sa situácie zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania spoločností ABLV Bank a ABLV Bank Luxembourg. Dňa 23. februára 2018 ECB dospela k záveru, že v prípade spoločností ABLV Bank a ABLV Bank Luxembourg ide o situáciu zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania.³²⁵ V ten istý deň Jednotná rada dospela k záveru, že vo vzťahu k týmto bankám nie je nevyhnutné vo verejnom záujme prijať opatrenie na riešenie krízových situácií.³²⁶

323 | V zmysle článku 6 ods. 4 nariadenia Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami (Ú. v. EÚ L 287, 2013, s. 63, ďalej len „nariadenie o JMD“).

324 | Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 806/2014 z 15. júla 2014, ktorým sa stanovujú jednotné pravidlá a jednotný postup riešenia krízových situácií úverových inštitúcií a určitých investičných spoločností v rámci jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií a jednotného fondu na riešenie krízových situácií a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 (Ú. v. EÚ L 225, 2014, s. 1, ďalej len „nariadenie SRM“).

325 | Podľa článku 18 ods. 1 prvého pododseku písm. a) nariadenia SRM.

326 | V zmysle článku 18 ods. 1 prvého pododseku písm. c) a článku 18 ods. 5 nariadenia SRM.

Návrhmi z 3. mája 2018 podanými Všeobecnému súdu³²⁷ sa odvolatelia domáhali zrušenia aktov ECB, v ktorých sa konštatuje, že banky sa nachádzajú v situácii zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania. Uzneseniami zo 6. mája 2019 Všeobecný súd zamietol žaloby ako neprípustné, keďže zastával názor, že napadnuté akty predstavujú prípravné opatrenia v konaní, ktoré malo umožniť Jednotnej rade prijať rozhodnutie.³²⁸

Súdny dvor odvolania odvolateľov zamietol. Vo svojom rozsudku spresnil rozdiel medzi funkciami Jednotnej rady a funkciami ECB.

Posúdenie Súdnym dvorom

Vo svojom prvom odvolacom dôvode odvolatelia tvrdili, že pri posúdení prípustnosti žalôb mal Všeobecný súd zohľadniť posúdenie situácie zlyhávania bánk vykonané ECB.

Súdny dvor rozhodol, že Všeobecný súd neporušil judikatúru, podľa ktorej je na posúdenie prípustnosti žaloby potrebné analyzovať podstatu napadnutého aktu vďaka objektívnym kritériám, ktorými sú jeho obsah, kontext jeho prijatia a právomoci inštitúcie, ktorá ho prijala. Okrem toho Všeobecný súd bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, zohľadnil aj úmysel ECB, pričom však priznal tomuto subjektívnemu kritériu doplňujúcu úlohu.

Podľa Súdneho dvora je nesprávne predpokladať, že všetky akty inštitúcií majú povahu rozhodnutia, pokiaľ v nich nie je jasne uvedené, že to tak nie je. Použitie takejto domnienky by bolo v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora. V odpovedi na tvrdenia odvolateľov Súdny dvor uviedol, že posúdenie proporcionality zamýšľaného opatrenia zo strany ECB nie je dostatočným dôkazom potvrdzujúcim záväznosť tohto aktu posúdenia. Akékoľvek opatrenie totiž musí byť v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie, najmä so zásadou proporcionality, takže proporcionality opatrenia možno analyzovať v predbežnom akte v priebehu správneho konania pozostávajúceho z viacerých štádií. Pokiaľ ide o skutočnosť, že ECB oznamuje a zverejňuje predmetné akty, neznamena to, že mala v úmysle priznať týmto aktom záväznú povahu, ani to, že uvedené akty majú prirodzene takýto charakter. Pokiaľ ide o tvrdenie ECB o nevyhnutnej likvidácii úverových inštitúcií, Súdny dvor uviedol, že k takejto likvidácii nedošlo na základe aktov ECB, ale na základe rozhodnutia akcionárov v nadväznosti na rozhodnutie Jednotnej rady, podľa ktorého vo verejnom záujme nebolo potrebné uplatniť programy riešenia krízových situácií.

Predtým, ako Súdny dvor odpovedal na druhý odvolací dôvod, zdôraznil charakteristiky nariadenia SRM. Jedným z cieľov tohto nariadenia je prijať rýchle rozhodnutia, aby nebola ohrozená finančná stabilita dotknutého subjektu. Uznanie, že posúdenie situácie zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania za strany ECB má povahu rozhodnutia, by mohlo citeľne ovplyvniť rýchlosť tohto konania. Okrem toho Súdny dvor uviedol, že skutočnosť, že sa ustanovuje súdne preskúmanie len rozhodnutí Jednotnej rady,³²⁹ zrejme potvrdzuje, že normotvorca Únie nemal v tejto oblasti v úmysle zveriť ECB rozhodovaciu právomoc.

327 | Veci T-281/18 a T-283/18.

328 | Žalobami rovnako podanými na Všeobecný súd 3. mája 2018 odvolatelia podali žaloby o neplatnosť rozhodnutí Jednotnej rady z 23. februára 2018 (T-280/18 a T-282/18). Tieto žaloby sú prejednávané na Všeobecnom súde.

329 | Článok 86 ods. 2 nariadenia SRM.

Súdny dvor pripomenul, že Jednotná rada môže prijať program riešenia krízových situácií len vtedy, ak sú splnené tri podmienky³³⁰: subjekt zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá, neexistujú reálne vyhliadky, že iné opatrenia by zabránili jeho zlyhaniu v primeranom časovom horizonte, a opatrenie na riešenie krízovej situácie je nevyhnutné vo verejnom záujme.

Súdny dvor potvrdil, že posúdenie zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania zo strany ECB sa týka len jednej z týchto podmienok. Okrem toho uviedol, že posúdenie je prvoradou úlohou ECB z dôvodu jej odborných znalostí a prístupu k prudenciálnym informáciám. Samotná Jednotná rada však môže vykonať posúdenie zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania, napríklad ak sa ECB domnieva, že nedochádza k situácii zlyhávania, a disponuje výlučnou právomocou určiť, či sú splnené tri podmienky. Nie je viazaná posúdením ECB a s týmto posúdením môže nesúhlasiť. Naopak, jej úlohou je napraviť nezrovnalosť, pretože opravné prostriedky možno podať proti jej rozhodnutiam.³³¹

Podľa Súdneho dvora ECB má ako orgán dohľadu osobitné odborné znalosti. Rozdiel medzi dohľadom a riešením krízových situácií úverových inštitúcií však nemá vplyv na prípravnú povahu posúdenia: akt odňatia povolenia subjektu preto nie je rovnocenný s posúdením zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania subjektu.

Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), Komisia/Landesbank Baden-Württemberg a SRB (C-584/20 P a C-621/20 P, [EU:C:2021:601](#))

Dňa 11. apríla 2017 prijala Jednotná rada pre riešenie krízových situácií (SRB) v rámci financovania Jednotného fondu na riešenie krízových situácií (SRF) rozhodnutie stanovujúce výšku príspevkov *ex ante*, ktoré mala SRF uhradiť každá úverová inštitúcia za rok 2017.³³² Medzi týmito inštitúciami bola Landesbank Baden-Württemberg, nemecká úverová inštitúcia.

Na základe žaloby o zrušenie podanej úverovou inštitúciou Landesbank Baden-Württemberg Všeobecný súd zrušil sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka tejto inštitúcie.³³³ Domnieval sa, že toto rozhodnutie nespĺňa požiadavku osvedčenia a v záujme riadneho výkonu spravodlivosti navyše konštatoval, že toto rozhodnutie prijala SRB v rozpore s povinnosťou odôvodnenia. V tejto súvislosti Všeobecný súd najmä rozhodol, že sporné rozhodnutie neobsahuje takmer žiaden údaj slúžiaci na výpočet príspevku *ex ante* do SRF a že jeho príloha neobsahuje údaje, ktoré by boli dostatočné na overenie správnosti sumy tohto príspevku.

Na základe odvolania podaného Komisiou (vec C-584/20 P) a SRB (vec C-621/20 P) Súdny dvor, rozhodujúci vo veľkej komore, zrušil rozsudok Všeobecného súdu. Tým, že s konečnou platnosťou rozhodol o spore, zrušil sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka úverovej inštitúcie Landesbank Baden-Württemberg, pre nedostatok odôvodnenia, pričom však použil iný prístup ako Všeobecný súd, pokiaľ ide o rozsah požiadavky odôvodnenia takéhoto rozhodnutia.

330 | Článok 18 ods. 1 prvý pododsek písm. a) až c) nariadenia SRM.

331 | Článok 86 ods. 2 nariadenia SRM.

332 | Rozhodnutie SRB prijaté na jej výkonnom zasadnutí z 11. apríla 2017 o výpočte príspevkov *ex ante* do Jednotného fondu na riešenie krízových situácií pre rok 2017 (SRB/ES/SRF/2017/05) (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

333 | Rozsudok z 23. septembra 2020, *Landesbank Baden-Württemberg/SRB* (T-411/17, [EU:T:2020:435](#)).

Posúdenie Súdny dvorom

V prvom rade Súdny dvor dospel k záveru, že Všeobecný súd porušil zásadu kontradiktórnosti, keďže SRB neumožnil účinne sa vyjadriť k žalobnému dôvodu, na ktorý Všeobecný súd prihladol bez návrhu a ktorý je založený na nedostatočnom dôkaze o osvedčení prílohy sporného rozhodnutia.

V tejto súvislosti pripomenul, že na to, aby sa zaručilo účinné dodržiavanie zásady kontradiktórnosti, musí byť účastníkom konania zaslaná predchádzajúca výzva na predloženie ich pripomienok k dôvodu, ktorý chce súd Únie zohľadniť bez návrhu, za podmienok, ktoré im umožnia účinne a efektívne zaujať stanovisko k tomuto dôvodu, a to prípadne aj tým, že tomuto súdu predložia dôkazy potrebné na to, aby mohol rozhodnúť o uvedenom dôvode na základe všetkých dostupných informácií. Všeobecnému súdu teda prináležalo informovať účastníkov konania o tom, že má v úmysle založiť svoje rozhodnutie na dôvode vychádzajúcom z neosvedčenia sporného rozhodnutia, a v dôsledku toho ich vyzvať, aby mu predložili tvrdenia, ktoré považovali za užitočné na to, aby mohol rozhodnúť o tomto žalobnom dôvode. V prejednávanej veci však ani pred pojednávaním, ani na pojednávaní Všeobecný súd skutočne neumožnil SRB účinne a efektívne vyjadriť jej stanovisko k tomuto dôvodu, najmä predložením dôkazov týkajúcich sa osvedčenia sporného rozhodnutia.

Súdny dvor tak konštatoval, že Všeobecný súd porušil zásadu kontradiktórnosti, pričom rozhodol, že SRB dostatočne zabezpečila osvedčenie sporného rozhodnutia ako celku, tak pokiaľ ide o samotný jeho text, ako aj jeho prílohu, najmä použitím počítačového systému „ARES“.

V druhom rade sa Súdny dvor vyjadril k povinnosti odôvodnenia, ktorú má SRB pri prijímaní takého rozhodnutia, ako je sporné rozhodnutie.

Najskôr uviedol, že Všeobecný súd nesprávne posúdil rozsah tejto povinnosti, keďže rozhodol, že SRB bola povinná uviesť v odôvodnení sporného rozhodnutia skutočnosti umožňujúce úverovej inštitúcii Landesbank Baden-Württemberg overiť správnosť výpočtu jej príspevku *ex ante* do SRF za rok 2017 bez toho, aby na túto povinnosť mohla mať vplyv dôverná povaha niektorej z týchto skutočností.

Na jednej strane odôvodnenie každého rozhodnutia inštitúcie, orgánu alebo agentúry Únie, ktoré ukladá súkromnému subjektu povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, nemusí nevyhnutne obsahovať všetky skutočnosti, ktoré umožnia jeho adresátovi overiť správnosť výpočtu výšky tejto sumy. Na druhej strane inštitúcie, orgány a agentúry Únie sú na základe zásady ochrany obchodného tajomstva ako všeobecnej zásady práva Únie v zásade povinné nesprístupniť konkurentom súkromnému subjektu dôverné informácie, ktoré tento subjekt poskytol.

Vzhľadom na logiku systému financovania SRF a spôsob výpočtu príspevkov *ex ante* do SRF, ktorý je založený najmä na použití dôverných údajov týkajúcich sa finančnej situácie inštitúcií dotknutých týmto výpočtom, musí byť povinnosť odôvodnenia sporného rozhodnutia vyvážená povinnosťou SRB rešpektovať obchodné tajomstvo týchto inštitúcií. Túto povinnosť však nemožno vykladať tak široko, aby zbavila povinnosť odôvodnenia jej podstaty. V tomto zmysle odôvodnenie rozhodnutia, ktorým sa súkromnému subjektu ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu bez toho, aby sa mu poskytli všetky informácie umožňujúce s presnosťou overiť výpočet tejto peňažnej sumy, nevyhnutne vo všetkých prípadoch nenarušuje podstatu povinnosti odôvodnenia.

Súdny dvor tak dospel k záveru, že v prejednávanej veci je povinnosť odôvodnenia dodržaná vtedy, keď osoby, ktorým je určené rozhodnutie, ktorým sa stanovujú príspevky *ex ante* do SRF, hoci im nie sú poskytnuté údaje chránené obchodným tajomstvom, disponujú metódou výpočtu použitou SRB a informáciami, ktoré sú dostatočné na to, aby v podstate pochopili, akým spôsobom bola ich individuálna situácia zohľadnená na účely výpočtu ich príspevku *ex ante* do SRF, vzhľadom na situáciu všetkých ostatných dotknutých inštitúcií.

Súdny dvor ďalej nepotvrdil konštatovanie Všeobecného súdu, podľa ktorého bola príčinou porušenia povinnosti odôvodnenia na strane SRB, pokiaľ ide o časť výpočtu príspevku *ex ante* do SRF týkajúcu sa úpravy v závislosti od rizikového profilu dotknutých inštitúcií, nezákonnosť určitých ustanovení delegovaného nariadenia 2015/63³³⁴.

Súdny dvor po tom, čo podrobne opísal mechanizmus úpravy príspevkov *ex ante* do SRF podľa rizikového profilu, ktorá je v zásade zabezpečená zaradením dotknutých inštitúcií na základe určitých hodnôt do „intervalov“, ktoré v konečnom dôsledku umožňuje stanoviť koeficient úpravy v závislosti od rizikového profilu, uviedol, že SRB môže bez toho, aby porušila svoju povinnosť zachovávať obchodné tajomstvo, sprístupniť limitné hodnoty „intervalov“ a ukazovatele, ktoré sa na ne vzťahujú. Cieľom tohto sprístupnenia je umožniť dotknutej inštitúcii ubezpečiť sa najmä o tom, že zaradenie, ktoré jej bolo určené pri diskretizácii ukazovateľov, skutočne zodpovedá jej ekonomickej situácii, že táto diskretizácia sa uskutočnila v súlade s metódou definovanou delegovaným nariadením 2015/63 na základe prijateľných údajov a že boli zohľadnené všetky rizikové faktory.

Navyše ďalšie etapy metódy výpočtu príspevkov *ex ante* do SRF sú založené na súhrnných údajoch dotknutých inštitúcií, ktoré možno sprístupniť v agregovanej podobe bez toho, aby bola porušená povinnosť SRB rešpektovať obchodné tajomstvo.

Súdny dvor preto dospel k záveru, že delegované nariadenie 2015/63 nebráni SRB sprístupniť v agregovanej a anonymizovanej forme informácie dostatočné na to, aby inštitúcia mohla pochopiť, akým spôsobom bola jej individuálna situácia zohľadnená pri výpočte jej príspevku *ex ante* do SRF vzhľadom na situáciu všetkých ostatných dotknutých inštitúcií. Je pravda, že odôvodnenie založené na sprístupnení relevantných informácií v agregovanej anonymizovanej forme neumožňuje každej inštitúcii systematicky odhaliť prípadnú chybu, ktorej by sa dopustila SRB pri zbere a agregácii relevantných údajov. Stačí ale na to, aby sa táto inštitúcia mohla ubezpečiť o tom, že informácie, ktoré poskytla príslušným orgánom, boli skutočne zahrnuté do výpočtu jej príspevku *ex ante* do SRF, v súlade s príslušnými pravidlami práva Únie a na zistenie, na základe jej všeobecnej znalosti finančného sektora, prípadného použitia informácií, ktoré nie sú vierohodné alebo sú zjavne nesprávne, ako aj na zistenie, či treba podať žalobu o neplatnosť proti rozhodnutiu SRB, ktorým sa stanovuje jej príspevok *ex ante* do SRF. Súdny dvor však spresnil, že tento prístup týkajúci sa odôvodnenia takého rozhodnutia, ako je sporné rozhodnutie, nemá vplyv na možnosť súdov Únie na účely výkonu účinného súdneho preskúmania v súlade s požiadavkami článku 47 Charty základných práv Európskej únie požiadať SRB o predloženie údajov, ktoré by mohli odôvodniť výpočty, ktorých správnosť je pred nimi spochybnená, pričom v prípade potreby zabezpečia dôvernúosť týchto údajov.

Napokon Súdny dvor rozhodol, že sporné rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, pretože skutočnosti, ktoré sú v ňom uvedené, ako aj skutočnosti, ktoré sú dostupné na internetovej stránke SRB ku dňu prijatia tohto rozhodnutia, sa vzťahujú len na časť relevantných informácií, ktoré SRB mohla oznámiť bez toho, aby ohrozila obchodné tajomstvo. Konkrétne ani príloha tohto rozhodnutia, ani internetová stránka SRB neobsahovali údaje týkajúce sa limitných hodnôt každého „intervalu“ a hodnôt ukazovateľov, ktoré sa na ne vzťahovali. V dôsledku toho sporné rozhodnutie zrušil v rozsahu, v akom sa týka úverovej inštitúcie Landesbank Baden-Württemberg.

334 | Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/63 z 21. októbra 2014, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ, pokiaľ ide o príspevky *ex ante* do mechanizmov financovania riešenia krízových situácií (Ú. v. EÚ L 11, 2015, s. 44). V napadnutom rozsudku Všeobecný súd konštatoval nezákonnosť článkov 4 až 7 a článku 9 a prílohy I tohto nariadenia, ktoré sa týkajú metódy výpočtu príspevkov *ex ante* do SRF.

Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), FBF (C-911/19, [EU:C:2021:599](#))

V roku 2016 Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA) vydal usmernenia o mechanizmoch dohľadu nad produktmi a riadenia produktov pre produkty retailového bankovníctva³³⁵. Autorité de contrôle prudentiel et de résolution (ACPR) (Úrad pre prudenciálny dohľad a riešenie krízových situácií, Francúzsko) vyhlásil v oznámení uverejnenom 8. septembra 2017 na svojej internetovej stránke, že koná v súlade s uvedenými usmerneniami a tieto usmernenia uplatňuje na všetky finančné inštitúcie podliehajúce jeho dohľadu.

Fédération bancaire française (FBF) (Francúzska banková federácia, Francúzsko) 8. novembra 2017 podala na Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) žalobu o neplatnosť oznámenia ACPR. FBF poukázala na to, že usmernenia EBA, na základe ktorých sa toto oznámenie uplatnilo, sú neplatné, lebo tento orgán nemá právomoc vydávať takéto usmernenia.

Keďže Conseil d'État (Štátna rada) mala pochybnosti jednak o dostupných opravných prostriedkoch, ktoré by zabezpečovali, že by zákonnosť napadnutých usmernení mohli preskúmať súdy Únie, a jednak o platnosti týchto usmernení vzhľadom na poverenie EBA zakotvené v sekundárnom práve, podala na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania, v ktorom ho požiadala, aby sa vyjadril k týmto aspektom.

Súdny dvor vo svojom rozsudku, ktorý vyhlásila veľká komora, najprv konštatoval, že proti usmerneniam EBA nemožno podať žalobu o neplatnosť podľa článku 263 ZFEÚ, následne vyhlásil, že má právomoc posúdiť platnosť týchto usmernení v rámci prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, a napokon potvrdil platnosť týchto usmernení.

Posúdenie Súdnym dvorom

Pokiaľ ide o súdne preskúmanie napadnutých usmernení súdom Únie, Súdny dvor poznamenal, že tieto akty nemôžu byť predmetom žaloby o neplatnosť podľa článku 263 ZFEÚ, lebo ich cieľom nie je vyvolávať záväzné právne účinky.

V tejto súvislosti pripomenul, že z nariadenia č. 1093/2010³³⁶ vyplýva, že príslušné orgány, ktorým sú napadnuté usmernenia určené, nie sú povinné ich dodržiavať a môžu sa od nich odchyliť, pričom v takom prípade musia svoj postoj odôvodniť. Tieto usmernenia sa preto nemôžu považovať za usmernenia, ktoré majú záväzné právne účinky pre tieto príslušné orgány alebo finančné inštitúcie. Podľa názoru Súdneho dvora preto normotvorca Únie tým, že EBA poveril vydávaním usmernení a odporúčaní, mal v úmysle zveriť EBA právomoc podnecovania a presvedčania, ktorá sa líši od právomoci prijímať právne záväzné akty.

Skutočnosť, že predmetné usmernenia nie sú právne záväzné, však nevyklučuje právomoc Súdneho dvora rozhodnúť v rámci prejudiciálneho konania o ich platnosti. Súdny dvor preto vyhlásil, že má právomoc podľa článku 267 ZFEÚ posúdiť platnosť napadnutých usmernení.

Toto posúdenie vykonáva vzhľadom na ustanovenia nariadenia č. 1093/2010 s cieľom overiť, či tieto usmernenia patria do právomoci EBA.

335 | Usmernenia z 22. marca 2016 (EBA/GL/2015/18) (ďalej len „napadnuté usmernenia“).

336 | Článok 16 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1093/2010 z 24. novembra 2010, ktorým sa zriaďuje Európsky orgán dohľadu (Európsky orgán pre bankovníctvo) a ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie č. 716/2009/ES a zrušuje rozhodnutie Komisie 2009/78/ES (Ú. v. EÚ L 331, 2010, s. 12).

Súdny dvor najprv zdôraznil, že keďže z nariadenia č. 1093/2010 vyplýva, že normotvorca Únie presne vymedzil právomoc EBA vydávať usmernenia na základe objektívnych kritérií, vykonávanie tejto právomoci môže podliehať prísnemu súdnemu preskúmaniu vzhľadom na tieto objektívne kritériá. Skutočnosť, že napadnuté usmernenia nemajú záväzné právne účinky, nemá vplyv na rozsah tohto preskúmania.

Súdny dvor ďalej spresnil, že právomoc EBA je obmedzená v tom zmysle, že tento orgán je oprávnený vydávať usmernenia len v rozsahu výslovne stanovenom normotvorcom Únie. Súdny dvor najprv pripomenul obsah ustanovení nariadenia č. 1093/2010 týkajúcich sa rozsahu právomocí zverených EBA a následne konštatoval, že po prvé platnosť usmernení vydaných týmto orgánom je podmienená dodržaním ustanovení tohto nariadenia, ktoré osobitne vymedzujú právomoc EBA vydávať usmernenia, ale tiež zahrnutím týchto usmernení do predmetu činnosti EBA, ktorý toto nariadenie vymedzuje odkazom na vykonávanie určitých aktov Únie v ňom uvedených. Po druhé EBA môže na účely zabezpečenia spoločného, jednotného a konzistentného uplatňovania práva Únie vydať usmernenia o povinnostiach dotknutých inštitúcií v oblasti prudenciálneho dohľadu, a to najmä s cieľom chrániť záujmy vkladateľov a investorov primeranou reguláciou finančných rizík. Nariadenie č. 1093/2010 totiž neobsahuje nič, z čoho by bolo možné vyvodiť záver, že z tejto právomoci sú vylúčené opatrenia týkajúce sa navrhovania a uvádzania produktov na trh, pokiaľ tieto opatrenia patria do predmetu činnosti EBA.

Vzhľadom na tieto úvahy Súdny dvor skúmal, či sporné usmernenia patria jednak do predmetu činnosti EBA a jednak do osobitného rámca stanoveného normotvorcom Únie pre výkon právomoci EBA vydávať usmernenia.

Pokiaľ ide o predmet činnosti EBA, Súdny dvor zdôraznil, že platnosť napadnutých usmernení je podmienená tým, že musia patriť do pôsobnosti aspoň jedného z aktov uvedených v nariadení č. 1093/2010³³⁷, alebo musia byť potrebné na zabezpečenie jednotného a účinného uplatňovania takéhoto aktu.

V tejto súvislosti dospel k záveru, že napadnuté usmernenia možno považovať za potrebné na zabezpečenie účinného a konzistentného uplatňovania ustanovení smerníc 2013/36, 2007/64, 2009/110 a 2014/17, na ktoré priamo alebo nepriamo odkazuje nariadenie č. 1093/2010.

Pokiaľ ide najmä o tieto prvé tri smernice, Súdny dvor zdôraznil, že keďže cieľom napadnutých usmernení je určiť spôsob, akým majú príslušné inštitúcie do svojich vnútorných štruktúr a postupov začleniť mechanizmy dohľadu nad produktmi a riadenia produktov, ktoré majú zabezpečiť zohľadnenie charakteristík relevantných trhov a dotknutých spotrebiteľov, tieto usmernenia musia byť považované za akty stanovujúce zásady na zabezpečenie účinných postupov na identifikáciu, riadenie a monitorovanie rizík, ako aj primerané mechanizmy vnútornej kontroly v zmysle príslušných ustanovení aktov uvedených v nariadení č. 1093/2010³³⁸ s cieľom zabezpečiť existenciu dôkladných mechanizmov v oblasti riadenia, ktoré sa vyžadujú v uvedenom ustanovení.

337 | Súdny dvor konštatoval, že za akty uvedené v článku 1 ods. 2 nariadenia č. 1093/2010 treba považovať štyri smernice, a to: smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 2013, s. 338); smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES (Ú. v. EÚ L 319, 2007, s. 1); smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/110/ES zo 16. septembra 2009 o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronického peňažníctva, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje smernica 2000/46/ES (Ú. v. EÚ L 267, 2009, s. 7), a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ zo 4. februára 2014 o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010 (Ú. v. EÚ L 60, 2014, s. 34).

338 | Článok 74 ods. 1 smernice 2013/36, článok 10 ods. 4 smernice 2007/64 a článok 3 ods. 1 smernice 2009/110.

Pokiaľ ide o osobitný rámec stanovený normotvorcom Únie pre výkon právomoci EBA vydávať usmernenia, Súdny dvor konštatoval, že napadnuté usmernenia skutočne patria do tohto rámca.³³⁹

V tejto súvislosti spresnil po prvé, že cieľom napadnutých usmernení je prispieť k ochrane spotrebiteľov, vkladateľov a investorov, ako sa uvádza v nariadení č. 1093/2010. Po druhé uviedol, že napadnuté usmernenia musia byť spojené aj s funkciami zverenými EBA podľa tohto nariadenia, pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby riziká podstupované finančnými inštitúciami podliehali regulácii. Po tretie napadnuté usmernenia musia byť považované za prispievajúce k zavedeniu konzistentných, účinných a efektívnych postupov dohľadu v rámci Európskeho systému finančného dohľadu.³⁴⁰

Súdny dvor na základe toho dospel k záveru, že napadnuté usmernenia skutočne patria do osobitného rámca stanoveného normotvorcom Únie na účel výkonu právomoci EBA vydávať usmernenia, a teda do rozsahu právomocí EBA. Rozhodol preto, že preskúmanie platnosti, o ktoré požiadal vnútroštátny súd, neodhalilo nijakú skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť napadnutých usmernení.

339 | Ako to vyplýva z článku 8 ods. 1 a 2 a článku 16 ods. 1 nariadenia č. 1093/2010 v spojení s článkom 1 ods. 5 tohto nariadenia.

340 | Postupy, na ktoré odkazujú článok 8 ods. 1 písm. b) a článok 16 ods. 1 nariadenia č. 1093/2010.

XVI. Sociálna politika

V oblasti sociálnej politiky si zaslúžia pozornosť viaceré rozsudky. Týkajú sa zásady rovnosti zaobchádzania v zamestnaní a povolani³⁴¹ s pracovníkmi so zdravotným postihnutím, ako aj pri odmeňovaní pracovníkov ženského a mužského pohlavia za rovnakú prácu alebo v otázke úpravy pracovného času príslušníkov ozbrojených síl. Jeden rozsudok sa okrem toho zaoberá ochranou dočasných agentúrnych pracovníkov. Ďalšie dva rozsudky sa týkajú pojmu zamestnávateľ, ktorý „zvyčajne vykonáva svoju činnosť“ v členskom štáte, a podmienok poistenia vo verejných systémoch zdravotného poistenia členských štátov v rámci koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia. A napokon posledný rozsudok sa zaoberá otázkou vykonávania dohôd uzavretých medzi sociálnymi partnermi na úrovni Únie.

1. Rovnosť zaobchádzania v zamestnaní a povolani

Rozsudok z 26. januára 2021 (veľká komora), Szpital Kliniczny im. dra J. Babińskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krakowie (C-16/19, [EU:C:2021:64](#))

VL bola zamestnaná v nemocnici v Krakove (Poľsko) od októbra 2011 do septembra 2016. V decembri 2011 jej bolo vydané potvrdenie osvedčujúce zdravotné postihnutie, ktoré v tom istom mesiaci odovzdala svojmu zamestnávateľovi. Riaditeľ tohto zariadenia s cieľom znížiť výšku príspevkov nemocnice do štátneho fondu pre integráciu osôb so zdravotným postihnutím sa po stretnutí so zamestnancami v druhom polroku 2013 rozhodol priznať mesačný príplatok ku mzde pracovníkom, ktorí mu po tomto stretnutí odovzdali potvrdenie osvedčujúce zdravotné postihnutie. Na základe tohto rozhodnutia bol príplatok ku mzde priznaný trinástim pracovníkom, ktorí po tomto stretnutí predložili svoje potvrdenia, zatiaľ čo šestnástim ďalším pracovníkom, medzi nimi aj VL, ktorí ho predložili už skôr, príplatok ku mzde nebol priznaný.

Vzhľadom na to, že žaloba podaná proti jej zamestnávateľovi bola na prvom stupni zamietnutá, VL podala odvolanie na vnútroštátny súd predkladajúci návrh na začatie prejudiciálneho konania, Sąd Okręgowy w Krakowie (Krajský súd Krakov, Poľsko). Podľa nej je prax jej zamestnávateľa, ktorá mala za následok vylúčenie niektorých pracovníkov so zdravotným postihnutím z nároku na príplatok ku mzde priznaný pracovníkom so zdravotným postihnutím a ktorej cieľom bolo znížiť príspevky nemocnice podnecovaním pracovníkov so zdravotným postihnutím, ktorí ešte nepredložili potvrdenie osvedčujúce zdravotné postihnutie, aby tak urobili, v rozpore so zákazom akejkoľvek priamej alebo nepriamej diskriminácie založenej na zdravotnom postihnutí zakotveným v smernici 2000/78³⁴².

V tomto kontexte sa vnútroštátny súd, ktorý mal pochybnosti o výklade článku 2 tejto smernice a najmä o otázke, či k diskriminácii v zmysle tohto ustanovenia môže dôjsť vtedy, keď zamestnávateľ rozlišuje v rámci samotnej skupiny pracovníkov s rovnakou chránenou vlastnosťou, pýtal, či prax zamestnávateľa spočívajúca vo vylúčení od dátumu zvoleného daným zamestnávateľom z nároku na príplatok ku mzde vyplácaný zdravotne

341| V tomto oddiele treba tiež poukázať na rozsudok vyhlásený 15. júla 2021, *WABE a MH Müller Handel* (C-804/18 a C-341/19, [EU:C:2021:594](#)), v dvoch veciach týkajúcich sa nosenia moslimskej šatky na pracovisku, ktorý je uvedený v oddiele II.3 „Sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania“.

342| Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79, ďalej len „antidiskriminačná“ smernica“).

postihnutým pracovníkom na základe predloženia potvrdenia osvedčujúceho zdravotné postihnutie tých pracovníkov, ktorí už predložili svoje potvrdenie pred uvedeným dátumom, môže predstavovať diskrimináciu v zmysle tohto ustanovenia.

Posúdenie Súdnym dvorom

Veľká komora Súdneho dvora v prvom rade skúmala, či rozdielne zaobchádzanie, ku ktorému dochádza v rámci skupiny osôb so zdravotným postihnutím, môže spadať pod „pojem diskriminácie“ uvedený v článku 2 smernice 2000/78. V tejto súvislosti uviedla, že znenie tohto článku neumožňuje dospieť k záveru, že v prípade tohto chráneného dôvodu sa zákaz diskriminácie stanovený v tejto smernici obmedzuje len na rozdiely v zaobchádzaní medzi osobami so zdravotným postihnutím a osobami bez zdravotného postihnutia. Ani kontext, do ktorého patrí tento článok, neobsahuje takéto obmedzenie. Cieľ sledovaný touto smernicou svedčí v prospech výkladu, podľa ktorého uvedená smernica neobmedzuje okruh osôb, vo vzťahu ku ktorým možno vykonať porovnanie s cieľom identifikovať diskrimináciu založenú na zdravotnom postihnutí, na osoby bez zdravotného postihnutia. Súdny dvor zároveň konštatoval, že hoci je pravda, že prípady diskriminácie založenej na zdravotnom postihnutí v zmysle tejto smernice sú vo všeobecnosti tie, v ktorých sa s osobami so zdravotným postihnutím zaobchádza menej priaznivo v porovnaní s osobami bez zdravotného postihnutia, ochrana priznaná touto smernicou by bola oslabená, ak by situácia, v ktorej k takejto diskriminácii dochádza v rámci skupiny osôb so zdravotným postihnutím, nespádala zo svojej podstaty pod zákaz diskriminácie stanovený touto smernicou. Zásada rovnosti zaobchádzania zakotvená v „antidiskriminačnej“ smernici má teda chrániť pracovníka so zdravotným postihnutím proti akejkoľvek diskriminácii založenej na zdravotnom postihnutí nielen vo vzťahu k pracovníkom bez zdravotného postihnutia, ale aj vo vzťahu k ostatným pracovníkom so zdravotným postihnutím.

Súdny dvor v druhom rade posudzoval, či predmetná prax môže predstavovať diskrimináciu založenú na zdravotnom postihnutí zakázanú „antidiskriminačnou“ smernicou. V tejto súvislosti po prvé uviedol, že ak zamestnávateľ zaobchádza s pracovníkom nepriaznivejšie, ako v porovnateľnej situácii zaobchádza s iným pracovníkom, a ak sa vzhľadom na všetky relevantné okolnosti prejednávanej veci ukáže, že k tomuto znevýhodňujúcemu zaobchádzaniu dochádza na základe zdravotného postihnutia tohto prvého pracovníka, je takéto zaobchádzanie, keďže sa opiera o kritérium neoddeliteľne spojené s týmto zdravotným postihnutím, v rozpore so zákazom priamej diskriminácie uvedeným v článku 2 ods. 2 písm. a) „antidiskriminačnej“ smernice. Keďže predmetná prax je dôvodom rozdielneho zaobchádzania s dvomi kategóriami pracovníkov so zdravotným postihnutím, ktorí sa nachádzajú v porovnateľnej situácii, je úlohou vnútroštátneho súdu, aby určil, či časová podmienka stanovená zamestnávateľom na priznanie dotknutého príplatku ku mzde, t. j. predloženie potvrdenia osvedčujúceho zdravotné postihnutie po dátume, ktorý si tento zamestnávateľ zvolil, predstavuje kritérium neoddeliteľne spojené so zdravotným postihnutím pracovníkov, ktorým bol tento príplatok zamietnutý. Súdny dvor v tejto súvislosti uviedol, že v prejednávanej veci nič nenasvedčuje tomu, že by zamestnávateľ umožnil pracovníkom so zdravotným postihnutím, ktorí mu už pred týmto dátumom predložili potvrdenie, aby opätovne predložili svoje potvrdenie alebo predložili nové potvrdenie, a preto táto prax mohla mať za následok definitívne znemožnenie splnenia tejto časovej podmienky vo vzťahu k jasne určenej skupine zloženej zo všetkých pracovníkov so zdravotným postihnutím, o ktorých zdravotnom postihnutí zamestnávateľ pri zavedení tejto praxe nevyhnutne vedel. Títo poslední uvedení pracovníci totiž uvedené postihnutie predtým formálne oznámili formou potvrdenia osvedčujúceho zdravotné postihnutie.

Súdny dvor po druhé zdôraznil, že ak by mal vnútroštátny súd naopak konštatovať, že predmetné rozdielne zaobchádzanie vyplýva zo zdanlivo neutrálnej praxe, bude musieť na účely určenia, či táto prax predstavuje nepriamu diskrimináciu v zmysle článku 2 ods. 2 písm. b) „antidiskriminačnej“ smernice, overiť, či toto rozdielne zaobchádzanie malo za následok najmä osobitné znevýhodnenie osôb s určitým zdravotným postihnutím v porovnaní s osobami s iným zdravotným postihnutím a predovšetkým znevýhodnenie niektorých pracovníkov so zdravotným postihnutím z dôvodu osobitnej povahy ich zdravotného postihnutia, najmä z dôvodu jeho

zjavnej povahy alebo z dôvodu, že toto postihnutie si vyžadovalo primerané prispôsobenia. Podľa Súdneho dvora možno totiž konštatovať, že to boli hlavne pracovníci s takýmto zdravotným postihnutím, ktorí pred dátumom zvoleným dotknutou nemocnicou museli oficiálne informovať túto nemocnicu o svojom zdravotnom stave predložením potvrdenia osvedčujúceho zdravotné postihnutie, hoci iní pracovníci s iným typom zdravotného postihnutia, napríklad z dôvodu, že toto postihnutie je menej závažné alebo si bezprostredne nevyžaduje takéto prispôsobenia, mali možnosť rozhodnúť sa, či takýto krok urobia alebo nie. Z tohto dôvodu taká prax, o akú ide vo veci samej, hoci je zdanlivo neutrálna, môže predstavovať nepriamu diskrimináciu založenú na zdravotnom postihnutí, ak vedie k osobitnému znevýhodneniu pracovníkov so zdravotným postihnutím v závislosti od povahy ich zdravotného postihnutia a ak nie je objektívne odôvodnená legitímnym cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa nie sú primerané a nevyhnutné, čo musí overiť vnútroštátny súd.

Rozsudok z 3. júna 2021, Tesco Stores (C-624/19, [EU:C:2021:429](#))

Tesco Stores je maloobchodným predajcom výrobkov cez internet aj prostredníctvom svojich predajní nachádzajúcich sa v Spojenom kráľovstve. V týchto obchodoch s rôznou veľkosťou celkovo zamestnáva približne 250 000 pracovníkov, ktorí vykonávajú rôzne druhy práce. Táto spoločnosť má tiež distribučnú sieť s približne 11 000 zamestnancami, ktorí vykonávajú rôzne druhy práce. Približne 6 000 zamestnancov alebo bývalých zamestnancov spoločnosti Tesco Stores tak ženského, ako aj mužského pohlavia, ktorí pracujú alebo pracovali v predajniach tejto spoločnosti, podávalo proti uvedenej spoločnosti od februára 2018 žaloby na Watford Employment Tribunal (Pracovnoprávny súd Watford, Spojené kráľovstvo) z dôvodu, že v rozpore s vnútroštátnou právnou úpravou a článkom 157 ZFEÚ³⁴³ im nebola priznaná rovnosť odmeňovania pracovníkov mužského a ženského pohlavia za rovnakú prácu. Uvedený súd prerušil konania o žalobách pracovníkov mužského pohlavia, keďže sa domnieval, že ich výsledok závisí od rozhodnutí o žalobách žalobkýň ženského pohlavia vo veci samej.

Tieto žalobkyne pritom tvrdili, že ich práca a práca pracovníkov mužského pohlavia, zamestnaných spoločnosťou Tesco Stores v distribučných centrách jej siete, majú rovnakú hodnotu v zmysle článku 157 ZFEÚ a ich práca je z právneho hľadiska porovnateľná s prácou týchto pracovníkov, hoci sa táto práca vykonáva v rôznych prevádzkarňach. V súlade s týmto článkom sú ich pracovné podmienky a pracovné podmienky uvedených pracovníkov pripísateľné „jedinému zdroju“, a to spoločnosti Tesco Stores. Táto spoločnosť sa zas domnievala, že článok 157 ZFEÚ nemá priamy účinok v rámci nárokov založených na práci rovnakej hodnoty, v dôsledku čoho sa ho žalobkyne vo veci samej nemôžu dovolávať pred vnútroštátnym súdom. Navyše spochybnila, že by sa mohla považovať za „jediný zdroj“.

Pokiaľ ide o článok 157 ZFEÚ, vnútroštátny súd konštatoval, že v rámci súdov Spojeného kráľovstva existuje neistota, pokiaľ ide o priamy účinok tohto článku, ktorá súvisí najmä s rozlišovaním, ktoré vyslovil Súdny dvor, medzi diskrimináciou, ktorú možno konštatovať na základe samotných kritérií totožnosti práce a rovnosti odmeňovania, a tou, ktorú možno konštatovať len na základe explicitnejších vykonávacích ustanovení.³⁴⁴ Návrhy, o ktoré ide vo veci samej, by pritom mohli patriť do tejto druhej kategórie, vo vzťahu ku ktorej článok 157 ZFEÚ nemá priamy účinok.

343] Podľa tohto ustanovenia „každý členský štát zabezpečí uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty“.

344] Vnútroštátny súd v tejto súvislosti odkazuje na bod 18 rozsudku z 8. apríla 1976, *Defrenne* (43/75, [EU:C:1976:56](#)).

Vnútroštátny súd podal na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania práve v tejto súvislosti. Súdny dvor vo svojom rozsudku uviedol, že článok 157 ZFEÚ má priamy účinok v sporoch medzi jednotlivcami, v ktorých sa namieta nedodržanie zásady rovnosti odmeňovania pracovníkov mužského a ženského pohlavia za „prácu rovnakej hodnoty“, ako je uvedená v tomto článku.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod konštatoval, že podľa článku 86 dohody o vystúpení³⁴⁵ má právomoc rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania napriek vystúpeniu Spojeného kráľovstva z Európskej únie.

Pokiaľ ide o vec samu, Súdny dvor po prvé uviedol, že znenie článku 157 ZFEÚ jasne a presne ukladá povinnosť dosiahnuť výsledok a má kogentnú povahu tak pokiaľ ide o „rovnakú prácu“, ako aj o „prácu rovnakej hodnoty“. Následne zdôraznil, že podľa jeho ustálenej judikatúry má článok 157 ZFEÚ priame účinky tým, že jednotlivcom zakladá práva, ktoré majú vnútroštátne súdy chrániť predovšetkým v prípade, ak diskriminácia priamo vyplýva z ustanovení právnych predpisov alebo pracovnoprávných kolektívnych zmlúv, ako aj v prípade, ak sa práca vykonáva v tej istej prevádzkarni alebo službe, či už súkromnej alebo verejnej. V tejto súvislosti pripomenul, že takáto diskriminácia je diskrimináciou, ktorú možno konštatovať pomocou samotných kritérií totožnosti práce a rovnosti odmeňovania, stanovených v článku 119 Zmluvy o EHS, a že v prípade takejto situácie bol súd schopný zistiť všetky skutkové okolnosti, ktoré mu umožňujú posúdiť, či ženská pracovníčka dostáva nižšiu odmenu než mužský pracovník vykonávajúci rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty.³⁴⁶ Z ustálenej judikatúry vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Tesco Stores, sa priamy účinok článku 157 ZFEÚ neobmedzuje na situácie, v ktorých pracovníci rozdielneho pohlavia vykonávajú „rovnakú prácu“, ale vzťahuje sa tiež na „prácu rovnakej hodnoty“. V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že otázka, či dotknutí pracovníci vykonávajú „rovnakú prácu“ alebo „prácu rovnakej hodnoty“, patrí do posúdenia skutkového stavu súdom.

Súdny dvor navyše uviedol, že takýto výklad je podporený cieľom, ktorý sleduje článok 157 ZFEÚ a ktorým je odstránenie akejkoľvek diskriminácie z dôvodu pohlavia vo všetkých prvkoch a podmienkach odmeňovania za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty. V tejto súvislosti dodal, že zásada rovnosti odmeňovania pracovníkov mužského a ženského pohlavia za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty, uvedená v článku 157 ZFEÚ, je súčasťou základov Únie.

Napokon Súdny dvor zdôraznil, že pokiaľ rozdiely pozorované v podmienkach odmeňovania pracovníkov vykonávajúcich rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty nemožno pripísať jedinému zdroju, chýba subjekt, ktorý by mohol obnoviť rovnosť zaobchádzania, v dôsledku čoho takáto situácia nepatrí do pôsobnosti článku 157 ZFEÚ. Ak naproti tomu takéto podmienky odmeňovania možno pripísať jedinému zdroju, prácu a odmeňovanie týchto pracovníkov možno porovnať, aj keď títo pracovníci pracujú v rôznych prevádzkarňach. V dôsledku toho sa na toto ustanovenie možno odvolávať pred vnútroštátnymi súdmi v spore týkajúcom sa práce rovnakej hodnoty vykonávanej pracovníkmi odlišného pohlavia, ktorí majú toho istého zamestnávateľa, v rôznych prevádzkarňach tohto zamestnávateľa, keďže tento zamestnávateľ predstavuje takýto jediný zdroj.

345 | Pozri rozhodnutie (EÚ) 2020/135 z 30. januára 2020 o uzavretí Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 1), ktorým Rada Európskej únie v mene Európskej únie a Euratomu schválila túto dohodu, ktorá bola pripojená k tomtu rozhodnutiu (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 7). Súdny dvor uvádza, že z článku 86 uvedenej dohody vyplýva, že má naďalej právomoc rozhodovať o návrhoch súdov Spojeného kráľovstva podaných pred skončením prechodného obdobia stanoveného na 31. decembra 2020, čo platí aj v prejednávanej veci.

346 | Pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. apríla 1976, *Defrenne* (43/75, [EU:C:1976:56](#), body 18 a 21 až 23), a z 11. marca 1981, *Worringham a Humphreys* (69/80, [EU:C:1981:63](#), bod 23), pokiaľ ide o článok 119 Zmluvy EHS, zmenený na článok 141 ES, teraz článok 157 ZFEÚ.

Rozsudok z 15. júla 2021, Tartu Vangla (C-795/19, [EU:C:2021:606](#))

Počas takmer pätnástich rokov bol XX zamestnaný v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Tartu (Estónsko) ako príslušník väzenskej stráže.

Počas tohto obdobia nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Estónskej republiky č. 12 o požiadavkách na zdravotný stav a posudzovaní zdravotného stavu príslušníkov väzenskej stráže, ako aj požiadavkách na obsah a formu lekárskeho osvedčenia o zdravotnej spôsobilosti. Toto nariadenie stanovuje najmä minimálne úrovne sluchu, ktoré platia pre týchto príslušníkov, a stanovuje, že strata sluchu pod tieto normy predstavuje absolútnu zdravotnú prekážku pri plnení úloh príslušníka väzenskej stráže. Okrem toho uvedené nariadenie neumožňuje použitie korekčných pomôcok pri posudzovaní splnenia požiadaviek v oblasti sluchovej ostrosti.

Dňa 28. júna 2017 riaditeľ Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Tartu prepustil XX po vydaní lekárskeho osvedčenia, ktoré potvrdilo, že jeho sluchová ostrosť nespĺňa tieto minimálne úrovne sluchu stanovené nariadením č. 12.

XX podal žalobu na Tartu Halduskohus (Správny súd Tartu, Estónsko), pričom tvrdil, že toto nariadenie zavádza diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia, ktorá je v rozpore okrem iného s pôhiseadus (Ústava). Po tom, ako bola táto žaloba zamietnutá, Tartu Ringkonnakohus (Odvolací súd Tartu, Estónsko) rozsudkom z 11. apríla 2019 vyhovel odvolaniu XX a konštatoval protiprávnosť rozhodnutia o prepustení. Takisto sa rozhodol začať súdne konanie o preskúmanie ústavnosti ustanovení uvedeného nariadenia na vnútroštátnom súde Riigikohus (Najvyšší súd, Estónsko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Zdôrazňujúc, že povinnosť zaobchádzať s osobami so zdravotným postihnutím bez diskriminácie rovnakým spôsobom ako s ostatnými osobami nachádzajúcimi sa v porovnateľnej situácii vyplýva nielen z Ústavy, ale aj z práva Únie, uvedený súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku, či ustanovenia „antidiskriminačnej“ smernice bránia takej vnútroštátnej právnej úprave.

Posúdenie Súdnym dvorom

Po tom, čo Súdny dvor konštatoval, že nariadenie č. 12 patrí do pôsobnosti tejto smernice a zavádza rozdielne zaobchádzanie priamo založené na zdravotnom postihnutí, overil, či toto zaobchádzanie možno odôvodniť na základe článku 4 ods. 1 uvedenej smernice, podľa ktorého členské štáty môžu stanoviť, že rozdiel v zaobchádzaní, ktorý je založený na charakteristike súvisiacej s niektorým z dôvodov, nie je diskrimináciou, keď pre povahu určitých pracovných činností alebo kontext, v ktorom sa vykonávajú, táto charakteristika tvorí základnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ je oprávnený a požiadavka je primeraná. V rozsahu, v akom umožňuje odchýliť sa od zásady zákazu diskriminácie, toto ustanovenie treba vykladať reštriktívne.

Súdny dvor najmä uviedol, že požiadavka dobre počuť, a teda spĺňať určitú úroveň sluchovej ostrosti, vyplýva z úloh príslušníka väzenskej stráže, ako ich opísal vnútroštátny súd, a tvrdí, že z dôvodu povahy týchto úloh a podmienok ich výkonu možno skutočnosť, že jeho sluchová ostrosť musí spĺňať určitú minimálnu úroveň sluchu, považovať za „základnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie“ v zmysle článku 4 ods. 1 „antidiskriminačnej“ smernice.

Vzhľadom na to, že cieľom nariadenia č. 12 je chrániť bezpečnosť osôb a verejný poriadok, Súdny dvor konštatoval, že toto nariadenie sleduje legitímne ciele, a následne skúmal, či požiadavka, ktorú stanovuje, konkrétne že sluchová ostrosť príslušníka väzenskej stráže musí spĺňať minimálne úrovne sluchu, bez toho, aby sa pri posúdení splnenia týchto úrovní povoľovalo používanie korekčných pomôcok, a ktorých nedodržanie predstavuje absolútnu zdravotnú prekážku vo vzťahu k výkonu jeho úloh, tak, že ich ukončuje, je primeraná na dosiahnutie týchto cieľov a či nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na ich dosiahnutie.

Pokiaľ ide o primeranosť tejto požiadavky, Súdny dvor pripomenul, že právna úprava je spôsobilá zaručiť splnenie sledovaného cieľa, len ak skutočne zodpovedá snahe dosiahnuť tento cieľ súdržným a systematickým spôsobom. Poznamenal však, že uvedené nariadenie povoľuje príslušníkovi väzenskej stráže používať korekčné pomôcky pri posudzovaní dodržania noriem, ktoré stanovuje v oblasti zrakovej ostrosti, zatiaľ čo táto možnosť je vylúčená v oblasti sluchovej ostrosti.

Pokiaľ ide o nevyhnutnosť tejto požiadavky, Súdny dvor uviedol, že nedodržanie úrovni stanovených nariadením č. 12 absolútnym spôsobom bráni výkonu funkcií príslušníka väzenskej stráže, keďže tieto úrovne sa uplatňujú na všetkých príslušníkoch väzenskej stráže bez možnosti výnimky. Okrem toho uvedené nariadenie neumožňuje individuálne posúdenie spôsobilosti príslušníka väzenskej stráže plniť základné funkcie tohto povolania bez ohľadu na jeho sluchové postihnutie.

Súdny dvor tiež pripomenul povinnosť zamestnávateľa podľa článku 5 „antidiskriminačnej“ smernice prijať vhodné opatrenia v závislosti od konkrétnej situácie, aby umožnil osobe so zdravotným postihnutím získať prístup k zamestnaniu a vykonávať ho, pokiaľ tieto opatrenia nie sú pre tohto zamestnávateľa neúmerným bremenom. V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že nariadenie č. 12 neumožňovalo zamestnávateľovi XX, aby pred jeho prepustením overil možnosť uplatnenia takých opatrení ako napríklad používanie načúvacieho prístroja, oslobodenie od povinnosti vykonávať úlohy, ktoré si vyžadujú splnenie minimálnych úrovni sluchovej ostrosti alebo pridelenie na pracovné miesto, ktoré si nevyžaduje splnenie týchto úrovni, a nebola poskytnutá žiadna informácia o prípadnom neúmernom bremene, ktoré by z toho mohli vyplývať.

Toto nariadenie tak zjavne uložilo požiadavku presahujúcu to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaných cieľov.

Súdny dvor rozhodol, že článok 2 ods. 2 písm. a), článok 4 ods. 1 a článok 5 „antidiskriminačnej“ smernice bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje absolútnu nemožnosť ponechať vo funkcii príslušníka väzenskej stráže, ktorého sluchová ostrosť nezodpovedá minimálnej úrovni sluchu stanovenej touto právnou úpravou, bez toho, aby umožňovala overiť, či je tento príslušník schopný vykonávať tieto funkcie prípadne po prijatí primeraných úprav v zmysle tohto článku 5.

2. Organizácia pracovného času

Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), Ministerstvo za obrambo (C-742/19, EU:C:2021:597)

Od februára 2014 do júla 2015 B. K., poddôstojník slovinskej armády, vykonával sedem dní v mesiaci nepretržitú „strážnu službu“. Počas tejto služby zahŕňajúcej doby, počas ktorých mal vykonávať skutočnú stráž, a doby, počas ktorých bol povinný zostať k dispozícii svojim nadriadeným, musel byť B. K. zastihnuteľný a nepretržite prítomný v kasárňach, kde bol pridelený.

Keďže ministerstvo obrany sa domnievalo, že za každý z týchto dní „strážnej služby“ predstavuje pracovný čas len osem hodín, vyplatilo B. K. riadny plat zodpovedajúci týmto hodinám a za ostatné hodiny mu priznalo len príplatok za pohotovosť vo výške 20 % zo základného platu.

Žaloba, ktorú B. K. podal a ktorou sa domáhal zaplataenia nadčasov za hodiny, počas ktorých v rámci „strážnej služby“ nevykonával žiadnu skutočnú činnosť pre svojho zamestnávateľa, ale bol nútený zostať k dispozícii svojim nadriadeným, bola zamietnutá v prvostupňovom aj v odvolacom konaní.

V tomto kontexte Vrhovno sodišče (Najvyšší súd, Slovinsko), na ktorý bol podaný mimoriadny opravný prostriedok, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa uplatniteľnosti smernice 2003/88³⁴⁷, ktorá stanovuje minimálne požiadavky týkajúce sa najmä dĺžky pracovného času, činnosti pohotovosti vykonávanej vojakom v čase mieru a prípadne otázky, či sa doba strážnej služby, počas ktorej je vojak povinný zdržiavať sa v kasárňach, kde bol pridelený, pričom nevykonáva skutočnú prácu, má na účely stanovenia odmeny tohto vojaka za danú dobu v zmysle článku 2 tejto smernice považovať za pracovný čas.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor vo svojom rozsudku vyhlásenom veľkou komorou v prvom rade spresnil prípady, v ktorých je strážna služba vykonávaná vojakom vylúčená z pôsobnosti smernice 2003/88.

Na tento účel Súdny dvor najskôr konštatoval, že článok 4 ods. 2 ZEÚ, ktorý stanovuje, že národná bezpečnosť zostáva vo výlučnej zodpovednosti každého členského štátu³⁴⁸, nevedie k vylúčeniu organizácie pracovného času vojakov z pôsobnosti práva Únie.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že hlavné úlohy ozbrojených síl členských štátov, ktorými sú zachovanie územnej celistvosti a ochrana národnej bezpečnosti, sú výslovne uvedené medzi základnými funkciami štátu, ktoré musí Únia rešpektovať. Spresňuje, že z toho však nevyplýva, že rozhodnutia členských štátov týkajúce sa organizácie ich ozbrojených síl nespádajú do pôsobnosti práva Únie, najmä ak ide o harmonizované pravidlá týkajúce sa organizácie pracovného času.

Aj keď dodržiavanie základných funkcií štátu zo strany Únie neznamená úplné vyňatie organizácie pracovného času vojakov z pôsobnosti práva Únie, nič to nemení na tom, že článok 4 ods. 2 ZEÚ vyžaduje, aby uplatnenie pravidiel práva Únie týkajúcich sa tejto úpravy na vojakov nemohlo brániť riadnemu plneniu týchto základných funkcií. Právo Únie tak musí zohľadňovať osobitosti, ktoré každý členský štát priznáva fungovaniu svojich ozbrojených síl, ktoré vyplývajú najmä z osobitných medzinárodných záväzkov, ktoré tento štát prevzal, z konfliktov alebo hrozieb, ktorým čelí, alebo z geopolitického kontextu, v ktorom sa vyvíja.

Ďalej, pokiaľ ide o osobnú pôsobnosť smernice 2003/88, Súdny dvor pripomenul, že pojem „pracovník“ je definovaný vo vzťahu k základnej povahe pracovnoprávneho vzťahu, teda k okolnosti, že určitá osoba vykonáva v prospech inej osoby a pod jej vedením činnosti, za ktoré poberá odmenu. Keďže v dotknutom období je to tak aj v prípade B. K., uvedená smernica sa na jeho situáciu uplatní.

Napokon, pokiaľ ide o vecnú pôsobnosť smernice 2003/88, ktorá je definovaná odkazom na článok 2 smernice 89/391³⁴⁹, Súdny dvor pripomenul, že táto smernica sa uplatňuje na „všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné“³⁵⁰, okrem prípadu, keď sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú najmä ozbrojené sily.³⁵¹

347| Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. EÚ L 299, 2003, s. 9; Mim. vyd. 05/004, s. 381)

348| Podľa tohto ustanovenia Únia rešpektuje základné funkcie štátu, najmä tie, ktorých cieľom je zabezpečovanie územnej celistvosti štátu, udržiavanie verejného poriadku a ochrana národnej bezpečnosti.

349| Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, 1989, s. 1; Mim. vyd. 05/001 s. 349).

350| Článok 2 ods. 1 smernice 89/391.

351| Článok 2 ods. 2 prvý pododsek smernice 89/391.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že článok 2 smernice 89/391 nemožno vykladať v tom zmysle, že príslušníci ozbrojených síl členských štátov sú v celom rozsahu a trvalo vylúčení z pôsobnosti smernice 2003/88. Takéto vylúčenie sa totiž netýka daných odvetví verejnej služby posudzovaných ako celok, ale len určitých kategórií činností v týchto odvetviach z dôvodu ich osobitnej povahy. Pokiaľ ide konkrétne o činnosti vykonávané vojakmi, Súdny dvor uviedol, že činnosti súvisiace najmä so službami správy, údržby, opráv, zdravia, udržiavania poriadku alebo stíhania porušení sa ako také nevyznačujú zvláštnosťami, ktoré by bránili akémukoľvek plánovaniu pracovného času rešpektujúcemu požiadavky stanovené smernicou 2003/88, prinajmenšom pokiaľ sa tieto činnosti nevykonávajú v rámci vojenskej operácie alebo počas jej okamžitej prípravy.

Súdny dvor naopak rozhodol, že smernica sa neuplatňuje na činnosti vojakov, najmä na ich strážnu činnosť, ak sa vykonáva v rámci ich úvodnej odbornej prípravy, operačného výcviku alebo tiež v rámci operácií zahŕňajúcich vojenský záväzok ozbrojených síl, či už ide o trvalé alebo jednorazové operácie, na vnútroštátnom území alebo mimo územia štátu. Okrem toho smernica 2003/88 sa rovnako tak neuplatňuje na vojenské činnosti, ktoré sú natoľko špecifické, že sa na ne nedá uplatniť systém rotácie personálu, ktorý by zabezpečil súlad s požiadavkami tejto smernice. To isté platí, ak sa zdá, že vojenská činnosť sa vykonáva v rámci výnimočných udalostí, ktorých závažnosť a rozsah si vyžadujú prijatie nevyhnutných opatrení na ochranu života, zdravia a bezpečnosti spoločnosti a ktorých riadne vykonávanie by bolo ohrozené, ak by sa dodržali všetky pravidlá stanovené v uvedenej smernici, alebo ak by sa uplatnenie tejto smernice na takúto činnosť tým, že dotknutým orgánom ukladá povinnosť zaviesť systém rotácie alebo plánovania pracovného času, mohlo uskutočniť len na úkor riadneho uskutočnenia vojenských operácií v pravom zmysle slova. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby určil, či sa na činnosť súvisiacu so strážnou službou zabezpečovanou B. K. vzťahuje jeden z týchto prípadov. V prípade zápornej odpovede treba túto činnosť považovať za takú, ktorá patrí do pôsobnosti smernice 2003/88.

V druhom rade Súdny dvor konštatoval, že za predpokladu, že sa v prejednávanej veci uplatní smernica 2003/88, doba strážnej služby uložená vojakovi, ktorá zahŕňa jeho nepretržitú prítomnosť na pracovisku, sa musí považovať za pracovný čas, ak je toto pracovisko odlišné od jeho bydliska. Hoci spôsob odmeňovania pracovníkov za doby strážnej služby, ktoré vykonávajú, patrí do pôsobnosti vnútroštátneho práva, a nie smernice 2003/88, táto smernica nebráni tomu, aby bola doba strážnej služby, počas ktorej je vojak povinný zostať v kasárňach, kde je pridelený, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovaná iným spôsobom ako doba strážnej služby, počas ktorej tento vojak skutočne pracuje.

3. Dočasní agentúrni pracovníci

Rozsudok z 11. novembra 2021, Manpower Lit (C-948/19, [EU:C:2021:906](#))

Manpower Lit, litovská agentúra dočasného zamestnávania, pridělila Európskemu inštitútu pre rodovú rovnosť (EIGE), agentúre Únie so sídlom vo Vilniuse (Litva), päť zamestnancov na pracovné miesta asistentov a informatikov. Po tom, čo sa týmto zamestnancom pracovné pomery s agentúrou Manpower Lit skončili, a to v období od apríla do decembra 2018, domnievali sa, že im nebola vyplatená časť odmeny, a obrátili sa na Valstybinės darbo inspekcijos Vilniaus teritorinio skyriaus Darbo ginčų komisija (Komisia pre pracovnoprávne spory inšpekcie práce pre územnú oblasť Vilnius, Litva) s cieľom získať jej úhradu.

Rozhodnutím z 20. júna 2018 táto komisia vzhľadom na ustanovenie Zákonníka práce, ktorým sa do litovského práva preberá zásada rovnosti zaobchádzania s dočasnými agentúrnymi pracovníkmi uvedená v smernici 2008/104³⁵², nariadila vyplatenie uvedených nedoplatkov, keďže zastávala názor, že dotknutí zamestnanci v skutočnosti vykonávali funkcie stálych zamestnancov EIGE a že podmienky ich odmeňovania mali zodpovedať podmienkam, ktoré EIGE uplatňuje na svojich zmluvných zamestnancov.

Keďže žaloba, ktorú Manpower Lit podala proti tomuto rozhodnutiu, bola zamietnutá tak v prvostupňovom, ako aj v odvolacom konaní, podala kasačný opravný prostriedok na Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd, Litva).

Tento súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku, či je zásada rovnosti zaobchádzania s dočasnými agentúrnymi pracovníkmi stanovená smernicou 2008/104 uplatniteľná vo veci samej vzhľadom na to, že užívateľským podnikom využívajúcim služby pridelovania dočasných agentúrnych pracovníkov je agentúra Únie.

Súdny dvor vo svojom rozsudku potvrdil uplatniteľnosť smernice 2008/104 na spor vo veci samej vrátane ustanovení o zabezpečení dodržiavania zásady rovnosti zaobchádzania.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor v prvom rade analyzoval pôsobnosť smernice 2008/104. V tejto súvislosti pripomenul, že na uplatnenie smernice musí EIGE splniť tri podmienky³⁵³, konkrétne musí patriť pod pojem „verejný a súkromný podnik“, musí byť „užívateľským podnikom“ a musí vykonávať „hospodársku činnosť“.

Pokiaľ ide o otázku, či EIGE možno považovať za „užívateľský podnik“³⁵⁴, Súdny dvor uviedol, že dotknutí zamestnanci pracovali ako dočasní pracovníci pre EIGE a pod jeho dohľadom a vedením. Okrem toho táto agentúra Únie sa má považovať za „právnickú osobu“ v zmysle smernice 2008/104. Súdny dvor z toho vyvodil, že EIGE je v tomto kontexte „užívateľským podnikom“.

Pokiaľ ide o rozsah pojmov „verejný a súkromný podnik“ a „hospodárska činnosť“, keďže tieto pojmy nie sú v tejto smernici definované, Súdny dvor si položil otázku, či EIGE vykonáva hospodársku činnosť spočívajúcu v ponúkaní tovarov alebo služieb na danom trhu.

V tejto súvislosti najprv konštatoval, že činnosti tejto agentúry Únie nesúvisia s výkonom právomocí verejnej moci a v dôsledku toho nie sú vylúčené z kvalifikácie hospodárskej činnosti. Pokiaľ ide o určité činnosti EIGE vymenované v nariadení č. 1922/2006³⁵⁵, existujú trhy, na ktorých pôsobia obchodné subjekty, ktoré konkurujú

352| Článok 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/104/ES z 19. novembra 2008 o dočasnej agentúrnej práci (Ú. v. EÚ L 327, 2008, s. 9).

353| Stanovené v článku 1 ods. 2 tejto smernice. Podľa tohto ustanovenia sa táto smernica vzťahuje na verejné a súkromné podniky, ktoré sú agentúrami dočasného zamestnávania alebo užívateľskými podnikmi vykonávajúcimi hospodársku činnosť, bez ohľadu na to, či pracujú s cieľom dosiahnuť zisk alebo nie.

354| V zmysle článku 3 ods. 1 písm. d) smernice 2008/104, t. j. „akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, pre ktorú a pod ktorej dohľadom a vedením dočasne pracuje dočasný agentúrny pracovník“.

355| Článok 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1922/2006 z 20. decembra 2006, ktorým sa zriaďuje Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (Ú. v. EÚ L 403, 2006, s. 9), ktorý okrem iného uvádza pod písmenom g) organizáciu konferencií, kampaní a stretnutí na európskej úrovni.

EIGE. Skutočnosť, že EIGE pri výkone týchto činností nesleduje cieľ dosiahnutia zisku, je irelevantná. Napokon príjmy EIGE zahŕňajú³⁵⁶ najmä platby prijaté za poskytnuté služby, čo potvrdzuje, že normotvorca Únie predpokladal, že tento subjekt bude aspoň čiastočne pôsobiť ako trhový subjekt.

Súdny dvor tak dospel k záveru, že EIGE sa musí považovať za subjekt, ktorý prinajmenšom sčasti vykonáva činnosť spočívajúcu v poskytovaní služieb na danom trhu, a v dôsledku toho do pôsobnosti smernice 2008/104 patrí pridelovanie osôb agentúrou dočasného zamestnávania, ktoré uzatvorili pracovnú zmluvu s touto agentúrou, Európskemu inštitútu pre rodovú rovnosť, na účely výkonu práce v tomto inštitúte.

V druhom rade Súdny dvor skúmal otázku, či zamestnanie, ktoré vykonáva dočasný agentúrny pracovník pridelený EIGE, možno považovať za „to isté pracovné miesto“ v zmysle smernice 2008/104, vzhľadom na skutočnosť, že podľa tejto smernice³⁵⁷ sú základné pracovné podmienky a podmienky zamestnávania dočasných agentúrnych pracovníkov počas ich pridelenia do užívateľského podniku aspoň také, aké by sa na nich uplatňovali, ak by ich uvedený podnik priamo prijal na to isté pracovné miesto.

Pokiaľ ide o možnosť porovnať pracovné podmienky a podmienky zamestnávania dočasných agentúrnych pracovníkov s podmienkami zamestnancov EIGE zamestnaných na základe Služobného poriadku úradníkov Únie, Súdny dvor odmietol tvrdenie Európskej komisie, podľa ktorého by toto porovnanie mohlo porušiť článok 335 ZFEÚ, ktorý Únii priznáva čo najširšiu právnu spôsobilosť, akú právnickým osobám priznávajú vnútroštátne právne predpisy, a článok 336 ZFEÚ týkajúci sa prijatia služobného poriadku normotvorcom Únie. Toto porovnanie totiž nemá za následok priznanie postavenia úradníka Únie dočasným agentúrnym pracovníkom. Súdny dvor spresnil, že v prípade neexistencie osobitnej právnej úpravy, keď agentúry Únie využívajú dočasných agentúrnych pracovníkov na základe zmlúv uzavretých s agentúrami dočasného zamestnávania, sa zásada rovnosti zaobchádzania v plnej miere uplatňuje na týchto pracovníkov počas úloh, ktoré vykonávajú v rámci takejto agentúry.

Súdny dvor dospel k záveru, že zamestnanie, ktoré vykonáva dočasný agentúrny pracovník pridelený EIGE, možno považovať za „to isté pracovné miesto“ v zmysle smernice 2008/104, a to aj za predpokladu, že všetky pracovné miesta, na ktoré EIGE priamo prijíma pracovníkov, zahŕňajú úlohy, ktoré môžu vykonávať len osoby, ktoré podliehajú Služobnému poriadku úradníkov Únie.

Pokiaľ ide o ochranu dočasných agentúrnych pracovníkov, treba v tomto oddiele poukázať aj na rozsudok z 3. júna 2021, **TEAM POWER EUROPE** (C-784/19, [EU:C:2021:427](#)), v ktorom sa Súdny dvor vyjadril v kontexte koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia k pojmu zamestnávateľ, ktorý „zvyčajne vykonáva svoju činnosť“ v členskom štáte.³⁵⁸

356| Podľa článku 14 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 1922/2006.

357| Článok 5 ods. 1 tejto smernice.

358| Tento rozsudok je uvedený v oddiele XVI.4 „Koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia“.

4. Koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia

Rozsudok z 3. júna 2021 (veľká komora), TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427)

V roku 2018 bulharský štátny príslušník uzavrel pracovnú zmluvu so spoločnosťou Team Power Europe založenou podľa bulharského práva, ktorej predmetom podnikania je výkon činnosti v oblasti dočasnej agentúrnej práce a sprostredkovania práce v Bulharsku a v iných krajinách. Na základe tejto zmluvy bol uvedený štátny príslušník pridelený užívateľskému podniku usadenému v Nemecku. Od 15. októbra do 21. decembra 2018 mal vykonávať svoju prácu pod vedením a dohľadom tohto nemeckého podniku.

Oddelenie príjmov mesta Varna, ktoré vychádzalo z toho, že priamy vzťah medzi spoločnosťou Team Power Europe a dotknutým pracovníkom nebol zachovaný a že tento podnik nevykonáva na bulharskom území podstatnú činnosť, odmietlo žiadosť spoločnosti Team Power Europe o vydanie potvrdenia A 1 osvedčujúceho, že na dotknutého pracovníka sa počas jeho pridelenia uplatňujú bulharské právne predpisy v oblasti sociálneho zabezpečenia. Podľa tohto oddelenia teda situácia tohto pracovníka nepatrí do pôsobnosti článku 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004³⁵⁹, na základe ktorého by sa tieto bulharské právne predpisy uplatňovali. Správna sťažnosť, ktorú Team Power Europe podala proti tomuto rozhodnutiu oddelenia príjmov, bola zamietnutá.

V tomto kontexte Administrativen sad – Varna (Správny súd Varna, Bulharsko), na ktorý bola podaná žaloba, ktorou sa domáhalo zrušenia rozhodnutia o zamietnutí tejto správnej sťažnosti, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa relevantných kritérií, ktoré treba zohľadniť na účely posúdenia, či agentúra dočasného zamestnávania zvyčajne vykonáva „podstatné činnosti, ktoré sú iné ako činnosti výlučne vnútorného riadenia“, na území členského štátu, v ktorom je usadená, v zmysle článku 14 ods. 2 nariadenia č. 987/2009³⁶⁰, ktorý spresňuje článok 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004. Splnenie tejto požiadavky spoločnosťou Team Power Europe totiž podmieňuje uplatniteľnosť tohto posledného uvedeného ustanovenia na prejednávajúcu vec.

Veľká komora Súdneho dvora vo svojom rozsudku v súvislosti s agentúrami dočasného zamestnávania spresnila rozsah pojmu zamestnávateľ, ktorý „zvyčajne vykonáva svoju činnosť“ v členskom štáte, ktorý je upravený v tomto ustanovení a spresnený v článku 14 ods. 2 nariadenia č. 987/2009.

359 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 465/2012 z 22. mája 2012 (Ú. v. EÚ L 149, 2012, s. 4). Článok 12 ods. 1 tohto nariadenia konkrétne stanovuje, že „osoba, ktorá ako zamestnanec vykonáva v členskom štáte činnosť v mene zamestnávateľa, ktorý tam zvyčajne vykonáva svoju činnosť[,] a ktorá je týmto zamestnávateľom vyslaná do iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu v mene tohto zamestnávateľa, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto práce nepresahuje 24 mesiacov a že táto osoba tam nie je vyslaná, aby nahradila inú vyslanú osobu“.

360 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 1). Podľa článku 14 ods. 2 tohto nariadenia „na účely uplatňovania článku 12 ods. 1 základného nariadenia sa slová,ktor[ý] tam zvyčajne vykonáva svoju činnosť“ vzťahujú na zamestnávateľa, ktorý zvyčajne vykonáva svoje podstatné činnosti, ktoré sú iné ako činnosti výlučne vnútorného riadenia, na území členského štátu, v ktorom je usadený, pri zohľadnení všetkých kritérií, ktoré sú typické pre činnosti vykonávané daným podnikom. Príslušné kritériá sa musia prispôbiť osobitným vlastnostiam každého zamestnávateľa a skutočnej povahe vykonávaných činností“.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor najprv toto posledné uvedené ustanovenie vyložil doslovne a uviedol, že agentúra dočasného zamestnávania sa vyznačuje tým, že vykonáva všetky činnosti pozostávajúce z výberu, nábora a pridelovania dočasných agentúrnych pracovníkov do užívateľských podnikov. V tejto súvislosti poznamenal, že hoci činnosti výberu a nábora dočasných agentúrnych pracovníkov nemožno kvalifikovať ako „činnosti výlučne vnútorného riadenia“ v zmysle tohto ustanovenia, výkon týchto činností v členskom štáte, v ktorom je takáto agentúra usadená, nepostačuje na to, aby sa na ňu nahliadalo tak, že tam vykonáva „podstatné činnosti“. Jediným účelom činností výberu a nábora dočasných agentúrnych pracovníkov je totiž následné pridelovanie takýchto pracovníkov užívateľským podnikom. Súdny dvor v tejto súvislosti uviedol, že hoci výber a nábor dočasných agentúrnych pracovníkov zaiste prispieva k vytváraniu obratu agentúry dočasného zamestnávania, keďže tieto činnosti predstavujú nevyhnutný predpoklad následného pridelovania takýchto pracovníkov, iba pridelenie týchto pracovníkov užívateľským podnikom na základe zmlúv uzavretých na tento účel s poslednými uvedenými skutočne vytvára tento obrat. Príjmy takejto agentúry totiž závisia od výšky odmeny vyplácanej dočasným agentúrnym pracovníkom, ktorí boli pridelení užívateľským podnikom.

Pokiaľ ide ďalej o kontext, do ktorého spadá uvedené ustanovenie, Súdny dvor pripomenul, že prípad, keď pracovník poslaný na výkon práce v inom členskom štáte naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu, predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla, podľa ktorého osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu³⁶¹. Ustanovenie, ktoré upravuje takýto prípad, sa preto má vykladať reštriktívne. Z tohto hľadiska sa toto ustanovenie o výnimke nemôže uplatňovať na agentúru dočasného zamestnávania, ktorá v členskom štáte, v ktorom je usadená, vôbec neprideluje pracovníkov užívateľským podnikom, ktorí sú v tomto štáte tiež usadení, alebo tak robí len v zanedbateľnej miere. Okrem toho definície pojmov „agentúra dočasného zamestnávania“ a „dočasný agentúrny pracovník“ stanovené v smernici 2008/104, keďže z nich vyplýva účel činnosti agentúry dočasného zamestnávania, podporujú tiež výklad, podľa ktorého možno takúto agentúru považovať za agentúru, ktorá v členskom štáte, v ktorom je usadená, vykonáva „podstatné činnosti“, len vtedy, ak tam vykonáva významným spôsobom činnosti pridelovania týchto pracovníkov v prospech užívateľských podnikov, ktoré sú usadené a vykonávajú svoje činnosti v tom istom členskom štáte.

Pokiaľ ide napokon o cieľ sledovaný dotknutým ustanovením, Súdny dvor uviedol, že výnimku uvedenú v článku 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004, ktorá predstavuje výhodu poskytnutú podnikom vykonávajúcim slobodné poskytovanie služieb, nemôžu využívať agentúry dočasného zamestnávania, ktoré zameriavajú svoje činnosti pridelovania dočasných agentúrnych pracovníkov výlučne alebo hlavne na jeden alebo viacero iných členských štátov, než je štát, v ktorom sú usadené. Opačné riešenie by totiž mohlo podnecovať tieto agentúry na „forum shopping“ tým, že sa usadia v členskom štáte, ktorý má pre ne najpriaznivejšie právne predpisy v oblasti sociálneho zabezpečenia. V konečnom dôsledku by hrozilo, že takéto riešenie by mohlo viesť k zníženiu úrovne ochrany poskytovanej systémami sociálneho zabezpečenia členských štátov. Súdny dvor okrem toho zdôraznil, že poskytnutie takejto výhody tým istým agentúram by malo za následok narušenie hospodárskej súťaže medzi rôznymi možnými spôsobmi zamestnávania v prospech dočasnej agentúrnej práce v porovnaní s podnikmi, ktoré priamo prijímajú svojich zamestnancov, ktorí by boli poistení v rámci systému sociálneho zabezpečenia členského štátu, v ktorom pracujú.

Súdny dvor dospel k záveru, že na to, aby bolo možné agentúru dočasného zamestnávania usadenú v členskom štáte považovať za agentúru, ktorá „zvyčajne vykonáva svoju činnosť“ v tomto členskom štáte, musí významnú časť svojich činností spočívajúcich v pridelovaní dočasných agentúrnych pracovníkov vykonávať v prospech užívateľských podnikov, ktoré sú usadené a vykonávajú svoje činnosti na území uvedeného členského štátu.

361| Upravené v článku 11 ods. 3 písm. a) nariadenia č. 883/2004.

Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), A (Verejná zdravotná starostlivosť) (C-535/19, [EU:C:2021:595](#))

A, taliansky štátny príslušník, uzavrel manželstvo s lotyšskou štátnou príslušníčkou, opustil Taliansko a usadil sa v Lotyšsku na účely pripojenia sa ku svojej manželke a ich dvom maloletým deťom.

Krátko po svojom príchode do Lotyšska 22. januára 2016 požiadal Latvijas Nacionālais Veselības dienests (Národný systém zdravotnej starostlivosti, Lotyšsko) o poistenie v systéme lotyšského povinného verejného zdravotného poistenia. Jeho žiadosť bola zamietnutá rozhodnutím zo 17. februára 2016, ktoré ministerstvo zdravotníctva potvrdilo z dôvodu, že A nepatrí do žiadnej z kategórií príjemcov zdravotnej starostlivosti financovanej štátom, keďže nebol ani zamestnancom, ani samostatne zárobkovo činnou osobou v Lotyšsku.

Keďže jeho žaloba proti rozhodnutiu lotyšských orgánov o zamietnutí bola zamietnutá, A podal odvolanie na Administratīvā apgabaltiesa (krajský správny súd, Lotyšsko), ktorý tiež vydal rozsudok v jeho neprospech.

Za týchto okolností Augstākā tiesa (Senāts) (Najvyšší súd, Lotyšsko), na ktorý podal A dovolanie, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti zamietnutia žiadosti A lotyšskými orgánmi s právom Únie v oblastiach občianstva a sociálneho zabezpečenia.

Súdny dvor vo svojom rozsudku vyhlásenom veľkou komorou potvrdil právo občanov Únie, ktorí sú ekonomicky nečinní a majú bydlisko v inom členskom štáte, ako je členský štát ich pôvodu, aby boli poistení v systéme verejného zdravotného poistenia hostiteľského členského štátu, na účely poberania dávok v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti financovaných týmto štátom. Súdny dvor však spresnil, že právo Únie neukladá povinnosť bezplatného poistenia v uvedenom systéme.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor v prvom rade overil uplatniteľnosť nariadenia č. 883/2004 na dávky v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, o aké ide vo veci samej. Súdny dvor konštatoval, že dávky financované štátom a poskytnuté osobám patriacim do kategórií príjemcov vymedzených vnútroštátnymi právnymi predpismi bez akéhokoľvek individuálneho a diskrečného posúdenia osobných potrieb predstavujú „nemocenské dávky“ v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 883/2004. Tieto dávky tak patria do pôsobnosti tohto nariadenia, keďže nepredstavujú „sociálnu a zdravotnú pomoc“ vylúčenú z tejto pôsobnosti.³⁶²

V druhom rade Súdny dvor v podstate skúmal, či článok 11 ods. 3 písm. e) nariadenia č. 883/2004, ako aj článok 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38³⁶³ bránia vnútroštátnym právnym predpisom, ktoré z práva byť poistený v rámci systému verejného zdravotného poistenia hostiteľského členského štátu vylučujú ekonomicky nečinných občanov Únie, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu a na ktorých sa podľa článku 11 ods. 3 písm. e) tohto nariadenia vzťahujú právne predpisy hostiteľského členského štátu a ktorí vykonávajú svoje právo na pobyt na jeho území v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. b) tejto smernice, aby mohli poberať dávky v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti financované týmto štátom.

³⁶² Podľa článku 3 ods. 5 písm. a) nariadenia č. 883/2004.

³⁶³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46, ďalej len „smernica o pobyte“).

V tejto súvislosti Súdny dvor najprv poznamenal, že v rámci systému kolíznych noriem zavedeného nariadením č. 883/2004³⁶⁴, ktorého cieľom je určiť vnútroštátne právne predpisy uplatniteľné na poberanie dávok sociálneho zabezpečenia, sa na osoby, ktoré nie sú ekonomicky činné, v zásade vzťahujú právne predpisy členského štátu ich bydliska.

Súdny dvor ďalej zdôraznil, že pri stanovovaní podmienok existencie práva byť poistený v systéme sociálneho zabezpečenia sú povinné rešpektovať platné ustanovenia práva Únie. Konkrétne kolízne normy, ktoré upravuje nariadenie č. 883/2004, sú pre členské štáty kogentné, a teda členské štáty nemajú možnosť stanoviť, v akom rozsahu sa budú uplatňovať ich vlastné právne predpisy alebo právne predpisy iného členského štátu.

V dôsledku toho členský štát nemôže na základe svojej vnútroštátnej právnej úpravy odmietnuť poistiť v rámci svojho systému verejného zdravotného poistenia občana Únie, na ktorého sa na základe článku 11 ods. 3 písm. e) nariadenia č. 883/2004 týkajúceho sa určenia príslušnosti právnych predpisov vzťahujú právne predpisy tohto členského štátu.

Súdny dvor napokon analyzoval vplyv ustanovení smernice o pobyte a najmä jej článku 7 ods. 1 písm. b) na poistenie v systéme sociálneho zabezpečenia hostiteľského členského štátu. Z tohto posledného uvedeného ustanovenia vyplýva, že počas celého obdobia pobytu na území hostiteľského členského štátu dlhšieho ako tri mesiace a kratšieho ako päť rokov musí mať ekonomicky nečinný občan Únie najmä pre seba a svojich rodinných príslušníkov komplexné krytie zdravotného poistenia, aby sa nestali neprímeranou záťažou pre verejné financie tohto členského štátu.

Pokiaľ ide o vzájomné prepojenie medzi touto podmienkou na pobyt v súlade so smernicou o pobyte a povinnosťou poistenia vyplývajúcou z nariadenia č. 883/2004, Súdny dvor spresnil, že hostiteľský členský štát ekonomicky nečinného občana Únie môže stanoviť, že prístup k tomuto systému nebude bezplatný, aby sa tento istý občan nestal neprímeranou záťažou pre verejné financie uvedeného členského štátu.

Súdny dvor sa totiž domnieval, že hostiteľský členský štát má právo podmieniť poistenie ekonomicky nečinného občana Únie, ktorý sa zdržiava na jeho území na základe článku 7 ods. 1 písm. b) smernice o pobyte, v rámci svojho systému verejného zdravotného poistenia splnením podmienok, akými sú uzavretie alebo ponechanie v platnosti súkromného komplexného zdravotného poistenia uvedeným občanom, ktoré umožní uvedenému členskému štátu nahradiť náklady na zdravotnú starostlivosť vynaložené v prospech tohto občana, alebo platenie príspevku do systému verejného zdravotného poistenia tohto členského štátu týmto občanom. Prináleží však hostiteľskému členskému štátu, aby dbal na dodržiavanie zásady proporcionality v tomto kontexte, a teda aby nebolo pre uvedeného občana nadmerne ťažké dodržiavať takéto podmienky.

Súdny dvor dospel k záveru, že článok 11 ods. 3 písm. e) nariadenia č. 883/2004 v spojení s článkom 7 ods. 1 písm. b) smernice o pobyte bráni vnútroštátnym právnym predpisom, ktoré z práva byť poistený v rámci systému verejného zdravotného poistenia hostiteľského členského štátu vylučujú ekonomicky nečinných občanov Únie, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu a na ktorých sa podľa tohto nariadenia vzťahujú právne predpisy hostiteľského členského štátu a ktorí vykonávajú svoje právo na pobyt na jeho území v súlade s touto smernicou, aby mohli poberať dávky v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti financované týmto štátom.

Tieto ustanovenia naopak nebránia tomu, aby poistenie takýchto občanov Únie v tomto systéme nebolo bezplatné, aby sa tak zabránilo tomu, že sa uvedení občania stanú neprímeranou záťažou pre verejné financie hostiteľského členského štátu.

364| Článok 11 ods. 3 písm. e) nariadenia č. 883/2004.

5. Vykonávanie dohôd uzavretých medzi sociálnymi partnermi na úrovni Únie

Rozsudok z 2. septembra 2021 (veľká komora), EPSU/Komisia (C-928/19 P, [EU:C:2021:656](#))

Európska komisia začala v apríli 2015 konzultáciu týkajúcu sa prípadného rozšírenia pôsobnosti viacerých smerníc o informovaní a poradách s pracovníkmi³⁶⁵ na úradníkov a zamestnancov ústredných orgánov štátnej správy členských štátov. O niekoľko mesiacov neskôr dvaja sociálni partneri, Délégalion syndicale de l'administration nationale et européenne (Delegácia odborov vnútroštátnych a európskych správnych orgánov) (DSANE) a Employeurs de l'administration publique européenne (Zamestnávateľia európskej verejnej služby) (EAPE), uzavreli v rámci tejto konzultácie dohodu stanovujúcu všeobecný rámec pre informovanosť a porady s úradníkmi a zamestnancami týchto vnútroštátnych správnych orgánov. Zmluvné strany následne požiadali Komisiu, aby na základe článku 155 odsek 2 ZFEÚ³⁶⁶ predložila Rade Európskej únie návrh rozhodnutia, ktorým sa táto dohoda vykoná na úrovni Únie. Rozhodnutím z 5. marca 2018 Komisia zamietla ich žiadosť (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

EPSU, združenie, ktoré zoskupuje reprezentatívne európske odborové organizácie pracovníkov vo verejnej službe a ktoré sa podieľalo na založení DSANE, v máji 2018 podalo na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia. Všeobecný súd zamietol túto žalobu³⁶⁷, pričom uviedol, že článok 155 ods. 2 ZFEÚ nezaväzuje inštitúcie Únie vyhovieť spoločnej žiadosti podanej zmluvnými stranami, ktoré podpísali dohodu a chcú dosiahnuť vykonanie tejto dohody na úrovni Únie. Všeobecný súd po tom, čo konštatoval, že sporné rozhodnutie musí byť predmetom obmedzeného preskúmania, dospel k záveru, že pri tomto rozhodnutí bola splnená povinnosť odôvodnenia upravená v článku 296 ZFEÚ a že spochybnené dôvody uvedeného rozhodnutia sú dôvodné.

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, na ktorý bolo podané odvolanie EPSU, potvrdil rozsudok Všeobecného súdu a pripomenul mieru voľnej úvahy priznanej Komisii v tejto oblasti a obmedzenosť súdneho preskúmania vzťahujúceho sa na takéto rozhodnutia.

Posúdenie Súdnym dvorom

Pokiaľ ide najskôr o doslovný výklad článku 155 ods. 2 ZFEÚ, Súdny dvor uviedol, že toto ustanovenie neuvádza nič o prípadnej povinnosti Komisie predložiť Rade návrh rozhodnutia. Cieľom kategorických formulácií použitých vo viacerých jazykových zneniach je tak jedine vyjadriť výlučnosť dvoch alternatívnych postupov, ktoré tam sú uvedené, pričom jeden z nich je osobitným postupom, ktorý vedie k prijatiu aktu Únie.

365 | Smernica Rady 98/59/ES z 20. júla 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa hromadného prepúšťania (Ú. v. ES L 225, 1998, s. 16; Mim. vyd. 05/003, s. 327), smernica Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov (Ú. v. ES L 82, 2001, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 98) a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/14/ES z 11. marca 2002, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre informovanie a porady so zamestnancami v Európskom spoločenstve (Ú. v. ES L 80, 2002, s. 29; Mim. vyd. 05/004, s. 219).

366 | Z tohto ustanovenia v podstate vyplýva, že dohody uzatvorené medzi sociálnymi partnermi na úrovni Únie sa vykonávajú buď v súlade s postupmi a praktikami typickými pre sociálnych partnerov a členské štáty, alebo vo veciach pokrytých článkom 153 (t. j. v oblastiach patriacich do sociálnej politiky) na základe spoločnej žiadosti signatárov, a to rozhodnutím Rady na návrh Komisie.

367 | Rozsudok z 24. októbra 2019, *EPSU a Goudriaan/Komisia* (T-310/18, [EU:T:2019.757](#)).

Pokiaľ ide následne o jeho systematický a teleologický výklad, Súdny dvor analyzoval toto ustanovenie v rámci právomocí, ktoré Komisii priznávajú Zmluvy, a najmä článok 17 ZEÚ, ktorého odsek 1 poveruje túto inštitúciu úlohou podporovať všeobecný záujem Únie a odsek 2 jej priznáva všeobecnú právomoc legislatívnej iniciatívy. Súdny dvor z toho vyvodil, že článok 155 ods. 2 ZFEÚ priznáva Komisii osobitnú právomoc, ktorá patrí do rámca úlohy, ktorou ju poveruje článok 17 ods. 1 ZEÚ a ktorá spočíva v posúdení vhodnosti predložiť Rade návrh na základe dohody uzavretej medzi sociálnymi partnermi s cieľom uplatniť ju na úrovni Únie. Výsledkom iného výkladu by totiž bolo uprednostnenie záujmov samotných sociálnych partnerov, ktorí uzavreli dohodu, pred úlohou podpory všeobecného záujmu Únie, ktorú má Komisia. Autonómia sociálnych partnerov zakotvená v článku 152 prvom odseku ZFEÚ, ktorá sa musí zohľadniť v rámci sociálneho dialógu podporovaného ako cieľ Únie článkom 151 prvým odsekom ZFEÚ, nespochybňuje tento záver. Existencia tejto autonómie, ktorou sa vyznačuje fáza vyjednávania prípadnej dohody medzi sociálnymi partnermi, neznamená, že Komisia musí na základe ich žiadosti automaticky predložiť Rade návrh rozhodnutia, ktorým sa na úrovni Únie uplatňuje takáto dohoda, pretože to by znamenalo priznať týmto sociálnym partnerom vlastnú právomoc iniciatívy, ktorá im neprislúcha.

Súdny dvor okrem toho uviedol, že otázka legislatívnej povahy právnych aktov prijatých na základe článku 155 ods. 2 ZFEÚ, ktorú nastolilo EPSU, sa odlišuje od otázky právomoci Komisie rozhodnúť o vhodnosti predložiť Rade návrh na základe tohto ustanovenia a že rozsah tejto právomoci Komisie je rovnaký bez ohľadu na to, či akt je alebo nie je legislatívnej povahy.

Pokiaľ ide o problematiku stupňa súdneho preskúmania sporného rozhodnutia, Súdny dvor pripomenul, že Komisia má voľnú úvahu pri rozhodovaní o vhodnosti predložiť Rade návrh na základe článku 155 ods. 2 ZFEÚ. Keďže v tejto súvislosti musí Komisia uskutočniť komplexné posúdenie, súdne preskúmanie vzťahujúce sa na tento druh rozhodnutí je obmedzené. Takéto obmedzenie je osobitne namieste vtedy, ak majú inštitúcie Únie, tak ako v prejednávanej veci, zohľadniť potenciálne protichodné záujmy a prijímať rozhodnutia, ktoré si vyžadujú politické stanovisko vzhľadom na politické, hospodárske a sociálne aspekty.

Odvolaateľ napokon namietal údajné porušenie legitímnej dôvery, pričom sa domnieval, že Komisia sa odchyľila od svojich predchádzajúcich oznámení uverejnených v oblasti sociálnej politiky. V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že je pravda, že inštitúcia sa prijatím pravidiel postupu a oznámením formou ich uverejnenia, že ich bude uplatňovať na príslušné prípady, sama obmedzuje pri výkone svojej voľnej úvahy. Ak však chýba výslovný a jednoznačný záväzok Komisie, nemožno sa domnievať, že sa v prejednávanej veci sama obmedzila pri výkone svojej právomoci upravenej ustanovením primárneho práva tak, že sa zaväzuje preskúmať výlučne niektoré konkrétne úvahy predtým, než predloží svoj návrh, čím by sa táto právomoc voľnej úvahy zmenila na viazanú právomoc spojenú so splnením určitých podmienok.

Súdny dvor preto konštatoval, že Všeobecný súd nevychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, a v celom rozsahu zamietol odvolanie EPSU.

XVII. Životné prostredie

V oblasti ochrany životného prostredia treba uviesť päť rozsudkov. Prvý rozsudok sa týka výkladu smernice 92/43³⁶⁸ o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín. Táto smernica je tiež spolu so smernicou 2009/147³⁶⁹ o ochrane voľne žijúceho vtáctva predmetom výkladu v rámci druhého rozsudku. Smernica 2009/147 je aj predmetom tretieho rozsudku. Posledné dva rozsudky sa týkajú žiadostí o prístup k informáciám o životnom prostredí podaných v kontexte smernice 2003/4³⁷⁰, ktorou sa vykonáva Aarhuský dohovor.

1. Smernica o biotopoch

Rozsudok zo 4. marca 2021, Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166)

Skogsstyrelsen (Štátna správa lesov, Švédsko), ktorej bolo predložené vyhlásenie o vyrúbaní v súvislosti s lesnou oblasťou nachádzajúcou sa v obci Härryda (Švédsko), vydala stanovisko, podľa ktorého konečný výrub takmer všetkých stromov v dotknutej oblasti, ktorá predstavuje prirodzený biotop niektorých chránených druhov, nie je v rozpore so švédskou právnou úpravou o ochrane druhov, pokiaľ budú dodržané odporúčané preventívne opatrenia.

Keďže zamýšľané vyrúbanie porušuje uvedenú právnú úpravu, ktorou sa do švédskeho právneho poriadku preberá smernica o vtáctve a smernica o biotopoch, tri združenia na ochranu životného prostredia požiadali Länsstyrelsen i Västra Götalands län (Regionálny správny výbor regiónu Västra Götaland, Švédsko), aby konal. Regionálny správny výbor sa však rozhodol neprijať kontrolné opatrenia, pričom sa v podstate pripojil k priaznivému stanovisku vydanému Štátnou správou lesov.

Združenia napadli rozhodnutie Regionálneho správneho výboru na Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljöödomstolen (Senát pre pozemkové záležitosti a záležitosti životného prostredia pri Súde prvého stupňa Vänersborg, Švédsko). Tento súd, ktorý mal rozhodnúť o vplyve predmetnej lesníckej činnosti na ochranu druhov prítomných v dotknutej oblasti, podal na Súdny dvor viaceré prejudiciálne otázky týkajúce sa podmienok uplatnenia a rozsahu zákazov stanovených v tejto súvislosti v smernici o vtáctve a v smernici o biotopoch.

368 | Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102, ďalej len „smernica o biotopoch“).

369 | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 2010, s. 7, ďalej len „smernica o vtáctve“).

370 | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES z 28. januára 2003 o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/313/EHS (Ú. v. EÚ L 41, 2003, s. 26; Mim. vyd. 15/007, s. 375, ďalej len „smernica o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí“).

Posúdenie Súdnyim dvorom

V prvom rade, pokiaľ ide o smernicu o vtáctve, Súdny dvor uviedol, že táto smernica ukladá členským štátom v súlade s jej článkom 5, aby prijali opatrenia potrebné na vytvorenie všeobecného systému ochrany vtáctva, ktorý obsahuje najmä zákazy usmrcovania, odchytu a úmyselného rušenia týchto vtákov a ich vajec.³⁷¹

Súdny dvor spresnil, že pôsobnosť týchto zákazov sa vzťahuje na všetky druhy voľne žijúceho vtáctva prirodzene sa vyskytujúceho na území členských štátov, a preto sa na rozdiel od švédskej praxe netýka len niektorých kategórií druhov, a to tých, ktoré sú vymenované v prílohe I tejto smernice, alebo tých, ktoré sú ohrozené na určitej úrovni, alebo trpia dlhodobým poklesom populácie. Tento výklad je potvrdený predmetom a účelom smernice o vtáctve, ako aj kontextom, do ktorého patrí jej článok 5.³⁷² Ochrana druhov vtáctva je totiž nevyhnutná na dosiahnutie vysokej úrovne ochrany životného prostredia, ako aj cieľov Únie v oblasti trvalo udržateľného rozvoja a zlepšovania životných podmienok. Okrem toho smernica o vtáctve rozlišuje systém všeobecnej ochrany uplatniteľný na všetky druhy vtáctva od cieleného a posilneného systému ochrany vytvoreného pre druhy vtáctva vymenované v jej prílohe I.

Súdny dvor ďalej pripomenul, že podobne ako smernica o vtáctve smernica o biotopoch stanovuje vytvorenie systému prísnej ochrany chránených živočíšnych druhov, ktorý je založený okrem iného na úmyselných zákazoch, uvedených v jej článku 12 ods. 1 písm. a) až c), odchyťovania alebo usmrcovania, rušenia vzoriek týchto druhov, ako aj ničenia alebo zbierania ich vajec.³⁷³

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že podmienka týkajúca sa úmyselného konania predpokladá, že pôvodca predmetného aktu jeden z vyššie uvedených nepriaznivých vplyvov zamýšľal, alebo prinajmenšom prijal možnosť, že k nim dôjde, takže zákazy uvedené v článku 12 ods. 1 písm. a) až c) smernice o biotopoch sa môžu uplatňovať na opatrenie, akým je to v oblasti lesného hospodárstva, ktorého účelom zjavne nie je odchyť alebo usmrcovanie, rušenie živočíšnych druhov alebo úmyselné ničenie alebo zbieranie vajec. Vzhľadom na ciele smernice o biotopoch, ako aj na znenie a kontext vyššie uvedeného ustanovenia³⁷⁴ uplatniteľnosť týchto zákazov nie je podriadená ani riziku nepriaznivého vplyvu, ktorý má určitá činnosť na stav ochrany dotknutých druhov. Opačný výklad by viedol k obchádzaniu preskúmania vplyvu činnosti na stav ochrany živočíšneho druhu, ktorý je naopak nevyhnutný na účely prijatia výnimiek z týchto zákazov.³⁷⁵

Okrem toho keďže cieľom smernice o biotopoch je na účely zachovania biodiverzity zabezpečiť obnovenie alebo udržanie prirodzených biotopov a druhov divokej fauny a flóry v priaznivom stave ochrany, zákazy stanovené v jej článku 12 ods. 1 písm. a) až c) sa uplatňujú aj na druhy, ktoré dosiahli takýto stav ochrany, pričom tieto druhy musia byť chránené pred akýmkoľvek zhoršením tohto stavu.

Súdny dvor ďalej pripomenul, že na účely dosiahnutia cieľov smernice o biotopoch musia príslušné orgány prijať preventívne opatrenia a predvídať činnosti škodlivé pre chránené druhy. Vnútroštátnemu súdu teda prináleží overiť, či je v spore vo veci samej predmetná lesnícka činnosť založená na preventívnom prístupe zohľadňujúcom potreby ochrany dotknutých druhov, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne, kultúrne, regionálne a miestne požiadavky.

371| Článok 5 smernice o vtáctve.

372| Článok 5 smernice o vtáctve.

373| Článok 12 ods. 1 písm. a) až c) smernice o biotopoch.

374| Článok 12 ods. 1 písm. a) až c) smernice o biotopoch.

375| Článok 16 smernice o biotopoch.

Napokon, pokiaľ ide o zákaz poškodzovania alebo ničenia miest na párenie alebo miest na oddych uvedený v článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch³⁷⁶, Súdny dvor vyhlásil, že prísna ochrana upravená v tomto ustanovení nezávisí od počtu vzoriek druhu nachádzajúcich sa na dotknutom území. Táto ochrana *a fortiori* nemôže závisieť od rizika nepriaznivého vplyvu na stav ochrany dotknutého druhu, ak sa napriek prijatým opatreniam stratí trvalá ekologická funkčnosť biotopu tohto druhu.

Rozsudok z 28. októbra 2021, Magistrat der Stadt Wien (Škrečok poľný – II) (C-357/20, EU:C:2021:881)

Realitný investor začal práce na stavbe budovy na pozemku, na ktorom sa usídlil *Cricetus cricetus* (škrečok poľný), chránený druh podľa prílohy IV písm. a) smernice o biotopoch. Pred uskutočnením predmetných prác tento realitný investor bez predchádzajúceho povolenia príslušného orgánu vykonal opatrenia zamerané najmä na odstránenie tohto živočíšneho druhu zo staveniska a jeho premiestnenie do iných osobitne chránených území, čo viedlo k zničeniu aspoň dvoch vchodov do nôr.

Magistrat der Stadt Wien (mestská správa mesta Viedeň, Rakúsko) preto uložila IE ako zamestnancovi realitného investora povinnosť zaplatiť pokutu za poškodenie a zničenie miest na oddych, ako aj miest na párenie škrečka poľného.

IE podal na Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko) žalobu proti uloženiu tejto pokuty najmä z dôvodu, že nory, ktoré sa nachádzali na dotknutom území, jednak neboli v čase vykonania škodlivých opatrení obývané škrečkom poľným, a jednak, že tieto opatrenia nevedli k poškodzovaniu alebo ničeniu miest na oddych alebo miest na párenie tohto živočíšneho druhu.

V tomto kontexte tento súd rozhodol položiť Súdnu dvoru otázku týkajúcu sa rozsahu pojmu „miesto na párenie“ z priestorového aj časového hľadiska, ako aj kritérií rozlišovania medzi „poškodzovaním“ a „ničenie“ miesta na párenie a/alebo miesta na oddych v zmysle článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod, pokiaľ ide o rozsah ochrany miest na párenie z priestorového hľadiska, Súdny dvor podal doslovný, systematický a teleologický výklad článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch.

Pokiaľ ide v prvom rade o znenie tohto ustanovenia, Súdny dvor uviedol, že toto ustanovenie ukladá členským štátom povinnosť prijať potrebné opatrenia na vytvorenie systému prísnej ochrany živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV písm. a) tejto smernice v prostredí ich prirodzeného pohybu a zakázať poškodzovanie alebo ničenie miest na párenie alebo miest na oddych.

Pokiaľ ide v druhom rade o kontext, do ktorého patrí uvedené ustanovenie, Súdny dvor zdôraznil, že cieľom zákazu, ktorý je v ňom stanovený, je zachovať ekologickú funkčnosť miest na párenie, ako aj významné časti biotopu chránených živočíšnych druhov tak, aby im v nich boli poskytnuté podmienky najmä na párenie. Z toho vyplýva, že pojem „miesto na párenie“ treba chápať tak, že zahŕňa všetky územia potrebné na to, aby sa dotknutý živočíšny druh mohol úspešne páriť, vrátane okolia uvedeného miesta.

376| Článok 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch.

Tento výklad potvrdzujú ciele sledované smernicou o biotopoch. Cieľom tejto poslednej uvedenej smernice je totiž v rámci zachovania biologickej rôznorodosti zabezpečiť zachovanie alebo obnovenie prirodzených biotopov a druhov divokej fauny a flóry európskeho významu v priaznivom stave ochrany. Režim ochrany stanovený v článku 12 ods. 1 uvedenej smernice preto musí byť schopný účinne zabrániť tomu, aby došlo k poškodeniu biotopu chránených živočíšnych druhov.

Výklad pojmu „miesto na párenie“, ktorý by chcel obmedziť rozsah tohto pojmu len na nory škrečka poľného, pritom môže vylúčiť z tejto ochrany územia nevyhnutné na párenie a rodenie mláďat tohto chráneného druhu. Okrem toho ochrana miesta na párenie by bola zbavená potrebného účinku, ak by ľudská činnosť vykonávaná v okolí tohto miesta mala za cieľ alebo následok, že tento živočíšny druh už nenavštevuje dotknuté miesto na párenie.

Pokiaľ ide ďalej o časovú pôsobnosť ochrany miest na párenie, Súdny dvor prijal široký výklad tejto ochrany, podobne ako široký význam, ktorý použil, pokiaľ ide o časovú pôsobnosť pojmu „miesto na oddych“³⁷⁷.

S cieľom zabezpečiť prísnu ochranu poskytovanú článkom 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch miesta na párenie chráneného živočíšneho druhu musia byť chránené tak dlho, pokiaľ je to nevyhnutné na to, aby sa tento živočíšny druh mohol úspešne páriť. Z tohto hľadiska sa ochrana, ktorá je v ňom uvedená, vzťahuje aj na miesta na párenie, ktoré už nie sú obývané, pokiaľ existuje dostatočne vysoká pravdepodobnosť, že sa uvedený živočíšny druh vráca na tieto miesta, aby sa tam páril.

Napokon Súdny dvor objasnil rozlišovacie kritérium medzi pojmami „poškodzovanie“ a „ničenie“ miesta na párenie alebo miesta na oddych v zmysle článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch.

S prihliadnutím na obvyklý význam týchto výrazov v bežnom jazyku, kontext, v ktorom sa používajú, ako aj ciele sledované smernicou o biotopoch Súdny dvor dospel k záveru, že rozhodujúcim kritériom na účely stanovenia rozdielu medzi na jednej strane konaním spôsobujúcim poškodzovanie miesta na párenie alebo miesta na oddych a na druhej strane konaním spôsobujúcim ich ničenie je stupeň zásahu do ekologickej funkčnosti uvedeného miesta na párenie alebo uvedeného miesta na oddych, či už úmyselného alebo neúmyselného. Na účely tohto určenia treba zohľadniť ekologické požiadavky, ktoré sú vlastné každému dotknutému živočíšneho druhu, ako aj situáciu na úrovni jedincov tohto živočíšneho druhu, ktoré obývajú predmetné miesto na párenie alebo miesto na oddych.

Z uvedeného vyplýva, že pojmy „poškodzovanie“ a „ničenie“ uvedené v článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch sa majú vykladať v tom zmysle, že označujú postupné znižovanie ekologickej funkčnosti miesta na párenie alebo miesta na oddych chráneného živočíšneho druhu a úplnú stratu tejto funkčnosti, nezávisle od úmyselnej alebo neúmyselnej povahy takýchto zásahov.

377 | Spor vo veci samej už viedol k podaniu návrhu na začatie prejudiciálneho konania, o ktorom Súdny dvor rozhodol v rozsudku z 2. júla 2020, *Magistrat der Stadt Wien (Škrečok poľný)* (C-477/19, [EU:C:2020:517](#)). V tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že ochrana miest na oddych *Cricetus cricetus* (škrečok poľný) sa vzťahuje aj na miesta na oddych, ktoré tento živočíšny druh už neobýva, pokiaľ existuje dostatočne vysoká pravdepodobnosť, že sa uvedený živočíšny druh vráti na tieto miesta na oddych.

2. Smernica o vtáctve

Rozsudok zo 17. marca 2021, *One Voice a Ligue pour la protection des oiseaux* (C-900/19, [EU:C:2021:211](#))

Združenia *One Voice* a *Ligue pour la protection des oiseaux* (Liga na ochranu vtáctva) namietajú proti používaniu leпов na účely odchyту vtákov. Na Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) napadli právnú úpravu, ktorá povoľuje používanie leпов v niektorých francúzskych departementoch.³⁷⁸ Na podporu svojich žalôb obe združenia poukazovali na porušenie ustanovení smernice o vtáctve, konkrétne jej článku 9, ktorý stanovuje požiadavky a podmienky, za ktorých môžu príslušné orgány udeliť výnimku zo zákazu poľovania použitím leпов stanoveného v článku 8 a prílohe IV písm. a) tejto smernice.

Za týchto okolností Conseil d'État položila Súdnemu dvoru otázku v súvislosti s výkladom týchto ustanovení smernice o vtáctve. Vo svojom rozsudku Súdny dvor spresnil možnosť príslušných orgánov odkloniť sa od zákazu niektorých metód odchyту chránených vtákov v rámci poľovníckej činnosti, stanoveného v článku 8 tejto smernice.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor po prvé rozhodol, že článok 9 ods. 1 a 2 smernice o vtáctve sa má vykladať v tom zmysle, že tradičná povaha metódy odchyту vtákov sama osebe nestačí na preukázanie toho, že túto metódu nemožno nahradiť iným uspokojivým riešením v zmysle týchto ustanovení.

V prvom rade uviedol, že členské štáty musia pri výkone ustanovení o výnimkách zaručiť, aby sa akýkoľvek zásah, ktorý sa týka chránených druhov, povolil len na základe rozhodnutí obsahujúcich presné a zodpovedajúce odôvodnenie odkazujúce na dôvody, podmienky a požiadavky stanovené v článku 9 ods. 1 a 2 smernice o vtáctve. Vnútroštátna právna úprava, ktorá používa režim výnimky, pritom nespĺňa podmienky týkajúce sa povinnosti odôvodnenia, ak obsahuje len údaj, podľa ktorého neexistuje iné uspokojivé riešenie, bez toho, aby bola táto skutočnosť podložená dôkladným odôvodnením založeným na najlepších príslušných vedeckých poznatkoch.

Súdny dvor ďalej zdôraznil, že hoci tradičné metódy lovu môžu predstavovať „rozumné využívanie“ povolené smernicou o vtáctve, zachovanie tradičných činností nemôže predstavovať samostatnú výnimku z režimu ochrany stanoveného touto smernicou.

Súdny dvor napokon pripomenul, že v rámci overenia príslušným orgánom neexistencie iných uspokojivých riešení je nutné porovnať jednotlivé riešenia zodpovedajúce podmienkam režimu výnimky, aby určil riešenie, ktoré sa zdá byť najuspokojivejšie. V tejto súvislosti, keďže Únia a členské štáty musia pri formulovaní a vykonávaní politiky Únie v niektorých oblastiach brať na základe článku 13 ZFEÚ maximálny ohľad na požiadavky blaha zvierat, uspokojivú povahu alternatívnych riešení treba posúdiť práve z hľadiska primeraných možností a najlepších dostupných techník. Zdá sa pritom, že v prejednávanej veci takéto riešenia existujú. Chov a rozmnožovanie chránených druhov v zajatí totiž môžu predstavovať iné uspokojivé riešenie, ak sa ukáže, že sú možné, a preprava legálne odchytených alebo držaných vtákov tiež predstavuje rozumné

³⁷⁸ Ide o päť výnosov z 24. septembra 2018, ktoré sa týkajú používania leпов na odchyt drozdov a drozdov čiernych určených ako návnady pre poľovnícku sezónu v niektorých francúzskych departementoch (JORF z 27. septembra 2018, texty č. 10 až 13 a 15), ako aj o výnos zo 17. augusta 1989 týkajúci sa toho istého predmetu (JORF z 13. septembra 1989, s. 11560).

využívanie. V tejto súvislosti okolnosť, že chov a rozmnožovanie dotknutých druhov v zajatí nie je z dôvodu vnútroštátnej právnej úpravy ešte vo veľkej miere uskutočniteľné, nemôže sama osebe spochybníť relevantnosť týchto riešení.

Súdny dvor po druhej rozhodol, že článok 9 ods. 1 písm. c) smernice o vtáctve sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá odchyľne od článku 8 tejto smernice povoľuje metódu odchyty, ktorá vedie k vedľajším úlovkom, ak tým môžu byť, hoci aj v malom množstve a v obmedzenom čase, spôsobené necieleným odchyteným druhom nezanedbateľné ujmy.

Členské štáty sa totiž môžu odchyliť od zákazu niektorých metód lovu najmä pod podmienkou, že tieto metódy umožňujú odchyt niektorých vtákov selektívnym spôsobom. Na posúdenie selektívnosti metódy je potrebné zohľadniť nielen spôsoby tejto metódy a množstvo úlovkov necielených vtákov, ale aj jej prípadné dôsledky pre odchytené druhy, pokiaľ ide o ujmy spôsobené odchyteným vtákom.

V rámci metódy odchyty, ktorá nespôsobuje smrť a ktorá má za následok vedľajšie úlovky, môže byť táto podmienka selektívnosti splnená, len ak tieto vedľajšie úlovky predstavujú obmedzené množstvo, to znamená, že sa týkajú len veľmi nízkeho počtu náhodne odchytených jedincov v obmedzenom čase a že ich možno vypustiť na slobodu bez toho, aby im bola spôsobená nezanedbateľná ujma. Súdny dvor pritom konštatoval, že je veľmi pravdepodobné, s výhradou konštatovaní, ku ktorým dospeje na záver Conseil d'État, že odchyteným vtákom je aj napriek očisteniu spôsobená nenapraviteľná ujma, keďže lepy môžu svojou povahou poškodiť perie všetkých odchytených vtákov.

Treba tiež uviesť, že Súdny dvor rozhodol o rozsahu zákazov stanovených v smernici o vtáctve aj v rozsudku *Föreningen Skydda Skogen* (C-473/19 a C-474/19, [EU:C:2021:166](#)), ktorý bol vyhlásený 4. marca 2021.³⁷⁹

3. Prístup k informáciám o životnom prostredí

Rozsudok z 20. januára 2021, Land Baden-Württemberg (Interná korešpondencia) (C-619/19, [EU:C:2021:35](#))

V októbri 2010 boli v zámockom parku v Stuttgarte v spolkovej krajine Bádensko-Württembersko (Nemecko) vyrúbané stromy na uskutočnenie výstavby infraštruktúry a územného plánovania „Stuttgart 21“. V tejto súvislosti D. R., fyzická osoba, zaslala Úradu predsedu vlády spolkovej krajiny Bádensko-Württembersko žiadosť o získanie prístupu k určitým dokumentom. Tieto dokumenty sa týkajú jednak informácie oznámenej uvedenému úradu o práci vyšetrovacej komisie vo veci zásahu polície, ktorý predchádzal vyrubovaniu stromov, a jednak záznamov uvedeného úradu o vykonaní zmierovacieho konania v rámci projektu „Stuttgart 21“. Táto žiadosť o prístup bola zamietnutá.

Žalobe, ktorú podal D. R. proti rozhodnutiu o zamietnutí prístupu, vyhovel Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Správny súdny dvor Bádensko-Württembersko, Nemecko), podľa ktorého sa na požadované dokumenty nevzťahoval žiaden dôvod zamietnutia prístupu. Uvedený súd sa najmä domnieval, že na dôvod zamietnutia uplatniteľný na „internú korešpondenciu“ verejných orgánov sa po skončení rozhodovacieho procesu dotknutého orgánu už nebolo možné odvolávať. Tento dôvod zamietnutia prístupu stanovujú právne

³⁷⁹ Tento rozsudok je uvedený v oddiele XVII.1 „Smernica o biotopoch“.

predpisy, ktoré preberajú do nemeckého práva smernicu týkajúcu sa prístupu verejnosti k informáciám o životnom prostredí, ktorá ponecháva členským štátom možnosť zaviesť takúto výnimku z práva verejnosti na prístup.³⁸⁰

Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko), ktorý rozhodoval o opravnom prostriedku „Revision“, vychádzal z predpokladu, že D. R. žiadal prístup k informáciám o životnom prostredí v zmysle smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí. Keďže mal pochybnosti o rozsahu a časovom obmedzení dôvodu zamietnutia prístupu k „internej korešpondencii“ uvedenému v tejto smernici, rozhodol v tejto súvislosti položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod skúmal výklad pojmu „interná korešpondencia“ verejných orgánov v zmysle smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

Pokiaľ ide v prvom rade o pojem „korešpondencia“, Súdny dvor uviedol, že tento pojem sa týka informácie, ktorú autor adresoval adresátovi, pričom tento adresát môže byť tak abstraktný subjekt, ako aj konkrétna osoba patriaca k takému subjektu. Tento výklad je potvrdený kontextom, do ktorého patrí výnimka, ktorú môžu členské štáty stanoviť pre internú korešpondenciu. Smernica totiž preberá rozlišovanie zavedené Aarhuským dohovorom³⁸¹ medzi pojmom „dokument“, ktorý sa nevyhnutne netýka informácie určenej niekomu, a pojmom „korešpondencia“.

Pokiaľ ide v druhom rade o pojem „interná“, Súdny dvor uviedol, že len informácia o životnom prostredí, ktorá neopustí internú sféru verejného orgánu, sa považuje za „internú“. To platí aj pre informáciu pochádzajúcu z vonkajšieho zdroja po jej prijatí, pokiaľ nebola sprístupnená tretej osobe alebo nebola zverejnená. Tento výklad je podporený cieľom, ktorý sleduje výnimka, ktorú majú členské štáty, a to zabezpečiť verejným orgánom chránený priestor, aby mohli pokračovať v úvahách a viesť interné diskusie.

Súdny dvor v tejto súvislosti spresnil, že skutočnosť, že informácia o životnom prostredí môže v danom okamihu opustiť internú sféru verejného orgánu, nemôže okamžite zbaviť korešpondenciu, ktorá ju obsahuje, jej internej povahy. Ak sa totiž výnimky z práva na prístup vykladajú reštriktívne, nemôže to obmedziť rozsah výnimky pre internú korešpondenciu v rozpore so znením uvedenej smernice.

V dôsledku toho sa pojem „interná korešpondencia“ vzťahuje na informácie, ktoré sa šíria v rámci verejného orgánu a ktoré ku dňu podania žiadosti o prístup neopustili internú sféru tohto orgánu, prípadne po tom, čo ich získal tento orgán, a pokiaľ neboli alebo nemali byť zverejnené pred uvedeným získaním.

Súdny dvor ďalej skúmal časovú pôsobnosť dôvodu zamietnutia prístupu k informáciám o životnom prostredí, ktoré sú obsiahnuté v internej korešpondencii. V tejto súvislosti uviedol, že jeho uplatniteľnosť nie je časovo obmedzená a nezávisí ani od vypracovania dokumentu ani od toho, do akej miery pokročil, alebo či bol ukončený nejaký správny postup.

380 | Článok 4 ods. 1 prvý pododsek písm. e) smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

381 | Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, podpísaný v Aarhuse 25. júna 1998 a schválený v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005 (Ú. v. EÚ L 124, 2005, s. 1).

Zamietnutie prístupu k informácii o životnom prostredí z dôvodu, že je uvedená v internej korešpondencii, však musí byť vždy založené na zvažovaní existujúcich záujmov v každom jednotlivom prípade. Vzhľadom na osobitne širokú vecnú pôsobnosť tejto výnimky má totiž zváženie záujmov, ktoré musí vychádzať zo skutočného skúmania každej situácie, zvýšený význam, a musí byť teda prísne vymedzené.

V rámci tohto preskúmania je verejný orgán, ktorému bola predložená žiadosť o prístup, povinný v každom prípade hľadať dôvody, ktoré môžu byť v prospech zverejnenia, ako je voľná výmena názorov, účinnejšia účasť verejnosti na rozhodovaní v oblasti životného prostredia alebo zlepšenie životného prostredia. Musí tiež preskúmať informácie, ktoré prípadne poskytol žiadateľ v prospech zverejnenia požadovaných informácií, bez toho, aby bol žiadateľ povinný uviesť osobitný záujem odôvodňujúci toto zverejnenie.

Okrem toho ak je požadovaná informácia uvedená v internej korešpondencii, verejný orgán musí zohľadniť čas, ktorý uplynul od vyhotovenia tohto oznámenia, a informácie, ktoré sú v ňom uvedené. Tento orgán sa totiž môže domnievať, že vzhľadom na čas, ktorý uplynul od ich vypracovania, takéto informácie stratili svoju citlivú povahu. Súdny dvor preto zdôraznil, že výnimka z práva na prístup, ktorú môžu členské štáty stanoviť pre internú korešpondenciu, sa môže uplatniť len v období, počas ktorého je ochrana požadovanej informácie odôvodnená.

Napokon Súdny dvor spresnil, že zváženie záujmov musí byť overiteľné a môže byť predmetom správneho alebo súdneho preskúmania na vnútroštátnej úrovni. Na splnenie tejto požiadavky musí byť rozhodnutie o zamietnutí prístupu oznámené žiadateľovi a uvádzať predvídateľné riziko, že zverejnenie informácií bude konkrétne a skutočne ohrozovať záujem chránený uplatnenou výnimkou.

Rozsudok z 15. apríla 2021, Friends of the Irish Environment (C-470/19, [EU:C:2021:271](#))

V roku 2016 mimovládna organizácia Friends of the Irish Environment podala na Courts Service of Ireland (Súdna služba Írska) žiadosť o prístup k informáciám o životnom prostredí, obsiahnutým v súdnom spise týkajúcom sa konania o sponchybnení stavebného povolenia vydaného na účely výstavby veterných turbín v grófstve Cork (Írsko). Táto žiadosť, podaná podľa Aarhuského dohovoru a smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, sa týkala určitých procesných dokumentov, ako aj právoplatných uznesení, ktorými bolo toto súdne konanie skončené.

Súdna služba Írska zamietla žiadosť o prístup z dôvodu, že írske právo neupravuje prístup k informáciám o životnom prostredí, ktoré súvisia so súdnymi konaniami. Commissioner for Environmental Information (komisár pre informácie týkajúce sa životného prostredia, Írsko), ktorý rozhodoval o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí prístupu, toto rozhodnutie potvrdil, pričom sa jednak domnieval, že Súdna služba Írska disponovala požadovaným spisom v rámci výkonu súdnej právomoci v mene súdneho orgánu, a jednak keďže konala v tomto postavení, nie je „orgánom verejnej moci“ v zmysle írskeho práva. Vnútroštátna právna úprava, ktorou sa preberá smernica o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, totiž z definície orgánov verejnej moci vylučuje orgány, ktoré konajú s právomocou súdu, čím bola využitá možnosť, ktorú táto smernica v tejto súvislosti poskytuje členským štátom.³⁸²

382 | Článok 2 bod 2 druhý odsek prvá veta smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

Mimovládna organizácia podala proti rozhodnutiu komisára pre informácie týkajúce sa životného prostredia opravný prostriedok na High Court (Vyšší súd, Írsko) s odôvodnením, že výnimka z práva na prístup, ktorú môžu členské štáty stanoviť v prospech orgánov konajúcich s právomocou súdu, sa nevzťahuje na súdne spisy zo skončených konaní.

Keďže High Court mal pochybnosti o rozsahu možnosti vyňať z pojmu „orgán verejnej moci“ orgány alebo inštitúcie konajúce s právomocou súdu,³⁸³ rozhodol sa v tejto súvislosti obrátiť na Súdny dvor.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod Súdny dvor pripomenul, že cieľom smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí je zabezpečiť prístup občanov k informáciám o životnom prostredí, ktorými disponujú orgány verejnej moci členských štátov. Táto smernica im však umožňuje vyňať z jej pôsobnosti orgány verejnej moci, ktoré konajú „s právomocou súdu“. Táto možnosť výnimky sa týka len orgánov alebo inštitúcií, ktoré vyhovujú definícii pojmu „orgán verejnej moci“ uvedenej v tejto smernici.

Z tohto dôvodu Súdny dvor najprv preskúmal, či súdy a fyzické alebo právnické osoby, ktoré podliehajú ich kontrole, sú „orgánmi verejnej moci“ v zmysle smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, a teda či patria do jej pôsobnosti.

V tejto súvislosti v prvom rade usúdil, že odkaz na „orgány verejnej moci“ v Aarhuskom dohovore a smernici o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí sa netýka súdnych orgánov, najmä súdov, ale iba správnych orgánov členských štátov, pretože práve tieto orgány pri výkone svojich funkcií zvyčajne disponujú informáciami o životnom prostredí. Súdy totiž nepatria do žiadnej z kategórií orgánov uvedených v definícii „orgánov verejnej moci“, ktorá sa nachádza v tejto smernici. Súdny dvor sa konkrétnejšie domnieval, že súdy nepatria do žiadnej z kategórií orgánov verejnej moci uvedených v spomínanej smernici, pretože nie sú súčasťou ani vlády ani iných orgánov verejnej správy, ktorých sa smernica týka, a nie sú ani fyzickými alebo právnickými osobami vykonávajúcimi funkcie verejnej správy vo vzťahu k životnému prostrediu, čo je kategória, ktorá sa týka iba fyzických alebo právnických osôb podliehajúcich výkonnej moci alebo prispievajúcich k jej výkonu. V dôsledku toho súdy nepatria *a fortiori* ani medzi osoby alebo organizácie pod kontrolou orgánov alebo inštitúcií, ktoré patria do týchto kategórií.

Súdny dvor okrem toho uvádzal, že hoci normotvorca Únie chcel prijatím smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí podporiť prístup občanov k informáciám o životnom prostredí, ktoré majú k dispozícii správne orgány, a ich účasť na prijímaní správneho rozhodnutia v tejto oblasti, nemal však v úmysle uprednostňovať informovanie verejnosti a jej účasť na rozhodovaní v súdnom konaní. Naproti tomu normotvorca Únie zohľadnil rôznorodosť vnútroštátnych pravidiel v oblasti prístupu k informáciám obsiahnutým v súdnych spisoch, keď stanovil možnosť členských štátov vyňať z pôsobnosti práva na prístup k týmto informáciám orgány alebo inštitúcie, ktoré by mohli v konkrétnom prípade konať s právomocou súdu bez toho, aby mali samy postavenie súdu, podobne ako niektoré nezávislé správne orgány. Normotvorca Únie tiež stanovil možnosť členských štátov odchyliť sa od zásady prístupu občanov k informáciám o životnom prostredí, ak by ich zverejnenie ohrozilo riadny výkon spravodlivosti, možnosť každej osoby na spravodlivý súd alebo možnosť orgánu verejnej moci viesť vyšetrovanie trestno-právnej alebo disciplinárnej povahy.³⁸⁴

383 | Článok 2 bod 2 smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

384 | Článok 4 ods. 2 písm. c) smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

Z toho vyplýva, že súdy a fyzické alebo právnické osoby, ktoré podliehajú ich kontrole, nie sú „orgánmi verejnej moci“ v zmysle smernice o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí. Nepatria teda do pôsobnosti tejto smernice, a preto nepodliehajú povinnosti stanovenej touto smernicou, a to poskytnúť verejnosti prístup k informáciám o životnom prostredí, ktoré majú k dispozícii. Za týchto podmienok prináleží len členským štátom, aby v prípade potreby stanovili právo verejnosti na prístup k informáciám obsiahnutým v súdnych spisoch a definovali podmienky jeho výkonu.

V tejto veci Súdny dvor poznamenal, že podľa informácií vyplývajúcich zo spisu, ktorý má k dispozícii, je Súdna služba Írska poverená skladovaním, archiváciou a správou súdnych spisov v mene a pod dohľadom dotknutého súdu. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či tento orgán treba z dôvodu úzkych väzieb s írskymi súdmi, ktoré nad ním vykonávajú kontrolu, rovnako ako tieto súdy považovať za súdny orgán, čo by malo za následok jeho vyňatie z pôsobnosti uvedenej smernice.

XVIII. Energetika

Rozsudok z 15. júla 2021 (veľká komora), Nemecko/Poľsko (C-848/19 P, [EU:C:2021:598](#))

Prepojovacia línia plynovodu Baltického mora (ďalej len „plynovod OPAL“) je západnou pozemnou časťou plynovodu Nord Stream 1, ktorý prepravuje plyn pochádzajúci z Ruska do Európy tak, že obíde „tradičné“ tranzitné krajiny, akými sú Ukrajina, Poľsko a Slovensko. Európska komisia v roku 2009 podmienene schválila rozhodnutie nemeckého Spolkového úradu pre siete o výnimke pre plynovod OPAL z pravidiel smernice 2003/55³⁸⁵ (neskôr nahradenej smernicou 2009/73³⁸⁶) týkajúcich sa prístupu tretích osôb k plynovodom³⁸⁷ a tarifných predpisov³⁸⁸. Keďže Gazprom, dominantný podnik na trhu dodávok plynu, nikdy nesplnil jednu z podmienok uložených Komisiou, mohol využiť plynovod OPAL len do výšky 50 % jeho kapacity, a to od jeho uvedenia do prevádzky v roku 2011.

Nemecký Spolkový úrad pre siete v roku 2016 na žiadosť spoločnosti Gazprom Komisii oznámil svoj zámer zmeniť niektoré ustanovenia o výnimke udelenej v roku 2009. Plánovaná zmena mala v podstate umožniť prevádzkovať plynovod OPAL na jeho plnú kapacitu pod podmienkou, že najmenej 50 % z tejto kapacity sa ponúkne na predaj v aukcii. Rozhodnutím z 28. októbra 2016 Komisia schválila túto zmenu za určitých podmienok³⁸⁹ (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

Poľská republika, ktorá sa domnievala, že sporné rozhodnutie ohrozuje bezpečnosť dodávok plynu do Poľska z dôvodu prenosu časti objemu zemného plynu, ktorý doteraz prechádzal tranzitom cez štáty regiónu strednej Európy vrátane Poľska prostredníctvom plynovodov konkurujúcich plynovodu OPAL, na tranzitnú trasu Nord Stream 1/OPAL, podala na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia. Všeobecný súd vyhovel tejto žalobe a zrušil sporné rozhodnutie pre porušenie zásady energetickej solidarity zakotvenej v článku 194 ods. 1 ZFEÚ.³⁹⁰ Podľa Všeobecného súdu mala Komisia preskúmať vplyv zmeny prevádzkového režimu plynovodu OPAL na bezpečnosť dodávok a energetickej politiky Poľska.

Na základe odvolania podaného Spolkovou republikou Nemecko Súdny dvor v rozhodovacom zložení veľkej komory potvrdil rozsudok Všeobecného súdu, pričom sa vyjadril k povahe a rozsahu zásady energetickej solidarity.

385 | Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa ruší smernica 98/30/ES (Ú. v. EÚ L 176, 2003, s. 57; Mim. vyd. 12/002, s. 230).

386 | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 94).

387 | Článok 18 smernice 2003/55 a článok 32 smernice 2009/73.

388 | Článok 25 ods. 2 až 4 smernice 2003/55.

389 | Rozhodnutie Komisie C(2016) 6950 final z 28. októbra 2016 o zmene podmienok stanovených v smernici 2003/55 pre výnimku vzťahujúcu sa na plynovod OPAL z pravidiel týkajúcich sa prístupu tretích osôb a tarifných predpisov.

390 | Rozsudok z 10. septembra 2019, *Poľsko/Komisia* (T-883/16, [EU:T:2019:567](#)).

Posúdenie Súdnyim dvorom

Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že podľa článku 194 ods. 1 ZFEÚ politika Únie v oblasti energetiky v duchu solidarity medzi členskými štátmi sleduje cieľ zabezpečiť fungovanie trhu v oblasti energetiky, cieľ zabezpečiť bezpečnosť dodávok energie v Únii, cieľ presadzovať energetickú efektívnosť, úsporu a vývoj nových a obnoviteľných zdrojov energie a cieľ podporovať prepojenie energetických sietí.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že zásada solidarity je základnou zásadou práva Únie uvedenou vo viacerých ustanoveniach Zmlúv o EÚ a FEÚ, ktorá nachádza svoje osobitné vyjadrenie v oblasti energetiky v článku 194 ods. 1 ZFEÚ. Táto zásada je úzko spojená so zásadou lojálnej spolupráce,³⁹¹ podľa ktorej sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo Zmlúv. Keďže zásada solidarity je základom všetkých cieľov politiky Únie v oblasti energetiky, nič neumožňuje vylúčiť, že táto zásada má záväzné právne účinky. Naopak, zahŕňa práva a povinnosti tak Únie, ako aj členských štátov, pričom Únia má povinnosť solidarity vo vzťahu k členským štátom a členské štáty majú rovnakú povinnosť solidarity medzi sebou navzájom, ako aj vo vzťahu ku spoločnému záujmu Únie.

Súdny dvor z toho vyvodil, že na rozdiel od argumentácie uvádzanej Spolkovou republikou Nemecko sa zákonnosť akéhokoľvek aktu inštitúcií Únie, ktorý patrí do politiky Únie v oblasti energetiky, musí posudzovať s ohľadom na zásadu energetickej solidarity, a to aj v prípade neexistencie výslovného odkazu na túto zásadu v uplatniteľnom sekundárnom práve, teda v prejednávanej veci v smernici 2009/73.³⁹² Zo zásady energetickej solidarity v spojení so zásadou lojálnej spolupráce teda vyplýva, že pri prijímaní rozhodnutia, ktorým sa mení režim výnimky prijatý na základe smernice 2009/73³⁹³, je Komisia povinná preskúmať prípadné riziká pre dodávky plynu na trhoch členských štátov.

V druhom rade Súdny dvor spresnil, že znenie článku 194 ZFEÚ neobmedzuje uplatnenie zásady energetickej solidarity na situácie teroristických útokov alebo prírodných katastrof, alebo katastrof spôsobených ľudskou činnosťou, ktoré sú uvedené v článku 222 ZFEÚ. Naopak, duch solidarity uvedený v článku 194 ods. 1 ZFEÚ sa vzťahuje na akúkoľvek činnosť patriacu do energetickej politiky Únie.

Povinnosť inštitúcií Únie a členských štátov zohľadniť zásadu energetickej solidarity pri prijímaní aktov týkajúcich sa vnútorného trhu so zemným plynom, keď pritom musia dbať najmä na zaručenie bezpečnosti dodávok energie v Únii, sa prejavuje prijatím tak opatrení, ktorými sa reaguje na krízové situácie, ako aj preventívnych opatrení. Únia a členské štáty musia pri výkone svojich príslušných právomocí v tejto oblasti zväžiť dotknuté energetické záujmy tak, aby sa vyhli prijatiu opatrení, ktoré by mohli ovplyvniť záujmy subjektov, ktoré by mohli byť dotknuté, pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok, ekonomickú a politickú životaschopnosť a diverzifikáciu zdrojov zásobovania, a to s cieľom zohľadniť ich vzájomnú závislosť a faktickú solidaritu.

Súdny dvor dospel k záveru, že Všeobecný súd nevychádzal zo žiadneho nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že sporné rozhodnutie bolo potrebné zrušiť pre porušenie zásady energetickej solidarity.

391 | Článok 4 ods. 3 ZEÚ.

392 | Článok 36 ods. 1 smernice 2009/73.

393 | Článok 36 smernice 2009/73.

Rozsudok z 2. septembra 2021, Komisia/Nemecko (Prebratie smerníc 2009/72 a 2009/73) (C-718/18, [EU:C:2021:662](#))

Cieľom smerníc 2009/72³⁹⁴ a 2009/73 je ponúknuť všetkým spotrebiteľom v Európskej únii slobodu výberu na vnútorných trhoch s elektrinou a so zemným plynom. S cieľom vyhnúť sa diskriminácii bolo v týchto smerniciach stanovené, že prenosové systavy, resp. prepravné siete, budú účinne oddelené od výrobných a dodávateľských činností („účinné oddelenie“). Dodržiavanie ustanovení uvedených smerníc je zabezpečené vytvorením nezávislých, nestranných a transparentných národných regulačných orgánov (ďalej len „NRO“).³⁹⁵

Súdny dvor svojím rozsudkom v celom rozsahu vyhovel žalobe o nesplnenie povinnosti, ktorú podala Európska komisia proti Nemecku. Všetky štyri výhrady, ktoré Komisia uvádza na podporu svojej žaloby, sa týkajú nesprávneho prebratia viacerých ustanovení smerníc 2009/72 a 2009/73 do zákona o energiách³⁹⁶ zo strany Nemecka.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor vyhovel prvej výhrade, ktorou Komisia Nemecku vytýka, že nesprávne prebralo do svojho vnútroštátneho práva pojem „vertikálne integrovaný podnik“ (ďalej len „VIP“), keď tento pojem obmedzilo na podniky vykonávajúce svoju činnosť v Únii.³⁹⁷ Zdôraznil, že pojem „VIP“ je autonómnym pojmom práva Únie, ktorý nestanovuje žiadne územné obmedzenie a s cieľom vyhnúť sa riziku diskriminácie v prístupe do sústavy, resp. siete, sa má vykladať v spojení s pojmom „účinné oddelenie“. Mohli by totiž existovať konflikty záujmov medzi prevádzkovateľom prenosovej sústavy, resp. prepravnej siete, nachádzajúcim sa v Únii, a výrobcami alebo dodávateľmi elektriny alebo zemného plynu, ktorí vykonávajú činnosti v týchto oblastiach mimo Únie. Extenzívny výklad pojmu „VIP“ umožňuje v prípade potreby zahrnúť činnosti vykonávané mimo Únie bez toho, aby to znamenalo rozšírenie regulačnej právomoci Únie. V dôsledku toho reštriktívny výklad pojmu „VIP“, ktorý presadzuje Nemecko, nie je v súlade s cieľmi sledovanými ustanoveniami smerníc 2009/72 a 2009/73.

Súdny dvor v súvislosti s nezávislosťou personálu a vedenia prevádzkovateľa prenosovej sústavy, resp. prepravnej siete, vyhovel druhej výhrade, ktorou Komisia vytýkala skutočnosť, že podľa nemeckej právnej úpravy bolo uplatňovanie ustanovení týchto smerníc v oblasti prechodných období, týkajúcich sa zmien pracovných pozícií v rámci VIP, obmedzené na tie časti VIP, ktoré vykonávajú svoju činnosť v oblasti energetiky.³⁹⁸ Súdny dvor zdôraznil, že tieto ustanovenia neobsahujú takéto obmedzenie, ktoré by bolo v rozpore s cieľom „účinného oddelenia“, ktoré sa javí ako nevyhnutné na zabezpečenie fungovania vnútorného trhu s energiou a bezpečnosti dodávok energie. Podľa uvedených ustanovení sa „prechodné obdobia“ uplatňujú na osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členov správnych orgánov prevádzkovateľa prepravnej sústavy, [resp. prepravnej siete], ktorí pred ich prijatím na pracovné miesto vykonávali činnosť vo VIP alebo v podniku, ktorý je majoritným akcionárom niektorého z podnikov, ktoré tvoria VIP, aj keď tieto činnosti nevykonávali v časti VIP spadajúcej do odvetvia energetiky ani takom podniku, ktorý je majoritným akcionárom.

394 | Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 55). Táto smernica bola s účinnosťou od 1. januára 2021 zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 2019, s. 125). S ohľadom na jej časovú pôsobnosť sa však uplatňuje na tento spor.

395 | Článok 35 ods. 4 smernice 2009/72 a článok 39 ods. 4 smernice 2009/73.

396 | Energiewirtschaftsgesetz (zákon o energiách) zo 7. júla 2005 (BGBl. I, s. 1970 a 3621), v znení zmenenom § 2 ods. 6 zákona z 20. júla 2017 (BGBl. I, s. 2808, 2018 I, s. 472).

397 | Porušenie článku 2 bodu 21 smernice 2009/72 a článku 2 bodu 20 smernice 2009/73.

398 | Porušenie článku 19 ods. 3 a 8 smerníc 2009/72 a 2009/73.

V odpovedi na argument Nemecka týkajúci sa voľného pohybu pracovníkov a základného práva na slobodnú voľbu povolania Súdny dvor uviedol, že tieto slobody nie sú absolútnymi výsadami, ale za určitých podmienok môžu byť obmedzené, ako je to v prejednávanej veci. Súdny dvor dospel k záveru, že osobná pôsobnosť nemeckého zákona je v rozpore s predmetnými ustanoveniami smerníc 2009/72 a 2009/73.

Súdny dvor vyhovel tretej výhrade, v rámci ktorej Komisia tvrdila, že ustanovenia týchto smerníc, ktoré zakazujú vlastniť určité podiely časti VIP alebo od nej prijímať určité finančné výhody, boli prebraté do nemeckej právnej úpravy len v obmedzenom rozsahu, keďže sa neuplatňujú na podiely, ktoré majú v držbe zamestnanci prevádzkovateľa prepravnej sústavy, resp. prepravnej siete,³⁹⁹ hoci zo znenia týchto ustanovení vyplýva, že tieto zákazy sa uplatňujú aj na takýchto zamestnancov. Takéto riešenie je podložené cieľom „účinného oddelenia“, ako aj rizikom, že zamestnanci, ktorí sa nezúčastňujú na bežnom riadení prevádzkovateľa prenosovej sústavy, resp. prepravnej siete, môžu byť schopní ovplyvňovať činnosti svojho zamestnávateľa, takže môže vzniknúť konflikt záujmov, ak títo zamestnanci vlastnia obchodné podiely vo VIP alebo jeho časti. V odpovedi na argument Nemecka týkajúci sa vlastníckeho práva zamestnancov, ktoré je zaručené článkom 17 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie, Súdny dvor uviedol, že zákazy vyplývajúce z príslušných ustanovení smerníc 2009/72 a 2009/73 neprímerane a neprípustným spôsobom nezasahujú do vlastníckeho práva do tej miery, že by bola zasiahnutá samotná podstata tohto práva.

Súdny dvor vyhovel štvrtej výhrade, ktorou Komisia Nemecku vytýkala, že zasiahlo do výlučných právomocí NRO, ako sú stanovené v týchto smerniciach, v rozsahu, v akom nemecká právna úprava priznáva spolkovéj vláde právomoc stanoviť metodiky na výpočet alebo stanovenie podmienok na pripojenie a prístup do národných sústav, resp. sietí, vrátane uplatniteľných taríf.⁴⁰⁰ Súdny dvor v tejto súvislosti zdôraznil, že úplná nezávislosť NRO je potrebná na zabezpečenie toho, aby boli vo vzťahu k hospodárskym a verejnoprávnym subjektom nestranné a nediskriminovali medzi nimi. Uviedol, že procesná autonómia členských štátov musí rešpektovať ciele a povinnosti stanovené uvedenými smernicami. Najmä tarify a metodiky výpočtu pre domáci a cezhraničný obchod s elektrickou energiou a zemným plynom sa musia určiť na základe jednotných kritérií, akými sú kritériá stanovené týmito smernicami a určené inými normatívnymi aktmi Únie.

V odpovedi na argument Nemecka, podľa ktorého má § 24 zákona o energiách legislatívnu povahu, Súdny dvor zdôraznil, že fungovanie Únie je založené na zásade zastupiteľskej demokracie a že smernice sú prijímané na základe legislatívneho postupu. Okrem toho táto zásada demokracie nebráni existencii verejnoprávnym orgánov, ktoré sa nachádzajú mimo klasickej administratívnej hierarchie a ktoré sú viac-menej od vlády nezávislé. Nezávislé postavenie NRO nemôže samo osebe zbaviť tieto orgány ich demokratickej legitimity, keďže nie sú chránené od akéhokoľvek parlamentného vplyvu.⁴⁰¹

Súdny dvor zdôraznil, že právomoci, ktoré sú vyhradené NRO, patria do oblasti výkonu na základe odborného technického posúdenia skutočnosti a nepriznávajú týmto orgánom mieru voľnej úvahy, z ktorej by mohli vyplývať rozhodnutia politickej povahy. Dodal, že v prejednávanej veci NRO podliehajú zásadám a pravidlám stanoveným v podrobnom normatívnom rámci na úrovni Únie.

V tomto oddiele treba spomenúť aj rozsudok z 2. septembra 2021, **Moldavská republika** (C-741/19, [EU:C:2021:655](#)), v ktorom Súdny dvor poskytol výklad Zmluvy o energetickej charte.⁴⁰²

399 | Porušenie článku 19 ods. 5 smerníc 2009/72 a 2009/73.

400 | Porušenie článku 37 ods. 1 písm. a) a článku 37 ods. 6 písm. a) a b) smernice 2009/72, ako aj článku 41 ods. 1 písm. a) a článku 41 ods. 6 písm. a) a b) smernice 2009/73.

401 | Pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. marca 2010, **Komisia/Nemecko** (C-518/07, [EU:C:2010:125](#), body 42, 43 a 46), ako aj z 11. júna 2020, **Prezident Slovenskej republiky** (C-378/19, [EU:C:2020:462](#), body 36 až 39).

402 | Tento rozsudok je uvedený v oddiele XIX.2 „Zmluva o energetickej charte“.

XIX. Medzinárodné dohody

Pokiaľ ide o medzinárodné dohody, je potrebné poukázať na štyri rozhodnutia. Jeden z rozsudkov viedol Súdny dvor k tomu, aby rozhodol o platnosti rozhodcovskej doložky uvedenej v medzinárodnej dohode uzavretej medzi dvoma členskými štátmi. Súdny dvor tiež rozhodol o výklade Zmluvy o energetickej charte⁴⁰³. Rozhodol aj o dohode medzi EÚ a Arménskom a v stanovisku rozhodol o Istanbulskej dohovore o predchádzaní násilíu na ženách a domácejmu násilíu a o boji proti nemu.⁴⁰⁴

1. Rozhodcovská doložka uvedená v medzinárodnej dohode medzi členskými štátmi

Rozsudok z 26. októbra 2021 (veľká komora), PL Holdings (C-109/20, [EU:C:2021:875](#))

V roku 2013 boli spoločnosti PL Holdings, založenej podľa luxemburského práva, odňaté hlasovacie práva spojené s podielmi v poľskej banke a bol nariadený ich nútený predaj. PL Holdings s týmto rozhodnutím, ktoré prijala Komisia Nadzoru Finansowego (Komisia pre dohľad nad finančným trhom, Poľsko), nesúhlasila a rozhodla sa začať rozhodcovské konanie proti Poľsku. Na tento účel sa PL Holdings, opierajúc sa o bilaterálnu investičnú zmluvu (BIT) uzatvorenú v roku 1987 medzi Belgickom a Luxemburskom na jednej strane a Poľskom na druhej strane⁴⁰⁵, obrátila na rozhodcovský súd v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v tejto zmluve.⁴⁰⁶

Dvomi rozsudkami z 28. júna a 28. septembra 2017 dospel rozhodcovský súd k záveru, že má právomoc rozhodovať o dotknutom spore, konštatoval, že Poľsko porušilo svoje povinnosti vyplývajúce z BIT, a uložil mu povinnosť uhradiť spoločnosti PL Holdings náhradu škody spolu s úrokmi.

Žaloba, ktorou sa Poľsko na Svea hovrätt (Odvolací súd so sídlom v Štokholme, Švédsko) domáhalo zrušenia rozhodcovských rozsudkov, bola zamietnutá. Tento súd najmä rozhodol, že aj keď je rozhodcovská doložka uvedená v BIT, podľa ktorej musí byť spor týkajúci sa tejto zmluvy rozhodnutý rozhodcovským orgánom, neplatná, táto neplatnosť nebráni členskému štátu a investorovi z iného členského štátu uzatvoriť v neskoršom štádiu rozhodcovskú dohodu *ad hoc* na účely vyriešenia tohto sporu.

Högsta domstolen (Najvyšší súd, Švédsko), ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, rozhodol obrátiť sa na Súdny dvor, aby zistil, či články 267 a 344 ZFEÚ bránia uzavretiu rozhodcovskej dohody *ad hoc* medzi účastníkmi sporu, pokiaľ má táto dohoda rovnaký obsah ako rozhodcovská doložka stanovená v BIT, ktorá je v rozpore s právom Únie.

403 | Zmluva o energetickej charte podpísaná v Lisabone 17. decembra 1994 (Ú. v. ES L 380, 1994, s. 24; Mim. vyd. 12/001, s. 199, ďalej len „ZECH“), schválená v mene Európskych spoločenstiev rozhodnutím Rady a Komisie 98/181/ES, ESUO, Euratom z 23. septembra 1997 (Ú. v. ES L 69, 1998, s. 1; Mim. vyd. 12/002, s. 24).

404 | V tomto oddiele treba spomenúť aj rozsudok zo 16. novembra 2021, *Governor of Cloverhill Prison a i.* (C-479/21 PPU, [EU:C:2021:929](#)), ktorý bol vydaný v súvislosti s dohodou o vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie a s dohodou o obchode a spolupráci uzavretou medzi Úniou a týmto tretím štátom a ktorý je uvedený v oddiele III „Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie“.

405 | Dohoda medzi vládou Belgického kráľovstva a vládou Luxemburského veľkovevodstva na jednej strane a vládou Poľskej ľudovej republiky na strane druhej o podpore a vzájomnej ochrane investícií, podpísaná 19. mája 1987.

406 | Článok 9 BIT.

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore rozvil svoju judikatúru vyplývajúcu z rozsudku Achmea⁴⁰⁷ a rozhodol, že právo Únie zakazuje, aby členský štát takúto rozhodcovskú dohodu *ad hoc* uzavrel.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor, opierajúc sa o rozsudok Achmea, v prvom rade potvrdil, že rozhodcovská doložka nachádzajúca sa v BIT, podľa ktorej môže investor z jedného z členských štátov v prípade sporu týkajúceho sa investícií v druhom členskom štáte, ktorý uzavrel túto BIT, začať rozhodcovské konanie proti tomuto poslednému uvedenému štátu na rozhodcovskom súde, ktorého právomoc sa tento štát zaviazal uznať, je v rozpore s právom Únie. Táto doložka totiž môže okrem zásady vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi spochybniť aj zachovanie autonómnej povahy práva Únie zabezpečeného konaním o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ. Uvedená doložka teda nie je zlučiteľná so zásadou lojálnej spolupráce zakotvenou v článku 4 ods. 3 prvom pododseku ZEÚ a ohrozuje autonómiu práva Únie zakotvenú najmä v článku 344 ZFEÚ.

Súdny dvor sa v druhom rade domnieval, že umožniť členskému štátu, aby spor, ktorý sa môže týkať uplatnenia a výkladu práva Únie, predložil rozhodcovskému orgánu s rovnakými charakteristikami ako orgán upravený rozhodcovskou doložkou, ktorá je neplatná z dôvodu rozporu s právom Únie, uzavretím rozhodcovskej dohody *ad hoc* s rovnakým obsahom ako táto doložka, by v skutočnosti viedlo k obchádzaniu povinností vyplývajúcich pre tento členský štát zo Zmlúv, a najmä z vyššie citovaných článkov.

Po prvé by totiž táto rozhodcovská dohoda *ad hoc* mala vo vzťahu k sporu, v rámci ktorého bola uzavretá, rovnaké účinky ako tie, ktoré by boli spojené s dotknutou rozhodcovskou doložkou. Dôvodom existencie tejto dohody by bolo práve nahraďiť túto doložku, aby boli zachované jej účinky napriek jej neplatnosti.

Ďalej, dôsledky tohto obchádzania povinností dotknutého členského štátu by neboli menej závažné len preto, že ide o individuálny prípad. Tento právny prístup by v skutočnosti mohol byť prijatý v mnohých sporoch, ktoré by sa mohli týkať uplatnenia a výkladu práva Únie, čím by bola opakovane ohrozená autonómia tohto práva.

Navyše by každý návrh na začatie rozhodcovského konania zaslaný členskému štátu na základe neplatnej rozhodcovskej doložky mohol obsahovať rozhodcovskú ponuku a na tento členský štát by teda bolo možné hľadieť tak, že túto ponuku prijal len z dôvodu, že neuplatnil konkrétne argumenty proti existencii rozhodcovskej dohody *ad hoc*. Táto situácia by pritom mala za následok, že by boli zachované účinky záväzku, ktorý tento členský štát prijal v rozpore s právom Únie, a teda neplatného, uznať právomoc rozhodcovského orgánu, ktorému bola vec predložená.

Napokon ako z rozsudku Achmea, tak aj zo zásad prednosti práva Únie a lojálnej spolupráce vyplýva, že členské štáty sa nielenže nemôžu zaviazat', že vyjmú zo súdneho systému Únie spory, ktoré sa môžu týkať uplatnenia a výkladu práva Únie, ale aj to, že ak je takýto spor predložený rozhodcovskému orgánu na základe záväzku, ktorý je v rozpore s uvedeným právom, sú povinné napadnúť platnosť rozhodcovskej doložky alebo rozhodcovskej dohody *ad hoc*, na základe ktorej bola vec uvedenému orgánu predložená.⁴⁰⁸

407 | Rozsudok zo 6. marca 2018, *Achmea* (C-284/16, [EU:C:2018:158](#)).

408 | Záver tiež potvrdený článkom 7 písm. b) dohody o ukončení bilaterálnych investičných zmlúv medzi členskými štátmi Európskej únie (Ú. v. EÚ L 169, 2020, s. 1).

Akýkoľvek pokus členského štátu napraviť neplatnosť rozhodcovskej doložky prostredníctvom zmluvy s investorom z iného členského štátu by tak bol v rozpore s touto povinnosťou napadnúť platnosť tejto doložky a mohol by tak spôsobiť protiprávnosť samotnej príčiny tejto dohody, pretože by bol v rozpore s ustanoveniami a základnými zásadami, ktorými sa riadi právny poriadok Únie.

Súdny dvor preto dospel k záveru, že vnútroštátny súd je povinný zrušiť rozhodcovský rozsudok vydaný na základe takejto rozhodcovskej dohody, ktorá je v rozpore s právom Únie.

V tomto oddiele treba spomenúť aj rozsudok z 2. septembra 2021, **Moldavská republika** (C-741/19, [EU:C:2021:655](#)), ktorý bol vydaný v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania v kontexte vykonávania rozhodcovského konania upraveného v ZECH.⁴⁰⁹

2. Zmluva o energetickej charte

Rozsudok z 2. septembra 2021 (veľká komora), **Moldavská republika** (C-741/19, [EU:C:2021:655](#))

Na základe série zmlúv uzavretých v roku 1999 Ukrenergo, ukrajinský výrobca, predával elektrinu spoločnosti Energoalians, ukrajinskému distribútorovi, ktorý túto elektrinu ďalej predával spoločnosti Derimen zaregistrovanej na Britských Panenských ostrovoch, ktorá uvedenú elektrinu ďalej predávala spoločnosti Moldtranselectro, moldavskému verejnemu podniku, s cieľom jej vývozu do Moldavska. Objemy dodanej elektriny boli každý mesiac určované priamo medzi spoločnosťami Moldtranselectro a Ukrenergo.

Derimen uhradila spoločnosti Energoalians dlžné sumy za takto nakupovanú elektrinu v celom rozsahu, zatiaľ čo Moldtranselectro uhradila dlžné sumy za túto elektrinu spoločnosti Derimen len čiastočne. Dňa 30. mája 2000 Derimen postúpila pohľadávku, ktorú mala voči spoločnosti Moldtranselectro, spoločnosti Energoalians. Moldtranselectro čiastočne uhradila svoj dlh voči spoločnosti Energoalians tým, že jej postúpila určité pohľadávky, pri ktorých bola veriteľkou. Energoalians sa neúspešne pokúšala domôcť úhrady zostatku tohto dlhu vo výške 16 287 185,94 amerického dolára (USD) (približne 13 735 000 eur), pričom sa obrátila na moldavské súdy a následne na ukrajinské súdy.

Energoalians sa domnievala, že určité konanie Moldavskej republiky v tomto kontexte predstavuje závažné porušenie povinností vyplývajúcich zo ZECH, ktorej primárnym cieľom je podnietiť hospodársky rast pomocou opatrení na liberalizáciu investícií a obchodu s energiou.

Energoalians, ktorej právnu nástupkyňou sa neskôr stala Komstroy LLC, začala rozhodcovské konanie podľa ZECH.⁴¹⁰ Rozhodcovský súd *ad hoc* zriadený na účely vyriešenia tohto sporu so sídlom v Paríži (Francúzsko) uznal svoju právomoc a uložil Moldavskej republike povinnosť zaplatiť peňažnú sumu spoločnosti Energoalians na základe ZECH. V nadväznosti na žalobu o neplatnosť tohto rozhodcovského rozhodnutia a rozsudok Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko) napadla Moldavská republika právomoc tohto rozhodcovského súdu na Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho

⁴⁰⁹ Tento rozsudok je uvedený v oddiele XIX.2 „Zmluva o energetickej charte“.

⁴¹⁰ Článok 26 ods. 1 ZECH.

konania, a to z dôvodu, že pohľadávka vyplývajúca zo zmluvy o predaji elektriny podľa nej nepredstavuje „investíciu“ v zmysle ZECH.⁴¹¹ Na tento účel vnútroštátny súd položil Súdnemu dvoru tri otázky týkajúce sa pojmu „investícia“.

Vo svojom rozsudku Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore rozhodol, že ak podnik zmluvnej strany ZECH nadobudne pohľadávku vyplývajúcu zo zmluvy o dodávke elektriny, ktorá nie je spojená s investíciou a ktorú vlastní podnik štátu, ktorý nie je zmluvnou stranou tejto medzinárodnej zmluvy, pričom dlžníkom pri tejto pohľadávke je verejný podnik inej zmluvnej strany tej istej medzinárodnej zmluvy, nepredstavuje to „investíciu“ v zmysle ZECH.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor najprv preskúmal svoju vlastnú právomoc odpovedať na položené prejudiciálne otázky, keďže viacerí účastníci konania, medzi nimi aj Komstroy, tvrdili, že právo Únie sa na predmetný spor neuplatňuje z dôvodu, že účastníci tohto sporu nemajú nič spoločné s Európskou úniou.

Súdny dvor potvrdil svoju právomoc rozhodovať v prejudiciálnom konaní o výklade ZECH, ktorá je zmiešanou dohodou, teda dohodou uzavretou Úniou a značným počtom členských štátov. Táto právomoc je odôvodnená o to viac, že položené otázky sa týkajú pojmu „investícia“ v zmysle ZECH, pričom od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy má Únia, pokiaľ ide o priame zahraničné investície, výlučnú právomoc, a pokiaľ ide o iné než priame investície, delenú právomoc.⁴¹²

Tento záver nie je spochybnený okolnosťou, že spor, ktorý je základom sporu vo veci samej, vznikol medzi investorom z tretieho štátu a iným tretím štátom. Je nepochybne pravda, že Súdny dvor v zásade nemá právomoc vykladať medzinárodnú dohodu, pokiaľ ide o jej uplatnenie v rámci sporu, na ktorý sa nevzťahuje právo Únie. Je to tak najmä v prípade, keď ide o takýto spor medzi investorom z tretieho štátu a iným tretím štátom. Únia má však záujem na tom, aby sa s cieľom zabrániť budúcim rozdielnym výkladom pojem „investícia“ v zmysle ZECH vykladal jednotne, a to bez ohľadu na podmienky, za ktorých sa má tento pojem uplatniť. O takýto prípad ide pri ustanoveniach, ktorých výklad požaduje vnútroštátny súd. Konkrétne, ak by vec patrila do pôsobnosti práva Únie, mohol by tento súd rozhodovať o výklade tých istých ustanovení ZECH, či už v rámci návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku alebo v rámci bežného súdneho sporu.

V každom prípade sa účastníci sporu vo veci samej rozhodli predložiť tento spor *ad hoc* rozhodcovskému súdu zriadenému na základe arbitrážnych pravidiel Komisie OSN pre medzinárodné obchodné právo (Uncitral)⁴¹³ a v súlade s týmito arbitrážnymi pravidlami súhlasili s tým, že sídlo rozhodcovského konania bude v Paríži, to znamená na území členského štátu, v tomto prípade na území Francúzska, v ktorom sa uplatňuje ZECH ako akt práva Únie. Na účely konania začatého na území tohto členského štátu má toto určenie miesta rozhodcovského konania za následok uplatnenie práva Únie, ktorého dodržiavanie je súd, ktorému bola vec predložená, povinný zabezpečiť v súlade s článkom 19 ZEÚ.

S cieľom odpovedať na prvú otázku vnútroštátneho súdu týkajúcu sa výkladu pojmu „investícia“ v zmysle ZECH, ktorý je nevyhnutný na overenie právomoci *ad hoc* rozhodcovského súdu, Súdny dvor najprv preskúmal, ktoré spory môžu byť predložené rozhodcovskému súdu podľa článku 26 ZECH. Viaceré členské štáty, ktoré

411| Článok 1 bod 6 a článok 26 ods. 1 ZECH.

412| Článok 207 ZFEÚ; stanovisko **1/17 (Dohoda ECG medzi EÚ a Kanadou)** z 30. apríla 2019 ([EU:C:2019:341](#)).

413| Článok 26 ods. 4 písm. b) ZECH.

sa zúčastnili na písomnej a ústnej časti konania, totiž vyzvali Súdny dvor, aby spresnil, či takýto súd môže v súlade so zásadou autonómie súdneho systému Únie rozhodnúť spor medzi subjektom z jedného členského štátu a iným členským štátom.⁴¹⁴

Súdny dvor v tejto súvislosti v prvom rade spresnil, že rozhodcovský súd rozhoduje v súlade so ZECH, ktorá je aktom práva Únie, ako aj v súlade s medzinárodným právom, takže tomuto súdu môže vzniknúť povinnosť vykladať a uplatňovať právo Únie.

V druhom rade tento rozhodcovský súd nie je súčasťou súdneho systému členského štátu, v tomto prípade Francúzska. Z toho vyplýva, že tento súd nemožno považovať za súdny orgán „jedného z členských štátov“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, a preto nie je oprávnený obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.⁴¹⁵

V treťom rade na účely zabezpečenia zlučiteľnosti so zásadou autonómie súdneho systému Únie musí rozhodcovské rozhodnutie podliehať preskúmaniu súdom členského štátu tak, aby bol zabezpečený plný súlad s právom Únie, pričom má byť zaručené, že otázky týkajúce sa tohto práva môžu byť prípadne predložené Súdnemu dvoru v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania. V prejednávanej veci sa účastníci sporu rozhodli predložiť tento spor rozhodcovskému súdu zriadenému na základe arbitrážnych pravidiel Uncitral a súhlasili s tým, že sídlo rozhodcovského konania bude v Paríži, čím sa založila uplatniteľnosť francúzskeho práva na konanie pred vnútroštátnym súdom vo veci súdneho preskúmania rozhodcovského rozhodnutia. Takéto súdne preskúmanie však môže príslušný vnútroštátny súd vykonať len v rozsahu, v akom mu to umožňuje vnútroštátne právo. Francúzske právo však stanovuje len obmedzené preskúmanie týkajúce sa okrem iného právomoci rozhodcovského súdu. Navyše predmetné rozhodcovské konanie sa odlišuje od obchodnej arbitráže, ktorá má pôvod v slobodnej vôli dotknutých zmluvných strán. Toto rozhodcovské konanie totiž vyplýva zo zmluvy, podľa ktorej sú členské štáty povinné vymedziť spory, ktoré sa môžu týkať uplatňovania alebo výkladu práva Únie.

Zo všetkých charakteristík rozhodcovského súdu vyplýva, že ak by šlo o spor týkajúci sa dvoch členských štátov, mechanizmus na riešenie takéhoto sporu by nemohol zaručiť, že o sporných otázkach bude rozhodovať súd patriaci do súdneho systému Únie, pričom len takýto súd môže zabezpečiť plnú účinnosť práva Únie.⁴¹⁶ Preto sa predmetné ustanovenie ZECH⁴¹⁷ neuplatňuje na spory medzi členským štátom a investorom z iného členského štátu vo veci investície, ktorú tento investor uskutočnil v prvom členskom štáte.

Súdny dvor ďalej spresnil pojem „investícia“ v zmysle ZECH. V tejto súvislosti rozhodol, že pohľadávka vyplývajúca zo zmluvy o dodávke elektriny predstavuje aktívum, ktoré priamo vlastní investor, pričom pojem „investor“ definovaný v ZECH a použitý okrem iného v článku 26 ods. 1 ZECH označuje, pokiaľ ide o zmluvnú stranu, akou je Ukrajina, osobitne akýkoľvek podnik, ktorý sa riadi právnymi predpismi uplatniteľnými na území tejto zmluvnej strany. Pohľadávku vyplývajúcu z jednoduchej zmluvy o predaji elektriny však nemožno považovať za priznanú na podnikanie v hospodárskej činnosti v energetickom sektore. Z toho vyplýva, že jednoduchá zmluva o dodávke elektriny, ktorá bola v danej veci vyrobená inými hospodárskymi subjektmi, je obchodnou transakciou, ktorá sama osebe nemôže predstavovať investíciu. Tento výklad zodpovedá jasnému rozlišovaniu ZECH medzi obchodom a investíciami.

414| Článok 26 ZECH.

415| Rozsudok zo 6. marca 2018, *Achmea* (C-284/16, [EU:C:2018:158](#), body 43 až 49).

416| Rozsudok zo 6. marca 2018, *Achmea* (C-284/16, [EU:C:2018:158](#), bod 56).

417| Článok 26 ods. 2 písm. c) ZECH.

V tomto oddiele treba spomenúť aj rozsudok *Stichting Cartel Compensation a Equilib Netherlands* (C-819/19, [EU:C:2021:904](#)), vyhlásený 11. novembra 2021⁴¹⁸, v ktorom Súdny dvor rozhodol o výklade článku 53 Dohody o Európskom hospodárskom priestore⁴¹⁹ a článku 8 Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o leteckej doprave⁴²⁰, ktoré zakazujú kartelové dohody a obchodné praktiky obmedzujúce hospodársku súťaž. Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, podpísaný v Aarhuse 25. júna 1998⁴²¹, bol tiež predmetom výkladu Súdneho dvora v rozsudku *Land Baden-Württemberg (Interná korešpondencia)* (C-619/19, [EU:C:2021:35](#)) vyhlásenom 20. januára 2021 a v rozsudku *Friends of the Irish Environment* (C-470/19, [EU:C:2021:271](#)) vyhlásenom 15. apríla 2021.⁴²²

3. Dohoda o partnerstve medzi EÚ a Arménskom

Rozsudok z 2. septembra 2021 (veľká komora), Komisia/Rada (Dohoda s Arménskom) (C-180/20, [EU:C:2021:658](#))

Dohoda o komplexnom a posilnenom partnerstve medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Arménskou republikou na druhej strane (ďalej len „Dohoda o partnerstve s Arménskom“) bola podpísaná 24. novembra 2017⁴²³. Táto dohoda stanovuje zriadenie Rady pre partnerstvo a Výboru pre partnerstvo, ako aj možnosť zriadiť podvýbory a iné orgány. Stanovuje tiež, že Rada pre partnerstvo prijme svoj rokovací poriadok a určí v ňom úlohy Výboru pre partnerstvo, ako aj spôsob jeho práce.

Európska komisia a Vysoká predstaviteľka Európskej únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku spoločne v súlade s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ prijali 29. novembra 2018 návrh rozhodnutia Rady Európskej únie o pozícii, ktorá sa má v mene Únie zaujať v Rade pre partnerstvo, pokiaľ ide o prijatie rozhodnutí týkajúcich sa rokovacieho poriadku tejto Rady pre partnerstvo, ako aj Výboru pre partnerstvo, podvýborov a akýchkoľvek ďalších špecializovaných orgánov. Komisia vo svojom upravenom návrhu z 19. júla 2019 odstránila odkaz na článok 37 ZEÚ, ktorý sa týka prijímania dohôd v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej (SBZP) ako hmotnoprávny základ. Rada uvedený návrh rozhodnutia rozdelila do dvoch samostatných rozhodnutí. Následne prijala rozhodnutie 2020/245, ktorým sa má zabezpečiť uplatňovanie Dohody o partnerstve s výnimkou jej hlavy II, pričom použila hmotnoprávny základ tvorený článkami 91, 207 a 209 ZFEÚ v oblastiach

418| Tento rozsudok je uvedený v oddiele XII.1 „Kartely (článok 101 ZFEÚ)“.

419| Dohoda o Európskom hospodárskom priestore (Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3; Mim. vyd. 11/052, s. 3).

420| Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o leteckej doprave, podpísaná 21. júna 1999 v Luxemburgu, schválená v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady a Komisie 2002/309/ES, Euratom o dohode o vedeckej a technologickej spolupráci zo 4. apríla 2002 o uzavretí siedmich dohôd so Švajčiarskou konfederáciou (Ú. v. ES L 114, 2002, s. 1; Mim. vyd. 11/041, s. 89).

421| Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, podpísaný v Aarhuse 25. júna 1998 a schválený v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005 (Ú. v. EÚ L 124, 2005, s. 1).

422| Tieto rozsudky sú uvedené v oddiele XVII.3 „Prístup k informáciám o životnom prostredí“.

423| Rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/104 o podpise v mene Únie a predbežnom vykonávaní Dohody o komplexnom a posilnenom partnerstve medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Arménskou republikou na strane druhej (Ú. v. EÚ L 23, 2018, s. 1).

dopravy, obchodu a rozvojovej spolupráce. Prijala tiež rozhodnutie 2020/246, ktorým sa má zabezpečiť uplatňovanie hlavy II tejto dohody, týkajúce sa spolupráce v oblasti SBZP a založené na hmotnoprávnom základe, ktorý predstavuje výlučne článok 37 ZEÚ. Zatiaľ čo rozhodnutie 2020/245 bolo prijaté kvalifikovanou väčšinou, rozhodnutie 2020/246 bolo prijaté jednomyseľne. Komisia na Súdnom dvore napadla rozdelenie aktu Rady na dve rozhodnutia, ako aj voľbu článku 37 ZEÚ ako právneho základu rozhodnutia 2020/246 a z toho vyplývajúce pravidlo hlasovania, a v dôsledku toho požiadala o zrušenie oboch rozhodnutí Rady.

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore zrušil rozhodnutia Rady 2020/245 a 2020/246. Rozhodol, že hoci má Dohoda o partnerstve určité prepojenie so SZBP, jednotlivé aspekty a vyhlásenia o jej cieľoch, ktoré táto dohoda obsahuje a ktoré možno priradiť k SZBP, nepostačujú na to, aby mohlo ísť o samostatnú zložku tejto dohody umožňujúcu rozdeliť akt Rady na dve rôzne rozhodnutia a založiť rozhodnutie 2020/246 na článku 37 ZEÚ ako na hmotnoprávnom základe a článku 218 ods. 8 druhom pododseku ZFEÚ ako procesnoprávnom základe. Súdny dvor tiež rozhodol, že za týchto okolností nič neodôvodňuje rozdelenie aktu o pozíciu, ktorá sa má v mene Únie zaujať v Rade pre partnerstvo zriadenej Dohodou o partnerstve s Arménskom, na dve rozhodnutia.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor na úvod pripomenul, že podľa článku 218 ods. 8 ZFEÚ sa Rada vo všeobecnosti uznáva kvalifikovanou väčšinou, pričom jednomyseľne rozhoduje iba v prípadoch uvedených v druhom pododseku tohto ustanovenia. Za týchto podmienok musí byť uplatniteľné pravidlo hlasovania v každom jednotlivom prípade určené podľa toho, či spadá alebo nespadá pod prípady uvedené v článku 218 ods. 8 druhom pododseku ZFEÚ, pričom voľba hmotnoprávneho základu predmetného rozhodnutia musí byť založená na objektívnych prvkoch, ktoré môžu byť predmetom súdneho preskúmania, medzi ktoré patria cieľ a obsah tohto aktu.

Súdny dvor v tejto súvislosti konštatoval, že ak preskúmanie aktu Únie preukáže, že tento akt sleduje dvojaký cieľ alebo obsahuje dve zložky, pričom jeden z týchto cieľov alebo jednu z týchto zložiek možno označiť za hlavný cieľ alebo hlavnú zložku, zatiaľ čo druhý cieľ alebo druhá zložka má doplňujúcu povahu, musí byť akt založený na jedinom právnom základe, a to na takom, ktorý si vyžaduje hlavný alebo prevažujúci cieľ alebo zložka. V prejednávanej veci Súdny dvor poznamenal, že hoci sa napadnuté rozhodnutia formálne týkajú rôznych hláv Dohody o partnerstve, oblast, do ktorej patria, a aj hmotnoprávny základ predmetnej vonkajšej činnosti Únie je potrebné posúdiť vzhľadom na túto dohodu ako celok, keďže tieto rozhodnutia sa vo všeobecnosti týkajú fungovania medzinárodných orgánov zriadených na základe Dohody o partnerstve s Arménskom. Prijatie dvoch rôznych rozhodnutí Rady založených na odlišných právnych základoch, ktorých cieľom je stanoviť jednotnú pozíciu, ktorá sa má prijať v mene Únie k fungovaniu orgánov zriadených touto dohodou, možno okrem toho odôvodniť len vtedy, ak dohoda posudzovaná ako celok obsahuje samostatné zložky zodpovedajúce rôznym právnym základom, ktoré boli použité na prijatie uvedených rozhodnutí.

Súdny dvor ďalej zdôraznil, že posúdenie dohody ako dohody o rozvojovej spolupráci sa musí uskutočniť na základe posúdenia jej základného účelu, a nie na základe jej jednotlivých ustanovení. Hoci sa niektoré ustanovenia hlavy II Dohody o partnerstve s Arménskom týkajú oblastí, ktoré môžu spadať do SZBP, a opätovne potvrdzujú vôľu zmluvných strán vzájomne spolupracovať v tejto oblasti, týchto ustanovení je v dohode veľmi málo, pričom v podstate sa obmedzujú na vyhlásenia rámcovej povahy, ktoré len opisujú existujúce vzájomné vzťahy medzi zmluvnými stranami a ich spoločné zámery do budúcnosti.

Súdny dvor tiež konštatoval, že pokiaľ ide o ciele tejto dohody, jej účelom je predovšetkým vytvoriť rámec spolupráce s Arménskom v oblasti dopravy, obchodu a rozvoja. V tejto súvislosti uviedol, že požiadavka, aby sa dohoda o rozvojovej spolupráci zakladala aj na inom ustanovení, ako je ustanovenie týkajúce sa tejto politiky, zakaždým, keď sa táto dohoda týka niektorej konkrétnej záležitosti, by v praxi spôsobila, že právomoc a postup stanovené v článku 208 ZFEÚ by stratili svoj zmysel. Hoci v prejednávanej veci možno niektoré špecifické ciele týkajúce sa posilnenia politického dialógu priradiť k SBZP, výpočet týchto špecifických cieľov

nie je sprevádzaný žiadnym akčným programom ani konkrétnymi podmienkami spolupráce, ktoré by mohli preukázať, že SZBP predstavuje odlišnú zložku tej istej dohody stojacu samostatne od aspektov súvisiacich s obchodom a rozvojovou spoluprácou.

Napokon, hoci pri stanovení právneho základu aktu môže byť zohľadnený aj kontext, do ktorého uvedený akt patrí, akým je v prejednávanej veci konflikt v Náhornom Karabachu, Súdny dvor konštatoval, že Dohoda o partnerstve s Arménskom nepredpokladá žiadne konkrétne alebo špecifické opatrenie na účely riešenia tejto situácie, ktorá sa týka medzinárodnej bezpečnosti.

Vzhľadom na uvedené Súdny dvor zrušil rozhodnutie 2020/246, keďže toto rozhodnutie bolo nesprávne založené na hmotnoprávnom základe predstavovanom článkom 37 ZEÚ. Pokiaľ ide o rozhodnutie 2020/245, Súdny dvor ho rovnako zrušil. Z jeho odôvodnenia 10 a článku 1 totiž vyplýva, že toto rozhodnutie sa netýka pozície, ktorá sa má prijať v mene Únie v rámci Rady pre partnerstvo vytvorenej Dohodou o partnerstve s Arménskom v rozsahu, v akom sa táto pozícia týka uplatňovania hlavy II tejto dohody. Ustanovenia, ktoré obsahuje táto hlava, pritom nepredstavujú samostatnú zložku uvedenej dohody, ktorá by Rade ukladala povinnosť založiť svoj postup na účely stanovenia tej istej pozície okrem iného na článku 37 ZEÚ a na článku 218 ods. 8 druhom pododseku ZFEÚ. Preto nič neodôvodňuje, aby Rada vylúčila z predmetu rozhodnutia 2020/245 predmetnú pozíciu v rozsahu, v akom sa týka uplatňovania hlavy II tej istej dohody, a prijala odlišné rozhodnutie na základe článku 218 ods. 9 ZFEÚ, ktorého cieľom je stanoviť uvedenú pozíciu v rozsahu, v akom sa týka toho istého uplatňovania.

Súdny dvor však vzhľadom na ciele právnej istoty rozhodol o zachovaní účinkov zrušených rozhodnutí až do prijatia nového rozhodnutia Radou v súlade s rozsudkom.

4. Istanbulský dohovor o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu

Stanovisko 1/19 (Istanbulský dohovor) zo 6. októbra 2021 (veľká komora)

Istanbulský dohovor o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu⁴²⁴ čiastočne patrí do právomocí Únie a čiastočne do právomocí členských štátov. Má sa teda stať zmiešanou dohodou uzavretou ako takou Úniou a členskými štátmi. Návrh rozhodnutia o podpise tohto dohovoru v mene Únie, ktorý prijala Komisia, uvádzal ako hmotnoprávny základ článok 82 ods. 2 a článok 84 ZFEÚ. Vzhľadom na to, že tento návrh nezískal dostatočnú podporu v Rade Európskej únie, rozhodlo sa, že sa podpis dohovoru obmedzí na oblasti, ktoré patria do výlučnej právomoci Únie, ako ju určila Rada. Táto inštitúcia teda nahradila vyššie uvedený hmotnoprávny základ článkom 78 ods. 2, článkom 82 ods. 2 a článkom 83 ods. 1 ZFEÚ. Na účely zohľadnenia osobitnej situácie Írska podľa protokolu č. 21⁴²⁵ bolo okrem toho rozhodnutie o podpise rozdelené na dve samostatné rozhodnutia.

424 | Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu, prijatý 7. apríla 2011 (ďalej len „Istanbulský dohovor“).

425 | Protokol (č. 21) o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a Zmluve o FEÚ (ďalej len „protokol č. 21“).

Tieto dve rozhodnutia sa týkajú podpisu Istanbulskeho dohovoru, pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa justičnej spolupráce v trestných veciach⁴²⁶, ako aj azylu a zákazu vyhostenia alebo vrátenia (non-refoulement)⁴²⁷. Istanbulský dohovor bol podpísaný v mene Únie v súlade s týmito rozhodnutiami 13. júna 2017. Do dnešného dňa však nebolo prijaté žiadne rozhodnutie o uzavretí tohto dohovoru Úniou, lebo Rada zrejme podmieňuje prijatie takéhoto rozhodnutia predchádzajúcou „spoločnou dohodou“ všetkých členských štátov, že budú viazané týmto dohovorom v oblastiach patriacich do ich právomocí.

Dňa 9. júla 2019 podal Európsky parlament Súdnemu dvoru žiadosť o stanovisko na základe článku 218 ods. 11 ZFEÚ k uzavretiu Istanbulskeho dohovoru Úniou. Svojou prvou otázkou sa Parlament na jednej strane pýtal, aké sú vhodné právne základy aktu Rady o uzavretí tohto dohovoru, a na druhej strane, či je potrebné alebo možné rozdeliť akt o podpise, ako aj akt o uzavretí dohovoru na dve rôzne rozhodnutia. Svojou druhou otázkou sa Parlament pýtal, či Zmluvy umožňujú alebo vyžadujú, aby Rada pred uzavretím Istanbulskeho dohovoru v mene Únie vyčkala na „spoločnú dohodu“ členských štátov, že budú týmto dohovorom viazané v oblastiach patriacich do ich právomocí.

Vo svojom stanovisku odpovedal Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore na otázky Parlamentu takto.

Po prvé pod podmienkou, že vždy budú v celom rozsahu dodržané požiadavky stanovené v článku 218 ods. 2, 6 a 8 ZFEÚ, Zmluvy nezakazujú Rade konajúcej v súlade s jej rokovacím poriadkom pred prijatím rozhodnutia o uzavretí Istanbulskeho dohovoru Úniou vyčkať na „spoločnú dohodu“ členských štátov. Zakazujú jej však pridať ďalšiu fázu k postupu uzavretia stanovenému v tomto článku tým, že prijatie rozhodnutia o uzavretí podmieni predchádzajúcim konštatovaním takejto „spoločnej dohody“.

Po druhé vhodný hmotnoprávny základ na prijatie aktu Rady o uzavretí časti Istanbulskeho dohovoru Úniou, ktorá je predmetom zamýšľanej dohody, sa skladá z článku 78 ods. 2, článku 82 ods. 2, ako aj z článkov 84 a 336 ZFEÚ.

Po tretie protokoly č. 21 a č. 22⁴²⁸ odôvodňujú rozdelenie aktu o uzavretí na dve rôzne rozhodnutia len v rozsahu, v akom je účelom takého rozdelenia zohľadnenie okolnosti, že Írsko alebo Dánske kráľovstvo sa nezúčastňujú na opatreniach prijatých na základe uzavretia zamýšľanej dohody a patriacich do pôsobnosti týchto protokolov, plánovaných ako celok.

Posúdenie Súdnym dvorom

- O prípustnosti žiadosti o stanovisko

Účelom konania o stanovisku je predchádzať komplikáciám, ktoré by vyplývali zo súdnych sporov v súvislosti so súladom medzinárodných dohôd, ktorými je Únia viazaná, so Zmluvami. Súdny dvor najmä vzhľadom na tento účel konštatoval, že žiadosť o stanovisko je s výnimkou druhej časti prvej otázky prípustná v rozsahu,

426 | Rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/865 z 11. mája 2017 o podpise Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácomu násilliu a o boji proti nemu, pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa justičnej spolupráce v trestných veciach, v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L 131, 2017, s. 11).

427 | Rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/866 z 11. mája 2017 o podpise Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácomu násilliu a o boji proti nemu, pokiaľ ide o azyl a zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia (zásada non-refoulement), v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L 131, 2017, s. 13).

428 | Protokol (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a Zmluve o FEÚ (ďalej len „protokol č. 22“).

v akom sa týka rozdelenia aktu o podpise na dve rozhodnutia. Istanbulský dohovor bol totiž Úniou podpísaný viac ako dva roky pred podaním žiadosti o stanovisko, takže cieľ prevencie sledovaný článkom 218 ods. 11 ZFEÚ už nie je možné dosiahnuť. Parlament okrem toho mohol napadnúť rozhodnutia o podpise žalobou o neplatnosť.

- O praxi „spoločnej dohody“

Pokiaľ ide o prax spočívajúcu v čakaní na „spoločnú dohodu“ členských štátov, že budú viazané zmiešanou dohodou, Súdny dvor v prvom rade uviedol, že Zmluvy zakazujú Rade podmieniť začatie postupu uzatvárania dohovoru predchádzajúcim konštatovaním takejto „spoločnej dohody“. Ak by totiž táto prax mala takýto rozsah, zavádzala by hybridný rozhodovací postup, keďže by už samotná možnosť Únie uzavrieť zmiešanú dohodu úplne závisela od vôle každého z členských štátov byť viazaný takouto dohodou v oblastiach patriacich do ich právomocí. Takýto hybridný rozhodovací postup je pritom nezlučiteľný s článkom 218 ods. 2, 6 a 8 ZFEÚ, ktorý považuje uzavretie medzinárodnej dohody za akt Rady prijímaný kvalifikovanou väčšinou.

To znamená, že v medziach postupu upraveného v týchto ustanoveniach patrí tak rozhodnutie vyhovieť alebo nevyhovieť návrhu uzavrieť medzinárodnú dohodu, prípadne v akom rozsahu, ako aj voľba vhodného okamihu na prijatie takéhoto rozhodnutia, do politickej voľnej úvahy Rady. Rade tak nič nebráni v tom, aby diskusie, ktoré v jej rámci prebiehajú, predlžovala s cieľom dosiahnuť užšiu spoluprácu medzi členskými štátmi a inštitúciami Únie v rámci procesu uzavretia, čo môže znamenať vyčkat' na „spoločnú dohodu“ členských štátov.

Táto miera politickej voľnej úvahy sa však v zásade vykonáva kvalifikovanou väčšinou, takže takáto väčšina v Rade môže kedykoľvek a v súlade s pravidlami stanovenými v jej rokovacom poriadku nariadiť ukončenie diskusií a prijatie rozhodnutia, ktorým sa medzinárodná dohoda uzatvára.

- O vhodných právnych základoch na uzavretie Istanbulskeho dohovoru

V rámci otázky týkajúcej sa právnych základov musí Súdny dvor najprv definovať predmet a rozsah svojho preskúmania. Vzhľadom na to, že v tejto súvislosti musí Rada prijať rozhodnutie o uzavretí Istanbulskeho dohovoru kvalifikovanou väčšinou po udelení súhlasu Parlamentom, prináleží týmto inštitúciám, aby v medziach položenej otázky spresnili rozsah „zamýšľanej dohody“ v zmysle článku 218 ods. 11 ZFEÚ. Súdny dvor preto pristúpil k preskúmaniu Istanbulskeho dohovoru len z hľadiska tých jeho častí, ktoré majú byť podľa znenia tejto otázky a podľa obsahu rozhodnutí o podpise predmetom aktu o uzavretí. S prihliadnutím na tieto skutočnosti Súdny dvor vychádzal z toho, že tento akt sa bude týkať ustanovení Istanbulskeho dohovoru, ktoré súvisia s justičnou spoluprácou v trestných veciach, s azylom a zákazom vyhostenia alebo vrátenia (non-refoulement), ako aj s povinnosťami inštitúcií a verejnej správy Únie v rozsahu, v akom tieto ustanovenia patria do právomoci Únie.

Pokiaľ ide v prvom rade o justičnú spoluprácu v trestných veciach, Súdny dvor s prihliadnutím na počet a rozsah ustanovení Istanbulskeho dohovoru, ktoré patria do právomoci Únie uvedenej v článku 82 ods. 2 ZFEÚ⁴²⁹ a v článku 84 ZFEÚ⁴³⁰, rozhodol, že tieto články by mali byť uvedené medzi právnymi základmi aktu o uzavretí. Naproti tomu povinnosti, ktoré z dohovoru vyplývajú v oblasti patriacej pod článok 83 ods. 1 ZFEÚ⁴³¹, majú pre Úniu mimoriadne obmedzený rozsah, takže akt o uzavretí nemôže byť založený na tomto ustanovení.

429 | Podľa tohto ustanovenia môže Únia stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa najmä prípustnosti dôkazov medzi členskými štátmi, práv jednotlivcov v trestnom konaní a práv obetí trestných činov.

430 | Toto ustanovenie priznáva Únii právomoc zaviesť opatrenia na presadzovanie a podporu činnosti členských štátov v oblasti predchádzania trestnej činnosti.

431 | Podľa tohto ustanovenia má Únia právomoc stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií najmä v oblasti obchodovania s ľuďmi a sexuálneho zneužívania žien a detí.

Pokiaľ ide v druhom rade o azyl a zákaz vyhostenia alebo vrátenia (non-refoulement), hoci Istanbulský dohovor obsahuje len tri články týkajúce sa týchto oblastí, tieto články tvoria osobitnú kapitolu, ktorú nemožno považovať za doplnkovú alebo s mimoriadne obmedzeným rozsahom, takže článok 78 ods. 2 ZFEÚ⁴³² by mal byť súčasťou hmotnoprávneho základu aktu o uzavretí.

Pokiaľ ide v treťom rade o jej verejnú správu, Únia by mala zabezpečiť, aby boli v celom rozsahu splnené povinnosti uložené dohovorom spadajúce pod článok 336 ZFEÚ,⁴³³ a toto ustanovenie by preto malo byť uvedené medzi právnymi základmi.

- O rozdelení aktu o uzavretí Istanbulského dohovoru na dve rôzne rozhodnutia

Otázka týkajúca sa rozdelenia aktu o uzavretí na dve rozhodnutia súvisí s uplatniteľnosťou protokolu č. 21, pokiaľ ide o Írsko, a to v dôsledku toho, že ako právne základy na uzavretie zamýšľanej dohody boli identifikované ustanovenia patriace do tretej časti hlavy V Zmluvy o FEÚ. Írsko sa v zásade nepodieľa na prijímaní opatrení Rady patriacich do tejto časti, pokiaľ neoznami svoje želanie podieľať sa na nich. Írsko sa na základe tohto protokolu nemalo v úmysle zúčastniť na uzavretí časti Istanbulského dohovoru týkajúcej sa azylu a zákazu vyhostenia alebo vrátenia (non-refoulement) Úniou, pričom sa zároveň zúčastnilo na uzavretí ostatných častí.

Selektívna účasť na tom istom opatrení upravenom v protokole č. 21 je pritom vylúčená. Rovnako nie je dovolené rozdeliť akt o uzavretí zamýšľanej dohody na dve rozhodnutia s cieľom umožniť Írsku zúčastniť sa na prijatí jedného, ale nie druhého z dvoch rozhodnutí, hoci by sa každé z rozhodnutí o uzavretí týkalo opatrení patriacich do tretej časti hlavy V Zmluvy o FEÚ.

Ak sa však preukáže, že na akt o uzavretí medzinárodnej dohody sú uplatniteľné rôzne právne základy, môže existovať objektívna potreba rozdeliť tento akt na viacero rozhodnutí. Môže to tak byť predovšetkým v prípade, ak účelom takého rozdelenia je zohľadnenie okolností, že Írsko alebo Dánske kráľovstvo sa nepodieľajú na opatreniach plánovaných v rámci uzavretia medzinárodnej dohody, ktoré patria do pôsobnosti protokolu č. 21 a protokolu č. 22, zatiaľ čo iné opatrenia plánované v rámci tohto uzavretia do tejto pôsobnosti nepatria. V prejednávanej veci vzhľadom na to, že medzi zložkami hmotnoprávneho základu aktu o uzavretí zamýšľanej dohody sa nachádza článok 336 ZFEÚ, ktorý nepatrí do pôsobnosti protokolov č. 21 a č. 22, možno konštatovať objektívnu potrebu rozdeliť akt o uzavretí Istanbulského dohovoru.

432 | Toto ustanovenie sa týka právomocí Únie v oblasti azylu, doplnkovej ochrany a dočasnej ochrany.

433 | Týkajúci sa Služobného poriadku úradníkov Únie a Podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov Únie.

XX. Spoločná obchodná politika

Rozsudok z 21. decembra 2021 (veľká komora), Bank Melli Iran (C-124/20, [EU:C:2021:1035](#))

Bank Melli Iran (ďalej len „BMI“) je iránska banka, ktorú vlastní iránsky štát a má pobočku v Nemecku. Táto banka uzavrela so spoločnosťou Telekom, ktorá je dcérskou spoločnosťou Deutsche Telekom AG so sídlom v Nemecku a ktorej približne polovica obratu pochádza z jej činnosti v Spojených štátoch, viacero zmlúv na poskytovanie telekomunikačných služieb, ktoré jej umožňujú vykonávať jej obchodnú činnosť. V roku 2018 Spojené štáty odstúpili od jadrovej dohody s Iránom, podpísanej v roku 2015, ktorej cieľom bola kontrola iránskeho jadrového programu a zrušenie hospodárskych sankcií voči Iránu. V dôsledku tohto odstúpenia Spojené štáty opätovne uložili na základe Iran Freedom and Counter-Proliferation Act of 2012 (zákon z roku 2012 o slobode a boji proti proliferácii v Iráne) sankcie voči Iránu, ako aj osobám uvedeným v zozname 2012⁴³⁴, vrátane banky BMI. Od tohto dátumu majú všetky osoby opäť zakázané udržiavať obchodné vzťahy mimo územia Spojených štátov s osobami uvedenými v tomto zozname.

V nadväznosti na toto rozhodnutie Únia prijala delegované nariadenie 2018/1100⁴³⁵, ktorým sa mení príloha nariadenia č. 2271/96⁴³⁶ v tom zmysle, že sa v nej uvádza zákon z roku 2012 o slobode a boji proti proliferácii v Iráne. Toto nariadenie predovšetkým zakazuje dotknutým osobám vyhovieť zákonom uvedeným v prílohe, alebo právnym predpisom z nich vyplývajúcim (článok 5 prvý odsek), ak teda na to nebolo dané oprávnenie formou výnimky, ktoré môže poskytnúť Európska komisia v prípade, že nedodržanie týchto cudzích právnych predpisov by mohlo vážne poškodiť záujmy osôb, na ktoré sa nariadenie vzťahuje, alebo záujmy Únie (článok 5 druhý odsek).

Keďže nemecké právo stanovuje, že „právny úkon, ktorý porušuje zákonom stanovený zákaz, je neplatný, pokiaľ zo zákona nevyplýva inak“⁴³⁷, a keďže Telekom vypovedala od roku 2018 všetky zmluvy, ktoré ju spájali s bankou BMI, pred ich skončením, bez výslovného odôvodnenia a bez oprávnenia Komisie, BMI vypovedanie uvedených zmlúv napadla na nemeckých súdoch. V prvostupňovom konaní bola spoločnosti Telekom uložená povinnosť plniť predmetné zmluvy až do uplynutia riadnych výpovedných lehôt. Riadne vypovedanie uvedených zmlúv bolo však považované za vypovedanie, ktoré bolo v súlade s článkom 5 nariadenia. Za týchto okolností BMI podala odvolanie na Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajský súd Hamburg, Nemecko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, pričom sa pýta na výklad článku 5

434| Specially Designated Nationals and Blocked Persons List (zoznam osobitne určených štátnych príslušníkov a blokovaných osôb, ďalej len „zoznam SDN“).

435| Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2018/1100 zo 6. júna 2018, ktorým sa mení príloha k nariadeniu Rady (ES) č. 2271/96 o ochrane pred účinkami uplatňovania právnych predpisov prijatých treťou krajinou mimo jej územia a pred účinkami opatrení na nich založených alebo z nich vyplývajúcich (Ú. v. EÚ L 199 I, 2018, s. 1).

436| Nariadenie Rady (ES) č. 2271/96 z 22. novembra 1996 o ochrane pred účinkami uplatňovania právnych predpisov prijatých treťou krajinou mimo jej územia a pred účinkami opatrení na nich založených alebo z nich vyplývajúcich (Ú. v. ES L 309, 1996, s. 1; Mim. vyd. 10/001, s. 75), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 37/2014 z 15. januára 2014, ktorým sa menia určité nariadenia, ktoré sa vzťahujú na spoločnú obchodnú politiku, pokiaľ ide o postupy prijímania určitých opatrení (Ú. v. EÚ L 18, 2014, s. 1), ako aj delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2018/1100 zo 6. júna 2018, ktorým sa mení príloha k nariadeniu (ES) č. 2271/96 (Ú. v. EÚ L 199 I, 2018, s. 1).

437| § 134 Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník).

prvého odseku nariadenia najmä vzhľadom na články 16 a 52 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a na mechanizmus udeľovania oprávnení stanovený v článku 5 druhom odseku toho istého nariadenia.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor zasadaajúci vo veľkej komore konštatoval, že článok 5 prvý odsek nariadenia je formulovaný široko, na základe čoho po prvé rozhodol, že zákaz dodržiavať požiadavky alebo zákazy stanovené niektorými zákonmi prijatými treťou krajinou v rozpore s medzinárodným právom platí aj vtedy, ak správny alebo súdny orgán nepredložil požiadavku alebo nevydal osobitný pokyn, ktorého cieľom by bolo zabezpečiť dodržiavanie uvedených zákonov. Podľa Súdneho dvora je tento výklad potvrdený cieľmi nariadenia, ktoré spočívajú najmä v chránení zavedeného právneho poriadku a záujmov Únie vo všeobecnosti s cieľom dosiahnuť v čo najširšej možnej miere cieľ voľného pohybu kapitálu medzi členskými štátmi a tretími krajinami, ako aj chrániť záujmy dotknutých osôb. Súdny dvor totiž konštatoval, že vzhľadom na hrozbu právnych následkov, ktoré takýto zákon ukladá osobám, na ktoré sa v zásade uplatňujú takéto požiadavky alebo zákazy, nariadenie by nedokázalo zabrániť ich účinkom, ak by bol zákaz stanovený v článku 5 prvom odseku podmienený prijatím pokynov zo strany cudzieho správneho alebo súdneho orgánu.

Po druhé Súdny dvor uviedol, že zákaz stanovený v článku 5 prvom odseku nariadenia je formulovaný jasne, presne a bezpodmienečne, takže sa ho možno dovoľávať v občianskom súdnom konaní, o aké ide v konaní vo veci samej. Ďalej potvrdil, že osoba, na ktorú sa vzťahuje nariadenie a ktorá nemá Komisiou udelené oprávnenie, môže s ohľadom na prvý odsek daného článku 5 vypovedať zmluvy, ktoré ju viažu s osobou uvedenou v zozname SDN, bez toho, aby takéto vypovedanie odôvodnila. V rámci občianskoprávneho konania týkajúceho sa údajného porušenia zákazu stanoveného nariadením však osobe, ktorej je uvedený zákaz určený, prináleží z právneho hľadiska dostatočne preukázať, že cieľom jej konania, v tomto prípade vypovedania všetkých zmlúv, nebolo vyhovieť americkým právnym predpisom uvedeným v nariadení, pokiaľ sa na prvý pohľad zdá, že to tak bolo.

V prejednávanej veci Súdny dvor poznamenal, že nemecké právo umožňuje účastníkovi konania, ktorý tvrdí, že právny úkon je neplatný z dôvodu porušenia právneho zákazu, akým je zákaz stanovený v článku 5 prvom odseku nariadenia, dovoľávať sa tejto neplatnosti na súde. Konštatoval však, že v tomto prípade dôkazné bremeno podľa nemeckého práva v plnom rozsahu znáša osoba, ktorá sa dovoľáva takéhoto porušenia, hoci predmetné dôkazy jej vo všeobecnosti nie sú prístupné, čo súdu, ktorému bola vec predložená, sťažuje konštatovanie tohto porušenia a môže tak ohroziť účinnosť tohto ustanovenia.

Po tretie a napokon Súdny dvor rozhodol, že články 5 a 9⁴³⁸ nariadenia v spojení s článkami 16 a 52 Charty nebránia tomu, aby vypovedanie zmlúv bolo zrušené, pokiaľ toto zrušenie nebude mať neprimerané účinky, najmä z hospodárskeho hľadiska, pre dotknutú osobu. Ak v prejednávanej veci nebolo vydané oprávnenie v zmysle článku 5 druhého odseku nariadenia, predmetná výpoveď je z pohľadu nemeckého práva neplatná, ak sa ukáže byť v rozpore s článkom 5 prvým odsekom nariadenia. Keďže však takéto zrušenie môže viesť k obmedzeniu slobody podnikania, môže prichádzať do úvahy len pri dodržaní podmienok stanovených v článku 52 ods. 1 Charty.

V tejto súvislosti, pokiaľ ide najmä o podmienku týkajúcu sa rešpektovania základného obsahu slobody podnikania zaručenú článkom 16 Charty, Súdny dvor konštatoval, že zrušenie vypovedania zmlúv uzavretých medzi bankou BMI a spoločnosťou Telekom by nemalo za následok zbavenie spoločnosti Telekom možnosti

438 | Článok 9 stanovuje, že „každý členský štát stanoví sankcie, ktoré sa majú uložiť v prípade porušenia akýchkoľvek príslušných ustanovení tohto nariadenia. Takéto sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce“.

uplatňovať svoje záujmy vo všeobecnosti v rámci zmluvného vzťahu, ale skôr obmedzenie tejto možnosti. Okrem toho obmedzenie slobody podnikania vyplývajúce z prípadného zrušenia vypovedania zmluvy, ktoré bolo v rozpore so zákazom stanoveným v článku 5 prvom odseku nariadenia, sa v zásade javí ako nevyhnutné na zabránenie účinkom dotknutej cudzej právnej úpravy, čím sa chráni stanovený právny poriadok a vo všeobecnosti záujmy Únie.

Súdny dvor teda navrhol vnútroštátnemu súdu, aby v rámci preskúmania proporcionality obmedzenia slobody podnikania spoločnosti Telekom našiel rovnováhu medzi jednak sledovaním cieľov nariadenia, ktorému zodpovedá zrušenie daného vypovedania zmlúv, keďže týmto vypovedaním došlo k porušeniu zákazu stanoveného v článku 5 prvom odseku tohto nariadenia, a jednak pravdepodobnosťou, že táto spoločnosť bude vystavená hospodárskym stratám, ako aj ich rozsahu, a to v prípade, ak neskončí svoje obchodné vzťahy s bankou BMI. Rovnako okolnosť, že Telekom nepodala – čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu – Komisii žiadosť o udelenie výnimky zo zákazu stanoveného v článku 5 prvom odseku nariadenia, je podľa Súdneho dvora tiež relevantná v rámci tohto preskúmania proporcionality.

XXI. Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

Rozsudok z 23. novembra 2021 (veľká komora), Rada/Hamas (C-833/19 P, [EU:C:2021:950](#))

Rozsudkom zo 4. septembra 2019, Hamas/Rada⁴³⁹, Všeobecný súd v rámci žaloby o neplatnosť podanej na základe článku 263 ZFEÚ zrušil štyri akty Rady Európskej únie prijaté v roku 2018⁴⁴⁰, ktorými Rada ponechala Hamas na zozname pripojenom ku spoločnej pozícii 2001/931/SZBP. Hamas bol zapísaný ako organizácia zapojená do teroristických činov a z tohto dôvodu bol predmetom opatrení spočívajúcich v zmrazení finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov. Všeobecný súd zamietol sedem z ôsmich žalobných dôvodov, ktoré Hamas uviedol na účely spochybnenia svojho zápisu, a zrušil napadnuté akty v rozsahu, v akom sa týkali tejto organizácie z dôvodu chýbajúceho overenia zo strany Rady prostredníctvom podpisu odôvodnení týkajúcich sa týchto aktov, pričom tieto odôvodnenia boli uvedené v odlišných dokumentoch. Všeobecný súd v tejto súvislosti odkázal na požiadavku podpisu stanovenú v článku 297 ods. 2 prvom pododseku ZFEÚ, ako aj v článku 15 rokovacieho poriadku Rady.⁴⁴¹

Veľká komora Súdneho dvora zrušila rozsudok Všeobecného súdu zo 4. septembra 2019. Rozhodla, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že odôvodnenia týkajúce sa ponechania Hamasu na zoznamoch pripojených k napadnutým aktom mali byť z rovnakého dôvodu ako tieto akty, ktoré obsahujú všeobecné odôvodnenie, podpísané predsedom a generálnym tajomníkom Rady. Okrem toho tieto odôvodnenia Rada prijala súčasne s uvedenými aktmi, ku ktorým boli neoddeliteľne pripojené, a ich autentickosť nebola platne spochybnená.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že z rozsudku *Komisija/BASF*⁴⁴², o ktorý sa Všeobecný súd opieral v napadnutom rozsudku, vyplýva, že vlastnoručný podpis aktu, najmä predsedu inštitúcie, ktorá ho prijala, predstavuje prostriedok jeho overenia, ktorého cieľom je zabezpečiť právnu istotu tým, že text prijatý touto inštitúciou bude v jazykoch, v ktorých je jeho znenie záväzné, aj naďalej nemenný. Takéto overenie umožňuje

439| Rozsudok zo 4. septembra 2019, *Hamas/Rada* (T-308/18, [EU:T:2019:557](#)).

440| Rozhodnutie Rady (SZBP) 2018/475 z 21. marca 2018, ktorým sa aktualizuje zoznam osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa vzťahujú články 2, 3 a 4 spoločnej pozície 2001/931/SZBP o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom, a ktorým sa zrušuje rozhodnutie (SZBP) 2017/1426 (Ú. v. EÚ L 79, 2018, s. 26), vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2018/468 z 21. marca 2018, ktorým sa vykonáva článok 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 2580/2001 o určitých obmedzujúcich opatreniach zameraných proti určitým osobám a subjektom s cieľom boja proti terorizmu a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie (EÚ) 2017/1420 (Ú. v. EÚ L 79, 2018, s. 7), rozhodnutie Rady (SZBP) 2018/1084 z 30. júla 2018, ktorým sa aktualizuje zoznam osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa vzťahujú články 2, 3 a 4 spoločnej pozície 2001/931/SZBP o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom, a ktorým sa zrušuje rozhodnutie (SZBP) 2018/475 (Ú. v. EÚ L 194, 2018, s. 144), a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2018/1071 z 30. júla 2018, ktorým sa vykonáva článok 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 2580/2001 o určitých obmedzujúcich opatreniach zameraných proti určitým osobám a subjektom s cieľom boja proti terorizmu a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie (EÚ) 2018/468 (Ú. v. EÚ L 194, 2018, s. 23).

441| Podľa článku 15 rokovacieho poriadku Rady nazvaného „Podpisovanie aktov“: „Znenie aktov, ktoré prijali Európsky parlament a Rada v súlade s bežným legislatívnym postupom, ako aj znenie aktov, ktoré prijala Rada, podpisuje predseda vykonávajúci funkciu v čase ich prijatia a generálny tajomník. Generálny tajomník môže preniesť svoje podpisové právo na generálnych riaditeľov generálneho sekretariátu.“ [Rozhodnutie Rady 2009/937/EÚ z 1. decembra 2009, ktorým sa prijíma rokovací poriadok Rady (Ú. v. EÚ L 325, 2009, s. 35)].

442| Rozsudok z 15. júna 1994, *Komisija/BASF a i.* (C-137/92 P, [EU:C:1994:247](#)).

v prípade spochybnenia overiť dokonalý súlad oznámených alebo uverejnených znení so znením prijatých textov a s vôľou ich autora. Podotkol však, že hoci Súdny dvor v rozsudku *Komisia/BASF* tiež pripomenul, že výrok a odôvodnenie rozhodnutia predstavujú neoddeliteľný celok, v prejednávanej veci na rozdiel od rozhodnutia, o ktoré išlo v uvedenom rozsudku, sú sporné akty opatrené podpisom predsedu inštitúcie, ktorá ich prijala, teda Rady, a jej generálneho tajomníka. Okrem toho tieto akty, tak ako boli uverejnené, obsahujú všeobecné odôvodnenie. Súdny dvor tiež uviedol, že v rozsudku *Komisia/BASF* nešlo o otázku, či celé odôvodnenie aktu musí byť overené prostredníctvom vlastnoručného podpisu, keď sa časť tohto odôvodnenia nachádza v osobitnom dokumente, ale o otázku nezhody medzi samotným znením rozhodnutia prijatého jeho autorom a znením toho istého rozhodnutia, ako bolo uverejnené a oznámené. Vzhľadom na tieto rôzne skutočnosti nemožno úvahy Súdneho dvora v rozsudku *Komisia/BASF* uplatniť na prejednanú vec.

V druhom rade Súdny dvor pripomenul svoju judikatúru, podľa ktorej akty stanovujúce reštriktívne opatrenia, akými sú sporné akty, majú osobitnú povahu, keďže sa podobajú na všeobecne záväzné akty a sú určené určitej všeobecne a abstraktne vymedzenej kategórii adresátov, a zároveň predstavujú súbor individuálnych rozhodnutí voči osobám a subjektom, ktorých mená a názvy sú uvedené na zoznamoch uvedených v ich prílohách. Z pravidla stanoveného v článku 297 ods. 2 prvom pododseku ZFEÚ vyplýva, že také akty, akými sú sporné akty, ktoré predstavujú nelegislatívne akty prijaté buď vo forme nariadení alebo rozhodnutí, ktoré neuvádzajú, komu sú určené, musia byť podpísané predsedom Rady, keďže sa podobajú na všeobecne záväzné akty v zmysle tejto judikatúry. Naopak v rozsahu, v akom sa sporné akty podobajú na súbor individuálnych rozhodnutí, nepodliehajú takej povinnosti podpisu, ale len oznamovacej povinnosti vyplývajúcej z článku 297 ods. 2 tretieho pododseku ZFEÚ. Tak je to aj v prípade odôvodnení pripojených k sporným aktom a oznámených Hamasu, ktoré nesúvisia so všeobecnou povahou týchto aktov, ale súvisia s aspektom, ktorý ich pripodobňuje súboru individuálnych rozhodnutí. Predseda Rady teda okrem aktu obsahujúceho všeobecné odôvodnenie reštriktívnych opatrení nemusel podpísať aj individuálne odôvodnenie týkajúce sa takého aktu. Stačilo, aby toto odôvodnenie bolo overené inými spôsobmi.

Podľa Súdneho dvora vedie výklad článku 15 rokovacieho poriadku Rady k rovnakému riešeniu. Vzhľadom na to, že tento článok sa musí vykladať na základe relevantných ustanovení Zmluvy, nemožno ho vykladať v tom zmysle, že ukladá predsedovi a generálnemu tajomníkovi tejto inštitúcie prísnejšiu požiadavku podpisu, než je požiadavka vyplývajúca z článku 297 ods. 2 prvého pododseku ZFEÚ. Súdny dvor zdôraznil, že takúto formálnu náležitosť podpisovať individuálne odôvodnenie nemožno vyvodiť ani z povinnosti odôvodnenia stanovenej v článku 296 ZFEÚ. Požiadavky vyplývajúce z tejto náležitosti nemožno zamieňať s požiadavkami týkajúcimi sa overenia aktu Únie, keďže preskúmanie dodržania tejto poslednej uvedenej požiadavky predchádza akémukoľvek inému preskúmaniu tohto aktu. Súdny dvor tak rozhodol, že prvý odvolací dôvod je dôvodný a zrušil rozsudok Všeobecného súdu.

Keďže stav konania dovoľoval v súlade s článkom 61 prvým odsekom Štatútu Súdneho dvora rozhodnúť vo veci, Súdny dvor v treťom rade konštatoval, že Rada predložila dokumenty preukazujúce, že odôvodnenia boli prijaté súčasne so spornými aktmi podpísanými predsedom a generálnym tajomníkom Rady, ku ktorým boli neoddeliteľne pripojené, a že Hamas neuviedol žiadnu indíciu, ktorá by mohla spochybníť úplnú zhodu medzi znením odôvodnení, ktoré mu boli oznámené, a znením prijatým Radou. Keďže Hamas platne nespochybnil autentickosť dotknutých odôvodnení, Súdny dvor zamietol jeho žalobu v celom rozsahu.

V tomto oddiele možno spomenúť aj ďalší rozsudok vydaný v oblasti reštriktívnych opatrení prijatých Európskou úniou v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Ide o rozsudok vyhlásený 22. júna 2021, **Venezuela/Rada (Dotknutosť tretieho štátu)** (C-872/19 P, [EU:C:2021:507](#))⁴⁴³, v ktorom Súdny dvor rozhodol o prípustnosti žaloby o neplatnosť podanej tretím štátom.

443| Tento rozsudok je uvedený v oddiele VI.2 „Žaloba o neplatnosť“.

C. ČINNOSŤ KANCELÁRIE SÚDNEHO DVORA V ROKU 2021

Stručný prehľad hlavných štatistických trendov za uplynulý rok

Predkladateľ: **Marc-André Gaudissart**, zástupca tajomníka

Rovnako ako v roku 2020 bola činnosť súdov v uplynulom roku výrazne ovplyvnená zdravotnou krízou spojenou s pandémiou koronavírusu. Tento vysoko nákazlivý vírus s mnohými variantmi totiž donútil Súdny dvor opäť upraviť svoje bežné pravidlá alebo postupy, aby zohľadnil praktické ťažkosti, s ktorými sa stretávali jeho členovia a zamestnanci, ako aj zástupcovia účastníkov konania (splnomocnení zástupcovia, advokáti alebo poradcovia), aby sa mohli plne zúčastniť na konaniach na Súdnom dvore.

V roku 2021 preto Súdny dvor opäť pristúpil k viacerým opatreniam, ktoré zaviedol na začiatku zdravotnej krízy a ktoré spočívali najmä v predĺžení lehoty na predloženie písomných pripomienok v prejudiciálnych konaniach o jeden mesiac, v ústretovejšom prístupe k žiadostiam o predĺženie lehôt na predloženie ďalších vyjadrení, v umožnení účastníkom konania, ktorí nemohli pricestovať do Luxemburgu, zúčastniť sa na pojednávaní prostredníctvom videokonferencie a v nahradení niektorých z týchto pojednávaní otázkami adresovanými účastníkom konania na písomné zodpovedanie.¹ Všetky tieto opatrenia umožnili Súdnemu dvoru udržať si vysokú úroveň produktivity, aj keď mali nevyhnutne vplyv na dĺžku konaní. Výsledky za uplynulý rok ovplyvnila aj čiastočná obnova zloženia Súdneho dvora v októbri 2021 spolu s nárastom počtu začatých vecí, keďže na to, aby sa noví členovia oboznámili s prácou, je potrebné isté obdobie adaptácie a zabehávania. V roku 2021 tak nastúpilo do funkcií na Súdnom dvore až deväť nových členov (päť sudcov a štyria generálni advokáti).

I. Začaté veci

Pokiaľ ide o veci predložené Súdnemu dvoru v roku 2021, nie je prekvapujúce, že v porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu počtu týchto vecí. Zatiaľ čo v roku 2020 bolo Súdnemu dvoru predložených 737 vecí (v porovnaní s 966 vecami v roku 2019, ktorý bol rekordným rokom), v uplynulom roku bolo zaregistrovaných **838 nových vecí**. Tento nárast (13,7 %) je čiastočne spôsobený obnovením bežného fungovania vnútroštátnych súdov – ktorých počet návrhov na začatie prejudiciálneho konania v prvých mesiacoch zdravotnej krízy výrazne poklesol – ale aj nárastom počtu odvolaní súvisiacich so zintenzívnením činnosti Všeobecného súdu. Keďže Všeobecný súd ukončil v roku 2021 viac vecí (951) než v roku 2020 (748), tento nárast sa celkom logicky prejavil vo zvýšenom počte odvolaní podaných na Súdny dvor (232 v porovnaní so 131 v roku 2020).

¹ Úplnejší prehľad opatrení prijatých Súdny dvorom na riešenie zdravotnej krízy je uvedený vo Výročnej správe za rok 2020 (strany 208 až 210).

Uvedený nárast však zásadne nezmenil pomer medzi počtom napadnutelných rozhodnutí vydaných Všeobecným súdom a počtom rozhodnutí napadnutých na Súdnom dvore, keďže podiel odvolaní v roku 2021 (29 %) sa už viac ako desať rokov pohybuje v obvyklom rozmedzí 20 – 30 %. Počet odvolaní, ktorým Súdny dvor vyhovel, však v uplynulom roku prudko klesol.

Zatiaľ čo počet návrhov na začatie prejudiciálneho konania a odvolaní sa v uplynulom roku zvýšil – tieto dve kategórie vecí samy osebe predstavujú viac ako 95 % celkového počtu vecí predložených Súdnemu dvoru v roku 2021 – počet priamych žalôb klesol na historické minimum. S počtom iba 29 nových vecí predstavovali všetky priame žaloby (o neplatnosť, na nečinnosť alebo o nesplnenie povinnosti) sotva 3,5 % sporov, zatiaľ čo počet osobitných konaní týkajúcich sa najmä žiadostí o právnu pomoc, návrhov na určenie výšky trov, alebo návrhov na výklad rozsudku, na obnovu konania alebo na doplnenie rozhodnutia, zostal stabilný (10 nových vecí, rovnako ako v roku 2020).

Pri pohľade na oblasti, ktorými sa zaoberal Súdny dvor v roku 2021, možno tiež pozorovať značnú stabilitu. Na popredných miestach v rebríčku naďalej zostali so 106 a 84 začatými vecami otázky týkajúce sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti na jednej strane a duševného a priemyselného vlastníctva na strane druhej, ale nezanedbateľnú časť vecí predložených Súdnemu dvoru v uplynulom roku tvorili aj dane, doprava, ochrana spotrebiteľov a sociálna politika. To isté platí aj pre spory týkajúce sa štátnej pomoci, najmä z dôvodu opatrení prijatých inštitúciami Únie a vnútroštátnymi orgánmi na podporu hospodárskej činnosti, ktorá bola vážne zasiahnutá zdravotnou krízou.

Naproti tomu došlo k výraznej zmene v geografickom pôvode návrhov na začatie prejudiciálneho konania. Hoci nemecké súdy stále podávajú najväčší počet návrhov na začatie prejudiciálneho konania, ich počet v uplynulom roku klesol (zo 140 vecí v roku 2020 na 106 vecí v roku 2021), zatiaľ čo počet návrhov z viacerých štátov, ktoré pristúpili k Únii v roku 2004 alebo 2007, sa v priebehu jedného roka viac ako zdvojnásobil. To je napríklad prípad Slovinska, Litvy a Bulharska, ktorých počet návrhov na začatie prejudiciálneho konania sa v uvedenom poradí zvýšil z 2, 7 a 28 návrhov v roku 2020 na 7, 15 a 58 návrhov v roku 2021. Súdny dvor takisto zaznamenal prudký nárast počtu návrhov na začatie prejudiciálneho konania od írskych, holandských a rumunských súdov, v uvedenom poradí 11, 27 a 38 návrhov.

Na záver tohto prehľadu je potrebné spomenúť rekordný počet návrhov na uplatnenie skráteného konania. V roku 2021 tak bolo podaných najmenej 60 takýchto návrhov, zatiaľ čo uplatnenie naliehavého prejudiciálneho konania bolo požadované alebo navrhnuté v približne tridsiatich veciach! V oboch prípadoch ide o najvyššie ročné počty od zavedenia týchto dvoch konaní.

Vzhľadom na značné prostriedky, ktoré mobilizujú, a obmedzenia, ktoré kladú na všetky zainteresované strany, však nie všetky tieto návrhy viedli ku skutočnému začatiu uvedených konaní. Na žiadosť Poľska a Európskeho parlamentu sa tak skrátené konanie použilo v prípade troch priamych žalôb, ktoré sa týkali veľmi dôležitých otázok² – ako aj v dvoch prejudiciálnych konaniach na návrh vnútroštátneho súdu – zatiaľ čo naliehavé prejudiciálne konanie sa rovnako ako v roku 2020 začalo v deviatich prípadoch. Dotknuté veci sa týkali výkladu rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi³, súdneho preskúmania podmienok zadržania žiadateľa o medzinárodnú ochranu alebo tiež výkladu pravidiel uznávania a výkonu rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, najmä v prípade neoprávneného premiestnenia detí.

2] Vec C-121/21 **Česká republika/Poľsko (Baňa Turów)**, ukončená uznesením o výmaze zo 4. februára 2022 ([EU:C:2022:82](#)), ako aj veci C-156/21, **Maďarsko/Európsky parlament a Rada**, a C-157/21 **Poľsko/Európsky parlament**, obe ukončené rozsudkami zo 16. februára 2022 ([EU:C:2022:97](#) a [EU:C:2022:98](#)).

3] Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34.

II. Ukončené veci

Ako bolo uvedené v úvode tejto kapitoly, Súdny dvor sa aj napriek ťažkostiam spojeným s pretrvávajúcou zdravotnou krízou podarilo udržať vysokú úroveň produktivity. S počtom **772 ukončených vecí** v roku 2021 sa Súdny dvor skutočne veľmi priblížil k výsledku z roku 2020, keď bolo ukončených 792 vecí, čo bol vzhľadom na dané okolnosti pozoruhodný výsledok, keďže s výnimkou roku 2019 Súdny dvor nikdy neriešil toľko vecí v jednom roku.

Počet rozsudkov vydaných Súdny dvorom bol tak až na jeden rozsudok rovnaký ako v roku 2020 (450 rozsudkov v roku 2021 v porovnaní so 451 rozsudkami v roku 2020), zatiaľ čo počet uznesení prijatých v uplynulom roku (257) bol o niečo nižší ako celkový počet uznesení prijatých v roku 2020 (276). Pozornosť čitateľa naopak upúta vyšší podiel tzv. „judikujúcich“ uznesení v roku 2021, t. j. uznesení, ktorými sa konanie končí inak ako výmazom, zastavením konania alebo vrátením veci Všeobecnému súdu. Tieto uznesenia predstavovali 14 % prejudiciálnych konaní ukončených v roku 2021 a takmer polovicu (47,30 %) odvolaní, o ktorých sa rozhodlo v minulom roku, zatiaľ čo v roku 2020 to bolo 12 % a 37 %. Tento nárast je sčasti spôsobený častejším využívaním možností, ktoré ponúka článok 53 ods. 2, články 99 a 181 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ale tiež, a možno predovšetkým intenzívnou činnosťou komory príslušnej prijímať odvolania. V uplynulom roku prijala táto posledná uvedená komora až 48 rozhodnutí, z ktorých jedno viedlo po prvýkrát od zavedenia mechanizmu prechádzajúceho prijatia odvolaní k skutočnému prijatiu odvolania vyššie uvedenou komorou.⁴

V roku 2021 Súdny dvor rozhodoval o žiadosti o stanovisko, ktorú predložil Európsky parlament, týkajúcej sa voľby vhodného právneho základu na uzavretie Istanbulského dohovoru o predchádzaní násilí na ženách a domácomu násilíu a o boji proti nemu Európskou úniou.⁵ Treba tiež spomenúť rozsudok, ktorý vydalo plénum Súdneho dvora 30. septembra 2021 vo veci medzi Dvorom audítorov a jedným z jeho bývalých členov⁶ podľa článku 16 štvrtého odseku Protokolu o Štatúte Súdneho dvora Európskej únie.⁷

Okrem tejto veci si pritom nijaká iná vec nevyžadovala v roku 2021 účasť všetkých sudcov. Väčšina vecí bola pridelená komorám zloženým z troch alebo piatich sudcov, pričom veľká komora Súdneho dvora naďalej zohrávala svoju ústrednú úlohu pri tvorbe alebo konsolidácii práva Únie. V uplynulom roku tak veľká komora ukončila až 83 vecí – v roku 2020 ich bolo 71 – ktoré sa týkali najrozmanitejších oblastí, ako je dodržiavanie základných pravidiel a zásad právneho štátu, napríklad nezávislosti súdnictva, ochrany osobných údajov, azylovej politiky, bankovej a menovej únie, spotrebiteľského práva a ochrany životného prostredia.

Hoci počet odvolaní podaných na Súdny dvor v roku 2021 bol výrazne vyšší ako v predchádzajúcom roku – najmä v decembri, keď bolo do kancelárie doručených až 48 odvolaní, čo predstavuje takmer štvrtinu celkového počtu odvolaní zaregistrovaných počas celého roka – počet odvolaní, ktorým Súdny dvor vyhovel, výrazne poklesol. Zatiaľ čo v roku 2020 bolo rozhodnutie Všeobecného súdu v plnom rozsahu alebo čiastočne zrušené v 40 veciach (z celkového počtu 204 odvolaní, o ktorých sa rozhodlo v tomto roku), v roku 2021 počet zrušených rozhodnutí klesol na 23 (z celkového počtu 183 odvolaní, o ktorých rozhodol Súdny dvor), čo svedčí o kvalite rozhodnutí vydaných na prvom stupni.

4| Uznesenie z 10. decembra 2021, *EUIPO/The KaiKai Company Jaeger Wichmann* (C-382/21 P, [EU:C:2021:1050](#)).

5| Stanovisko Súdneho dvora (veľká komora) 1/19 zo 6. októbra 2021 ([EU:C:2021:832](#)).

6| Rozsudok Súdneho dvora (plénum) z 30. septembra 2021, *Dvor audítorov/Pinxten* (C-130/19, [EU:C:2021:782](#)).

7| Toto ustanovenie stanovuje, že Súdny dvor zasadá v pléne vo veciach predložených podľa článku 286 ods. 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Pokiaľ ide napokon o dĺžku konaní na Súdnom dvore, došlo k jej predĺženiu vo všetkých typoch vecí. Priemerná dĺžka prejednávania návrhov na začatie prejudiciálneho konania, priamych žalôb a odvolaní tak v roku 2021 bola 16,7 mesiaca, 21,8 mesiaca a 15,1 mesiaca (v porovnaní s 15,9 mesiaca, 19,2 mesiaca a 13,8 mesiaca v roku 2020). Toto predĺženie je spôsobené jednak opatreniami, ktoré Súdny dvor prijal s cieľom zohľadniť ťažkosti, s ktorými sa zástupcovia účastníkov konania stretávali pri účinnej účasti na konaní počas zdravotnej krízy – čo viedlo Súdny dvor najmä k predĺženiu lehoty na predloženie vyjadrení a písomných pripomienok o jeden mesiac vo všetkých veciach predložených Súdnemu dvoru a následne len v prejudiciálnych konaniach – ale konkrétnejšie to bolo spôsobené aj ukončením niekoľkých veľkých skupín vecí v oblasti práva hospodárskej súťaže, z ktorých niektoré boli predložené Súdnemu dvoru v roku 2016. Ak odhliadneme od týchto posledných uvedených vecí, priemerná dĺžka prejednávania odvolaní v roku 2021 bola 14,1 mesiaca, ktorá je veľmi podobná dĺžke v roku 2020.

III. Prejednávané veci

Keďže počet vecí začatých v uplynulom roku je vyšší ako počet ukončených vecí, počet prejednávaných vecí **k 31. decembru 2021** je vyšší ako na konci roka 2020, a predstavoval **1 113 vecí**, ktoré pozostávajú najmä z návrhov na začatie prejudiciálneho konania (792 vecí) a odvolaní (246 vecí). S počtom 69 prejednávaných vecí k 31. decembru 2021 predstavovali priame žaloby len 6,2 % celkového pracovného zaťaženia Súdneho dvora.

Za týchto okolností sa nezdá, že by kedysi zamýšľaná možnosť prenesenia právomoci rozhodovať o niektorých z týchto žalôb na Všeobecný súd mohla Súdny dvor odbremeniť, a to najmä preto, že proti rozhodnutiam, ktoré by Všeobecný súd o týchto žalobách vydal, by bolo stále možné podať odvolanie. Ak sa majú prijať opatrenia, ktoré umožnia Súdnemu dvoru pokračovať v plnení svojho poslania, je pravdepodobnejšie, že sa budú týkať oblasti prejudiciálnych konaní a odvolaní. V každom prípade si budú vyžadovať dôkladnú analýzu povahy a špecifických charakteristík týchto vecí predtým, ako povedú ku konkrétnejším návrhom legislatívnej alebo regulačnej povahy, ktoré budú prípadne zahŕňať nové vymedzenie rozdelenia súdnych právomocí medzi Súdny dvorom a Všeobecným súdom.

D.

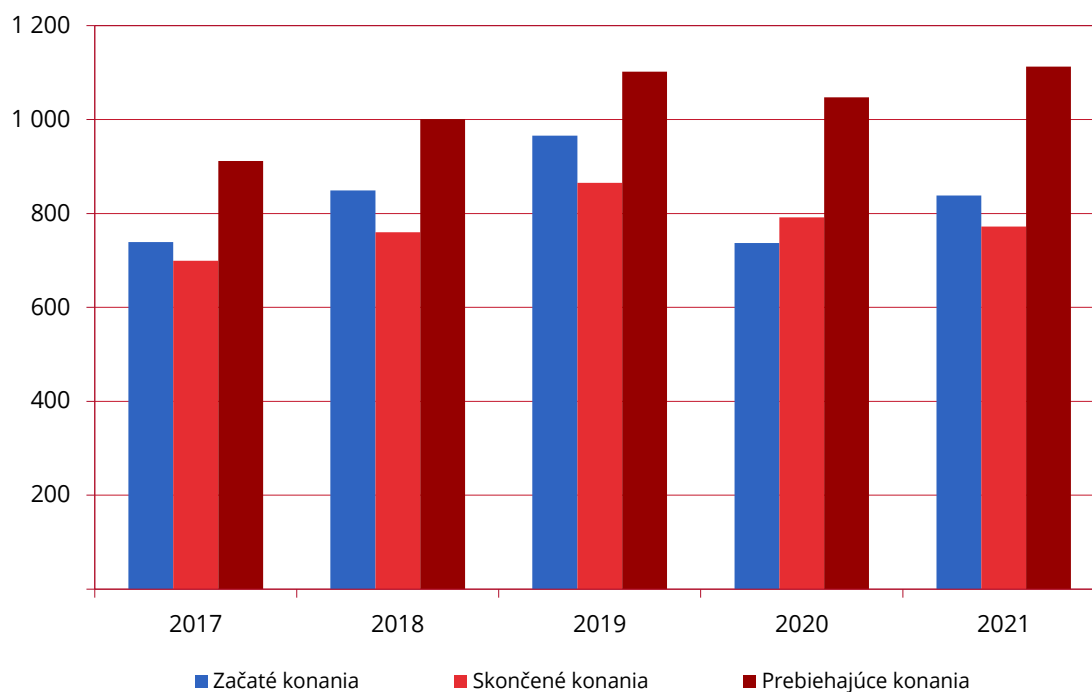
Súdne štatistiky Súdneho dvora

I. Činnosť Súdneho dvora vo všeobecnosti	222
II. Začaté konania – Charakteristika konaní (2017 – 2021)	223
III. Začaté konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 – 2021)	224
IV. Začaté konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2021)	225
V. Začaté konania – Návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa členského štátu (2017 – 2021)	226
VI. Začaté konania – Žaloby o nesplnenie povinnosti členským štátom (2017 – 2021)	227
VII. Skončené konania – Charakteristika konaní (2017 – 2021)	228
VIII. Skončené konania – Rozsudky, stanoviská, uznesenia (2021)	229
IX. Konania skončené rozsudkom, stanoviskom alebo uznesením vo veci samej – Rozhodovacia komora (2017 – 2021)	230
X. Konania skončené rozsudkom, stanoviskom alebo uznesením vo veci samej – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 – 2021)	231
XI. Konania skončené rozsudkom, stanoviskom alebo uznesením vo veci samej – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2021)	232
XII. Skončené konania – Rozsudky o nesplnení povinnosti členským štátom: výsledok rozhodnutia (2017 – 2021)	233
XIII. Skončené konania – Odvolania: výsledok rozhodnutia (2017 – 2021)	234
XIV. Skončené konania – Dĺžka konaní (2017 – 2021) v mesiacoch	235
XV. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Charakteristika konaní (2017 – 2021)	236
XVI. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Rozhodovacia komora (2017 – 2021)	237
XVII. Skrátene súdne konania (2017 – 2021)	238
XVIII. Rôzne – Naliehavé prejudiciálne konania (2017 – 2021)	239

XIX.	Konania o nariadení predbežného opatrenia (2017 – 2021)	240
XX.	Odvolania uvedené v článku 58a Štatútu (2019 – 2021)	241
XXI.	Všeobecný vývoj súdnej činnosti (1952 – 2021) – Začaté konania a rozsudky alebo stanoviská	242
XXII.	Celkový vývoj súdnej činnosti (1952 – 2021) – Podané návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa členských štátov a podľa rokov	244
XXIII.	Celkový vývoj súdnej činnosti (1952 – 2021) – Podané návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa členských štátov a podľa súdov	246
XXIV.	Celkový vývoj súdnej činnosti (1952 – 2021) – Podané žaloby o nesplnenie povinnosti členským štátom	249
XXV.	Činnosť kancelárie Súdneho dvora (2017 – 2021)	250

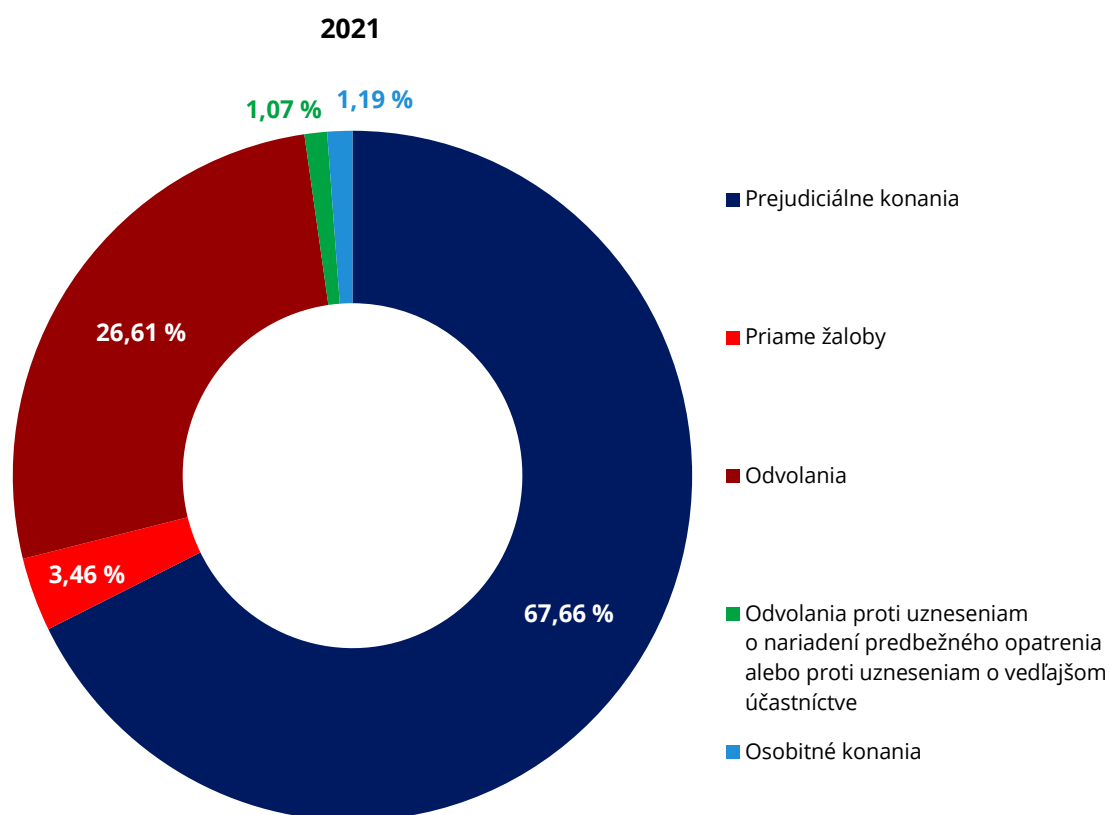
I. Činnosť Súdneho dvora vo všeobecnosti

Začaté, skončené, prebiehajúce konania (2017 – 2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Začaté konania	739	849	966	737	838
Skončené konania	699	760	865	792	772
Prebiehajúce konania	912	1 001	1 102	1 047	1 113

II. Začaté konania – Charakteristika konaní (2017 – 2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Prejudiciálne konania	533	568	641	557	567
Priame žaloby	46	63	41	38	29
Odvolania	141	193	256	125	223
Odvolania proti uzneseniam o nariadení predbežného opatrenia alebo proti uzneseniam o vedľajšom účastníctve	6	6	10	6	9
Žiadosti o stanovisko	1		1	1	
Osobitné konania ¹	12	19	17	10	10
Spolu	739	849	966	737	838
Návrhy na nariadenie predbežného opatrenia	3	6	6	3	8

1| Za „osobitné konania“ sa považujú: právna pomoc; určenie výšky trov konania; oprava rozsudku; návrh na doplnenie rozhodnutia; návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie; návrh tretej osoby na zmenu rozsudku; výklad rozsudku; obnova konania; preskúmanie návrhu prvého generálneho advokáta, aby Súdny dvor preskúmal rozhodnutie Všeobecného súdu; konanie o nariadení zákazu nakladať s majetkom; konania vo veci imunity.

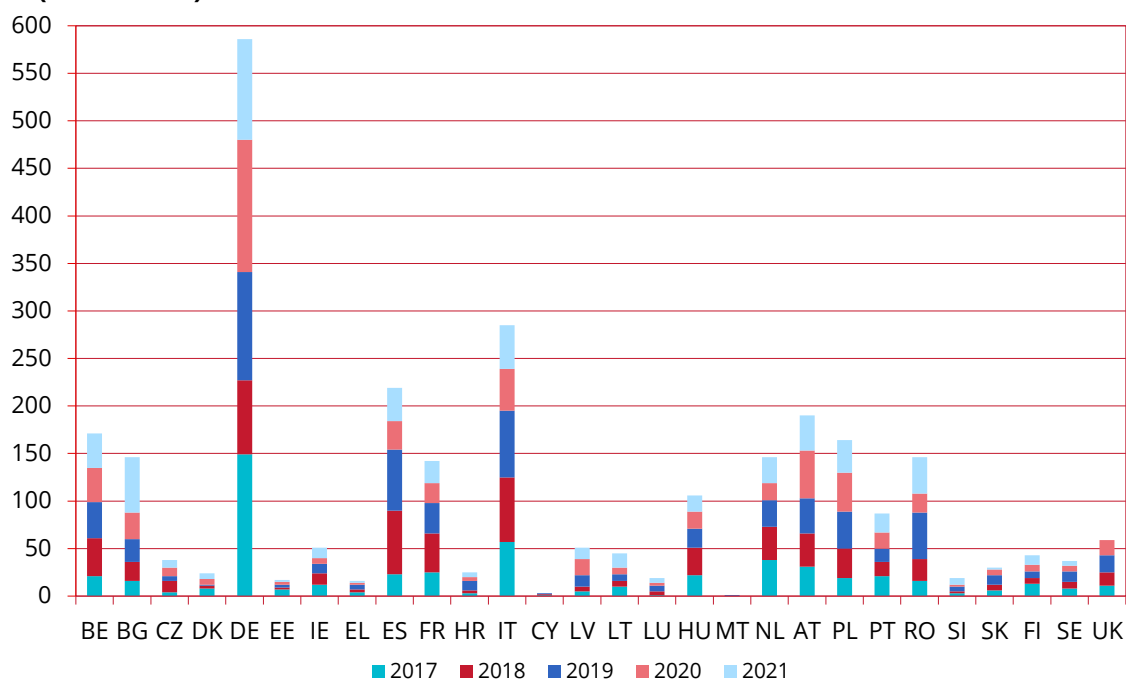
III. Začaté konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 – 2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Aproximácia právnych predpisov	41	53	30	35	63
Arbitrážna doložka	5	2	3	1	3
Colná únia a spoločný colný sadzobník	14	13	18	19	11
Dane	55	71	73	64	54
Doprava	83	39	54	99	52
Duševné a priemyselné vlastníctvo	73	92	74	51	84
Energia	2	12	6	7	3
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom a pod.)	6	6	8	7	6
Hospodárska a menová politika	7	3	11	12	12
Hospodárska súťaž	8	25	42	16	26
Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť	2	1	1	2	3
Inštitucionálne právo	26	34	38	27	39
Obchodná politika	8	5	10	8	5
Občianstvo Únie	8	6	8	11	14
Ochrana spotrebiteľa	36	41	72	37	52
Podnikové právo	1	2	3	1	1
Poľnohospodárstvo	14	26	24	15	19
Priemyselná politika	6	4	7	1	1
Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti	98	82	107	96	106
Prístup k dokumentom	1	10	5	1	4
Pristúpenie nových štátov	1				
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemických látok (nariadenie REACH)	2	1	3		5
Sloboda usadiť sa	8	7	8	23	9
Slobodné poskytovanie služieb	18	37	12	10	11
Sociálna politika	43	46	41	33	46
Sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov	7	14	2	6	7
Spoločná politika rybolovu	1	1	1	2	2
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	6	7	19	1	6
Štátna pomoc	21	26	59	18	42
Transeurópske siete					1
Verejné obstarávanie	23	28	27	13	21
Verejné zdravie	1	4	6	4	10
Voľný pohyb kapitálu	12	9	6	9	4
Voľný pohyb osôb	16	19	40	14	12
Voľný pohyb tovaru	6	4	8	5	3
Vonkajšia činnosť Európskej únie	3	4	4	4	6
Všeobecné a odborné vzdelávanie, mládež a šport	2				2
Výskum, technologický rozvoj a kozmický priestor	3	1			
Zamestnanosť				1	1
Zásady práva Únie	12	29	33	30	28
Životné prostredie	40	50	47	23	23
Zmluva o FEÚ	719	814	910	706	797
Kontrola bezpečnosti		1			
Ochrana obyvateľstva		1	1		
Zmluva o AE		2	1		
Zásady práva Únie		1	1		
Zmluva o EÚ		1	1		
Inštitucionálne právo					2
Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva					2
Inštitucionálne právo		2			1
Konanie	12	12	16	10	7
Služobný poriadok úradníkov	8	16	35	19	31
Výsady a imunity		2	3	2	
Rôzne	20	32	54	31	39
SPOLU CELKOVO	739	849	966	737	838

IV. Začaté konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2021)

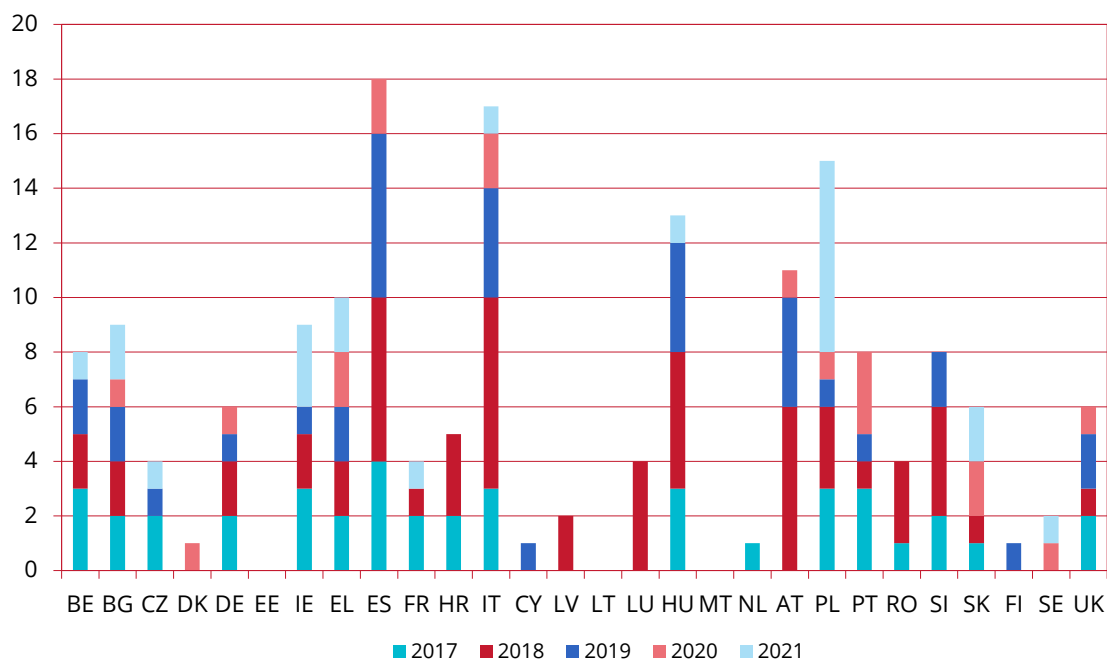
	Prejudiciálne konania	Priame žaloby	Odvolaania	Odvolaania proti uzneseniam o nariadení predbežného opatrenia alebo proti uzneseniam o vedľajšom účastníctve	Osobitné konania	Spolu
Aproximácia právnych predpisov	62	1				63
Arbitrážna doložka			3			3
Colná únia a spoločný colný sadzovník	11					11
Dane	52	2				54
Doprava	50		2			52
Duševné a priemyselné vlastníctvo	23		61			84
Energia	2		1			3
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom a pod.)	4		2			6
Hospodárska a menová politika	5		7			12
Hospodárska súťaž	15		10	1		26
Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť	2		1			3
Inštitucionálne právo	1	3	28	2	5	39
Obchodná politika			5			5
Občianstvo Únie	10	3	1			14
Ochrana spotrebiteľa	50	1	1			52
Podnikové právo			1			1
Poľnohospodárstvo	15		3	1		19
Priemyselná politika	1					1
Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti	102	4				106
Prístup k dokumentom			4			4
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemických látok (nariadenie REACH)			3	2		5
Sloboda usadiť sa	9					9
Slobodné poskytovanie služieb	11					11
Sociálna politika	46					46
Sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov	7					7
Spoločná politika rybolovu	1	1				2
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	2		4			6
Štátna pomoc	6		35	1		42
Transeurópske siete			1			1
Verejné obstarávanie	18	1	1	1		21
Verejné zdravie	3		6	1		10
Voľný pohyb kapitálu	4					4
Voľný pohyb osôb	11	1				12
Voľný pohyb tovaru	3					3
Vonkajšia činnosť Európskej únie	2		4			6
Všeobecné a odborné vzdelávanie, mládež a šport	1		1			2
Zamestnanosť	1					1
Zásady práva Únie	24	3	1			28
Životné prostredie	12	8	3			23
Zmluva o FEÚ	566	28	189	9	5	797
Inštitucionálne právo			2			2
Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva			2			2
Inštitucionálne právo		1				1
Konanie			2		5	7
Služobný poriadok úradníkov	1		30			31
Rôzne	1	1	32		5	39
SPOLU CELKOVO	567	29	223	9	10	838

V. Začaté konania – Návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa členského štátu (2017 – 2021)

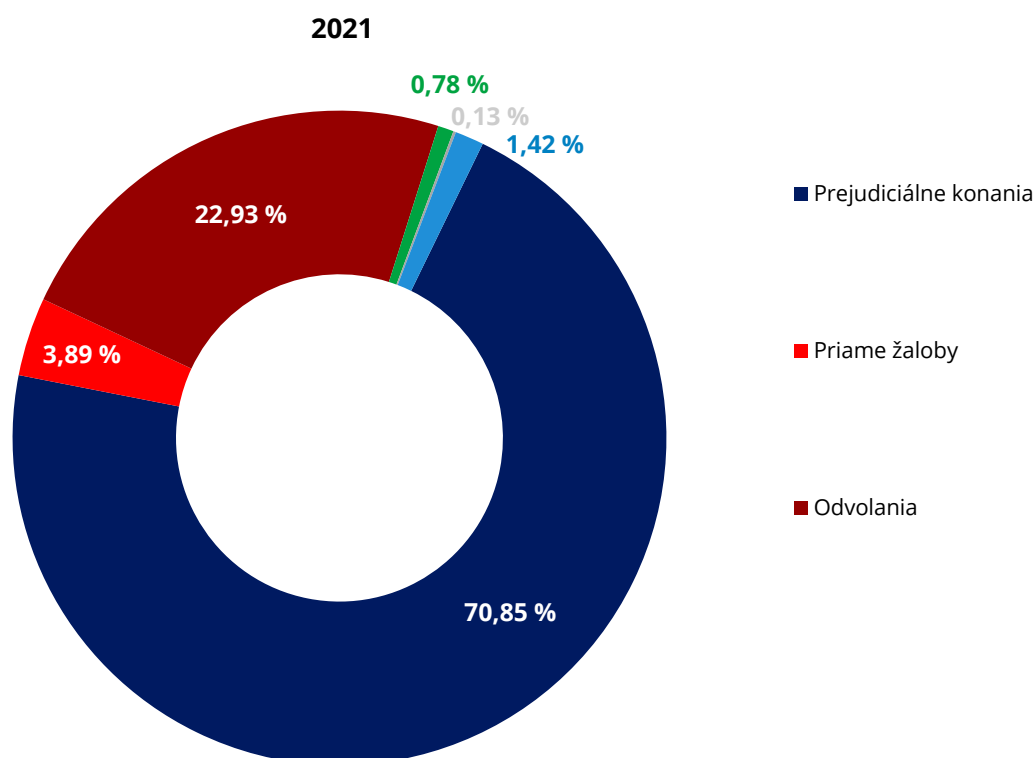
	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
Belgicko	21	40	38	36	36	171
Bulharsko	16	20	24	28	58	146
Česká republika	4	12	5	9	8	38
Dánsko	8	3	1	6	6	24
Nemecko	149	78	114	140	106	587
Estónsko	7	2	3	3	2	17
Írsko	12	12	10	5	11	50
Grécko	4	3	5	2	2	16
Španielsko	23	67	64	30	35	219
Francúzsko	25	41	32	21	23	142
Chorvátsko	3	3	10	4	5	25
Taliansko	57	68	70	44	46	285
Cyprus		1	1			2
Lotyšsko	5	5	12	17	12	51
Litva	10	6	7	7	15	45
Luxembursko	1	4	6	3	5	19
Maďarsko	22	29	20	18	17	106
Malta			1			1
Holandsko	38	35	28	18	27	146
Rakúsko	31	35	37	50	37	190
Poľsko	19	31	39	41	34	164
Portugalsko	21	15	14	17	20	87
Rumunsko	16	23	49	20	38	146
Slovinsko	3	2	5	2	7	19
Slovensko	6	6	10	6	2	30
Fínsko	13	6	7	7	10	43
Švédsko	8	7	11	6	5	37
Spojené kráľovstvo	11	14	18	17		60
Spolu	533	568	641	557	567	2 866

VI. Začaté konania - Žaloby o nesplnenie povinnosti členským štátom (2017 - 2021)

	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
Belgicko	3	2	2		1	8
Bulharsko	2	2	2	1	2	9
Česká republika	2		1		1	4
Dánsko				1		1
Nemecko	2	2	1	1		6
Estónsko						
Írsko	3	2	1		3	9
Grécko	2	2	2	2	2	10
Španielsko	4	6	6	2		18
Francúzsko	2	1			1	4
Chorvátsko	2	3				5
Taliansko	3	7	4	2	1	17
Cyprus			1			1
Lotyšsko		2				2
Litva						
Luxembursko		4				4
Maďarsko	3	5	4		1	13
Malta						
Holandsko	1					1
Rakúsko		6	4	1		11
Poľsko	3	3	1	1	7	15
Portugalsko	3	1	1	3		8
Rumunsko	1	3				4
Slovinsko	2	4	2			8
Slovensko	1	1		2	2	6
Fínsko			1			1
Švédsko				1	1	2
Spojené kráľovstvo	2	1	2	1		6
Spolu	41	57	35	18	22	173

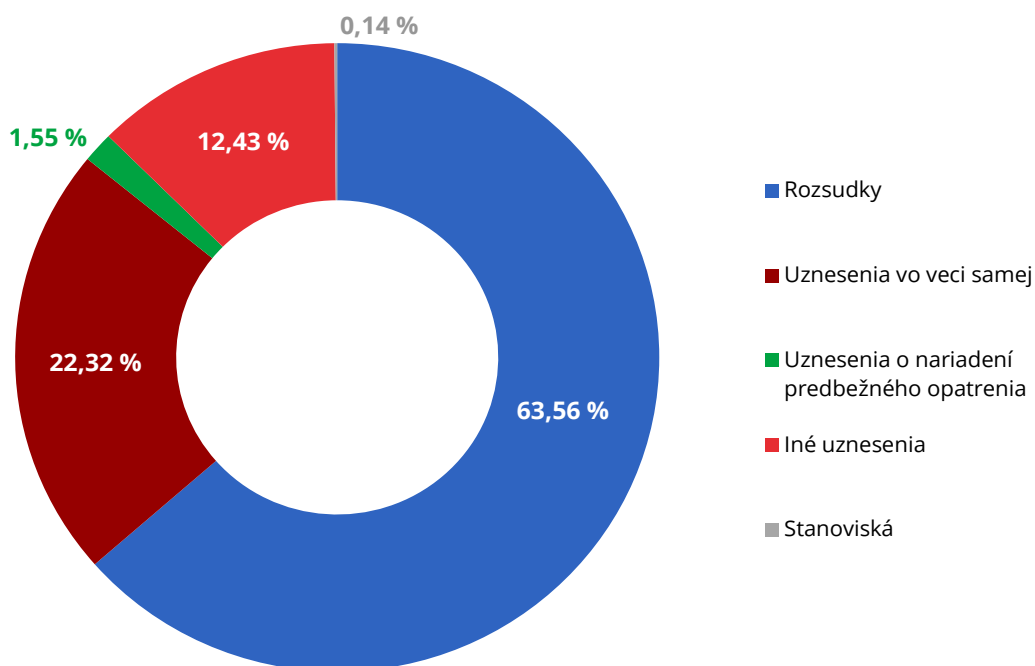
VII. Skončené konania – Charakteristika konaní (2017 – 2021)¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Prejudiciálne konania	447	520	601	534	547
Priame žaloby	37	60	42	37	30
Odvolania	194	155	204	194	177
Odvolania proti uzneseniam o nariadení predbežného opatrenia alebo proti uzneseniam o vedľajšom účastníctve	4	10	6	10	6
Žiadosti o stanovisko	3		1		1
Osobitné konania ²	14	15	11	17	11
Spolu	699	760	865	792	772

- 1) Uvedené číselné údaje (hrubé číselné údaje) uvádzajú celkový počet vecí nezávisle od spojených vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedno číslo konania = jedna vec).
- 2) Za „osobitné konania“ sa považujú: právna pomoc; určenie výšky trov konania; oprava rozsudku; návrh na doplnenie rozhodnutia; návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie; návrh tretej osoby na zmenu rozsudku; výklad rozsudku; obnova konania; preskúmanie návrhu prvého generálneho advokáta, aby Súdny dvor preskúmal rozhodnutie Všeobecného súdu; konanie o nariadení zákazu nakladať s majetkom; konania vo veci imunity.

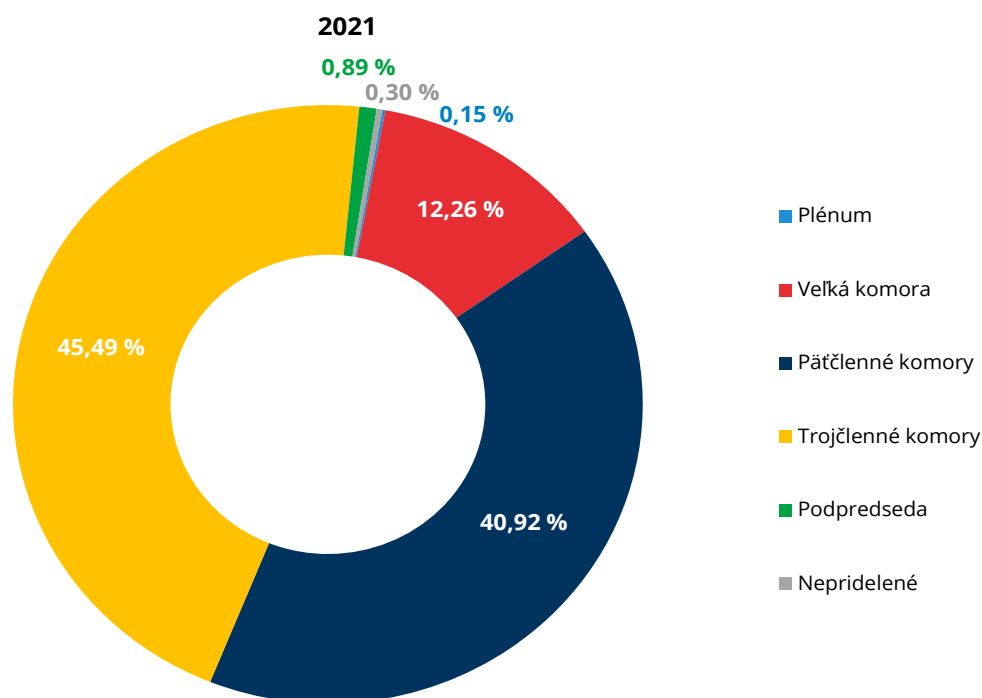
VIII. Skončené konania – Rozsudky, stanoviská, uznesenia (2021)¹

	Rozsudky	Uznesenia vo veci samej ²	Uznesenia o nariadení predbežného opatrenia ³	Iné uznesenia ⁴	Stanoviská	Spolu
Prejudiciálne konania	338	69		81		488
Priame žaloby	26	1	3	3		33
Odvolanía	86	78	2	3		169
Odvolanía proti uzneseniam o nariadení predbežného opatrenia alebo proti uzneseniam o vedľajšom účastníctve			6			6
Žiadosti o stanovisko					1	1
Osobitné konania		10		1		11
Spolu	450	158	11	88	1	708

- 1| Uvedené číselné údaje (čisté číselné údaje) uvádzajú celkový počet vecí s ohľadom na spojenie vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedna skupina spojených vecí = jedna vec).
- 2| Uznesenia, ktorými sa konanie končí, iné než uznesenia o výmaze, zastavení konania alebo vrátení veci Všeobecnému súdu.
- 3| Uznesenia vydané v nadväznosti na návrh podľa článkov 278, 279 alebo 280 ZFEÚ, podľa príslušných ustanovení ZESAE alebo v nadväznosti na odvolanie proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia či proti uzneseniu o vedľajšom účastníctve.
- 4| Uznesenia ukončujúce konanie výmazom, zastavením alebo vrátením veci Všeobecnému súdu.

IX. Konania skončené rozsudkom, stanoviskom alebo uznesením vo veci samej – Rozhodovacia komora (2017 – 2021)¹

	2017			2018			2019			2020			2021		
	Rozsudky/Stanoviská	Uznesenia ²	Spolu	Rozsudky/Stanoviská	Uznesenia ²	Spolu	Rozsudky/Stanoviská	Uznesenia ²	Spolu	Rozsudky/Stanoviská	Uznesenia ²	Spolu	Rozsudky/Stanoviská	Uznesenia ²	Spolu
Plénum	1		1	1		1	1		1				1		1
Veľká komora	46		46	76		76	77		77	70		70	83		83
Päťčlenné komory	312	10	322	300	15	315	317	21	338	237	4	241	271	6	277
Trojčlenné komory	151	105	256	153	93	246	163	176	339	191	142	333	154	154	308
Podpredseda		3	3		7	7		6	6		10	10		6	6
Nepridelené								2	2		3	3		2	2
Spolu	510	118	628	530	115	645	558	205	763	498	159	657	509	168	677

- 1] Uvedené číselné údaje (hrubé číselné údaje) uvádzajú celkový počet vecí nezávisle od spojených vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedno číslo konania = jedna vec).
- 2] Uznesenia, ktorými sa konanie končí, iné než uznesenia o výmaze, zastavení konania alebo vrátení veci Všeobecnému súdu.

X. Konania skončené rozsudkom, stanoviskom alebo uznesením vo veci samej - Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 - 2021)¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Aproximácia právnych predpisov	29	28	44	28	26
Arbitrážna doložka		3	2	4	2
Colná únia a spoločný colný sadzovník	19	12	12	16	18
Dane	62	58	68	58	63
Doprava	17	38	25	22	26
Duševné a priemyselné vlastníctvo	60	74	92	76	61
Energia	2	1	9	8	4
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom a pod.)	7	2	6	5	5
Hospodárska a menová politika	2	3	7	3	17
Hospodárska súťaž	53	12	20	17	26
Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť		1		1	2
Inštitucionálne právo	27	28	28	26	27
Obchodná politika	14	6	11	4	7
Občianstvo Únie	5	10	7	8	4
Ochrana spotrebiteľa	20	19	38	36	39
Podnikové právo	4	1	1	3	2
Poľnohospodárstvo	22	15	23	15	21
Priemyselná politika	8	2	7	6	1
Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti	61	74	85	69	81
Prístup k dokumentom	9	2	5	8	1
Pristúpenie nových štátov		1			
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemických látok (nariadenie REACH)	7	1	1		6
Sloboda usadiť sa	10	13	5	6	7
Slobodné poskytovanie služieb	13	21	23	13	17
Sociálna politika	26	42	36	25	37
Sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov	6	10	12	6	3
Spoločná politika rybolovu	2	2	2		2
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	10	5	8	16	5
Štátna pomoc	33	29	20	28	31
Verejné obstarávanie	15	22	20	19	13
Verejné zdravie	5		6	3	5
Voľný pohyb kapitálu	1	13	8	5	8
Voľný pohyb osôb	17	24	25	21	18
Voľný pohyb tovaru	2	6	2	8	2
Vonkajšia činnosť Európskej únie	1	3	4	3	3
Všeobecné a odborné vzdelávanie, mládež a šport	2				
Výskum, technologický rozvoj a kozmický priestor	2	3	1	1	
Zásady práva Únie	14	10	17	18	34
Životné prostredie	27	33	50	32	22
Zmluva o FEÚ	614	627	730	617	646
Ochrana obyvateľstva			1		1
Zmluva o AE			1		1
Zásady práva Únie			1	1	
Zmluva o EÚ			1	1	
Inštitucionálne právo			2		
Konanie	13	10	11	13	8
Služobný poriadok úradníkov	1	7	18	22	19
Výsady a imunity		1		4	3
Rôzne	14	18	31	39	30
SPOLU CELKOVO	628	645	763	657	677

1| Uvedené číselné údaje (hrubé číselné údaje) uvádzajú celkový počet vecí nezávisle od spojených vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedno číslo konania = jedna vec).

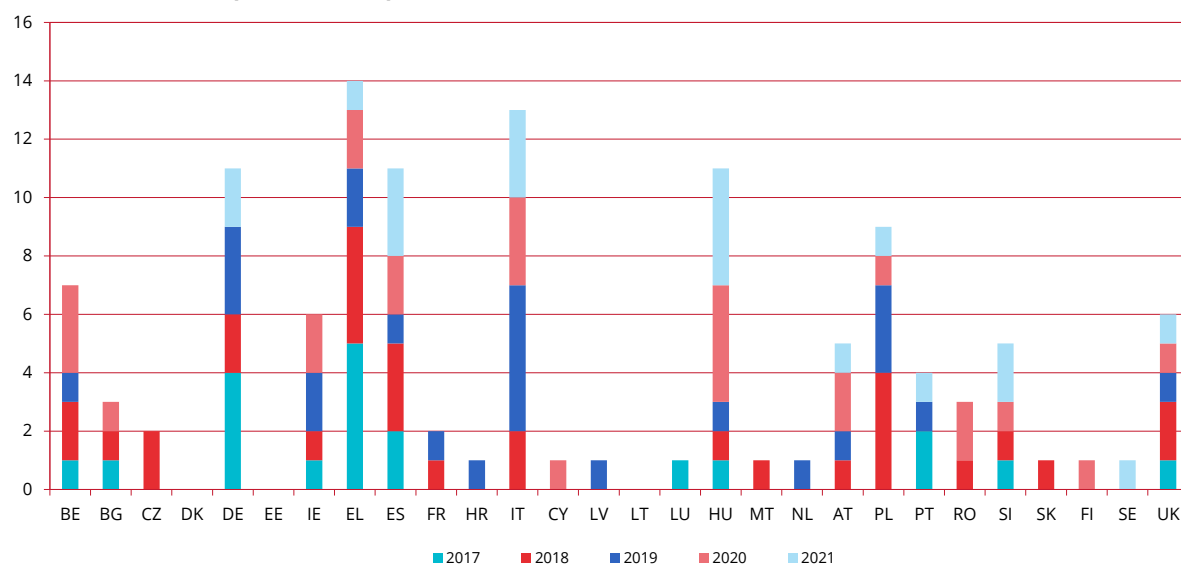
XI. Konania skončené rozsudkom, stanoviskom alebo uznesením vo veci samej – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2021)¹

	Rozsudky/Stánoviská	Uznesenia ²	Spolu
Aproximácia právnych predpisov	21	5	26
Arbitrážna doložka	1	1	2
Colná únia a spoločný colný sadzovník	16	2	18
Dane	55	8	63
Doprava	22	4	26
Duševné a priemyselné vlastníctvo	11	50	61
Energia	3	1	4
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom a pod.)	4	1	5
Hospodárska a menová politika	11	6	17
Hospodárska a sociálna súdržnosť	1	1	2
Hospodárska súťaž	23	3	26
Inštitucionálne právo	14	13	27
Obchodná politika	7		7
Občianstvo Únie	3	1	4
Ochrana spotrebiteľa	27	12	39
Podnikové právo	1	1	2
Poľnohospodárstvo	17	4	21
Priemyselná politika	1		1
Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti	70	11	81
Prístup k dokumentom	1		1
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemických látok (nariadenie REACH)	4	2	6
Sloboda usadiť sa	7		7
Slobodné poskytovanie služieb	13	4	17
Sociálna politika	30	7	37
Sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov	2	1	3
Spoločná politika rybolovu	2		2
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	5		5
Štátna pomoc	29	2	31
Verejné obstarávanie	11	2	13
Verejné zdravie	4	1	5
Voľný pohyb kapitálu	6	2	8
Voľný pohyb osôb	18		18
Voľný pohyb tovaru	2		2
Vonkajšia činnosť Európskej únie	3		3
Zásady práva Únie	25	9	34
Životné prostredie	22		22
Zmluva o FEÚ	492	154	646
Ochrana obyvateľstva	1		1
Zmluva o AE	1		1
Konanie		8	8
Služobný poriadok úradníkov	14	5	19
Výsady a imunity	2	1	3
Rôzne	16	14	30
SPOLU CELKOVO	509	168	677

1| Uvedené číselné údaje (hrubé číselné údaje) uvádzajú celkový počet vecí nezávisle od spojených vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedno číslo konania = jedna vec).

2| Uznesenia, ktorými sa konanie končí, iné než uznesenia o výmaze, zastavení konania alebo vrátení veci Všeobecnému súdu.

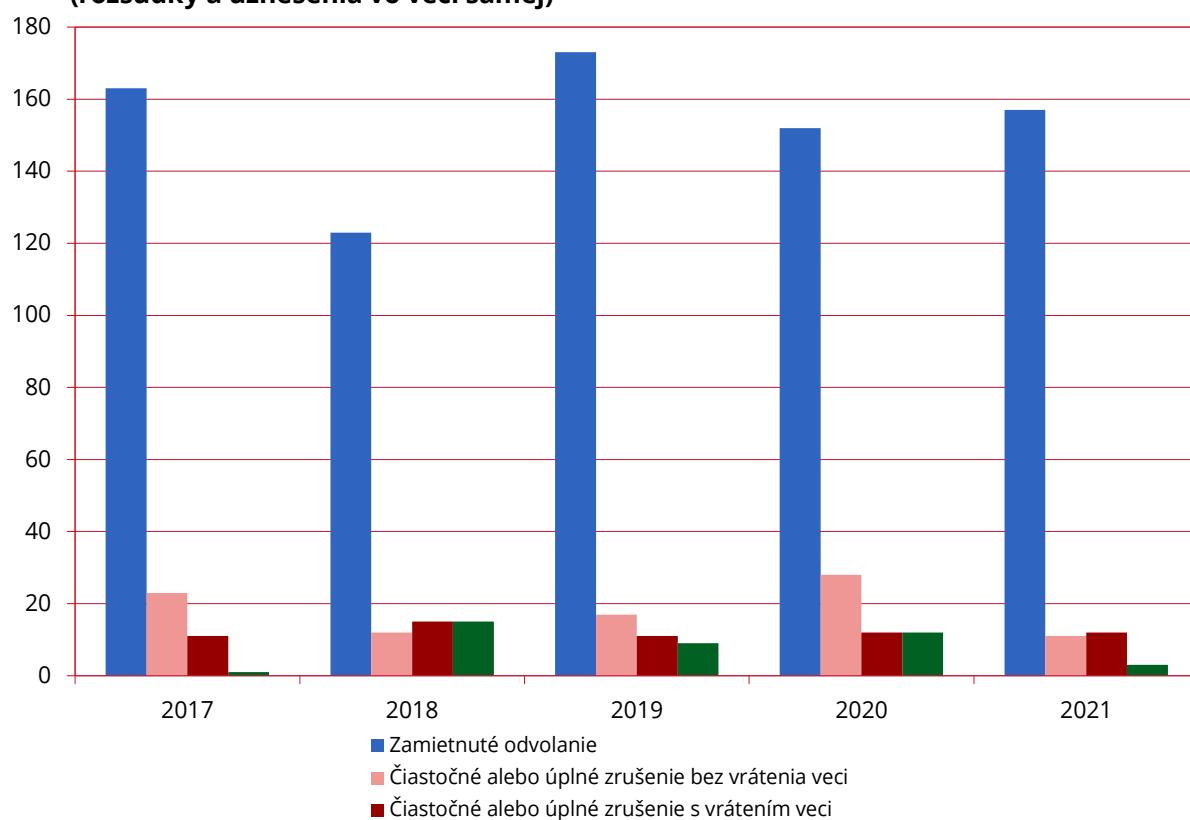
XII. Skončené konania – Rozsudky o nesplnení povinnosti členským štátom: výsledok rozhodnutia (2017 – 2021)¹

	2017		2018		2019		2020		2021	
	Úspešné	Zamietnuté	Úspešné	Zamietnuté	Úspešné	Zamietnuté	Úspešné	Zamietnuté	Úspešné	Zamietnuté
Belgicko	1		2		1		3			
Bulharsko	1		1				1			
Česká republika			2			1				
Dánsko				1						
Nemecko	4		2	1	3			1	2	
Estónsko										
Írsko	1		1		2		2			
Grécko	5		4		2		2		1	
Španielsko	2		3		1	1	2		3	
Francúzsko			1		1					
Chorvátsko					1			1		
Taliansko			2		5	1	3		3	1
Cyprus							1			
Lotyšsko					1					
Litva										
Luxembursko	1									
Maďarsko	1		1		1		4		4	
Malta			1							
Holandsko					1					
Rakúsko			1	1	1		2		1	1
Poľsko			4		3		1		1	
Portugalsko	2				1			1	1	
Rumunsko			1				2			
Slovínsko	1		1				1		2	
Slovensko			1							
Fínsko							1			
Švédsko									1	
Spojené kráľovstvo	1		2		1		1		1	
Spolu	20		30	3	25	3	26	3	20	2

1] Uvedené číselné údaje (čisté číselné údaje) uvádzajú celkový počet vecí s ohľadom na spojenie vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedna skupina spojených vecí = jedna vec).

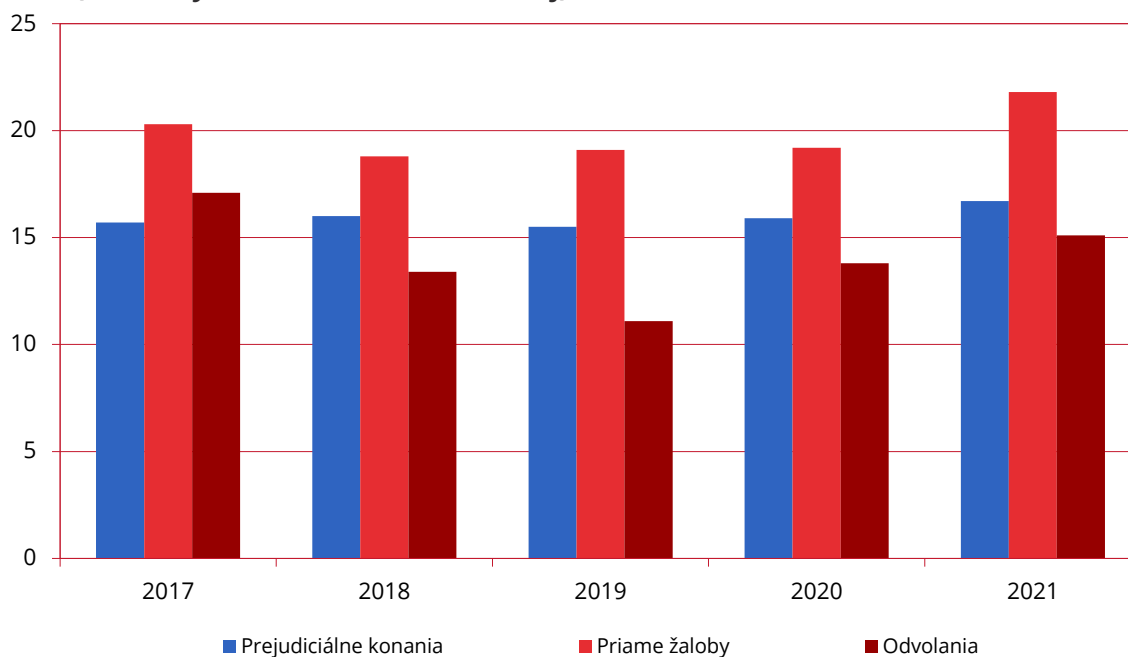
XIII. Skončené konania – Odvolania: výsledok rozhodnutia (2017 – 2021)^{1 2} (rozsudky a uznesenia vo veci samej)

	2017			2018			2019			2020			2021		
	Rozsudky	Uznesenia	Spolu	Rozsudky	Uznesenia	Spolu	Rozsudky	Uznesenia	Spolu	Rozsudky	Uznesenia	Spolu	Rozsudky	Uznesenia	Spolu
Zamietnuté odvolanie	103	60	163	59	64	123	63	110	173	75	77	152	71	86	157
Čiastočné alebo úplné zrušenie bez vrátenia veci	23		23	11	1	12	17		17	28		28	11		11
Čiastočné alebo úplné zrušenie s vrátením veci	11		11	14	1	15	9	2	11	12		12	12		12
Výmaz/Zastavenie konania		1	1		15	15		9	9		12	12		3	3
Spolu	137	61	198	84	81	165	89	121	210	115	89	204	94	89	183

- 1) Podrobnejšie informácie o odvolaniach podaných proti rozhodnutiam Všeobecného súdu sú zahrnuté v súdnych štatistikách tohto súdu.
- 2) Uvedené číselné údaje (hrubé číselné údaje) uvádzajú celkový počet vecí nezávisle od spojených vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedno číslo vecí = jedna vec). Zahŕňajú tiež odvolania uvedené v článku 58a Protokolu o Štatúte Súdneho dvora Európskej únie, ktoré boli vyhlásené za neprípustné alebo neprijaté podľa článkov 170a a 170b rokovacieho poriadku. Pre podrobnejšie informácie týkajúce sa mechanizmu uvedeného v článku 58a Štatútu pozri tabuľku XX tejto správy.

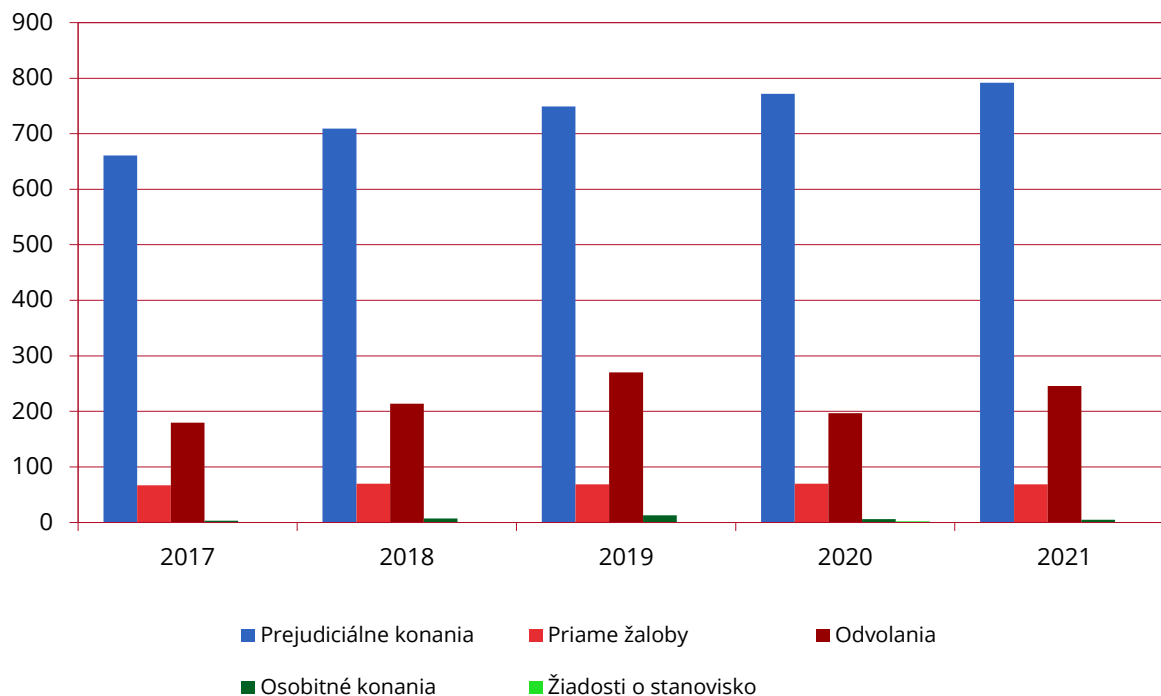
XIV. Skončené konania – Dĺžka konaní (2017 – 2021) v mesiacoch¹
(rozsudky a uznesenia vo veci samej)

	2017	2018	2019	2020	2021
Prejudiciálne konania	15,7	16	15,5	15,9	16,7
Naliehavé prejudiciálne konania	2,9	3,1	3,7	3,9	3,7
Skrátené konania	8,1	2,2	9,9		10,7
Priame žaloby	20,3	18,8	19,1	19,2	21,8
Skrátené konania		9	10,3		
Odvolania	17,1	13,4	11,1	13,8	15,1
Skrátené konania					8,4

1) Z výpočtu dĺžky konaní sú vylúčené: konania zahŕňajúce medzitýmny rozsudok alebo vykonanie dôkazu; stanoviská; osobitné konania (konkrétne: právna pomoc, určenie výšky trov konania, oprava rozsudku, návrh na doplnenie rozhodnutia; návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, návrh tretej osoby na zmenu rozsudku, výklad rozsudku, obnova konania, preskúmanie návrhu prvého generálneho advokáta, aby Súdny dvor preskúmal rozhodnutie Všeobecného súdu, konanie o nariadení zákazu nakladať s majetkom a konania vo veci imunity); veci končiace sa uznesením o výmaze, zastavení konania alebo vrátení veci Všeobecnému súdu; konania o nariadení predbežného opatrenia, ako aj odvolania proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia a proti uzneseniu o vedľajšom účastníctve.

XV. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Charakteristika konaní (2017 – 2021)¹

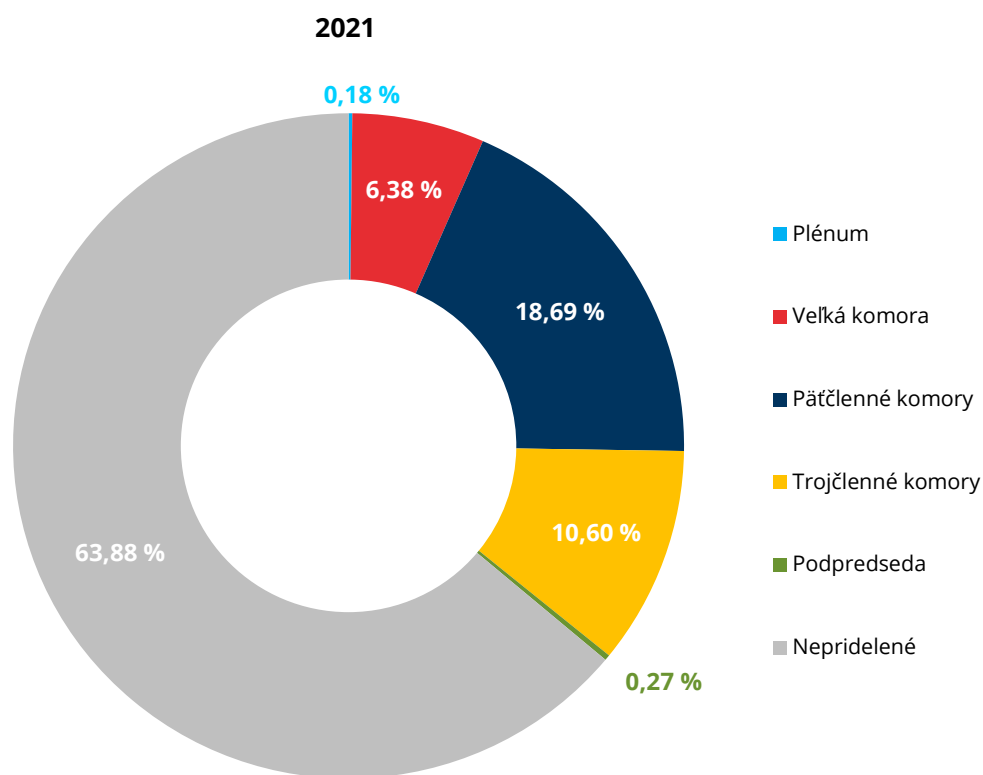

	2017	2018	2019	2020	2021
Prejudiciálne konania	661	709	749	772	792
Priame žaloby	67	70	69	70	69
Odvolania	180	214	270	197	246
Osobitné konania ²	3	7	13	6	5
Žiadosti o stanovisko	1	1	1	2	1
Spolu	912	1 001	1 102	1 047	1 113

1] Uvedené číselné údaje (hrubé číselné údaje) uvádzajú celkový počet vecí nezávisle od spojených vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedno číslo konania = jedna vec).

2] Za „osobitné konania“ sa považujú: právna pomoc; určenie výšky trov konania; oprava rozsudku; návrh na doplnenie rozhodnutia; návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie; návrh tretej osoby na zmenu rozsudku; výklad rozsudku; obnova konania; preskúvanie návrhu prvého generálneho advokáta, aby Súdny dvor preskúmal rozhodnutie Všeobecného súdu; konanie o nariadení zákazu nakladať s majetkom; konania vo veci imunity.

XVI. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Rozhodovacia komora (2017 – 2021)¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Plénum		1		1	2
Velká komora	76	68	65	74	71
Pätčlenné komory	194	236	192	225	208
Trojčlenné komory	76	77	130	103	118
Podpredseda	4	1	4		3
Nepridelené	562	618	711	644	711
Spolu	912	1 001	1 102	1 047	1 113

1| Uvedené číselné údaje (hrubé číselné údaje) uvádzajú celkový počet vecí nezávisle od spojených vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedno číslo konania = jedna vec).

XVII. Skrátené súdne konania (2017 – 2021)

Žiadosti o prejednanie vecí v skrátrenom súdnom konaní¹

	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
Prejudiciálne konania	30	33	50	40	56	209
Priame žaloby	1	3	3		3	10
Odvolaania		1	4	2	1	8
Osobitné konania			1			1
Spolu	31	37	58	42	60	228

Žiadosti o prejednanie vecí v skrátrenom súdnom konaní – výsledok rozhodnutia²

	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
Povolenie	4	9	3	3	6	25
Zamietnutie	30	17	56	34	56	193
Odloženie ³	1	3	1	3	2	10
Očakáva sa rozhodnutie		8	6	8	4	26
Spolu	35	37	66	48	68	254

- 1| Číselné údaje uvedené v tejto tabuľke odkazujú na počet návrhov podaných v priebehu dotknutého roka, nezávisle od roka podania vecí, ktorej sa predmetný návrh týka.
- 2| Číselné údaje v tejto tabuľke odkazujú na počet rozhodnutí prijatých v priebehu dotknutého roka v súvislosti s návrhom na prejednanie vecí v skrátrenom súdnom konaní, nezávisle od roka podania takéhoto návrhu.
- 3| Formálne rozhodnutie o návrhu nebolo nevyhnutné z dôvodu výmazu vecí alebo jej skončenia prostredníctvom rozsudku alebo uznesenia.

XVIII. Rôzne – Naliehavé prejudiciálne konania (2017 – 2021)

Návrhy na uplatnenie naliehavého prejudiciálneho konania¹

	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
Súdna spolupráca v občianskych veciach	5	5		2	1	13
Súdna spolupráca v trestných veciach	6	8	10	8	8	40
Policajná spolupráca			4			4
Hranice, azyl a prisťahovalectvo	4	5	5	6	8	28
Iné		1	1	1	14	17
Spolu	15	19	20	17	31	102

Návrhy na uplatnenie naliehavého prejudiciálneho konania – výsledok rozhodnutia²

	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
Povolenie	4	12	11	11	9	47
Zamietnutie	11	7	7	8	20	53
Odloženie ³					3	3
Očakáva sa rozhodnutie			2		1	3
Spolu	15	19	20	19	33	106

- 1| Číselné údaje uvedené v tejto tabuľke odkazujú na počet návrhov podaných v priebehu dotknutého roka, nezávisle od roka podania veci, ktorej sa predmetný návrh týka.
- 2| Číselné údaje uvedené v tejto tabuľke odkazujú na počet rozhodnutí prijatých v priebehu dotknutého roka v súvislosti s návrhmi na uplatnenie naliehavého konania, nezávisle od roka podania takéhoto návrhu.
- 3| Formálne rozhodnutie o návrhu nebolo nevyhnutné z dôvodu jeho späťvzatia, výmazu veci alebo jej skončenia prostredníctvom rozsudku alebo uznesenia.

XIX. Konania o nariadení predbežného opatrenia (2017 – 2021)

Návrhy na nariadenie predbežných opatrení¹

	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
Doprava				1	1	2
Energia					1	1
Hospodárska súťaž		1	3			4
Inštitucionálne právo		2			1	3
Poľnohospodárstvo			1		1	2
Priemyselná politika	1					1
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemických látok (nariadenie REACH)			1			1
Štátna pomoc		2	1	1	1	5
Verejné obstarávanie	1					1
Výskum, technologický rozvoj a kozmický priestor					1	1
Zásady práva Únie		1		1	1	3
Životné prostredie	1				1	2
Spolu	3	6	6	3	8	26

Predbežné opatrenia – výsledok rozhodnutia²

	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu
Povolenie	1	5	1	1	2	10
Zamietnutie		3	4	1	4	12
Odloženie ³				1	2	3
Očakáva sa rozhodnutie	2		1	1	1	5
Spolu	3	8	6	4	9	30

- 1| Číselné údaje uvedené v tejto tabuľke odkazujú na počet návrhov podaných v priebehu dotknutého roka, nezávisle od roka podania veci, ktorej sa predmetný návrh týka.
- 2| Číselné údaje v tejto tabuľke odkazujú na počet rozhodnutí prijatých v priebehu dotknutého roka v súvislosti s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, nezávisle od roka podania takéhoto návrhu.
- 3| Formálne rozhodnutie o návrhu nebolo nevyhnutné z dôvodu jeho späťvzatia, výmazu veci alebo jej skončenia prostredníctvom rozsudku alebo uznesenia.

XX. Odvolania uvedené v článku 58a Štatútu (2019 – 2021)

Odvolania podané proti rozhodnutiu Všeobecného súdu o rozhodnutí nezávislého odvolacieho orgánu

	2019	2020	2021	Spolu
Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo	36	40	58	134
Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín	2			2
Spolu	38	40	58	136

Rozhodnutia týkajúce sa prijatia odvolania¹

	2019	2020	2021	Spolu
Povolenie			1	1
Neprijatie	27	37	47	111
Nepripustné	2	3		5
Odloženie		1		1
Spolu	29	41	48	118

1| Číselné údaje uvedené v tejto tabuľke odkazujú na počet rozhodnutí prijatých v priebehu dotknutého roka, nezávisle od roku podania návrhu na uznanie prípustnosti odvolania.

**XXI. Všeobecný vývoj súdnej činnosti (1952 - 2021) -
Začaté konania a rozsudky alebo stanoviská**

Roky	Začaté konania ¹							Rozsudky/Stánoviská ²
	Prejudiciálne konania	Priame žaloby	Odvolanía	Odvolanía proti uzneseniam o nariadení predbežného opatrenia alebo proti uzneseniam o vedľajšom účastníctve	Žiadosti o stanovisko	Spolu	Návrhy na nariadenie predbežného opatrenia	
1953		4				4		
1954		10				10		2
1955		9				9	2	4
1956		11				11	2	6
1957		19				19	2	4
1958		43				43		10
1959		46			1	47	5	13
1960		22			1	23	2	18
1961	1	24			1	26	1	11
1962	5	30				35	2	20
1963	6	99				105	7	17
1964	6	49				55	4	31
1965	7	55				62	4	52
1966	1	30				31	2	24
1967	23	14				37		24
1968	9	24				33	1	27
1969	17	60				77	2	30
1970	32	47				79		64
1971	37	59				96	1	60
1972	40	42				82	2	61
1973	61	131				192	6	80
1974	39	63				102	8	63
1975	69	61			1	131	5	78
1976	75	51			1	127	6	88
1977	84	74				158	6	100
1978	123	146			1	270	7	97
1979	106	1 218				1 324	6	138
1980	99	180				279	14	132
1981	108	214				322	17	128
1982	129	217				346	16	185
1983	98	199				297	11	151
1984	129	183				312	17	165
1985	139	294				433	23	211
1986	91	238				329	23	174

- 1) Číselné údaje uvedené v tejto tabuľke sa týkajú všetkých konaní začatých na Súdnom dvore s výnimkou osobitných konaní.
- 2) Číselné údaje uvedené v tomto stĺpci odkazujú na počet rozsudkov alebo stanovísk vyhlásených Súdny dvorom s ohľadom na spojenie vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedna skupina spojených vecí = jedna vec).

Roky	Začaté konania ¹							Rozsudky/Stanoviská ²
	Prejudiciálne konania	Priame žaloby	Odvolaania	Odvolaania proti uzneseniam o nariadení predbežného opatrenia alebo proti uzneseniam o vedľajšom účastníctve	Žiadosti o stanovisko	Spolu	Návrhy na nariadenie predbežného opatrenia	
1987	144	251				395	21	208
1988	179	193				372	17	238
1989	139	244				383	19	188
1990	141	221	15	1		378	12	193
1991	186	140	13	1	2	342	9	204
1992	162	251	24	1	2	440	5	210
1993	204	265	17			486	13	203
1994	203	125	12	1	3	344	4	188
1995	251	109	46	2		408	3	172
1996	256	132	25	3		416	4	193
1997	239	169	30	5		443	1	242
1998	264	147	66	4		481	2	254
1999	255	214	68	4		541	4	235
2000	224	197	66	13	2	502	4	273
2001	237	187	72	7		503	6	244
2002	216	204	46	4		470	1	269
2003	210	277	63	5	1	556	7	308
2004	249	219	52	6	1	527	3	375
2005	221	179	66	1		467	2	362
2006	251	201	80	3		535	1	351
2007	265	221	79	8		573	3	379
2008	288	210	77	8	1	584	3	333
2009	302	143	105	2	1	553	1	376
2010	385	136	97	6		624	3	370
2011	423	81	162	13		679	3	370
2012	404	73	136	3	1	617		357
2013	450	72	161	5	2	690	1	434
2014	428	74	111		1	614	3	416
2015	436	48	206	9	3	702	2	399
2016	470	35	168	7		680	3	412
2017	533	46	141	6	1	727	3	466
2018	568	63	193	6		830	6	462
2019	641	41	256	10	1	949	6	491
2020	557	38	125	6	1	727	3	451
2021	567	29	223	9		828	8	450
Spolu	12 482	9 201	3 001	159	29	24 872	390	13 344

- 1) Číselné údaje uvedené v tejto tabuľke sa týkajú všetkých konaní začatých na Súdnom dvore s výnimkou osobitných konaní.
- 2) Číselné údaje uvedené v tomto stĺpci odkazujú na počet rozsudkov alebo stanovísk vyhlásených Súdny dvorom s ohľadom na spojenie vecí z dôvodu, že spolu súvisia (jedna skupina spojených vecí = jedna vec).

XXII. Celkový vývoj súdnej činnosti (1952 - 2021) - Podané návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa členských štátov a podľa rokov

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Iné ¹	Spolu
1961																			1										1	
1962																			5											5
1963																1			5											6
1964												2						4												6
1965					4					2								1												7
1966																		1												1
1967	5				11				3							1		3												23
1968	1				4				1			1						2												9
1969	4				11				1							1														17
1970	4				21				2			2						3												32
1971	1				18				6			5				1		6												37
1972	5				20				1			4						10												40
1973	8				37				4			5						6												61
1974	5				15				6			5						7									1			39
1975	7			1	26				15			14				1		4									1			69
1976	11				28				8			12						14								1				75
1977	16			1	30				14			7						9								5				84
1978	7			3	46				12			11						38								5				123
1979	13			1	33				18			19				1		11								8				106
1980	14			2	24				14			19						17								6				99
1981	12			1	41				17			11				4		17								5				108
1982	10			1	36				39			18						21								4				129
1983	9			4	36				15			7						19								6				98
1984	13			2	38				34			10						22								9				129
1985	13			2	40				45			11				6		14								8				139
1986	13			4	18			4	2	1	19	5				1		16								8				91
1987	15			5	32			2	17	1	36	5				3		19								9				144
1988	30			4	34				1	38	28					2		26								16				179
1989	13			2	47			1	2	2	28	10				1		18				1				14				139
1990	17			5	34			4	2	6	21	25				4		9				2				12				141
1991	19			2	54			2	3	5	29	36				2		17				3				14				186
1992	16			3	62			1	5	15	22	22				1		18				1				18				162

>>>

1| Vec C-265/00, **Campina Melkunie** (Cour de justice Benelux/Benelux Gerichtshof).

Vec C-196/09, **Miles a i.** (Rada pre stažnosti európskych škôl).

Vec C-169/15, **Montis Design** (Cour de justice Benelux/Benelux Gerichtshof).

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Iné ¹	Spolu
1993	22			7	57		1	5	7	22		24				1			43			3						12		204
1994	19			4	44		2		13	36		46				1			13			1						24		203
1995	14			8	51		3	10	10	43		58				2			19	2		5					6	20		251
1996	30			4	66			4	6	24		70				2			10	6		6				3	4	21		256
1997	19			7	46		1	2	9	10		50				3			24	35		2				6	7	18		239
1998	12			7	49		3	5	55	16		39				2			21	16		7				2	6	24		264
1999	13			3	49		2	3	4	17		43				4			23	56		7				4	5	22		255
2000	15			3	47		2	3	5	12		50							12	31		8				5	4	26	1	224
2001	10			5	53		1	4	4	15		40				2			14	57		4				3	4	21		237
2002	18			8	59			7	3	8		37				4			12	31		3				7	5	14		216
2003	18			3	43		2	4	8	9		45				4			28	15		1				4	4	22		210
2004	24			4	50		1	18	8	21		48				1	2		28	12		1				4	5	22		249
2005	21		1	4	51		2	11	10	17		18				2	3		36	15	1	2				4	11	12		221
2006	17		3	3	77		1	14	17	24		34		1		1	4		20	12	2	3				1	5	2	10	251
2007	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26		43					2		19	20	7	3	1			1	5	6	16	265
2008	24		1	6	71	2	1	9	17	12		39	1	3	3	4	6		34	25	4	1				4	7	14		288
2009	35	8	5	3	59	2		11	11	28		29	1	4	3		10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
2010	37	9	3	10	71		4	6	22	33		49		3	2	9	6		24	15	8	10	17	1	5	6	6	29		385
2011	34	22	5	6	83	1	7	9	27	31		44		10	1	2	13		22	24	11	11	14	1	3	12	4	26		423
2012	28	15	7	8	68	5	6	1	16	15		65		5	2	8	18	1	44	23	6	14	13		9	3	8	16		404
2013	26	10	7	6	97	3	4	5	26	24		62	3	5	10		20		46	19	11	14	17	1	4	4	12	14		450
2014	23	13	6	10	87		5	4	41	20	1	52	2	7	6		23		30	18	14	8	28	4	3	8	3	12		428
2015	32	5	8	7	79	2	8	2	36	25	5	47		9	8	7	14		40	23	15	8	18	5	5	4	7	16	1	436
2016	26	18	5	12	84	1	6	6	47	23	2	62		9	8	1	15	1	26	20	19	21	14	3	6	7	5	23		470
2017	21	16	4	8	149	7	12	4	23	25	3	57		5	10	1	22		38	31	19	21	16	3	6	13	8	11		533
2018	40	20	12	3	78	2	12	3	67	41	3	68	1	5	6	4	29		35	35	31	15	23	2	6	6	7	14		568
2019	38	24	5	1	114	3	10	5	64	32	10	70	1	12	7	6	20	1	28	37	39	14	49	5	10	7	11	18		641
2020	36	28	9	6	140	3	5	2	30	21	4	44		17	7	3	18		18	50	41	17	20	2	6	7	6	17		557
2021	36	58	8	6	106	2	11	2	35	23	5	46		12	15	5	17		27	37	34	20	38	7	2	10	5			567
Spolu	991	247	91	208	2 887	35	141	194	656	1 096	33	1 673	9	106	90	110	242	4	1 121	680	272	240	269	36	68	145	163	672	3	12 482

1) Vec C-265/00, **Campina Melkunie** (Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof).
Vec C-196/09, **Miles a i.** (Rada pre sťažnosti európskych škôl).
Vec C-169/15, **Montis Design** (Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof).

XXIII. Celkový vývoj súdnej činnosti (1952 – 2021) – Podané návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa členských štátov a podľa súdov

			Spolu
Belgicko	Cour constitutionnelle	45	
	Cour de cassation	106	
	Conseil d'État	110	
	Iné súdne orgány	730	991
Bulharsko	Върховен касационен съд	8	
	Върховен административен съд	36	
	Iné súdne orgány	203	247
Česká republika	Ústavní soud		
	Nejvyšší soud	13	
	Nejvyšší správní soud	38	
	Iné súdne orgány	40	91
Dánsko	Højesteret	37	
	Iné súdne orgány	171	208
Nemecko	Bundesverfassungsgericht	2	
	Bundesgerichtshof	274	
	Bundesverwaltungsgericht	159	
	Bundesfinanzhof	351	
	Bundesarbeitsgericht	59	
	Bundessozialgericht	77	
	Iné súdne orgány	1 965	2 887
Estónsko	Riigikohus	16	
	Iné súdne orgány	19	35
Írsko	Supreme Court	44	
	High Court	51	
	Iné súdne orgány	46	141
Grécko	Άρειος Πάγος	14	
	Συμβούλιο της Επικρατείας	62	
	Iné súdne orgány	118	194
Španielsko	Tribunal Constitucional	1	
	Tribunal Supremo	114	
	Iné súdne orgány	541	656
Francúzsko	Conseil constitutionnel	1	
	Cour de cassation	156	
	Conseil d'État	160	
	Iné súdne orgány	779	1 096
Chorvátsko	Ustavni sud		
	Vrhovni sud	2	
	Visoki upravni sud	1	
	Visoki prekršajni sud		
	Iné súdne orgány	30	33

>>>

Taliansko	Corte Costituzionale	7	
	Corte suprema di Cassazione	180	
	Consiglio di Stato	241	
	Iné súdne orgány	1 245	1 673
Cyprus	Ανώτατο Δικαστήριο	4	
	Iné súdne orgány	5	9
Lotyšsko	Augstākā tiesa (Senāts)	21	
	Satversmes tiesa	6	
	Iné súdne orgány	79	106
Litva	Konstitucinis Teismas	2	
	Aukščiausiasis Teismas	28	
	Vyriausiasis administracinis teismas	39	
	Iné súdne orgány	21	90
Luxembursko	Cour constitutionnelle	1	
	Cour de cassation	31	
	Cour administrative	33	
	Iné súdne orgány	45	110
Maďarsko	Kúria	38	
	Fővárosi Ítéltábla	8	
	Szegedi Ítéltábla	5	
	Iné súdne orgány	191	242
Malta	Qorti Kostituzzjonali		
	Qorti tal-Appell		
	Iné súdne orgány	4	4
Holandsko	Hoge Raad der Nederlanden	307	
	Raad van State	140	
	Centrale Raad van Beroep	71	
	College van Beroep voor het Bedrijfsleven	168	
	Tariefcommissie	35	
	Iné súdne orgány	400	1 121
Rakúsko	Verfassungsgerichtshof	5	
	Oberster Gerichtshof	164	
	Verwaltungsgerichtshof	123	
	Iné súdne orgány	388	680
Poľsko	Trybunał Konstytucyjny	1	
	Sąd Najwyższy	45	
	Naczelny Sąd Administracyjny	60	
	Iné súdne orgány	166	272
Portugalsko	Supremo Tribunal de Justiça	18	
	Supremo Tribunal Administrativo	78	
	Iné súdne orgány	144	240
Rumunsko	Înalta Curte de Casație și Justiție	27	
	Curtea de Apel	131	
	Iné súdne orgány	111	269

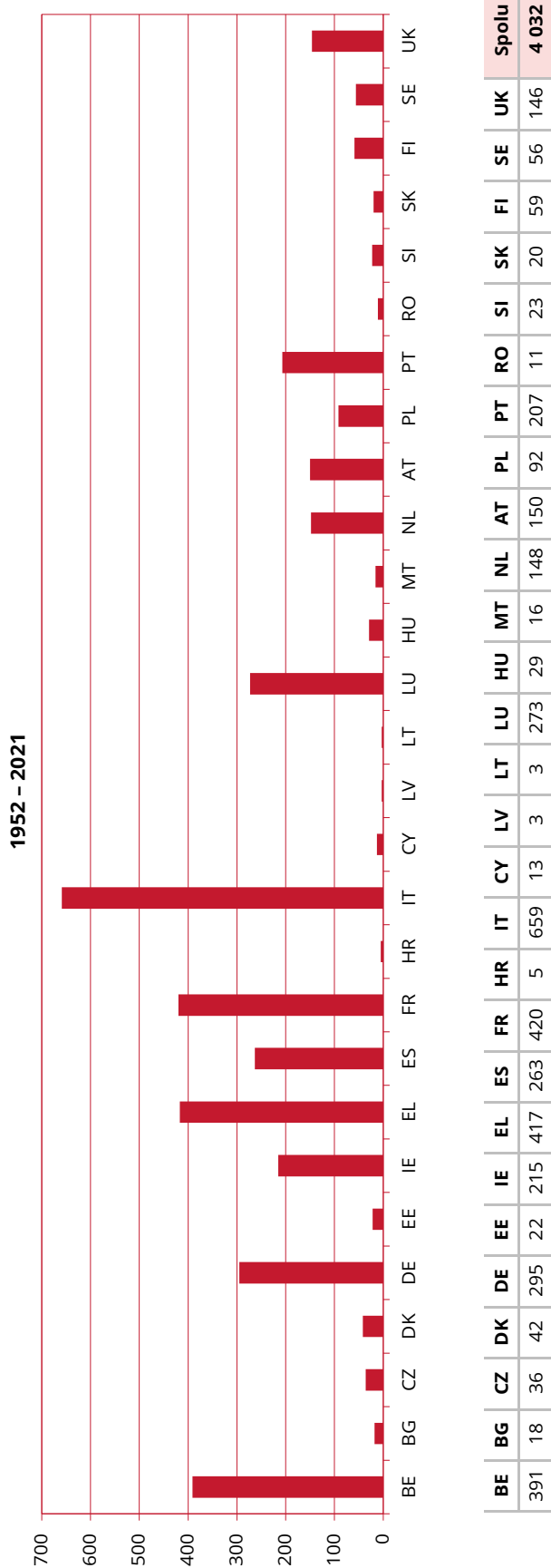
>>>

Slovinsko	Ustavno sodišče	3	
	Vrhovno sodišče	22	
	Iné súdne orgány	11	36
Slovensko	Ústavný súd	1	
	Najvyšší súd	25	
	Iné súdne orgány	42	68
Fínsko	Korkein oikeus	32	
	Korkein hallinto-oikeus	71	
	Työtuomioistuin	5	
	Iné súdne orgány	37	145
Švédsko	Högsta Domstolen	28	
	Högsta förvaltningsdomstolen	40	
	Marknadsdomstolen	5	
	Arbetsdomstolen	4	
	Iné súdne orgány	86	163
Spojené kráľovstvo	House of Lords	40	
	Supreme Court	19	
	Court of Appeal	94	
	Iné súdne orgány	519	672
Iné	Cour de justice Benelux/Benelux Gerichtshof ¹	2	
	Rada pre sťažnosti európskych škôl ²	1	3
Spolu			12 482

1| Vec C-265/00, *Campina Melkunie*.
Vec C-169/15, *Montis Design*.

2| Vec C-196/09, *Miles a i.*

**XXIV. Celkový vývoj súdnej činnosti (1952 - 2021) -
Podané žaloby o nespĺnenie povinnosti členským štátom**

XXV. Činnosť kancelárie Súdneho dvora (2017 – 2021)

Druh úkonu	2017	2018	2019	2020	2021
Písomnosti zapísané do registra v kancelárii	99 266	108 247	113 563	107 697	116 340
Počet strán podaných prostredníctvom aplikácie e-Curia ¹	–	153 977	217 687	166 614	270 236
Procesné podania predložené prostredníctvom e-Curia (percentuálny podiel)	73 %	75 %	80 %	79 %	85 %
Vytýčené a zorganizované pojednávania	263	295	270	157	107
Vytýčené a zorganizované pojednávania, na ktorých boli prednesené návrhy	301	305	296	269	283
Rozsudky, stanoviská a uznesenia, ktorými sa končí konanie, doručené účastníkom konania	654	684	785	726	703
Zápisnice z pojednávanií (prednesy, návrhy a rozsudky)	1 033	1 062	1 058	877	841
Oznámenia v Ú. v. týkajúce sa začatých konaní	679	695	818	601	676
Oznámenia v Ú. v. týkajúce sa skončených vecí	637	661	682	759	690

1| Za rok 2017 nie sú k dispozícii spoľahlivé údaje.

E.

Zloženie Súdneho dvora

(Protokolárny poriadok k 31. decembru 2021)

Prvý rad zľava doprava:

prvý generálny advokát M. Szpunar, predseda komory C. Lycourgos, predsedníčka komory A. Prechal, podpredseda Súdneho dvora L. Bay Larsen, predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, predseda komory A. Arabadžiev, predsedníčka komory K. Jürimäe, predsedovia komôr E. Regan a S. Rodin

Druhý rad zľava doprava:

sudcovia T. von Danwitz a M. Ilešič, predsedovia komôr J. Passer, N. Jääskinen a I. Jarukaitis, predsedníčka komory I. Ziemele, generálna advokátka J. Kokott, sudca J.-C. Bonichot

Tretí rad zľava doprava:

generálny advokát P. Pikamäe, sudkyňa L. S. Rossi, sudcovia P. G. Xuereb, F. Biltgen a M. Safjan, generálny advokát M. Campos Sánchez-Bordona, sudca N. J. Piçarra, generálny advokát G. Pitruzzella

Štvrtý rad zľava doprava:

sudkyňa M. L. Arastey Sahún, generálny advokát A. Rantos, sudcovia N. Wahl a A. Kumin, generálny advokát J. Richard de la Tour, sudca D. Gratsias, generálny advokát A. M. Collins

Piaty rad zľava doprava:

generálna advokátka L. Medina, sudkyňa O. Spineanu-Matei, generálny advokát N. Emiliou, sudcovia M. Gavalec a Z. Csehi, generálna advokátka T. Čapeta, tajomník A. Calot Escobar

I. Zmeny v zložení Súdneho dvora v roku 2021

Slávnostné zasadnutie 7. októbra 2021

Rozhodnutiami z 2. septembra 2020 a z 19. februára, 21. apríla, 2. júna a 7. júla 2021 zástupcovia vlád členských štátov Európskej únie znova vymenovali do funkcie na obdobie od 7. októbra 2021 do 6. októbra 2027 sedem sudcov Súdneho dvora, ktorými sú Koen Lenaerts, Lars Bay Larsen, Niilo Jääskinen, Eugene Regan, Siniša Rodin, François Biltgen a Küllike Jürimäe.

Rozhodnutiami z 19. februára, 21. apríla a 7. júla 2021 boli tiež zástupcami vlád členských štátov Európskej únie znova vymenovaní do funkcie na rovnaké obdobie traja generálni advokáti, a to Juliane Kokott, Athanasios Rantos a Manuel Campos Sánchez-Bordona.

Rozhodnutiami z 19. februára, 21. apríla, 2. júna a 7. júla 2021 boli vymenovaní do funkcie sudcov Súdneho dvora na obdobie od 7. októbra 2021 do 6. októbra 2027 Miroslav Gavalec, ktorý nahradil Daniela Švábyho, Octavia Spineanu-Matei, ktorá nahradila Cameliu Toader, Dimitrios Gratsias, ktorý nahradil Michaila Vilarasa, Zoltán Csehi, ktorý nahradil Endreho Juhásza, a Maria Lourdes Arastey Sahún, ktorá nahradila Rosariu Silva de Lapuerta.

Rozhodnutiami z 21. apríla, 7. júla a 8. septembra 2021 boli vymenovaní do funkcie generálneho advokáta Súdneho dvora na obdobie od 7. októbra 2021 do 6. októbra 2024 Anthony Michael Collins, ktorý nahradil Gerarda Hogana, a na obdobie od 7. októbra 2021 do 6. októbra 2027 boli do tejto funkcie vymenovaní Nicholas Emiliou, Tamara Čapeta a Laila Medina, ktorí nahradili Michala Bobeka, Evgenija Tančeva a Henrika Saugmandsgaard Øe.

Pri príležitosti skončenia funkčného obdobia a odchodu Rosarie Silva de Lapuerta, Cameliu Toader, Michaila Vilarasa, Endreho Juhásza, Daniela Švábyho, Henrika Saugmandsgaard Øe, Michala Bobeka, Evgenija Tančeva a Gerarda Hogana a zloženia sľubu a vymenovania do funkcie nových členov inštitúcie sa 7. októbra 2021 na Súdnom dvore konalo slávnostné zasadnutie.

Voľby do funkcie predsedu, podpredsedu, prvého generálneho advokáta a predsedov komôr

V nadväznosti na čiastočnú obmenu členov Súdneho dvora bol 8. októbra 2021 svojimi kolegami znovuzvolený do funkcie predsedu Súdneho dvora Koen Lenaerts na obdobie od 8. októbra 2021 do 6. októbra 2024. V ten istý deň bol do funkcie podpredsedu Súdneho dvora zvolený na rovnaké obdobie Lars Bay Larsen. Do tejto funkcie nastupuje po Rosarii Silva de Lapuerta, ktorej funkčné obdobie uplynulo.

Okrem toho sudcovia Súdneho dvora tiež zvolili na obdobie troch rokov predsedov päťčlenných komôr, ktorými sú Alexander Arabadžiev, Alexandra Prechal, Küllike Jürimäe, Constantinos Lycourgos a Eugene Regan. Dňa 8. októbra bol tiež generálnymi advokátmi opätovne zvolený do funkcie prvého generálneho advokáta Súdneho dvora Maciej Szpunar na obdobie od 8. októbra 2021 do 6. októbra 2024.

Napokon 11. októbra 2021 si sudcovia Súdneho dvora zo svojich radov zvolili na obdobie jedného roka predsedov trojčlenných komôr, ktorými sú Siniša Rodin, Irmantas Jarukaitis, Niilo Jääskinen, Ineta Ziemele a Jan Passer.

II. Protokolárny poriadok k 31. decembru 2021

K. LENAERTS, predseda
L. BAY LARSEN, podpredseda
A. ARABADŽIEV, predseda I. komory
A. PRECHAL, predsedníčka II. komory
K. JÜRIMÄE, predsedníčka III. komory
C. LYCOURGOS, predseda IV. komory
E. REGAN, predseda V. komory
M. SZPUNAR, prvý generálny advokát
S. RODIN, predseda IX. komory
I. JARUKAITIS, predseda X. komory
N. JÄÄSKINEN, predseda VIII. komory
I. ZIEMELE, predsedníčka VI. komory
J. PASSER, predseda VII. komory
J. KOKOTT, generálna advokátka
M. ILEŠIČ, sudca
J.-C. BONICHOT, sudca
T. von DANWITZ, sudca
M. SAFJAN, sudca
F. BILTGEN, sudca
M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA, generálny advokát
P. G. XUEREB, sudca
N. PIÇARRA, sudca
L. S. ROSSI, sudkyňa
G. PITRUZZELLA, generálny advokát
P. PIKAMÄE, generálny advokát
A. KUMIN, sudca
N. WAHL, sudca
J. RICHARD DE LA TOUR, generálny advokát
A. RANTOS, generálny advokát
D. GRATSIAS, sudca
M. L. ARASTEY SAHÚN, sudkyňa
A. M. COLLINS, generálny advokát
M. GAVALEC, sudca
N. EMILIOU, generálny advokát
Z. CSEHI, sudca
O. SPINEANU-MATEI, sudkyňa
T. ČAPETA, generálna advokátka
L. MEDINA, generálna advokátka

A. CALOT ESCOBAR, tajomník

2

Kapitola 2 Všeobecný súd

A.

Činnosť Všeobecného súdu v roku 2021

Predkladateľ: predseda Všeobecného súdu **Marc van der Woude**

Rok 2021 bol opäť poznačený pandemiou. Vďaka skúsenostiam získaným v roku 2020, ktoré zahŕňali vývoj účinných postupov pre uskutočnenie pojednávania prostredníctvom videokonferencie a pre prácu na diaľku, však súd mohol fungovať takmer normálne a dosahovať vynikajúce výsledky. Pojednávania, ktoré sa počas viacerých týždňov v roku 2020 nemohli uskutočniť, prebiehali počas tohto roka bez väčších problémov, a to pri prísnom dodržiavaní zdravotníckych protokolov. Osobitne je potrebné spomenúť pojednávanie vo veci Google Android (T-604/18), ktoré trvalo celý jeden týždeň. Hoci prekážky v pohybe osôb niekedy donútili Všeobecný súd odkladať pojednávania, zástupcovia účastníkov konania a zamestnanci inštitúcie sa danej situácii prispôbili, aby dokázali zabezpečiť plynulosť vybavovania vecí.

Toto úsilie prinieslo svoje ovocie. Všeobecný súd vybavil 951 vecí, čím počet svojich prebiehajúcich konaní znížil o 69. Zároveň s tým počet vecí postúpených rozhodovacím zloženiam s vyšším počtom sudcov potvrdil trend, ktorý začal v roku 2018 a v súlade s ktorým Všeobecný súd častejšie zasadá v päťčlenných komorách, vďaka čomu môžu byť osoby podliehajúce súdnej právomoci vypočítané väčším počtom sudcov. Priemerná dĺžka konania sa v roku 2021 mierne zvýšila, ale tento nárast je prechodný a spôsobený najmä odročením pojednávania v predchádzajúcom roku. V každom prípade výsledky dosiahnuté v roku 2021 opätovne potvrdzujú, že reforma Všeobecného zavedená nariadením 2015/2422¹ umožnila výrazne skrátiť dĺžku konania.

Tieto výsledky sú o to uspokojivejšie, že sa ich podarilo dosiahnuť v situácii, keď bolo zloženie súdu veľmi nestabilné. V prvom rade Všeobecný súd v auguste 2021 zasiahla smutná správa o úmrtí sudcu Berkeho. Náš súd v ňom stratil skvelého sudcu, ktorého si jeho kolegovia veľmi vážili. Následne Všeobecný súd opustili štyria sudcovia, a to sudkyňa Spineanu-Matei a sudcovia Gratsias, Collins a Csehi, aby sa 7. októbra 2021 zložením sľubu pripojili k Súdneho dvoru. Zároveň s tým bol Všeobecný súd priebežne posilňovaný príchodom niekoľkých nových členov. Sľub v priebehu roka 2021 postupne zložili 1. marca sudca Petrлік, 6. júla sudkyňa Brkan, 27. septembra sudca Žilgalvis, a 27. októbra sudcovia Gâlea a Kecsmár. Postupné odchody a príchody si v priebehu celého roka 2021 vyžiadali značné množstvo zmien v zložení komôr a presunov v agende jednotlivých sudcov.

Okrem intenzívnej súdnej činnosti a napriek zložitému zdravotnému kontextu sa Všeobecný súd venoval aj viacerým otázkam prierezovej povahy. Ide predovšetkým o pokračovanie cyklu úvah, ktorý sa začal v roku 2020 v súvislosti s prijatím správy Súdneho dvora o fungovaní Všeobecného súdu podľa článku 3 nariadenia 2015/2422. Súčasný stav týchto úvah sa uvádza v nasledujúcej časti. Všeobecný súd tiež prijal sériu návrhov týkajúcich sa zmeny a doplnenia viacerých ustanovení jeho rokovacieho poriadku. Cieľom týchto návrhov je podporiť proaktívne vedenie konaní, napomôcť špecializácii komôr, reagovať na niektoré regulačné požiadavky,

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2015/2422 zo 16. decembra 2015, ktorým sa mení Protokol č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie (Ú. v. EÚ L 341, 2015, s. 14).

najmä v oblasti ochrany osobných údajov, a zohľadniť poznatky získané počas zdravotnej krízy, predovšetkým pokiaľ ide o používanie videokonferencií počas ústnych pojednávaní. Tieto návrhy boli v súlade s článkom 254 ZFEÚ postúpené Súdnemu dvoru 15. novembra 2021. Všeobecný súd napokon zjednodušil aj služobné predpisy upravujúce postavenie jeho úradníkov a ostatných zamestnancov, a to prostredníctvom kodifikácie relevantných dokumentov. V personálnej oblasti Všeobecný súd zriadil bunku troch referentov, ktorí môžu byť pridelení na pomoc jednotlivým kabinetom sudcov v prípade dlhodobej neprítomnosti ich spolupracovníkov alebo v prípade, že musia riešiť veci mimoriadneho rozsahu.

Ako vyplýva z úvodného slova nášho podpredsedu k judikatúre Všeobecného súdu, počas roku 2021 vyhlásil tento súd rozhodnutia s veľkým spoločenským dosahom, a to okrem iného v oblastiach štátnej pomoci poskytovanej leteckým spoločnostiam na riešenie zdravotnej krízy, pravidiel hospodárskej súťaže uplatňovaných na veľkých digitálnych operátorov, alebo duševného vlastníctva. V týchto veciach Všeobecný súd v niektorých prípadoch dospel k záveru, že potreba včasného vydania rozhodnutia odôvodňuje použitie skráteného súdneho konania (články 151 a 152 rokovacieho poriadku). Tým, že Všeobecný súd dokázal zabezpečiť poskytnutie kvalitného výkonu spravodlivosti v krátkom časovom rámci, v priebehu roka 2021 preukázal svoju schopnosť splniť očakávania, ktoré vyjadril normotvorca pri prijímaní nariadenia 2015/2422.

Tieto dobré výsledky nás však ešte nemôžu nechať v stave spokojnosti so sebou samými. Zabezpečenie kvalitného výkonu spravodlivosti v krátkom čase a s ohľadom na okolnosti danej veci si vyžaduje neprestajné úsilie každého súdu. To isté platí aj pre Všeobecný súd. Preto je potrebné naďalej zamerať osobitnú pozornosť okrem iného na veľké skupiny vecí s dlhými obdobiami prerušenia konania alebo niektorým skutkovo a technicky zložitým veciam. V roku 2022 je preto potrebné nadviazať na úsilie, ktoré sa v tomto smere vyvinulo v roku 2021.

Opatrenia nadväzujúce na správu upravenú v článku 3 ods. 1 nariadenia 2015/2422

Dňa 16. decembra 2015 normotvorca Európskej únie prijal reformu štruktúry súdnictva Únie, ktorá spočíva v zdvojnásobení počtu sudcov Všeobecného súdu v troch postupných fázach. V rámci vykonávania tejto reformy bol Súdny dvor podľa článku 3 nariadenia 2015/2422¹ požiadaný, aby predložil Európskemu parlamentu, Rade Európskej únie a Európskej komisii dve správy. Prvá správa, predložená 14. decembra 2017, sa zamerala najmä na možné zmeny rozdelenia právomocí medzi dva sudy, ktoré tvoria Súdny dvor Európskej únie. Druhá správa, predložená 21. decembra 2020, sa týka fungovania Všeobecného súdu po vykonaní reformy (ďalej len „správa Súdneho dvora“). Táto časť výročnej správy inštitúcie za rok 2021 predstavuje priebežné hodnotenie opatrení prijatých v nadväznosti na odporúčania uvedené v správe predloženej 21. decembra 2020.

Posledná tretia fáza reformy bola ukončená v septembri 2019. Odvtedy došlo ku skráteniu dĺžky konaní, ktoré bolo jedným z hlavných sledovaných cieľov, ako sa výslovne uvádza v odôvodnení 5 nariadenia 2015/2422, z 20,6 mesiaca v roku 2015 na 15,4 mesiaca k 31. decembru 2020. Mierny nárast na 17,3 mesiaca v roku 2021 možno do veľkej miery pripísať zdravotnej kríze, najmä ťažkostiam s organizáciou pojednávaní v priebehu niekoľkých mesiacov v roku 2020. Rýchlejšie vybavovanie vecí bolo navyše sprevádzané nárastom počtu vecí postúpených rozšíreným rozhodovacím zloženiam, a tým aj dôkladným súdnym preskúmaním. Zatiaľ čo v roku 2015 bolo v päťčlennom rozhodovacom zložení prejednávaných len 11 vecí, v roku 2020 to bolo 111 vecí a v roku 2021 87 vecí. Tieto pozitívne trendy uvítala aj správa Súdneho dvora.

Všeobecný súd, ktorý sa podieľal na prípravných prácach, podporil závery správy Súdneho dvora vo svojich pripomienkach pripojených k tejto správe. Keďže analýza a načrtnuté perspektívy vývoja sú do veľkej miery rovnaké, odporúčania obsiahnuté v tejto správe, ako aj identifikované opatrenia na zlepšenie a pracovné oblasti, ktoré predtým otvoril samotný Všeobecný súd, sa do veľkej miery prekrývajú.

Na jeseň roku 2020 totiž Všeobecný súd začal ambiciózný cyklus úvah zameraný na zlepšenie svojej organizácie a spôsobu fungovania. V tomto rámci prebiehali koncom roka 2020 a v priebehu celého roka 2021 rozsiahle diskusie o širokej škále súvisiacich tém: otázka prerušených vecí, proaktívna správa vecí, pridelovanie vecí a dynamické vyvažovanie pracovného zaťaženia sudcov, fungovanie špecializovaných komôr a výber rozhodovacích zložení. Na základe týchto výmen bolo prijatých niekoľko súborov opatrení a o ďalších sa ešte uvažuje. Treba poznamenať, že všetky tieto úvahy sa mohli viesť napriek zdravotnej kríze.

Perspektívy vývoja týkajúce sa „včasného, aktívneho a plynulého vedenia konania“ opísané v správe Súdneho dvora sú plne v súlade s vôľou Všeobecného súdu aktívne spravovať veci v počiatočnom štádiu písomnej časti konania, a to v medziach stanovených rokovacím poriadkom.

V tejto súvislosti sa dosiahol konsenzus, že rozhodovacie zloženia by mali zabezpečiť, aby sa veci, ktoré majú byť predmetom návrhu na postúpenie rozšírenému rozhodovaciemu zloženiu v zmysle článku 28 rokovacieho poriadku, určili čo najskôr. Podobne sa sudcovia dohodli na aktívnom uplatňovaní možností, ktoré ponúka článok 83 rokovacieho poriadku, pokiaľ ide o skúmanie potreby druhého kola vyjadrení a možnosti zamerať sa pri tejto druhej výmene vyjadrení na určité osobitné otázky, najmä v sporových veciach, v ktorých je judikatúra všeobecne ustálená.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2015/2422 zo 16. decembra 2015, ktorým sa mení Protokol č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie (Ú. v. EÚ L 341, 2015, s. 14).

Tieto opatrenia spolu s niekoľkými ďalšími odrážajú pevnú vôľu súdu uskutočniť zmenu paradigmy zameranú nielen na zrýchlenie vybavovania vecí, ale aj na cielenejšie dokazovanie, a tým aj na vyššiu kvalitu vydaných rozhodnutí, pričom počas celého súdneho konania sa osobe podliehajúcej súdnej právomoci poskytuje ešte väčšia podpora.

Pokiaľ ide o prerušené veci, prijalo sa viacero opatrení s cieľom optimalizovať vybavovanie veľkých skupín vecí, a to najmä tak, aby sa súbežne vybavoval väčší počet „pilotných“ vecí a aby tieto veci dostali prednosť. Odteraz budú rozhodovacie zloženia systematicky skúmať aj možnosti súbežného prejednávania vecí patriacich do určitej skupiny vecí, v prípade potreby viacerými sudcami spravodajcami v rámci toho istého rozhodovacieho zloženia. Sudcom zodpovedným za skupiny vecí bude môcť byť v prípade potreby znížené ich pracovné zaťaženie, aby sa mohli plne venovať starostlivému vybavovaniu skupiny vecí. Proaktívny prístup k veciam by sa mal v zásade vzťahovať na všetky veci, o ktorých má Všeobecný súd rozhodovať, predovšetkým na pilotné veci identifikované v skupine vecí. Zníženie počtu prerušených vecí je pre tento súd i pre celú inštitúciu podstatným cieľom, keďže dĺžka prerušenia v mnohých veciach závisí od výsledku odvolacích konaní na Súdnom dvore v pilotných veciach.

Ďalší dôležitý smer opatrení Všeobecného súdu sa týkal optimalizácie procesu pridelovania vecí v súlade s kritériami stanovenými v rozhodnutí Všeobecného súdu uverejnenom v *Úradnom vestníku Európskej únie* a lepšieho rozdelenia pracovného zaťaženia medzi sudcov, čo je kľúčovým faktorom produktivity. V tejto súvislosti sa zlepšil proces pridelovania, aby sa umožnilo veľmi skoré pridelovanie vecí patriacich do dvoch špecifických oblastí verejnej služby a duševného vlastníctva, na ktorých vybavovanie sa v rámci Všeobecného súdu vytvorila špecializácia. Súčasne boli vo veľkej miere prepracované interné nástroje na posudzovanie pracovného zaťaženia a systematickejšie boli prepojené s pridelovaním (a prerozdeľovaním) vecí. S cieľom vyvážiť pracovné zaťaženie medzi sudcov sa zaviedla aj možnosť využiť ciele podporné opatrenia pre sudcov, ktorí sú zodpovední za obzvlášť zložité veci alebo veľké skupiny vecí.

Pokiaľ ide o fungovanie špecializovaných komôr v oblasti verejnej služby a duševného vlastníctva, v prvom štvrtroku roku 2021 sa uskutočnilo predbežné hodnotenie s cieľom posúdiť spôsob, ako prehĺbiť proaktívne riadenie vecí v týchto špecifických sporových oblastiach, skrátiť dĺžku konania (najmä v oblasti verejnej služby) a zabezpečiť konzistentnosť rozhodnutí, čo je vzhľadom na počet každoročne začatých vecí veľkou výzvou. Spomedzi prijatých opatrení je potrebné spomenúť, že sa skrátila lehota na predloženie predbežnej správy v oblasti verejnej služby.

Napokon treba uviesť, že Všeobecný súd ukončil interné hodnotenie dĺžky a zrozumiteľnosti svojich rozhodnutí, na ktorého konci prijalo plenárne zasadnutie súbor odporúčaní určených rozhodovacím zloženiam.

Z uvedeného vyplýva, že reforma už čiastočne priniesla svoje ovocie, a to aj napriek vzniku zdravotnej krízy. S neochvejnou podporou kancelárie Všeobecného súdu a spoločných služieb inštitúcie už bolo prijatých mnoho opatrení v nadväznosti na správu Súdneho dvora. Všeobecný súd sa napriek zložitému kontextu venoval všetkým týmto úvahám s ambíciou a nadšením. Plný účinok týchto rozhodnutí sa však bude môcť prejaviť až v strednodobom horizonte.

Na dokončenie tejto úlohy bude potrebné v roku 2022 hlbšie skúmať určité podnety, z ktorých najdôležitejšie sú vytvorenie komory, ktorá by tvorila medzistupeň medzi päťčlenným rozhodovacím zložením a veľkou komorou, automatické pridelovanie určitých sporových vecí päťčlenným rozhodovacím zloženiam a napokon prípadné rozšírenie špecializácie komôr na iné sporové veci.

B.

Judikatúra Všeobecného súdu v roku 2021

Novinky v judikatúre

Predkladateľ: podpredseda **Savvas Papasavvas**

Rok 2021, rovnako ako predchádzajúci rok, bude zapísaný do pamäte Všeobecného súdu Európskej únie osobitným spôsobom. Zatiaľ čo rok 2020 preveril schopnosť tohto súdu zmobilizovať svoje zdroje a prispôbiť svoje pracovné metódy a organizáciu obmedzeniam spôsobeným s epidemiou COVID-19, v roku 2021 sa zdravotná kríza premietla do jeho judikatúry a zanechala v nej stopy. Všeobecný súd, napokon rovnako ako mnohé vnútroštátne súdy v tomto období, sa účinne a pragmaticky vysporiadal s novými otázkami, ktoré boli vyvolané touto jedinečnou súdnou agendou zapadajúcou do bezprecedentného kontextu.

Všeobecný súd sa musel zaoberať dôsledkami pandémie COVID-19 predovšetkým v oblasti štátnej pomoci, keďže mal skúmať zákonnosť niekoľkých schém pomoci prijatých v tejto súvislosti z hľadiska článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ. Prvé dve veci, ktoré boli prejednávané v rozšírenom zložení a v skrátrenom konaní, poskytli Všeobecnému súdu príležitosť spresniť vzájomné fungovanie pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci a zásady zákazu diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti zakotvanej v článku 18 prvom odseku ZFEÚ, ako aj zásady slobodného poskytovania služieb. V rozsudku zo 17. februára 2021, **Ryanair/Komisia** (T-238/20, [EU:T:2021:91](#)), tak Všeobecný súd rozhodol, že schéma záruk za úvery zavedená Švédskom na podporu leteckých spoločností, ktoré sú držiteľmi švédskej prevádzkovej licencie, v rámci pandémie COVID-19 a určená na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve tohto členského štátu, je v súlade s právom Únie. Podobne v rozsudku zo 17. februára 2021, **Ryanair/Komisia** (T-259/20, [EU:T:2021:92](#)), Všeobecný súd rozhodol, že moratórium na platby dane z civilného letectva a solidárnej dane z leteníek splatných mesačne v období od marca do decembra 2020, ktoré Francúzsko zaviedlo na podporu leteckých spoločností, ktorí sú držiteľmi francúzskej licencie, v rámci pandémie COVID-19, je tiež v súlade s právom Únie.

Rok 2021 sa našťastie neobmedzil len na túto zdravotnú krízu, pretože Všeobecný súd pokračoval v budovaní svojej judikatúry niekoľkými novými a inovatívnymi rozhodnutiami.

Okrem otázok súvisiacich s pandémiou COVID-19 tak bola súdna agenda v oblasti štátnej pomoci obohatená o mimoriadne technickú otázku daňových rozhodnutí (*tax ruling*), ktoré Luxembursko vydalo voči spoločnostiam skupiny Engie. Všeobecný súd, na ktorý bolo podaných viacero žalôb, najmä vo svojom rozsudku z 12. mája 2021, **Luxembursko a i./Komisia** (T-516/18 a T-525/18, [EU:T:2021:251](#)), potvrdil prístup Komisie, ktorý spočíva v tom, že v prípade komplexnej štruktúry spoločností a komplexnej finančnej štruktúry sa vníma skôr hospodárska a daňová realita, než formalistický prístup spočívajúci v izolovanom posúdení každej z transakcií v rámci štruktúry. Okrem toho sa Všeobecný súd domnieval, že Komisia správne konštatovala poskytnutie selektívnej výhody z dôvodu neuplatnenia vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa zneužitia práva.

V oblasti zneužitia dominantného postavenia mal Všeobecný súd rozhodnúť vo veci, ktorá bola pozoruhodná tak známosťou jej protagonistov, ako aj mimoriadne vysokými hospodárskymi záujmami, o ktoré v tejto veci išlo. Všeobecný súd vo svojom rozsudku z 10. novembra 2021, **Google a Alphabet/Komisia** (Google Shopping) (T-612/17, [EU:T:2021:763](#)), v podstatnej časti zamietol žalobu spoločnosti Google proti rozhodnutiu Komisie konštatujúcemu, že táto spoločnosť zneužila svoje dominantné postavenie, ktoré mala na trhu všeobecných vyhľadávacích služieb na internete, tým, že uprednostňovala svoju vlastnú službu porovnávania produktov, službu špecializovaného vyhľadávania produktov, pred konkurenčnými službami porovnávania produktov a odklonila sa od hospodárskej súťaže na základe kvality. Všeobecný súd preto potvrdil pokutu vo výške 2,42 miliardy eur uloženú spoločnosti Google.

V inej oblasti viedlo vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie k tomu, že Všeobecný súd prvýkrát rozhodol v uznesení z 8. júna 2021, **Silver a i./Rada** (T-252/20, [EU:T:2021:347](#)), a v uznesení z 8. júna 2021, **Shindler a i./Rada** (T-198/20, [EU:T:2021:348](#)), že rozhodnutie, ktorým sa schvaľuje uzavretie medzinárodnej dohody – v prejednávanej veci rozhodnutie, ktorým sa schvaľuje uzavretie dohody o podmienkach vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie – nepredstavuje regulačný akt v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ. V dôsledku toho Všeobecný súd zamietol obe žaloby ako neprípustné, keďže žalobcovia nemajú aktívnu legitimáciu na podanie žaloby proti takémuto rozhodnutiu.

Pokiaľ ide o prístup k dokumentom, Všeobecný súd v rozsudku zo 14. júla 2021, **Public.Resource.Org a Right to Know/Komisia** (T-185/19, [EU:T:2021:445](#)), rozhodol, že orgánu rozhodujúcemu o žiadosti o prístup k dokumentom pochádzajúcim od tretích osôb, pokiaľ sa žiada o ochranu uvedených dokumentov podľa autorského práva, prináleží osobitne identifikovať objektívne a zhodujúce sa nepriame dôkazy, ktoré môžu potvrdiť existenciu autorského práva, na ktoré sa odvoláva dotknutá tretia osoba. Takáto kontrola totiž podľa Všeobecného súdu zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z rozdelenia právomocí medzi Úniou a členskými štátmi v oblasti autorského práva.

V oblasti verejnej služby Všeobecný súd vo svojom rozsudku z 28. apríla 2021, **HR/EHSV** (T-843/19, [EU:T:2021:221](#)), v súvislosti s problematikou nového zaradenia dočasných zamestnancov po prvýkrát rozhodol, že neexistencia jasných, objektívnych a transparentných kritérií alebo porovnávacích prvkov analýzy môže porušovať zásady rovnosti zaobchádzania a právnej istoty, a v dôsledku toho práva dočasných zamestnancov pôsobiacich v inštitúciách, orgánoch a úradoch Únie, ktorí prichádzajú do úvahy na to, aby im bolo poskytnuté nové zaradenie. Všeobecný súd vo svojom rozsudku z 3. marca 2021, **Barata/Parlament** (T-723/18, [EU:T:2021:113](#)), tiež objasnil judikatúru Únie, pokiaľ ide o určenie začiatku plynutia lehôt na podanie žaloby v sporoch, na ktoré sa vzťahuje služobný poriadok, keď je individuálne rozhodnutie zaslané doporučeným listom s doručenkou bez toho, aby ho jeho adresát prevzal. Rozhodol, že v situácii, keď neexistuje uplatniteľná právna úprava, platí, že právna istota a potreba vyhnúť sa akejkolvek diskriminácii alebo svojvoľnému zaobchádzaniu pri riadnom výkone spravodlivosti bránia v prejednávanej veci uplatneniu domnienky oznámenia.

Napokon v oblasti reštriktívnych opatrení mal Všeobecný súd rozhodnúť o žalobe proti aktom prijatým Radou Európskej únie 5. marca 2014. Predmetom týchto aktov bolo najmä zmrazenie finančných prostriedkov osôb identifikovaných ako osoby zodpovedné za spreneveru verejných finančných prostriedkov. Vo svojom rozsudku z 21. decembra 2021, *Klymenko/Rada* (T-195/21, [EU:T:2021:925](#)), Všeobecný súd pripomenul, že ak Rada prijíma reštriktívne opatrenia na základe rozhodnutí tretieho štátu, musí sa sama uistiť, že pri prijímaní uvedených rozhodnutí orgánmi dotknutého tretieho štátu boli dodržané základné práva uznané v Charte základných práv Európskej únie a konkrétne právo osoby, ktorej sa týkajú tieto opatrenia, na obhajobu a jej právo na účinnú súdnu ochranu.

Tento demonštratívny prehľad najvýznamnejších rozhodnutí vydaných Všeobecným súdom v priebehu roku 2021 je ďalším dôkazom jeho schopnosti prispôbiť sa obmedzeniam jeho fungovania a organizácie a zároveň rozvíjať a obohacovať svoju judikatúru.

I. Súdne konanie

1. Pojem akt, ktorý možno napadnúť žalobou

Rozsudok z 10. marca 2021, *ViaSat/Komisia* (T-245/17, [EU:T:2021:128](#))¹

Výzvou na predloženie žiadosti² Európska komisia začala výberové konanie na prevádzkovateľov celoeurópskych systémov poskytujúcich mobilné satelitné služby (MSS)³ vo frekvenčnom pásme 2 GHz, ktorého podmienky používania a dostupnosti boli harmonizované rozhodnutím Komisie⁴. V tomto konaní boli vybraní dvaja žiadatelia, t. j. spoločnosť Inmarsat Ventures Ltd (ďalej len „Inmarsat“) a spoločnosť Solaris Mobile Ltd (teraz spoločnosť EchoStar Mobile Ltd).

Inmarsat požiadala národné regulačné orgány (ďalej len „NRO“) o potrebné povolenia na prevádzkovanie systému European Aviation Network (ďalej len „systém EAN“) s použitím frekvencie, ktorá jej bola pridelená v rozhodnutí o výbere.

Dňa 2. augusta 2016 žalobkyňa, ViaSat, Inc., zaslala Komisii list, v ktorom ju žiadala, aby zabránila NRO udeliť predmetné povolenia spoločnosti Inmarsat bez novej výzvy na predloženie žiadostí v rámci spoločného výberového konania. Žalobkyňa, ktorá sa nezúčastnila výberového konania, chcela konkrétne poskytovať služby pripojenia na palube cez satelit prostredníctvom spoločného podniku založeného v roku 2016 so spoločnosťou Eutelsat SA v celej únii, ako aj na hlavných leteckých linkách medzi Severnou Amerikou a Európou.

E-mailom z 31. októbra 2016 Komisia odpovedala na list žalobkyne, pričom uviedla, že neprijala nijaké rozhodnutie týkajúce sa žiadosti o povolenie na využívanie frekvenčného pásma 2 GHz pre MSS zo strany niektorého z vybraných prevádzkovateľov, keďže túto otázku musia v každom prípade posúdiť príslušné vnútroštátne orgány.

Keďže žalobkyňa nebola spokojná s odpoveďou Komisie, zaslala jej 22. decembra 2016 list, v ktorom ju vyzvala vyjadriť sa v nadväznosti na výzvu uvedenú v jej liste z 2. augusta 2016, aby splnila svoju povinnosť konať.⁵

Komisia na tento list odpovedala listami zo 14. a z 21. februára 2017.

¹ Pozri rovnako v súvislosti s pojmom „akt, ktorý možno napadnúť žalobou“ rozsudok z 10. novembra 2021, *Rumunsko/Komisia* (T-495/19, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:781](#)), uvedený v oddiele „II. 3. Európska iniciatíva občanov“, a rozsudok z 28. apríla 2021, *Correia/EHSV* (T-843/19, [EU:T:2021:221](#)), uvedený v oddiele „XIII. 3. Nové zaradenie dočasných zamestnancov“.

² Ú. v. EÚ C 201, 2008, s. 4.

³ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 626/2008/ES z 30. júna 2008 o výbere a povolení systémov zabezpečujúcich mobilné satelitné služby (MSS) (Ú. v. EÚ L 172, 2008, s. 15, ďalej len „rozhodnutie MSS“), hlava II.

⁴ Rozhodnutie 2007/98/ES zo 14. februára 2007 o harmonizovanom využívaní rádiového frekvenčného spektra v pásme 2 GHz na implementáciu systémov zabezpečujúcich mobilné satelitné služby (Ú. v. EÚ L 43, 2007, s. 32, ďalej len „rozhodnutie o harmonizácii“).

⁵ Na základe článku 17 ZEÚ, článku 9 ods. 2 tretieho pododseku, ako aj odôvodnenia 22 rozhodnutia MSS; odôvodnení 24 a 35 a článku 5 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/20/ES zo 7. marca 2002 o povolení na elektronické komunikačné siete a služby (smernica o povolení) (Ú. v. ES L 108, 2002, s. 21; Mim. vyd. 13/029, s. 337); článku 19 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES zo 7. marca 2002 o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby (rámcová smernica) (Ú. v. ES L 108, 2002, s. 33; Mim. vyd. 13/029, s. 349).

Žalobkyňa, ktorá stále nebola spokojná s odpoveďami Komisie, navrhla, aby Všeobecný súd konštatoval jej nečinnosť⁶ a subsidiárne zrušil celé rozhodnutie Komisie, obsiahnuté v uvedených listoch alebo jeho časť.

Všeobecný súd, ktorý rozhodoval v rozšírenom rozhodovacom zložení, zamietol žalobu žalobkyne v celom rozsahu.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ ide o prípustnosť návrhu na určenie nečinnosti, Všeobecný súd zdôraznil, že z uvedených listov Komisie vyplýva, že Komisia tvrdila, že z dôvodu nedostatku právomoci nemôže konať v nadväznosti na výzvu žalobkyne, ktorou ju žiadala, aby prijala opatrenia, ktoré mali NRO zabrániť udeliť spoločnosti Inmarsat povolenia na využívanie frekvenčného pásma 2 GHz na prevádzkovanie systému EAN s cieľom chrániť vnútorný trh vyplývajúci z harmonizácie využívania tohto frekvenčného pásma pre MSS. Ide o odmietnutie konať predstavujúce vyjadrenie, ktorým sa pred podaním žaloby ukončila vytýkaná nečinnosť. V dôsledku toho Všeobecný súd zamietol návrh na určenie nečinnosti ako neprípustný.

Pokiaľ ide o prípustnosť návrhu na zrušenie rozhodnutia obsiahnutého v predmetných listoch, Všeobecný súd pripomenul, že na účely posúdenia, či je dotknutý návrh na zrušenie prípustný, je potrebné preskúmať, či samotný akt, na ktorého prijatie bola Komisia vyzvaná, predstavoval akt, ktorého zákonnosť môže byť preskúmaná Všeobecným súdom. Táto otázka súvisí s otázkou, či má Komisia právomoc prijať takýto akt.

- O existencii výslovných právomocí Komisie

Po prvé Všeobecný súd uviedol, že regulačný rámec týkajúci sa správy rádiového frekvenčného spektra⁷ a MSS stanovuje jasné rozdelenie právomocí medzi Komisiu a členské štáty. Kým Komisia v tejto súvislosti disponuje právomocami na určenie dostupnosti a účelu používania určitých frekvenčných pásiem, ako aj na výber prevádzkovateľov MSS vo frekvenčných pásmach 2 GHz, ktorých účel použitia pre MSS bol harmonizovaný, NRO nedisponujú nijakou mierou voľnej úvahy pri udeľovaní povolení, takže nemôžu zamietnuť udelenie týchto povolení, ak žiadosť pochádza od prevádzkovateľa vybraného Komisiou. Všeobecný súd tiež uviedol, že právomoc monitorovať dodržiavanie spoločných podmienok pripojených k povoleniam⁸ a záväzkov, ktoré prijme predmetný prevádzkovateľ v rámci výberového konania⁹, ako aj právomoc sankcionovať prípadné porušenia, boli zverené členským štátom, pričom Komisia má v tejto súvislosti len koordinačnú právomoc¹⁰.

Pokiaľ ide o právomoci Komisie v rámci monitorovania a vynucovania práva, Všeobecný súd zdôraznil, že Komisia by mala mať vždy, keď je to potrebné, možnosť upozorniť na problémy s vynucovaním, ktoré sa týkajú dodržiavania spoločných podmienok povolenia prevádzkovateľmi tým, že vydá odporúčanie alebo stanovisko pre príslušné vnútroštátne orgány.¹¹

6| Na základe článku 265 ZFEÚ.

7| Rozhodnutie Parlamentu a Rady č. 676/2002/ES zo 7. marca 2002 o regulačnom rámci pre politiku rádiového frekvenčného spektra v [Európskej únii] (rozhodnutie o rádiovom frekvenčnom spektre) (Ú. v. ES L 108, 2002, s. 1; Mim. vyd. 13/029, s. 317).

8| Článok 7 ods. 2 a článok 8 ods. 3 rozhodnutia MSS.

9| Článok 2 ods. 2 písm. a), článok 7 ods. 1, článok 7 ods. 2 písm. a) a c) a článok 8 ods. 3 písm. a) rozhodnutia MSS.

10| Článok 9 ods. 2 prvý a druhý pododsek a článok 10 rozhodnutia MSS.

11| Odôvodnenie 22 a článok 9 ods. 2 tretí pododsek rozhodnutia MSS.

Rozhodnutie MSS teda nepriznáva Komisii výslovné právomoci na posúdenie zlučiteľnosti systému EAN s rozhodnutím o výbere alebo s regulačným rámcom uplatniteľným na MSS, ani právomoci na následné prijatie napadnuteľného aktu, ktorého cieľom by bolo zabrániť NRO udeliť povolenia spoločnosti Inmarsat alebo ich prinútiť, aby odobrali udelené povolenia.

Po druhé, pokiaľ ide o právomoci Komisie vyplývajúce z rámcovej smernice, Všeobecný súd uviedol, že rozhodnutia, ktoré má Komisia právomoc prijímať¹² a ktoré majú záväznú povahu, majú obmedzený obsah. Môžu totiž zahŕňať iba identifikáciu harmonizovaného alebo koordinovaného prístupu na účely riešenia otázok vymenovaných v relevantnom ustanovení.¹³ Medzi týmito otázkami však nie je uvedená otázka týkajúca sa harmonizovaného prístupu k povoleniam, ktoré sa majú udeliť prevádzkovateľovi vybranému v rámci spoločného výberového konania po tom, čo bolo využívanie frekvencie harmonizované.

Po tretie, čo sa týka právomocí Komisie týkajúcich sa zmeny účelu využívania frekvenčného pásma 2GHz, Všeobecný súd pripomenul, že Komisia môže na základe rozhodnutia o harmonizácii prijať nové rozhodnutie stanovujúce harmonizáciu podmienok využívania a dostupnosti frekvenčného pásma 2 GHz na iné účely, než je prevádzkovanie systémov poskytujúcich MSS, čím zruší v súčasnosti platné rozhodnutie o harmonizácii. Okrem toho rozhodnutie o harmonizácii¹⁴ zveruje Komisii právomoci na jeho preskúmanie. Hoci takýto akt Komisie by mohol vyvolať účinky požadované žalobkyňou, žalobkyňa by nemohla požadovať zrušenie takého aktu, keďže nemá aktívnu legitimitáciu.

Napokon, pokiaľ ide o právomoci Komisie vyplývajúce zo smernice o povolení, Všeobecný súd zdôraznil, že právomoci NRO týkajúce sa povolení sú predovšetkým právomocami stanovenými rozhodnutím MSS, a nie právomocami stanovenými v smernici o povolení. V dôsledku toho prípadné právomoci Komisie v rámci toho, ako takto stanovený systém povolení uplatňujú NRO, spadajú pod toto rozhodnutie a spočívajú v koordinácii postupov monitorovania a vynucovania dodržiavania spoločných podmienok pripojených k povoleniam.¹⁵

- O existencii implicitných právomocí Komisie

V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že existencia implicitnej právomoci, ktorá predstavuje výnimku zo zásady prenesenia právomoci¹⁶, sa musí posudzovať reštriktívne. Takéto implicitné právomoci sú teda uznané judikatúrou len výnimočne a na to, aby boli uznané, musia byť nevyhnutné na zaistenie potrebného účinku ustanovení Zmluvy alebo dotknutého základného nariadenia. Všeobecný súd zdôraznil, že Komisii nemožno priznať implicitné právomoci týkajúce sa povolení, pretože by to mohlo spochybniť právomoci, ktoré normotvorca výslovne priznal členským štátom, a nemožno jej ani priznať implicitné právomoci nad rámec koordinačných právomocí, ktoré jej boli výslovne zverené, pokiaľ ide o vynucovacie opatrenia. Všeobecný súd v dôsledku toho zamietol prejednávajúcu žalobu v celom rozsahu.

12| Článok 19 ods. 1 rámcovej smernice.

13| Článok 19 ods. 3 rámcovej smernice.

14| Odôvodnenie 12 a článok 4 rozhodnutia o harmonizácii.

15| Článok 9 rozhodnutia MSS.

16| Článok 5 ods. 1 ZEÚ.

Uznesenie z 30. novembra 2021, Airoldi Metalli/Komisia (T-744/20, [EU:T:2021:853](#))

V nadväznosti na podnet podaný združením zastupujúcim európskych výrobcov hliníkových výliskov Európska komisia prijala po skončení svojho antidumpingového prešetrovania vykonávacie nariadenie, ktorým sa ukladá predbežné antidumpingové clo na dovoz takýchto výrobkov s pôvodom v Čínskej ľudovej republike (ďalej len „napadnuté nariadenie“)¹⁷.

Návrhom podaným 21. decembra 2020 Airoldi Metalli SpA (ďalej len „žalobkyňa“), ktorá je spoločnosťou dovážajúcou hliníkové výlisky, podala žalobu smerujúcu k zrušeniu napadnutého nariadenia.

Po podaní tejto žaloby Komisia prijala vykonávacie nariadenie, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo a s konečnou platnosťou sa vyberá predbežné clo uložené na dovoz hliníkových výliskov s pôvodom v Čínskej ľudovej republike (ďalej len „konečné nariadenie“)¹⁸.

Komisnia vzniesla pred Všeobecným súdom námietku neprípustnosti žaloby o neplatnosť týkajúcej sa napadnutého nariadenia najmä z dôvodov, že takéto predbežné nariadenie nie je napadnuteľným aktom a že žalobkyňa už nemá záujem na jeho spochybnení.

Všeobecný súd tým, že vyhovel tejto námietke neprípustnosti, po prvýkrát konštatoval, že nariadenie, ktorým sa ukladá predbežné antidumpingové clo, nepredstavuje napadnuteľný akt v zmysle článku 263 ZFEÚ.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ ide o kvalifikáciu nariadenia, ktorým sa ukladá predbežné antidumpingové clo, ako napadnuteľného aktu v zmysle článku 263 ZFEÚ, Všeobecný súd na úvod pripomenul, že len opatrenia so záväznými právnymi účinkami, ktoré môžu ovplyvniť záujmy žalobcu tým, že podstatným spôsobom menia jeho právne postavenie, a ktoré s konečnou platnosťou určujú stanovisko inštitúcie, predstavujú akty, ktoré môžu byť predmetom žaloby o neplatnosť. Naopak predbežné opatrenia, ktorých cieľom je pripraviť konečné rozhodnutie, nie sú napadnuteľnými aktmi. Inak by to bolo len v prípade, ak by akty alebo rozhodnutia prijaté počas prípravného konania nielenže spĺňali právne charakteristiky vlastné aktom, ktoré možno napadnúť žalobou, ale boli by samy definitívnym ukončením osobitného konania odlišného od konania, ktoré má umožniť inštitúcii rozhodnúť vo veci samej, a vyvolávali by tak samostatné, bezprostredné a nezvratné právne účinky odôvodňujúce to, aby uvedené akty alebo rozhodnutia mohli byť predmetom žaloby o neplatnosť.

Nariadenie, ktorým sa ukladajú predbežné antidumpingové clá, pritom predstavuje prechodnú etapu medzi začatím antidumpingového konania a jeho ukončením, ktoré sa prejavuje buď uložením konečného cla, alebo nevymieraním cla. Cieľom takéhoto nariadenia je najmä zabezpečiť primeranú ochranu Únie v prípade, keď existencia dumpingu vyplynie z predbežného preskúmania, a zabrániť tomu, aby bola počas konania spôsobená ujma tým, že sa predbežne stanoví antidumpingové clo, ktoré bude následne možné spätne vybrať v čase ukončenia konania.

¹⁷ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1428 z 12. októbra 2020, ktorým sa ukladá predbežné antidumpingové clo na dovoz hliníkových výliskov s pôvodom v Čínskej ľudovej republike (Ú. v. EÚ L 336, 2020, s. 8).

¹⁸ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/546 z 29. marca 2021, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo a s konečnou platnosťou vyberá predbežné clo uložené na dovoz hliníkových výliskov s pôvodom v Čínskej ľudovej republike (Ú. v. EÚ L 109, 2021, s. 1).

Z toho vyplýva, že napadnuté nariadenie v rozsahu, v akom ukladá predbežné antidumpingové clá, nemožno považovať za definitívne ukončenie konania odlišného od konania ukončeného konečným nariadením. Napadnuté nariadenie je preto potrebné kvalifikovať ako prípravný akt konečného nariadenia, proti ktorému naopak možno podať žalobu.

Všeobecný súd ďalej uviedol, že napadnuté nariadenie ani bezprostredne, ani nezvratne neovplyvňuje právne postavenie žalobkyne.

V tejto súvislosti Všeobecný súd zdôraznil, že z napadnutého nariadenia, ktoré umožňuje zúčastneným stranám, medzi ktoré patria aj dovozcovia, predložiť pripomienky alebo byť vypočuté, nevyplýva žiadna povinnosť spolupracovať pri prešetrovaní. Napadnuté nariadenie rovnako neukladá dovozcom ani iným dotknutým hospodárskym subjektom povinnosť zmeniť alebo prehodnotiť svoje obchodné praktiky. Okrem toho, hoci napadnuté nariadenie ukladá antidumpingové clá, tieto clá sú z definície predbežné a v tomto štádiu nemusia byť zaplatené dovozcami.

Ani okolnosť, že napadnuté nariadenie podmieňuje dovoz hliníkových výliskov s pôvodom v Čínskej ľudovej republike zložením zábezpeky zodpovedajúcej výške predbežného cla, neumožňuje potvrdiť jeho napadnuteľnosť. Keďže cieľom tejto povinnosti je zabezpečiť zaplatenie antidumpingového cla v prípade, že sa rozhodne o jeho výbere s konečnou platnosťou, je závislá od tejto platobnej povinnosti, o ktorej sa rozhodne a bude uložená v neskoršej fáze konečným nariadením. Z toho vyplýva, že povinnosť zložiť zábezpeku na pokrytie predbežných ciel nevyvoláva samostatné a nezvratné právne účinky ku dňu podania žaloby o neplatnosť, čo je tiež dátum, ku ktorému sa má posudzovať prípustnosť uvedenej žaloby.

Všeobecný súd napokon uviedol, že rozhodnutie, že predbežné nariadenie predstavuje napadnuteľný akt, by narušilo riadny výkon spravodlivosti a inštitucionálnu rovnováhu, keďže takýto prístup by viedol k zámene medzi správnyimi a súdnymi štádiami v oblasti uloženia antidumpingových ciel. Prípadné zrušenie predbežného nariadenia by navyše nevyhnutne neznamenal, že Komisia má podľa článku 266 ZFEÚ povinnosť vyvodiť z tohto predbežného nariadenia dôsledky vo vzťahu k jej konečnému nariadeniu. Okrem toho neprípustnosť žaloby o neplatnosť napadnutého nariadenia nezbavuje žalobkyňu súdnej ochrany, na ktorú má právo, keďže môže prípadne podať žalobu o náhradu škody podľa článku 268 ZFEÚ.

Pre úplnosť Všeobecný súd dodal, že aj keby sa pripustilo, že napadnuté nariadenie je napadnuteľné, po prijatí konečného nariadenia žalobkyňa v každom prípade stratila záujem domáhať sa jeho zrušenia. V tejto súvislosti Všeobecný súd spresnil, že hoci takýto záujem mohol existovať vo vzťahu k sumám zabezpečeným podľa napadnutého nariadenia a uvoľneným z dôvodu, že konečná colná sadzba sa ukázala nižšia ako sadzba predbežného cla, nič to nemení na tom, že dôkazy predložené žalobkyňou neumožňujú preukázať skutočnú ujmu týkajúcu sa uvedených súm.

2. Lehoty na podanie žaloby

Uznesenie zo 17. marca 2021, 3M Belgium/ECHA (T-160/20, [EU:T:2021:149](#))¹⁹

Dňa 5. augusta 2019 príslušný nórsky orgán predložil dokumentáciu, v ktorej je navrhnutá identifikácia kyseliny perfluórbutánsulfónovej (ďalej len „PFBS“) a jej solí ako látky vzbudzujúcej veľmi veľké obavy.²⁰ Európska chemická agentúra (ECHA) vyzvala zainteresované strany, aby predložili pripomienky k tejto dokumentácii v rámci verejnej konzultácie. Spoločnosť 3M Belgium, výhradná zástupkyňa spoločnosti 3M pre všetky dovozy prímеси spomaľujúcej horenie zloženej z jednej zo solí PFBS, tak predložila svoje pripomienky.

ECHA následne postúpila dokumentáciu výboru členských štátov. Tento výbor jednomyseľne identifikoval PFBS a jej soli ako látku, pri ktorej existujú vedecké dôkazy, že pravdepodobne má závažné účinky na zdravie ľudí a životné prostredie, ktoré vzbudzujú rovnakú úroveň obáv ako látky vymenované v článku 57 písm. a) až e) nariadenia REACH.

ECHA prijala 16. januára 2020 rozhodnutie (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým boli PFBS a jej soli identifikované ako látka vzbudzujúca veľmi veľké obavy a boli zapísané do zoznamu látok navrhovaných na zahrnutie do zoznamu látok podliehajúcich autorizácii (ďalej len „zoznam navrhovaných látok“).

3M Belgium podala na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť napadnutého rozhodnutia. Všeobecný súd zamietol žalobu ako neprípustnú a okrem iného sa po prvýkrát od reformy Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu v roku 2015 vyjadril k uplatňovaniu dodatočnej štrnásťdňovej lehoty na podanie žaloby na akty uverejnené na internetovej stránke ECHA.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade k tvrdeniu, že napadnuté rozhodnutie malo byť uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*, Všeobecný súd uviedol, že pojem „zverejnenie“ v kontexte podania žaloby, nachádzajúci sa v článku 263 ZFEÚ²¹, nemusí nevyhnutne zodpovedať pojmu „uverejnenie“ uvedenému v článku 297 ZFEÚ²². Na jednej strane je toto konštatovanie potvrdené tým, že zo znenia článku 263 ZFEÚ vyplýva, že pojem „zverejnenie“ sa neobmedzuje iba na uverejnenie v úradnom vestníku, ale týka sa zverejnenia aktov vo všeobecnosti. Na druhej strane hoci je pravda, že Súdny dvor pri výklade pojmu „zverejnenie“ v kontexte podania žaloby

19] Pozri rovnako v súvislosti s lehotami na podanie žaloby v oblasti verejnej služby rozsudok z 3. marca 2021, *Barata/Parlament* (T-723/18, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:113](#)), uvedený v oddiele „XIII. 7. Lehoty na podanie žaloby“.

20] Podľa článku 57 písm. f) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 2006, s. 1, ďalej len „nariadenie REACH“).

21] Článok 263 šiesty odsek ZFEÚ stanovuje, že „súdne konanie uvedené v tomto článku sa začne do dvoch mesiacov od zverejnenia daného opatrenia, alebo jeho oznámenia žalobcovi, alebo ak toto chýba, odo dňa, keď sa o ňom žalobca dozvedel“.

22] Podľa článku 297 ods. 2 druhého pododseku ZFEÚ „nariadenia a smernice určené všetkým členským štátom a rozhodnutia, ktoré neuvádzajú, komu sú určené, sa uverejňujú v *Úradnom vestníku Európskej únie*“, a podľa článku 297 ods. 2 tretieho pododseku ZFEÚ „ostatné smernice a rozhodnutia, ktoré uvádzajú, komu sú určené, sa oznamujú tomu, komu sú určené, a týmto oznámením nadobúdajú účinnosť“.

vychádzal zo znenia článku 263 v spojení s článkom 297 ZFEÚ, táto judikatúra sa týkala subsidiárnej povahy kritéria zverejnenia vo vzťahu ku kritériu oznámenia aktu osobe, ktorej je určený, a nie, ako v tomto prípade, iba výkladu kritéria zverejnenia.

Všeobecný súd ďalej uviedol, že argumentácia, podľa ktorej v porovnaní s uverejnením v úradnom vestníku nemožno šírenie na internetovej stránke ECHA overiť, zbavuje významu akúkoľvek inú formu zverejnenia, ktorá nezodpovedá požiadavkám, ktoré sa uplatňujú na uverejnenie v úradnom vestníku. Skutočnosť, že normotvorca Únie upravil elektronické uverejňovanie úradného vestníka, však neznamená, že analogickými požiadavkami sa musí riadiť šírenie na internetovej stránke ECHA. Všeobecný súd okrem toho uviedol, že vzhľadom na to, že napadnuté rozhodnutie nemá adresáta, nadobudnutie jeho účinnosti, ku ktorému došlo 16. januára 2020, nezáviselo od jeho oznámenia adresátovi alebo žalobkyni. Všeobecný súd navyše spresnil, že pre zoznam navrhovaných látok je upravený osobitný spôsob uverejňovania. ECHA totiž uverejňuje a aktualizuje zoznam navrhovaných látok na svojej internetovej stránke bezodkladne po prijatí rozhodnutia o zahrnutí látky do tohto zoznamu.²³ Okrem toho keďže rozhodnutia nariaďujúce aktualizáciu zoznamu navrhovaných látok sa uverejňujú iba v tomto zozname, dátum uverejnenia takéhoto rozhodnutia zodpovedá dátumu uverejnenia aktualizovaného zoznamu navrhovaných látok. V dôsledku toho na jednej strane ECHA mohla platne uverejniť napadnuté rozhodnutie na svojej internetovej stránke a na druhej strane na základe tohto uverejnenia mohla plynúť dvojmesačná lehota na podanie žaloby.

Okrem toho, pokiaľ ide o lehotu na podanie prejednávanej žaloby, Všeobecný súd v prvom rade konštatoval, že táto lehota sa nemala počítať od konca štrnásteho dňa po uverejnení napadnutého rozhodnutia. Pravidlo odkladu začiatku lehoty na podanie žaloby o štrnásť dní sa totiž uplatňuje iba na akty uverejnené v úradnom vestníku.²⁴ V tejto súvislosti Všeobecný súd po prvé spresnil, že medzi aktmi uverejnenými v úradnom vestníku a aktmi uverejnenými iba na internete a konkrétne na internetovej stránke ECHA existuje objektívny rozdiel, a to vo forme ich uverejnenia. Všeobecný súd tak vo svojom rokovacom poriadku môže prijať osobitné pravidlá upravujúce odklad lehoty na podanie žaloby iba pre akty inštitúcií uverejnené v úradnom vestníku. Po druhé napadnuté rozhodnutie bolo uverejnené iba na internetovej stránke ECHA, takže všetci potenciálni žalobcovia mali rovnakú lehotu na podanie žaloby. Po tretie uverejnenie rozhodnutia o identifikácii látky ako látky vzbudzujúcej veľmi veľké obavy v úradnom vestníku alebo na internetovej stránke ECHA, ako aj uplatnenie pravidla odkladu začiatku lehoty na podanie žaloby o štrnásť dní, nezávisí od výberu ECHA, ale od toho, či takéto rozhodnutie prijala ECHA alebo Komisia, v závislosti od prípadov upravených v článku 59 nariadenia REACH.

V druhom rade Všeobecný súd uviedol, že je pravda, že Súdny dvor rozšíril uplatňovanie pravidla upraveného v starom Rokovacom poriadku Všeobecného súdu, podľa ktorého sa lehota na podanie žaloby proti aktu vydanému inštitúciou počíta od konca štrnásteho dňa po jeho uverejnení v úradnom vestníku,²⁵ na uverejnenia na internete zo strany ECHA. Všeobecný súd však spresnil, že hoci uverejnenie v úradnom vestníku prichádzalo do úvahy ako jediné možné v období prijatia jeho starého rokovacieho poriadku, táto úvaha nemôže platiť pre analogické pravidlo upravené v jeho súčasnom rokovacom poriadku, ktorý bol prijatý 4. marca 2015, teda v čase, keď prichádzalo do úvahy uverejnenie na internete odlišné od elektronického alebo tlačeneho uverejnenia v úradnom vestníku. Navyše na jednej strane toto súčasné pravidlo odkazuje výlučne na uverejnenie v úradnom vestníku a na druhej strane rokovací poriadok bol zmenený práve preto, aby sa

23| Článok 59 ods. 10 nariadenia REACH.

24| Podľa článku 59 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu zo 4. marca 2015 „ak začne lehota na podanie žaloby proti aktu inštitúcie plynúť odo dňa uverejnenia tohto aktu v *Úradnom vestníku Európskej únie*, lehota sa... počíta od konca 14. dňa po tomto uverejnení“.

25| Rozsudok z 26. septembra 2013, *PPG a SNF/ECHA* (C-625/11 P, [EU:C:2013:594](#)). Rokovací poriadok Všeobecného súdu z 2. mája 1991, článok 102 ods. 1.

obmedzila pôsobnosť dodatočnej lehoty štrnástich dní. Okrem toho Všeobecný súd zdôraznil, že jeho rokovací poriadok a Rokovací poriadok Súdneho dvora sú odlišnými aktmi prijatými odlišnými súdmi, ktoré upravujú odlišné konania na rôznych súdoch, a teda nie sú rovnaké.²⁶ V dôsledku toho z rozdielu medzi článkami, ktoré sa týkajú pravidla odkladu stanovenej lehoty na podanie žaloby o štrnásť dní a nachádzajú sa v každom z týchto dvoch aktov, nevyplýva žiadna neodôvodnená diskriminácia.

Vzhľadom na uvedené Všeobecný súd dospel k záveru, že žalobu podanú 27. marca 2020 treba zamietnuť ako neprípustnú z dôvodu oneskoreného podania. Keďže totiž napadnuté rozhodnutie bolo uverejnené 16. januára 2020 na internetovej stránke ECHA a lehota na podanie žaloby plynula od 17. januára 2020, dvojmesačná lehota uplynula 16. marca 2020, pretože lehota vyjadrená v mesiacoch sa končí uplynutím dňa, ktorý má v poslednom mesiaci rovnaké číslo ako deň, keď nastala udalosť alebo keď bol urobený úkon určujúci počiatok plynutia lehoty. So zreteľom na desaťdňovú lehotu zohľadňujúcu vzdialenosť, ktorú treba pripočítať k procesným lehotám, lehota na podanie žaloby uplynula 26. marca 2020, teda deň pred podaním žaloby.

3. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie

Uznesenie z 8. júna 2021, Shindler a i./Rada (T-198/20, vec v odvolacom konaní²⁷, EU:T:2021:348)²⁸

Žalobcovia, medzi ktorých patrí H. Shindler a J. Silver, sú štátni príslušníci Spojeného kráľovstva s bydliskom v Spojenom kráľovstve a na území viacerých členských štátov Európskej únie.

Po referende z 23. júna 2016 Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska oznámilo Európskej rade, že má v úmysle vystúpiť z Európskej únie na základe článku 50 ods. 2 ZEÚ. Dňa 24. januára 2020 podpísali zástupcovia Únie a Spojeného kráľovstva dohodu o vystúpení²⁹, v nadväznosti na ktorú Rada Európskej únie prijala napadnuté rozhodnutie³⁰, ktorým bola táto dohoda schválená v mene Únie a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ESAE). Spojené kráľovstvo vystúpilo 31. januára 2020 z Únie a z ESAE. Dohoda o vystúpení nadobudla platnosť 1. februára 2020.

Za týchto okolností žalobcovia podali na Všeobecný súd dve žaloby o čiastočnú neplatnosť napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom ich tento akt zbavuje postavenia občanov Únie a práv s ním spojených.³¹

26| Článok 63 Protokolu o štatúte Súdneho dvora Európskej únie (Ú. v. EÚ C 203, 2016, s. 72).

27| Vec C-501/21 P, *Shindler a i./Rada*.

28| Pozri rovnako v súvislosti s vplyvom vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie na ochranné známky Európskej únie rozsudok zo 6. októbra 2021, *Indo European Food/EUIPO – Chakari (Abresham Super Basmati Sela Grade One World's Best Rice)* (T-342/20, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:651](#)), uvedený v oddiele „V. 2. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie“.

29| Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 7, ďalej len „dohoda o vystúpení“).

30| Rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/135 z 30. januára 2020 o uzavretí Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 1, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

31| Medzi tieto práva patrí právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov a právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu a v komunálnych voľbách v štáte svojho bydliska.

Vo svojich dvoch uzneseniach, ktoré boli vydané rozšírenou komorou, Všeobecný súd po prvýkrát rozhodol, že rozhodnutie, ktorým sa schvaľuje uzavretie medzinárodnej dohody – v prejednávanej veci rozhodnutie, ktorým sa schvaľuje uzavretie dohody o podmienkach vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie – nepredstavuje regulačný akt v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ.³² V dôsledku toho Všeobecný súd zamietol obe žaloby ako neprípustné, keďže žalobcovia nemali aktívnu legitimáciu na podanie žaloby proti takémuto rozhodnutiu.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najskôr konštatoval, že žalobcom nie je určená ani dohoda o vystúpení ani napadnuté rozhodnutie, a že teda nemajú právo podať žalobu na základe článku 263 štvrtého odseku prvej časti vety ZFEÚ. Za týchto podmienok Všeobecný súd skúmal, či žalobcovia majú právo podať žalobu na základe niektorého z prípadov stanovených v článku 263 štvrtom odseku druhej a tretej časti vety ZFEÚ.

Pokiaľ ide o článok 263 štvrtý odsek druhú časť vety ZFEÚ, Všeobecný súd pripomenul, že podmienky priamej dotknutosti na jednej strane a osobnej dotknutosti na strane druhej stanovené v tomto ustanovení sú kumulatívne. Za okolností prejednávanej veci Všeobecný súd najskôr skúmal, či je splnená druhá podmienka týkajúca sa osobnej dotknutosti. V tejto súvislosti konštatoval, že napadnuté rozhodnutie, na základe ktorého sa dohoda o vystúpení stala súčasťou právneho poriadku Únie, je samo osebe všeobecne záväzným aktom a ako také sa dotýka žalobcov z dôvodu ich objektívneho postavenia štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva. Okolnosti, na ktoré sa odvolávajú žalobcovia, vychádzajú najmä z príslušnosti k osobitným kategóriám štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí využili svoje právo na voľný pohyb v rámci Únie, ich neumožňujú považovať za súčasť obmedzeného okruhu osôb, ktoré boli osobne dotknuté napadnutým rozhodnutím v čase jeho prijatia, keďže postavenie občana Únie a práva s ním spojené nemožno kvalifikovať ako osobitné alebo výlučné práva, ktorých strata by mala pre žalobcov konkrétne, odlišné a významné dôsledky, ktoré by ich individualizovali vo vzťahu k akejkolvek inej osobe podobným spôsobom, akým by boli individualizovaní adresáti napadnutého rozhodnutia.

V dôsledku toho Všeobecný súd zastával názor, že žalobcovia nie sú napadnutým rozhodnutím osobne dotknutí a že teda nemajú aktívnu legitimáciu z hľadiska článku 263 štvrtého odseku druhej časti vety ZFEÚ.

Pokiaľ ide o článok 263 štvrtý odsek tretiu časť vety ZFEÚ Všeobecný súd pripomenul, že podmienky súvisiace po prvé s regulačnou povahou napadnutého aktu, po druhé s priamou dotknutosťou žalobcov a po tretie s neexistenciou vykonávacích opatrení stanovené v článku 263 štvrtom odseku tretej časti vety ZFEÚ sú kumulatívne. Za okolností prejednávanej veci Všeobecný súd najskôr skúmal, či napadnuté rozhodnutie je „regulačným aktom“. V tejto súvislosti pripomenul, že pojem „regulačné akty“ v zmysle tohto ustanovenia má obmedzenejší rozsah než pojem „akty“, ktorý je použitý v článku 263 štvrtom odseku prvej a druhej časti vety ZFEÚ, keďže sa týka obmedzenejšej kategórie všeobecne záväzných aktov a nezahŕňa legislatívne akty.

V prejednávanej veci Všeobecný súd po prvé konštatoval, že napadnuté rozhodnutie je všeobecne záväzným nelegislatívnym aktom, pretože bolo prijaté na základe článku 50 ods. 2 ZEÚ. V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že hoci toto ustanovenie spresňuje, že dohodu o podmienkach vystúpenia členského štátu

32] Článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ stanovuje: „Akákoľvek fyzická alebo právnická osoba môže za podmienok ustanovených v prvom a druhom odseku podať žalobu proti aktom, ktoré sú jej určené alebo ktoré sa jej priamo a osobne týkajú, ako aj voči regulačným aktom, ktoré sa jej priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia.“

uzatvára v mene Únie Rada, ktorá rozhoduje kvalifikovanou väčšinou po získaní súhlasu Parlamentu, výslovne neodkazuje ani na riadny legislatívny postup, ani na mimoriadny legislatívny postup. Z toho vyplýva, že napadnuté rozhodnutie nemožno kvalifikovať ako legislatívny akt.

Po druhé Všeobecný súd uviedol, že Súdny dvor ešte nemal príležitosť preskúmať, či sa rozhodnutia, ktorými sa schvaľuje uzavretie medzinárodnej dohody, a osobitne rozhodnutia, ktorými sa schvaľuje uzavretie dohody o podmienkach vystúpenia členského štátu, majú kvalifikovať ako regulačné akty v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ. Za týchto podmienok Všeobecný súd skúmal, či sa pojem „regulačné akty“ vzťahuje aj na takéto rozhodnutia. V tejto súvislosti Všeobecný súd okrem iného uviedol, že dohoda o podmienkach vystúpenia členského štátu je rovnako ako každá medzinárodná zmluva uzatvorená Úniou záväzná pre jej inštitúcie a má prednosť pred všeobecne záväznými aktmi, ktoré tieto inštitúcie prijímajú, či už ide o legislatívne alebo regulačné akty. V dôsledku toho napadnuté rozhodnutie zavádza do právneho poriadku Únie pravidlá obsiahnuté v dohode o vystúpení, ktoré majú prednosť pred legislatívnymi a regulačnými aktmi a ktoré teda samy osebe nemôžu mať regulačnú povahu. Pojem „regulačné akty“ v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ sa preto má vykladať tak, že nezahŕňa rozhodnutia, ktorými sa schvaľuje uzavretie medzinárodnej dohody, ako sú najmä rozhodnutia, ktorými sa schvaľuje uzavretie dohody o podmienkach vystúpenia členského štátu.

V dôsledku toho napadnuté rozhodnutie nepredstavuje regulačný akt v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ a žalobcovia nemajú aktívnu legitímáciu z hľadiska tohto ustanovenia.³³

Uznesenie zo 7. decembra 2021, Daimler/EUIPO – Volkswagen (IQ) (T-422/21, [EU:T:2021:888](#))

Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 12. júla 2021 podala spoločnosť Daimler AG žalobu proti rozhodnutiu odvolacieho senátu Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) zo 7. mája 2021. Daimler uviedla, že ju zastupujú dvaja advokáti oprávnení vystupovať pred súdmi Spojeného kráľovstva.

Dohoda o vystúpení stanovuje prechodné obdobie, ktoré sa skončilo 31. decembra 2020.

Všeobecný súd svojím uznesením zamietol žalobu spoločnosti Daimler ako zjavne neprípustnú. Po prvýkrát sa vyjadril k otázke prípustnosti žaloby podanej žalobkyňou zastúpenou advokátmi, ktorí majú oprávnenie vystupovať pred súdmi Spojeného kráľovstva, proti rozhodnutiu odvolacieho senátu EUIPO prijatému po skončení prechodného obdobia.

33 | Uznesenie z 8. júna 2021, *Price/Rada* (T-231/20, neuvyverejnené, [EU:T:2021:349](#)) sa týka tej istej problematiky.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd po prvé pripomenul, že len advokát, ktorý má oprávnenie vystupovať pred súdom členského štátu alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, môže pred súdmi Únie zastupovať účastníka konania alebo mu pomáhať.³⁴ V tejto súvislosti dohoda o vystúpení upravuje rôzne prípady, v ktorých advokát oprávnený vystupovať pred súdmi Spojeného kráľovstva môže zastupovať účastníka konania alebo mu pomáhať pred súdmi Únie.³⁵

Po druhé Všeobecný súd konštatoval, že prejednávaná žaloba nepatrí medzi žiadny z prípadov uvedených v dohode o vystúpení, takže advokáti žalobkyne ju nemohli zastupovať pred súdmi Únie.

Uviedol totiž, že vzhľadom na to, že žaloba bola podaná po skončení prechodného obdobia, ustanovenie dohody o vystúpení týkajúce sa konaní prebiehajúcich pred súdmi Únie pred koncom tohto obdobia nie je uplatniteľné. Rovnako vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie bolo prijaté po skončení prechodného obdobia, ani ustanovenie týkajúce sa rozhodnutí prijatých inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie pred koncom tohto obdobia sa neuplatní.³⁶

Okrem toho Všeobecný súd konštatoval, že v prejednávanej veci nejde ani o konanie o nesplnení povinnosti začaté Komisiou,³⁷ ani o administratívne konanie, ktoré sa týka dodržiavania práva Únie Spojeným kráľovstvom alebo osobami, ktoré majú bydlisko alebo sú usadené v Spojenom kráľovstve, alebo ktoré sa týka dodržiavania práva Únie týkajúceho sa hospodárskej súťaže,³⁸ ani o konanie Európskeho úradu pre boj proti podvodom alebo konanie v oblasti štátnej pomoci.³⁹ Vec nespadá ani pod článok 97 dohody o vystúpení, lebo toto ustanovenie sa týka len zastupovania v konaniach prebiehajúcich pred EUIPO, a nie pred Všeobecným súdom.

34| Článok 19 štvrtý odsek Štatútu Súdneho dvora Európskej únie.

35| Článok 91 ods. 1 a 2 dohody o vystúpení.

36| Článok 91 ods. 1 a 2 v spojení s článkom 95 ods. 1 dohody o vystúpení.

37| Článok 91 ods. 1 v spojení s článkom 87 dohody o vystúpení.

38| Článok 91 ods. 2 v spojení s článkom 92 ods. 1 dohody o vystúpení.

39| Článok 91 ods. 2 v spojení s článkom 93 dohody o vystúpení.

II. Inštitucionálne právo

1. Lisabonská zmluva – Prechodné ustanovenia

Rozsudok z 27. januára 2021, Poľsko/Komisia (T-699/17, vec v odvolacom konaní⁴⁰, EU:T:2021:44)

Dňa 9. marca 2017 Komisia predložila výboru zriadenému smernicou o priemyselných emisiách⁴¹ (ďalej len „výbor“) návrh vykonávacieho rozhodnutia, ktorým sa stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (ďalej len „BAT“) pre veľké spaľovacie zariadenia. V súlade s uvedenou smernicou⁴² závery o BAT slúžia Komisii ako referencia pri stanovovaní podmienok povolenia na prevádzku veľkých spaľovacích zariadení vydávaných orgánmi členských štátov.

V tejto súvislosti smernica o priemyselných emisiách stanovuje, že závery o BAT sa prijímajú v dvoch etapách.⁴³ Prvá etapa spočíva vo vypracovaní technického referenčného dokumentu o BAT. V druhej etape Komisia predloží návrh vykonávacieho rozhodnutia o záveroch o BAT výboru zloženému zo zástupcov členských štátov. Ak tento výbor vydá kladné stanovisko, Komisia prijme vykonávacie rozhodnutie, ktorým sa stanovujú závery o BAT.

Pokiaľ ide konkrétne o prijatie návrhu predloženého Komisiou, o ktoré ide v tejto veci, nariadenie o komitológii⁴⁴ okrem iného vyžadovalo, aby stanovisko výboru bolo prijaté kvalifikovanou väčšinou vymedzenou v článku 16 ods. 4 a 5 ZEÚ.

Za týchto okolností Poľská republika 30. marca 2017 požiadala, aby výbor prijal svoje stanovisko podľa pravidiel hlasovania kvalifikovanou väčšinou stanovených v článku 3 ods. 3 Protokolu (č. 36) o prechodných ustanoveniach⁴⁵ (ďalej len „Protokol č. 36“), ktoré zodpovedajú tým, ktoré sa uplatňovali pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, a to v súlade s článkom 3 ods. 2 uvedeného protokolu. Toto posledné uvedené ustanovenie stanovuje, že od 1. novembra 2014 do 31. marca 2017 môže člen Rady v prípade, že sa uznesenie má prijať kvalifikovanou väčšinou, požiadať, aby sa uznesenie prijalo kvalifikovanou väčšinou vymedzenou v článku 3 ods. 3 Protokolu č. 36.

40| Vec C-207/21 P, *Komisia/Poľsko (Protokol č. 36)*.

41| Článok 75 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 2010, s. 17) (ďalej len „smernica o priemyselných emisiách“).

42| Článok 14 ods. 3 smernice o priemyselných emisiách.

43| Článok 13 smernice o priemyselných emisiách a príloha vykonávacieho rozhodnutia Komisie 2012/119/EÚ z 10. februára 2012, ktorým sa ustanovujú pravidlá o usmerneniach na zber údajov, vypracovanie referenčných dokumentov o BAT a zabezpečenie ich kvality podľa smernice 2010/75 (Ú. v. EÚ L 63, 2012, s. 1).

44| Článok 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 2011, s. 13).

45| Protokol (č. 36) o prechodných ustanoveniach (Ú. v. EÚ C 202, 2016, s. 321).

Táto poľská žiadosť však bola zamietnutá a výbor vydal kladné stanovisko kvalifikovanou väčšinou podľa nových pravidiel stanovených v článku 16 ods. 4 ZEÚ. V nadväznosti na toto stanovisko Komisia prijala vykonávacie rozhodnutie, ktorým sa stanovujú závery o BAT pre veľké spaľovacie zariadenia⁴⁶.

Poľská republika podala proti tomuto vykonávaciemu rozhodnutiu žalobu o neplatnosť, pričom poukázala najmä na porušenie ustanovení uplatniteľných v súvislosti s kvalifikovanou väčšinou.

Tejto žalobe tretia rozšírená komora Všeobecného súdu vyhovela. Všeobecný súd vo svojom rozsudku skúmal doteraz nepoloženú otázku, či na to, aby mohol členský štát využiť pravidlá hlasovania kvalifikovanou väčšinou stanovené v článku 3 ods. 3 Protokolu č. 36, ktoré zodpovedajú pravidlám uplatniteľným pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, stačí, aby o to členský štát požiadal v období od 1. novembra 2014 do 31. marca 2017, alebo či je potrebné, aby aj rozhodnutie bolo prijaté počas tohto obdobia.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd, ktorý vychádzal z doslovného, systematického, historického a teleologického výkladu článku 3 ods. 2 Protokolu č. 36, rozhodol, že na to, aby bol návrh aktu prijatý podľa pravidiel upravujúcich kvalifikovanú väčšinu stanovených v článku 3 ods. 3 Protokolu č. 36, stačí, aby členský štát požiadal o uplatnenie týchto pravidiel v období od 1. novembra 2014 do 31. marca 2017, pričom nie je nevyhnutné, aby aj k hlasovaniu o predmetnom návrhu došlo medzi týmito dátumami.

Právo priznané členským štátom požiadať v období od 1. novembra 2014 do 31. marca 2017 o hlasovanie kvalifikovanou väčšinou podľa pravidiel stanovených v článku 3 ods. 3 Protokolu č. 36 totiž nevyhnutne znamená, že po podaní takejto žiadosti členským štátom sa hlasovanie uskutoční podľa týchto istých pravidiel, a to aj vtedy, keď sa toto hlasovanie uskutoční po 31. marci 2017. Podľa Všeobecného súdu iba takýto výklad môže zabezpečiť, aby členský štát mohol účinne uplatniť uvedené právo počas celého tohto obdobia, a to až do posledného dňa stanovenej doby.

V tejto súvislosti Všeobecný súd navyše spresnil, že článok 3 ods. 2 Protokolu č. 36 je prechodným ustanovením upravujúcim jednu z troch prechodných etáp uplatňovania pravidiel upravujúcich hlasovanie kvalifikovanou väčšinou po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy, a nie výnimkou z pravidla stanoveného v tejto súvislosti v článku 16 ods. 4 ZEÚ.

Tento výklad potvrdzuje aj zásada právnej istoty, ktorá najmä vyžaduje, aby právna úprava dotknutým osobám umožnila s istotou poznať rozsah povinností, ktoré im táto úprava ukladá, a aby tieto osoby mali mať možnosť jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a podľa toho konať.

Keďže nedodržanie spôsobov hlasovania predstavuje porušenie podstatných formálnych náležitostí v zmysle článku 263 ZFEÚ, Všeobecný súd vyhovel žalobe o neplatnosť vykonávacieho rozhodnutia, ktorým sa stanovujú závery o BAT pre veľké spaľovacie zariadenia.

Keďže však zrušenie tohto vykonávacieho rozhodnutia s okamžitým účinkom by mohlo ohroziť jednotné podmienky povolenia pre veľké spaľovacie zariadenia v Únii, vyvolať právnu neistotu u dotknutých strán a bolo by v rozpore s cieľmi zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného prostredia a zlepšiť kvalitu životného

⁴⁶ | Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2017/1442 z 31. júla 2017, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ stanovujú závery o najlepšíh dostupných technikách (BAT) pre veľké spaľovacie zariadenia (Ú. v. EÚ L 212, 2017, s. 1).

prostredia, Všeobecný súd zachoval účinky tohto rozhodnutia, až kým v primeranej lehote nenadobudne účinnosť nový akt, ktorý ho má nahradiť a ktorý bude prijatý podľa pravidiel upravujúcich kvalifikovanú väčšinu stanovených v článku 3 ods. 3 Protokolu č. 36.

2. Disciplinárny režim členov Európskeho parlamentu

Rozsudok z 3. februára 2021, *Moi/Parlament (T-17/19, vec v odvolacom konaní*⁴⁷, [EU:T:2021:51](#))⁴⁸

Žalobkyňa bola poslankyňou Európskeho parlamentu od roku 2014 do roku 2019. V novembri 2017 dvaja z jej akreditovaných asistentov poslanca po tom, čo podali žiadosť o pomoc⁴⁹ s odvolaním sa na ťažké pracovné podmienky, predložili poradnému výboru Parlamentu poverenému touto problematikou⁵⁰ sťažnosť z dôvodu obťažovania.

Dvoma samostatnými listami z 2. októbra 2018 predseda Parlamentu po preskúmaní stanoviska poradného výboru a pripomienok žalobkyne prijal jednak rozhodnutie, v ktorom dospel k záveru o existencii psychického obťažovania, ktoré utrpeli obaja sťažovatelia, a jednak rozhodnutie, ktorým sa žalobkyňa za jej správanie voči obom sťažovateľom ukladá sankcia v podobe straty nároku na jej denný príspevok počas dvanástich dní.

Dňa 16. októbra 2018 žalobkyňa predložila predsedníctvu Parlamentu interný opravný prostriedok⁵¹ proti rozhodnutiu predsedu o sankcii. Rozhodnutím z 12. novembra 2018, ktoré bolo následne vyhlásené 14. novembra v pléne a oznámené v ten istý deň, predsedníctvo Parlamentu potvrdilo rozhodnutie predsedu o sankcii. Žalobkyňa preto 11. januára 2019 podala žalobu o neplatnosť proti rozhodnutiam predsedu, ktoré sa týkajú tak situácie obťažovania, ako aj sankcie, a proti rozhodnutiu predsedníctva Parlamentu, ako aj žalobu o náhradu škody.

Všeobecný súd rozhodujúci v rozšírenej komore svojím rozsudkom zrušil tri vyššie uvedené rozhodnutia, pričom žalobu žalobkyne a najmä jej žalobu o náhradu škody v zostávajúcej časti zamietol. Objasnil tak judikatúru, pokiaľ ide na jednej strane o vzťahy medzi právom byť vypočutý a právom na obhajobu a na druhej strane o skutočnosti, ktoré musia byť preukázané s cieľom dosiahnuť zrušenie v nadväznosti na konštatovanie porušenia práva na obhajobu. Okrem toho Všeobecný súd spresnil hranice uplatnenia tzv. pravidla „zhody“⁵² medzi sťažnosťou a žalobou.

⁴⁷ | Vec C-246/21 P, *Parlament/Moi*.

⁴⁸ | Pozri rovnako v súvislosti so žiadosťou o pomoc z dôvodu psychického obťažovania zamestnancom Európskej únie rozsudok zo 14. júla 2021, *AI/ECDC (T-65/19, EU:T:2021:454)*, uvedený v oddiele „XIII. 6. Psychické obťažovanie“.

⁴⁹ | Podľa článku 24 Služobného poriadku úradníkov Európskej únie (ďalej len „služobný poriadok“).

⁵⁰ | Výbor zaoberajúci sa sťažnosťami akreditovaných asistentov poslancov na obťažovanie poslancami Parlamentu a prevenciou obťažovania na pracovisku bol zriadený článkom 1 ods. 1 vnútorných pravidiel Parlamentu zo 14. apríla 2014 týkajúcich sa danej oblasti v znení zo 6. júla 2015.

⁵¹ | Podľa článku 167 Rokovacieho poriadku Európskeho parlamentu.

⁵² | Toto pravidlo pod hrozbou neprípustnosti vyžaduje, aby žalobný dôvod alebo výhrada, ktoré boli uplatnené pred súdom Únie, boli už uplatnené v rámci konania pred podaním žaloby alebo aby úzko súviseli s kritikou uvedenou v tom istom rámci.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd, ktorý v prvom rade preskúmal prípustnosť návrhu na zrušenie v rozsahu, v akom sa týka rozhodnutia predsedu o sankcii, usúdil, že prijatie rozhodnutia predsedníctva Parlamentu nebráni žalobkyni v tom, aby podala svoju žalobu proti rozhodnutiu predsedu o sankcii, aj keď toto posledné uvedené rozhodnutie bolo predmetom interného opravného prostriedku podľa článku 167 rokovacieho poriadku Parlamentu.⁵³ Okrem toho Všeobecný súd konštatoval, že žalobkyňa sa mohla domáhať zrušenia rozhodnutia predsedu o sankcii najneskôr v deň uplynutia lehoty na podanie žaloby vypočítanej odo dňa oznámenia rozhodnutia predsedníctva Parlamentu. V prejednávanej veci Všeobecný súd usúdil, že návrh nemožno považovať za oneskorený, a je teda prípustný.

Všeobecný súd, ktorý v druhom rade preskúmal prípustnosť návrhu na zrušenie v rozsahu, v akom sa vzťahuje na rozhodnutie predsedu týkajúce sa obťažovania, usúdil, že právo na účinný prostriedok nápravy a zásada riadneho výkonu spravodlivosti spoločne vyžadujú, aby súd Únie rozhodoval zároveň o zákonnosti rozhodnutí, ktoré sú základom jediného a toho istého sporu, a to konkrétne v tomto prípade rozhodnutia, ktorým sa konštatuje existencia obťažovania, a rozhodnutia, ktoré od neho závisí a ktorým sa ukladá sankcia, ktorú si takéto správanie zaslúži. Vzhľadom na to, že rozhodnutie predsedu týkajúce sa obťažovania je neoddeliteľne spojené s rozhodnutím o sankcii, lehota na podanie žaloby o neplatnosť proti prvému uvedenému rozhodnutiu začala plynúť – tak ako v prípade druhého rozhodnutia – až od oznámenia rozhodnutia predsedníctva Parlamentu prijatého v nadväznosti na interný opravný prostriedok. Všeobecný súd usúdil, že ani tento návrh nemožno považovať za oneskorený a je teda tiež prípustný.

Pokiaľ ide o prípustnosť prvého žalobného dôvodu založeného na porušení zásady dodržiavania práva na obhajobu, Všeobecný súd najprv pripomenul, že žaloba žalobkyne je založená na článku 263 ZFEÚ, a nie na článku 270 ZFEÚ, ktorý sa vzťahuje na všetky spory medzi Úniou a jej zamestnancami. Práve v rámci sporov začatých na základe tohto posledného uvedeného ustanovenia a v súvislosti s povinnou predchádzajúcou sťažnosťou zavedenou služobným poriadkom však bolo vyvodené pravidlo zhody bez toho, aby bolo v tomto štádiu Súdnym dvorom alebo Všeobecným súdom rozšírené na žaloby, ktorým vzhľadom na to, že boli podané na základe článku 263 ZFEÚ, predchádza fáza správneho konania. Všeobecný súd preto konštatoval, že pravidlo zhody sa na taký spor, aký mu predložila žalobkyňa, neuplatní, v dôsledku čoho nemožno prvý žalobný dôvod vyhlásiť za neprípustný z dôvodu, že porušenie zásady dodržiavania práva na obhajobu nebolo namietané pred predsedníctvom Parlamentu v rámci interného opravného prostriedku.

Pokiaľ ide o dôvodnosť prvého žalobného dôvodu, Všeobecný súd pripomenul, že právo na obhajobu zahŕňa právo byť vypočutý a právo na prístup k spisu, pričom patrí medzi základné práva, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou právneho poriadku Únie a sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie. Všeobecný súd zdôraznil, že všeobecná zásada dodržiavania práva na obhajobu sa v prejednávanej veci uplatní, keďže konanie začaté proti žalobkyni môže viesť, a aj viedlo, k uloženiu sankcie členovi Parlamentu za obťažovanie. V konaní, ktoré má preukázať existenciu obťažovania, z tejto zásady vyplýva, že pri dodržaní prípadných požiadaviek dôverného zaobchádzania musia byť obvinenej osobe pred prijatím rozhodnutia, ktoré jej spôsobuje ujmu, poskytnuté všetky dokumenty zo spisu, ktoré sú tak v jej prospech, ako aj v neprospech a ktoré sa týkajú uvedeného obťažovania, a musí byť v súvislosti s nimi vypočutá. V prejednávanej veci Všeobecný súd uviedol, že počas konania, ktoré viedlo ku konštatovaniu obťažovania a k uloženiu sankcie, žalobkyňa, hoci bola informovaná o obsahu sťažností oboch akreditovaných asistentov poslanca, nemala prístup ani k vyhláseniam, ktoré títo dvaja asistenti urobili pred poradným výborom, ani k spisovému materiálu, predovšetkým k úplnému obsahu e-mailov a textových správ, hoci tieto jednotlivé informácie boli zohľadnené

⁵³ Rozsudky z 21. februára 2018, *LL/Parlament* (C-326/16 P, [EU:C:2018:83](#), body 34 až 37), a z 19. septembra 2018, *Selimovic/Parlament* (T-61/17, neuvverejnený, [EU:T:2018:565](#), bod 45).

na účely prijatia záveru o existencii obťažovania a sankcionovania žalobkyne. V dôsledku toho Všeobecný súd usúdil, že všeobecná zásada dodržiavania práva žalobkyne na obhajobu bola v prejednávanej veci porušená.

Všeobecný súd, ktorý sa zaoberal dôsledkami porušenia tejto zásady, pripomenul, že porušenie práva na obhajobu vedie k zrušeniu rozhodnutia vydaného na konci konania iba vtedy, ak by bez tejto vady mohlo toto konanie dospieť k inému výsledku.⁵⁴ Táto požiadavka je splnená, ak žalobkyňa vzhľadom na to, že nemala prístup k dokumentom, ktoré jej mali byť poskytnuté na základe riadneho dodržania práva na obhajobu, nemohla účinne uplatniť svoje pripomienky, a tak jej bola odňatá čo i len malá možnosť lepšie zabezpečiť svoju obhajobu. V takom prípade totiž neposkytnutie spisového materiálu, z ktorého administratíva vychádzala, má z hľadiska ochrany práva na obhajobu nevyhnutne vplyv na zákonnosť aktov prijatých na konci konania, ktoré môže mať na žalobkyňu nepriaznivý vplyv. V prejednávanej veci Všeobecný súd konštatoval, že žalobkyňa tým, že nemala prístup k celému obsahu spisu, bola zbavená príležitosti lepšie zabezpečiť svoju obhajobu a že táto vada mala nevyhnutne vplyv na obsah rozhodnutí prijatých v súvislosti s existenciou obťažovania a sankciou.

V dôsledku toho Všeobecný súd usúdil, že tri predmetné rozhodnutia musia byť zrušené z dôvodu porušenia všeobecnej zásady dodržiavania práva na obhajobu.

3. Európska iniciatíva občanov

Rozsudok z 10. novembra 2021, Rumunsko/Komisia (T-495/19, vec v odvolacom konaní⁵⁵, [EU:T:2021:781](#))

Dňa 18. júna 2013 bola Európskej komisii predložená navrhovaná iniciatíva občanov (EIO) s názvom „Kohézna politika pre rovnosť regiónov a udržateľnosť regionálnych kultúr“⁵⁶. Táto navrhovaná iniciatíva mala podľa informácií poskytnutých organizátormi za cieľ, aby Európska únia v rámci kohéznej politiky venovala mimoriadnu pozornosť regiónom, ktorých etnické, kultúrne, náboženské či jazykové charakteristiky sa odlišujú od charakteristík okolitých regiónov.

Komisia rozhodnutím z 25. júla 2013⁵⁷ zamietla žiadosť o registráciu sporného návrhu EIO z dôvodu, že bol zjavne mimo rámca jej právomocí, ktoré jej umožňujú predložiť návrh právneho aktu Únie na účely vykonávania Zmlúv. Žaloba o neplatnosť podaná proti tomuto rozhodnutiu bola zamietnutá Všeobecným súdom.⁵⁸ Súdny dvor, ktorý rozhodoval o odvolaní, zrušil rozsudok Všeobecného súdu, ako aj rozhodnutie z 25. júla 2013.⁵⁹

54| Rozsudky zo 4. apríla 2019, *OZ/EIB* (C-558/17 P, [EU:C:2019:289](#), body 76 až 78), a z 25. júna 2020, *HF/Parlament* (C-570/18 P, [EU:C:2020:490](#), bod 73).

55| Vec C-54/22 P, *Rumunsko/Komisia*.

56| Návrh predložený v súlade s článkom 11 ods. 4 ZEÚ a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 211/2011 zo 16. februára 2011 o iniciatíve občanov (Ú. v. EÚ L 65, 2011, s. 1, ďalej len „sporný návrh EIO“).

57| Rozhodnutie Komisie C(2013) 4975 final z 25. júla 2013, ktorým bola zamietnutá žiadosť o registráciu európskej iniciatívy občanov s názvom „Kohézna politika pre rovnosť regiónov a udržateľnosť regionálnych kultúr“.

58| Rozsudok z 10. mája 2016, *Izsák a Dabis/Komisia* (T-529/13, [EU:T:2016:282](#)).

59| Rozsudok zo 7. marca 2019, *Izsák a Dabis/Komisia* (C-420/16 P, [EU:C:2019:177](#)).

Komisia 30. apríla 2019 prijala nové rozhodnutie, ktorým pristúpila k registrácii sporného návrhu EIO.⁶⁰ Rumunsko podalo proti tomuto rozhodnutiu žalobu o neplatnosť.

Všeobecný súd zamietol žalobu Rumunska a po prvýkrát výslovne skúmal otázku napadnuteľnosti rozhodnutia Komisie o registrácii návrhu EIO. Priniesol tiež spresnenia jednak v súvislosti s charakteristikami preskúmania vykonávaného Komisiou na účely prijatia takéhoto rozhodnutia a jednak v súvislosti s povahou preskúmania zákonnosti tohto rozhodnutia Všeobecným súdom.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ ide o prípustnosť žaloby, Všeobecný súd sa zaoberal napadnuteľnosťou napadnutého rozhodnutia.⁶¹ Pripomenul najprv postupy a podmienky požadované na predloženie EIO a uviedol, že napadnuté rozhodnutie má vyvolávať záväzné právne voči organizátorom, inštitúciám a dotknutým členským štátom. Pokiaľ totiž ide o organizátorov, rozhodnutie o registrácii spúšťa mechanizmus zbierania vyhlásení o podpore a priznáva im najmä po prvé právo predložiť EIO Komisii a podrobne ju vysvetliť⁶², po druhé právo požadovať od Komisie, aby vydala oznámenie uvedené v článku 10 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 211/2011⁶³, a po tretie právo prezentovať EIO na verejnom vypočutí v Európskom parlamente. Tieto práva, zavedené vo vzťahu k organizátorom, zároveň predstavujú povinnosti pre dotknuté inštitúcie, keďže Komisia je povinná prijať organizátorov a vydať oznámenie týkajúce sa EIO a Parlament je povinný zorganizovať verejné vypočutie. Pokiaľ ide o dotknuté členské štáty, rozhodnutie o registrácii návrhu EIO zakladá vo vzťahu k nim povinnosť povoliť zbieranie vyhlásení o podpore, overiť a osvedčiť ich.

Všeobecný súd okrem toho spresnil, že rozhodnutie o registrácii návrhu EIO nie je prípravným alebo predbežným aktom, ktorého cieľom je pripraviť prijatie oznámenia o EIO Komisiou. Rozhodnutie o registrácii návrhu EIO totiž zahŕňa prvé posúdenie tejto iniciatívy z právneho hľadiska a nemá vplyv na posúdenie vykonané Komisiou v rámci jej oznámenia o EIO, ktoré obsahuje najmä jej „právne a politické závery“. Všeobecný súd uviedol, že podľa judikatúry⁶⁴ osobitná pridaná hodnota mechanizmu EIO nespočíva v istote dosiahnutia jej výsledku, ale v možnostiach a príležitostiach, ktoré vytvára pre občanov Únie spustiť politickú diskusiu v rámci jej inštitúcií bez toho, aby museli čakať na začatie legislatívneho postupu. Politická diskusia tak s občanmi, ako aj inštitúciami teda prebieha najmä počas kampane, ktorej cieľom je zozbierať vyhlásenia o podpore, na stretnutí s Komisiou a na verejnom vypočutí v Parlamente. Konkrétnejšie, táto diskusia vyplýva z rozhodnutia o registrácii návrhu EIO a z následného postupu a prebieha predtým, ako Komisia prijme svoje oznámenie o EIO. Toto rozhodnutie je teda rovnako ako napadnuté rozhodnutie výsledkom osobitnej etapy v procese EIO, ktorý vyvoláva záväzné právne účinky odlišné od účinkov vyplývajúcich z oznámenia o EIO a predstavuje rovnako ako toto oznámenie napadnuteľný akt v zmysle článku 263 ZFEÚ.

60| Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/721 z 30. apríla 2019 o navrhovanej iniciatíve občanov s názvom „Kohézna politika pre rovnosť regiónov a udržateľnosť regionálnych kultúr“ (Ú. v. EÚ L 122, 2019, s. 55, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

61| V zmysle článku 263 ZFEÚ.

62| Nariadenie č. 211/2011, článok 9 prvý odsek a článok 10 ods. 1 písm. b).

63| Na základe tohto ustanovenia, keď Komisia dostane EIO, do troch mesiacov uvedie v oznámení svoje právne a politické závery o EIO, prípadné opatrenia, ktoré má v úmysle prijať, ako aj odôvodnenie jeho prijatia alebo neprijatia (ďalej len „oznámenie o EIO“).

64| Rozsudok z 19. decembra 2019, *Puppinck a i./Komisia* (C-418/18 P, [EU:C:2019:1113](#), bod 70).

Pokiaľ ide o vecnú stránku, Všeobecný súd v prvom rade skúmal podmienky registrácie návrhu EIO, a najmä podmienku týkajúcu sa otázky, či takýto návrh spadá do rámca právomocí Komisie.⁶⁵ V tomto kontexte pripomenul charakteristiky preskúmania, ku ktorému musí Komisia pristúpiť na základe tejto podmienky registrácie návrhu EIO.

Po prvé pripomenul, že s cieľom zabezpečiť jednoduchý prístup k EIO je Komisia oprávnená odmietnuť registráciu takéhoto návrhu len vtedy, ak je vzhľadom na svoj predmet a ciele zjavne mimo rámca právomocí, na základe ktorých môže táto inštitúcia predložiť návrh právneho aktu Únie na účely vykonávania Zmlúv.

Všeobecný súd po druhé spresnil, že existuje rozdiel medzi preskúmaním, ktoré je Komisia povinná vykonať na základe podmienky registrácie týkajúcej sa otázky, či návrh EIO patrí do rámca jej právomocí, a preskúmaním, ktoré je táto inštitúcia povinná vykonať v rámci oznámenia o EIO. V rámci preskúmania tejto podmienky registrácie má tak Komisia len preskúmať, či z objektívneho hľadiska môžu byť opatrenia navrhované v rámci dotknutej EIO prijaté na základe Zmlúv, a nie je povinná overiť, či bol predložený dôkaz o všetkých uvádzaných skutočnostiach, ani to, či je odôvodnenie, na ktorom sa zakladá návrh a navrhované opatrenia, dostatočné. Rozhodnutie o registrácii návrhu EIO, ktoré zahŕňa jej prvé posúdenie z právneho hľadiska, tak nemá vplyv na posúdenie vykonané Komisiou v rámci jej oznámenia o EIO, ktoré obsahuje konečné stanovisko Komisie k otázke, či predloží alebo nepredloží návrh právneho aktu Únie ako odpoveď na dotknutú EIO. Komisia preto môže zamietnuť registráciu návrhu EIO len vtedy, ak pri preskúmaní splnenia podmienky registrácie týkajúcej sa otázky, či návrh EIO patrí do rámca jej právomocí, dospeje k záveru, že možno úplne vylúčiť, že by mohla predložiť návrh právneho aktu Únie na účely vykonávania Zmlúv. Ak však Komisia naopak nemôže dospieť k takémuto záveru, je povinná zaregistrovať dotknutý návrh EIO, aby umožnila politickú diskusiu v rámci inštitúcií začatú v nadväznosti na túto registráciu.

V druhom rade, pokiaľ ide o otázku, či Komisia správne určila obsah sporného návrhu EIO, Všeobecný súd konštatoval, že tento návrh bol v napadnutom rozhodnutí správne uvedený a že nedošlo k nijakému skresleniu jeho obsahu. Podľa judikatúry⁶⁶ totiž Komisia z objektívneho hľadiska preskúmala navrhované opatrenia, zamýšľané abstraktne, pričom v podstate len uviedla predmet a ciele sporného návrhu EIO a konštatovala, že tento návrh patrí do kohéznej politiky Únie.

V treťom rade Všeobecný súd zamietol dôvod týkajúci sa existencie výhrady v posúdení Komisie. Všeobecný súd totiž zdôraznil, že Komisia môže v prípade potreby pristúpiť k „vytvoreniu rámca“, ku „kvalifikácii“ či dokonca k čiastočnej registrácii dotknutého návrhu EIO, aby zabezpečila jednoduchý prístup k tejto iniciatíve pod podmienkou, že si splní svoju povinnosť odôvodnenia, ktorá jej prináleží, a že nedôjde ku skresleniu obsahu tohto návrhu. Tento postup totiž umožňuje Komisii namiesto odmietnutia registrácie návrhu EIO zaregistrovať tento návrh kvalifikovaným spôsobom, aby zachovala potrebný účinok cieľa sledovaného nariadením č. 211/2011.

Vo štvrtom a poslednom rade Všeobecný súd uviedol, že pokiaľ ide o otázku, či články 174 až 178 ZFEÚ môžu predstavovať právny základ pre činnosť Únie v zmysle sporného návrhu EIO⁶⁷, Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia, keď v napadnutom rozhodnutí dospela k záveru, že sporný návrh EIO sa nenachádzal zjavne mimo rámca jej právomocí, keďže sa týkal toho, aby predložila návrhy právnych aktov, ktoré definujú úlohy, prioritné ciele a organizáciu štrukturálnych fondov, a za predpokladu, že opatrenia, ktoré sa majú financovať, povedú k posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Únie.

65| Nariadenie č. 211/2011, článok 4 ods. 2 písm. b).

66| Rozsudok zo 7. marca 2019, *Izsák a Dabis/Komisia* (C-420/16 P, [EU:C:2019:177](#), bod 62).

67| Tieto články patria do hlavy XVIII Zmluvy o FEÚ, ktorá sa týka hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.

III. Pravidlá hospodárskej súťaže vzťahujúce sa na podniky

1. Prínosy v oblasti článku 102 ZFEÚ

Rozsudok z 10. novembra 2021, Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping) (T-612/17, vec v odvolacom konaní⁶⁸, [EU:T:2021:763](#))

V rozhodnutí z 27. júna 2017⁶⁹ Európska komisia dospela k záveru, že Google LLC v trinástich krajinách Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP)⁷⁰ zneužila svoje dominantné postavenie na trhu so všeobecnými vyhľadávacími službami na internete tým, že uprednostňovala svoju vlastnú službu porovnávania produktov, čo je špecializovaná služba vyhľadávania, pred konkurenčnými službami porovnávania produktov.

Na jednej strane Komisia konštatovala, že výsledky vyhľadávania produktov spusteného zo všeobecného vyhľadávacieho spoločnosti Google boli umiestňované a zobrazované pútavejšie v prípade výsledkov služby porovnávania produktov spoločnosti Google než v prípade výsledkov pochádzajúcich z konkurenčných služieb porovnávania produktov. Na druhej strane tieto posledné uvedené výsledky, ktoré sa objavovali ako jednoduché generické výsledky (zobrazené formou odkazov modrej farby), mohli byť na stránkach s výsledkami všeobecného vyhľadávania z tohto dôvodu zaradené nižšie pomocou algoritmov úprav, na rozdiel od výsledkov služby porovnávania produktov spoločnosti Google. Google týmto spôsobom v podstate znižovala návštevnosť konkurenčných služieb porovnávania produktov zo svojich stránok a zároveň zvyšovala návštevnosť vlastnej služby porovnávania produktov (ďalej len „sporný postup“).

Podľa Komisie mal tento postup protisúťažné účinky tak na trinásť vnútroštátnych trhov so špecializovanými vyhľadávacími službami porovnávania produktov, ako aj na trinásť vnútroštátnych trhov so všeobecnými vyhľadávacími službami.

Komisia tak dospela k záveru, že došlo k porušeniu zákazu zneužitia dominantného postavenia podľa článku 102 ZFEÚ a článku 54 Dohody o EHP, a uložila spoločnosti Google pokutu vo výške 2 424 495 000 eur, z toho 523 518 000 eur spoločne a nerozdielne s jej materskou spoločnosťou Alphabet, Inc.

Žalobu, ktorú podali spoločnosti Google a Alphabet proti tomuto rozhodnutiu, Všeobecný súd v podstatnej časti zamietol a potvrdil aj výšku pokuty uloženéj Komisiou.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ ide v prvom rade o protisúťažnú povahu sporného postupu, Všeobecný súd uviedol, že samotné konštatovanie existencie dominantného postavenia podniku, hoci aj v rozsahu postavenia spoločnosti Google, nie je samo osebe dôvodom na žiadnu výhradu voči dotknutému podniku, aj keď má tento podnik v úmysle

⁶⁸ | Vec C-48/22 P, *Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping)*.

⁶⁹ | Rozhodnutie Komisie C(2017) 4444 final z 27. júna 2017 týkajúce sa konania podľa článku 102 ZFEÚ a článku 54 Dohody o EHP [vec AT.39740 – Google Search (Shopping)].

⁷⁰ | Belgicko, Česká republika, Dánsko, Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Holandsko, Rakúsko, Poľsko, Švédsko, Spojené kráľovstvo a Nórsko.

expandovať na susedný trh. Článok 102 ZFEÚ totiž zakazuje „zneužívanie“ dominantného postavenia. Osobitnú zodpovednosť, ktorú v tomto kontexte nesie dominantný podnik, treba posúdiť s prihliadnutím na osobitné okolnosti každého prípadu, ktoré preukazujú oslabenie hospodárskej súťaže.

Vzhľadom na význam návštevnosti generovanej všeobecným vyhľadávačom spoločnosti Google pre služby porovnávania produktov, na správanie používateľov, ktorí sa vo všeobecnosti zameriavajú na výsledky na prvých miestach, ako aj na významný podiel „odklonenej“ návštevnosti a nemožnosť jej účinného nahradenia, pritom Všeobecný súd rozhodol, že sporný postup naozaj predstavuje rozdielne zaobchádzanie, ktoré sa odkláňa od hospodárskej súťaže na základe kvality a môže viesť k oslabeniu hospodárskej súťaže na trhu, čo môže byť v rozpore s článkom 102 ZFEÚ.

V tomto rámci Všeobecný súd zdôraznil, že vzhľadom na univerzálne použitie všeobecného vyhľadávača spoločnosti Google, ktorý je navrhnutý tak, aby indexoval výsledky zahŕňajúce akýkoľvek možný obsah, je propagácia iba jedného typu špecializovaného výsledku na jej stránkach s výsledkami všeobecného vyhľadávania, konkrétne jej vlastného, určitou formou anomálie.

Všeobecný súd okrem toho uviedol, že hoci stránka s výsledkami všeobecného vyhľadávania spoločnosti Google má vlastnosti, ktoré ju približujú k „základnému zariadeniu“ v zmysle nevyhnutnej služby, za ktorú neexistuje žiadna skutočná alebo potenciálna náhrada, sporný postup sa svojimi základnými prvkami odlišuje od odmietnutia poskytnutia základného zariadenia. V dôsledku toho analýzu, ktorú Súdny dvor vykonal v súvislosti s takýmto odmietnutím vo svojom rozsudku *Bronner*⁷¹, nemožno v prejednávanej veci uplatniť.

Všeobecný súd napokon poznamenal, že keďže rozdielne zaobchádzanie uplatňované spoločnosťou Google je založené na pôvode výsledkov, teda na tom, či pochádzajú z jej vlastnej porovnávacej služby alebo z konkurenčných porovnávacích služieb, vyplýva z toho, že s výsledkami konkurenčných porovnávacích služieb sa, pokiaľ ide o ich umiestnenie a zobrazenie, nemôže nikdy zaobchádzať rovnako ako s výsledkami porovnávacej služby spoločnosti Google. Google tak uprednostňuje nie najlepší výsledok, ale svoju vlastnú porovnávaciu službu pred konkurenčnými porovnávacími službami.

Pokiaľ ide v druhom rade o protisúťažné účinky vyvolané sporným postupom, Všeobecný súd pripomenul, že o zneužitie dominantného postavenia ide vtedy, keď dominantný podnik bráni zachovaniu stupňa hospodárskej súťaže alebo jej rozvoju prostredníctvom použitia prostriedkov odlišujúcich sa od tých, ktorými sa riadi bežná súťaž. V tejto súvislosti na preukázanie porušenia článku 102 ZFEÚ Komisia nie je povinná preukázať, že dotknuté postupy mali skutočné účinky vylúčenia, keďže dôkaz o existencii potenciálnych účinkov je postačujúci.

V tejto súvislosti Všeobecný súd potvrdil záver Komisie, podľa ktorého sporný postup mohol vyvolať potenciálne protisúťažné účinky na trhu špecializovaných vyhľadávacích služieb porovnávania produktov. Komisia najmä preukázala, že po prvé existujú konkrétne účinky na návštevnosť pochádzajúcu zo stránok s výsledkami všeobecného vyhľadávania spoločnosti Google, a to na úkor konkurenčných služieb porovnávania produktov a v prospech služby porovnávania produktov spoločnosti Google, a po druhé, že návštevnosť konkurenčných služieb porovnávania produktov z týchto stránok predstavovala značný podiel na ich celkovej návštevnosti, ktorý nebolo možné účinne nahradiť inými zdrojmi návštevnosti, ako sú reklama (AdWords) alebo mobilné aplikácie, takže sporný postup mohol viesť k odchodu konkurentov, nižšej miere inovácií na trhu a menšiemu výberu pre spotrebiteľov, čo sú charakteristické prvky oslabenia hospodárskej súťaže.

Naproti tomu Všeobecný súd konštatoval, že Komisia nepreukázala, že sporné konanie spoločnosti Google malo, hoci aj potenciálne, protisúťažné účinky na trhu všeobecných vyhľadávacích služieb, a preto zrušil konštatovanie porušenia výlučne vo vzťahu k tomuto trhu.

71| Rozsudok z 26. novembra 1998, *Bronner* (C-7/97, [EU:C:1998:569](#)).

Pokiaľ ide o potenciálne protisúťažné účinky na trhu špecializovaných vyhľadávacích služieb porovnávania produktov, Všeobecný súd navyše odmietol tvrdenie spoločnosti Google, že hospodárska súťaž zostala naďalej silná v dôsledku prítomnosti obchodných platforiem na tomto trhu, a potvrdil analýzu Komisie, podľa ktorej tieto platformy nepôsobia na tom istom trhu.

Všeobecný súd tiež odmietol odôvodnenia predložené spoločnosťou Google na spochybnenie zneužívajúcej povahy jej konania. V tejto súvislosti uviedol, že hoci algoritmy triedenia generických výsledkov alebo kritériá umiestnenia a zobrazenia výsledkov špecializovaného vyhľadávania produktov, ktoré používa Google, môžu ako také predstavovať vylepšenia jej služieb v prospech hospodárskej súťaže, táto okolnosť neospravedlňuje sporný postup, a to konkrétne rozdielne zaobchádzanie s výsledkami služby porovnávania produktov spoločnosti Google a výsledkami konkurenčných služieb porovnávania produktov. Google navyše nepreukázala zvýšenie efektívnosti spojené s týmto postupom, ktoré by vyvážilo jeho negatívne účinky na hospodársku súťaž.

Všeobecný súd po opätovnom posúdení porušenia nakoniec potvrdil výšku pokuty uloženej Komisiou, pričom odmietol tvrdenia spoločnosti Google založené na tom, že Komisia analyzovala sporné konanie z hľadiska pravidiel hospodárskej súťaže po prvý raz a že v určitej fáze konania bola ochotná pokúsiť sa vyriešiť vec prostredníctvom prijatia záväzkov.

Všeobecný súd po náležitom posúdení skutkového stavu s cieľom určiť výšku sankcie na jednej strane konštatoval, že čiastočné zrušenie napadnutého rozhodnutia, pokiaľ ide o trh všeobecných vyhľadávacích služieb, nemá vplyv na výšku pokuty, keďže Komisia pri stanovení základnej výšky uloženej pokuty nezohľadnila hodnotu predaja na tomto trhu. Na druhej strane Všeobecný súd zdôraznil, že hoci prihliada na skutočnosť, že zneužívanie nebolo preukázané na trhu všeobecných vyhľadávacích služieb, berie do úvahy aj skutočnosť, že sporné konanie predstavuje obzvlášť závažné porušenie a že k nemu došlo úmyselne, a nie z nedbanlivosti.

Na záver tejto analýzy Všeobecný súd potvrdil výšku peňažnej sankcie uloženej spoločnosti Google.

2. Prínosy v oblasti koncentrácií

Rozsudky z 20. októbra 2021, Polskie Linie Lotnicze „LOT“/Komisia (T-240/18, [EU:T:2021:723](#), a T-296/18, [EU:T:2021:724](#))

Letecká spoločnosť Air Berlin plc, konfrontovaná s pretrvávajúcim zhoršovaním svojej finančnej situácie, uskutočnila v roku 2016 plán reštrukturalizácie. V rámci neho od 16. decembra 2016 uzavrela s leteckou spoločnosťou Deutsche Lufthansa AG (ďalej len „Lufthansa“) dohodu, na základe ktorej tejto spoločnosti prenajímala lietadlá aj s posádkou.

Strata finančnej pomoci, ktorú spoločnosti Air Berlin poskytoval jeden z jej hlavných akcionárov vo forme pôžičiek, ju však 15. augusta 2017 donútila podať návrh na začatie konkurzného konania. Za týchto okolností jej poskytnutie zabezpečného úveru, ktorý nemecké orgány poskytli ako pomoc na záchranu schválenú Komisiou⁷², malo umožniť pokračovať v jej činnostiach počas obdobia troch mesiacov najmä s cieľom prevodu jej aktív.

⁷² Rozhodnutie C(2017) 6080 final zo 4. septembra 2017 o štátnej pomoci SA.48937 (2017/N) – Nemecko, týkajúcej sa záchranu spoločnosti Air Berlin (Ú. v. EÚ C 400, 2017, s. 7).

Tento cieľ sa pretransformoval najmä do uzavretia dvoch dohôd. Na jednej strane išlo o dohodu uzavretú 13. októbra 2017, ktorá upravovala, že Lufthansa prevezme okrem iného dcérsku spoločnosť spoločnosti Air Berlin, na ktorú sa mali vopred previesť viaceré lietadlá s posádkou, ako aj prevádzkové intervaly⁷³ na niektorých letiskách, okrem iného Düsseldorf, Zürich, Hamburg, Mníchov, Stuttgart a Berlín-Tegel. Na druhej strane išlo o dohodu uzavretú 27. októbra 2017 s leteckou spoločnosťou easyJet plc, ktorej hlavným cieľom bolo presunúť na túto spoločnosť prevádzkové intervaly, ktorých držiteľom bola Air Berlin, najmä na letisku Berlín-Tegel. Nasledujúci deň Air Berlin ukončila svoju činnosť a súdnym rozhodnutím z 1. novembra 2017 bola vyhlásená za platobne neschopnú.

Dňa 31. októbra 2017 Lufthansa oznámila Komisii v súlade s jej právomocami v oblasti kontroly koncentrácií⁷⁴ koncentráciu upravenú v dohode z 13. októbra 2017. Dňa 7. novembra 2017 easyJet takisto oznámila transakciu upravenú dohodou z 27. októbra 2017 (ďalej spoločne s transakciou oznámenou spoločnosťou Lufthansa len „predmetné koncentrácie“). Komisia konštatovala zlučiteľnosť koncentrácie oznámenej spoločnosťou Lufthansa vzhľadom na záväzky, ktoré táto spoločnosť prijala,⁷⁵ rozhodnutím C(2017) 9118 final z 21. decembra 2017, ako aj zlučiteľnosť koncentrácie, ktorú oznámila easyJet, rozhodnutím C(2017) 8776 final z 12. decembra 2017 (ďalej spoločne len „napadnuté rozhodnutia“). Dospela totiž k záveru, že predmetné koncentrácie nevyvolávajú vážne pochybnosti o ich zlučiteľnosti s vnútorným trhom. Pri tejto príležitosti Komisia po prvýkrát vo veciach týkajúcich sa služieb osobnej leteckej dopravy nedefinovala relevantné trhy dvojicami miest medzi východiskovým bodom a cieľovým bodom (ďalej len „trhy O & D“). Na jednej strane totiž konštatovala, že Air Berlin ukončila svoje činnosti pred týmito koncentráciami a nezávisle od nich. Z toho vyvodila, že Air Berlin sa stiahla zo všetkých trhov O & D, na ktorých predtým pôsobila. Na druhej strane usudzovala, že predmetné koncentrácie sa týkali najmä presunu prevádzkových intervalov, a konštatovala, že tieto prevádzkové intervaly neboli pridelené na žiadny konkrétny trh O & D. Na účely svojej analýzy tak v dôsledku toho považovala za vhodnejšie zlučiť všetky trhy O & D s odletom zo všetkých letísk alebo príletom na všetky letiská, na ktorých boli tieto prevádzkové intervaly pridelené. Komisia tak definovala relevantné trhy ako trhy služieb osobnej leteckej dopravy s odletom z týchto letísk alebo príletom na ne. Následne overila, že uvedené koncentrácie nemohli v tomto prípade spôsobiť „značné narušenie účinnej hospodárskej súťaže“, najmä tým, že by spoločnostiam easyJet a Lufthansa poskytli kapacitu a motiváciu zablokovať prístup na tieto trhy.

Letecká spoločnosť Polskie Linie Lotnicze „LOT“ (ďalej len „žalobkyňa“), ktorá sa považuje za priameho konkurenta účastníkov predmetných koncentrácií, považovala analýzu Komisie za nesprávnu, pokiaľ ide o použitú metodiku aj výsledky, a podala na Všeobecný súd dve žaloby o neplatnosť oboch napadnutých rozhodnutí.

Vo svojich rozsudkoch z 20. októbra 2021 Všeobecný súd zamietol tieto žaloby, pričom najmä pripustil, že Komisia sa mohla uspokojiť so spoločným preskúmaním trhov O & D s odletom z letísk alebo príletom na letiská, na ktorých boli prevádzkové intervaly Air Berlin pridelené, namiesto toho, aby jednotlivo preskúmala každú z trhov O & D, na ktorých boli Air Berlin a Lufthansa, resp. easyJet prítomné.

73] Prevádzkové intervaly predstavujú povolenie udelené leteckej spoločnosti na plné používanie infraštruktúry letiska potrebnej na vykonávanie služieb leteckej dopravy v určitom dátume a čase na účely odletu alebo pristátia na tomto letisku.

74] V prejednávanej veci ide o právomoci upravené nariadením Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (nariadenie ES o fúziách) (Ú. v. EÚ L 24, 2004, s. 1; Mim. vyd. 08/003, s. 40).

75] V prejednávanej veci s cieľom rozptýliť pochybnosti o zlučiteľnosti oznámenej koncentrácie súvisiacej s jej postavením na letisku v Düsseldorfe, Lufthansa navrhla Komisii na základe článku 6 ods. 2 nariadenia ES o fúziách značné zníženie počtu prevádzkových intervalov, ktoré na ňu mali byť prenesené v rámci tejto koncentrácie.

Posúdenie Všeobecným súdom

Po prvé, pokiaľ ide o žalobný dôvod založený na nesprávnej definícii relevantných trhov, Všeobecný súd v prvom rade usúdil, že žalobkyňa sa márne snaží spochybniť vecnú správnosť toho, ako Komisia prezentovala predmetné koncentrácie a ich kontext. V tomto rámci Všeobecný súd najmä uviedol, že Komisia sa oprávnené domnievala, že činnosti spoločnosti Air Berlin sa skončili pred predmetnými koncentraciami a nezávisle od nich a že v dôsledku toho Air Berlin už nepôsobila na nijakom trhu O & D. Následne, keďže prevádzkové intervaly Air Berlin neboli pridelené žiadnemu trhu O & D, Všeobecný súd sa domnieval, že Komisia správne uviedla, že tieto prevádzkové intervaly mohli Lufthansa a easyJet využiť na iných trhoch O & D, ako boli tie, na ktorých pôsobila Air Berlin. V dôsledku toho rozhodol, že na rozdiel od koncentrácií týkajúcich sa leteckých spoločností, ktoré sú ešte v prevádzke, v tomto konkrétnom prípade nebolo isté, že predmetné koncentrácie mali akýkoľvek vplyv na hospodársku súťaž na trhoch O & D, na ktorých Air Berlin pôsobila pred ukončením svojej činnosti. Všeobecný súd napokon konštatoval, že žalobkyňa nepredložila závažné nepriame dôkazy o tom, že individuálne preskúmanie trhov O & D, ktoré identifikovala, by mohlo umožniť určiť existenciu značného narušenia účinnej hospodárskej súťaže, ktoré definícia trhu prijatá Komisiou nemohla odhaliť.

Po druhé, pokiaľ ide o žalobný dôvod založený na zjavne nesprávnom posúdení účinkov predmetných koncentrácií, Všeobecný súd na úvod pripomenul, že pri výkone právomocí, ktoré Komisii priznáva nariadenie ES o fúziách, Komisia disponuje určitou diskrečnou právomocou, najmä pokiaľ ide o komplexné posúdenia ekonomickej povahy, ktoré má v tejto súvislosti vykonať. V dôsledku toho preskúmanie výkonu takejto právomoci zo strany súdu Únie musí zohľadňovať mieru voľnej úvahy takto priznanú Komisii. Po tomto spresnení Všeobecný súd usúdil, že analýza účinkov predmetných koncentrácií na trhy služieb osobnej leteckej dopravy s odletom z dotknutých letísk alebo príletom na ne neodhalila žiadne zjavne nesprávne posúdenie, najmä vzhľadom na nízku mieru zaťaženia týchto letísk alebo obmedzený vplyv týchto koncentrácií na zvýšenie podielov prevádzkových intervalov, ktorých držiteľom sú Lufthansa a easyJet. Pokiaľ ide konkrétne o koncentráciu oznámenú spoločnosťou Lufthansa, žalobkyňa nemohla dôvodne tvrdiť ani to, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia účinkov dohody zo 16. decembra 2016, najmä vzhľadom na to, že táto dohoda umožňovala spoločnosti Lufthansa využívať lietadlá a posádku už počas obdobia šiestich rokov predtým, než ich táto spoločnosť s konečnou platnosťou nadobudla v rámci uvedenej koncentrácie. Napokon, pokiaľ ide o koncentráciu oznámenú spoločnosťou easyJet, Všeobecný súd uviedol, že prevádzkové intervaly sú nevyhnutné na poskytovanie služieb osobnej leteckej dopravy. Z toho vyvodil, že existuje „vertikálny“ vzťah medzi pridelovaním týchto prevádzkových intervalov a poskytovaním týchto služieb a že Komisia bola v dôsledku toho oprávnená odvolávať sa na usmernenia o „nehorizontálnych“ fúziách⁷⁶.

Po tretie Všeobecný súd odmietol výhrady založené na údajnej nedostatočnosti záväzkov prijatých spoločnosťou Lufthansa v rámci koncentrácie, ktorú oznámila, a na neexistencii takýchto záväzkov, pokiaľ ide o koncentráciu oznámenú spoločnosťou easyJet, z dôvodu, že žalobkyňa nemôže dôvodne tvrdiť, že tieto koncentrácie zjavne mohli predstavovať značné narušenie účinnej hospodárskej súťaže. Z tohto dôvodu Všeobecný súd tiež posúdil ako nedôvodné výhrady, ktorými žalobkyňa vytýkala Komisii, že nezohľadnila prípadný nárast efektívnosti, ktorý mohol vyplývať z uvedených koncentrácií.

Po štvrté Všeobecný súd uviedol, že žalobkyňa nepreukázala, že finančná podpora, ktorú Air Berlin dostala vo forme pomoci na záchranu, bola súčasťou aktív prevedených na spoločnosti easyJet a Lufthansa v rámci predmetných koncentrácií a v dôsledku toho zamietol výhrady, podľa ktorých Komisia mala túto pomoc

⁷⁶ Usmernenia o posudzovaní nehorizontálnych fúzií podľa nariadenia ES o koncentraciách (Ú. v. EÚ C 265, 2008, s. 6). Okrem toho Všeobecný súd zamietol výhradu žalobkyne založenú na porušení týchto usmernení, keď uviedol, že existencia významného stupňa trhovej sily na jednom z relevantných trhov sama osebe nestačí na preukázanie existencie problémov s hospodárskou súťažou.

zohľadniť na účely svojej analýzy. Okrem toho, pokiaľ ide o porušenie článku 8a ods. 2 nariadenia č. 95/93⁷⁷, na ktoré žalobkyňa tiež poukazovala v jednej zo svojich žalôb, Všeobecný súd uviedol, že Komisia nemala právomoc uplatniť toto ustanovenie.

Všeobecný súd nakoniec po rozhodnutí, že nedostatok odôvodnenia, ktorý žalobkyňa vytýka, je nedôvodný, a teda po zamietnutí všetkých žalobných dôvodov uvedených v každej z oboch vecí, nariadil zamietnutie oboch žalôb bez toho, aby bolo za týchto okolností potrebné rozhodnúť o ich prípustnosti.

77 Konkrétne ide o nariadenie Rady (EHS) č. 95/93 z 18. januára 1993, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá pridelovania prevádzkových intervalov na letiskách spoločenstva (Ú. v. ES L 14, 1993, s. 1; Mim. vyd. 14/001, s. 14), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 545/2009 z 18. júna 2009 (Ú. v. EÚ L 167, 2009, s. 24).

IV. Štátna pomoc

1. Pojem štátna pomoc

a) Selektívna daňová výhoda

Rozsudok z 12. mája 2021, Luxembourg a Amazon/Komisia (T-816/17 a T-318/18, vec v odvolacom konaní⁷⁸, [EU:T:2021:252](#))

Od roku 2006 vykonávala skupina Amazon svoje obchodné činnosti v Európe prostredníctvom dvoch spoločností so sídlom v Luxemburskom veľkovoľvodstve, a to jednak spoločnosti Amazon Europe Holding Technologies SCS (ďalej len „LuxSCS“), luxemburskej komanditnej spoločnosti, ktorej spoločníkmi boli americké subjekty skupiny Amazon, a jednak spoločnosti Amazon EU Sàrl (ďalej len „LuxOpCo“), stopercentnej dcérskej spoločnosti LuxSCS.

V rokoch 2006 až 2014 bola LuxSCS spoločnosťou, ktorá vlastnila nehmotný majetok nevyhnutný pre činnosti skupiny Amazon v Európe. Na tento účel uzavrela rôzne zmluvy s americkými subjektmi skupiny Amazon, konkrétne licenčné zmluvy a zmluvy o prevode už existujúcich práv vyplývajúcich z duševného vlastníctva so spoločnosťou Amazon Technologies, Inc. (ATI) (ďalej len „vstupné zmluvy“), ako aj dohodu o rozdelení nákladov spojených s programom vývoja uvedeného nehmotného majetku (ďalej len „dohoda o rozdelení nákladov“) s ATI a druhým subjektom, spoločnosťou A.9.com, Inc. Týmito zmluvami LuxSCS získala právo využívať niektoré práva vyplývajúce z duševného vlastníctva týkajúce sa hlavne technológie, zákazníckych údajov a ochranných známk, ako aj právo udeľovať k uvedenému nehmotnému majetku sublicencie. V tejto súvislosti LuxSCS uzavrela okrem iného licenčnú zmluvu so spoločnosťou LuxOpCo ako hlavným prevádzkovateľom obchodných činností skupiny Amazon v Európe. Podľa tejto zmluvy sa LuxOpCo zaviazala platiť spoločnosti LuxSCS licenčný poplatok ako protihodnotu za užívanie nehmotného majetku.

Dňa 6. novembra 2003 luxemburské daňové orgány poskytli skupine Amazon v nadväznosti na jej žiadosť záväzné daňové stanovisko (*tax ruling*) (ďalej len „ZDS“). Cieľom tejto žiadosti bolo získať potvrdenie zaobchádzania so spoločnosťami LuxOpCo a LuxSCS na účely luxemburskej dane z príjmov právnických osôb. Pokiaľ išlo konkrétnejšie o určenie ročného zdaniteľného príjmu spoločnosti LuxOpCo, skupina Amazon navrhla vykonávať výpočet sumy tzv. „nezávislého trhového“ licenčného poplatku, ktorý mala LuxOpCo platiť spoločnosti LuxSCS podľa metódy čistého obchodného rozpätia (ďalej len „TNMM“) a pritom zohľadniť LuxOpCo ako „testovanú stranu“.

ZDS potvrdilo na jednej strane, že LuxSCS nepodliehala luxemburskej dani z príjmov právnických osôb z dôvodu svojej právnej formy a na druhej strane schválilo metódu výpočtu sumy ročného licenčného poplatku, ktorý mala LuxOpCo platiť spoločnosti LuxSCS podľa už uvedenej licenčnej zmluvy.

V roku 2017 Európska komisia dospela k názoru, že v rozsahu, v akom toto ZDS schválilo, že metóda umožňujúca výpočet sumy licenčného poplatku, ktorý mala LuxOpCo platiť spoločnosti LuxSCS, má „nezávislú trhovú“ povahu, predstavovalo toto ZDS, ako aj jeho každoročné vykonávanie od roku 2006 do roku 2014, štátnu

78| Vec C-457/21 P, *Komisia/Amazon.com a i.*

pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ, v tomto prípade prevádzkovú pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom.⁷⁹ Konkrétnejšie Komisia dospela k záveru o existencii výhody pre LuxOpCo, keď sa v podstate domnievala, že licenčný poplatok, ktorý mala LuxOpCo platiť spoločnosti LuxSCS podľa metódy výpočtu schválenej v dotknutom ZDS počas dotknutého obdobia, bol príliš vysoký, takže odmena spoločnosti LuxOpCo, a teda jej daňový základ boli umelo znížené. V tejto súvislosti sa rozhodnutie Komisie zakladalo na jednom hlavnom zistení a troch subsidiárnych zisteniach. Hlavné zistenie sa konkrétnejšie zakladalo na pochybení pri výbere „testovanej strany“ na účely uplatnenia TNMM. Tri subsidiárne zistenia sa zase zakladali na pochybení pri výbere TNMM ako takej, pochybení pri výbere ukazovateľa ziskovosti ako parametra relevantného pri uplatnení TNMM a pochybení spočívajúcim v uplatnení mechanizmu hornej hranice v rámci TNMM. Po tom, čo Komisia nakoniec skonštatovala, že Luxembursko vykonávalo ZDS bez jeho predchádzajúceho oznámenia, nariadila vymáhanie tejto protiprávnej pomoci nezlučiteľnej s vnútorným trhom od spoločnosti LuxOpCo.

Luxemburské veľkovojsvodstvo a skupina Amazon podali proti tomuto rozhodnutiu každý vlastnú žalobu o neplatnosť. Napadli pritom okrem iného každé zo zistení, na ktorých sa zakladala úvaha Komisie o existencii výhody.

Vo svojom rozsudku z dnešného dňa Všeobecný súd v podstatnej časti vyhovel žalobným dôvodom a tvrdeniam žalobcov napádajúcim tak hlavné zistenie, ako aj subsidiárne zistenia výhody a v dôsledku toho zrušil napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu.

Všeobecný súd, ktorý sa odvolal na skôr vyvedené zásady pri uplatňovaní kritérií pojmu „štátna pomoc“ v kontexte záväzných daňových stanovísk, poskytol významné spresnenia rozsahu dôkazného bremena, ktoré nesie Komisia, aby preukázala existenciu výhody v prípade, keď je výška zdaniteľného zisku spoločnosti, ktorá je členom skupiny, určená prostredníctvom výberu metódy transferového oceňovania.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najprv pripomenul ustálenú judikatúru, podľa ktorej na účely preskúmania daňových opatrení podľa pravidiel Únie v oblasti štátnej pomoci možno samotnú existenciu výhody preukázať len porovnaním s takzvaným „bežným“ zdanením, takže na účely určenia, či ide o daňovú výhodu, treba porovnať situáciu príjemcu, ktorá vyplýva z uplatnenia dotknutého opatrenia, s jeho situáciou v prípade, ak by dotknuté opatrenie neexistovalo a uplatnili by sa bežné pravidlá zdanenia.

V tejto súvislosti Všeobecný súd poznamenal, že v prípade spoločnosti, ktorá je členom skupiny, ceny za vnútroskupinové transakcie nie sú určované v trhových podmienkach. Keď však integrované podniky a samostatné podniky podliehajú dani z príjmov právnických osôb za rovnakých podmienok podľa vnútroštátneho práva, možno sa domnievať, že toto právo má zdaníť zisk dosiahnutý takýmto integrovaným podnikom takým spôsobom, akoby vyplýval z transakcií uskutočnených za trhové ceny. Za týchto podmienok, keď Komisia posudzuje daňové opatrenie poskytnuté takémuto integrovanému podniku, môže porovnať daňové zaťaženie tohto podniku na základe dotknutého daňového opatrenia s daňovým zaťažením podniku, ktorý sa nachádza v porovnateľnej skutkovej situácii a vykonáva svoje činnosti v trhových podmienkach, na základe bežných pravidiel zdanenia podľa vnútroštátneho práva.

⁷⁹ Rozhodnutie (EÚ) 2018/859 zo 4. októbra 2017 o štátnej pomoci SA.38944 (2014/C) (ex 2014/NN), ktorú poskytlo Luxembursko spoločnosti Amazon (Ú. v. EÚ L 153, 2018, s. 1).

Okrem toho Všeobecný súd zdôraznil, že pri preskúmaní metódy výpočtu zdaniteľného zisku dosiahnutého integrovaným podnikom, schválenej v záväznom daňovom stanovisku, Komisia môže konštatovať existenciu výhody iba pod podmienkou, že preukáže, že prípadné metodologické pochybenia, ktoré podľa nej ovplyvňujú výpočet transferových cien, neumožňovali dospieť k spoľahlivému odhadu nezávislého trhového výsledku, ale naopak viedli k zníženiu zdaniteľného zisku dotknutej spoločnosti v porovnaní s daňovým zaťažením vyplývajúcim z bežných pravidiel zdanenia.

S prihliadnutím na tieto zásady potom Všeobecný súd preskúmal dôvodnosť analýzy vykonanej Komisiou na podporu jej zistenia, podľa ktorého dotknuté ZDS tým, že potvrdilo metódu transferového oceňovania, ktorá neumožňovala dospieť k nezávislému trhovému výsledku, poskytlo výhodu spoločnosti LuxOpCo.

V tomto rámci Všeobecný súd rozhodol na jednej strane, že hlavné zistenie výhody sa zakladá na analýze, ktorá je nesprávna z viacerých dôvodov. V prvom rade tak Všeobecný súd považoval túto analýzu za nesprávnu v rozsahu, v akom Komisia vychádzala zo svojej vlastnej funkčnej analýzy spoločnosti LuxSCS, aby v podstate tvrdila, že na rozdiel od toho, čo bolo zohľadnené na účely poskytnutia dotknutého ZDS, bola táto spoločnosť iba pasívnym vlastníkom dotknutého nehmotného majetku. Podľa Všeobecného súdu Komisia predovšetkým náležite nezohľadnila funkcie, ktoré vykonávala LuxSCS na účely využívania dotknutého nehmotného majetku, ani riziká, ktoré niesla v tejto súvislosti. Nepreukázala ani to, že bolo skôr možné identifikovať podniky porovnateľné so spoločnosťou LuxSCS ako podniky porovnateľné so spoločnosťou LuxOpCo, ani to, že zohľadnenie LuxSCS ako testovaného subjektu by umožnilo získať spoľahlivejšie porovnávacie údaje. V dôsledku toho Komisia na rozdiel od toho, čo konštatovala v napadnutom rozhodnutí, podľa Všeobecného súdu nepreukázala, že luxemburské daňové orgány nesprávne zohľadnili LuxOpCo ako „testovanú stranu“ pri určení sumy licenčného poplatku.

V druhom rade Všeobecný súd rozhodol, že aj keby sa pri výpočte sumy „nezávislého trhového“ licenčného poplatku v rámci uplatnenia TNMM mala zohľadniť LuxSCS ako „testovaná strana“, Komisii sa nepodarilo preukázať existenciu výhody, keďže nemohla dôvodne tvrdiť, že odmena spoločnosti LuxSCS mohla byť vypočítaná na základe jednoduchého prenesenia nákladov na vývoj nehmotného majetku znášaných v súvislosti so vstupnými zmluvami a dohodou o rozdelení nákladov bez akéhokoľvek zohľadnenia neskoršieho zvýšenia hodnoty tohto nehmotného majetku.

V treťom rade Všeobecný súd považoval za nesprávne aj posúdenie Komisie týkajúce sa odmeny, ktorú mohla LuxSCS vzhľadom na princíp nezávislého vzťahu požadovať za funkcie súvisiace s udržiavaním jej vlastníctva uvedeného nehmotného majetku. Na rozdiel od toho, čo vyplýva z napadnutého rozhodnutia, totiž takéto funkcie nemožno považovať za služby „s nízkou pridanou hodnotou“, takže to, že Komisia uplatnila sadzbu výnosu najčastejšie pozorovanú pri poskytovaní vnútroskupinových služieb s nízkou pridanou hodnotou, nie je v tomto prípade vhodné.

Vzhľadom na všetky tieto úvahy Všeobecný súd dospel k záveru, že dôkazy predložené Komisiou na odôvodnenie hlavného zistenia neumožňovali preukázať, že daňové zaťaženie spoločnosti LuxOpCo bolo umelo znížené z dôvodu nadhodnotenia licenčného poplatku.

Na druhej strane na záver preskúmania troch subsidiárnych zistení týkajúcich sa výhody Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisii sa v tomto rámci nepodarilo preukázať ani to, že identifikované metodologické pochybenia nevyhnutne viedli k podhodnoteniu odmeny, ktorú by LuxOpCo dostávala za nezávislých trhových podmienok, a teda k existencii výhody spočívajúcej v znížení jej daňového zaťaženia. Hoci sa predovšetkým Komisia mohla oprávnene domnievať, že niektoré funkcie vykonávané spoločnosťou LuxOpCo v súvislosti s nehmotným majetkom išli nad rámec jednoduchých „radiacích“ funkcií, napriek tomu z právneho hľadiska dostatočne neodôvodnila metodologický výber, ktorý z toho vyvodila. Nepreukázala ani to, prečo funkcie spoločnosti LuxOpCo tak, ako ich identifikovala, mali nevyhnutne viesť k vyššej odmene spoločnosti LuxOpCo.

Rovnako, tak pokiaľ ide o výber najvhodnejšieho ukazovateľa ziskovosti, ako aj mechanizmus hornej hranice schválený dotknutým ZDS na účely určenia zdaniteľného príjmu spoločnosti LuxOpCo, pokiaľ mali byť tieto nesprávne, Komisia nespĺnila dôkazné požiadavky, ktoré sú na ňu kladené.

Z týchto dôvodov Všeobecný súd dospel k záveru, že žiadne zo zistení vysvetlených Komisiou v napadnutom rozhodnutí nepostačuje na preukázanie existencie výhody v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, takže je potrebné zrušiť ho v celom rozsahu.

Rozsudok z 12. mája 2021 opravený uznesením zo 16. septembra 2021, Luxembursko a i./Komisia (T-516/18 a T-525/18, vec v odvolacom konaní⁸⁰, EU:T:2021:599)

V rokoch 2008 až 2014 luxemburské daňové orgány prijali dve série záväzných daňových stanovísk (*tax rulings*) (ďalej len „ZDS“) v rámci podnikových a finančných štruktúr týkajúcich sa prevodov činností medzi spoločnosťami skupiny Engie, ktoré všetky majú sídlo v Luxembursku.

Schematicky sa transakcie v rámci každej štruktúry realizujú v troch po sebe nasledujúcich etapách. V prvom rade holdingová spoločnosť prevedie aktíva na dcérsku spoločnosť. V druhom rade si na financovanie prevedených aktív táto dcérska spoločnosť vezme u sprostredkovateľskej spoločnosti bezúročný úver povinne konvertibilný na akcie (ZORA). Okrem skutočnosti, že poskytnutý úver negeneruje pravidelné úroky, dcérska spoločnosť, ktorá si zobrala ZORA, splatí úver v okamihu jeho konverzie tým, že vydá akcie, ktorých hodnota predstavuje nominálnu hodnotu úveru, zvýšenú o príplatok pozostávajúci v podstate zo všetkých ziskov, ktoré dosiahla dcérska spoločnosť počas trvania úveru (prírastky úveru ZORA). V treťom rade sprostredkovateľská spoločnosť financuje úver poskytnutý dcérskej spoločnosti tým, že s holdingovou spoločnosťou uzatvorí forwardovú kúpnu zmluvu, podľa ktorej holdingová spoločnosť zaplatí tejto sprostredkovateľskej spoločnosti sumu rovnajúcu sa nominálnej hodnote úveru výmenou za nadobudnutie práv na akcie, ktoré dcérska spoločnosť vydá pri konverzii ZORA. Ak teda dcérska spoločnosť počas trvania úveru ZORA dosiahne zisk, holdingová spoločnosť nadobudne právo na všetky vydané akcie, ktoré budú okrem nominálnej hodnoty úveru zahŕňať aj hodnotu prípadne dosiahnutého zisku.

Tieto štruktúry boli schválené v ZDS. Z daňového hľadiska je podľa ZDS len dcérska spoločnosť zdaňovaná z rozpätia dohodnutého s luxemburskou daňovou správou. Po tom, čo Komisia požiadala luxemburské orgány o informácie o týchto ZDS, začala konanie vo veci formálneho zisťovania, na konci ktorého konštatovala, že zo štruktúr potvrdených daňovou správou vyplýva, že takmer celý zisk dosiahnutý dcérskymi spoločnosťami usadenými v Luxembursku nebol zdanený. V dôsledku toho v rozhodnutí prijatom v roku 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) dospela k záveru, že tieto ZDS predstavujú štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom a protiprávnu pomoc, ktorú musia luxemburské orgány vymáhať od jej príjemcov.

Luxemburské veľkovojevodstvo (vec T-516/18) a spoločnosti skupiny Engie (vec T-525/18) podali na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť napadnutého rozhodnutia.

Všeobecný súd vo svojom rozsudku potvrdil skôr prístup Komisie, ktorý spočíva v tom, že v prípade komplexnej podnikovej a finančnej štruktúry sa vníma hospodárska a daňová realita, než formalistický prístup spočívajúci v izolovanom posúdení každej z transakcií v rámci štruktúry. Okrem toho sa Všeobecný súd domnieval, že Komisia správne konštatovala poskytnutie selektívnej výhody z dôvodu neuplatnenia vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa zneužitia práva.

⁸⁰ | Veci C-451/21 P, *Luxembursko/Komisia*, a C-454/21 P, *Engie Global LNG Holding a i./Komisia*.

Posúdenie Všeobecným súdom

Keďže priame zdanenie patrí do výlučnej právomoci členských štátov, Všeobecný súd pripomenul, že pri skúmaní otázky, či sú ZDS v súlade s pravidlami v oblasti štátnej pomoci, Komisia nepristúpila k žiadnej „skrytej daňovej harmonizácii“, ale vykonala svoju právomoc, ktorá jej vyplýva z práva Únie. Keďže má totiž Komisia právomoc dohliadať na dodržiavanie článku 107 ZFEÚ, nemožno jej vytýkať, že prekročila svoje právomoci, keď preskúmala ZDS, aby overila, či predstavujú štátnu pomoc, a ak áno, či je táto pomoc zlučiteľná s vnútorným trhom. V prejednávanej veci Všeobecný súd uviedol, že Komisia pri overovaní toho, či boli ZDS v súlade s pravidlami v oblasti štátnej pomoci, pristúpila len k posúdeniu takzvaného „bežného“ zdanenia definovaného luxemburským daňovým právom tak, ako ho uplatňujú luxemburské daňové orgány.

Všeobecný súd zamietol tiež žalobné dôvody založené v podstate na nesprávnom posúdení a nesprávnom právnom posúdení pri identifikácii selektívnej výhody, ktorá vedie k štátnej pomoci.

V rámci preskúmania týchto žalobných dôvodov boli v prvom rade zamietnuté tvrdenia, ktoré poukazovali na zámenu podmienok týkajúcich sa konštatovania výhody a preukázania selektívnosti ZDS. V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že vzhľadom na daňovú povahu ZDS možno tieto dve podmienky posudzovať súčasne. V daňovej oblasti sa totiž preskúmanie výhody a selektívnosti prekrývajú, keďže tieto dve kritériá vyžadujú preukázanie toho, že sporné daňové opatrenie vedie k zníženiu sumy dane, ktorú by za normálnych okolností mal zaplatiť príjemca opatrenia podľa bežného daňového režimu uplatniteľného aj na iných daňovníkov nachádzajúcich sa v rovnakej situácii. V prejednávanej veci však konštatoval, že Komisia sa snažila preukázať, že ZDS viedli k zníženiu sumy dane, ktorá by sa za normálnych okolností mala zaplatiť podľa bežného daňového režimu, a že v dôsledku toho tieto opatrenia predstavovali výnimku z daňových pravidiel uplatniteľných na iných daňovníkov, ktorí sa nachádzajú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii.

Všeobecný súd ďalej odmietol tvrdenia týkajúce sa neexistencie selektívnej výhody na úrovni holdingových spoločností vzhľadom na úzky referenčný rámec stanovený na základe luxemburských daňových ustanovení upravujúcich zdanenie rozdelenia zisku a oslobodenie príjmov z účastí.⁸¹ Pokiaľ ide o definíciu tohto referenčného rámca, Všeobecný súd uviedol, že z analýzy týchto daňových ustanovení vyplýva, že oslobodenie príjmov z účastí od dane sa uplatňuje výlučne na príjmy, ktoré neboli odpočítané zo zdaniteľného príjmu dcérskych spoločností, a rozhodol, že Komisia sa nedopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatovala, že oslobodenie príjmov z účastí na úrovni materskej spoločnosti závisí od zdanenia ziskov na úrovni dcérskej spoločnosti, ktoré táto rozdelila. Pokiaľ ide o identifikáciu výnimky z vymedzeného referenčného rámca, Všeobecný súd zdôraznil, že na rozdiel od formalistického prístupu, ktorý spočíva v izolovanom posúdení každej z transakcií tvoriacich vypracovanú finančnú štruktúru, treba pre pochopenie hospodárskej a daňovej reality uvedenej štruktúry ísť nad rámec právneho zdanenia. V prejednávanej veci uviedol, že ZDS potvrdzujú rôzne transakcie predstavujúce celok, ktorý kruhovým a vzájomne závislým spôsobom implementuje prevod odvetvia činnosti a jeho financovanie medzi troma spoločnosťami patriacimi do tej istej skupiny. Tieto transakcie boli koncipované tak, že sa uskutočňujú v troch po sebe nasledujúcich, ale vzájomne závislých etapách, predpokladajúcich zapojenie holdingovej spoločnosti, sprostredkovateľskej spoločnosti a dcérskej spoločnosti. Za týchto podmienok Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia sa mohla domnievať, že luxemburský daňový orgán sa odchyľil od referenčného rámca tým, že na úrovni holdingových spoločností potvrdil oslobodenie príjmov z účastí, ktoré z hospodárskeho hľadiska zodpovedajú sume, ktorá bola v rámci podnikovej a finančnej štruktúry odpočítaná ako náklady na úrovni dcérskych spoločností.⁸² Vzhľadom na väzby preukázané Komisiou v rámci tejto štruktúry Všeobecný súd rozhodol, že Komisia sa nedopustila

⁸¹ Články 164 a 166 zákona o dani z príjmov.

⁸² Ide o prírastky k úveru ZORA, ktoré dcérska spoločnosť odpočíta ako náklady.

žiadneho nesprávneho právneho posúdenia, keď na úrovni holdingových spoločností posudzovala kombinovaný účinok odpočítateľnosti príjmu na úrovni dcérskej spoločnosti a jeho neskoršieho oslobodenia od dane na úrovni materskej spoločnosti.

Všeobecný súd po tom, čo zamietol tvrdenia založené jednak na tom, že Komisia nepreukázala porušenie vnútroštátnych daňových ustanovení, a jednak na absencii identifikácie spoločností, ktorým bolo odmietnuté rovnaké daňové zaobchádzanie pre tú istú finančnú štruktúru, dospel k záveru, že Komisia preukázala selektívnosť ZDS vzhľadom na úzky referenčný rámec.

V napadnutom rozhodnutí Komisia tiež overila selektívnosť ZDS vzhľadom na ustanovenie týkajúce sa zneužitia práva ako neoddeliteľnú súčasť luxemburského systému zdaňovania spoločností. Vzhľadom na novosť tohto odôvodnenia, ktoré má preukázať selektívnosť ZDS, Všeobecný súd považoval za vhodné preskúmať dôvodnosť tvrdení, ktoré boli proti nemu predložené. V tejto súvislosti keďže Komisia preukázala, že kritériá stanovené v luxemburskom práve na účely konštatovania zneužitia práva sú splnené,⁸³ Všeobecný súd rozhodol, že nemožno spochybníť, že skupine Engie bolo priznané zvýhodnené daňové zaobchádzanie z dôvodu neuplatnenia ustanovenia týkajúceho sa zneužitia práva v ZDS. Vzhľadom na cieľ sledovaný ustanovením týkajúcim sa zneužitia práva, ktorým je boj proti zneužívajúcemu konaniu v daňovej oblasti, sa totiž Engie a najmä holdingové spoločnosti nachádzajú v skutkovej a právnej situácii porovnateľnej so všetkými luxemburskými daňovníkmi, ktorí nemôžu legitímne očakávať, že aj oni budú mať prospech z neuplatnenia ustanovenia týkajúceho sa zneužitia práva v prípadoch, keď sú splnené podmienky jeho uplatnenia. V dôsledku toho Všeobecný súd rozhodol, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala výnimku z referenčného rámca obsahujúceho ustanovenie týkajúce sa zneužitia práva.

b) Zvýhodnenie financované zo štátnych prostriedkov

Rozsudok z 9. júna 2021, Dansk Erhverv/Komisia (T-47/19, vec v odvolacom konaní⁸⁴, [EU:T:2021:331](#))

Nemecká spolková právna úprava „VerpackV“⁸⁵ preberá smernicu 94/62 o obaloch a odpadoch z obalov⁸⁶. Pre určité jednorazové obaly nápojov táto právna úprava zavádza systém zálohy zahŕňajúcej daň z pridanej hodnoty, ktorá musí byť vybraná vo všetkých štádiách distribučného reťazca až po predaj konečnému spotrebiteľovi a jej suma musí byť vrátená po vrátení obalu. Nevybratie tejto zálohy predstavuje správny priestupok, ktorý možno sankcionovať pokutou v maximálnej výške 100 000 eur.

V súlade s rozdelením právomocí stanoveným v Základnom zákone Spolkovej republiky Nemecko patrí vykonávanie tejto právnej úpravy do právomoci regionálnych orgánov, ktoré ju môžu vynútiť prostredníctvom správneho príkazu alebo uložením pokút. V tomto rámci orgány Šlezvicka-Holštajnska a Meklenburska-Predného

⁸³ Podmienkami na identifikáciu zneužitia práva sú po prvé použitie právnej formy súkromného práva, po druhé zníženie daňového zaťaženia, po tretie použitie nevhodného právneho prostriedku a po štvrté neexistencia iných ako daňových dôvodov.

⁸⁴ Veci C-508/21 P, *Komisia/Dansk Erhverv*, a C-509/21 P, *IGG/Dansk Erhverv*.

⁸⁵ Verordnung über die Vermeidung und Verwertung von Verpackungsabfällen (Verpackungsverordnung) je nariadením z 21. augusta 1998 o predchádzaní a recyklácii odpadov z obalov (BGBl. 1998 I, s. 2379).

⁸⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 94/62/ES z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov (Ú. v. ES L 365, 1994, s. 10; Mim. vyd. 13/013, s. 349).

Pomoranska dospeli k záveru, že povinnosť vybrať zálohu sa neuplatňuje na prihraničné obchody, ak boli nápoje predávané výlučne zákazníkovi s bydliskom v Dánsku a ak sa títo zákazníci písomne zaviazali (podpísaním vývozného vyhlásenia) skonzumovať tieto nápoje a zlikvidovať ich obal mimo nemeckého územia.

Keďže sa Dansk Erhverv (ďalej len „žalobca“), profesijné združenie zastupujúce záujmy dánskych podnikov, domnievalo, že toto oslobodenie od vyberania zálohy za jednorazové nápojové obaly viedlo k poskytnutiu protiprávnej pomoci, ktorá je nezlučiteľná s vnútorným trhom skupine maloobchodných podnikov zo severu Nemecka, podalo Európskej komisii sťažnosť v oblasti štátnej pomoci. Na záver fázy predbežného preskúmania Komisia prijala rozhodnutie, v ktorom konštatovala, že sporné opatrenia, teda nevyberanie zálohy, nevyberanie dane z pridanej hodnoty súvisiacej so zálohou a neukladanie pokuty podnikom, ktoré nevyberajú zálohu, nepredstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).⁸⁷

Dňa 23. januára 2019 podal žalobca proti tomuto rozhodnutiu žalobu o neplatnosť. Pri preskúmaní tejto žaloby Všeobecný súd poskytol dôležité spresnenia jednak o vzťahu ustanovení týkajúcich sa štátnej pomoci s inými ustanoveniami práva Únie alebo vnútroštátneho práva a jednak o dôsledkoch, ktoré treba v oblasti pokút vyvodiť z existencie ťažkostí pri výklade normy uplatniteľnej na určenie existencie štátnych prostriedkov.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd spresnil, v akom rozsahu sa porušenia ustanovení, ktoré sa netýkajú práva štátnej pomoci, možno účinne dovolávať na účely preukázania nezákonnosti rozhodnutia prijatého v tejto oblasti Komisiou. V tejto súvislosti podľa Všeobecného súdu treba rozlišovať podľa toho, či rozhodnutie Komisie rozhoduje o zlučiteľnosti pomoci s vnútorným trhom alebo či sa vyjadruje k existencii pomoci. V prvom prípade keďže pomoc, ktorá niektorými svojimi podmienkami porušuje iné ustanovenia Zmluvy o FEÚ, nemôže byť vyhlásená za zlučiteľnú s vnútorným trhom, porušenia iných ustanovení Zmluvy o FEÚ, než sú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci, vnútroštátnym opatrením kvalifikovaným ako štátna pomoc sa možno účinne dovolávať na účely spochybnenia zákonnosti rozhodnutia, v ktorom sa Komisia domnieva, že takáto pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom.

Naopak, podľa Všeobecného súdu to neplatí pre rozhodnutia o existencii štátnej pomoci. V tejto súvislosti poznamenal, že je pravda, že článok 11 ZFEÚ stanovuje, že požiadavky ochrany životného prostredia musia byť začlenené do vymedzenia a uskutočňovania politik a činností Únie. Takéto začlenenie sa však má uskutočniť na úrovni preskúmania zlučiteľnosti pomoci a nie pri preskúmaní jej existencie. Keďže zohľadnenie dôvodu všeobecného záujmu je neúčinnou okolnosťou v štádiu kvalifikácie štátnej pomoci, Všeobecný súd sa domnieval, že okolnosti, že vnútroštátne opatrenie porušuje iné ustanovenia práva Únie než ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci, sa nemožno ako takej úspešne dovolávať, aby sa preukázalo, že toto opatrenie je štátnou pomocou. Bolo by totiž v rozpore so znením článku 107 ods. 1 ZFEÚ domnievať sa, že keďže vnútroštátne opatrenie porušuje iné ustanovenia Zmlúv, predstavuje štátnu pomoc, hoci nespĺňa podmienky výslovne stanovené týmto ustanovením na účely identifikácie pomoci.

Podľa Všeobecného súdu to platí o to viac, pokiaľ ide o ustanovenia práva členského štátu. Tak z potreby jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti totiž vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a pôsobnosť, si v zásade vyžaduje v celej Únii autonómny a jednotný výklad, ktorý musí zohľadňovať kontext tohto ustanovenia a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou. Všeobecný súd však konštatoval, že článok 107

⁸⁷ Rozhodnutie Komisie C(2018) 6315 final zo 4. októbra 2018 o štátnej pomoci SA.44865 (2016/FC) – Nemecko – Údajná pomoc v prospech nemeckých pohraničných obchodov s nápojmi.

ods. 1 ZFEÚ neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov. Okrem toho nie je úlohou Komisie, ale príslušných vnútroštátnych súdov preskúmať zákonnosť vnútroštátnych opatrení z hľadiska vnútroštátneho práva. Ak by sa však v tejto súvislosti pripustilo, že porušenie ustanovení práva členského štátu musí viesť Komisiu k tomu, aby kvalifikovala vnútroštátne opatrenia ako štátnu pomoc, Komisia by mohla byť nútená rozhodovať o zákonnosti týchto opatrení z hľadiska vnútroštátneho práva v rozpore s právomocou vnútroštátnych súdov.

Všeobecný súd tak odmietol tvrdenie žalobcu, podľa ktorého Komisia mala pri skúmaní, či opatrenie spočívajúce v oslobodení od vyberania zálohy predstavuje štátnu pomoc, zohľadniť povinnosti Spolkovej republiky Nemecko vyplývajúce zo smernice 94/62, zo zásady „znečisťovateľ platí“ a z nemeckého práva.

V druhom rade pri skúmaní výhrady založenej na tom, že Komisia pri posúdení, či neuloženie pokuty predstavuje zvýhodnenie financované zo štátnych prostriedkov, nesprávne uplatnila nové právne kritérium založené na existencii ťažkostí pri výklade dotknutej právnej úpravy, Všeobecný súd uviedol, že v prejednávanej veci je neuloženie pokuty neoddeliteľné od nevyberania zálohy, a teda od výkladu platnej právnej úpravy zavedeného do praxe príslušnými nemeckými regionálnymi orgánmi. Takýto kontext však nezodpovedá žiadnej z hypotéz doteraz skúmaných judikatúrou v oblasti pokút.

Za týchto podmienok podľa Všeobecného súdu Komisia správne vychádzala z nového právneho kritéria založeného na súvislosti medzi výkladom príslušnej právnej úpravy a výkonom represívnej právomoci orgánmi, ktoré touto právomocou disponujú, na účely preskúmania, či neuloženie pokuty možno považovať za zvýhodnenie financované zo štátnych prostriedkov. Komisia sa tiež správne domnievala, že ťažkosti pri výklade právnej úpravy mohli v zásade vylúčiť, aby sa neuloženie pokuty považovalo za oslobodenie od pokuty predstavujúce štátnu pomoc. Situácia, v ktorej existujú ťažkosti pri výklade normy, ktorej porušenie môže byť sankcionované uložením pokuty, sa totiž z hľadiska predmetnej výhody jasne odlišuje od situácie, v ktorej sa príslušný orgán rozhodne oslobodiť podnik od zaplatenia pokuty, ktorú by musel znášať na základe právnej úpravy. V prvom prípade na rozdiel od toho, čo platí v druhom prípade, neexistuje už existujúca povinnosť. Vzhľadom na neurčitú pôsobnosť normy sa totiž existencia protiprávneho správania nezdá byť zjavná a sankcia za takéto správanie pokutou sa teda v takejto situácii neistoty nezdá byť potrebná alebo nevyhnutná.

Všeobecný súd však spresnil, že kritérium založené na existencii ťažkostí pri výklade uplatniteľnej právnej úpravy sa môže uplatniť len za predpokladu, že tieto ťažkosti sú dočasné a sú súčasťou procesu postupného objasňovania noriem. Komisia však neodkázala na povahu výkladových problémov, ktorá je dočasná a zároveň inherentná postupnému objasňovaniu noriem, hoci na to, aby bolo možné dospieť k záveru o neexistencii štátnych prostriedkov, musia byť tieto dve podmienky splnené. V tejto súvislosti, pokiaľ ide o dočasnú povahu prípadných ťažkostí pri výklade právnej úpravy, Všeobecný súd poznamenal, že Komisia neuvádza žiadnu osobitnú okolnosť umožňujúcu odôvodniť pretrvávanie takejto neistoty od roku 2005, alebo dokonca od roku 2003. Okrem toho, pokiaľ ide o to, či problémy pri výklade právnej úpravy majú povahu inherentnú postupnému objasňovaniu noriem, konštatoval, že žiadna skutočnosť v spise neumožňuje dospieť k záveru, že takéto ťažkosti boli postupne odstraňované.

V dôsledku toho Všeobecný súd rozhodol, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď dospela k záveru, že podmienka týkajúca sa štátnych prostriedkov nebola splnená bez toho, aby preskúmala, či ťažkosti s výkladom, z ktorých vychádzala, boli dočasné a inherentné postupnému objasňovaniu noriem. Toto konštatovanie predstavuje nepriamy dôkaz umožňujúci domnievať sa, že Komisia nebola schopná prekonať v tejto predbežnej fáze všetky vážne ťažkosti, s ktorými sa stretla pri určení, či nevyberanie zálohy a neukladanie pokuty predstavujú štátnu pomoc. Vzhľadom na to, že boli identifikované ďalšie nepriame dôkazy o vážnych ťažkostiach, ktoré Komisia nemohla prekonať počas fázy predbežného preskúmania, Všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu.

2. Pomoc v odvetví leteckej dopravy súvisiaca s pandémiou Covid-19

Rozsudok zo 17. februára 2021, Ryanair/Komisia (T-259/20, vec v odvolacom konaní⁸⁸, [EU:T:2021:92](#))⁸⁹

V marci 2020 Francúzska republika oznámila Európskej komisii opatrenie pomoci vo forme moratória na platby dane z civilného letectva a solidárnej dane z leteniek splatné mesačne v období od marca do decembra 2020 (ďalej len „moratórium na platby daní“). Toto moratórium, na ktoré mali nárok letecké spoločnosti, ktoré boli držiteľmi francúzskej licencie⁹⁰, spočívalo v odklade zaplatenia týchto daní do 1. januára 2021 a následne rozdelení platieb na obdobie 24 mesiacov, teda až do 31. decembra 2022. Presná výška daní sa určuje podľa počtu prepravených cestujúcich a počtu letov uskutočnených z francúzskeho letiska.

Rozhodnutím z 31. marca 2020⁹¹ Komisia kvalifikovala moratórium na platby daní ako štátnu pomoc⁹² zlučiteľnú s vnútorným trhom v súlade s článkom 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ. Podľa tohto ustanovenia je s vnútorným trhom zlučiteľná pomoc určená na náhradu škody spôsobenej prírodnými katastrofami alebo mimoriadnymi udalosťami.

Letecká spoločnosť Ryanair podala žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia, ktorá však bola zamietnutá desiatou rozšírenou komorou Všeobecného súdu. V tomto kontexte Všeobecný súd po prvýkrát skúmal zákonnosť schémy štátnej pomoci prijatej s cieľom reagovať na dôsledky pandémie Covid-19 vzhľadom na článok 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ. Všeobecný súd okrem toho spresnil vzájomné fungovanie pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci a zásady zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti zakotvenej v článku 18 prvom odseku ZFEÚ na jednej strane, ako aj zásady slobodného poskytovania služieb na strane druhej.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd prišiel po prvý k preskúmaniu rozhodnutia Komisie vzhľadom na článok 18 prvý odsek ZFEÚ, ktorý zakazuje akúkoľvek diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti v oblasti pôsobnosti Zmlúv bez toho, aby boli dotknuté ich osobitné ustanovenia. Keďže však podľa Všeobecného súdu článok 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ figuruje medzi týmito osobitnými ustanoveniami, skúmal, či moratórium na platby daní možno vyhlásiť za zlučiteľné s vnútorným trhom na základe tohto ustanovenia.

88| Vec C-210/21 P, *Ryanair/Komisia*.

89| K tej istej problematike pozri rovnako rozsudky zo 14. apríla 2021, *Ryanair/Komisia (SAS, Dánsko, Covid-19)* (T-378/20, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:194](#)), *Ryanair/Komisia (SAS, Švédsko; Covid-19)* (T-379/20, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:195](#)), *Ryanair/Komisia (Finnair I; Covid-19)* (T-388/20, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:196](#)), z 19. mája 2021, *Ryanair/Komisia (TAP; Covid-19)* (T-465/20, [EU:T:2021:284](#)), *Ryanair/Komisia (Španielsko; Covid-19)* (T-628/20, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:285](#)), *Ryanair/Komisia (KLM; Covid-19)* (T-643/20, [EU:T:2021:286](#)), z 9. júna 2021, *Ryanair/Komisia (Condor; Covid-19)* (T-665/20, [EU:T:2021:344](#)), ako aj zo 14. júla 2021, *Ryanair a Laudamotion/Komisia (Austrian Airlines; Covid-19)* (T-677/20, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:465](#)).

90| Licencia vydaná podľa článku 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 293, 2008, s. 3).

91| Rozhodnutie Komisie C(2020) 2097 final z 31. marca 2020 o štátnej pomoci SA.56765 (2020/N) – Francúzsko – COVID-19 – Moratórium na platby daní a poplatkov v letectve prijaté v prospech podnikov verejnej leteckej dopravy.

92| V zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

V tejto súvislosti Všeobecný súd potvrdil na jednej strane, že pandémia Covid-19 a opatrenia obmedzenia dopravy a lockdownu, ktoré Francúzska republika prijala s cieľom reagovať na túto pandémiu, predstavujú v ich súhrne mimoriadnu udalosť v zmysle článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ, ktorá leteckým spoločnostiam pôsobiacim vo Francúzsku spôsobila hospodárske škody. Podľa Všeobecného súdu tiež nebolo sporné, že cieľom moratória na platby daní je skutočne nahradiť uvedené škody.

Na druhej strane Všeobecný súd konštatoval, že obmedzenie moratória na platby daní na letecké spoločnosti, ktoré sú držiteľmi francúzskej licencie, je vhodné na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v náprave škôd spôsobených uvedenou mimoriadnou udalosťou. V tejto súvislosti Všeobecný súd zdôraznil, že podľa nariadenia o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve držba francúzskej licencie v skutočnosti odráža prítomnosť hlavného miesta podnikania leteckých spoločností na francúzskom území a to, že podliehajú finančnému dohľadu a kontrole bezúhonnosti francúzskych orgánov. Podľa Všeobecného súdu ustanovenia uvedeného nariadenia stanovujú medzi leteckými spoločnosťami, ktoré sú držiteľmi francúzskej licencie, a francúzskymi orgánmi vzájomné povinnosti, a teda osobitný a stabilný vzťah medzi nimi, ktorý vhodným spôsobom zodpovedá podmienkam stanoveným v článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ.

Pokiaľ ide o primeranosť moratória na platby daní, Všeobecný súd okrem iného zdôraznil, že letecké spoločnosti oprávnené na schému pomoci sú najviac zasiahnuté opatreniami obmedzenia dopravy a lockdownu, ktoré prijalo Francúzsko. Rozšírenie uvedeného moratória na spoločnosti, ktoré nie sú usadené vo Francúzsku, by naopak neumožnilo dosiahnuť cieľ náhrady hospodárskych škôd, ktoré utrpeli letecké spoločnosti pôsobiace vo Francúzsku, tak presne a bez rizika nadmernej náhrady.

Vzhľadom na tieto konštatovania Všeobecný súd potvrdil, že cieľ moratória na platby daní splňa požiadavky výnimky stanovenej článkom 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ a že podmienky poskytnutia tejto pomoci nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa. Uvedené schéma tak tiež nepredstavuje diskrimináciu zakázanú článkom 18 prvým odsekom ZFEÚ.

Po druhé Všeobecný súd skúmal rozhodnutie Komisie z hľadiska slobody poskytovania služieb uvedenej v článku 56 ZFEÚ. V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že táto základná sloboda sa ako taká neuplatňuje v oblasti dopravy, ktorá podlieha osobitnému právnemu režimu, do ktorého patrí citované nariadenie stanovujúce spoločné pravidlá prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve. Cieľom tohto nariadenia je práve vymedziť podmienky uplatnenia zásady slobodného poskytovania služieb v odvetví leteckej dopravy. Ryanair však neuvádzal žiadne porušenie uvedeného nariadenia.

Po tretie Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod, podľa ktorého sa Komisia dopustila zjavne nesprávneho posúdenia hodnoty výhody poskytnutej leteckým spoločnostiam využívajúcim moratórium na platby daní. Všeobecný súd konštatoval, že výška škôd, ktoré vznikli príjmom moratória, je s najväčšou pravdepodobnosťou nominálne vyššia ako celková nominálna suma moratória, takže hrozbu prípadnej nadmernej náhrady treba jasne vylúčiť. Všeobecný súd navyše zdôraznil, že Komisia zohľadnila záväzky Francúzskej republiky poskytnúť jej podrobnú metodiku k spôsobu, akým tento členský štát zamýšľal dodatočne a pre každého príjemcu pomoci vyčíslieť výšku škôd spojených s krízou spôsobenou pandémiou, čo predstavuje dodatočnú záruku na zabránenie akémukoľvek riziku nadmernej náhrady.

Všeobecný súd nakoniec zamietol ako nedôvodný žalobný dôvod založený na údajnom porušení povinnosti odôvodnenia a konštatoval, že nie je potrebné skúmať dôvodnosť žalobného dôvodu založeného na porušení procesných práv odvodených z článku 108 ods. 2 ZFEÚ.

Rozsudok zo 17. februára 2021, Ryanair/Komisia (T-238/20, vec v odvolacom konaní⁹³, [EU:T:2021:91](#))

V apríli 2020 Švédске kráľovstvo oznámilo Európskej komisii opatrenie pomoci vo forme schémy záruk za úvery, určenej na podporu leteckých spoločností, ktoré boli držiteľmi švédskej prevádzkovej licencie, v rámci pandémie COVID-19 (ďalej len „schéma záruk za úvery“). Táto schéma sa konkrétnejšie týkala leteckých spoločností, ktoré k 1. januáru 2020 boli držiteľmi licencie na vykonávanie obchodných činností v oblasti letectva, s výnimkou leteckých spoločností prevádzkujúcich nepravidelné lety. Maximálna výška úverov zabezpečených na základe tejto schémy bola 5 miliárd švédskych korún (SEK) a záruka mala byť poskytnutá do 31. decembra 2020 na maximálnu dobu šesť rokov.

Keďže Komisia sa domnievala, že oznámená schéma predstavovala štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, posúdila ju z hľadiska svojho oznámenia z 19. marca 2020 s názvom „Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19“⁹⁴. Rozhodnutím z 11. apríla 2020⁹⁵ Komisia vyhlásila oznámenú schému za zlučiteľnú s vnútorným trhom v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ. Podľa tohto ustanovenia pomoc určená na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu možno považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom.

Letecká spoločnosť Ryanair podala žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia, ktorá však bola zamietnutá desiatou rozšírenou komorou Všeobecného súdu. V tomto kontexte Všeobecný súd po prvýkrát skúmal zákonnosť schémy štátnej pomoci prijatej s cieľom reagovať na dôsledky pandémie COVID-19 vzhľadom na článok 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ. Všeobecný súd okrem toho spresnil vzájomné fungovanie pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci a na jednej strane zásady zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti zakotvenej v článku 18 prvom odseku ZFEÚ, ako aj na druhej strane zásady slobodného poskytovania služieb.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd prikočilo po prvé k preskúmaniu rozhodnutia Komisie vzhľadom na článok 18 prvý odsek ZFEÚ, ktorý zakazuje akúkoľvek diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti v oblasti pôsobnosti Zmlúv bez toho, aby boli dotknuté ich osobitné ustanovenia. Keďže však podľa Všeobecného súdu článok 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ figuruje medzi týmito osobitnými ustanoveniami, skúmal, či schému záruk za úvery možno vyhlásiť za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe tohto ustanovenia.

V tejto súvislosti Všeobecný súd potvrdil na jednej strane, že cieľ schémy záruk za úvery spĺňa podmienky stanovené v článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ, keďže má skutočne napraviť vážnu poruchu fungovania v švédskom hospodárstve spôsobenú pandemiou COVID-19, konkrétnejšie významné negatívne účinky tejto pandémie na odvetvie letectva vo Švédsku, a teda na leteckú obsluhu územia tohto členského štátu.

Na druhej strane Všeobecný súd konštatoval, že obmedzenie schémy záruk za úvery na letecké spoločnosti, ktoré sú držiteľmi švédskej licencie, je vhodné na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v náprave vážnej poruchy fungovania v hospodárstve Švédska. V tejto súvislosti Všeobecný súd zdôraznil, že podľa nariadenia o spoločných

93| Vec C-209/21 P, *Ryanair/Komisia*.

94| (Ú. v. EÚ, C 91 I, 2020, s. 1), zmenené oznámením Komisie Zmena dočasného rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 (Ú. v. EÚ C 112 I, 2020, s. 1).

95| Rozhodnutie Komisie C(2020) 2366 final z 11. apríla 2020 o štátnej pomoci SA.56812 (2020/N) – Švédsko – COVID-19: schéma záruk za úvery v prospech leteckých spoločností.

pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve držba švédskej licencie v skutočnosti odráža prítomnosť hlavného miesta podnikania leteckých spoločností na švédskom území a to, že podliehajú finančnému dohľadu a kontrole bezúhonnosti švédskych orgánov. Podľa Všeobecného súdu ustanovenia uvedeného nariadenia stanovujú medzi leteckými spoločnosťami, ktoré sú držiteľmi švédskej licencie, a švédskymi orgánmi vzájomné povinnosti, a teda osobitný a stabilný vzťah medzi nimi, ktorý vhodným spôsobom zodpovedá podmienkam stanoveným v článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ.

Pokiaľ ide o primeranosť schémy záruk za úvery, Všeobecný súd okrem iného zdôraznil, že letecké spoločnosti oprávnené na schému pomoci majoritne prispievajú k pravidelnému obsluhovaniu Švédska prepravou nákladu, ako aj cestujúcich, čo zodpovedá cieľu zabezpečiť prepojenie Švédska. Rozšírenie uvedenej schémy pomoci na spoločnosti, ktoré nie sú usadené vo Švédsku, by naopak neumožnilo dosiahnuť tento cieľ.

S prihliadnutím na rôznorodosť dotknutých situácií Všeobecný súd navyše potvrdil, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že predmetná schéma pomoci nešla nad rámec toho, čo bolo nevyhnutné na dosiahnutie cieľa sledovaného švédskymi orgánmi, ktorý sa stal kľúčovým, keďže na konci marca 2020 tento štát konštatoval približne 93 % pokles leteckej dopravy cestujúcich na troch hlavných švédskych letiskách.

Vzhľadom na tieto konštatovania Všeobecný súd potvrdil, že cieľ schémy záruk za úvery spĺňa požiadavky výnimky stanovenej článkom 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ a že podmienky poskytnutia tejto pomoci nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa. Uvedená schéma tak tiež nepredstavuje diskrimináciu zakázanú článkom 18 prvým odsekom ZFEÚ.

Po druhé Všeobecný súd skúmal rozhodnutie Komisie z hľadiska slobody poskytovania služieb uvedenej v článku 56 ZFEÚ. V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že táto základná sloboda sa ako taká neuplatňuje v oblasti dopravy, ktorá podlieha osobitnému právnomu režimu, do ktorého patrí citované nariadenie stanovujúce spoločné pravidlá prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve. Cieľom tohto nariadenia je práve vymedziť podmienky uplatnenia zásady slobodného poskytovania služieb v odvetví leteckej dopravy. Ryanair však neuvádzal žiadne porušenie uvedeného nariadenia.

Po tretie Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod, podľa ktorého Komisia porušila svoju povinnosť vyvážiť priaznivé účinky pomoci s jej negatívnymi účinkami na podmienky obchodu a na zachovanie neskreslenej hospodárskej súťaže. V tejto súvislosti Všeobecný súd poznamenal, že také vyváženie článok 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ nevyžaduje, keďže opatrenia pomoci, ktoré boli prijaté na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu, ako je predmetná schéma záruk za úvery, sa z tohto dôvodu považujú za prijaté v záujme Únie, ak sú potrebné, vhodné a primerané.

Všeobecný súd nakoniec zamietol ako nedôvodný žalobný dôvod založený na údajnom porušení povinnosti odôvodnenia a konštatoval, že nie je potrebné skúmať dôvodnosť žalobného dôvodu založeného na porušení procesných práv odvodených z článku 108 ods. 2 ZFEÚ.

3. Pomoc v odvetví energetiky

Rozsudok z 15. septembra 2021, CAPA a i./Komisia (T-777/19, vec v odvolacom konaní⁹⁶, [EU:T:2021:588](#))

V rokoch 2011 a 2013 Francúzsko vyhlásilo verejné obstarávanie na výstavbu prvých veterných elektrární na mori prevádzkovaných vo Francúzsku. Týchto šesť projektov, ktorých predpokladaná životnosť je 25 rokov, sa nachádza v morských oblastiach, ktoré sa využívajú na rybolov.

Projekty výstavby a prevádzky veterných elektrární sú dotované vo forme povinnosti vykupovať elektrickú energiu za vyššiu cenu, ako je trhová cena, pričom dodatočné náklady plne kompenzuje štát.

Rozhodnutím z 26. júla 2019⁹⁷ (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) Európska komisia dospela k záveru, že tieto dotácie predstavujú štátnu pomoc, ktorá je zlučiteľná s vnútorným trhom⁹⁸ (ďalej len „sporná pomoc“). Z tohto dôvodu sa rozhodla nevzniesť námietky.

Coopérative des artisans pêcheurs associés (CAPA), spoločnosť, ktorej klientelu tvoria rybári, a desať rybárskych podnikov alebo podnikateľov v odvetví rybolovu (ďalej len „žalujúci rybári“) podali na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť napadnutého rozhodnutia. Túto žalobu však deviata rozšírená komora Všeobecného súdu zamietla ako neprípustnú, keď konštatovala, že žalobcovia nie sú aktívne legitimovaní podať žalobu proti napadnutému rozhodnutiu.

Posúdenie Všeobecným súdom

Na úvod Všeobecný súd pripomenul, že napadnuté rozhodnutie je rozhodnutím o nevznesení námietok proti spornej pomoci, ktorým Komisia implicitne, ale nevyhnutne odmietla začať konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ. Keďže toto rozhodnutie bráni „zainteresovaným stranám“⁹⁹ predložiť svoje pripomienky v rámci konania vo veci formálneho zisťovania v súvislosti s predmetnou pomocou, môžu napadnúť uvedené rozhodnutie na súde Únie v rozsahu, v akom porušuje ich procesné práva. Aby sa osoba, podnik alebo združenie podnikov mohli kvalifikovať ako „zainteresovaná strana“, je dôležité, aby z právneho hľadiska dostatočne preukázali, že pomoc môže mať konkrétny vplyv na ich situáciu.

Pokiaľ ide o kvalifikáciu žalujúcich rybárov ako „dotknutých osôb“, ktoré sú oprávnené podať žalobu proti napadnutému rozhodnutiu, Všeobecný súd konštatoval, že na odôvodnenie ich aktívnej legitimácie sa odvolávali jednak na existenciu nepriameho konkurenčného vzťahu medzi ich činnosťami a činnosťami príjemcov spornej pomoci a jednak v každom prípade na riziko konkrétneho vplyvu tejto pomoci na ich situáciu.

⁹⁶ | Vec C-742/21 P, *CAPA a i./Komisia*.

⁹⁷ | Rozhodnutie Komisie C(2019) 5498 final z 26. júla 2019 o štátnej pomoci SA.45274 (2016/NN), SA.45275 (2016/NN), SA.45276 (2016/NN), SA.47246 (2017/NN), SA.47247 (2017/NN) a SA.48007 (2017/NN), ktorú poskytla Francúzska republika v prospech šiestich veterných elektrární na mori (Courseulles-sur-Mer, Fécamp, Saint-Nazaire, Îles d'Yeu a Noirmoutier, Dieppe a Le Tréport, Saint-Brieuc).

⁹⁸ | Podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

⁹⁹ | V zmysle článku 1 písm. h) nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 9).

Pokiaľ ide o nepriamy konkurenčný vzťah, ktorého sa dovolávajú žalujúci rybári, Všeobecný súd uviedol, že žalobcovia nemôžu tvrdiť, že ich výrobný proces zahŕňa používanie tej istej „suroviny“, ako výrobný proces prevádzkovateľov veterných elektrární. Podľa bežného významu výrazu „surovina“ tento výraz totiž označuje nespracovaný prírodný zdroj alebo produkt, ktorý sa používa ako vstupný materiál v procese výroby tovaru. V prejednávanej veci nie je „surovinou“ pre ich príslušnú hospodársku činnosť prístup do oblasti verejného námorného priestoru, ktorú využívajú tak rybári, ako aj prevádzkovatelia veterných elektrární na mori ako taký, ale prírodné zdroje, ktoré sa tam nachádzajú, t. j. jednak rybolovné zdroje a jednak kinetická energia vetra. Keďže uvedené zdroje sú odlišné, žalujúci rybári si s prevádzkovateľmi veterných elektrární nekonkurujú pri ich využívaní.

Všeobecný súd teda dospel k záveru, že žalujúcich rybárov nemožno považovať za zainteresované strany, ktoré sú oprávnené podať žalobu proti napadnutému rozhodnutiu na základe údajného nepriameho konkurenčného vzťahu s príjemcami spornej pomoci.

Pokiaľ ide o uvádzané riziko konkrétneho vplyvu spornej pomoci na situáciu žalujúcich rybárov, Všeobecný súd ďalej skúmal, či údajné negatívne dopady prevádzky veterných elektrární na ich okolie, najmä na koexistujúce rybolovné činnosti, na morské prostredie a na rybolovné zdroje, možno považovať za konkrétny vplyv poskytnutia tejto pomoci na situáciu dotknutých rybárskych podnikov.

V tejto súvislosti Všeobecný súd zdôraznil, že hoci nemožno v zásade vylúčiť, že pomoc sa konkrétne dotýka záujmov tretích osôb z dôvodu dopadov, ktoré zariadenie, na ktoré sa poskytuje pomoc, vytvára na svoje okolie, a najmä na iné činnosti vykonávané v jeho blízkosti, musia tieto tretie osoby na to, aby sa mohli kvalifikovať ako zainteresované strany, z právneho hľadiska dostatočne preukázať riziko takejto konkrétnej dotknutosti. Okrem toho na tento účel nestačí preukázať existenciu uvedených dopadov, ale treba tiež doložiť, že tieto dopady vyplývajú zo samotnej pomoci. Tento dôkaz však žalujúci rybári nepredložili.

Údajné dopady predmetných projektov na činnosti žalujúcich rybárov sú totiž neoddeliteľne späté jednak s rozhodnutiami francúzskych orgánov o výstavbe týchto projektov v dotknutých oblastiach v rámci ich politiky využívania energetických zdrojov a jednak s právnou úpravou verejného námorného priestoru a technickými opatreniami uplatniteľnými na uvedené projekty. Hoci rozhodnutie týchto orgánov poskytnúť prevádzkovateľom týchto projektov pomoc vo forme povinnosti výkupu, ktorej náklady znáša štát, im poskytuje výhodu oproti výrobcom nedotovanej elektrickej energie, toto rozhodnutie nemá samo osebe vplyv na hospodárske výsledky žalujúcich rybárov.

Vzhľadom na vyššie uvedené Všeobecný súd dospel k záveru, že spornú pomoc nemožno samu osebe považovať za pomoc, ktorá môže mať konkrétny vplyv na ich situáciu, takže žalujúci rybári z toho nemôžu vyvodzovať aktívnu legitímáciu na podanie žaloby proti napadnutému rozhodnutiu.

Pokiaľ ide napokon o kvalifikáciu CAPA ako „zainteresovanej strany“, Všeobecný súd uviedol, že činnosť tejto spoločnosti, ktorej klientelu tvoria rybári, závisí od hospodárskych rozhodnutí jej klientely a nie od vyplácania spornej pomoci. Z toho vyplýva, že riziko konkrétneho vplyvu uvedenej pomoci na jej situáciu sa v nijakom prípade nepreukázalo a že ani túto spoločnosť nemožno považovať za zainteresovanú stranu.

Rozsudok zo 6. októbra 2021, Tempus Energy Germany a T Energy Sweden/Komisia (T-167/19, EU:T:2021:645)

Rozhodnutím zo 7. februára 2018¹⁰⁰ Európska komisia rozhodla, že nevznesie námietky proti schéme pomoci oznámenej Poľskom, ktorá stanovuje vyplatenie štyroch miliárd poľských zlotých (PLN), rozvrhnuté na obdobie desiatich rokov, poskytovateľom kapacity na poľskom trhu s elektrickou energiou (ďalej len „oznámená schéma pomoci“). Bez toho, aby začala konanie vo veci formálneho zisťovania, sa Komisia konkrétne domnievala, že uvedená schéma je zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.¹⁰¹

Takto povolený kapacitný mechanizmus má za cieľ pokryť očakávaný rozdiel na poľskom trhu s elektrickou energiou medzi dopytom po elektrickej energii a kapacitou, a teda trvalo zabezpečiť bezpečnosť zásobovania. Na základe uvedeného mechanizmu sú poskytovatelia kapacity vyberaní prostredníctvom centralizovaných aukcií, ktoré sa uskutočňujú v pravidelných intervaloch. Ako protihodnotu za pevnú platbu počas doby trvania dohody dodávateľa zaručia poskytovanie kapacity počas obdobia dodávok a ich skutočné poskytovanie počas období naliehavosti. Tieto kapacity sa môžu dať k dispozícii buď výrobou a dodávaním elektrickej energie, alebo v prípade riadenia dopytu znížením dopytu v období namáhania siete.

Tieto aukcie sú prístupné výrobcom, prevádzkovateľom v oblasti riadenia dopytu a existujúcim a novým prevádzkovateľom v oblasti uskladnenia so sídlom v Poľsku alebo v susedných krajinách. Trvanie dohôd o kapacite, ktorá sa má poskytnúť, sa v zásade určuje v závislosti od úrovne investičných výdavkov dotknutých poskytovateľov kapacity. Pevné platby sa financujú z poplatku za dodávky elektrickej energie vybraného od konečných odberateľov.

Rozhodnutie o nevznesení námietok voči oznámenej schéme pomoci napadli spoločnosti Tempus Energy Germany GmbH a T Energy Sweden AB (ďalej spoločne len „Tempus“), ktoré predávajú technológiu riadenia dopytu jednotlivcom a podnikateľom, najmä na nemeckom a švédskom trhu s elektrickou energiou.

Žalobu o neplatnosť, ktorú podala Tempus, však Všeobecný súd zamietol. Vo svojom rozsudku uviedol najmä spresnenia týkajúce sa prípustnosti žaloby o neplatnosť podanej proti rozhodnutiu Komisie o nevznesení námietok proti oznámenej schéme pomoci, ako aj objasnenia pôsobnosti niektorých ustanovení usmernenia o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky¹⁰².

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ ide v prvom rade o prípustnosť žaloby o neplatnosť, ktorú podala Tempus, Všeobecný súd uviedol, že Tempus má postavenie zainteresovanej strany v zmysle článku 108 ods. 2 ZFEÚ a článku 1 písm. h) nariadenia, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 ZFEÚ, keďže rozhodnutím o nevznesení námietok sa jej zabránilo v predložení pripomienok v rámci konania vo veci formálneho zisťovania v zmysle článku 108 ods. 2 ZFEÚ.

100 | Rozhodnutie Európskej komisie C(2018) 601 final zo 7. februára 2018 o nevznesení námietok voči schéme pomoci týkajúcej sa kapacitného mechanizmu v Poľsku – Štátna pomoc SA.46100 (2017/N).

101 | Podľa tohto ustanovenia možno pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom za predpokladu, že táto pomoc nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom.

102 | Oznámenie Komisie – Usmernenie o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ C 200, 2014, s. 1).

V tejto súvislosti Všeobecný súd odmietol tvrdenie, podľa ktorého Tempus nepreukázala postavenie zainteresovanej strany, keďže nie je „priamym konkurentom“ prítomným na poľskom trhu s kapacitou. Tempus je totiž prinajmenšom potenciálnym konkurentom na uvedenom trhu, pretože má pevný úmysel, ako aj vlastnú schopnosť vstúpiť na tento trh v blízkej budúcnosti a pretože oznámená schéma pomoci vytvára prekážky, ktoré tento vstup sťažujú. Tempus teda z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že jej záujmy môžu byť dotknuté oznámenou schémou pomoci a že udelenie tak dohôd o kapacite, ako aj platieb za kapacity môže mať konkrétny vplyv na jej situáciu. Postavenie spoločnosti Tempus ako zainteresovanej strany je okrem toho potvrdené jej postavením prevádzkovateľa pôsobiaceho na susedných trhoch s elektrickou energiou v Nemecku a vo Švédsku, ktoré jej umožňuje zúčastňovať sa na poľskom trhu s kapacitou.

Všeobecný súd tak konštatovaním, že dôvody neplatnosti, ktoré uviedla Tempus, majú uplatniť existenciu vážnych ťažkostí, ktoré mali viesť Komisiu k začatiu konania vo veci formálneho zisťovania na účely zachovania procesných práv, ktoré má podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ, potvrdil, že jej žaloba je prípustná.

V druhom rade Všeobecný súd skúmal meritórnú otázku, či predbežné preskúmanie uskutočnené Komisiou v prejednávanej veci viedlo k vážnym ťažkostiam alebo pochybnostiam¹⁰³ o zlučiteľnosti oznámenej schémy pomoci s vnútorným trhom, takže Komisia mala začať konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ bez toho, aby mala v tejto súvislosti priestor na voľnú úvahu.

Všeobecný súd však po tom, čo spresnil, že existenciu vážnych ťažkostí alebo pochybností treba hľadať nielen v okolnostiach prijatia rozhodnutia Komisie prijatého po predbežnom preskúmaní, ale aj v posúdeniach, o ktoré sa opiera, odmietol všetky tvrdenia, ktoré uviedla Tempus, pokiaľ ide o existenciu vážnych ťažkostí alebo pochybností o zlučiteľnosti oznámenej schémy pomoci s vnútorným trhom. Tieto tvrdenia boli založené jednak na priebehu a dĺžke konania a jednak na obsahu rozhodnutia o nevniesení námietok, presnejšie na údajnej nesprávnosti, neúplnosti alebo nedostatočnosti posúdenia zlučiteľnosti pomoci s vnútorným trhom z hľadiska ustanovení usmernenia o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia a energetiky.

V tejto súvislosti Všeobecný súd najmä uviedol, že podľa usmernenia o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky sú členské štáty povinné zväžiť potenciálne protichodné ciele bezpečnosti dodávok energie a ochrany životného prostredia pri súčasnom dodržaní zásady proporcionality. Hoci tak toto usmernenie stanovuje všeobecnejší cieľ spočívajúci v podpore prechodu na nízkouhlíkové konkurencieschopné hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje¹⁰⁴, nemožno ho vykladať tak, že zakazuje opatrenia pomoci v prospech konvenčných výrobných elektrární, pokiaľ sa tieto elektrárne ukážu ako nevyhnutné na zabezpečenie primeranosti výroby, a teda bezpečnosti dodávok energie, ani tak, že im ukladá povinnosť priznať absolútnu prednosť alternatívnym technikám, akými sú riadenie dopytu.

103 | V zmysle článku 4 ods. 3 nariadenia 2015/1589.

104 | Pozri bod 30 usmernenia.

V. Duševné vlastníctvo – Ochranná známka Európskej únie

1. Absolútne dôvody zamietnutia

a) Zvuková ochranná známka

Rozsudok zo 7. júla 2021, Ardagh Metal Beverage Holdings/EUIPO (Kombinácia zvukov pri otváraní plechovky so šumivým nápojom) (T-668/19, [EU:T:2021:420](#))

Spoločnosť Ardagh Metal Beverage Holdings GmbH & Co. KG podala prihlášku zvukového označenia ako ochrannej známky Európskej únie na Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO). Toto označenie, predložené formou zvukového súboru, pripomína zvuk vznikajúci pri otvorení plechovky s nápojom, po ktorom nasleduje ticho trvajúce približne jednu sekundu a perlenie trvajúce približne deväť sekúnd. Prihláška bola podaná pre rôzne nápoje, ako aj kovové prepravné a skladovacie nádoby.

EUIPO zamietol túto prihlášku z dôvodu, že prihlasovaná ochranná známka nemá rozlišovaciu spôsobilosť.

Všeobecný súd vo svojom rozsudku zamietol žalobu spoločnosti Ardagh Metal Beverage Holdings a po prvýkrát sa vyjadril k zápisu zvukovej ochrannej známky predloženej v audio formáte. Uviedol spresnenia týkajúce sa kritérií posúdenia rozlišovacej spôsobilosti zvukových ochranných známk, ako aj vnímania týchto ochranných známk spotrebiteľmi vo všeobecnosti.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najskôr pripomenul, že kritériá posúdenia rozlišovacej spôsobilosti¹⁰⁵ zvukových ochranných známk sa nelíšia od kritérií vzťahujúcich sa na iné kategórie ochranných známk a že zvukové označenie musí mať určitú rezonanciu, ktorá umožňuje cieľovému spotrebiteľovi vnímať ho ako ochrannú známku, a nie ako funkčný prvok alebo ukazovateľ bez charakteristických vlastností.¹⁰⁶ Spotrebiteľ dotknutých tovarov alebo služieb teda musí byť schopný samotným vnímaním ochrannej známky bez toho, aby bola kombinovaná s inými prvkami, ako sú najmä slovné alebo obrazové prvky, či dokonca iná ochranná známka, vytvoriť si súvislosť s ich obchodným pôvodom.

105| V zmysle článku 7 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie (Ú. v. EÚ L 154, 2017, s. 1).

106| Rozsudok z 13. septembra 2016, *Globo Comunicação e Participações/EUIPO (Zvuková ochranná známka)* (T-408/15, [EU:T:2016:468](#), body 41 a 45).

Ďalej, vzhľadom na to, že EUIPO analogicky uplatnil judikatúru¹⁰⁷, podľa ktorej má rozlišovaciu spôsobilosť iba ochranná známka, ktorá sa výrazne odlišuje od normy alebo zvykov odvetvia, Všeobecný súd zdôraznil, že táto judikatúra bola vypracovaná vo vzťahu k trojrozmerným ochranným známkam spočívajúcim v tvare samotného tovaru alebo jeho obalu, hoci existuje norma alebo zvyklosti odvetvia týkajúce sa tohto tvaru. V takom prípade však dotknutý spotrebiteľ, ktorý je zvyknutý vidieť jeden tvar alebo viac tvarov zodpovedajúcich norme alebo zvyklostiam odvetvia, nebude vnímať trojrozmernú ochrannú známku ako údaj o obchodnom pôvode tovarov, ak je jej tvar zhodný s obvyklým tvarom alebo obvyklými tvarmi alebo je mu alebo im podobný. Všeobecný súd dodal, že táto judikatúra nestanovuje nové kritériá posúdenia rozlišovacej spôsobilosti ochrannej známky, ale sa obmedzuje na spresnenie, že pri uplatnení týchto kritérií nie je vnímanie priemerného spotrebiteľa v prípade trojrozmernej ochrannej známky nevyhnutne rovnaké ako v prípade slovnej, obrazovej alebo zvukovej ochrannej známky, ktorá spočíva v označení nezávislom od vonkajšieho vzhľadu alebo tvaru tovarov. V dôsledku toho Všeobecný súd rozhodol, že uvedenú judikatúru týkajúcu sa trojrozmerných ochranných známk v zásade nemožno uplatniť na zvukové ochranné známky. Hoci EUIPO nesprávne uplatnil túto judikatúru, Všeobecný súd napriek tomu konštatoval, že toto pochybenie nemá takú povahu, že by spôsobilo nesprávnosť odôvodnenia uvedeného v napadnutom rozhodnutí, ktoré je založené aj na inom dôvode.

Pokiaľ ide o tento ďalší dôvod založený na vnímaní prihlasovanej ochrannej známky príslušnou skupinou verejnosti tak, že ide o funkčný prvok dotknutých tovarov, Všeobecný súd na jednej strane poznamenal, že zvuk vznikajúci pri otvorení plechovky sa bude vzhľadom na druh tovarov skutočne považovať za čisto technický a funkčný prvok. Otvorenie plechovky alebo fľaše je totiž súčasťou technického riešenia spojeného s narábaním s nápojmi s cieľom ich konzumácie, a takýto zvuk sa teda nebude vnímať ako označenie obchodného pôvodu týchto tovarov. Na druhej strane si príslušná skupina verejnosti bude zvuk perlenia bublinkiek okamžite spájať s nápojmi. Všeobecný súd navyše uviedol, že zvukové prvky a ticho trvajúce približne jednu sekundu, posudzované ako celok, nemajú žiadnu neodňateľnú charakteristiku, pre ktorú by ich táto skupina verejnosti mohla vnímať ako označenie obchodného pôvodu tovaru. Tieto prvky nie sú dostatočne výrazné na to, aby sa odlišovali od porovnateľných zvukov v odvetví nápojov. Všeobecný súd preto potvrdil závery EUIPO týkajúce sa chýbajúcej rozlišovacej spôsobilosti prihlasovanej ochrannej známky.

Napokon Všeobecný súd vyvrátil konštatovanie EUIPO, podľa ktorého je na trhoch nápojov a ich obalov neobvyklé označovať obchodný pôvod tovaru iba prostredníctvom zvukov, keďže tento tovar až do svojej spotreby nevydáva žiadny zvuk. Všeobecný súd totiž uviedol, že väčšina tovarov je sama osebe bez zvuku a vydáva zvuk až v čase svojej spotreby. Samotná skutočnosť, že zvuk sa môže prejaviť iba pri spotrebe, teda neznamena, že použitie zvukov na označenie obchodného pôvodu tovaru na určitom trhu je ešte neobvyklé. Všeobecný súd však vysvetlil, že prípadné pochybenie EUIPO v tejto súvislosti nemá za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia, pretože nemalo rozhodujúci vplyv na výrok tohto rozhodnutia.

107| Pozri najmä rozsudok zo 7. októbra 2004, *Mag Instrument/ÚHVT* (C-136/02 P, [EU:C:2004:592](#), bod 31).

b) Ochranná známka, ktorej súčasťou je emblém – Symbol CHZO

Rozsudok z 1. decembra 2021, Schmid/EUIPO – Landeskammer für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark (Steirisches Kürbiskernöl g.g.A) (T-700/20, [EU:T:2021:851](#))

Pani Schmidová je majiteľkou ochrannej známky Európskej únie zapísanej pre „olej z tekvicových jadier, zodpovedajúci chránenému zemepisnému označeniu „Štajerský olej z tekvicových semienok“. Táto obrazová ochranná známka obsahuje symbol Európskej únie pre „chránené zemepisné označenia“ (ďalej len „symbol CHZO“). Z tohto dôvodu podala Landeskammer für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark (Poľnohospodárska a lesnícka komora spolkovéj krajiny Štajersko, Rakúsko) na EUIPO návrh na vyhlásenie neplatnosti ochrannej známky.

Zrušovacie oddelenie EUIPO vyhlásilo neplatnosť napadnutej ochrannej známky. Odvolací senát EUIPO potvrdil toto vyhlásenie neplatnosti z dôvodu, že sporná ochranná známka obsahuje celý symbol CHZO a že ani právo, ani povinnosť používať uvedený symbol nezahŕňa právo na jeho ochranu ako prvku ochrannej známky.

Všeobecný súd zrušil rozhodnutie odvolacieho senátu. Rozhodol, že odvolací senát mal preskúmať, či ochranná známka, ktorej súčasťou je emblém chránený článkom 7 ods. 1 písm. i) nariadenia č. 207/2009¹⁰⁸, môže ako celok uviesť verejnosť do omylu, pokiaľ ide o súvislosť existujúcu medzi jej majiteľom alebo jej používateľom na jednej strane a orgánom, na ktorý dotknutý emblém poukazuje, na druhej strane. Spresnil, že v rámci tohto posúdenia sa musia zohľadniť rôzne prvky tvoriace takúto ochrannú známku.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd v prvom rade uviedol, že zákaz stanovený v článku 7 ods. 1 písm. i) nariadenia č. 207/2009 sa uplatní, ak sú splnené tri kumulatívne podmienky:

- predmetný znak, emblém alebo erb je predmetom mimoriadneho verejného záujmu, pričom existencia súvislosti s niektorou z činností Únie postačuje na preukázanie toho, že jeho ochrana je vo verejnom záujme,
- príslušný orgán neudelil súhlas so zápisom,
- ochranná známka, ktorej súčasťou je znak, emblém alebo erb, môže uviesť verejnosť do omylu, pokiaľ ide o súvislosť existujúcu medzi jej majiteľom alebo jej používateľom na jednej strane a orgánom, na ktorý dotknutý prvok odkazuje, na druhej strane.

108 | Článok 7 ods. 1 písm. i) nariadenia Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrannej známke Európskej únie (Ú. v. EÚ L 78, 2009, s. 1) zakazuje zápis ochranných známk, ktorých súčasťou sú iné znaky, emblémy alebo erby ako tie, na ktoré sa vzťahuje článok 7 ods. 1 písm. h) toho istého nariadenia, teda iné znaky, emblémy alebo erby ako tie, ktoré štáty alebo medzinárodné medzivládne organizácie pravidelne oznamujú zmluvným štátom dohovoru na ochranu priemyselného vlastníctva podpísaného v Paríži 20. marca 1883, naposledy revidovaného v Štokholme 14. júla 1967 a zmeneného a doplneného 28. septembra 1979 (*Zbierka dohovorov Organizácie Spojených národov*, zv. 828, číslo 11851, s. 305, ďalej len „Parížsky dohovor“), pokiaľ sú predmetom mimoriadneho verejného záujmu, a okrem prípadu, keď príslušný orgán udelil súhlas s týmto zápisom.

Pokiaľ ide o túto tretiu podmienku, vyplýva zo skutočnosti, že rozsah ochrany poskytovanej článkom 7 ods. 1 písm. i) nariadenia č. 207/2009 nemôže byť väčší než rozsah ochrany poskytovanej emblémom medzinárodných medzivládnych organizácií, ktoré sa pravidelne oznamujú zmluvným štátom Parížskeho dohovoru¹⁰⁹. Tieto emblémy sú však chránené len v prípade, keď ochranná známka obsahujúca takýto emblém ako celok vzbudzuje vo verejnosti dojem o súvislosti medzi jej majiteľom alebo jej používateľom na jednej strane a dotknutou medzinárodnou medzivládnu organizáciou na druhej strane.¹¹⁰

Článok 7 ods. 1 písm. i) nariadenia č. 207/2009 sa tak uplatní vtedy, keď sa verejnosť môže domnievať, že označené tovary alebo služby pochádzajú od orgánu, na ktorý odkazuje emblém zobrazený v ochrannej známke, alebo že sú predmetom schválenia alebo záruky tohto orgánu, alebo sú s ním iným spôsobom prepojené.

Všeobecný súd ďalej konštatoval, že odvolací senát nepreskúmal tretiu podmienku, a teda sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia. Neposúdil totiž ani spôsob, akým by verejnosť vnímala symbol CHZO ako súčasť spornej ochrannej známky, zohľadňovanej ako celok, ani otázku, či existovalo riziko, že toto vnímanie by viedlo verejnosť k presvedčeniu, že na tovar označený takouto ochranou známkou sa vzťahuje záruka Únie.

Napokon Všeobecný súd spresnil, že EUIPO sa nesmie obmedziť na preskúmanie toho, či je dotknutý emblém do ochrannej známky, do ktorej je začlenený, prevzatý úplne alebo čiastočne. V rámci tohto posúdenia treba tiež zohľadniť rôzne prvky, ktoré tvoria takúto ochrannú známku. Skutočnosť, že priznanie ochrany symbolu CHZO na základe práva ochranných známk môže vo všeobecnosti narušiť systém chránených zemepisných označení zavedený Úniou, nespochybňuje túto povinnosť uskutočniť konkrétne a celkové preskúmanie.

2. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie

Rozsudok zo 6. októbra 2021, Indo European Foods/EUIPO – Chakari (Abresham Super Basmati Selaa Grade One World’s Best Rice) (T-342/20, vec v odvolacom konaní¹¹¹, [EU:T:2021:651](#))

H. A. Chakari podal na EUIPO prihlášku obrazovej ochrannej známky Európskej únie Abresham Super Basmati Selaa Grade One World’s Best Rice pre ryžovú múku a iné potravinárske výrobky vyrobené z ryže. Indo European Foods Ltd podala námietku proti zápisu tejto ochrannej známky na základe slovnej ochrannej známky BASMATI nezapísanej v Spojenom kráľovstve, používanej s odkazom na ryžu, ktorá jej podľa práva uplatniteľného v Spojenom kráľovstve umožňuje zabrániť používaniu prihlasovanej ochrannej známky.

Rozhodnutím z 2. apríla 2020 odvolací senát EUIPO zamietol námietku z dôvodu, že Indo European Foods nepreukázala, že by jej názov „basmati“ umožňoval zakázať používanie prihlasovanej ochrannej známky v Spojenom kráľovstve.

Všeobecný súd zrušil rozhodnutie odvolacieho senátu EUIPO a rozhodol o dôsledkoch vystúpenia Spojeného kráľovstva z Európskej únie na prebiehajúce veci týkajúce sa ochranných známk Európskej únie.

109 | Podľa článku 7 ods. 1 písm. h) nariadenia č. 207/2009.

110 | Táto podmienka vyplýva z článku 6b ods. 1 písm. c) Parížskeho dohovoru.

111 | Vec C-801/21 P, *EUIPO/Indo European Foods*.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd rozhodol, že vystúpenie Spojeného kráľovstva z Únie nemalo za následok stratu predmetu sporu.

V prvom rade pripomenul, že dohoda o vystúpení¹¹², ktorá vymedzuje podmienky vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie, nadobudla platnosť 1. februára 2020 a stanovuje prechodné obdobie od 1. februára do 31. decembra 2020, počas ktorého sa právo Únie v Spojenom kráľovstve naďalej uplatňuje.

Všeobecný súd ďalej uviedol, že rozhodnutie odvolacieho senátu bolo prijaté 2. apríla 2020, teda počas prechodného obdobia. Až do konca tohto obdobia staršia ochranná známka naďalej požíva rovnakú ochranu, aká by jej bola poskytnutá, ak by nedošlo k vystúpeniu Spojeného kráľovstva z Únie.

Napokon vzhľadom na to, že cieľom žaloby podanej na Všeobecný súd je preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odvolacích senátov EUIPO, musí Všeobecný súd pri posudzovaní uvedenej zákonnosti vychádzať z dátumu napadnutého rozhodnutia. Prijatý názor, že predmet sporu zanikne v dôsledku vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie, by však znamenalo, že Všeobecný súd by zohľadnil dôvody, ktoré nastali po prijatí rozhodnutia odvolacieho senátu, ktoré nemajú vplyv na jeho dôvodnosť.

V druhom rade Všeobecný súd vyjadril názor, že Indo European Foods má naďalej záujem na konaní. V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že záujem na konaní musí pretrvávať až do vyhlásenia súdneho rozhodnutia, čo predpokladá, že žaloba môže priniesť prospech účastníkovi konania, ktorý ju podal. Na jednej strane odmietol tvrdenie EUIPO, podľa ktorého neexistencia záujmu na konaní vyplýva zo skutočnosti, že ak by sa námietke vyhovel, prihlasovateľ by mohol premeniť svoju ochrannú známku na prihlášky národných ochranných známk vo všetkých členských štátoch Únie. Tieto úvahy totiž v zásade platia pre každé námietkové konanie. Na druhej strane Všeobecný súd vyjadril názor, že v prípade zrušenia rozhodnutia odvolacieho senátu a vrátenia veci, odvolací senát nie je povinný zamietnuť odvolanie pre neexistenciu staršej ochrannej známky chránenej právom členského štátu. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho senátu totiž odvolací senát musí o tom istom odvolaní rozhodnúť znova, a to v závislosti od situácie, ktorá existovala v okamihu jeho podania, pričom odvolanie sa prejedná v tom istom štádiu, v akom sa nachádzalo pred napadnutým rozhodnutím.

Okrem toho Všeobecný súd zrušil rozhodnutie odvolacieho senátu z dôvodu, že odvolací senát porušil zákonné podmienky extenzívnej formy žaloby vyplývajúcej z neoprávneného používania označenia (*action for passing off*), upravenej právom uplatniteľným v Spojenom kráľovstve, keďže vylúčil riziko klamlivej prezentácie a ujmy pre goodwill, ktorý má výraz „basmati“.

¹¹² Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 7).

VI. Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika – Reštriktívne opatrenia

1. Ukrajina

Rozsudok z 3. februára 2021, *Klymenko/Rada* (T-258/20, [EU:T:2021:52](#))¹¹³

V nadväznosti na potlačenie demonštrácií na Námestí nezávislosti v Kyjeve (Ukrajina) vo februári 2014 prijala Rada Európskej únie 5. marca 2014 rozhodnutie 2014/119/SZBP¹¹⁴ a nariadenie č. 208/2014¹¹⁵ o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine. Predmetom týchto aktov bolo najmä zmrazenie finančných prostriedkov osôb identifikovaných ako osoby zodpovedné za spreneveru verejných finančných prostriedkov. Žalobca bol 14. apríla 2014 zapísaný do zoznamu osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú tieto opatrenia, z dôvodu, že sa na Ukrajine viedlo proti nemu predbežné vyšetrovanie za trestné činy súvisiace so spreneverou verejných finančných prostriedkov a s ich protiprávnym prevodom mimo Ukrajinu. Rada následne opakovane predĺžila tento zápis¹¹⁶ z dôvodu, že proti žalobcovi boli ukrajinskými orgánmi vedené trestné konania za spreneveru verejných finančných prostriedkov alebo majetku.

V nadväznosti na prijatie rozhodnutia 2020/373¹¹⁷ a nariadenia 2020/370¹¹⁸, ktorými Rada predĺžila zápis jeho mena na spornom zozname pri zachovaní tých istých dôvodov voči nemu, podal žalobca proti týmto aktom žalobu o neplatnosť.

Všeobecný súd zrušil tieto dva akty v rozsahu, v akom sa týkajú žalobcu, a pripomenul, že prislúcha Rade, pokiaľ svoje reštriktívne opatrenia opiera o rozhodnutia tretieho štátu, aby sa sama uistila, že pri prijímaní týchto rozhodnutí orgánmi tohto tretieho štátu boli dodržané základné práva, ktoré priznáva Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

113| K tej istej problematike pozri rovnako rozsudok z 21. decembra 2021, *Klymenko/Rada* (T-195/21, [EU:T:2021:925](#)).

114| Rozhodnutie Rady 2014/119/SZBP z 5. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 66, 2014, s. 26).

115| Nariadenie Rady (EÚ) č. 208/2014 z 5. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 66, 2014, s. 1).

116| Pozri uznesenie z 10. júna 2016, *Klymenko/Rada* (T-494/14, [EU:T:2016:360](#)); rozsudky z 8. novembra 2017, *Klymenko/Rada* (T-245/15, neuvverejnený, [EU:T:2017:792](#)); z 11. júla 2019, *Klymenko/Rada* (T-274/18, [EU:T:2019:509](#)); z 26. septembra 2019, *Klymenko/Rada* (C-11/18 P, neuvverejnený, [EU:C:2019:786](#)), a z 25. júna 2020, *Klymenko/Rada* (T-295/19, [EU:T:2020:287](#)).

117| Rozhodnutie Rady (SZBP) 2020/373 z 5. marca 2020, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/119/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 71, 2020, s. 10).

118| Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2020/370 z 5. marca 2020, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 208/2014 o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 71, 2020, s. 1).

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najprv pripomenul, že súdy Európskej únie musia preskúmať zákonnosť všetkých aktov Únie z hľadiska základných práv. Súd Únie sa musí najmä uistiť, že napadnutý akt sa opiera o dostatočne pevný skutkový základ. Hoci Rada v tomto smere môže oprieť prijatie alebo zachovanie reštriktívnych opatrení o rozhodnutie tretieho štátu, musí overiť, že toto rozhodnutie bolo prijaté pri dodržaní práva na obhajobu a práva na účinnú súdnu ochranu. Všeobecný súd okrem toho spresnil, že hoci okolnosť, že tretí štát pristúpil k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“), predpokladá preskúmanie základných práv zaručených v EDLP Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), táto okolnosť nerobí nadbytočnou požiadavku overenia, ktoré prislúcha urobiť Rade.

Hoci v prejednávanej veci Rada v súlade so svojou povinnosťou odôvodnenia uviedla dôvody, na základe ktorých sa domnievala, že rozhodnutie ukrajinských orgánov začať a viesť trestné konanie pre spreneveru verejných finančných prostriedkov bolo prijaté pri dodržaní práva na obhajobu a práva na účinnú súdnu ochranu, Všeobecný súd aj tak pripomenul, že povinnosť odôvodnenia sa líši od preskúmania dôvodnosti odôvodnenia, ktoré je preskúmaním materiálnej zákonnosti napadnutých aktov a ktoré zabezpečuje Všeobecný súd.

Všeobecný súd v tejto súvislosti po prvé uviedol, že Rada nepreukázala, v akom rozsahu súdne rozhodnutia uvedené v napadnutých aktoch svedčili o dodržaní práva žalobcu na obhajobu a práva na účinnú súdnu ochranu počas trestných konaní. Pokiaľ ide predovšetkým o rozhodnutie vyšetrojúceho sudcu z 19. augusta 2019, Všeobecný súd uviedol, že Rada mala požiadať ukrajinské orgány o objasnenia v súvislosti s informáciami, o ktoré sa opierať vyšetrojúci sudca, keď došiel k záveru, že meno žalobcu bolo zaradené na „medzinárodný zoznam hľadaných osôb“ v súlade s ukrajinským trestným poriadkom. Okrem toho, pokiaľ ide o rozhodnutia vyšetrojúceho sudcu z 1. marca 2017 a 5. októbra 2018, ako aj o rozhodnutie vyšetrojúceho sudcu z 8. februára 2017, Všeobecný súd ich nezohľadnil a uviedol, že tieto rozhodnutia boli predovšetkým prijaté pred prijatím napadnutých aktov. Všeobecný súd napokon uviedol, že v každom prípade všetky uvedené rozhodnutia nie sú spôsobilé samy osebe preukázať, že rozhodnutie ukrajinských orgánov viesť trestné konania, o ktoré sa opiera zachovanie reštriktívnych opatrení, bolo prijaté pri dodržaní práva na obhajobu a práva na účinnú súdnu ochranu. Všetky súdne rozhodnutia uvádzané Radou, ktoré patria do rámca trestných konaní, ktoré odôvodnili zápis a ponechanie mena žalobcu na zozname, majú totiž vo vzťahu k nim len incidenčný charakter, keďže majú procesnú povahu.

Všeobecný súd sa po druhé domnieval, že Rada nepreukázala ani to, do akej miery jej informácie, ktorými disponovala, najmä pokiaľ ide o proces oboznamovania sa obhajoby v trestných konaniach a o súvisiace súdne rozhodnutia, umožnili domnievať sa, že ochrana predmetných práv bola zaručená, hoci ukrajinské trestné konania sa ešte nachádzali v štádiu predbežného vyšetrovania a veci týkajúce sa skutkov údajne spáchaných v rokoch 2011 až 2014 neboli ešte predložené súdu na rozhodnutie vo veci samej. Všeobecný súd v tejto súvislosti odkázal na EDLP¹¹⁹ a na Chartu¹²⁰, z ktorej vyplýva, že zásada práva na účinnú súdnu ochranu zahŕňa najmä právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Všeobecný súd zdôraznil, že ESLP už rozhodol, že porušenie tejto zásady možno konštatovať najmä vtedy, ak sa trestné konanie v štádiu vyšetrovania vyznačuje niekoľkými fázami nečinnosti, ktoré možno pripísať orgánom príslušným na vedenie tohto vyšetrovania. Všeobecný súd v tomto smere pripomenul, že ak sa voči osobe uplatňujú reštriktívne opatrenia už niekoľko rokov, a to z dôvodu existencie toho istého trestného konania vedeného dotknutým tretím štátom,

119| Článok 6 ods. 1 EDLP.

120| Článok 47 Charty.

Rada musí ešte hlbšie preskúmať otázku prípadného porušenia základných práv tejto osoby zo strany orgánov. Rada mala preto prinajmenšom uviesť dôvody, na základe ktorých sa mohla domnievať, že tieto práva boli dodržané, pokiaľ ide o otázku, či vec žalobcu bola prejednaná v primeranej lehote.

Na základe toho Všeobecný súd dospel k záveru, že nebolo preukázané, že Rada sa uistila o tom, že ukrajinské orgány dodržali v trestných konaniach, z ktorých Rada vychádzala, právo žalobcu na obhajobu a jeho právo na účinnú súdnu ochranu. Vyvodil z toho, že Rada sa svojím rozhodnutím o ponechaní mena žalobcu na spornom zozname dopustila nesprávneho posúdenia, ktoré môže viesť k zrušeniu rozhodnutia 2020/373 a nariadenia 2020/370.

Všeobecný súd však vzhľadom na ustanovenia článku 60 druhého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 264 ZFEÚ rozhodol, že účinky rozhodnutia 2020/373 ostanú zachované, pokiaľ ide o žalobcu, až do účinnosti zrušenia vykonávacieho nariadenia 2020/370. Keďže tieto dva akty ukladajú žalobcovi rovnaké opatrenia, v opačnom prípade by existencia rozdielu medzi dátumami zrušenia vykonávacieho nariadenia a rozhodnutia mohla viesť k vážnemu zásahu do právnej istoty.

2. Sýria

Rozsudok z 24. novembra 2021, Assi/Rada (T-256/19, [EU:T:2021:818](#))

Pán Bashar Assi je podnikateľ sýrskej štátnej príslušnosti, ktorý má podiely a vykonáva činnosti vo viacerých odvetviach sýrskeho hospodárstva. Jeho meno bolo v januári 2019 zaradené na zoznamy osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia prijaté Radou Európskej únie¹²¹ voči Sýrskej arabskej republike, a následne ponechané na týchto zoznamoch v máji 2019 a v máji 2020, po prvé ako zakladajúceho partnera leteckej spoločnosti, po druhé predsedu správnej rady spoločnosti Aman Dimashq, podniku podieľajúceho sa na realizácii sýrskym režimom podporovaného projektu výstavby luxusnej rezidenčnej a obchodnej štvrte a po tretie od roku 2020 z dôvodu, že s pánom Samerom Fozom, ktorý je tiež zaradený na zoznamy, a na jeho účet, založil spoločnosť Aman Facilities. Rada považovala tieto činnosti za činnosti, ktoré umožnili pánovi Basharovi Assimu mať zo sýrskeho režimu prospech a podporovať ho.

Tieto dôvody sa zakladali jednak na kritériu popredného podnikateľa pôsobiaceho v Sýrii, definovanom v článku 27 ods. 2 písm. a) a článku 28 ods. 2 písm. a) rozhodnutia 2013/255¹²², zmeneného rozhodnutím 2015/1836, a v článku 15 ods. 1a písm. a) nariadenia č. 36/201¹²³, zmeneného nariadením 2015/1828, a jednak na kritériu spojenia so sýrskym režimom, definovanom v článku 27 ods. 1 a článku 28 ods. 1 uvedeného rozhodnutia a v článku 15 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia.

121| Vykonávacie rozhodnutie Rady (SZBP) 2019/87 z 21. januára 2019, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 18 I, 2019, s. 13) a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2019/85 z 21. januára 2019, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 36/2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii (Ú. v. EÚ L 18 I, 2019, s. 4); rozhodnutie Rady (SZBP) 2020/719 z 28. mája 2020, ktorým sa mení rozhodnutie 2013/255/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 168, 2020, s. 66), a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2020/716 z 28. mája 2020, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 36/2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii (Ú. v. EÚ L 168, 2020, s. 1).

122| Rozhodnutie Rady 2013/255/SZBP z 31. mája 2013 o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 147, 2013, s. 14), zmenené rozhodnutím Rady (SZBP) 2015/1836 z 12. októbra 2015 (Ú. v. EÚ L 266, 2015, s. 75).

123| Nariadenie Rady (EÚ) č. 36/2012 z 18. januára 2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 442/2011 (Ú. v. EÚ L 16, 2012, s. 1), zmenené nariadením Rady (EÚ) 2015/1828 z 12. októbra 2015 (Ú. v. EÚ L 266, 2015, s. 1).

Všeobecný súd vyhovel žalobe o neplatnosť podanej žalobcom proti rozhodnutiu (SZBP) 2020/719 a vykonávaciemu nariadeniu (EÚ) 2020/716 (ďalej len „akty o ponechaní na zoznamoch z roku 2020“), keďže Rada, ktorá sa opierala najmä o minulé činnosti žalobcu, nezhrmaždila dostatočne konkrétne, presné a zhodujúce sa nepriame dôkazy na účely preukázania dôvodnosti uvedených dôvodov pre zaradenie na zoznamy, a to najmä vzhľadom na dôkazy o opaku predložené žalobcom.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ ide v prvom rade o údajné postavenie žalobcu ako popredného podnikateľa pôsobiaceho v Sýrii, Všeobecný súd skúmal dôkazy predložené tak Radou, ako aj žalobcom v súvislosti s jeho hospodárskymi činnosťami.

Pokiaľ ide o postavenie predsedu správnej rady spoločnosti Aman Dimashq, Všeobecný súd sa domnieval, že ak Rada chcela vychádzať z minulých činností žalobcu, mala v aktoch o ponechaní na zoznamoch z roku 2020 predložiť závažné a zhodujúce sa nepriame dôkazy umožňujúce dôvodne sa domnievať, že dotknutá osoba po tom, čo v máji 2018 odstúpila z uvedenej štruktúry, udržuje s touto štruktúrou väzby, čo Rada neurobila. Keďže Aman Dimashq sa aktívne podieľala na realizácii sýrskym režimom podporovaného projektu výstavby s názvom Marota City, Všeobecný súd tiež konštatoval, že Rada nemohla zohľadniť účasť žalobcu ako člena správnej rady spoločnosti Aman Dimashq na uvedenom projekte výstavby, keď s touto spoločnosťou už neudržiaval väzby.

Napokon, pokiaľ ide o postavenie zakladajúceho člena, ktorý založil spoločnosť Aman Facilities s pánom Fozom a na jeho účet, Všeobecný súd konštatoval, že hoci žalobca pripustil založenie tejto spoločnosti, nemožno vzhľadom na dokumenty v spise tvrdiť, že konal na účet pána Foza.

S prihliadnutím na vyššie uvedené Všeobecný súd dospel k záveru, že Rada pri prijímaní aktov o ponechaní na zoznamoch z roku 2020 dostatočným spôsobom nepreukázala postavenie žalobcu ako popredného podnikateľa pôsobiaceho v Sýrii.

Pokiaľ ide v druhom rade o podporu sýrskeho režimu a prospech, ktorý mal mať žalobca z uvedeného režimu prostredníctvom svojich obchodných činností, Všeobecný súd najprv pripomenul, že v prípade určitej osoby sa dôvody zaradenia na zoznam môžu prelínať a že osobu možno v dôsledku toho kvalifikovať ako popredného podnikateľa pôsobiaceho v Sýrii a zároveň a na základe tých istých činností považovať za osobu, ktorá má prospech zo sýrskeho režimu alebo ho podporuje.

Keďže v prejednávanej veci žalobca už nebol v čase prijatia aktov o ponechaní na zoznamoch z roku 2020 predsedom správnej rady spoločnosti Aman Dimashq, nemohol byť v dôsledku účasti tejto spoločnosti na projekte výstavby Marota City považovaný za osobu, ktorá má prospech zo sýrskeho režimu alebo ho podporuje. Rovnako vzhľadom na to, že Fly Aman ešte nie je prevádzkyschopná, nič nepreukazuje, že by mal žalobca ako jej zakladateľ prospech zo sýrskeho režimu, ani to, že by ho podporoval. Napokon, pokiaľ ide o Aman Facilities, samotné založenie spoločnosti a zápis jej založenia nemôže navyše stačiť na to, aby sa dospelo k záveru, že žalobca má prospech zo sýrskeho režimu alebo že ho podporuje.

Všeobecný súd tak dospel k záveru, že druhý dôvod pre zaradenie mena žalobcu na zoznamy z dôvodu jeho spojenia so sýrskym režimom nie je Radou dostatočne podložený a že ponechanie mena žalobcu v aktoch z roku 2020 nie je dôvodné.

Všeobecný súd v dôsledku toho zrušil rozhodnutie Rady (SZBP) 2020/719 a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2020/716 v rozsahu, v akom sa týkajú žalobcu.

VII. Ochrana zdravia

Rozsudok z 5. mája 2021, *Pharmaceutical Works Polpharma/EMA* (T-611/18, vec v odvolacom konaní¹²⁴, [EU:T:2021:241](#))¹²⁵

Žalobkyňa, *Pharmaceutical Works Polpharma S.A.*, je farmaceutická spoločnosť, ktorá vyvíja a uvádza na trh rôzne lieky vrátane generických liekov. V júni 2018 žalobkyňa podala na Európsku agentúru pre lieky (EMA) žiadosť o povolenie na uvedenie na trh pre generickú verziu lieku Tecfidera zloženú z jedinej účinnej látky.¹²⁶

Rozhodnutím z 30. júla 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) EMA zamietla túto žiadosť na základe posúdení, ktoré boli uvedené vo vykonávacom rozhodnutí Komisie z roku 2014 (ďalej len „vykonávacie rozhodnutie“), ktorým Komisia udelila spoločnosti *Biogen Idec* povolenie na uvedenie lieku Tecfidera na trh.¹²⁷ EMA predovšetkým uviedla, že vzhľadom na to, že na tento referenčný liek sa odo dňa udelenia tohto povolenia vzťahuje obdobie ochrany údajov v trvaní osem rokov¹²⁸, žiadosť o povolenie podaná žalobkyňou bude prijatá až po uplynutí tohto obdobia. Navyše pripomenula, že Komisia vo svojom vykonávacom rozhodnutí konštatovala, že na liek Tecfidera sa nevzťahuje rovnaké globálne povolenie na uvedenie na trh¹²⁹ ako na iný liek, konkrétne *Fumaderm*, povolený a uvádzaný na trh v Nemecku, ktorý je zložený okrem iného aj z rovnakej účinnej látky ako liek Tecfidera. Povolenie týkajúce sa lieku *Fumaderm* bolo udelené v roku 1994 a prevedené na tú istú spoločnosť *Biogen Idec*.

Žalobou podanou na Všeobecnom súde žalobkyňa po prvé vzniesla námietku nezákonnosti vykonávacieho rozhodnutia v rozsahu, v akom Komisia v tomto rozhodnutí konštatovala, že na liek Tecfidera sa nevzťahuje rovnaké globálne povolenie na uvedenie na trh ako na liek *Fumaderm*. Po druhé žalobkyňa navrhla zrušiť napadnuté rozhodnutie.

Všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie, pričom sa vyjadril jednak k prípustnosti námietky nezákonnosti a jednak k podmienkam, za akých Komisia môže konštatovať, že na povolenie na uvedenie na trh pre liek zložený z jedinej účinnej látky, ktorá je súčasťou zloženia už povolenej kombinácie liečiv, sa nevzťahuje rovnaké globálne povolenie na uvedenie na trh ako na túto kombináciu.

124| Veci C-438/21 P, *Komisia/Pharmaceutical Works Polpharma a EMA*, C-439/21 P, *Biogen Netherlands/Pharmaceutical Works Polpharma a EMA*, a C-440/21 P, *EMA/Pharmaceutical Works Polpharma*.

125| K ochrane zdravia v kontexte pandémie Covid-19, pozri rovnako uznesenie z 29. októbra 2021, *Abenante a i./Parlament a Rada* (T-527/21 R, neuvverejnený, [EU:T:2021:750](#)), uvedený v oddiele „XIV. 1 Pandémia Covid-19“.

126| Na základe článku 10 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch (Ú. v. ES L 311, 2001, s. 67; Mim. vyd. 13/027, s. 69).

127| Vykonávacie rozhodnutie Komisie C(2014) 601 final z 30. januára 2014, ktorým sa udeľuje povolenie na uvedenie lieku Tecfidera – dimetylfumarát na použitie v humánnej medicíne na trh podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 726/2004 z 31. marca 2004, ktorým sa stanovujú postupy spoločenstva pri povolovaní liekov na humánne použitie a na veterinárne použitie a pri vykonávaní dozoru nad týmito liekmi a ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre lieky (Ú. v. EÚ L 136, 2004, s. 1; Mim. vyd. 13/034, s. 229).

128| Podľa článku 14 ods. 11 nariadenia č. 726/2004.

129| V zmysle článku 6 ods. 1 smernice 2001/83.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd konštatoval, že námietka nezákonnosti vznesená žalobkyňou proti vykonávaciemu rozhodnutiu je prípustná.

Všeobecný súd najprv kvalifikoval vykonávacie rozhodnutie ako „všeobecne záväzný akt“¹³⁰ v rozsahu, v akom sa v ňom konštatuje, že na liek Tecfidera sa nevzťahuje rovnaké globálne povolenie na uvedenie na trh ako na už povolený liek Fumaderm. Toto rozhodnutie sa totiž uplatňuje na objektívne určené situácie z dôvodu, že konštatuje charakteristiky týchto dvoch liekov. Okrem toho v rozsahu, v akom z tohto rozhodnutia vyplýva uplatniteľnosť obdobia regulačnej ochrany údajov týkajúcich sa lieku Tecfidera, toto vykonávacie rozhodnutie môže vyvolávať právne účinky voči všetkým subjektom, ktorých činnosť súvisí s liekom Tecfidera, a najmä všetkým subjektom, ktoré môžu vyrábať generickú verziu lieku Tecfidera.

Všeobecný súd ďalej zdôraznil, že žalobkyňa je na účely preukázania nezákonnosti vykonávacieho rozhodnutia oprávnená napadnúť posúdenia uvedené v dokumentoch Výboru pre lieky na humánne použitie (ďalej len „CHMP“)¹³¹ súvisiacich s liekom Tecfidera, na ktorých je toto rozhodnutie založené a ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou jeho odôvodnenia. Komisia totiž vyvodila záver, že na liek Tecfidera a na liek Fumaderm sa nevzťahuje rovnaké globálne povolenie na uvedenie na trh, výslovne na základe posúdení CHMP.

Napokon Všeobecný súd po podrobnej analýze skutočností uvedených v spise dospel k záveru, že žalobkyňa nebola oprávnená podať priamu žalobu na neplatnosť vykonávacieho rozhodnutia, pretože nespĺňala príslušné kritériá. V tejto súvislosti Všeobecný súd jednak zdôraznil, že žalobkyňa nebola týmto rozhodnutím osobne dotknutá, keďže toto rozhodnutie sa jej týkalo iba na základe jej objektívneho postavenia výrobcu generických liekov, rovnako ako ktoréhokoľvek iného hospodárskeho subjektu nachádzajúceho sa v rovnakej situácii. Všeobecný súd sa tiež domnieval, že vykonávacie rozhodnutie vyžaduje vykonávacie opatrenia v rozsahu, v akom konštatuje, že na liek Tecfidera sa nevzťahuje rovnaké globálne povolenie na uvedenie na trh ako na liek Fumaderm, a že napadnuté rozhodnutie určené žalobkyni predstavuje jedno z týchto opatrení. V každom prípade uviedol, že k dátumu, ku ktorému mala žalobkyňa právo podať žalobu o neplatnosť vykonávacieho rozhodnutia, nemala na návrhu na zrušenie tohto rozhodnutia skutočne existujúci záujem, ale len budúci a neistý záujem, keďže nebolo možné predpokladať, že k tomuto dátumu podá žiadosť o povolenie na uvedenie generickej verzie lieku Tecfidera na trh.

V druhom rade Všeobecný súd vyhovel námietke nezákonnosti a konštatoval, že napadnuté rozhodnutie, ktoré je založené na vykonávacom rozhodnutí, je nedôvodné a treba ho zrušiť.

Všeobecný súd najprv pripomenul, že Komisia pri prijímaní vykonávacieho rozhodnutia po prvýkrát na úrovni Únie čelila otázke, či sa na povolenú kombináciu liečiv na jednej strane a na zložku tejto kombinácie na druhej strane vzťahuje rovnaké globálne povolenie na uvedenie na trh alebo nie. Okrem toho pri odpovedi na otázku, či sa na povolenie na uvedenie na trh pre liek Tecfidera, ktorého jediná účinná látka je zložkou lieku Fumaderm, vzťahuje rovnaké globálne povolenie na uvedenie na trh alebo nie, Komisia musela zohľadniť skutočnosť, že stav práva Únie vzťahujúceho sa na kombinácie liečiv, ako aj vedecké poznatky, sa významne líšia od stavu práva a vedeckých poznatkov v roku 1994, keď vnútroštátny orgán udelil povolenie na uvedenie na trh pre liek Fumaderm. Komisia preto správne požiadala CHMP, aby posúdil, či sa jediná účinná látka lieku Tecfidera líši od lieku Fumaderm zloženého okrem iného aj z tejto látky.

130| Článok 277 ZFEÚ.

131| Zriadený článkom 5 ods. 1 nariadenia č. 726/2004, ktorý je súčasťou EMA.

Ďalej Všeobecný súd poznamenal, že v osobitných prípadoch týkajúcich sa záujmov Únie členské štáty, Komisia, žiadateľ alebo držiteľ povolenia na uvedenie na trh môžu postúpiť vec CHMP, ktorému prislúcha, aby na úrovni Únie vykonal svoje vlastné hodnotenie príslušného lieku, nezávislé od hodnotenia vnútroštátnych orgánov. EMA a Komisia tak majú v rámci postupov udeľovania povolení na uvádzanie liekov na trh, najmä na úrovni Únie, osobitnú funkciu odlišnú od funkcie vnútroštátnych orgánov. V tomto zmysle zásada vzájomného uznávania nebráni tomu, aby CHMP preskúmal hodnotenia, ktoré predtým vykonal vnútroštátny orgán, alebo sám vykonal nezávislé hodnotenie. Platí to v prípade, ak je na úrovni Únie podaná žiadosť o povolenie na uvedenie na trh pre látku, ktorá je súčasťou zloženia kombinácie liečiv povolenej pred pätnástimi rokmi na vnútroštátnej úrovni. Platí to o to viac, že otázka, či sa na liek Tecfidera vzťahuje rovnaké globálne povolenie na uvedenie na trh ako na liek Fumaderm, o ktorej rozhodla EMA prostredníctvom CHMP a potom Komisia, predstavovala osobitný prípad týkajúci sa záujmov Únie vzhľadom na ciele sledované smernicou 2001/83 vo všeobecnosti a osobitne pojmom globálneho povolenia na uvedenie na trh.

Napokon Všeobecný súd uviedol, že pri prijímaní vykonávacieho rozhodnutia EMA a Komisia disponovali alebo mohli disponovať údajmi, ktoré mohli vyvrátiť hodnovernosť teórie, že druhá účinná látka, ktorá je súčasťou zloženia lieku Fumaderm, ale nie je obsiahnutá v lieku Tecfidera, zohrávala úlohu v rámci lieku Fumaderm. Komisia teda nebola oprávnená dospieť k záveru, že na liek Tecfidera sa vzťahuje iné globálne povolenie na uvedenie na trh ako na už povolený liek Fumaderm, bez toho, aby overila alebo požiadala CHMP o overenie úlohy, ktorú zohráva táto druhá účinná látka. Pri neexistencii takéhoto overenia a vzhľadom na skutočnosť, že Komisia nevykonala analýzu všetkých relevantných údajov, ktoré mali byť zohľadnené na účely vyvodenia záveru, že na lieky Tecfidera a Fumaderm sa vzťahujú rozdielne globálne povolenia na uvedenie na trh, je teda vykonávacie rozhodnutie poznačené zjavne nesprávnym posúdením.

VIII. Životné prostredie

Rozsudok z 15. septembra 2021, Daimler/Komisia (T-359/19, [EU:T:2021:568](#))¹³²

V rámci nariadenia č. 443/2009¹³³, zameraného na zníženie emisií oxidu uhličitého (CO₂) z ľahkých úžitkových vozidiel, musí každý výrobca osobných automobilov zabezpečiť, že jeho emisie CO₂ neprekročia cieľovú hodnotu priemerných špecifických emisií, ktorá mu bola určená.¹³⁴ S cieľom zabezpečiť stimulovanie investícií do nových technológií nariadenie stanovuje, že úspory emisií dosiahnuté prostredníctvom využitia inovačných technológií sa odpočítajú od špecifických emisií CO₂ vozidiel, v ktorých sa tieto technológie používajú.¹³⁵ Na tento účel Európska komisia prijala vykonávacie nariadenie¹³⁶, ktorým sa ustanovuje postup schvaľovania a certifikácie týchto inovačných technológií.

V roku 2015 Komisia vykonávacím rozhodnutím 2015/158¹³⁷ schválila dva modely vysokoúčinných alternátorov ako ekologické inovácie umožňujúce znížiť emisie CO₂ z osobných automobilov. Na účel ich schválenia boli niektoré z dotknutých alternátorov podrobené rôznym metódam prípravy označovaným spoločným pojmom stabilizácia.

Spoločnosť Daimler AG, nemecký automobilový výrobca, ktorý vybavuje niektoré osobné automobily vysokoúčinnými alternátormi, požiadala a získala od príslušných nemeckých orgánov certifikáciu úspor emisií CO₂ dosiahnutých používaním uvedených alternátorov.

Komisia však v priebehu roku 2017 po *ad hoc* preskúmaní týchto certifikácií konštatovala, že úspory takto certifikované na základe testovacej metódy so stabilizáciou boli oveľa vyššie než tie, ktoré mohli byť preukázané pri uplatnení testovacej metódy stanovenej vykonávacím rozhodnutím 2015/158¹³⁸, ktorá podľa jej názoru nezahŕňa stabilizáciu. V dôsledku toho sa Komisia vo svojom vykonávacom rozhodnutí 2019/583¹³⁹ (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) domnievala, že úspory pripisované ekologickým inováciám spoločnosti Daimler AG sa nemali zohľadniť pri výpočte jej priemerných špecifických emisií CO₂ za rok 2017.¹⁴⁰

¹³²| K ochrane životného prostredia pozri rovnako rozsudok z 27. januára 2021, *Poľsko/Komisia* (T-699/17, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:44](#)), uvedený v oddiele „II. 1. Lisabonská zmluva – Prechodné ustanovenia“.

¹³³| Nariadenie (ES) č. 443/2009 z 23. apríla 2009, ktorým sa stanovujú výkonové emisné normy nových osobných automobilov ako súčasť integrovaného prístupu Spoločenstva na zníženie emisií CO₂ z ľahkých úžitkových vozidiel (Ú. v. EÚ L 140, 2009, s. 1).

¹³⁴| Článok 4 nariadenia č. 443/2009.

¹³⁵| Článok 12 nariadenia č. 443/2009.

¹³⁶| Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 725/2011 z 25. júla 2011, ktorým sa ustanovuje proces schvaľovania a certifikácie inovačných technológií na znižovanie emisií CO₂ z osobných automobilov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 (Ú. v. EÚ L 194, 2011, s. 19).

¹³⁷| Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/158 z 30. januára 2015 o schválení dvoch vysokoúčinných alternátorov spoločnosti Robert Bosch GmbH ako inovačnej technológie na znižovanie emisií CO₂ z osobných automobilov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 (Ú. v. EÚ L 26, 2015, s. 31).

¹³⁸| Článok 1 ods. 3 vykonávacieho rozhodnutia 2015/158.

¹³⁹| Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/583 z 3. apríla 2019, ktorým sa potvrdzuje alebo mení predbežný výpočet priemerných špecifických emisií CO₂ a cieľových hodnôt špecifických emisií pre výrobcov osobných automobilov za kalendárny rok 2017 a pre určitých výrobcov zo združenia Volkswagen za kalendárne roky 2014, 2015 a 2016 podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 (Ú. v. EÚ L 100, 2019, s. 66).

¹⁴⁰| Právo Komisie vykonať toto preskúmanie, ako aj spôsoby tohto preskúmania upravuje článok 12 vykonávacieho nariadenia č. 725/2011.

Daimler AG tak podala žalobu o neplatnosť napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom toto rozhodnutie v jej prípade vylučuje priemerné špecifické emisie CO₂ a úspory emisií CO₂ pripisované ekologickým inováciám. Druhá rozšírená komora Všeobecného súdu vo svojom rozsudku žalobe vyhovel, keď dospela k záveru, že Komisia porušila vykonávacie nariadenie pri *ad hoc* preskúmaní certifikácií úspor emisií CO₂.

Posúdenie Všeobecným súdom

Po prvé Všeobecný súd konštatoval, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď pri *ad hoc* overovaní certifikácií úspor emisií CO₂ vylúčila použitie takej testovacej metódy so stabilizáciou, aká bola použitá v rámci postupu schvaľovania dotknutých alternátorov. Takýto prístup nie je v súlade s článkom 12 vykonávacieho nariadenia, ktorý stanovuje najmä spôsoby tohto overenia.

Tým, že Komisia použila odlišnú testovaciu metódu, ako bola metóda použitá v rámci postupu schvaľovania, v skutočnosti znemožnila porovnanie medzi certifikovanými úsporami emisií a úsporami vyplývajúcimi z vykonávacieho rozhodnutia 2015/158.

Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, podľa ktorého je jej prístup odôvodnený vzhľadom na zásady rovnosti zaobchádzania a právnej istoty, Všeobecný súd na jednej strane pripomenul, že zásada rovnosti zaobchádzania vyžaduje, aby sa s porovnateľnými situáciami nezaobchádzalo rozdielne a aby sa s rozdielnymi situáciami nezaobchádzalo rovnako. Všeobecný súd v tejto súvislosti uviedol, že testovacia metóda použitá Komisiou, ktorá nezohľadňuje špecifické technické vlastnosti každého alternátora a spôsob, akým bol stabilizovaný, môže zvýhodňovať niektorých automobilových výrobcov a znevýhodňovať ostatných výrobcov.

Všeobecný súd na druhej strane rozhodol, že táto posledná uvedená metóda nie je jasne a presne stanovená žiadnym legislatívnym textom a nepredstavuje bežnú prax vo výrobnom odvetví. Z tohto dôvodu ju nemožno považovať za vhodný prostriedok na zabezpečenie dodržiavania zásady právnej istoty.

Pokiaľ ide o námietky Komisie voči použitiu stabilizácie, ktorá je bežnou praxou vo výrobnom odvetví, Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia je oprávnená vzniesť námietky alebo požadovať dodatočné spresnenia, pokiaľ ide o testovaciu metódu, v štádiu postupu schvaľovania alternátorov, a nie v štádiu overovania *ad hoc*.

Po druhé, pokiaľ ide o výklad článku 12 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, ktorý stanovuje právo Komisie nezohľadniť za určitých podmienok „certifikované úspory CO₂... pri výpočte priemerných špecifických emisií daného výrobcu na ďalší kalendárny rok“, Všeobecný súd objasnil, že toto právo sa týka výlučne kalendárneho roka nasledujúceho po roku overovania *ad hoc*. V tejto súvislosti Všeobecný súd uviedol, že výraz „ďalší kalendárny rok“ nemožno vykladať tak, že sa v skutočnosti vzťahuje na kalendárny rok predchádzajúci roku overovania *ad hoc*, ako to navrhuje Komisia. Takýto výklad je totiž v rozpore s jasným a jednoznačným znením tohto ustanovenia a vyvoláva pochybnosti z hľadiska zásady právnej istoty, keďže napadnuté rozhodnutie má retroaktívne závažné dôsledky pre Daimler AG, hoci k tomu malo dôjsť len na „ďalší kalendárny rok“.

Všeobecný súd sa napokon domnieval, že ustanovenie predmetného vykonávacieho nariadenia je jasné a jednoznačné, takže na rozdiel od argumentácie Komisie nie je potrebný výklad v súlade so základným nariadením, a to nariadením č. 443/2009.

IX. Dohľad nad finančným sektorom

Rozsudok z 20. januára 2021, ABLV Bank/SRB (T-758/18, vec v odvolacom konaní¹⁴¹, EU:T:2021:28)

Žalobkyňa, ABLV Bank AS, bola až do 11. júla 2018 lotyšskou povolenou úverovou inštitúciou a zároveň „významným subjektom“ podliehajúcou dohľadu Európskej centrálnej banky (ECB) v rámci jednotného mechanizmu dohľadu (JMD).

Dňa 13. februára 2018 ministerstvo financií Spojených štátov amerických oznámilo návrh opatrenia, ktorého cieľom bolo označiť žalobkyňu za inštitúciu predstavujúcu veľké riziko v oblasti prania špinavých peňazí. Po tomto oznámení žalobkyňa nebola viac schopná vykonávať platby v amerických dolároch a zaznamenala hromadný výber vkladov. ECB tak poverila Komisiu pre finančný a kapitálový trh Lotyšska, aby uložila moratórium s cieľom umožniť žalobkyni stabilizovať jej situáciu. Dňa 23. februára 2018 ECB dospela k záveru, že žalobkyňa zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá, a Jednotná rada pre riešenie krízových situácií (SRB) konštatovala, že vo vzťahu k žalobkyni nie je nevyhnutné vo verejnom záujme prijať opatrenie na riešenie krízových situácií.

Žalobkyňa zaplatila splatné sumy príspevkov *ex ante* na roky 2015 a 2018, ako ich uviedla Komisia pre finančné a kapitálové trhy.

Žalobkyňa v nadväznosti na odňatia jej povolenia zo strany ECB 11. júla 2018 listom požiadala SRB o vrátenie časti príspevku zaplateného na rok 2015, o nový výpočet príspevku *ex ante* na rok 2018 a o vrátenie preplatkov súm vybraných od žalobkyne ako príspevky *ex ante*.

Listom zo 17. októbra 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) SRB na jednej strane konštatovala, že rozhodnutie ECB týkajúce sa žalobkyne nemalo žiaden vplyv na jej príspevok *ex ante* na rok 2018, pretože jej neukladalo povinnosť prepočítať tento príspevok alebo vrátiť jeho časť. Na druhej strane, pokiaľ ide o príspevky *ex ante* na rok 2015, SRB sa domnievala, že subjekty, ktoré zaplatili tieto príspevky a ktorých povolenie bolo následne odňaté, nemajú nárok na vrátenie týchto príspevkov.

Žalobkyňa podala žalobu o neplatnosť napadnutého rozhodnutia, pričom uviedla najmä žalobné dôvody založené na nezohľadnení charakteru *pro rata temporis* príspevkov *ex ante*. Táto žaloba však bola zamietnutá Všeobecným súdom, ktorý zasadiaci v rozšírenej komore po prvýkrát rozhodoval o nenávratnosti riadne prijatých príspevkov *ex ante*.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade sa Všeobecný súd zamerl na príspevok *ex ante* na rok 2018. V tejto súvislosti najskôr pripomenul jednak ročný charakter príspevkov *ex ante* platených každou povolenou inštitúciou so sídlom v členskom štáte zúčastnenom v bankovej únii Jednotnému fondu na riešenie krízových situácií (SRF), a jednak nevratnú

141| Vec C-202/21 P, *ABLV Bank/CRU*.

povahu riadne a náležite prijatých príspevkov *ex ante*.¹⁴² Skutočnosť, že tieto príspevky sú ročné, neznamená, že sa „týkajú“ určitého roka s tým dôsledkom, že sa musí nevyhnutne vykonať úprava, ak inštitúcia stratí svoje povolenie v priebehu roka.

Ďalej Všeobecný súd na jednej strane uviedol, že príspevky *ex ante*, ktoré naplňajú SRF, sú vyberané od aktérov finančného sektora pred akoukoľvek operáciou riešenia krízových situácií a nezávisle od nej. Na druhej strane opatrenia na riešenie krízových situácií sa môžu uplatňovať len na tie subjekty, ktoré zlyhávajú alebo pravdepodobne zlyhajú, a len vtedy, ak je to nevyhnutné na dosiahnutie cieľa finančnej stability vo verejnom záujme. V dôsledku toho rozhodujúcim faktorom na použitie SRF je výlučne ochrana verejného záujmu, a nie osobný záujem inštitúcie. V tejto súvislosti Všeobecný súd spresnil, že zaplatenie príspevkov *ex ante* nezaručuje nijakú protihodnotu, ale vo verejnom záujme sleduje napĺňanie SRF finančnými prostriedkami s cieľom zabezpečiť stabilitu európskeho bankového systému. Žalobkyňa teda zaplatila svoj povinný príspevok do SRF na rok 2018 ako aktér finančného sektora poverený normotvorcom financovať stabilizáciu finančného systému.

Napokon ak by SRB mala zohľadniť vývoj právnej a finančnej situácie úverových inštitúcií počas dotknutého príspevkového obdobia, mohla by len ťažko na jednej strane spoľahlivo a stabilne vypočítať príspevky, ktoré má každá z nich zaplatiť, a na druhej strane sledovať cieľ spočívajúci v dosiahnutí aspoň 1 % sumy krytých vkladov všetkých úverových inštitúcií povolených na území členského štátu na konci úvodného obdobia.

V druhom rade sa Všeobecný súd zamerl na výklad pojmu „zmena štatútu“ úverovej inštitúcie.¹⁴³ Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora, podľa ktorej tento pojem môže zahŕňať všetky druhy zmien v právnej alebo skutkovej situácii inštitúcie¹⁴⁴, Všeobecný súd dospel k záveru, že odňatie povolenia úverovej inštitúcie zo strany ECB spadá pod tento pojem, ktorý treba chápať tak, že zahŕňa aj ukončenie činnosti inštitúcie z dôvodu straty jej povolenia počas príspevkového obdobia. Spresnil tiež, že toto odňatie povolenia nemá vplyv na povinnosť inštitúcie zaplatiť celý príspevok *ex ante*, ktorý sa má zaplatiť na toto príspevkové obdobie.

Pokiaľ ide v treťom a poslednom rade o vrátenie zvyšnej časti príspevku *ex ante*, ktorý žalobkyňa zaplatila na rok 2015, Všeobecný súd najprv pripomenul, že vnútroštátne fondy na riešenie krízových situácií vytvorené v roku 2015 mali byť postupne nahradené jednotným fondom na riešenie krízových situácií medzi členskými štátmi, ktoré sú súčasťou bankovej únie. V tomto kontexte členské štáty museli v prvom rade od 1. januára 2015 vyberať príspevky *ex ante* od inštitúcií povolených na ich území. V druhom rade príspevky takto vybrané členskými štátmi boli prevedené do SRF.¹⁴⁵ Po ich prevode sa nerozlišuje medzi príspevkami v závislosti od roku alebo právneho základu, na základe ktorého boli vybrané. Tak príspevky na rok 2015, ako aj príspevky na nasledujúce roky sú spojené a zmiešané v uvedenom fonde.

Všeobecný súd ďalej spresnil, že ustanovenie týkajúce sa metódy výpočtu individuálnych príspevkov každej inštitúcie zo strany SRB počas úvodného obdobia (2016 – 2023) vôbec neuvádza právo na vrátenie príspevkov na rok 2015 v prípade, ak by inštitúcia opustila systém riešenia krízových situácií počas tohto obdobia. Toto

142| Článok 70 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 806/2014 z 15. júla 2014, ktorým sa stanovujú jednotné pravidlá a jednotný postup riešenia krízových situácií úverových inštitúcií a určitých investičných spoločností v rámci jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií a jednotného fondu na riešenie krízových situácií a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 (Ú. v. EÚ L 225, 2014, s. 1).

143| Článok 12 ods. 2 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/63 z 21. októbra 2014, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ, pokiaľ ide o príspevky *ex ante* do mechanizmov financovania riešenia krízových situácií (Ú. v. EÚ L 11, 2015, s. 44).

144| Rozsudok zo 14. novembra 2019, *State Street Bank International* (C-255/18, [EU:C:2019:967](#)).

145| Článok 3 medzivládnej dohody o prevode a vzájomnom podieľaní sa na príspevkoch do SRF podpísanej 21. mája 2014 v Bruseli.

ustanovenie tiež nestanovuje, že príspevky na rok 2015 sú zálohovými platbami na úvodné obdobie SRF.¹⁴⁶ Keď totiž uvedené ustanovenie stanovuje, že príspevky *ex ante* sa odpočítajú od sumy dlhovanej každou inštitúciou, sledovaným cieľom je „zahrnúť“ sumy prevedené do SRF do výpočtu individuálnych príspevkov. Ak teda inštitúcia stratí svoje povolenie, nemusí platiť príspevky v budúcnosti, a teda nie je viac dotknutá uvedenou metódou výpočtu. V dôsledku toho príspevky na rok 2015 nepredstavujú zálohové platby na úvodné obdobie SRF, a teda nemusia byť vrátené, ak inštitúcia stratí svoje povolenie. Nemožno však vylúčiť, že výpočet ročného príspevku inštitúcie napríklad na rok 2018 môže po odpočítaní príspevku na rok 2015 viesť k zápornej sume a k vráteniu zodpovedajúcej sumy tejto inštitúcii. Toto vrátenie však nie je založené na zásade *pro rata temporis*, ale je skôr výsledkom matematickej operácie uskutočnenej na účely určenia výšky ročného príspevku uvedenej inštitúcie na rok 2018. Okrem toho hoci suma príspevkov na rok 2015 bola stanovená vnútroštátnymi orgánmi pre riešenie krízových situácií, tieto príspevky sa majú považovať za príspevky do SRF¹⁴⁷, z rovnakého dôvodu ako príspevky vypočítané SRB, pretože hneď ako sú príspevky prevedené, sú spojené a zmiešané v SRF.

Napokon Všeobecný súd dospel k záveru, že SRB sa správne domnievala, že odňatie povolenia úverovej inštitúcie zo strany ECB počas príspevkového obdobia nepriznáva tejto inštitúcii právo na vrátenie súm zaplatených z titulu jej riadne prijatých príspevkov *ex ante*.

Rozsudok zo 6. októbra 2021, Ukrselhosprom PCF a Versobank/ECB (T-351/18 a T-584/18, vec v odvolacom konaní¹⁴⁸, [EU:T:2021:669](#))

Versobank AS je úverová inštitúcia so sídlom v Estónsku, ktorej hlavným akcionárom je Ukrselhosprom PCF LLC.

Versobank ako menej významná úverová inštitúcia podliehala prudenciálnemu dohľadu Finantsinspektsioon (FSA, Estónsko), konajúcej ako príslušný vnútroštátny orgán (PVO).¹⁴⁹ Tento orgán mal tiež právomoc dohľadu nad dodržiavaním pravidiel v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (ďalej len „AML/CFT“).

FSA od roku 2015 opakovane konštatovala porušenia, ktorých sa dopustila Versobank a ktoré súviseli jednak s neúčinnosťou jej režimu v oblasti AML/CFT pri riadení rizík vyplývajúcich z jej podnikateľského modelu a jednak s neprimeranosťou jej mechanizmov riadenia zavedených v tejto oblasti. FSA po tom, čo vykonala kontrolu na mieste a zaslala úverovej inštitúcii Versobank viaceré žiadosti o splnenie regulačných požiadaviek, vydala rozkaz, v ktorom jej uložila povinnosť bezodkladne vykonať nápravu nedostatkov zistených počas tejto kontroly a vyžadovala, aby prijala určité opatrenia.

¹⁴⁶| Článok 8 ods. 2 vykonávacieho nariadenia Rady (EÚ) 2015/81 z 19. decembra 2014, ktorým sa bližšie určujú jednotné podmienky uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 806/2014, pokiaľ ide o príspevky *ex ante* do jednotného fondu na riešenie krízových situácií (Ú. v. EÚ L 15, 2015, s. 1).

¹⁴⁷| Článok 70 nariadenia č. 806/2014.

¹⁴⁸| Vec C-803/21 P, *Versobank/ECB*.

¹⁴⁹| Nariadenie Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami (Ú. v. EÚ L 287, 2013, s. 63), článok 2 ods. 2 a článok 6 (ďalej len „základné nariadenie o JMD“).

Po ďalších kontrolách na mieste FSA konštatovala, že Versobank stále nespĺnila všetky povinnosti stanovené v uvedenom rozkaze a považovala za potrebné vykonať podrobné vyšetrovanie. Konštatovala tak závažné a podstatné porušenia právnych predpisov v oblasti AML/CFT.

Dňa 8. februára 2018 bol ECB doručený návrh FSA na odňatie povolenia úverovej inštitúcii Versobank.¹⁵⁰ Dňa 26. marca 2018 ECB prijala a oznámila úverovej inštitúcii Versobank svoje rozhodnutie o odňatí jej bankového povolenia.¹⁵¹

V nadväznosti na žiadosť o preskúmanie rozhodnutia ECB z 26. marca 2018, ktorú podala Ukrselhosprom PCF, Rada guvernérov ECB prijala rozhodnutie zo 17. júla 2018¹⁵², ktorým bolo zrušené a nahradené rozhodnutie z 26. marca.

Všeobecný súd zasadaajúci v rozšírenej komore konštatoval, že konanie vo veci T-351/18 sa zastavuje. Všeobecný súd okrem toho vo veci T-584/18 zamietol žalobu, ktorú podali Ukrselhosprom PCF a Versobank, v celom rozsahu.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd konštatoval, že konanie o žalobe podanej vo veci T-351/18, ktorá smeruje k zrušeniu rozhodnutia z 26. marca 2018, sa zastavuje.

V tejto súvislosti Všeobecný súd po tom, čo pripomenul rozsah a priebeh administratívneho preskúmania rozhodnutí ECB¹⁵³, zdôraznil, že rozhodnutie prijaté po tomto preskúmaní platí so spätnou účinnosťou od okamihu nadobudnutia účinnosti pôvodného rozhodnutia, a to bez ohľadu na výsledok uvedeného preskúmania. Nahradenie pôvodného rozhodnutia rovnakým alebo zmeneným rozhodnutím po skončení preskúmania vedie k definitívnemu zániku pôvodného rozhodnutia v právnom poriadku.

V prejednávanej veci Všeobecný súd uviedol, že rozhodnutie zo 17. júla 2018 bolo prijaté po administratívnom preskúmaní rozhodnutia z 26. marca 2018 a má rovnaký obsah ako toto rozhodnutie. ECB teda svojím rozhodnutím zo 17. júla 2018 nahradila rozhodnutie z 26. marca 2018 so spätnou účinnosťou od okamihu nadobudnutia účinnosti tohto posledného rozhodnutia a nie ho jednoducho len zrušila do budúcnosti. V dôsledku toho Ukrselhosprom PCF a Versobank nemajú nijaký záujem na zrušení rozhodnutia z 26. marca 2018 a žaloba proti tomuto aktu je bezpredmetná.

V druhom rade, pokiaľ ide o žalobu, ktorú podali Ukrselhosprom PCF a Versobank vo veci T-584/18, Všeobecný súd po prvý potvrdil právomoc ECB odňať povolenie úverovej inštitúcii a konkrétnejšie prijať rozhodnutie zo 17. júla 2018. Všeobecný súd tak spresnil, že rozhodnutie o tom, že riešenie krízovej situácie úverovej inštitúcii nie je vo verejnom záujme, akým je rozhodnutie, ktoré prijala FSA konajúca ako vnútroštátny orgán pre riešenie krízových situácií, nijako nezakazuje ECB následne prijať rozhodnutie o odňatí povolenia. Okrem toho koexistenciu JMD a jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií (SRM), ktoré majú rovnakú úlohu

150 | Nariadenie ECB (EÚ) č. 468/2014 zo 16. apríla 2014 o rámci pre spoluprácu v rámci jednotného mechanizmu dohľadu medzi ECB, PVO a určenými vnútroštátnymi orgánmi (Ú. v. EÚ L 141, 2014, s. 1), článok 80 (ďalej len „nariadenie o rámci JMD“).

151 | Rozhodnutie Európskej centrálnej banky ECB/SSM/2018-EE-1 WHD-2017-0012 z 26. marca 2018 o odňatí bankového povolenia Versobank AS (ďalej len „rozhodnutie z 26. marca 2018“).

152 | Rozhodnutie Európskej centrálnej banky (ECB) ECB/SSM/2018-EE-2 WHD-2017-0012 zo 17. júla 2018, ktorým sa nahrádza pôvodné rozhodnutie ECB z 26. marca 2018 o odňatí povolenia úverovej inštitúcii Versobank (ďalej len „rozhodnutie zo 17. júla 2018“).

153 | Ako je opísané v článku 24 ods. 1 a 7 základného nariadenia o JMD.

spočívajúcu v ochrane stability a bezpečnosti finančného systému Únie, nemožno chápať tak, že vylučuje možnosť orgánu príslušného v oblasti prudenciálneho dohľadu, v prejednávanej veci ECB, odňať povolenie, ak nie sú splnené podmienky na prijatie opatrenia na riešenie krízových situácií, teda ak dotknutej úverovej inštitúcii nehrozí, že prestane byť životaschopná.

Po druhé Všeobecný súd potvrdil právomoc ECB prijať rozhodnutie o odňatí povolenia z dôvodu porušenia povinností v oblasti AML/CFT, pričom pripomenul, že odňatie povolenia je stanovené aj v prípade nesplnenia uvedených povinností úverovou inštitúciou.¹⁵⁴ Všeobecný súd sa teda domnieval, že rozdelenie právomocí medzi PVO zúčastnených členských štátov a ECB v rámci JMD nebolo porušené, keď FSA zistila skutkové okolnosti zakladajúce porušenia právnych predpisov v oblasti AML/CFT, zatiaľ čo právne posúdenie toho, či tieto skutkové okolnosti odôvodňujú odňatie povolenia, ako aj posúdenie proporcionality bolo naopak vyhradené ECB.

Po tretie Všeobecný súd uviedol, že postup oznamovania, tzv. postup „udeľovania pasu“, má záväzný charakter.¹⁵⁵ Pripomenul teda, že každá úverová inštitúcia, ktorá chce zriadiť pobočku na území iného členského štátu, oznámi svoj zámer príslušným orgánom svojho domovského členského štátu.¹⁵⁶ Všeobecný súd ďalej spresnil, že to, že postup oznamovania nemá čisto formálny charakter, vyplýva jednak z právomoci príslušného orgánu domovského členského štátu odmietnuť oznámenie uvedených informácií príslušnému vnútroštátnemu orgánu hostiteľského členského štátu a jednak z rozsahu voľnej úvahy, ktorou disponuje príslušný orgán domovského členského štátu pri posúdení týchto informácií.

Po štvrté Všeobecný súd v súvislosti s porušením zásady proporcionality konštatoval, že v prejednávanej veci odňatie povolenia neprekračovalo to, čo bolo primerané a nevyhnutné na dosiahnutie cieľov smerujúcich k ukončeniu porušovania zo strany úverovej inštitúcie Versobank. Okrem iného najmä spresnil, že možnosti samolikvidácie a predaja inému investorovi nepredstavovali alternatívne opatrenia k odňatiu povolenia postačujúce na dosiahnutie cieľov legitímne sledovaných ECB.

Po piate Všeobecný súd zamietol tvrdenia založené na porušení zásady rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie z dôvodu nevykonania porovnávacej analýzy porušení vytýkaných úverovej inštitúcii Versobank a porušení, ktorých sa dopustili iné úverové inštitúcie. Podľa Všeobecného súdu totiž takáto analýza nie je nevyhnutná na účely napadnutia akéhokoľvek protiprávneho konania fyzickej alebo právnickej osoby.

Po šieste a nakoniec Všeobecný súd zamietol tvrdenia založené na porušení práva Ukrselhosprom PCF na prístup k spisu. Po prvé, pokiaľ ide o prvú žiadosť o prístup k spisu, Všeobecný súd uviedol, že ECB sa nedopustila nijakého pochybenia, keď neposkytla prístup k spisu, keďže táto spoločnosť nebola dotknutou osobou¹⁵⁷ v čase podania uvedenej žiadosti. Po druhé, pokiaľ ide o druhú žiadosť o prístup podanú v rámci preskúmania, Všeobecný súd zdôraznil, že administratívny revízny výbor vyhovel tejto žiadosti na základe jej postavenia žiadateľky o preskúmanie.¹⁵⁸

154| Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 2013, s. 338), článok 67.

155| Smernica 2013/36, článok 39.

156| Smernica 2013/36, článok 35.

157| Základné nariadenie o JMD, článok 22 ods. 2; nariadenie o rámci JMD, články 26 a 32.

158| Rozhodnutie 2014/360/EÚ zo 14. apríla 2014 o zriadení Administratívneho revízneho výboru a jeho pravidlách činnosti (Ú. v. EÚ L 175, 2014, s. 47), článok 20.

X. Verejné obstarávanie inštitúcií Únie

Rozsudok z 21. apríla 2021, *Intering a i./Komisia* (T-525/19, [EU:T:2021:202](#))¹⁵⁹

Európska únia zastúpená Európskou komisiou uverejnila 19. marca 2019 oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania na zadanie zákazky na zníženie prašnosti a oxidov dusíka z blokov B1 a B2 tepelnej elektrárne Kosovo B¹⁶⁰ (ďalej len „oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania“). Žalobkyne, štyri obchodné spoločnosti, vytvorili konzorcium a prejavili záujem zúčastniť sa na užšej súťaži na zadanie predmetnej zákazky.

Dňa 7. júna 2019 Komisia informovala žalobkyne, že ich žiadosť o účasť nebola predbežne vybratá, pretože nespĺňala kritériá uvedené v bode 17.2 písm. a) a c) oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ktorý sa týkal kritérií výberu a hodnotenia ponúk súvisiacich s technickou a odbornou spôsobilosťou uchádzača (ďalej len „rozhodnutie zo 7. júna 2019“). Uvedený bod 17.2 písm. a) totiž stanovoval, že uchádzač musel za posledných osem rokov dokončiť aspoň jeden projekt rovnakej povahy a komplexnosti zahŕňajúci určité kategórie jasne stanovené v uvedenom oznámení týkajúci sa elektrární spaľujúcich hnedé uhlie s menovitým elektrickým výkonom najmenej 200 megawattov (MW). Podľa uvedeného bodu 17.2 písm. c) v prípade ponuky podanej spoločným podnikom alebo konzorciom musel byť jeho hlavný člen schopný vykonať aspoň 40 % zmluvných prác vlastnými prostriedkami.

Dňa 30. júla 2019 Komisia informovala žalobkyne jednak o tom, že rozhodnutie zo 7. júna 2019 bolo zrušené z dôvodu nedostatočnej jasnosti kritéria výberu uvedeného v bode 17.2 písm. c) oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania a toto kritérium bolo preto vypustené z výberových kritérií, a jednak o tom, že ich žiadosť o účasť bola opäť zamietnutá (ďalej len „rozhodnutie z 30. júla 2019“). Zistilo sa totiž, že ich žiadosť o účasť neobsahovala najmä žiadny dôkaz o tom, že kritérium technickej a odbornej spôsobilosti uvedené v bode 17.2 písm. a) tohto oznámenia bolo splnené.

Dňa 18. októbra 2019 bola zákazka s konečnou platnosťou zadaná inému konzorciu (ďalej len „rozhodnutie z 18. októbra 2019“). V dôsledku toho žalobkyne podali žalobu o neplatnosť rozhodnutia z 30. júla 2019 o neprijatí ich žiadosti o účasť na užšej súťaži na zadanie predmetnej zákazky a v replike o neplatnosť rozhodnutia z 18. októbra 2019 o zadaní uvedenej zákazky.

Všeobecný súd svojím rozsudkom čiastočne vyhovel žalobe žalobkýň a zrušil rozhodnutie Komisie z 30. júla 2019 z dôvodu, že Komisia si zrušením kritéria uvedeného v bode 17.2 písm. c) oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, pričom pokračovala v zadávacom konaní, nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú zo zásady rovnosti zaobchádzania a z toho vyplývajúcej povinnosti transparentnosti. V tomto rozsudku tak Všeobecný súd po prvýkrát rozhodol, že v prípade zrušenia rozhodnutia týkajúceho sa kritéria výberu verejným obstarávateľom nemôže verejný obstarávateľ bez toho, aby porušil uvedené zásady, pokračovať v zadávacom konaní bez ohľadu na toto kritérium. Toto pravidlo, ktoré už existovalo pre kritériá hodnotenia ponúk, odteraz platí aj pre kritériá výberu.

¹⁵⁹ Pozri rovnako v súvislosti s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia týkajúceho sa verejného obstarávania inštitúcií Únie uznesenie z 26. mája 2021, *OHB System/Komisia* (T-54/21 R, neuvverejnené, [EU:T:2021:292](#)), uvedené v oddiele „XIV. 3. Verejné obstarávanie inštitúcií Únie“.

¹⁶⁰ EuropeAid/140043/DH/WKS/XK.

Posúdenie Všeobecným súdom

Po prvé, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého Komisia nepredložila vyjadrenie k žalobe v stanovených lehotách, Všeobecný súd konštatoval, že tvrdenie žalobkýň vyplýva zo zámeny medzi dátumom podania vyjadrenia k žalobe do kancelárie Všeobecného súdu na jednej strane a jeho doručením žalobkyniam na druhej strane. Všeobecný súd v tejto súvislosti zdôraznil, že zo skutočností uvedených v spise vyplýva, že uvedené vyjadrenie bolo podané do kancelárie Všeobecného súdu 8. októbra 2019¹⁶¹, a teda v lehote dvoch mesiacov¹⁶² predĺženej o lehotu zohľadňujúcu vzdialenosť.¹⁶³ Bolo preto správne, že písomná časť konania pokračovala.

Po druhé, pokiaľ ide o návrh na zrušenie rozhodnutia z 18. októbra 2019, ktorý žalobkyne uviedli vo svojej replike, Všeobecný súd pripomenul, že vec sa predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie podaním písomného návrhu adresovaného tajomníkovi, a nie ako v prejednávanej veci podaním aktu v rámci už prebiehajúceho konania.¹⁶⁴ V tejto súvislosti Všeobecný súd spresnil, že za predpokladu, že by žalobkyne jednoducho chceli zmeniť svoje návrhy tak, aby smerovali aj proti uvedenému rozhodnutiu, majú povinnosť vymedziť predmet sporu a uviesť svoje návrhy v návrhu na začatie konania.¹⁶⁵ S výhradou určitých okolností¹⁶⁶ sa totiž môžu zohľadniť len návrhy uvedené v návrhu na začatie konania a dôvodnosť žaloby sa musí preskúmať výlučne na základe týchto návrhov.

V tejto súvislosti Všeobecný súd po preskúmaní, či návrh na zrušenie rozhodnutia z 18. októbra 2019 vyplýva z takýchto okolností, zdôraznil, že hoci uvedené rozhodnutie bolo prijaté po podaní tejto žaloby, nenahrádza ani nemení rozhodnutie z 30. júla 2019. V dôsledku toho Všeobecný súd, konštatujúc, že žalobkyne nemôžu v štádiu repliky upraviť svoje návrhy tak, aby smerovali aj proti rozhodnutiu z 18. októbra 2019, považoval návrh na zrušenie tohto rozhodnutia za zjavne neprípustný.

Po tretie, pokiaľ ide o žalobu podanú proti rozhodnutiu z 30. júla 2019, Všeobecný súd pripomenul, že zo zásad rovnosti zaobchádzania a transparentnosti postupov verejného obstarávania vyplýva, že verejný obstarávateľ musí počas celého postupu dodržiavať rovnaký výklad kritérií hodnotenia ponúk a nesmie ich počas tohto postupu meniť. Z toho vyplýva, že v prípade zrušenia rozhodnutia týkajúceho sa kritérií hodnotenia ponúk verejným obstarávateľom tento nemôže bez porušenia zásad rovnosti zaobchádzania a transparentnosti pokračovať v postupe verejného obstarávania bez ohľadu na toto kritérium, pretože by to znamenalo zmenu kritérií uplatniteľných na predmetné verejné obstarávanie.

V tejto súvislosti Všeobecný súd zdôraznil, že uvedené zásady sa uplatňujú *mutatis mutandis* na kritériá výberu. Aj keby totiž kritériá výberu uplatňované počas prvej fázy užšej súťaže mali objektívnejšiu povahu, keďže nevyžadujú proces zvažovania, nič to nemení na skutočnosti, že zrušenie jedného z uvedených kritérií v priebehu verejného obstarávania môže mať dôsledky a byť v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania. Takéto zrušenie tak má vplyv na každého uchádzača, ktorý sa zúčastnil verejného obstarávania a bol vylúčený

161 | Článok 6 rozhodnutia Všeobecného súdu z 11. júla 2018 o podávaní a doručovaní procesných písomností prostredníctvom aplikácie e-Curia.

162 | Článok 81 ods. 1 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

163 | Článok 60 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

164 | Článok 21 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ktorý sa na konanie pred Všeobecným súdom uplatňuje na základe článku 53 toho istého štatútu.

165 | Článok 76 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

166 | Článok 86 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

z ďalšieho postupu verejného obstarávania z dôvodu, že nespĺňal kritérium výberu, ktoré bolo neskôr zrušené. Uvedené zrušenie má vplyv aj na postavenie každého potenciálneho uchádzača, ktorý sa nezúčastnil verejného obstarávania, najmä z dôvodu, že sa domnieval, že nie je schopný splniť kritérium, ktoré bolo neskôr bez jeho vedomia zrušené.

Všeobecný súd preto usúdil, že Komisia si tým, že zrušila kritérium uvedené v bode 17.2 písm. c) oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, pričom pokračovala vo verejnom obstarávaní, nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú zo zásady rovnosti zaobchádzania a z nej vyplývajúcej povinnosti transparentnosti.

V dôsledku toho Všeobecný súd čiastočne vyhovel žalobe žalobkýň a zrušil rozhodnutie z 30. júla 2019 o neprijatí ich žiadosti o účasť na užšej súťaži na zadanie zákazky v rámci dotknutého verejného obstarávania.

XI. Arbitrážna doložka

Rozsudok z 24. februára 2021, Universität Koblenz-Landau/EACEA (T-108/18, vec v odvolacom konaní¹⁶⁷, [EU:T:2021:104](#))

Universität Koblenz Landau (Univerzita Koblenz-Landau, Nemecko) (ďalej len „žalobkyňa“) je nemecká inštitúcia vysokoškolského vzdelávania založená podľa verejného práva.

V rokoch 2008 a 2010 žalobkyňa podpísala v rámci programov Európskej únie pre spoluprácu s tretími krajinami s cieľom modernizovať systémy vysokoškolského vzdelávania v týchto krajinách tri dohody o grante. Prvá bola podpísaná medzi žalobkyňou ako jediným príjemcom a Európskou komisiou. Posledné dve dohody boli podpísané najmä medzi žalobkyňou ako koordinátorkou a spoluprijemkyňou, a Výkonnou agentúrou pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA). EACEA vyplatila žalobkyňi granty na základe týchto troch dohôd.

EACEA dvoma listami z 21. decembra 2017 a zo 7. februára 2018 informovala žalobkyňu, že sa rozhodla vymáhať úplne alebo čiastočne vyplatené granty. Celková suma vyžadovaná na základe troch dohôd predstavovala 1 795 826,30 eura.

V roku 2018 žalobkyňa podala žalobu, ktorej predmetom bol návrh založený na článku 263 ZFEÚ na zrušenie dvoch listov EACEA týkajúcich sa súm vyplatených žalobkyňi v rámci dohôd o grante.

Na podporu svojej žaloby žalobkyňa uviedla najmä tri žalobné dôvody založené po prvé na porušení práva byť vypočutý, po druhé na „nesprávnom uplatnení európskeho práva“ a po tretie na nedostatku odôvodnenia. Všeobecný súd, ktorý rozhodoval v rozšírenom zložení, vo svojom rozsudku zamietol žalobu, pričom najmä spresnil možnosť odvolávať sa na právo byť vypočutý a povinnosť odôvodnenia v rámci sporu zmluvnej povahy a preskúmal otázku, či je vymáhanie celého grantu v súlade s ustanoveniami uplatniteľného rozpočtového nariadenia.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd po vyhlásení návrhov na zrušenie za neprípustné pre neexistenciu napadnuteľného aktu v zmysle článku 263 ZFEÚ a po prekvalifikovaní žaloby na žalobu podanú na základe článku 272 ZFEÚ o určenie, že pohľadávky požadované na základe dohôd o grante neexistujú, preskúmal spoločne prvý a tretí žalobný dôvod.

V tejto súvislosti zamietol tvrdenie EACEA, podľa ktorého právo byť vypočutý a povinnosť odôvodnenia nemožno účinne uplatniť v rámci sporu zmluvnej povahy. Tieto práva boli totiž zakotvené v článku 41 ods. 2 písm. a) a c) Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ktorá je súčasťou primárneho práva. Podľa judikatúry Súdneho dvora a Všeobecného súdu majú základné práva stanovené v Charte usmerňovať výkon právomocí, ktoré sú zverené inštitúciám Únie, a to aj v zmluvnom rámci, najmä pri plnení zmluvy. Všeobecný súd okrem toho pripomenul, že ak, ako v prejednávanej veci, arbitrážna doložka stanovená v zmluve zveruje súdu Únie právomoc rozhodovať v sporoch týkajúcich sa tejto zmluvy, tento súd bude mať právomoc preskúmať prípadné porušenia Charty a všeobecných zásad práva Únie bez ohľadu na rozhodné právo zakotvené v uvedenej zmluve.

¹⁶⁷ Vec C-288/21 P, *Universität Koblenz-Landau/EACEA*.

Pokiaľ ide o prípadné porušenie práva byť vypočutý, Všeobecný súd preskúmal, či EACEA zaručila žalobkyni možnosť účelne a efektívne oznámiť svoje stanovisko predtým, ako jej zaslala sporné listy, ako aj oznámenie o dlhu vydané na základe prvej dohody o grante. Všeobecný súd pripomenul, že podľa judikatúry Súdneho dvora inštitúcie, orgány, úrady alebo agentúry Únie sú povinné najmä v súlade s požiadavkami zásady riadnej správy vecí verejných dodržiavať zásadu kontradiktórnosti v rámci auditu, akým je audit dotknutý v prejednávanej veci. Tieto subjekty si musia pred zvážením vymáhania zabezpečiť všetky relevantné informácie, a najmä tie, ktoré im môže zmluvný partner poskytnúť.

Všeobecný súd v tejto súvislosti uviedol, že EACEA poskytla žalobkyni relevantné dokumenty a informovala ju o svojom úmysle vymáhať predmetné granty z dôvodu potenciálne systémovej a opakujúcej sa povahy, ako aj závažnosti nezrovnalostí zistených v rámci auditu. Po konštatovaní, že žalobkyňa bola vyzvaná, aby vyjadrila svoje stanovisko k zisteniam audítorov, a že tak skutočne urobila podrobne, Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod založený na porušení práva byť vypočutý ako nedôvodný.

Pokiaľ ide o prípadné porušenie povinnosti odôvodnenia, Všeobecný súd pripomenul, že akt je dostatočne odôvodnený, pokiaľ bol prijatý v kontexte, ktorý bol dotknutému adresátovi známy a ktorý mu umožňuje pochopiť dosah opatrenia, ktoré bolo vo vzťahu k nemu prijaté. Všeobecný súd konštatoval, že predmetné listy jasne identifikujú právny základ zamýšľaného vymáhania a že početná písomná korešpondencia medzi účastníkmi konania umožnila žalobkyni pochopiť dôvody, pre ktoré sa EACEA rozhodla požadovať vrátenie dotknutých súm, a spôsob, akým boli určené sumy, ktoré sa majú vrátiť. V tejto súvislosti EACEA vychádzala zo záverečnej správy o audite, ktorá zohľadnila všetky pripomienky žalobkyne a dôkazy, ktoré predložila, preskúmala a zamietla ich individuálne, pričom pri každom z nich vysvetlila dôvody, pre ktoré tieto pripomienky alebo dôkazy nespochybnili zistenia, ku ktorým dospeli audítori. Všeobecný súd preto zamietol aj tento žalobný dôvod ako nedôvodný.

Okrem toho Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod založený na nesprávnom uplatnení európskeho práva, v ktorom žalobkyňa tvrdila, že ani sporné dohody, ani právo Únie neumožňujú EACEA pristúpiť k úplnému vymáhaniu súm, ktoré jej boli vyplatené v rámci sporných dohôd. Po preskúmaní zmluvných ustanovení a relevantných ustanovení uplatniteľných rozpočtových nariadení, ako ich vykladá súd Únie podľa ich príslušného znenia, konštatoval, že v zásade nebránia EACEA, aby pristúpila k vymáhaniu všetkých súm vyplatených žalobkyni na základe sporných dohôd.

Rozsudok z 10. novembra 2021, Jenkinson/Rada a i. (T-602/15 RENV, vec v odvolacom konaní¹⁶⁸, [EU:T:2021:764](#))

Žalobca, írsky štátny príslušník, bol zamestnaný od augusta 1994 do novembra 2014 v rámci troch medzinárodných misií Európskej únie s krátkymi prerušeniami medzi obdobiami zamestnania v rámci každej z uvedených misií na základe opakovane uzatváraných pracovných zmlúv na dobu určitú (ďalej len „ZDU“). Naposledy v období od apríla 2010 do novembra 2014 bol zamestnaný ako medzinárodný zamestnanec misie Eulex Kosovo, misie krízového medzinárodného riadenia, ktorá bola zriadená v kontexte spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP). Jeho jedenásta a posledná ZDU nebola obnovená po 14. novembri 2014 z dôvodu rozhodnutia o reštrukturalizácii tejto misie, ktoré viedlo k zrušeniu jeho pracovného miesta.

V októbri 2015 podal žalobca na Všeobecný súd žalobu proti Rade Európskej únie, Európskej komisii, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, ako aj proti misii Eulex Kosovo (ďalej len „žalovaní“). Touto žalobou sa v podstate domáhal:

¹⁶⁸ | Vec C-46/22 P, *Jenkinson/Rada a i.*

- po prvé zmeny kvalifikácie všetkých opakovane uzatváraných ZDU na pracovnú zmluvu na dobu neurčitú (ďalej len „ZDN“) a náhrady zmluvných škôd, ktoré utrpel v dôsledku zneužitia opakovane uzatváraných ZDU a nezákonného skončenia takto prekvalifikovanej ZDN (ďalej len „prvý žalobný návrh“),
- po druhé náhrady mimozmluvnej škody, ktorú utrpel z dôvodu, že nebol prijatý do zamestnania podľa podmienok zamestnávania zamestnancov Únie (ďalej len „druhý žalobný návrh“), a
- po tretie a subsidiárne náhrady škody, ktorú utrpel z dôvodu, že žalovaní v rámci zmluvného vzťahu, ktorý mu vnútili, porušili viaceré všeobecné zásady práva Únie (ďalej len „tretí žalobný návrh“).

Uznesením z 9. novembra 2016¹⁶⁹ Všeobecný súd zamietol túto žalobu z dôvodu, že zjavne nemal právomoc rozhodovať o prvých dvoch žalobných návrhoch a že tretí žalobný návrh bol zjavne neprípustný. Rozsudkom z 5. júla 2018¹⁷⁰, vydaným v odvolacom konaní, však Súdny dvor zrušil toto uznesenie a vrátil vec Všeobecnému súdu na ďalšie konanie.

Svojím rozsudkom vydaným po vrátení veci Všeobecný súd vyhlásil, že má právomoc rozhodovať o troch žalobných návrhoch, ale znova zamietol žalobu v celom jej rozsahu ako čiastočne nedôvodnú a čiastočne neprípustnú. V tomto rozsudku sa Všeobecný súd vyjadril jednak k rozsahu právomoci súdu Únie so zreteľom na arbitrážnu doložku a jednak k otázke, aké sú podmienky a právo uplatniteľné na pracovné zmluvy medzinárodného civilného personálu medzinárodných misí Únie.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najprv potvrdil svoju právomoc rozhodnúť spor.

Pokiaľ ide o prvý žalobný návrh, ktorý sa v podstate týka zmeny kvalifikácie všetkých opakovane uzatváraných ZDU na ZDN a náhrady súvisiacej zmluvnej škody, Všeobecný súd konštatoval, že jeho právomoc vyplýva z arbitrážnej doložky v zmysle článku 272 ZFEÚ obsiahnutej v poslednej ZDU žalobcu a označujúcej súd Únie pre všetky spory týkajúce sa zmluvy. Konkrétne sa domnieval, že táto právomoc sa vzťahuje aj na preskúmanie ZDU, ktoré predchádzali poslednej zmluve, aj keď tieto zmluvy neobsahovali takúto arbitrážnu doložku, keďže návrhy žalobcu súvisia s existenciou jediného a nepretržitého pracovnoprávneho vzťahu založeného na opakovane uzatváraných ZDU, pričom ide o návrhy vyplývajúce tiež z poslednej ZDU.

Pokiaľ ide o druhý a tretí žalobný návrh, ktoré sa v podstate týkajú prípadnej mimozmluvnej zodpovednosti žalovaných za akty personálneho manažmentu týkajúce sa operácií „v teréne“, medzi ktoré patrí prijímanie medzinárodných civilných zamestnancov medzinárodných misí Únie, právomoc Všeobecného súdu rozhodnúť o nich vyplýva zo všeobecných ustanovení Zmluvy o FEÚ, ktoré priznávajú súdu Únie právomoc rozhodovať spory v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti.¹⁷¹

Všeobecný súd ďalej v priebehu preskúmania dôvodnosti prvého žalobného návrhu na úvod pripomenul, že vzhľadom na arbitrážnu doložku, ktorá ho označuje, musí rozhodnúť o návrhu na zmenu kvalifikácie jedenástich ZDU uzatvorených s misiou Eulex Kosovo v súlade s vnútroštátnym hmotným pracovným právom

¹⁶⁹ | Uznesenie z 9. novembra 2016, Jenkinson/Rada a i. (T-602/15, [EU:T:2016:660](#)).

¹⁷⁰ | Rozsudok z 5. júla 2018, Jenkinson/Rada a i. (C-43/17 P, [EU:C:2018:531](#)).

¹⁷¹ | Pozri článok 268 ZFEÚ v spojení s článkom 340 druhým odsekom ZFEÚ.

uplatniteľným na uvedené zmluvy pri dodržaní všeobecných zásad práva Únie, najmä zákazu zneužitia práva. Na účely určenia rozhodného práva použil pravidlá medzinárodného práva súkromného a najmä ustanovenia nariadenia Rím I¹⁷².

Všeobecný súd, ktorý následne preskúmal jedenásť ZDU so zreteľom na tieto ustanovenia, dospel k záveru, že je potrebné uplatniť írske právo na celý zmluvný vzťah, ktorý vznikol na základe uvedených zmlúv. Pokiaľ ide totiž na jednej strane o prvých deväť ZDU, na základe uplatnenia pravidla voľby rozhodného práva zmluvnými stranami¹⁷³ konštatoval, že zmluvné strany určili právo krajiny pôvodu a trvalého daňového domicilu žalobcu pred jeho nástupom do funkcie v rámci misie, teda írske právo, ako rozhodné vnútroštátne pracovné právo. Pokiaľ ide na druhej strane o posledné dve ZDU, ktoré neobsahovali ustanovenie o voľbe rozhodného práva, Všeobecný súd uplatnil pravidlo najužších väzieb,¹⁷⁴ ktoré ho viedlo k záveru, že tieto dve zmluvy naďalej podliehajú írskemu právu, keďže medzi zmluvnými stranami skutočne existoval nepretržitý pracovnoprávny vzťah od prvej z jedenástich ZDU a keďže daňový režim, systém sociálneho zabezpečenia a dôchodkového zabezpečenia, do ktorých patril žalobca, sa v súlade s poslednými dvomi ZDU riadili írskym právom.

Podľa írskej právnej úpravy uplatniteľnej na ZDU¹⁷⁵, ktorá preberá právnu úpravu Únie v danej oblasti¹⁷⁶, po uplynutí maximálneho trvania pracovných pomerov tak ďalšie obnovenie ZDU predpokladá existenciu „objektívnych dôvodov“ odôvodňujúcich túto ZDU, bez ktorých sa obnovovaná zmluva považuje za uzavretú na dobu neurčitú.

Keďže však Všeobecný súd konštatoval, že v prejednávanej veci bola maximálna doba povolená írskou právnou úpravou v čase uzavretia posledných dvoch dotknutých ZDU prekročená, preskúmal, či existovali objektívne dôvody odôvodňujúce ich uzatvorenie. V tejto súvislosti sa domnieval, že okolnosti vlastné misii Eulex Kosovo, a najmä dočasná povaha a sústavný vývoj jej mandátu, pokiaľ ide o jej trvanie, obsah a financovanie, ktoré nevyhnutne určujú aj dočasný charakter podmienok zamestnávania jej personálu, predstavujú objektívne dôvody odôvodňujúce využitie sporných opakovane uzatváraných ZDU. Pokiaľ ide konkrétnejšie o poslednú ZDU, Všeobecný súd uznal, že existujú ďalšie objektívne, ešte konkrétnejšie a podrobnejšie dôvody týkajúce sa rozhodnutia o zrušení pracovného miesta žalobcu v nadväznosti na reštrukturalizáciu misie, pričom dátum ukončenia tejto poslednej uvedenej zmluvy sa zhoduje s dátumom stanoveným pre toto zrušenie. Vyvodil z toho, že žalobcovi bolo navrhnuté uzavrieť predmetnú ZDU bez toho, aby došlo k zneužitiu.

V dôsledku toho Všeobecný súd zamietol návrh na zmenu kvalifikácie ZDU na jedinú ZDN, a teda aj následný návrh na náhradu zmluvnej škody.

172| Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, 2008, s. 6).

173| Pozri článok 8 ods. 1 nariadenia Rím I.

174| Pozri článok 8 ods. 4 nariadenia Rím I.

175| Protection of Employees (Fixed – Term Work) Act 2003 [zákon z roku 2003 o ochrane zamestnancov (práca na dobu určitú)].

176| Smernica Rady 1999/70/ES z 28. júna 1999 o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP (Ú. v. ES L 175, 1999, s. 43; Mim. vyd. 05/003, s. 368), ako aj samotná rámcová dohoda obsiahnutá v jej prílohe.

Pokiaľ ide o druhý žalobný návrh, ktorým žalobca v podstate požaduje náhradu mimozmluvnej ujmy, ktorú utrpel v dôsledku toho, že bol prijatý do zamestnania ako medzinárodný civilný personál na zmluvnom základe, a nie podľa výhodnejších podmienok, ktoré sa uplatňovali na zamestnancov Únie pridelených k dotknutej misii, Všeobecný súd ho tiež zamietol ako nedôvodný. V tejto súvislosti sa Všeobecný súd najmä domnieval, že primárne právo Únie týkajúce sa osobitne SZBP a normatívne ustanovenia týkajúce sa misie Eulex Kosovo predstavujú právny základ umožňujúci prijať žalobcu do zamestnania ako člena medzinárodného civilného personálu na zmluvnom základe a že neexistuje ani diskriminácia, ani rozdielne zaobchádzanie so žalobcom v porovnaní s ostatnými členmi zmluvného personálu tejto misie alebo personálu Únie vyslanými na túto misiu.

Napokon tým, že Všeobecný súd zamietol posledný žalobný návrh žalobcu ako zjavne neprípustný pre nedostatok jasnosti a presnosti, pokiaľ ide o existenciu dostatočne priamej príčinnej súvislosti medzi porušeniami, ktorých sa žalovaní údajne dopustili, a uvádzanou škodou, zamietol žalobu v celom jej rozsahu.

XII. Prístup k dokumentom inštitúcií

1. Výnimka týkajúca sa ochrany obchodných záujmov

a) Autorskoprávna ochrana

Rozsudok zo 14. júla 2021, *Public.Resource.Org a Right to Know/Komisia* (T-185/19, vec v odvolacom konaní¹⁷⁷, [EU:T:2021:445](#))

Žalobkyne, *Public.Resource.Org, Inc.* a *Right to Know CLG*, sú neziskovými organizáciami, ktorých hlavným cieľom je slobodné sprístupňovanie právnych predpisov všetkým občanom. Dňa 25. septembra 2018 podali na Európsku komisiu žiadosť o prístup k štyrom harmonizovaným normám prijatým Európskym výborom pre normalizáciu (CEN) týkajúcim sa okrem iného bezpečnosti hračiek.¹⁷⁸

Komisia odmietla vyhovieť žiadosti o prístup z dôvodu, že tieto normy sú chránené autorským právom. Odmietnutie bolo založené na ustanovení článku 4 ods. 2 prvej zarážke nariadenia č. 1049/2001¹⁷⁹, podľa ktorého sa prístup k dokumentu musí odmietnuť v prípade, keď by sa jeho zverejnením porušila ochrana obchodných záujmov fyzickej alebo právnickej osoby, vrátane duševného vlastníctva, pokiaľ nepreváži verejný záujem na zverejnení dotknutého dokumentu.

Všeobecný súd zamietol žalobu podanú žalobkyňami, pričom spresnil rozsah preskúmania, ktoré majú vykonať inštitúcie Únie, aby mohli dospieť k záveru o zásahu do obchodných záujmov vyplývajúcich z autorskoprávnej ochrany požadovaných dokumentov.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd v prvom rade konštatoval, že žalobkyne majú záujem na sprístupnení požadovaných harmonizovaných noriem. V tejto súvislosti Všeobecný súd pripomenul, že osoba, ktorej bol zamietnutý prístup k dokumentu, má už z tohto jediného dôvodu záujem na zrušení rozhodnutia o zamietnutí. Okrem toho Všeobecný súd zdôraznil, že možnosť prezenčne nahliadnuť do požadovaných harmonizovaných noriem v niektorých knižniciach neovplyvňuje záujem žalobkyň na konaní, keďže týmto nahliadnutím nie je úplne naplnený cieľ, ktorý sledujú, a to získať slobodný a bezplatný prístup k uvedeným normám. Pokiaľ ide o spoplatnený prístup k týmto normám, Všeobecný súd konštatoval, že ani takýto prístup nezodpovedá cieľu, ktorý sledujú žalobkyne.

¹⁷⁷| Vec C-588/21 P, *Public.Resource.Org a Right to Know/Komisia a i.*

¹⁷⁸| Ide o normy EN 71 5:2015 s názvom „Bezpečnosť hračiek – Časť 5: Chemické hračky (súpravy) okrem súprav na pokusy“; EN 71-4:2013 s názvom „Bezpečnosť hračiek – Časť 4: Súpravy na chemické pokusy a podobné činnosti“; EN 71 12:2013 s názvom „Bezpečnosť hračiek – Časť 12: N nitrózoamíny a N nitrózovateľné látky“ a EN 12472:2005+A 1:2009 s názvom „Metóda na simulovanie opotrebovania a korózie na dôkaz uvoľňovania niklu z povrstvených predmetov“.

¹⁷⁹| Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, 2001, s. 43; Mim. vyd. 01/003, s. 331).

V druhom rade Všeobecný súd rozhodol, že Komisia rešpektovala rozsah kontroly, ktorá jej prináleží pri uplatňovaní výnimky týkajúcej sa ochrany vyplývajúcej z autorského práva.

Všeobecný súd najprv uviedol, že konečnú zodpovednosť za správne uplatňovanie nariadenia č. 1049/2001 nesie inštitúcia, ktorej je žiadosť o prístup adresovaná. V tejto súvislosti podotkol, že ak táto inštitúcia dospeje k záveru, že je jasné, že prístup k dokumentu pochádzajúcemu od tretej osoby sa musí zamietnuť z dôvodu existencie autorskoprávnej ochrany, odmietne prístup žiadateľovi bez toho, aby sa vôbec musela poradiť s treťou osobou, od ktorej dokument pochádza.

Všeobecný súd ďalej zdôraznil, že autorské právo je naďalej v značnej miere upravované vnútroštátnym právom a že rozsah ochrany poskytovanej týmto právom sa spravuje výlučne právnymi predpismi štátu, kde sa uplatňuje nárok na ochranu. Spresnil teda, že prináleží orgánu rozhodujúcemu o žiadosti o prístup k dokumentom pochádzajúcim od tretích osôb, pokiaľ sa žiada o ochranu uvedených dokumentov podľa autorského práva, aby identifikoval objektívne a zhodujúce sa nepriame dôkazy, ktoré môžu potvrdiť existenciu autorského práva, na ktoré sa odvoláva dotknutá tretia osoba. Takáto kontrola totiž zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z rozdelenia právomocí medzi Úniou a členskými štátmi v oblasti autorského práva.

Napokon Všeobecný súd v prejednávanej veci podotkol, že Komisia založila svoj záver o existencii autorskoprávnej ochrany požadovaných harmonizovaných noriem na objektívnych a zhodujúcich sa nepriamych dôkazoch spôsobilých podložiť existenciu autorského práva k uvedeným normám, na ktoré sa odvolával CEN. Konštatoval tiež, že Komisia sa nedopustila pochybenia, keď konštatovala, že prahová úroveň pôvodnosti, ktorú musí vytvor dosiahnuť na to, aby mohol byť predmetom autorskoprávnej ochrany, bola pre predmetné harmonizované normy dosiahnutá.

V treťom rade Všeobecný súd uviedol, že žiadny prevažujúci verejný záujem neodôvodňoval zverejnenie požadovaných harmonizovaných noriem. V tejto súvislosti zdôraznil, že tomu, kto sa odvoláva na existenciu prevažujúceho verejného záujmu, prináleží, aby konkrétne uviedol okolnosti odôvodňujúce zverejnenie dotknutých dokumentov. Žalobkyne sa pritom odvolali na všeobecný dôvod, že harmonizované normy sú súčasťou „práva Únie“, ktoré by malo byť slobodne a bezplatne prístupné verejnosti, a to bez toho, aby vysvetlili, v čom by tieto úvahy mali mať prednosť pred ochranou obchodných záujmov CEN alebo jeho národných členov. Všeobecný súd tak súhlasil s posúdením Komisie, podľa ktorej verejný záujem na zabezpečení funkčnosti európskeho systému normalizácie prevažuje nad zárukou slobodného a bezplatného prístupu k harmonizovaným normám. Okrem toho zdôraznil, že žalobkyne neodôvodnili, prečo by tieto normy mali podliehať požiadavke zverejnenia a prístupnosti spojenej s „právnymi predpismi“ vzhľadom na to, že uplatňovanie týchto noriem nie je povinné a právne účinky, ktoré sú s nimi spojené, vyvolávajú výlučne vo vzťahu k dotknutým osobám.

b) Výskumný projekt financovaný Úniou

Rozsudok z 15. decembra 2021, Breyer/REA (T-158/19, [EU:T:2021:902](#))

V roku 2016 uzavrela Európska výkonná agentúra pre výskum (REA) s konzorciom dohodu o grante týkajúcu sa výskumného projektu podľa rámcového programu Európskej únie pre výskum a inováciu „Horizon 2020“ s cieľom prispieť k riadeniu vonkajších hraníc Únie. Žalobca, fyzická osoba, požiadala na základe nariadenia č. 1049/2001 o prístup k viacerým dokumentom týkajúcim sa rôznych etáp vývoja tohto projektu, ktoré

členovia uvedeného konzorcia odovzdali REA. REA poskytla len čiastočný prístup k požadovaným dokumentom, pričom odôvodnila zamietnutie úplného prístupu uplatnením výnimiek stanovených v nariadení č. 1049/2001, a najmä výnimky týkajúcej sa ochrany obchodných záujmov členov dotknutého konzorcia.¹⁸⁰

Všeobecný súd, na ktorý bola podaná žaloba proti rozhodnutiu REA¹⁸¹, ktorým sa povolil čiastočný prístup k požadovaným dokumentom, zrušil toto rozhodnutie v rozsahu, v akom REA jednak nepreskúmala žiadosť o prístup v celom rozsahu a jednak neposkytla prístup k informáciám obsiahnutým v predmetných dokumentoch, na ktoré sa nevzťahuje predmetná výnimka.

Táto vec umožnila Všeobecnému súdu rozvinúť a doplniť svoju judikatúru týkajúcu sa prístupu k dokumentom v rámci výskumného projektu financovaného Úniou, ako aj judikatúru týkajúcu sa povinnosti úplného preskúmania žiadosti o prístup už v štádiu prvej žiadosti. Navyše poskytla Všeobecnému súdu príležitosť odpovedať na nové otázky týkajúce sa najmä vplyvu nariadenia č. 1290/2013¹⁸² v kontexte žiadosti o prístup k dokumentom podanej na základe nariadenia č. 1049/2001 a dôsledkov konania žalobcu spočívajúceho v získaní prístupu k utajeným častiam dokumentu, ku ktorému mu bol umožnený len čiastočný prístup, svojimi vlastnými prostriedkami a predtým, ako Všeobecný súd rozhodol o žalobe.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najprv konštatoval, že REA v prejednávanej veci porušila svoju povinnosť vykonať úplné preskúmanie všetkých dokumentov uvedených v žiadosti o prístup, keďže táto povinnosť sa uplatňuje nielen pri vybavovaní opakovanej žiadosti o prístup, ale aj pri vybavovaní prvej žiadosti o prístup. Konkrétne REA opomenula rozhodnúť o prvej žiadosti o prístup v rozsahu, v akom sa táto žiadosť týkala prístupu k dokumentom týkajúcim sa povolenia predmetného projektu, čím zjavne porušila ciele sledované nariadením č. 1049/2001.

V tejto súvislosti Všeobecný súd na jednej strane uviedol, že žalobca vo svojej opakovanej žiadosti o prístup výslovne uviedol, že táto žiadosť nadväzovala na jeho prvú žiadosť o prístup, ktorá sa okrem iného týkala dokumentov týkajúcich sa povolenia predmetného projektu. Žiadna okolnosť teda neumožňovala REA predpokladať, že žalobca sa tohto prístupu vo svojej opakovanej žiadosti vzdal. Na druhej strane žalobca vo svojej opakovanej žiadosti nebol povinný výslovne napadnúť opomenutie REA rozhodnúť vo svojom pôvodnom rozhodnutí o časti prvej žiadosti žalobcu. Toto opomenutie totiž malo za následok, že druhá časť postupu vo vzťahu k dokumentom dotknutým týmto opomenutím nezačala. Okrem toho, aj keď v prípade zamietnutia prístupu môže osoba podať novú žiadosť o prístup, opomenutie rozhodnúť o časti žiadosti o prístup nemožno považovať za zamietnutie prístupu. V dôsledku toho možnosť podať novú žiadosť nemôže slúžiť na nápravu toho, že dotknutá inštitúcia nevykonala úplné preskúmanie prvej žiadosti o prístup, alebo predstavovať argument na to, aby bol žiadateľ zbavený možnosti podať opravný prostriedok.

Všeobecný súd ďalej rozhodoval o súladnom uplatňovaní nariadení č. 1290/2013 a 1049/2001 v prejednávanej veci. V tejto súvislosti spresnil, že pravidlo stanovené nariadením č. 1290/2013, podľa ktorého dokumenty oznámené ako dôverné v rámci takého opatrenia, akým je predmetný projekt, si zachovávajú dôverný

180| Článok 4 ods. 2 prvá zarážka nariadenia č. 1049/2001.

181| Rozhodnutie REA zo 17. januára 2019 [ARES (2019) 266593] o čiastočnom prístupe k dokumentom.

182| Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1290/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá účasti na programe Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020) a pravidlá jeho šírenia, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1906/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 81).

charakter¹⁸³, treba zohľadniť pri skúmaní žiadosti tretej osoby o prístup k týmto dokumentom. Skutočnosť, že v prejednávanej veci zmluvné strany považovali dokumenty predložené REA za dôverné, predstavuje nepriamy dôkaz toho, že ich obsah je citlivý z hľadiska záujmov členov konzorcia. Kvalifikácia dokumentov ako dôverných v rámci projektu však nemôže postačovať na odôvodnenie uplatnenia výnimky vzťahujúcej sa na ochranu obchodných záujmov stanovenej nariadením č. 1049/2001. Táto kvalifikácia teda nezbavuje REA v rámci konkrétneho a individuálneho preskúmania žiadosti o prístup k týmto dokumentom jej povinnosti preskúmať, či sa na ne čiastočne alebo v celom rozsahu vzťahuje táto výnimka.

Následne po overení konkrétneho a individuálneho preskúmania požadovaných dokumentov, ktoré vykonala REA, Všeobecný súd dospel k záveru, že odmietnutie prístupu REA k niektorým informáciám obsiahnutým vo viacerých týchto dokumentoch nebolo odôvodnené ochranou obchodných záujmov členov konzorcia. Ide najmä o informácie, ktoré sa týkajú všeobecných otázok, ktoré môžu vzniknúť bez ohľadu na konkrétny návrh systému a projektu vypracovaného členmi konzorcia a ktoré sa netýkajú posúdenia konkrétnych právnych a etických dôsledkov predmetného projektu alebo riešení zvažovaných pri vývoji technológií alebo funkcií tohto projektu.

Pokiaľ ide o požadované dokumenty alebo časti týchto dokumentov, vo vzťahu ku ktorým REA správne dospela k záveru, že sa na ne vzťahuje výnimka týkajúca sa ochrany obchodných záujmov členov konzorcia, Všeobecný súd konštatoval, že žalobca nepreukázal existenciu prevažujúceho verejného záujmu, ktorý by odôvodňoval zverejnenie informácií, na ktoré sa táto výnimka vzťahuje.¹⁸⁴

V tejto súvislosti Všeobecný súd, ktorý sa vyjadril najmä k verejnému záujmu na šírení výsledkov projektov financovaných z prostriedkov Únie, poznamenal, že tento záujem je zabezpečený zavedením legislatívnych a zmluvných ustanovení týkajúcich sa šírenia výsledkov projektov financovaných v rámci programu „Horizont 2020“, a že žalobca nepreukázal potrebu zverejniť informácie, na ktoré sa vzťahuje dotknutá výnimka. Pokiaľ ide o legislatívne ustanovenia, Všeobecný súd spresnil, že nariadenie č. 1290/2013 stanovuje tak povinnosť účastníkov šíriť výsledky projektu s výhradou určitých obmedzení, ako aj právo inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie, ako aj členských štátov na prístup k informáciám týkajúcim sa výsledkov dosiahnutých týmito účastníkmi.¹⁸⁵

Všeobecný súd napokon uviedol, že skutočnosť, že žalobca získal svojimi vlastnými prostriedkami prístup k úplnému zneniu dokumentu, ktorý mu poskytla REA v jeho čiastočne utajenej verzii, a že rozšíril toto úplné znenie na internete, nespochybňuje jeho záujem na zrušení napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom REA odmietla prístup k utajeným častiam takého dokumentu. Toto správanie nemá nijaký vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia v tomto ohľade a na súdne preskúmanie Všeobecným súdom v tejto súvislosti.

Všeobecný súd však spresnil, že týmto konaním žalobca nedodrжал postupy stanovené právom Únie týkajúcim sa prístupu k dokumentom a nečakal ani na výsledok tohto sporu, aby zistil, či mohol zákonným spôsobom získať prístup k úplnému zneniu predmetného dokumentu. V dôsledku toho zohľadnil toto správanie žalobcu pri rozdelení trov konania a uložil mu povinnosť nahradiť úmyselne spôsobené trovy konania, ktoré vynaložila REA.

183] Článok 3 nariadenia č. 1290/2013.

184] Podľa článku 4 ods. 2 nariadenia č. 1049/2001 orgány zamietnu prístup k dokumentu, ak by sa jeho zverejnením ohrozila ochrana obchodných záujmov fyzickej alebo právnickej osoby, „pokiaľ nepreváži verejný záujem na jeho zverejnení“.

185] Články 4, 43 a 49 nariadenia č. 1290/2013.

2. Výnimka týkajúca sa ochrany dôvernosti zasadnutí orgánov ECB

Rozsudok zo 6. októbra 2021, *Aeris Invest/ECB* (T-827/17, vec v odvolacom konaní¹⁸⁶, [EU:T:2021:660](#))

Žalobkyňa, spoločnosť Aeris Invest Sàrl, vlastnila akcie Banco Popular Español, SA (ďalej len „Banco Popular“), úverovej inštitúcie so sídlom v Španielsku, ktorá podliehala priamemu prudenciálnemu dohľadu Európskej centrálnej banky (ECB).¹⁸⁷ Dňa 6. júna 2017 ECB po konzultácii s Jednotnou radou pre riešenie krízových situácií (SRB) vykonala posúdenie otázky, či Banco Popular zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá.¹⁸⁸ V ten istý deň správna rada banky Banco Popular informovala ECB, že dospela k záveru, že banka pravdepodobne zlyhá. Dňa 7. júna 2017 SRB prijala rozhodnutie o programe riešenia krízovej situácie banky Banco Popular.¹⁸⁹ V ten istý deň Európska komisia prijala rozhodnutie 2017/1246¹⁹⁰, ktorým sa schvaľuje program riešenia krízovej situácie.

V období od 19. júna do 2. augusta 2017 žalobkyňa okrem iného predložila ECB tri žiadosti o prístup k dokumentom v súlade s rozhodnutím 2004/258¹⁹¹. Dňa 7. novembra 2017 prijala ECB tri rozhodnutia, ktorými zamietla prístup k požadovaným dokumentom. ECB najmä tvrdila, že na niektoré z týchto dokumentov sa vzťahuje domnienka dôvernosti založená na rôznych výnimkách z práva na prístup stanovených rozhodnutím 2004/258.

Všeobecný súd, ktorý rozhodoval v rozšírenej komore, čiastočne vyhovel žalobe podanej žalobkyňou a zrušil druhé napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom zamietla prístup k výsledku hlasovania Rady guvernérov ECB, a v zostávajúcej časti žalobu zamietol. Táto vec poskytla Všeobecnému súdu príležitosť, aby po prvýkrát rozhodoval o uznaní domnienky dôvernosti na základe výnimky z práva na prístup stanovenej rozhodnutím 2004/258, ktorá sa týka ochrany dôvernosti informácií, ktoré sú predmetom ochrany podľa práva Únie.¹⁹² Okrem toho táto príležitosť umožnila objasniť judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa rozsahu povinnosti

186| Vec C-782/21 P, *Aeris Invest/ECB*.

187| Podľa nariadenia Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami (Ú. v. EÚ L 287, 2013, s. 63).

188| V súlade s článkom 18 ods. 1 druhým pododsekom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 806/2014 z 15. júla 2014, ktorým sa stanovujú jednotné pravidlá a jednotný postup riešenia krízových situácií úverových inštitúcií a určitých investičných spoločností v rámci jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií a jednotného fondu na riešenie krízových situácií a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 (Ú. v. EÚ L 225, 2014, s. 1).

189| Na základe nariadenia č. 806/2014.

190| Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2017/1246 zo 7. júna 2017, ktorým sa schvaľuje program riešenia krízových situácií banky Banco Popular Español S.A. (Ú. v. EÚ L 178, 2017, s. 15).

191| Rozhodnutie ECB 2004/258/ES zo 4. marca 2004 o prístupe verejnosti k dokumentom ECB (Ú. v. EÚ L 80, 2004, s. 42), zmenené a doplnené jednak rozhodnutím ECB 2011/342/EÚ z 9. mája 2011 (Ú. v. EÚ L 158, 2011, s. 37) a jednak rozhodnutím ECB (EÚ) 2015/529 z 21. januára 2015 (Ú. v. EÚ L 84, 2015, s. 64), článok 6 ods. 1.

192| Na základe článku 4 ods. 1 písm. c) rozhodnutia 2004/258.

odôvodnenia, ktorú má ECB pri uplatnení výnimky z práva na prístup, ktorú stanovuje rozhodnutie 2004/258 a ktorá sa týka ochrany verejného záujmu týkajúceho sa dôvernosti zasadnutí orgánov ECB s rozhodovacími právomocami.¹⁹³

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd rozhodol, že ECB z právneho hľadiska dostatočne neodôvodnila druhé napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom zamietla prístup k informáciám o maximálnej výške núdzovej pomoci na zvýšenie likvidity (ďalej len „ELA“), o skutočne poskytnutej sume ELA a o poskytnutých zárukách na základe výnimky, ktorá sa týka ochrany verejného záujmu týkajúceho sa dôvernosti zasadnutí orgánov ECB s rozhodovacími právomocami, keďže tieto informácie sú obsiahnuté v liste guvernéra Španielskej centrálnej banky, nazvanom „Emergency liquidity assistance“, zaslanom 5. júna 2017 prezidentovi ECB, v následnom liste guvernéra Španielskej centrálnej banky, nazvanom „Emergency liquidity assistance“, zaslanom 5. júna 2017 prezidentovi ECB, a v návrhu Výkonnej rady ECB Rade guvernérov ECB, nazvanom „Emergency liquidity assistance request from Banco de España“, z 5. júna 2017. Okrem toho Všeobecný súd tiež usúdil, že druhé napadnuté rozhodnutie nie je odôvodnené v rozsahu, v akom zamietla prístup k výsledku hlasovania Rady guvernérov.

Po prvé Všeobecný súd konštatoval, že rozhodnutie 2004/258 priznáva právo na prístup k dokumentom ECB, ktoré podlieha určitým obmedzeniam založeným na dôvodoch verejného alebo súkromného záujmu a zavádza režim výnimiek z práva na prístup¹⁹⁴, ktoré sa majú vykladať a uplatňovať reštriktívne.

Po druhé Všeobecný súd zdôraznil, že Súdny dvor v rozsudku ECB/Espírito Santo Financial (Portugal)¹⁹⁵ rozhodol, že rozhodnutie o zamietnutí sprístupnenia výsledku rokovaní Rady guvernérov je z právneho hľadiska dostatočne odôvodnené samotným odkazom na výnimku z práva na prístup stanovenú rozhodnutím 2004/258, ktorá sa týka ochrany verejného záujmu týkajúceho sa dôvernosti zasadnutí orgánov ECB s rozhodovacími právomocami, pokiaľ ide o dokumenty, ktoré odrážajú výsledok týchto rokovaní. Všeobecný súd však konštatoval, že ECB sa v prejednávanej veci obmedzila na všeobecné vyjadrenie, že tri druhy informácií sa nachádzajú v dokumentoch, ku ktorým poskytla čiastočný prístup. Jediným dokumentom, v ktorom sa uvádza výsledok rokovaní Rady guvernérov ECB, je pritom zápisnica z jej 447. zasadnutia, ktoré sa uskutočnilo formou telekonferencie 5. júna 2017, ktorá obsahuje informáciu o maximálnej výške ELA. ECB teda z právneho hľadiska dostatočne odôvodnila svoje zamietnutie prístupu k informácii o tejto maximálnej výške v rozsahu, v akom sa táto informácia nachádza v zápisnici zo 447. zasadnutia Rady guvernérov, keďže tento dokument odráža výsledok rokovaní Rady guvernérov. Ostatné dokumenty však pochádzajú z obdobia pred zasadnutím Rady guvernérov, a teda neodrážajú výsledok jej rokovaní. Všeobecný súd sa teda domnieval, že ECB mohla oprávnené zamietnuť prístup k týmto informáciám a dokumentom na základe ostatných výnimiek z práva na prístup, na ktoré sa odvolávala.

Okrem toho, pokiaľ ide o zamietnutie prístupu k výsledku hlasovania Rady guvernérov, Všeobecný súd sa domnieval, že ECB musí predložiť odôvodnenie umožňujúce pochopiť a overiť jednak, či sa požadovaného dokumentu skutočne týka oblasť, na ktorú sa vzťahuje uvádzaná výnimka, a jednak, či potreba ochrany súvisiaca s touto výnimkou je skutočná. Neexistencia akéhokoľvek odôvodnenia, ktoré by vysvetľovalo, z akého dôvodu sa na zamietnutie prístupu k týmto dokumentom v rozsahu, v akom tieto dokumenty obsahujú

193| Na základe článku 4 ods. 1 písm. a) prvej zarážky rozhodnutia 2004/258.

194| Článok 4 ods. 1 a 2 rozhodnutia 2004/258.

195| Rozsudok z 19. decembra 2019, *ECB/Espírito Santo Financial (Portugal)* (C-442/18 P, [EU:C:2019:1117](#), body 43, 44 a 46).

predmetné informácie, vzťahovala výnimka, tak bránila žalobkyni v tom, aby pochopila dôvody zamietnutia prístupu k týmto informáciám a predložila žalobný dôvod smerujúci k spochybneniu dôvodnosti uplatnenia výnimky na uvedené dokumenty. Odôvodnenie v zásade musí byť dotknutej osobe oznámené v rovnakom čase ako rozhodnutie, ktoré jej spôsobuje ujmu. Chýbajúce odôvodnenie nemožno napraviť tým, že dotknutá osoba sa s dôvodmi rozhodnutia oboznámi počas konania pred súdmi Únie, ako to bolo v prejednávanej veci.

V druhom rade Všeobecný súd rozhodol o existencii všeobecnej domnienky dôvernosti na základe výnimky z práva na prístup stanovenej rozhodnutím 2004/258, ktorá sa týka ochrany dôvernosti informácií, ktoré sú predmetom ochrany podľa práva Únie.

Všeobecný súd v tejto súvislosti pripomenul, že všeobecné domnienky predstavujú výnimku z povinnosti dotknutej inštitúcie Únie konkrétne a individuálne preskúmať jednotlivé dokumenty, ktorých sa týka žiadosť o prístup, a zároveň vo všeobecnosti zo zásady čo najširšieho prístupu verejnosti k dokumentom inštitúcií Únie. Z tohto dôvodu sa musia vykladať a uplatňovať reštriktívne.

Po prvé Všeobecný súd konštatoval, že s ohľadom na znenie ustanovenia rozhodnutia 2004/258, ktoré stanovuje, že ECB musí zamietnuť prístup k dokumentu v prípade, ak by sa jeho zverejnením porušila ochrana dôvernosti informácií, ktoré sú predmetom ochrany „podľa práva Únie“¹⁹⁶, všeobecná domnienka dôvernosti založená na tomto ustanovení nemá jasne a presne vymedzenú pôsobnosť a odporuje judikatúre, podľa ktorej vzhľadom na to, že domnienky predstavujú výnimku zo zásady čo najširšieho prístupu, treba ich vykladať reštriktívne.

Po druhé Všeobecný súd pripomenul, že uznanie všeobecnej domnienky dôvernosti založenej na uvedenom ustanovení rozhodnutia 2004/258 nemožno dať do súladu s prístupom, ktorý zaujal Súdny dvor v rozsudku *Baumeister*¹⁹⁷. ECB musí overiť, či sú vo vzťahu ku každej informácii, ku ktorej sa žiada o prístup, splnené obe podmienky uvedené v tomto rozsudku.¹⁹⁸ Ak je to tak, ECB musí zamietnuť prístup k predmetným informáciám bez toho, aby v tejto súvislosti disponovala akoukoľvek mierou voľnej úvahy. Toto preskúmanie nevyhnutne vyžaduje konkrétne a individuálne posúdenie každej dotknutej informácie, ktoré nemožno obísť uplatnením všeobecnej domnienky dôvernosti.

Po tretie Všeobecný súd pripomenul, že výnimka z práva na prístup uvedená v tom istom ustanovení rozhodnutia 2004/258 predstavuje tzv. „absolútnu“ výnimku, ktorá sa povinne uplatní, keď zverejnenie dotknutého dokumentu verejnosti môže poškodiť záujmy chránené uvedeným ustanovením.

Všeobecný súd však nezrušil rozhodnutia ECB odvolávajúce sa na túto všeobecnú domnienku dôvernosti, a to z dôvodu, že dotknuté informácie a dokumenty predstavujú dôverné informácie, ku ktorým bol oprávnené zamietnuť prístup na základe výnimky z práva na prístup stanovenej rozhodnutím 2004/258, týkajúcej sa ochrany dôvernosti informácií, ktoré sú predmetom ochrany podľa práva Únie.

196| Článok 4 ods. 1 písm. c) rozhodnutia 2004/258.

197| Rozsudok z 19. júna 2018, *Baumeister* (C-15/16, [EU:C:2018:464](#)).

198| Teda že informácie, ktoré majú k dispozícii príslušné orgány, nemajú verejnú povahu a ich sprístupnenie by mohlo poškodiť záujmy fyzickej či právnickej osoby, ktorá ich poskytla, alebo tretej osoby, alebo tiež riadne fungovanie systému monitorovania činností investičných podnikov.

V treťom rade Všeobecný súd rozhodol, že na požadované dokumenty sa nevzťahujú výnimky z povinnosti zachovávať služobné tajomstvo stanovené smernicami 2013/36¹⁹⁹ a 2014/59²⁰⁰.

Uplatnenie výnimky stanovenej smernicou 2013/36, ktorá umožňuje zverejnenie dôverných informácií, ktoré sa netýkajú tretích strán zapojených do pokusov o záchranu dotknutej úverovej inštitúcie, v rámci občianskoprávných alebo obchodných súdnych konaní, totiž vyžaduje, aby bol na túto úverovú inštitúciu vyhlásený konkurz alebo nariadená jej nútená likvidácia, čo nie je prípad prejednávanej veci. Pokiaľ ide o výnimku stanovenú smernicou 2014/59, tá sa týka zverejnenia dôverných informácií len v rámci vnútroštátnych konaní. Žalobkyňa pritom pripustila, že motiváciou jej žiadostí o prístup bol jej zámer podať žalobu na Všeobecný súd.

Vo štvrtom a poslednom rade Všeobecný súd analyzoval rozsah práva na účinnú súdnu ochranu zakotveného v článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) v kontexte žiadostí o prístup podaných na základe rozhodnutia 2004/258. Všeobecný súd dospel k záveru, že toto právo neukladá ECB povinnosť poskytnúť prístup k určitým dokumentom s cieľom pripraviť žalobu o neplatnosť rozhodnutia prijatého inou inštitúciou.

Po prvé cieľom rozhodnutia 2004/258 totiž nie je riešiť otázky týkajúce sa dôkazov, ktoré majú účastníci konania predložiť v rámci súdneho konania. Po druhé jeho účelom nie je stanoviť pravidlá určené na ochranu osobitného záujmu, ktorý by určitá osoba mohla mať na sprístupnení dokumentu. Po tretie skutočnosť, že dokument zverejnený v nadväznosti na žiadosť o prístup sa stáva prístupným každej osobe, zjavne prekračuje rozsah oprávnených záujmov účastníka konania, ktorý sa chce dovolávať svojho práva na účinný prostriedok nápravy na účely dokazovania v inej veci prejednávanej na Všeobecnom súde. Všeobecný súd dospel k záveru, že ECB sa nedopustila porušenia článku 47 Charty.

199] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 2013, s. 338), článok 53 ods. 1 tretí pododsek.

200] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností a ktorou sa mení smernica Rady 82/891/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EÚ, 2012/30/EÚ a 2013/36/EÚ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 173, 2014, s. 190), článok 84 ods. 6.

XIII. Verejná služba

1. Výpoveď zmluvy na dobu neurčitú

Rozsudok zo 16. júna 2021, CE/Výbor regiónov (T-355/19, vec v odvolacom konaní²⁰¹, [EU:T:2021:369](#))

Žalobkyňa, CE, bola prijatá do zamestnania ako dočasný zamestnanec podľa článku 2 písm. c) Podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov Európskej únie (ďalej len „PZOZ“) ako generálny tajomník jednej z politických skupín (ďalej len „skupina“) vo Výbore regiónov.

Po viacerých sťažnostiach na nedostatky vo výkone riadiacich povinností žalobkyne voči jej podriadeným orgán oprávnený uzatvárať pracovné zmluvy (ďalej len „OOUPZ“) Výboru regiónov vypovedal so šesťmesačnou výpovednou lehotou zmluvu dočasného zamestnanca, ktorú mala uzavretú žalobkyňa, na základe článku 47 písm. c) bodu i) PZOZ z dôvodu, že vzťah dôvery medzi žalobkyňou a skupinou bol narušený pre nevhodné riadenie jej spolupracovníkov, ktoré malo za následok ich vážne zdravotné problémy (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Toto rozhodnutie bolo doplnené opatreniami na jeho realizáciu. V tejto súvislosti bolo uvedené, že žalobkyňa je počas výpovednej lehoty oslobodená od služby a že bude vo svojej funkcii nahradená, že počas určitého obdobia môže vstupovať do svojej kancelárie, aby si vyzdvihla svoje osobné veci, že dostane novú prístupovú kartu, ktorá jej neumožní zúčastniť sa na schôdzach predsedníctva politickej skupiny ani na plenárnych zasadnutiach, a že prístup do svojej elektronickej schránky bude mať iba „na čítanie“. Uvedené rozhodnutie tiež spresnilo, že zmluva skončí uplynutím výpovednej lehoty. Žalobkyňa podala na OOUPZ Výboru regiónov sťažnosť, ktorá bola zamietnutá.

Všeobecný súd na základe žaloby o neplatnosť napadnutého rozhodnutia spresnil osobitné podmienky absolvovania výpovednej lehoty pri výpovedi zmluvy na základe článku 47 písm. c) bodu i) PZOZ a dospel k záveru, že OOUPZ Výboru regiónov bol oprávnený vypovedať zmluvu žalobkyne na základe článku 47 písm. c) bodu i) PZOZ predčasne a so šesťmesačnou výpovednou lehotou, a zároveň rozhodnúť, že žalobkyňa nesmie pracovať počas výpovednej lehoty, pričom nemusel začať disciplinárne konanie. Všeobecný súd však zrušil napadnuté rozhodnutie, pretože právo žalobkyne byť vypočutý pred prijatím napadnutého rozhodnutia bolo porušené, pokiaľ ide o osobitné podmienky absolvovania výpovednej lehoty.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najprv uviedol, že vzhľadom na širokú mieru voľnej úvahy, ktorou disponuje OOUPZ v prípade previnenia, ktoré môže odôvodniť prepustenie dočasného zamestnanca, nie je tento orgán povinný začať disciplinárne konanie proti danému zamestnancovi, ale môže namiesto toho využiť možnosť jednostrannej výpovede zmluvy upravenú v článku 47 písm. c) PZOZ, a že iba v prípade, keď OOUPZ mieni prepustiť dočasného zamestnanca bez výpovednej lehoty, pokiaľ závažným spôsobom porušil svoje povinnosti, treba v súlade s článkom 49 ods. 1 PZOZ začať disciplinárne konanie.

201| Vec C-539/21 P, *CE/Výbor regiónov*.

Ďalej pokiaľ ide o podmienky výpovednej lehoty, Všeobecný súd uviedol, že hoci článok 47 písm. c) bod i) PZOZ výslovne neupravuje, že pracovné podmienky zamestnanca, ktorého zmluva bola vypovedaná, môžu byť počas výpovednej lehoty predmetom úprav, takže sa predpokladá, že toto obdobie predstavuje bežné obdobie výkonu práce, zároveň platí, že inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie disponujú širokou mierou voľnej úvahy pri organizácii svojich služieb a pri pridelení zamestnancov, ktorí sú im k dispozícii, avšak pod podmienkou, že toto pridelenie sa uskutočňuje v záujme služby a že rešpektuje rovnocennosť pracovných miest, a to vrátane zamestnancov, ktorí sú vo výpovednej lehote. V tejto súvislosti nemožno vylúčiť, že za určitých osobitných okolností záujem služby vyžaduje odňať dotknutej osobe počas výpovednej lehoty všetky jej úlohy. To môže byť konkrétne prípad prepustenia pre narušenie vzťahu dôvery zamestnanca, ktorý bol do zamestnania prijatý na základe článku 2 písm. c) PZOZ a proti ktorému nemožno zohľadniť, a dokonca ani tvrdiť žiadny vážny priestupok v zmysle článku 23 prílohy IX Služobného poriadku úradníkov Európskej únie (ďalej len „služobný poriadok“). Všetci dočasní zamestnanci prijatí do zamestnania na základe článku 2 písm. c) PZOZ majú totiž pracovnú zmluvu uzavretú *intuitu personae* a jej podstatnou zložkou je vzájomná dôvera. Narušenie takéhoto vzťahu vzájomnej dôvery tak môže byť také, že znemožňuje, aby osoba alebo subjekt, ktorý prijal dočasného zamestnanca do zamestnania, zveril tomuto zamestnancovi počas výpovednej lehoty akúkoľvek úlohu. V takomto prípade rozhodnutie nezveriť zamestnancovi počas výpovednej lehoty žiadnu úlohu predstavuje opatrenie prijaté v záujme služby a nemožno ho nevyhnutne považovať za rozhodnutie o pozastavení výkonu služby prijaté podľa článkov 23 a 24 prílohy IX služobného poriadku. Rovnako platí, že keď situácia, ktorá viedla k narušeniu vzťahu dôvery vo vzťahu k dočasnému zamestnancovi, prijatému na základe článku 2 písm. c) PZOZ, znemožňuje, aby boli tomuto zamestnancovi počas výpovednej lehoty zverené úlohy, nemožno od OUPZ vyžadovať, aby počas tejto lehoty začal disciplinárne konanie.

Všeobecný súd v tejto súvislosti dospel k záveru, že OUPZ Výboru regiónov mohol vypovedať zmluvu žalobkyne na základe článku 47 písm. c) bodu i) PZOZ predčasne a so šesťmesačnou výpovednou lehotou a zároveň rozhodnúť, že žalobkyňa nesmie počas výpovednej lehoty pracovať, pričom nemusel začať disciplinárne konanie.

Napokon, pokiaľ ide o právo byť vypočutý pri prijatí napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom stanovuje podmienky úpravy výpovednej lehoty, Všeobecný súd konštatoval, že pred prijatím napadnutého rozhodnutia žalobkyňa nemala možnosť predložiť svoje pripomienky v tejto súvislosti. Takéto opatrenia však nemôžu byť prijaté bez predchádzajúceho vypočutia dotknutej osoby, aby sa zaručilo, že k nim mohla vyjadriť svoje stanovisko. Z tohto dôvodu Všeobecný súd pripomenul, že právo byť vypočutý má za cieľ najmä umožniť dotknutej osobe, aby spresnila určité skutočnosti alebo uviedla iné skutočnosti, týkajúce sa napríklad jej osobného stavu, ktoré môžu ovplyvniť, že zamýšľané rozhodnutie nebude prijaté alebo bude mať iný obsah. Všeobecný súd sa domnieval, že nemožno dôvodne vylúčiť, že osobitné podmienky absolvovania výpovednej lehoty obsiahnuté v napadnutom rozhodnutí, najmä podmienka, v zmysle ktorej je žalobkyňa oslobodená od výkonu práce vyplývajúcej z jej zmluvy počas výpovednej lehoty, mohli viesť k odlišnému výsledku, ak by žalobkyňa bola riadne vypočutá. V dôsledku toho Všeobecný súd z dôvodu porušenia práva žalobkyne byť vypočutý zrušil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom stanovuje osobitné podmienky absolvovania výpovednej lehoty. Táto protiprávnosť však sama osebe nespochybňuje zákonnosť uvedeného rozhodnutia v rozsahu, v akom vypovedalo zmluvu žalobkyne.

2. Disciplinárny postih

Rozsudok zo 6. októbra 2021, IP/Komisia (T-121/20, [EU:T:2021:665](#))

Žalobca, IP, je bývalý zmluvný zamestnanec Európskej komisie. V roku 2019 Komisia prijala voči nemu disciplinárny postih vo forme ukončenia jeho pracovného pomeru bez výpovednej lehoty (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), pričom mu vytýkala, že podal dve žiadosti o náhradu liečebných nákladov, ktoré nezodpovedali skutočne zaplateným sumám alebo prijatej starostlivosti. Tieto skutky kvalifikovala ako pokus o podvod týkajúci sa rozpočtu Európskej únie, čo podľa nej predstavovalo obzvlášť závažné pochybenie. Na účely stanovenia disciplinárneho postihu sa Komisia z titulu opakovaného porušenia opierala o existenciu predchádzajúceho postihu vo forme pokarhania, ktoré bolo žalobcovi uložené v roku 2010. V tejto súvislosti Komisia po tom, čo konštatovala, že žalobca sa dopustil podobných skutkov, ako sú tie, ktoré odôvodnili jeho postih vo forme pokarhania, dospela k záveru, že tak preukázal, že sa z predchádzajúceho disciplinárneho postihu nepoučil a že naďalej uprednostňoval svoje osobné záujmy pred záujmami inštitúcie.

Všeobecný súd, na ktorý sa žalobca obrátil, zrušil napadnuté rozhodnutie a spresnil, že disciplinárny orgán, ktorý sa z titulu opakovaného porušenia opiera o disciplinárny postih, o ktorom neexistuje v osobnom spise dotknutého úradníka nijaká zmienka po tom, čo sa vyhovelo žiadosti tohto úradníka podľa článku 27 prílohy IX služobného poriadku, porušil práva, ktoré uvedený služobný poriadok a najmä jeho článok 26 zaručujú úradníkom.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najskôr uviedol, že článok 26 služobného poriadku stanovuje súbor záruk, ktoré majú chrániť úradníka tým, že zabraňujú tomu, aby rozhodnutia prijaté administratívou, ktoré sa týkajú jeho administratívneho postavenia, boli založené na skutkoch, ktorých existencia vyplýva z dokumentov, ktoré nie sú založené do jeho osobného spisu.

Vzhľadom na podstatnú úlohu osobného spisu pri ochrane a informovaní úradníka Všeobecný súd dospel k záveru, že rozhodnutie o uložení postihu, hoci bolo predtým založené do osobného spisu úradníka, nemožno voči nemu namietat alebo použiť, pokiaľ boli z uvedeného spisu odstránené všetky zmienky o tomto rozhodnutí.

Právo administratívy vychádzať z rozhodnutia o uložení postihu, ktoré bolo odstránené z osobného spisu úradníka, aby dospela k záveru o opakovanom porušení v zmysle článku 10 prílohy IX služobného poriadku, by totiž v tejto súvislosti znamenalo zbaviť potrebného účinku článok 27 tejto prílohy, ktorý umožňuje úradníkovi požiadať o odstránenie rozhodnutia o uložení postihu z jeho osobného spisu a rozhodnutie o tom, či sa má takejto žiadosti vyhovieť, ponecháva na administratívu. Administratíva sa tým, že vychádzala z takéhoto rozhodnutia o uložení postihu, ktoré sa však rozhodla odstrániť z osobného spisu úradníka využitím svojej širokej miery voľnej úvahy, v skutočnosti snaží opätovne zahrnúť takéto rozhodnutie do tohto spisu.

Všeobecný súd následne pripomenul, že osobný spis má jedinečnú povahu, ktorá zakazuje existenciu, a to v akejkoľvek forme, akéhokoľvek iného súboru písomností obsahujúceho dokumenty týkajúce sa administratívnej situácie úradníka.

Je pravda, že administratíva môže založiť spis týkajúci sa vyšetrovania a prípadne disciplinárneho konania súvisiaceho s týmto vyšetrovaním. Takýto spis je však vytvorený len na účely predmetného konania. V dôsledku toho písomnosti a dokumenty, ktoré obsahuje, najmä prípadné rozhodnutie o uložení postihu, ktorým sa končí toto konanie, nemožno voči úradníkovi namietat alebo použiť nad rámec uvedeného konania okrem prípadu, že budú založené do osobného spisu uvedeného úradníka.

Okrem toho Všeobecný súd dospel k záveru, že hoci existuje interný právny základ v rámci Komisie, ktorý umožňuje uchovávanie rozhodnutí o disciplinárnych postihoch počas obdobia 20 rokov, cieľom dotknutej právnej úpravy, na rozdiel od ustanovení článku 26 služobného poriadku, nie je stanoviť podmienky, za ktorých možno voči úradníkovi namietat alebo použiť dokumenty. Táto právna úprava teda nemôže Komisii umožniť, aby sa z titulu opakovaného porušenia opierala o postih, ktorý bol predtým uložený úradníkovi, ale o ktorom už neexistuje v osobnom spise dotknutého úradníka nijaká zmienka.

3. Nové zaradenie dočasných zamestnancov

Rozsudok z 28. apríla 2021, Correia/EHSV (T-843/19, [EU:T:2021:221](#))

V septembri 2000 bola žalobkyňa prijatá do zamestnania Európskym hospodárskym a sociálnym výborom (EHSV) – poradným orgánom reprezentujúcim európske organizácie zamestnávateľov, zamestnancov a ďalších zástupcov občianskej spoločnosti – ako dočasný zamestnanec na základe zmluvy na dobu neurčitú. Počas svojej kariéry v rámci EHSV bola žalobkyňa zaradená do novej platovej triedy len dvakrát, naposledy v roku 2016.

Dňa 10. júla 2019 podala žalobkyňa sťažnosť proti rozhodnutiu nezaradiť ju v rámci nového zaraďovania uskutočňovaného v roku 2019 do vyššej platovej triedy (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Keďže táto sťažnosť bola zamietnutá, žalobkyňa podala žalobu na Všeobecný súd, v ktorej sa navrhuje zrušenie napadnutého rozhodnutia, ako aj priznanie náhrady škody v sume 2 000 eur z titulu náhrady vzniknutej nemajetkovej ujmy.

Všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie, prijaté v deň, ktorý žalobkyni nie je známy, a po prvýkrát sa vyjadril k problematike nového zaradenia dočasných zamestnancov v situácii, keď neexistujú jasné, objektívne a transparentné porovnávacie kritériá alebo prvky analýzy. Všeobecný súd v tejto súvislosti rozhodol, že neexistencia takýchto kritérií alebo prvkov môže porušovať zásady rovnosti zaobchádzania a právnej istoty, a v dôsledku toho práva dočasných zamestnancov pôsobiacich v inštitúciách, orgánoch a úradoch Únie, ktorí prichádzajú do úvahy na nové zaradenie. Okrem toho Všeobecný súd uložil EHSV povinnosť zaplatiť žalobkyni požadovanú sumu vo výške 2 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá žalobkyni vznikla.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd najprv pripomenul, že dôkaz o momente, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o individuálnom rozhodnutí a od ktorého začínajú plynúť lehoty na podanie sťažnosti a žaloby, uvedené v článkoch 90 a 91 Služobného poriadku, môže vyplývať z iných okolností, než je formálne oznámenie uvedeného rozhodnutia. V tejto súvislosti, hoci jednoduché nepriame dôkazy, ktoré naznačujú, že rozhodnutie bolo doručené, nemôžu postačovať, tento dôkaz môže okrem iného vyplývať z e-mailu dotknutej osoby, z ktorého nespochybniteľne vyplýva, že sa táto osoba naozaj dozvedela o uvedenom rozhodnutí pred uvádzaným dátumom.

Všeobecný súd tiež pripomenul, že aktmi alebo rozhodnutiami, ktoré môžu byť predmetom žaloby o neplatnosť, sú len opatrenia, ktoré vyvolávajú záväzné právne účinky, ktoré sa môže dotknúť záujmov žalobcu tým, že podstatným spôsobom menia jeho právne postavenie. V prípade, že ide o akty alebo rozhodnutia, ktorých vyhotovenie sa uskutočňuje vo viacerých fázach, predovšetkým v priebehu interného postupu, akým je aj rozhodnutie týkajúce sa postupu vo veci nového zaradenia dočasných zamestnancov, predstavujú napadnuteľné akty len tie opatrenia, ktoré s konečnou platnosťou zakotvujú stanovisko inštitúcie po skončení tohto postupu. Naopak predbežné opatrenia, ktorých cieľom je pripraviť konečné rozhodnutie, nespôsobujú ujmu v zmysle článku 90 ods. 2 služobného poriadku a je možné ich napadnúť iba incidenčne v rámci žaloby proti aktom, ktoré je možné zrušiť. V tejto súvislosti až v momente vyhotovenia zoznamu dočasných zamestnancov s novým zaradením, ktorý je riadne uverejnený, môže byť dotknuté právne postavenie dočasných zamestnancov, ktorí prichádzajú do úvahy na nové zaradenie.

Pokiaľ ide ďalej o neexistenciu rozhodnutia týkajúceho sa prijatia pravidiel v oblasti nového zaradenia dočasných zamestnancov v rámci EHSV, Všeobecný súd uviedol, že hoci inštitúcie Únie nemajú povinnosť uprednostniť prijatie určitého systému hodnotenia a nového zaraďovania pred nejakým iným, nič to nemení na skutočnosti, že každé nové zaraďovanie sa musí uskutočňovať pri dodržaní všeobecných právnych zásad, akými sú zásady rovnosti zaobchádzania a právnej istoty. Dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania si vyžaduje, aby inštitúcia, orgán alebo úrad Únie disponovali celým radom prvkov analýzy, akými sú hodnotiace správy, s cieľom odôvodniť svoje posúdenie zásluh, aby zabránili riziku svojvoľnosti a zabezpečili rovnaké zaobchádzanie medzi kandidátmi, ktorí prichádzajú do úvahy na povýšenie. Všeobecný súd dodal, že rozpočtové dôvody či dôvody týkajúce sa „vysoko politického“ charakteru dotknutého orgánu nemôžu tento orgán zbaviť tejto povinnosti.

Okrem toho Všeobecný súd poukázal na to, že to, že rozhodnutia v oblasti nového zaradenia v rámci EHSV nie sú uverejňované v súlade s článkom 25 tretím odsekom služobného poriadku, porušuje zásadu právnej istoty, ako aj povinnosť transparentnosti, ktorá je dôsledkom zásady rovnosti zaobchádzania a ktorej cieľom je umožniť preskúmanie nestrannosti a neexistencie svojvoľnosti zo strany administratívy. V dôsledku uvedeného skutočnosť, že EHSV neuverejňuje rozhodnutia o novom zaradení, je nielenže v rozpore s ustanoveniami služobného poriadku, ale tiež môže porušovať práva dočasných zamestnancov pôsobiacich na sekretariátoch jednotlivých skupín EHSV, keďže zabraňuje preskúmaniu nestrannosti zo strany administratívy pri novom zaraďovaní.

Napokon, pokiaľ ide o návrhy na náhradu škody, Všeobecný súd konštatoval, že v prejednávanej veci zrušenie napadnutého rozhodnutia nie je ako také spôsobilé v plnom rozsahu nahradiť nemajetkovú ujmu vzniknutú žalobkyni, a predovšetkým neistotu, ktorú pociťovala, pokiaľ išlo o vývoj jej kariéry. Je totiž nemožné predvídať charakteristické znaky prvkov analýzy, ktoré by EHSV mohol prijať, a je ťažké posúdiť, ako by pracovný výkon žalobkyne mohol byť hodnotený vzhľadom na tieto prvky. Bez ohľadu na to, aký bude obsah opatrení prijatých EHSV na vykonanie rozsudku, tak bude pretrvávajúť pochybnosť, pokiaľ ide o perspektívu nového zaradenia žalobkyne retroaktívne, ako aj prípadne pokiaľ ide o výkonnosť, ktorú by žalobkyňa mohla preukázať, ak by prvky analýzy v oblasti nového zaradenia boli stanovené vopred.

4. Príspevky

Rozsudok z 12. mája 2021, Alba Aguilera a i./ESVČ (T-119/17 RENV, [EU:T:2021:254](#))

Žalobcovia, pán Ruben Alba Aguilera a iní, sú úradníkmi alebo zamestnancami Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), ktorí pôsobili v Etiópii v čase, keď ESVČ prijala rozhodnutie, ktorým sa od 1. januára 2016 upravuje sadzba príspevku na životné podmienky (ďalej len „PŽP“), vyplácaného zamestnancom pôsobiacim v tretích krajinách (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“)²⁰².

Týmto rozhodnutím bola sadzba PŽP, uplatniteľná na zamestnancov Únie pôsobiacich v Etiópii, znížená z 30 % na 25 % referenčnej sumy. Dôsledkom tohto zníženia bolo, že žalobcovia stratili nárok na dovolenku na zotavenie.²⁰³

S cieľom namietat proti zníženiu sadzby PŽP podali žalobcovia, každý osobitne, sťažnosti proti napadnutému rozhodnutiu v rozsahu, v akom sa ním od 1. januára 2016 znížil PŽP vyplácaný zamestnancom Európskej únie pôsobiacim v Etiópii. Keďže týmto sťažnostiam nebolo vyhovené, žalobcovia podali žalobu na Všeobecný súd, v ktorej sa v podstate domáhali zrušenia napadnutého rozhodnutia.

Všeobecný súd napadnuté rozhodnutie zrušil a po prvýkrát sa vyjadril k otázke týkajúcej sa zásady regionálnej koherentnosti na účely určenia PŽP v mieste výkonu práce.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade sa Všeobecný súd vyjadril k údajnej povinnosti ESVČ prijať všeobecné vykonávacie ustanovenia týkajúce sa článku 10 prílohy X služobného poriadku, v ktorom sa upravuje PŽP. V tejto súvislosti sa Všeobecný súd domnieval, že z dôvodu svojho znenia, svojich účelov a procesných záruk, ktoré stanovuje na účely úpravy PŽP, vykonávanej každý rok a po získaní stanoviska od Výboru zamestnancov, tento článok v rozsahu, v akom upravuje PŽP, nie je ani nejasný, ani nepresný, čo umožňuje zabrániť jeho svojvoľnému uplatňovaniu, a teda výnimočne nevyžaduje, aby sa prijali všeobecné vykonávacie ustanovenia.

Pokiaľ ide ďalej o podrobné ustanovenia týkajúce sa uplatňovania článku 10 prílohy X služobného poriadku, Všeobecný súd uviedol, že menovací orgán má širokú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o faktory a skutočnosti, ktoré sa majú zviať do úvahy pri úprave odmien úradníkov. Všeobecný súd sa preto domnieval, že usmernenia, ktoré prijala ESVČ a ktorými sa stanovuje metodológia na účely určenia, okrem iného, PŽP (ďalej len „usmernenia“), v rozsahu, v akom zohľadňujú zásadu regionálnej koherentnosti, neporušujú článok 10 prílohy X služobného poriadku.

202| Rozhodnutie generálneho riaditeľa pre rozpočet a administratívu ESVČ ADMIN (2016) 7 z 19. apríla 2016, týkajúce sa určenia príspevku na životné podmienky, uvedeného v článku 10 prílohy X služobného poriadku – obdobie roku 2016.

203| Článok 8 prílohy X služobného poriadku, ktorá má názov „Osobitné a mimoriadne ustanovenia, použiteľné na úradníkov pôsobiacich v tretej krajine“, stanovuje, že „na základe výnimky môže menovací orgán osobitným odôvodneným rozhodnutím poskytnúť úradníkovi dovolenku na zotavenie z dôvodu mimoriadne ťažkých životných podmienok v jeho mieste výkonu práce. Pre každé takéto miesto určí menovací orgán mesto (mestá), kde sa môže čerpať dovolenka na zotavenie“.

V tejto súvislosti Všeobecný súd poukázal na to, že zásada regionálnej koherentnosti má zaručiť objektivitu porovnávania životných podmienok v miestach výkonu práce so životnými podmienkami existujúcimi v Únii, a to pri súčasnom rešpektovaní účelu PŽP. Zámerom uplatnenia tejto zásady je totiž zabezpečiť, aby podobné podmienky v dvoch krajinách, ktoré sa nachádzajú v rovnakom regióne, boli ohodnotené podobne.

Napokon sa Všeobecný súd vyjadril k tomu, ako ESVČ posúdila parametre „zdravotné a nemocničné podmienky“ a „iné miestne životné podmienky“.

V tejto súvislosti Všeobecný súd konštatoval, že v usmerneniach sa uvádza, že skóre pre parameter „zdravotné a nemocničné podmienky“ sa stanovuje na základe porovnávacej zdravotnej mapy vyhotovenej organizáciou International SOS, no nestanovuje sa v nich, že stupne na stupnici, ktorú používa táto mapa, a skóre, ktoré sa má prideliť pre tento parameter, sa musia zhodovať. Rozhodnutie ESVČ prideliť Etiópii skóre 4 body z celkového počtu 5 bodov preto neprekračuje hranice, ktorými je obmedzená miera voľnej úvahy, ktorej zverenie ESVČ pri určovaní PŽP bolo zámerom normotvorcu.

V poslednom rade sa Všeobecný súd vyjadril ku kritériu „verejné služby“, ktoré viedlo k zmene skóre prideleného parametru „iné miestne životné podmienky“. V tejto súvislosti Všeobecný súd, ktorý zohľadnil jednak tvrdenia žalobcov, podľa ktorých sa kvalita verejných služieb v Etiópii v období rokov 2014 – 2015 nezlepšila, a jednak neexistenciu vysvetlení zo strany ESVČ na účely odôvodnenia zníženia skóre prideleného tomuto kritériu, dospel k záveru, že ESVČ sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia pri ohodnotení uvedeného kritéria. Toto zjavne nesprávne posúdenie je takej povahy, že odôvodňuje zrušenie napadnutého rozhodnutia, a to vzhľadom na to, že práve kritérium „verejné služby“ bolo tým, ktoré viedlo k zníženiu skóre prideleného parametru „iné miestne životné podmienky“ o jeden bod, čím tak došlo k tomu, že celkové skóre pridelené Etiópii kleslo pod prahovú hodnotu 14 bodov, ktorej dosiahnutie sa vyžaduje na určenie sadzby PŽP vo výške 30 %.

Rozsudok z 15. septembra 2021, LF/Komisia (T-466/20, [EU:T:2021:574](#))

Žalobca, LF, je belgický štátny príslušník, ktorý žil vo Francúzsku od roku 1982 do roku 2013. Dňa 1. mája 2013 nastúpil do služby Európskej komisii v Bruseli na základe zmluvy zmluvného zamestnanca na dobu určitú, ktorá uplynula 30. apríla 2019. Následne bol zapísaný ako uchádzač o zamestnanie v Belgicku do 1. septembra 2019, t. j. do dátumu, keď nastúpil do služby Výkonnej agentúry pre výskum (REA).

Rozhodnutím z 11. septembra 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) Úrad Komisie pre správu a úhradu individuálnych nárokov (PMO) zamietol žalobcovi príspevok na expatriáciu z dôvodu, že nepreukázal, že mal zvyčajné bydlisko mimo štátu výkonu práce, t. j. Belgicka, počas obdobia desiatich rokov, ktoré sa skončilo jeho nástupom do služby pre REA, v rozpore s tým, čo vyžaduje článok 4 ods. 1 písm. b) prílohy VII služobného poriadku²⁰⁴ pre úradníkov, ktorí sú alebo boli štátnymi príslušníkmi štátu výkonu práce.

Keďže sa žalobca domnieval, že jeho prítomnosť v Belgicku bola spojená výlučne so službami, ktoré vykonával pre Komisiu, čo bráni vytvoreniu trvalých väzieb medzi ním a týmto štátom, a teda presunutiu jeho zvyčajného bydliska z Francúzska do Belgicka, podal na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť napadnutého rozhodnutia.

²⁰⁴ Článok 4 ods. 1 prílohy VII služobného poriadku sa podľa článku 20 ods. 2 a článkov 21 a 92 Podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov analogicky uplatňuje na zmluvných zamestnancov.

Všeobecný súd svojím rozsudkom zamietol túto žalobu, pričom spresnil podmienky, za ktorých môže úradník alebo zamestnanec, ktorý je štátnym príslušníkom štátu výkonu práce, získať príspevok na expatriáciu po tom, čo plnil povinnosti v službách medzinárodnej organizácie, ktorá samotná má sídlo v tomto štáte výkonu práce.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd určil desaťročné referenčné obdobie, ktoré sa má zohľadniť na účely uplatnenia článku 4 ods. 1 písm. b) prílohy VII služobného poriadku. Konštatoval, že toto obdobie v prejednávanej veci trvá od 1. februára 2006 do 31. augusta 2019. Všeobecný súd na to, aby dospel k tomuto záveru, neprihliadol na obdobie troch rokov a siedmich mesiacov, počas ktorého žalobca pracoval na francúzskom ministerstve, v súlade s ustanoveniami služobného poriadku, ktoré vylučujú zohľadnenie období, počas ktorých úradník plnil povinnosti v službách štátu alebo medzinárodnej organizácie mimo štátu výkonu práce.²⁰⁵ Obdobie, počas ktorého pracoval pre Komisiu, naopak nebolo nijako vylúčené zo zohľadnenia, keďže to nie je stanovené v služobnom poriadku pre obdobia strávené v službách medzinárodnej organizácie v samotnom štáte výkonu práce.

Všeobecný súd však v druhom rade tvrdil, že výkon činností v medzinárodnej organizácii nachádzajúcej sa v štáte výkonu práce možno zohľadniť na účely určenia zvyčajného bydliska úradníka alebo zamestnanca, ktorý je alebo bol štátnym príslušníkom uvedeného štátu počas desaťročného referenčného obdobia. V tejto súvislosti hoci plnenie povinností v službách takejto organizácie môže zabrániť vytvoreniu trvalých väzieb medzi úradníkom alebo zamestnancom a štátom miesta výkonu práce²⁰⁶, domnienka existencie početných a úzkych väzieb medzi osobou a štátom jej štátnej príslušnosti zohráva rozhodujúcejšiu úlohu pri určení miesta jej zvyčajného bydliska²⁰⁷, čo predpokladá analýzu osobných a profesijných väzieb, ktoré táto osoba vytvorila v tomto štáte.

Všeobecný súd tak v treťom rade skúmal skutkové okolnosti týkajúce sa súkromného a profesijného života žalobcu, aby určil, či si žalobca ponechal svoje zvyčajné bydlisko vo Francúzsku počas celého referenčného obdobia napriek svojmu presťahovaniu sa do Belgicka, a či by mal teda poberať príspevok na expatriáciu.

Vyvodil z toho po prvé, že na rozdiel od tvrdení žalobcu sa jeho zvyčajné bydlisko nemôže nachádzať vo Francúzsku len z toho dôvodu, že tu žil, študoval a pracoval pred začiatkom referenčného obdobia. Po druhé to isté platí pre okolnosť, že jeho blízke osoby žijú vo Francúzsku. Bez toho, aby sa popieral význam vzťahu medzi rodičom a dieťaťom, totiž skutočnosť, že úradník alebo zamestnanec si založil svoju vlastnú rodinu, býva s ňou v určitom štáte a že členovia tejto rodiny vykonávajú činnosti zodpovedajúce ich etape života, je významná na účely určenia jeho zvyčajného bydliska. Naopak, subjektívne dôvody, ktoré ho viedli k tomu, aby sa usadil so svojou rodinou v určitom štáte, alebo aj štátna príslušnosť jeho manželky, nie sú rozhodujúce v priestore, kde sa občania Únie môžu slobodne pohybovať bez toho, aby boli diskriminovaní na základe štátnej príslušnosti.

Po tretie ani skutočnosť, že si žalobca ponechal nehnuteľnosť, číslo mobilného telefónu a bankový účet vo Francúzsku, nepreukazuje úmysel žalobcu zriadiť si tam trvalé alebo zvyčajné centrum svojich záujmov. Rovnako skutočnosť, že pracoval pre Komisiu len na základe zmluvy na dobu určitú, nevyklučuje, že sa usadil

205| Článok 4 ods. 1 písm. b) prílohy VII služobného poriadku.

206| Táto domnienka bola formulovaná v rozsudku z 13. júla 2018, *Quadri di Cardano/Komisia* (T-273/17, [EU:T:2018:480](#), bod 63).

207| Táto domnienka bola formulovaná v rozsudku z 5. októbra 2020, *Brown/Komisia* (T-18/19, [EU:T:2020:465](#), bod 82).

v Belgicku s úmyslom zostať tam. Dôkazom toho je, že žalobca po skončení uvedenej zmluvy zostal v Belgicku so svojou rodinou a zaregistroval sa tam ako uchádzač o zamestnanie počas štyroch mesiacov, čo preukazuje, že si zriadil zvyčajné bydlisko v tomto štáte aspoň počas časti referenčného obdobia. Všeobecný súd v tejto súvislosti pripomenul, že ponechanie si svojho bydliska v štáte výkonu práce, ktorého je štátnym príslušníkom aj počas veľmi krátkeho obdobia v rámci desaťročného referenčného obdobia, postačuje na stratu alebo odmietnutie príspevku na expatriáciu. Napokon skutočnosť, že poberal tento príspevok počas svojho zamestnania v Komisii, nemôže tento záver vyvrátiť, keďže jeho nárok na tento príspevok musel byť opätovne preskúmaný pri jeho nástupe do služby pre REA.

Keďže žalobca nepreukázal, že si zriadil zvyčajné bydlisko mimo svojho štátu výkonu práce počas celého desaťročného referenčného obdobia, Všeobecný súd žalobu zamietol.

5. Práva na dôchodok

Rozsudok z 24. marca 2021, Picard/Komisia (T-769/16, vec v odvolacom konaní²⁰⁸, EU:T:2021:153)

Žalobca, pán Maxime Picard, je od roku 2008 zmluvným zamestnancom na PMO Európskej komisie. Pôvodne bol zamestnaný ako zmluvný zamestnanec v prvej funkčnej skupine na základe zmluvy podpísanej v roku 2008 (ďalej len „zmluva z roku 2008“), ktorá bola trikrát predĺžená na dobu určitú a následne v roku 2011 predĺžená na dobu neurčitú.

Dňa 16. mája 2014 žalobca podpísal novú zmluvu zmluvného zamestnanca na dobu neurčitú so zaradením do druhej funkčnej skupiny po tom, čo preukázal, že plnil úlohy spadajúce do tejto funkčnej skupiny. Táto zmluva nadobudla účinnosť 1. júna 2014 (ďalej len „zmluva z roku 2014“).

Medzičasom reforma Služobného poriadku úradníkov Európskej únie a Podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov, ku ktorej došlo v roku 2014²⁰⁹, zaviedla jednak novú ročnú akruálnu dôchodkovú sadzbu vo výške 1,8 %, ktorá je menej priaznivá než predchádzajúca sadzba vo výške 1,9 %, a jednak stanovila vek odchodu do dôchodku na 66 rokov oproti predchádzajúcemu veku 63 rokov.²¹⁰ Podľa prechodného režimu, ktorý je v nej obsiahnutý, však úradníci, ktorí „nastúpili do služobného pomeru v období od 1. mája 2004 do 31. decembra 2013“, naďalej nadobúdajú práva na dôchodok s ročnou akruálnou sadzbou vo výške 1,9 %.²¹¹ Okrem toho „úradníci, ktorí k 1. máju 2014 majú 35 rokov alebo viac a ktorí nastúpili do služobného pomeru

208 | Vec C-366/21 P, *Picard/Komisia*.

209 | Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 1023/2013 z 22. októbra 2013, ktorým sa mení Služobný poriadok úradníkov Európskej únie a Podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskej únie (Ú. v. EÚ L 287, 2013, s. 15), nadobudlo účinnosť 1. novembra 2013, a pokiaľ ide o relevantné ustanovenia v tejto veci, uplatňuje sa od 1. januára 2014.

210 | Článok 77 druhý a piaty odsek služobného poriadku, zmenený nariadením č. 1023/2013.

211 | Článok 21 druhý odsek prílohy XIII služobného poriadku.

pred 1. januárom 2014, majú nárok na starobný dôchodok pri dosiahnutí veku 64 rokov 8 mesiacov²¹². Tieto prechodné ustanovenia sa analogicky uplatňujú na ostatných zamestnancov zamestnaných k 31. decembru 2013.²¹³

Keďže žalobca podpísal svoju novú zmluvu po tom, čo nadobudla účinnosť reforma služobného poriadku, požiadal zodpovedného úradníka úseku „Dôchodky“ PMO o vysvetlenia dôsledkov tejto zmeny na jeho situáciu. Vo svojej odpovedi zodpovedný úradník potvrdil, že z dôvodu zmeny zmluvy sa na žalobcu nemôžu od 1. júna 2014 vzťahovať prechodné ustanovenia týkajúce sa aktuálnej dôchodkovej sadzby a veku odchodu do dôchodku.

Vzhľadom na to, že sťažnosť žalobcu proti tejto odpovedi bola zamietnutá, podal žalobca na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť odpovede zodpovedného úradníka, ako aj rozhodnutia o zamietnutí jeho sťažnosti. Na podporu svojej žaloby žalobca tvrdil, že na účely uplatnenia predmetných prechodných ustanovení mala administratíva použiť ako dátum nástupu do zamestnania 1. júl 2008, teda dátum, kedy bol pôvodne prijatý do zamestnania ako zmluvný zamestnanec v prvej funkčnej skupine, a nie dátum začiatku účinnosti novej zmluvy z roku 2014.

Táto žaloba však bola zamietnutá prvou rozšírenou komorou Všeobecného súdu. Vo svojom rozsudku Všeobecný súd rozhodol o uplatnení prechodných ustanovení týkajúcich sa aktuálnej dôchodkovej sadzby a veku odchodu do dôchodku, zavedených reformou služobného poriadku, na zmluvných zamestnancov, ktorí podpísali novú zmluvu po uvedenej reforme.²¹⁴

Posúdenie Všeobecným súdom

Po prvé sa Všeobecný súd zaoberal výkladom článku 1 ods. 1 prílohy Podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov, podľa ktorého sa prechodné ustanovenia týkajúce sa aktuálnej dôchodkovej sadzby a veku odchodu do dôchodku, ktoré boli zavedené reformou služobného poriadku pre úradníkov, „uplatňujú analogicky na ostatných zamestnancov zamestnaných k 31. decembru 2013“²¹⁵. Všeobecný súd najskôr pripomenul, že prechodné ustanovenia sa majú vykladať reštriktívne a ich analogické uplatnenie na ostatných zamestnancov predpokladá, že sa zohľadnia osobitosti vyplývajúce z postavenia úradníkov a ostatných zamestnancov. V tejto súvislosti rozdiel medzi týmito dvoma kategóriami zamestnancov spočíva predovšetkým v povahe vykonávaných úloh a v právnom vzťahu medzi úradníkom alebo zamestnancom a administratívou Únie. Presnejšie, úradník nastúpi do služobného pomeru v administratíve Únie a zostáva v ňom na základe vzťahu založeného na služobnom poriadku, zatiaľ čo zmluvný zamestnanec nastupuje do zamestnania a zostáva v ňom na základe zmluvného vzťahu.²¹⁶ Z tohto dôvodu na to, aby sa na ostatných zamestnancov mohli vzťahovať prechodné pravidlá, musia „byť zamestnaní k 31. decembru 2013“, teda musia mať k tomuto dátumu uzatvorenú zmluvu s administratívou Únie.

212| Článok 22 ods. 1 druhý pododsek prílohy XIII služobného poriadku.

213| Článok 1 ods. 1 prílohy podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov.

214| Pokiaľ ide o úradníkov, Všeobecný súd v rozsudku zo 14. decembra 2018, *Torné/Komisija* (T-128/17, [EU:T:2018:969](#)), vyložil pojem „nástup do služobného pomeru“ v zmysle prechodných ustanovení týkajúcich sa aktuálnej dôchodkovej sadzby a veku odchodu do dôchodku stanovených v článkoch 21 a 22 prílohy XIII služobného poriadku.

215| Článok 1 ods. 1 prílohy PZOZ, zmenených nariadením č. 1023/2013.

216| Článok 3a PZOZ.

Po druhej Všeobecnej súd spresnil pojem „byť zamestnaný k 31. decembru 2013“. Podľa Všeobecného súdu sa táto situácia môže preukázať len v prípade, že zamestnanec nepodpíše novú zmluvu, z ktorej vyplýva začatie nového pracovného pomeru s administratívou Únie, teda v prípade, že uvedená zmluva neprináša podstatnú zmenu jeho pracovných povinností, ktorá by mohla spochybniť funkčnú kontinuitu uvedeného pracovného pomeru. Z toho vyplýva, že prechodné ustanovenia sa analogicky uplatňujú na ostatných zamestnancov zamestnaných k 31. decembru 2013, ktorí zostávajú zamestnaní aj po tomto dátume na základe zmluvy, ktorá nespôsobuje prerušenie pracovného pomeru. Tento výklad zohľadňuje právny význam podpisu novej zmluvy pri zachovaní nadobudnutých práv a legitímnych očakávaní zamestnancov.

V prejednávanej veci Všeobecný súd konštatoval, že nová zmluva, ktorú žalobca podpísal, mu umožnila postúpiť do vyššej funkčnej skupiny, čo spochybnilo funkčnú kontinuitu pracovného pomeru, v ktorom bol žalobca s administratívou Únie na základe zmluvy z roku 2008. V dôsledku toho hoci bol žalobca zamestnaný k 31. decembru 2013 na základe pôvodnej zmluvy z roku 2008, nová zmluva z roku 2014 mala za následok ukončenie tohto pracovného pomeru a vznik nového pracovného pomeru, takže sa na žalobcu nemôžu vzťahovať prechodné ustanovenia týkajúce sa akruálnej dôchodkovej sadzby a veku odchodu do dôchodku.

6. Psychické obťažovanie

Rozsudok zo 14. júla 2021, AI/ECDC (T-65/19, [EU:T:2021:454](#))²¹⁷

V júni 2017 žalobca AI, zamestnanec Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC), podal žiadosť o pomoc v zmysle článku 24 služobného poriadku v súvislosti s údajnými skutkami psychického obťažovania zo strany vedúceho jeho oddelenia.

V nadväznosti na túto žiadosť riaditeľka ECDC (ďalej len „riaditeľka“) poverila externú osobu vedením vyšetrovania správania vedúceho oddelenia, na ktoré sa sťažoval žalobca a jeden ďalší žiadateľ o pomoc. Táto správa bola dokončená koncom januára 2018. Žalobca požiadal o prístup k tejto správe v marci a apríli 2018. Tieto žiadosti boli zamietnuté.

Počas apríla a mája 2018 sa uskutočnili stretnutia medzi riaditeľkou a vedúcim oddelenia, počas ktorých bol vedúci oddelenia informovaný o výsledku vyšetrovania a o zámere riaditeľky vypovedať jeho zmluvu na základe článku 47 písm. c) bodu i) PZOZ. V tejto situácii vedúci oddelenia predložil svoje odstúpenie z funkcie. Riaditeľka toto odstúpenie z funkcie prijala. Počas desaťmesačnej výpovednej doby, ktorá nasledovala po tomto odstúpení z funkcie, bol vedúci oddelenia poverovaný úlohami, ktoré mu zverovala a na ktoré dohliadala priamo riaditeľka bez toho, aby mal hierarchický vzťah so žalobcom. Na týchto úlohách pracoval z domu.

Riaditeľka žalobcovi bezprostredne po prijatí odstúpenia vedúceho oddelenia z funkcie zaslala list, ktorý sa týkal jeho žiadosti o pomoc (ďalej len „prvé napadnuté rozhodnutie“). V tomto liste riaditeľka informovala žalobcu o závere vyšetrovateľa, podľa ktorého jeho sťažnosti bolo možné vyhovieť, avšak bez toho, aby mu poskytla vyšetrovaciu správu. Riaditeľka po oboznámení sa s touto vyšetrovacou správou a ďalšími dôkazmi, ktoré mala k dispozícii, dospela k záveru o existencii „prvkov obťažovania“, pričom spresnila, že vyšetrovacía správa obsahuje „niekoľko faktických chýb“. Dodala, že spôsob, akým vedúci oddelenia pristúpil k určitým ťažkostiam, a jeho metóda riadenia spôsobili zamestnancom zbytočný stres a úzkosť, hoci si uvedomovala

²¹⁷ Pozri rovnako v súvislosti s vecou týkajúcou sa psychického obťažovania členom Európskeho parlamentu rozsudok z 3. februára 2021, *Moi/Parlament* (T-17/19, vec v odvolacom konaní, [EU:T:2021:51](#)), uvedený v oddiele „II. 2. Disciplinárny režim členov Európskeho parlamentu“.

skutočnosť, že vo svojej pozícii musel konať vo veciach týkajúcich sa istých problémov. Riaditeľka napokon uviedla, že uvažovala o prijatí „vhodných opatrení“, ale že medzičasom vedúci oddelenia odstúpil zo svojho pracovného miesta a už sa na pracovisko nemal dostaviť.

Žalobca znovu požiadal o prístup k vyšetrovacej správe a ku všetkým dokumentom, na ktorých základe riaditeľka prijala prvé napadnuté rozhodnutie. Riaditeľka zamietla túto žiadosť (ďalej len „druhé napadnuté rozhodnutie“).

Riaditeľka následne priznala žalobcovi možnosť jediný krát na mieste nahliadnuť do verzie vyšetrovacej správy, ktorá nemala dôvernú povahu.

Sťažnosť žalobcu proti dvom napadnutým rozhodnutiam, ktorá obsahovala aj žiadosť o náhradu nemajetkovej ujmy súvisiacej s týmito rozhodnutiami, bola zamietnutá.

Všeobecný súd, konajúci o žalobe žalobcu, čiastočne zrušil prvé a druhé napadnuté rozhodnutie, ako aj rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti a objasnil rozsah povinnosti poskytnúť pomoc v osobitnom prípade, keď sa príslušný orgán úplne nezhodol so závermi vyšetrovateľa, ani nepreukázal skutkový stav v plnom rozsahu, ani neinformoval žiadateľa o pomoci o všetkých opatreniach prijatých v nadväznosti na vyšetrovaciu správu. Rozsudok priniesol aj spresnenia, pokiaľ ide o právo žiadateľa o pomoc byť vypočutý a jeho právo na prístup k vyšetrovaciemu spisu.

Posúdenie Všeobecným súdom

Pokiaľ ide o prípustnosť žaloby, Všeobecný súd konštatoval, že rozhodnutie, ktorým sa žiadateľovi o pomoc podáva informácia o ukončení administratívneho vyšetrovania v oblasti obťažovania a ktorým sa nahlásené správanie kvalifikuje podľa služobného poriadku a spresňuje ďalší postup v konaní, vyvoláva právne účinky, ktoré môžu ovplyvniť záujmy žalobcu, a preto má povahu rozhodnutia a predstavuje akt spôsobujúci ujmu. Pokiaľ ide o záujem žalobcu na konaní, účinné súdne preskúmanie si vyžaduje, aby žiadateľ o pomoc mohol v rámci žaloby proti rozhodnutiu o jeho žiadosti napadnúť vhodnosť opatrení, ktoré boli ako odpoveď na túto sťažnosť prijaté, a to vrátane prípadu, keď autorovi týchto opatrení vytýka, že nezačal disciplinárne konanie voči tretej osobe uznanej vinnou z psychického obťažovania, pokiaľ v tejto súvislosti uvádza výhrady, ktoré sa ho osobne týkajú.

Pokiaľ ide o údajné porušenie článkov 24 a 86 služobného poriadku, Všeobecný súd dospel k záveru, že riaditeľka sa nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď prijala odstúpenie vedúceho oddelenia z funkcie namiesto toho, aby vypovedala jeho zmluvu alebo voči nemu začala disciplinárne konanie. Okrem toho žiadne ustanovenie služobného poriadku nevyžaduje, aby v prípade konštatovania nesplnenia povinností zo strany úradníka alebo zamestnanca bolo začaté disciplinárne konanie. Administratíva má totiž širokú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré treba prijať v situácii, ktorá patrí do pôsobnosti článku 24 služobného poriadku.

Všeobecný súd naopak rozhodol, že prvé napadnuté rozhodnutie porušuje článok 24 služobného poriadku v rozsahu, v akom ECDC v nadväznosti na vyšetrovaciu správu nedostatočne preukázalo skutkový stav, neprijalo na tomto základe jednoznačné a konečné stanovisko, pokiaľ ide o existenciu alebo neexistenciu psychického obťažovania v zmysle článku 12a ods. 3 služobného poriadku, a neinformovalo žalobcu o ďalšom postupe v nadväznosti na jeho žiadosť o pomoc, najmä ho neoboznámilo s počiatočným úmyslom riaditeľky vypovedať zmluvu vedúceho oddelenia predtým, než tento predložil svoje odstúpenie z funkcie, a s podmienkami, za ktorých bolo toto odstúpenie z funkcie prijaté, vrátane podmienok priebehu výpovednej doby.

Pokiaľ ide o rozsah práva žiadateľa o pomoc byť vypočutý, Všeobecný súd uviedol, že v rozsahu, v akom sa riaditeľka rozhodla úplne sa nezhodnúť so závermi vyšetrovacej správy týkajúcimi sa žiadosti o pomoc, mala žalobcovi pred prijatím prvého napadnutého rozhodnutia umožniť, aby zaujal stanovisko ku každej skutočnosti, ktorá ju viedla k tomu, že sa úplne nestotožnila s uvedenými závermi. V prípade neexistencie tejto vady by konanie mohlo viesť k inému výsledku. Riaditeľka naopak nemala povinnosť vypočúť pripomienky žalobcu k dôvodom, ktoré ju viedli k prijatiu odstúpenia vedúceho oddelenia z funkcie namiesto vypovedania jeho zmluvy alebo začatia disciplinárneho konania, pretože tieto rozhodnutia neboli prijímané voči žalobcovi.

Všeobecný súd tiež rozhodol, že bola porušená povinnosť odôvodnenia, keďže prvé napadnuté rozhodnutie sa výslovne nezaobrá žiadnou zo situácií spomenutých žalobcom v jeho žiadosti o pomoc, pričom sa obmedzuje na odkaz na skutkové okolnosti opísané vo vyšetrovacej správe, ku ktorej žalobca v tom čase nemal žiadny prístup, a na informácie, ktoré mala riaditeľka k dispozícii, bez toho, aby boli uvedené podrobnejšie. Uvedené rozhodnutie tiež poukazuje na existenciu „faktických chýb“ vo vyšetrovacej správe bez ich opisu a „problémov“ alebo „ťažkostí“, v súvislosti s ktorými vedúci oddelenia „musel konať“, opäť bez toho, aby ich podrobne špecifikovalo. Napokon riaditeľka bez uvedenia spresnenia uvádza, že zvažovala „vhodné opatrenia“, ktoré neboli prijaté z dôvodu odstúpenia vedúceho oddelenia z funkcie.

Vzhľadom na predchádzajúce úvahy Všeobecný súd zrušil prvé napadnuté rozhodnutie.

Pokiaľ ide o právo žiadateľa o pomoc na prístup k vyšetrovacej správe, Všeobecný súd pripomenul, že doručenie kópie správ vypracovaných po skončení administratívneho vyšetrovania, prípadne vo verzii, ktorá nemá dôvernú povahu, je nutné s ohľadom na zásadu riadnej správy vecí verejných zaručenú článkom 41 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a povinnosť poskytnúť pomoc, ktoré vyžadujú, aby príslušný orgán informoval dotknuté osoby o výsledku ich žiadosti o pomoc, a to tým viac v prípade, keď správa uznáva existenciu psychického obťažovania.

Právo na prístup k spisu však nie je absolútne. Uvedený článok Charty zaručuje toto právo pod dvoma podmienkami.

Na jednej strane sa právo osoby na prístup vzťahuje len na spis, ktorý sa jej týka. Za týchto okolností žalobca nemal právo na prístup k častiam vyšetrovacej správy, týkajúcim sa druhého žiadateľa o pomoc, a častiam, ktoré opisovali osobnú situáciu ďalších zamestnancov ECDC.

Na druhej strane prístup musí byť zabezpečený pri zachovaní oprávnených záujmov dôvernosti a služobného a obchodného tajomstva. V prejednávanej veci sa ECDC vo verzii vyšetrovacej správy, ktorá nemala dôvernú povahu, neobmedzilo na zakrytie častí týkajúcich sa svedeckých výpovedí, ale zakrylo celý obsah analýzy vyšetrovateľa vrátane jeho záverov k žiadosti žalobcu o pomoc, čo nemôže byť odôvodnené ochranou oprávnených záujmov dôvernosti svedkov a riadneho priebehu vyšetrovaní.

Všeobecný súd na tomto základe čiastočne zrušil druhé napadnuté rozhodnutie.

Všeobecný súd napokon zamietol návrh na náhradu škody, ktorý žalobca podal, keďže žalobca nepreukázal existenciu nemajetkovej ujmy oddeliteľnej od protiprávnosti odôvodňujúcej zrušenie dvoch napadnutých rozhodnutí, ktorá by nemohla byť v plnom rozsahu napravená týmto zrušením.

7. Lehota na podanie žaloby

Rozsudok z 3. marca 2021, Barata/Parlament (T-723/18, vec v odvolacom konaní²¹⁸, EU:T:2021:113)

Dňa 22. septembra 2017 Európsky parlament uverejnil oznámenie o výberovom konaní (ďalej len „oznámenie o výberovom konaní“) v rámci certifikačného postupu v roku 2017 s cieľom vybrať úradníkov funkčnej skupiny AST, ktorí môžu byť vymenovaní na pracovné miesto funkčnej skupiny AD podľa článku 45a služobného poriadku. Žalobca, úradník Európskeho parlamentu, sa prihlásil do predmetného výberového konania.

Menovací orgán Parlamentu (ďalej len „MO“) zamietol túto prihlášku ako neprípustnú z dôvodu, že k nej nebol pripojený zoznam príloh požadovaný v oznámení o výberovom konaní. MO potvrdil zamietnutie dvoma rozhodnutiami, prijatými v nadväznosti na interné postupy preskúmania, ktoré boli začaté na podnet žalobcu.

Rozhodnutím z 23. júla 2018 MO zamietol sťažnosti žalobcu smerujúce proti rozhodnutiam o zamietnutí jeho žiadostí, pričom potvrdil svoje predchádzajúce rozhodnutia. Parlament zaslal toto rozhodnutie doporučeným listom s doručenkou na adresu bydliska žalobcu. Dňa 25. júla 2018 belgická pošta doručila tento list do bydliska žalobcu a z dôvodu jeho neprítomnosti zanechala na mieste oznámenie o uložení zásielky. Keďže žalobca si uvedený list nevyzdvihol, belgická pošta ho 9. augusta 2018 vrátila Parlamentu. Okrem toho 28. augusta 2018 Parlament zaslal žalobcovi e-mail, ku ktorému bolo priložené rozhodnutie z 23. júla 2018, o ktorom žalobca potvrdzuje, že sa o ňom dozvedel v ten istý deň.

Žalobca 7. decembra 2018 podal na Všeobecný súd žalobu, v ktorej navrhoval zrušenie rozhodnutí o nepripustení jeho prihlášky a oznámenia o výberovom konaní, pričom tvrdil, že lehota na podanie žaloby začala plynúť od dátumu, keď sa oboznámil s obsahom tohto e-mailu.

Všeobecný súd síce rozhodol, že žaloba bola podaná v lehote stanovenej na tento účel, ale zamietol ju ako nedôvodnú. Vo svojom rozsudku Všeobecný súd objasnil judikatúru Únie, pokiaľ ide o určenie začiatku plynutia lehôt na podanie žaloby v sporoch, na ktoré sa vzťahuje služobný poriadok, keď je individuálne rozhodnutie zaslané doporučeným listom s doručenkou bez toho, aby ho jeho adresát prevzal.

Okrem toho rozsudok obsahuje doplnenie judikatúry, pokiaľ ide o uplatnenie nariadenia č. 1/58 o jazykovom režime²¹⁹ v prípade certifikačného postupu, teda interného výberového konania vyhradeného pre niektorých úradníkov.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd v prvom rade konštatoval, že administratíva si v zásade môže na účely oznámenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti zvoliť metódu, ktorú považuje za najvhodnejšiu vzhľadom na okolnosti veci, keďže služobný poriadok nestanovuje žiadne poradie prednosti medzi rôznymi možnými metódami, akými sú elektronická komunikácia alebo doporučený list s doručenkou.

218 | Vec C-305/21 P, *Barata/Parlament*.

219 | Nariadenie Rady č. 1 z 15. apríla 1958 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. ES 1958, 17, s. 385; Mim. vyd. 01/001, s. 3), zmenené nariadením Rady (EÚ) č. 517/2013 z 13. mája 2013 (Ú. v. EÚ L 158, 2013, s. 1).

Všeobecný súd v tejto súvislosti pripomenul, že rozhodnutie je riadne oznámené, ak je svojmu adresátovi oznámené a ten má možnosť sa s ním oboznámiť. Táto posledná podmienka je splnená, ak je adresátovi umožnené oboznámiť sa s obsahom tohto rozhodnutia, ako aj s dôvodmi, na ktorých sa toto rozhodnutie zakladá.

Všeobecný súd okrem toho uviedol, že žiadne ustanovenie uvedené v služobnom poriadku alebo v iných normatívnych nástrojoch Európskej únie nespresňuje, že v prípade neúspešného oznámenia doporučeným listom sa začiatok počítania lehoty na podanie žaloby odkladá na deň uplynutia lehoty uloženia tohto listu poskytovateľom poštových služieb, a nie na deň skutočného oboznámenia sa s obsahom tohto listu.

Všeobecný súd dospel k záveru, že v situácii, keď neexistuje uplatniteľná právna úprava, platí, že právna istota a potreba vyhnúť sa akejkoľvek diskriminácii alebo svojvoľnému zaobchádzaniu pri riadnom výkone spravodlivosti bránia v prejednávanej veci uplatneniu domnienky oznámenia. Parlament teda nesprávne tvrdí, že na účely výpočtu lehoty na podanie žaloby treba zohľadniť len oznámenie odoslaním doporučeného listu, keď tento list pritom nebol v lehote poskytnutej belgickým poskytovateľom poštových služieb prevzatý. V dôsledku toho lehota na podanie žaloby začala plynúť od 28. augusta 2018, keďže žalobca sa s rozhodnutím z 23. júla 2018 plne oboznámil 28. augusta 2018.

Pokiaľ ide o údajné porušenie jazykového režimu Únie tým, že Parlament v oznámení o výberovom konaní ani v rozhodnutí z 23. júla 2018 nepoužil materinský jazyk žalobcu, teda portugálčinu, Všeobecný súd pripomenul, že výnimka z uvedeného režimu môže byť odôvodnená vzhľadom na internú povahu výberového konania vyhradeného pre úradníkov a ostatných zamestnancov pôsobiacich v inštitúcii. Skutočnosť, že dokumenty, ktoré administratíva adresuje niektorému zo svojich úradníkov, sú vyhotovené v inom jazyku, než je materinský jazyk tohto úradníka, teda nepredstavuje žiadne porušenie práv tohto úradníka, ak ovláda jazyk použitý administratívou tak, že mu to umožňuje skutočne a ľahko oboznámiť sa s obsahom týchto dokumentov. Všeobecný súd v tejto súvislosti uviedol, že žalobca vo svojom formulári prihlášky uviedol, že má veľmi dobrú úroveň jazyka skutočne používaného v oznámení o výberovom konaní a v rozhodnutí z 23. júla 2018 a že počas konania pred podaním žaloby sám používal tento jazyk na komunikáciu s administratívou.

Všeobecný súd dospel k záveru, že certifikačný postup, o ktorý ide v prejednávanej veci, nepredstavuje externé výberové konanie, ktoré je povinne uverejňované v Úradnom vestníku Európskej únie vo všetkých úradných jazykoch a otvorené pre všetkých občanov Únie, ale interné výberové konanie vyhradené pre niektorých úradníkov, ktorí odpracovali viac ako šesť rokov. Parlament sa teda mohol bez toho, aby porušil zásady, ktoré upravujú jazykový režim Únie, zdržať uverejnenia oznámenia o výberovom konaní v portugálčine. Parlament ani neporušil uvedené zásady, keď v tomto oznámení požiadal žalobcu, aby s ním komunikoval v inom jazyku, ako je portugálčina, a aby primerane ovládal anglický alebo francúzsky jazyk.

XIV. Návrhy na nariadenie predbežných opatrení

1. Pandémia Covid-19

Uznesenie z 29. októbra 2021, Abenante a i./Parlament a Rada (T-527/21 R, neuverejnené, [EU:T:2021:750](#))

Aby členské štáty obmedzili šírenie ťažkého akútneho respiračného syndrómu (SARS-CoV-2), prijali určité opatrenia, ktoré mali vplyv na výkon práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov občanmi Európskej únie.

Na uľahčenie výkonu práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov prijali Európsky parlament a Rada Európskej únie 14. júna 2021 nariadenie 2021/953²²⁰. Toto nariadenie má prispieť k postupnému koordinovanému zrušeniu týchto obmedzení členskými štátmi.

Ustanovenia tohto nariadenia totiž umožňujú najmä vydávať, cezhranične overovať a uznávať ktorékoľvek z týchto potvrdení: a) potvrdenie, ktorým sa potvrdzuje, že jeho držiteľovi bola podaná vakcína proti koronavírusovému ochoreniu 2019, ktoré vyvoláva SARS-CoV-2, v členskom štáte, ktorý vydal potvrdenie, nazývané „potvrdenie o očkovaní“; b) potvrdenie, ktoré potvrdzuje, že jeho držiteľ bol podrobený testu, ktorý vykonali zdravotnícki pracovníci alebo kvalifikovaný testujúci personál v členskom štáte, ktorý potvrdenie vydal, a v ktorom sa uvádza typ testu, dátum, kedy sa test vykonal, a výsledok testu, nazývané „potvrdenie o vykonaní testu“; c) potvrdenie, ktorým sa potvrdzuje, že po pozitívnom výsledku testu, ktorý vykonali zdravotnícki pracovníci alebo kvalifikovaný testujúci personál, držiteľ prekonal infekciu vírusom SARS-CoV-2, nazývané „potvrdenie o prekonaní ochorenia“.

Dňa 30. augusta 2021 viacero občanov Únie podalo na Všeobecný súd Európskej únie žalobu, v ktorej navrhovali úplné alebo čiastočné zrušenia nariadenia. Dňa 31. augusta 2021 podali títo občania aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia, v ktorom navrhovali okamžitý a predbežný odklad výkonu ustanovení upravujúcich vydávanie, cezhraničné overovanie a uznávanie potvrdení. Na podporu tohto návrhu navrhovatelia v prvom rade tvrdili, že napadnuté nariadenie vytvára diskrimináciu medzi očkovanými a neočkovanými osobami pri výkone ich základných práv. Domnievali sa totiž, že nariadenie porušuje ich právo na voľný pohyb, ak sa nepodrobia invazívnemu lekárskeho ošetreniu proti ich vôli, čo má za následok priame obmedzenie ich osobnej slobody, upravenej v článku 6 Charty základných práv Európskej únie, ako aj slobodnej voľby povolania a práva na prácu, upravených v jej článku 15. V druhom rade navrhovatelia tvrdili, že vážne porušenie ich základných práv, spôsobené obsahom napadnutého nariadenia, ktoré sa zjavne vymyká akejkoľvek vedeckej norme, musí byť okamžite ukončené vzhľadom na majetkovú a najmä nemajetkovú ujmu, ktorú im priamo a bezprostredne spôsobuje, čím ich zbavuje možnosti viesť bežný spoločenský život.

Predseda Všeobecného súdu zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

²²⁰ Nariadenie (EÚ) 2021/953 o rámci pre vydávanie, overovanie a uznávanie interoperabilných potvrdení o očkovaní proti ochoreniu COVID-19, o vykonaní testu a prekonaní tohto ochorenia (digitálny COVID preukaz EÚ) (Ú. v. EÚ L 211, 2021, s. 1).

Na úvod pripomenul, že článok 278 ZFEÚ upravuje zásadu, podľa ktorej žaloby nemajú odkladný účinok, na akty prijaté inštitúciami Únie sa vzťahuje domnienka zákonnosti a iba výnimočne môže sudca rozhodujúci o návrhu na nariadenie predbežných opatrení nariadiť odklad výkonu aktu napadnutého na Všeobecnom súde.

Predseda Všeobecného súdu ďalej uviedol, že odklad výkonu možno nariadiť, ak účastník konania, ktorý ho požaduje, preukáže, že jeho nariadenie je na prvý pohľad skutkovo a právne odôvodnené (*fumus boni iuris*) a že je naliehavé v tom zmysle, že na to, aby mu nevznikla vážna a nenapraviteľná ujma je nevyhnutné, aby bol odklad nariadený a mal účinky pred rozhodnutím vo veci samej. Tieto podmienky sú kumulatívne, takže návrhy na nariadenie predbežných opatrení musia byť zamietnuté, ak niektorá z nich chýba. Sudca rozhodujúci o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia prípadne zváži dotknuté záujmy.

Predseda Všeobecného súdu preto najprv preskúmal, či je splnená podmienka týkajúca sa naliehavosti a v tejto súvislosti pripomenul, že pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého nariadenie v praxi vytvára diskrimináciu medzi občanmi Únie pri výkone ich základných práv, podmienku súvisiacu s nenapraviteľnosťou ujmy nemožno uplatňovať mechanicky a neflexibilne, ale treba zohľadniť okolnosti, ktorými sa vyznačuje každá vec, pričom toto kritérium sa nesmie uplatniť, ak je nezlučiteľné s požiadavkami účinnej predbežnej ochrany.

V tejto súvislosti v prvom rade predseda Všeobecného súdu uviedol, že žiadne tvrdenie navrhovateľov nepreukazuje na prvý pohľad zjavnú povahu uvádzaného porušenia, keďže držba potvrdení upravených nariadením nie je predchádzajúcou podmienkou výkonu práva na voľný pohyb. Okrem toho zdôraznil, že navrhovatelia neuvádzajú žiadnu okolnosť preukazujúcu zhoršenie ich podmienok cestovania v porovnaní so situáciou existujúcou pred nadobudnutím jeho účinnosti. Cieľom napadnutého nariadenia je totiž naopak uľahčiť výkon práva na voľný pohyb v Únii počas pandémie Covid-19 vďaka zavedeniu rámca pre vydávanie, overovanie a uznávanie digitálnych Covid preukazov Európskej únie.

V druhom rade predseda Všeobecného súdu uviedol, že sudca rozhodujúci o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať v každom prípade k dispozícii konkrétne a presné údaje, podložené podrobnými dokumentami, ktoré preukazujú finančnú situáciu účastníka konania, ktorý požaduje predbežné opatrenie, a umožňujú posúdiť dôsledky, ktoré by pravdepodobne vyplynuli z nenariadenia navrhovaných opatrení. V tejto súvislosti konštatoval, že navrhovatelia nepredložili konkrétne a presné údaje, podložené overenými dokumentmi, takže nie je schopný posúdiť, či uvádzanú ujmu možno kvalifikovať ako vážnu a nenapraviteľnú. Dodal, že majetkovú škodu, ani nemajetkovú ujmu navrhovateľov nemožno považovať za nenapraviteľnú, lebo majetková škoda môže byť predmetom neskoršej finančnej náhrady a zrušenie nariadenia na záver konania vo veci samej by predstavovalo dostatočnú náhradu nemajetkovej ujmy.

Predseda dospel k záveru, že navrhovatelia nepreukázali, že je splnená podmienka naliehavosti, takže návrh na nariadenie predbežného opatrenia sa zamietá bez toho, aby bolo potrebné preskúmať podmienku týkajúcu sa existencie *fumus boni iuris* alebo pristúpiť ku zváženiu záujmov.

Uznesenia z 30. novembra 2021, Roos a i./Parlament (T-710/21 R, neuvěřeně, EU:T:2021:838) a ID a i./Parlament (T-711/21 R, neuvěřeně, EU:T:2021:837)²²¹

Dňa 27. októbra 2021 zaviedla kancelária Európskeho parlamentu mimoriadne pravidlá v oblasti zdravia a bezpečnosti pre vstup do budov Parlamentu na jeho troch pracoviskách (Brusel, Štrasburg a Luxemburg). Predmetom tohto rozhodnutia je v podstate podmieniť vstup do budov Parlamentu predložením potvrdenia o očkovaní Covid-19, potvrdenia o vykonaní testu a prekonaní ochorenia alebo ekvivalentného potvrdenia²²². Toto rozhodnutie sa uplatňuje na všetky osoby, ktoré chcú vstúpiť do uvedených budov.

Viacero európskych poslancov, úradníkov, akreditovaných parlamentných asistentov a iných zamestnancov Parlamentu podalo žalobu na Všeobecný súd Európskej únie, aby dosiahlo zrušenie dotknutého rozhodnutia. Navyše návrhom na nariadenie predbežného opatrenia navrhli predsedovi Všeobecného súdu, aby nariadil odklad výkonu dotknutého rozhodnutia až do vyhlásenia rozsudku vo veci samej.

Uzneseniami z 5. novembra 2021²²³ predseda Všeobecného súdu predbežne nariadil, že navrhovatelia môžu vstupovať do priestorov Parlamentu na základe negatívneho samotestu. V prípade pozitívneho výsledku musel byť po tomto teste vykonaný PCR test. V prípade pozitívneho výsledku PCR testu mohol Parlament odoprieť vstup žalobcov do svojich priestorov.

Predseda Všeobecného súdu zrušil svoje uznesenia z 5. novembra 2021 a zamietol návrhy na nariadenie odkladu.

Predseda najprv uviedol, že rozhodnutie podmieniť vstup do budov Parlamentu na jeho troch pracoviskách predložením digitálneho Covid preukazu EÚ alebo ekvivalentu nemá za cieľ, ani za následok, spochybníť výkon mandátov volených poslancov Parlamentu navrhovateľmi, ani výkon pracovnej činnosti navrhovateľov, ktorými sú úradníci, akreditovaní parlamentní asistenti a iní zamestnanci Parlamentu. Samotná povinnosť podriaďiť sa podmienkam na vstup do budov Parlamentu na jeho troch pracoviskách, či už z hľadiska bezpečnosti alebo verejného zdravia, však neznamená, že táto povinnosť spôsobuje navrhovateľom vážnu a nenapraviteľnú ujmu vyžadujúcu prijatie predbežných opatrení. Pokiaľ ide o údajný priamy zásah do reprezentatívnej právomoci európskych poslancov a ich schopnosti úspešne a efektívne pracovať, pretože napadnuté rozhodnutie sa uplatňuje aj na ich asistentov a ich zamestnancov, predseda poznamenal, že navrhovatelia neuviedli žiadne konkrétne tvrdenie, ktoré by mohlo preukázať, že tieto osoby nie sú schopné včas vyhovieť uloženým podmienkam vstupu.

Okrem toho žiadne tvrdenie nepreukazuje, že uvádzaná ujma, ktorá súvisí so zásahom do základných práv, je vážna a ťažko napravitelná, alebo dokonca nenapraviteľná. V tejto súvislosti totiž osobné údaje spracúvané počas odčítania QR kódu nachádzajúceho sa na potvrdeniach nie sú používané na žiadny iný účel a zamestnanci bezpečnostnej služby majú prísne povinnosti zachovávať služobné tajomstvo.

221] Pozri rovnako v súvislosti s touto otázkou uznesenia z 8. decembra 2021, *D'Amato a i./Parlament* (T-722/21 R, neuvěřeně, EU:T:2021:874), *Rooken a i./Parlament* (T-723/21 R, neuvěřeně, EU:T:2021:872), a *IL a i./Parlament* (T-724/21 R, neuvěřeně, EU:T:2021:873).

222] V zmysle článku 8 nariadenia 2021/953 (potvrdenia súvisiace s ochorením COVID-19 a iné dokumenty vydané treťou krajinou).

223] Uznesenia z 5. novembra 2021 *Roos a i./Parlament* (T-710/21 R, neuvěřeně), a *ID a i./Parlament* (T-711/21 R, neuvěřeně).

Napokon predseda konštatoval, že pokiaľ ide o tých navrhovateľov, ktorí nie sú ani očkovaní, ani neprekonalí ochorenie, žiadny z predložených dôkazov nemôže preukazovať, že odbery z nosohltana, ktoré sú nevyhnutné na získanie potvrdenia o vykonaní testu, spôsobujú vážne zdravotné riziká. Okrem toho predseda konštatoval, že dotknuté osoby majú možnosť požiadať o výnimku a vo svojej žiadosti vysvetliť dôvody, pre ktoré v ich individuálnom prípade odbery z nosohltana spôsobujú vážne riziko pre ich zdravie.

2. Imunita členov Európskeho parlamentu

Uznesenia z 30. júla 2021, Puigdemont i Casamajó a i./Parlament (T-272/21 R, neuvěřejnené, vec v odvolacom konaní²²⁴, [EU:T:2021:497](#)), a z 26. novembra 2021, Puigdemont i Casamajó a i./Parlament (T-272/21 RII, neuvěřejnené, vec v odvolacom konaní²²⁵, [EU:T:2021:834](#))

V dňoch 13. januára a 10. februára 2020 boli Európskemu parlamentu doručené žiadosti o zbavenie imunity poslancov zvolených do Parlamentu, ktorými boli páni Carles Puigdemont i Casamajó, Antoni Comín i Oliveres a pani Clara Ponsatí i Obiols. Tieto žiadosti, ktoré podal Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) v trestnom konaní týkajúcom sa najmä údajných trestných činov nábádania na vzburu, mali za cieľ, aby sa pokračovalo vo výkone európskych zatykačov vydaných proti poslancom v tomto trestnom konaní.

Dňa 7. januára 2021 belgické súdne orgány odmietli vykonať európsky zatykač vydaný proti pánovi Lluís Puig i Gordi, na ktorého sa tiež vzťahuje dotknuté trestné konanie a európsky zatykač, ale ktorý na rozdiel od poslancov nemá poslaneckú imunitu, pričom tvrdili, že výkon tohto zatykača by ohrozil základné práva dotknutej osoby. To viedlo Tribunal Supremo k tomu, aby v dotknutom trestnom konaní podal 9. marca 2021 návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, aby najmä zistil, či vykonávajúci súdny orgán môže odmietnuť odovzdanie vyžadanej osoby na základe európskeho zatykača z dôvodov odmietnutia, ktoré sú uvedené v jeho vnútroštátnom práve, ale nie sú stanovené ako také v rámcovom rozhodnutí o európskom zatykači.²²⁶

Rozhodnutiami z 9. marca 2021 Parlament zbavil imunity troch poslancov. Dňa 19. mája 2021 títo poslanci podali na Všeobecný súd Európskej únie žalobu, v ktorej navrhovali zrušenie týchto rozhodnutí. Dňa 26. mája 2021 poslanci podali návrh na nariadenie predbežného opatrenia, v ktorom navrhovali, aby podpredseda Všeobecného súdu odložil výkon uvedených rozhodnutí. Domnievali sa, že rozhodnutia Parlamentu umožňovali každému členskému štátu, aby ich zatkol alebo obmedzil ich pohyb a odovzdal ich španielskym orgánom. Podľa ich názoru tieto rozhodnutia nebránili tomu, aby po ich prípadnom odovzdaní uvedeným orgánom boli vzatí do väzby. Domnievali sa, že by im to spôsobilo vážnu a nenapraviteľnú ujmu a porušilo ich právo vykonávať funkciu európskych poslancov. Dodali, že prípadné zrušenie rozhodnutí Parlamentu by nemohlo byť vykonané, ak by v čase, keď by k nemu došlo, už boli odovzdaní a vzatí do väzby.

224| Vec C-629/21 P(R), *Puigdemont i Casamajó a i./Parlament a Španielsko*.

225| Vec C-81/22 P(R), *Puigdemont i Casamajó a i./Parlament*.

226| Vec C-158/21, *Puig Gordi a i.*

Uznesením z 30. júla 2021 podpredseda Všeobecného súdu zamietol tento návrh, keď sa domnieval, že poslancom sa nepodarilo preukázať, že bola splnená podmienka naliehavosti, lebo za daného stavu sa nezdalo, že vážna a nenapraviteľná škoda, na ktorú sa odvolávali, mohla byť kvalifikovaná ako určitá ujma alebo preukázaná s dostatočným stupňom pravdepodobnosti.

Napriek zamietnutiu tohto návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podpredseda spresnil, že poslanci si zachovávajú možnosť podať nový návrh, ak by sa po tomto uznesení údajná ujma javila dostatočne pravdepodobná, najmä v prípade zatknutia vykonávajúcim orgánom členského štátu alebo uskutočnenia krokov zameraných na ich odovzdanie španielskym orgánom.

Dňa 23. septembra 2021 bol pán Puigdemont zatknutý na letisku Alghero (Taliansko) na základe európskeho zatykača na jeho osobu. Dňa 1. októbra 2021 poslanci podali druhý návrh na nariadenie predbežného opatrenia, v ktorom uviedli nové skutočnosti.

Uznesením z 26. novembra 2021 podpredseda Všeobecného súdu zamietol tento druhý návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Podpredseda Všeobecného súdu vyhlásil, že dotknuté trestné konanie je prerušené až do rozhodnutia Súdneho dvora o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a spresnil, že toto prerušenie vyplýva priamo z podania tohto návrhu a nevyžaduje si žiadne osobitné rozhodnutie zo strany Tribunal Supremo v tejto súvislosti. Dodal, že španielsky súd okrem toho vedel o tomto odkladnom účinku. Potvrdil tiež, že vzhľadom na to, že uvedený návrh sa týka výkonu európskych zatykačov vydaných v dotknutom trestnom konaní, prerušenie tohto konania má nevyhnutne za následok prerušenie výkonu uvedených zatykačov. Spresnil, že toto prerušenie vyplýva priamo z prerušenia dotknutého trestného konania a že jeho účinky zaväzujú príslušné vnútroštátne orgány vráťane súdnych bez toho, aby to vyžadovalo osobitné rozhodnutie z ich strany.

Poslanci namietali, že predseda môžu byť zatknutí, môže byť obmedzená ich sloboda pohybu alebo dokonca môžu byť vydaní a uväznení v Španielsku, čím sú vystavení vážnej a nenapraviteľnej ujme, čo preukazuje nové skutočnosti, ktoré uvádzajú.

Hoci podľa podpredsedu Všeobecného súdu určité okolnosti uvádzané poslancami môžu preukazovať, že je možné, že určité vnútroštátne orgány nevyvodili všetky dôsledky z podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania, predovšetkým dôsledky týkajúce sa prerušenia dotknutého trestného konania a výkonu európskych zatykačov, okolnosti uvádzané na podporu druhého návrhu na nariadenie predbežného opatrenia neumožňujú spochybniť posúdenia vykonané v prvom uznesení vydanom v konaní o nariadenie predbežného opatrenia.

Podpredseda Všeobecného súdu v tejto súvislosti zdôraznil, že zatknutie poslancov samo osebe nepredstavuje vážnu a nenapraviteľnú ujmu. Muselo by porušovať právo poslancov vykonávať slobodne ich poslanskej mandát a riadne fungovanie Parlamentu. Ako však bolo uvedené v prvom uznesení vydanom v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, poslanci mali ešte svoju imunitu pri cestách na zasadnutia Parlamentu, takže vážna a nenapraviteľná ujma spôsobená zatknutím zostáva hypotetická.

Upozornil, že po vyvedení dôsledkov z podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania vykonávajúce súdne orgány nezamýšľajú vykonať európske zatykače týkajúce sa poslancov až do rozhodnutia Súdneho dvora o tomto návrhu, a teda že poslanci nepodstupujú v tomto štádiu riziko odovzdania španielskym orgánom. Okrem toho a v každom prípade na základe zásady lojálnej spolupráce musia vnútroštátne orgány zohľadniť prerušenie trestného konania a výkonu európskych zatykačov týkajúcich sa poslancov.

3. Verejné obstarávanie inštitúcií Únie

Uznesenie z 26. mája 2021, OHB System/Komisia (T-54/21 R, neuvverejnené, EU:T:2021:292)

Dňa 29. januára 2021 podala nemecká satelitná spoločnosť OHB System AG (ďalej len „OHB“) na Všeobecný súd Európskej únie žalobu, v ktorej navrhovala zrušenie dvoch rozhodnutí Európskej vesmírnej agentúry (ESA). Týmito rozhodnutiami ESA konajúca v mene a na účet Komisie na záver verejného obstarávania rozhodla o neprijatí ponuky spoločnosti OHB a o zadaní dvoch zmlúv na „Dodávku prechodových satelitov Galileo“ spoločnostiam Thales Alenia Space Italia S.p.A. (ďalej len „Thales Alenia“) a Airbus Defence & Space GmbH (ďalej len „Airbus“). Spolu so svojou žalobou podala OHB na Všeobecný súd aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia, v ktorom navrhovala predbežný odklad výkonu rozhodnutí ESA obsahujúcich v podstate jej vylúčenie z danej zákazky.

Na podporu svojho návrhu OHB v podstate tvrdila, že jej konkurent, spoločnosť Airbus, najal jedného z jej riadiacich pracovníkov, ktorý sa rozhodujúcim spôsobom podieľal na vypracovaní jej ponuky. OHB mala podozrenie, že tento bývalý zamestnanec protiprávne získal citlivé informácie, ktoré mohli priniesť novému zamestnávateľovi (Airbus) nenáležité výhody v rámci zadania zákazky.

V konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia predseda Všeobecného súdu uznesením z 31. januára 2021 predbežne a bez vypočutia Komisie vyhovel návrhu spoločnosti OHB na odklad výkonu rozhodnutia ESA, ktorým bola OHB informovaná o tom, že jej ponuka na danú verejnú zákazku nebola prijatá. Predseda Všeobecného súdu následne uznesením z 26. februára 2021 spresnil, že uznesenie z 31. januára 2021 sa týka iba spoločnosti Airbus a nie spoločnosti Thales Alenia. OHB totiž uviedla skutočnosť iba vo vzťahu k spoločnosti Airbus.

Predseda Všeobecného súdu ako sudca rozhodujúci o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia po vypočutí Komisie zrušil svoje predchádzajúce uznesenia a zamietol návrh spoločnosti OHB na nariadenie predbežného opatrenia.

Predseda Všeobecného súdu uviedol, že na prvý pohľad nie je návrh spoločnosti OHB úplne nedôvodný a že ujma uvádzaná spoločnosťou OHB je objektívne vážna. Predseda Všeobecného súdu sa totiž najmä domnieval, že bez toho, aby bolo dotknuté rozhodnutie Všeobecného súdu o žalobe vo veci samej, si možný nedostatok starostlivosti Komisie pri zaručení rešpektovania rovnosti zaobchádzania so spoločnosťami, ktoré sa zúčastnili verejného obstarávania, zaslúži podrobné preskúmanie. V tejto súvislosti predseda Všeobecného súdu konštatoval, že ESA zaslala spoločnosti Airbus 29. januára 2021 (teda v deň podania žaloby spoločnosťou OHB) žiadosť o informácie týkajúcu sa najmä toho, ako prispel bývalý zamestnanec spoločnosti OHB k príprave ponuky v rámci jeho nových povinností v spoločnosti Airbus. Airbus poskytla v tejto súvislosti stručnú a nejasnú odpoveď. Predseda Všeobecného súdu dospel k záveru, že nemožno vylúčiť, že toto oneskorené a neúplné overenie zo strany ESA nepostačovalo na posúdenie rozsahu účasti bývalého zamestnanca spoločnosti OHB na príprave verejného obstarávania v rámci jeho nových povinností v spoločnosti Airbus.

Predseda Všeobecného súdu sa však domnieval, že je nevyhnutné vyvážiť riziká spojené s každým z riešení možných v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (vyhovenie alebo zamietnutie návrhu na odklad výkonu ako predbežného opatrenia).

V tejto súvislosti predseda Všeobecného súdu v prvom rade poznamenal, že v prípade, ak by OHB dosiahla úspech vo veci v konaní vo veci samej, ujma spojená s definitívnou stratou jej príležitosti získať danú zákazku (z dôvodu zamietnutia návrhu na nariadenie predbežného opatrenia) by mohla byť ohodnotená, čo by umožnilo v celom rozsahu nahradiť individuálnu škodu skutočne spôsobenú z tohto dôvodu. Naopak v prípade, ak by navrhované predbežné opatrenia boli nariadené, Komisia by nemohla uzavrieť zmluvu s jedným z úspešných uchádzačov, čo by malo značné technické a finančné dôsledky pre vesmírny program Únie. Rýchle uzavretie zmluvy je teda v dôležitom všeobecnom záujme.

V druhom rade predseda Všeobecného súdu konštatoval, že hoci ušlý zisk, ktorý očakávala OHB, a náhrada škody, ktorú musí uhradiť svojim spolupracovníkom, dosahujú približne 30 miliónov eur, túto sumu treba vidieť v súvislosti s hodnotou európskych programov satelitnej navigácie, ktorá je značná, pretože Únia do nich iba počas obdobia od roku 2014 do roku 2020 investovala viac ako 7 miliárd eur, a s celkovou hodnotou satelitov, ktorých sa týka dané verejné obstarávanie, predstavujúcom približne 1,47 miliardy eur.

V treťom rade predseda Všeobecného súdu zdôraznil, že pravdepodobná dôvodnosť tvrdení spoločnosti OHB sa obmedzuje na jedno hľadisko: možný nedostatok starostlivosti Komisie pri zaručení rešpektovania rovnosti zaobchádzania so spoločnosťami, ktoré sa zúčastnili na verejnom obstarávaní. V tejto súvislosti však treba uviesť nielen to, že sťažnosť, ktorú podala OHB na nemeckú prokuratúru, bola odložená, ale aj to, že ESA, konajúca v mene a na účet Komisie, sa podujala zaslať žiadosť o informácie spoločnosti Airbus, aby preskúmala riziko protiprávnosti.

S prihliadnutím na tieto úvahy predseda Všeobecného súdu dospel k záveru, že rovnováha dotknutých záujmov sa prikláňa v prospech nenariadenia navrhovaných predbežných opatrení.

C.

Činnosť kancelárie Všeobecného súdu v roku 2021

Predkladateľ: **Emmanuel Coulon**, tajomník Kancelárie Všeobecného súdu

Úlohou Kancelárie Všeobecného súdu je pod vedením jeho predsedu prispievať k výkonu súdnictva. S dostupnými zdrojmi riadi všetky činnosti, ktoré majú sudcom umožniť vykonávať ich sudcovské funkcie v čo najlepších podmienkach. Tieto činnosti pozostávajú najmä z organizácie celého priebehu konania vo všetkých jeho zložkách, od podania žaloby až po uverejnenie rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, v súlade s platnými právnymi predpismi, cieľmi, ktoré tento súd sleduje, a s prihliadnutím na zmeny v zložení súdu. Kancelária musí byť moderným a dynamickým útvarom, ktorý svoje zásahy zakladá na procesnom rámci prispôbenom právnym veciam predloženým Všeobecnému súdu, využíva moderné počítačové systémy a optimalizuje svoju administratívnu organizáciu a efektívnosť.

Poslanie:

Prispievať k efektívnemu výkonu súdnictva

Štyri ciele:

Zabezpečiť **komunikáciu** medzi zástupcami účastníkov konania a sudcami Všeobecného súdu počas konania.

Dohliadať na zabezpečenie **riadneho priebehu** konania a riadneho vedenia spisov.

Poskytovať **aktívnu** právnu a technickú **pomoc** sudcom Všeobecného súdu a ich spolupracovníkom.

Zabezpečovať **administratívne záležitosti Všeobecného súdu** pod dohľadom jeho predsedu a za pomoci ostatných služieb Súdneho dvora Európskej únie.

Pod vedením tajomníka Všeobecného súdu Kancelária plní svoje poslanie, pričom má k dispozícii 69 rozpočtových miest (k 31. decembru 2021). Tieto pozície sú obsadené skúsenými úradníkmi a zamestnancami so širokou škálou odborných profilov vrátane právnikov rôznych národností so znalosťou viacerých jazykov, čo umožňuje službe využívať široké jazykové portfólio a širokú škálu odborných znalostí.

I. Výzvy pre Kanceláriu v danom roku

Rok 2021 sa niesol v znamení viacerých udalostí.

Hneď na úvod by som chcel zdôrazniť, že Kancelária musela už druhý rok po sebe vykonávať svoje poslanie v **kontexte sanitárnej krízy**. V situácii značnej nepredvídateľnosti sa stretávala s reálnymi organizačnými a prevádzkovými ťažkosťami. Komunikácia a koordinácia, ktoré sú nevyhnutné na plnenie úloh Kancelárie, boli zložitejšie, najmä vzhľadom na skutočnosť, že **veľká časť práce sa uskutočňovala na diaľku**. Napriek týmto prekážkam sa však všetky činnosti vykonávali bez prerušenia a Kancelária zostala pilierom **stability**, na ktorý sa Všeobecný súd mohol vždy spoľahnúť.

Kancelária tiež sprevádzala súd, ktorý prešiel mnohými zmenami v zložení v dôsledku nástupov do funkcií, odchodov a výmeny viacerých sudcov.¹ Jedna zo zmien, ktorá súvisela s úmrtím sudcu Berkeho 1. augusta 2021, inštitúciu hlboko zarmútila. Tieto udalosti si vyžiadali reorganizáciu súdnych senátov v rámci desiatich komôr Všeobecného súdu a prerozdelenie vecí medzi sudcov. Kancelária sa podieľala na všetkých týchto operáciách, a to tak po súdnej, ako aj administratívnej stránke, pri ktorej jej pomáhali oddelenia inštitúcie.

Kancelária okrem toho umožnila Všeobecnému súdu dosiahnuť ciele, ktoré si stanovil na celý druhý rok činnosti po reforme súdnej štruktúry Európskej únie.² V tejto súvislosti stanovila súbor interných opatrení zameraných na **optimalizáciu dĺžky trvania konaní** na podporu **rýchleho vybavovania právnych vecí** a zlepšenie výmeny informácií s cieľom proaktívne zefektívniť správu vecí. Tieto opatrenia dopĺňajú **úpravy interných pracovných metód** Kancelárie, o ktorých sa rozhodlo v roku 2020 v čase všeobecného prechodu na prácu na diaľku, ktoré boli upravené alebo doplnené na základe získaných skúseností. Tieto opatrenia, ktoré schválila Konferencia predsedov komôr (orgán Všeobecného súdu, ktorý okrem predsedu a podpredsedu Všeobecného súdu združuje predsedov desiatich komôr tvoriacich ten súd), sú plne v súlade so širším súborom zmien, ktoré Všeobecný súd zaviedol na základe odporúčaní obsiahnutých v správe vypracovanej Súdnym dvorom v roku 2020.³

Kancelária prijala opatrenia na zvládnutie novej kategórie **právnych vecí súvisiacich s pandémiou Covid-19**. Tieto právne veci, ktoré sa týkajú rôznych oblastí, majú spoločné to, že sú veľmi medializované a často ich sprevádzajú návrhy na naliehavé konanie (buď s cieľom dosiahnuť nariadenie predbežného opatrenia alebo urýchlene dosiahnuť rozhodnutie vo veci samej). Niektoré z nich boli podané na návrh veľmi vysokého počtu žalobcov alebo viedli k početným návrhom na vstup vedľajších účastníkov do konania.

1| Zloženie Všeobecného súdu v roku 2021 je podrobne uvedené na strane 394 tejto správy.

2| Reforma bola iniciovaná nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2015/2422 zo 16. decembra 2015, ktorým sa mení Protokol č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie (Ú. v. EÚ L 341, 2015, s. 14), a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2016/1192 zo 6. júla 2016 o prenesení právomoci rozhodovať v prvom stupni v sporoch medzi Európskou úniou a jej zamestnancami na Všeobecný súd (Ú. v. EÚ L 200, 2016, s. 137).

3| Správa na základe článku 3 ods. 1 nariadenia 2015/2422: [https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-12/tra-doc-fr-div-t-0000-2020-202009736-05_01.pdf].

II. Dosiahnuté výsledky: rok 2021 v číslach

Štatistické výsledky naznačujú, že Kancelária dokázala čeliť výzvam uplynulého roka.

Okrem údajov uvedených v úvode pána predsedu je potrebné upozorniť na niektoré konkrétne činnosti Kancelárie.

Tieto činnosti sa zvyčajne uskutočňujú v rôznych fázach života právnej veci. Bezprostredne po podaní žalôb Kancelária v roku 2021 vykonala **predbežné preskúmanie** 882 návrhov na začatie konania⁴ vrátane identifikácie súvislostí medzi vecami a identifikácie žalôb, ktoré by mali byť zamietnuté z dôvodu nedostatku právomoci alebo zjavnej neprípustnosti. Jej zásluhou bolo 41 % návrhov na začatie konania **upravených** z dôvodu nesplnenia formálnych požiadaviek.

V priebehu konania Kancelária **zapisuje do registra procesné písomnosti** (56 827 registrácií v roku 2021⁵) a pripravuje **návrhy procesných uznesení** v rámci aktívnej pomoci poskytovanej kabinetom sudcov (371 návrhov v roku 2021). Po analýze dokumentov predložených účastníkmi konania zasiela **oznámenia sudcovským komorám** (vo forme formulárov na elektronický prenos) s cieľom informovať sudcov alebo ich vyzvať, aby rozhodli o pokračovaní konania. Počet takýchto oznámení prudko vzrástol (14 314 v roku 2021 v porovnaní s 12 636 v roku 2020).

Počet naliehavých vecí bol aj naďalej značný: **45 návrhov na nariadenie predbežného opatrenia** (38 v roku 2020), **38 návrhov na zrýchlené konanie** s cieľom dosiahnuť urýchlené vyriešenie veci samej (22 v roku 2020) a jedno **zrýchlené konanie**, o ktorom Všeobecný súd rozhodol **z vlastného podnetu**. Písomnosti, ktoré boli podané alebo majú byť doručené v týchto konaniach, spracúva Kancelária vždy s vysokou prioritou.

Okrem toho Všeobecný súd nariadil **240 pojednávanií**, pričom jedno z nich trvalo päť dní.⁶ Kancelária na základe skúseností získaných v roku 2020 pomohla zorganizovať **72 pojednávanií prostredníctvom videokonferencie**, keď zástupcovia účastníkov konania nemohli pricestovať do Luxemburgu z dôvodov súvisiacich so sanitárnou krízou (pri rešpektovaní určitých technických predpokladov a prostredníctvom úspešných testov tlmočenia určených na zabezpečenie kvalitného prenosu).

V tejto súvislosti spoluprácu Kancelárie a rôznych oddelení inštitúcie ocenila aj Európska ombudsmanka, ktorá v júni 2021 udelila **cenu za vynikajúce výsledky v oblasti správy vecí verejných** za návrh systému videokonferenčného pojednávania na oboch súdoch Únie.

Kancelária si tiež plnila svoje regulačné povinnosti a naďalej bola **partnerom občanov**. Okrem 882 návrhov, ktoré podali účastníci konania zastúpení advokátom alebo splnomocnencom, bolo Kancelárii doručených 988 písomných podaní od občanov (čo je počet, ktorý doteraz nikdy nebol dosiahnutý). V súlade s požiadavkami Európskeho kódexu dobrej správnej praxe odpovedala na každú z týchto žiadostí v jazyku, ktorý autor použil.

4| Zvýšenie počtu právnych vecí v oblasti prístupu k dokumentom (32 v roku 2021 oproti 8 v roku 2020) a v oblasti verejného zdravia (25 v roku 2021 oproti 8 v roku 2020). Tento vývoj priamo súvisí s opatreniami na zvládnutie sanitárnej krízy.

5| V roku 2021 uplynulo pätnásť rokov od vytvorenia viacjazyčného elektronického registra. V tomto roku bol zároveň vykonaný milióny zápis do registra Všeobecného súdu.

6| Vec T-604/18, *Google a Alphabet/Komisija* (Google Android).

Kancelária zohrala tiež úlohu pri **ochrane životného prostredia**, keď zabezpečila zníženie spotreby papiera prostredníctvom zmien v zaužívaných postupoch a primeranej komunikácii.

Napokon pokračovala aj v konkrétnych opatreniach a činnostiach na zvyšovanie informovanosti **o ochrane osobných údajov** podľa nariadenia 2018/1725⁷, a to tak v rámci svojich administratívnych funkcií, ako aj v rámci súdnych funkcií Všeobecného súdu.

III. Partner pri digitálnej transformácii

Prispôsobenie sa technologickým zmenám a predvídanie budúceho vývoja informačných systémov je nevyhnutným predpokladom pre činnosť Kancelárie. Táto výzva budúcnosti bola v roku 2021 na dennom poriadku.

Kancelária bola preto v priebehu roka **reštrukturalizovaná**, aby čo najlepšie spĺňala očakávania inštitucionálnych partnerov, ktorí sú hnacou silou digitálnej transformácie. Jedno oddelenie pod vedením vedúceho oddelenia zabezpečuje koordinované sledovanie všetkých prác súvisiacich s novými technológiami.

Okrem toho sa pokračovalo v činnostiach, opäť v úzkej spolupráci s oddelením IT, zameraných na dosiahnutie **digitalizácie súdneho konania**, najmä zdokonalením systémov zadávania údajov spontánne zavedených v marci 2020 a investovaním do ambiciózneho projektu elektronického podpisovania súdnych rozhodnutí Všeobecného súdu. Prostredníctvom svojich zástupcov Kancelária prispela aj k práci v pracovných skupinách v oblasti nových technológií, pričom sa osobitne zapojila do budúcich projektov **integrovaného systému správy vecí a umelej inteligencie**.

Poďakovanie

Toto zhrnutie by bolo neúplné, ak by som nevyzdvihol veľké osobné odhodlanie. Moje poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa o toto všetko zaslúžili. Práve vďaka neustálemu úsiliu mužov a žien tohto oddelenia – o to viac, že svoje úsilie vynaložili v období sanitárnej krízy – sa podarilo zvládnuť výzvy roku 2021 a Kancelária, ktorá preukázala svoju schopnosť transformácie, zostala tým, čím má byť: Kanceláriou návrhov a Kanceláriou riešení.

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 2018, s. 39).

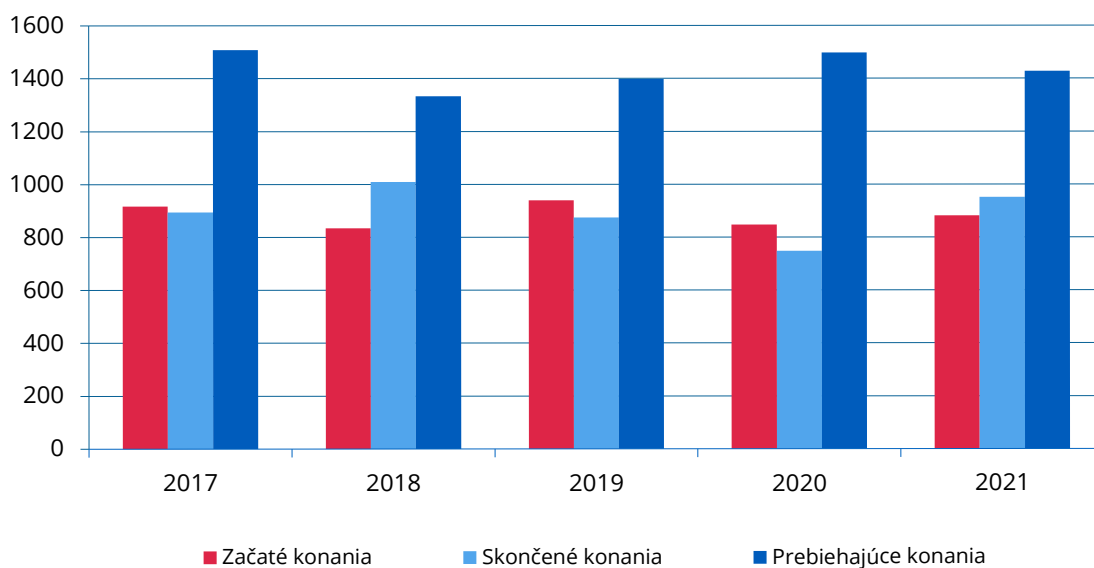
D.

Súdne štatistiky Všeobecného súdu

I. Činnosť Všeobecného súdu Európskej únie vo všeobecnosti – Začaté, skončené, prebiehajúce konania (2017 – 2021)	368
II. Začaté konania – Charakteristika konaní (2017 – 2021)	369
III. Začaté konania – Charakteristika žalôb (2017 – 2021)	370
IV. Začaté konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 – 2021)	371
V. Skončené konania – Charakteristika konaní (2017 – 2021)	372
VI. Skončené konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2021)	373
VII. Skončené konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 – 2021)	374
VIII. Skončené konania – Rozhodovacie zloženie (2017 – 2021)	375
IX. Skončené konania – Dĺžka konaní v mesiacoch (2017 – 2021)	376
X. Trvanie konaní v mesiacoch (2017 – 2021)	377
XI. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Charakteristika konaní (2017 – 2021)	378
XII. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 – 2021)	379
XIII. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Rozhodovacie zloženie (2017 – 2021)	380
XIV. Rôzne – Konania o nariadení predbežného opatrenia (2017 – 2021)	381
XV. Rôzne – Skrátené súdne konania (2017 – 2021)	382
XVI. Rôzne – Rozhodnutia Všeobecného súdu, proti ktorým bolo podané odvolanie na Súdny dvor (1990 – 2021)	383
XVII. Rôzne – Rozdelenie odvolaní podaných na Súdny dvor podľa druhu konania (2017 – 2021)	384
XVIII. Rôzne – Výsledky odvolaní podaných na Súdny dvor (2021)	385
XIX. Rôzne – Výsledky odvolaní podaných na Súdny dvor (2017 – 2021)	386

XX.	Rôzne – Celkový vývoj (1989 – 2021)	387
XXI.	Činnosť kancelárie Všeobecného súdu (2017 – 2021)	388
XXII.	Spôsoby predkladania procesných podaní Všeobecnému súdu	389
XXIII.	Strany predložené prostredníctvom e-Curia (2017 – 2021)	390
XXIV.	Oznámenia v <i>Úradnom vestníku Európskej Únie</i> (2017 – 2021)	391
XXV.	Prejednané veci (2017 – 2021)	392
XXVI.	Pojednávania (2017 – 2021)	393

I. Činnosť Všeobecného súdu Európskej únie vo všeobecnosti – Začaté, skončené, prebiehajúce konania (2017 – 2021)^{1 2}

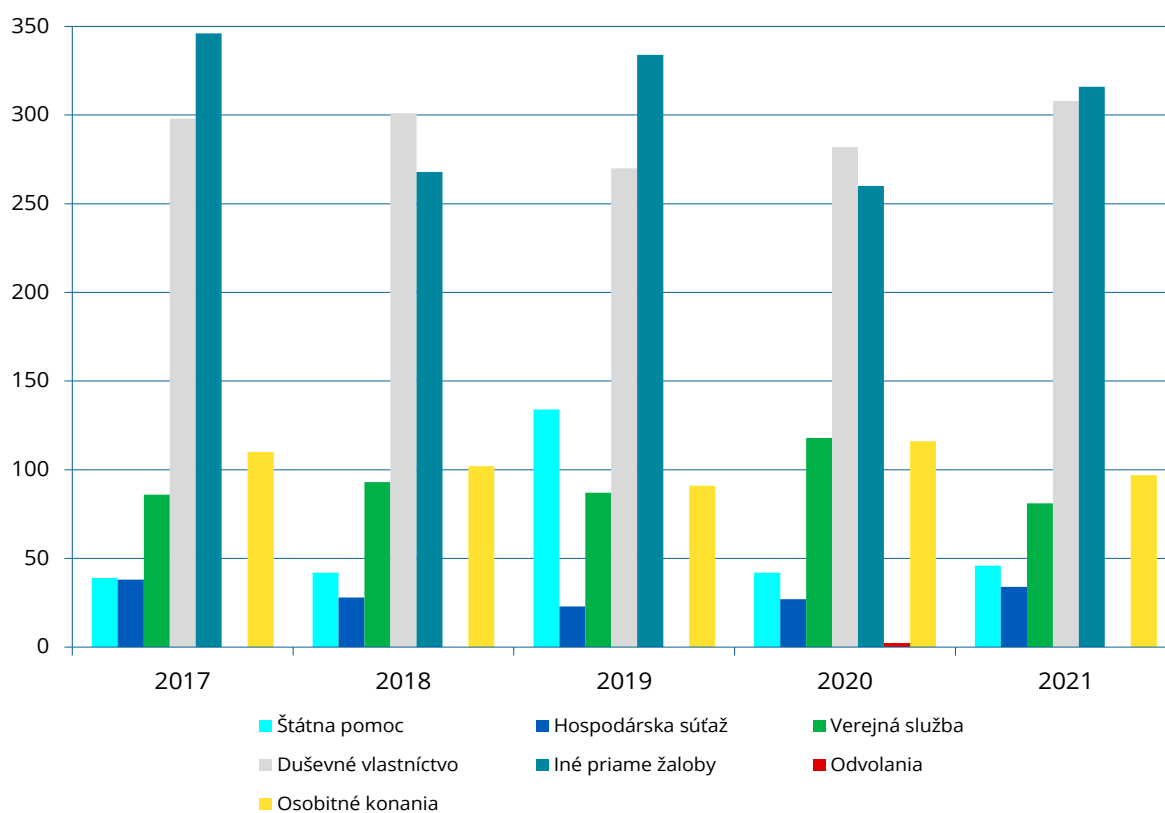
	2017	2018	2019	2020	2021
Začaté konania	917	834	939	847	882
Skončené konania	895	1 009	874	748	951
Prebiehajúce konania	1 508	1 333	1 398	1 497	1 428

1] Pokiaľ nie je uvedené inak, táto tabuľka a tabuľky na nasledujúcich stranách zohľadňujú osobitné konania.

Za „osobitné konania“ sa považujú: návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie (článok 41 Štatútu Súdneho dvora; článok 166 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu); návrh tretej osoby na zmenu rozhodnutia (článok 42 Štatútu Súdneho dvora; článok 167 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu); výklad (článok 43 Štatútu Súdneho dvora; článok 168 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu); obnova konania (článok 44 Štatútu Súdneho dvora; článok 169 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu); poskytnutie právnej pomoci (článok 148 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu); oprava (článok 164 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu); návrh na doplnenie rozhodnutia (článok 165 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu) a námietka proti nahraditeľným trovám konania (článok 170 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu).

2] Pokiaľ nie je uvedené inak, táto tabuľka a tabuľky na nasledujúcich stranách nezohľadňujú konania o nariadení predbežného opatrenia.

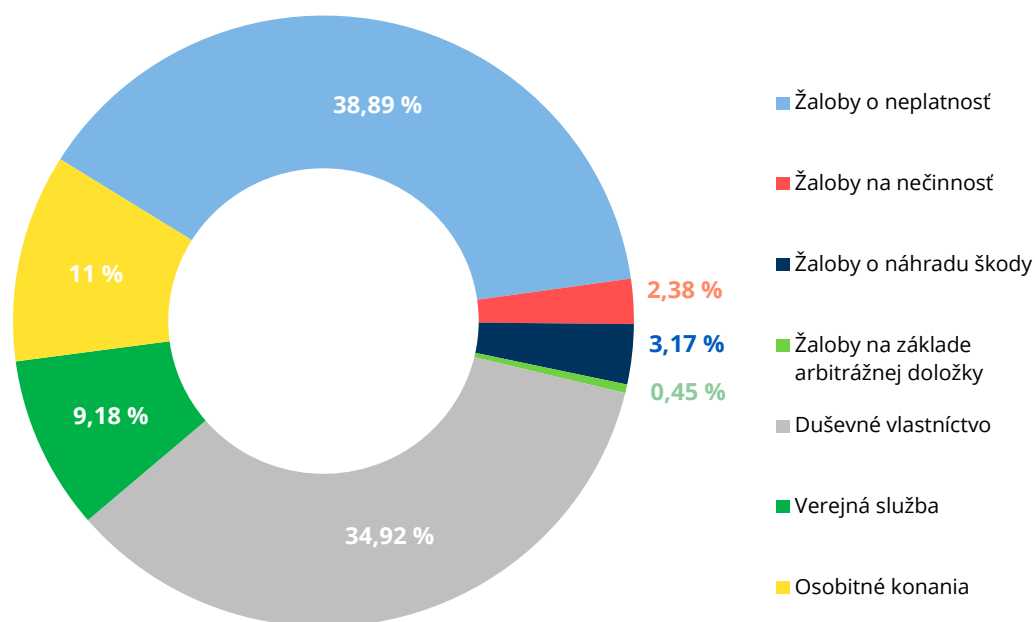
II. Začaté konania – Charakteristika konaní (2017 – 2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Štátna pomoc	39	42	134	42	46
Hospodárska súťaž	38	28	23	27	34
Verejná služba	86	93	87	118	81
Duševné vlastníctvo	298	301	270	282	308
Iné priame žaloby	346	268	334	260	316
Odvolania				2	
Osobitné konania	110	102	91	116	97
Spolu	917	834	939	847	882

III. Začaté konania - Charakteristika žalôb (2017 - 2021)

2021

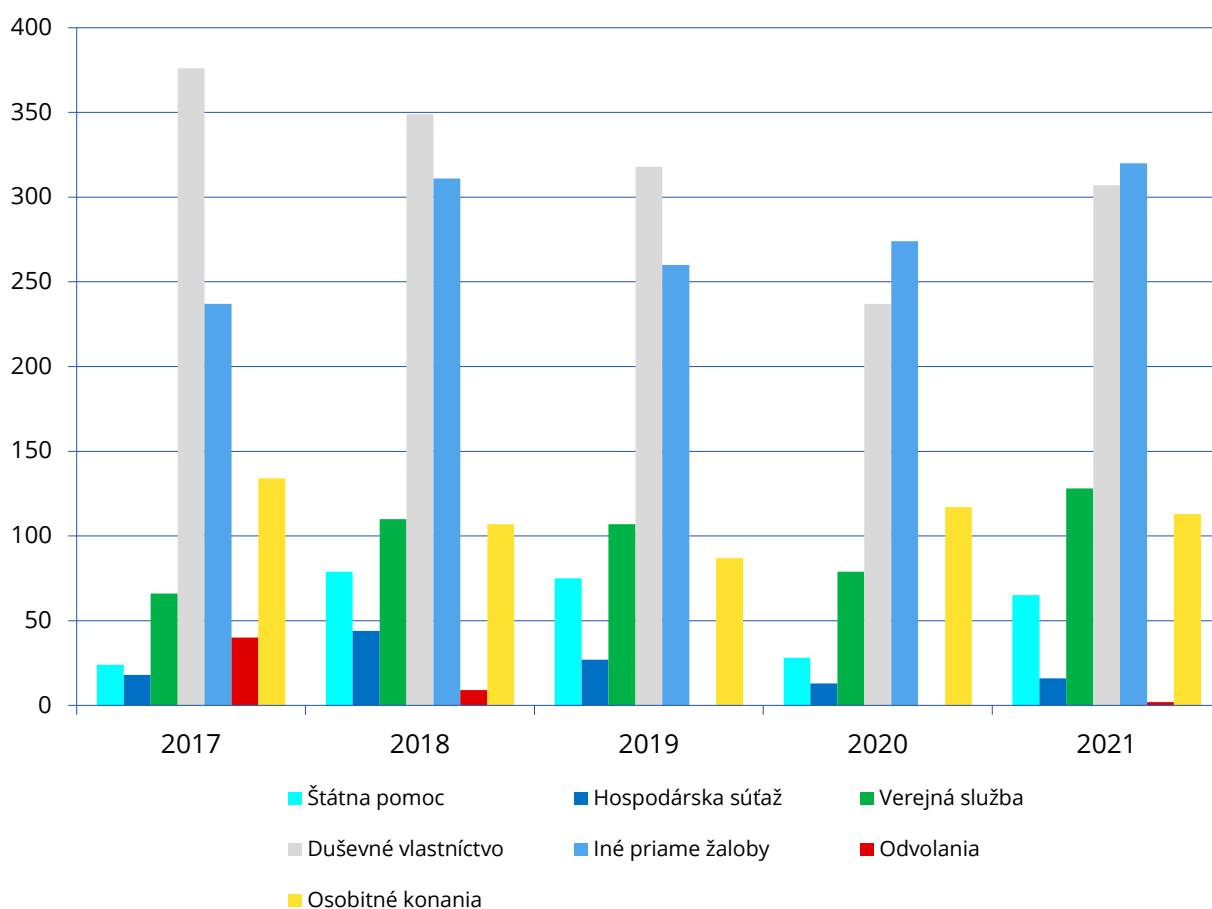

	2017	2018	2019	2020	2021
Žaloby o neplatnosť	371	288	445	284	343
Žaloby na nečinnosť	8	14	14	15	21
Žaloby o náhradu škody	23	29	24	17	28
Žaloby na základe arbitrážnej doložky	21	7	8	13	4
Duševné vlastníctvo	298	301	270	282	308
Verejná služba	86	93	87	118	81
Odvolania				2	
Osobitné konania	110	102	91	116	97
Spolu	917	834	939	847	882

IV. Začaté konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 – 2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Aproximácia právnych predpisov	5	3	2		
Arbitrážna doložka	21	7	8	15	4
Colná únia a spoločný colný sadzobník	1		2		3
Dane	1	2			
Doprava		1	1	6	1
Duševné a priemyslené vlastníctvo	298	301	270	282	308
Energia	8	1	8	8	9
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom)	5	4	5	4	8
Hospodárska a menová politika	98	27	24	36	34
Hospodárska súťaž	38	28	23	27	34
Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť	3		3		2
Inštitucionálne právo	65	71	148	65	73
Obchodná politika	14	15	13	27	15
Občianstvo Únie			1	1	1
Obmedzujúce opatrenia (vonkajšia činnosť)	27	40	42	25	42
Ochrana spotrebiteľa		1	1	3	4
Podnikové právo				1	
Politika rybníctva	2	3			1
Poľnohospodárstvo	22	25	12	14	13
Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti		2	1		3
Prístup k dokumentom	25	21	17	8	32
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemikálií (nariadenie REACH)	10	4	6	7	2
Sloboda usadiť sa		1			
Slobodné poskytovanie služieb				1	1
Sociálna politika		1	1		8
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika			1		
Štátna pomoc	39	42	134	42	46
Transeurópske siete	2	1	1	1	
Verejné obstarávanie	19	15	10	13	19
Verejné zdravie	5	9	5	8	25
Voľný pohyb kapitálu		1			1
Voľný pohyb osôb	1	1	2		
Voľný pohyb tovaru					1
Vonkajšia činnosť Európskej únie	2	2	6	3	2
Všeobecné a odborné vzdelávanie, mládež a šport		1	1		
Výskum, technologický rozvoj a kozmický priestor	2	1	3	6	
Zamestnanie					1
Životné prostredie	8	7	10	8	11
Spolu Zmluva o ES/ZFEÚ	721	638	761	611	704
Osobitné konania	110	102	91	116	97
Služobný poriadok úradníkov	86	94	87	120	81
SPOLU CELKOVO	917	834	939	847	882

V. Skončené konania – Charakteristika konaní (2017 – 2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Štátna pomoc	24	79	75	28	65
Hospodárska súťaž	18	44	27	13	16
Verejná služba	66	110	107	79	128
Duševné vlastníctvo	376	349	318	237	307
Iné priame žaloby	237	311	260	274	320
Odvolania	40	9			2
Osobitné konania	134	107	87	117	113
Spolu	895	1 009	874	748	951

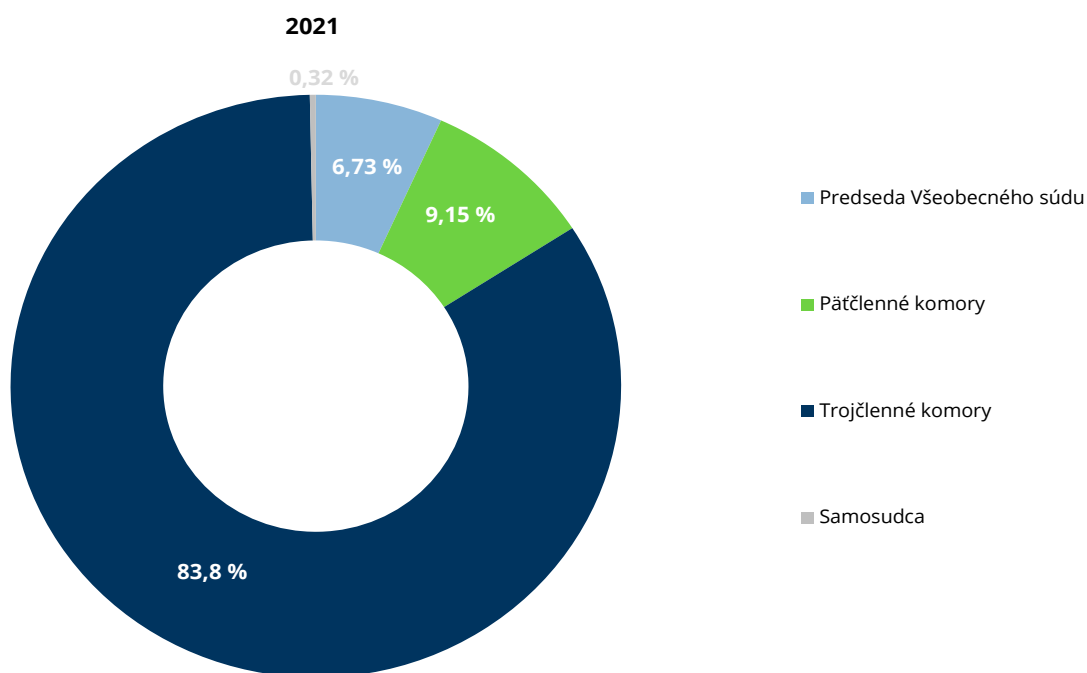
VI. Skončené konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2021)

	Rozsudky	Uznesenia	Spolu
Aproximácia právnych predpisov	1		1
Arbitrážna doložka	15	2	17
Doprava		6	6
Duševné a priemyslené vlastníctvo	236	71	307
Energia		4	4
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom)	2	3	5
Hospodárska a menová politika	4	7	11
Hospodárska súťaž	10	6	16
Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť	1		1
Inštitucionálne právo	56	49	105
Obchodná politika	8	7	15
Občianstvo Únie		1	1
Obmedzujúce opatrenia (vonkajšia činnosť)	55	1	56
Ochrana spotrebiteľa	1		1
Podnikové právo		1	1
Poľnohospodárstvo	8	3	11
Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti		1	1
Prístup k dokumentom	9	3	12
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemikálií (nariadenie REACH)	5	4	9
Sociálna politika		6	6
Štátna pomoc	43	22	65
Transeurópske siete		1	1
Verejné obstarávanie	8	7	15
Verejné zdravie	1	18	19
Voľný pohyb kapitálu		1	1
Vonkajšia činnosť Európskej únie	3	2	5
Všeobecné a odborné vzdelávanie, mládež a šport	1		1
Výskum, technologický rozvoj a kozmický priestor	2	3	5
Zamestnanie		1	1
Životné prostredie	6	3	9
Spolu Zmluva o ES/ZFEÚ	475	233	708
Osobitné konania		113	113
Služobný poriadok úradníkov	90	40	130
SPOLU CELKOVO	565	386	951

VII. Skončené konania – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 – 2021)
(Rozsudky a uznesenia)

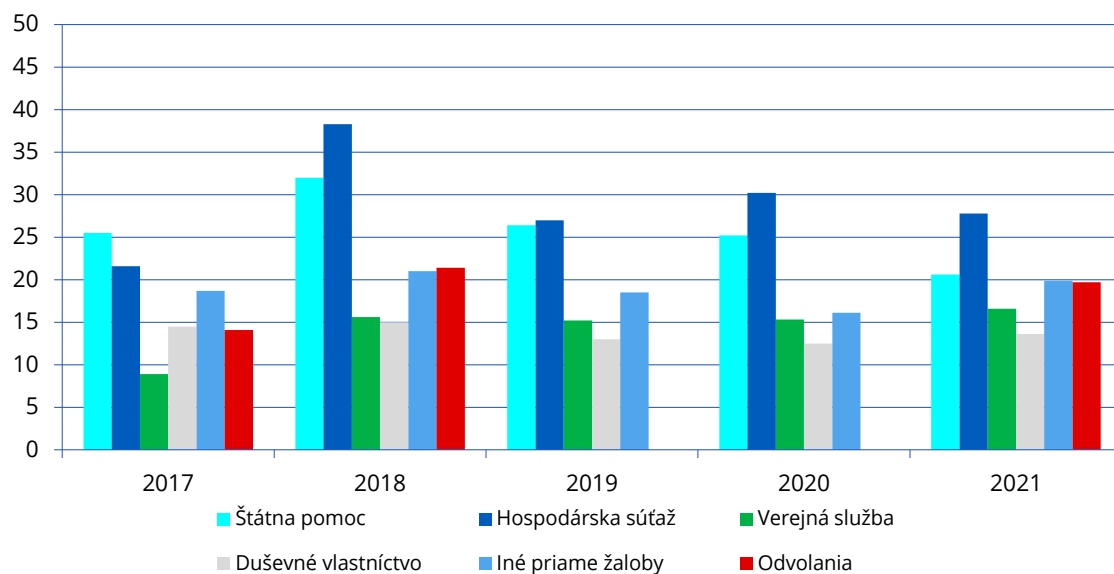
	2017	2018	2019	2020	2021
Aproximácia právnych predpisov	2	1	4	3	1
Arbitrážna doložka	17	7	13	6	17
Colná únia a spoločný colný sadzobník	5	1		2	
Dane	3		2		
Doprava		1			6
Duševné a priemyslené vlastníctvo	376	349	318	237	307
Energia	3	6	3	5	4
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom)	5	5	4	9	5
Hospodárska a menová politika	6	16	13	18	11
Hospodárska súťaž	18	44	27	13	16
Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť	12	4	2	1	1
Inštitucionálne právo	54	64	71	127	105
Kultúra	1				
Obchodná politika	15	10	12	5	15
Občianstvo Únie			1		1
Obmedzujúce opatrenia (vonkajšia činnosť)	26	42	30	32	56
Ochrana spotrebiteľa	1	1	1	2	1
Podnikové právo			1		1
Politika rybárstva	2	2		2	
Poľnohospodárstvo	21	25	33	15	11
Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti	5	3		2	1
Prístup k dokumentom	14	67	17	14	12
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemikálií (nariadenie REACH)	4	4	10	4	9
Sloboda usadiť sa			1		
Sociálna politika		1	1	1	6
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika		1		1	
Štátna pomoc	24	79	75	28	65
Transeurópske siete		1	2		1
Verejné obstarávanie	16	20	17	7	15
Verejné zdravie	3	5	7	6	19
Voľný pohyb kapitálu			1		1
Voľný pohyb osôb	2	1	1	1	
Vonkajšia činnosť Európskej únie	4	2	3	2	5
Všeobecné a odborné vzdelávanie, mládež a šport		3		1	1
Výskum, technologický rozvoj a kozmický priestor	12	7	3	2	5
Zamestnanie					1
Životné prostredie	3	11	6	6	9
Spolu Zmluva o ES/ZFEÚ	654	783	679	552	708
Osobitné konania	134	107	87	117	113
Služobný poriadok úradníkov	107	119	108	79	130
SPOLU CELKOVO	895	1 009	874	748	951

VIII. Skončené konania – Rozhodovacie zloženie (2017 – 2021)

	2017			2018			2019			2020			2021		
	Rozsudky	Uznesenia	Spolu	Rozsudky	Uznesenia	Spolu	Rozsudky	Uznesenia	Spolu	Rozsudky	Uznesenia	Spolu	Rozsudky	Uznesenia	Spolu
Veľká komora								1	1						
Odvolacia komora	29	17	46	9	2	11	2	2							
Predseda Všeobecného súdu		80	80		43	43		47	47		73	73		64	64
Pätčlenné komory	13	5	18	84	3	87	50	9	59	104	7	111	73	14	87
Trojčlenné komory	450	301	751	546	317	863	499	261	760	309	254	563	489	308	797
Samosudca				5		5	5		5	1		1	3		3
Spolu	492	403	895	644	365	1 009	554	320	874	414	334	748	565	386	951

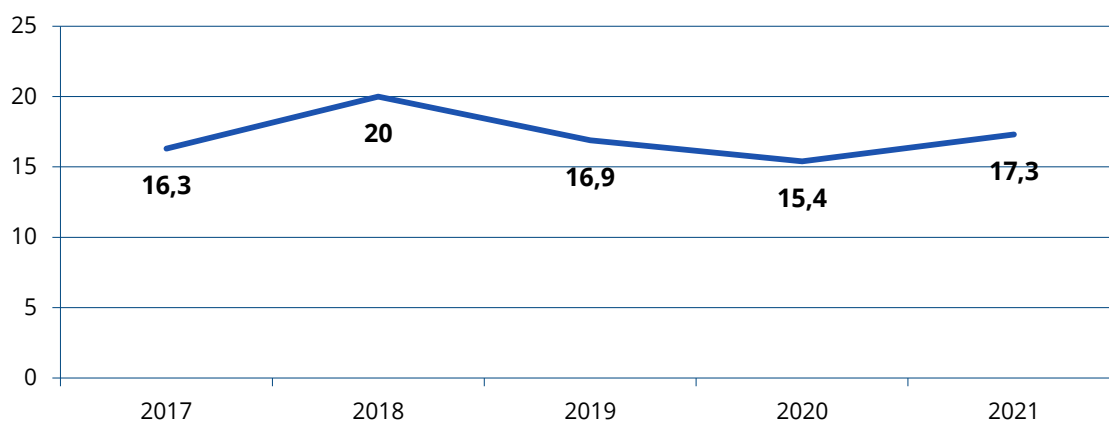
IX. Skončené konania – Dĺžka konaní v mesiacoch (2017 – 2021)¹ (Rozsudky a uznesenia)

	2017	2018	2019	2020	2021
Štátna pomoc	25,5	32	26,4	25,2	20,6
Hospodárska súťaž	21,6	38,3	27	30,2	27,8
Verejná služba	8,9	15,6	15,2	15,3	16,6
Duševné vlastníctvo	14,5	15	13	12,5	13,6
Iné priame žaloby	18,7	21	18,5	16,1	19,9
Odvolania	14,1	21,4			19,7
Všetky veci	16,3	20	16,9	15,4	17,3

Trvanie konaní (v mesiacoch)

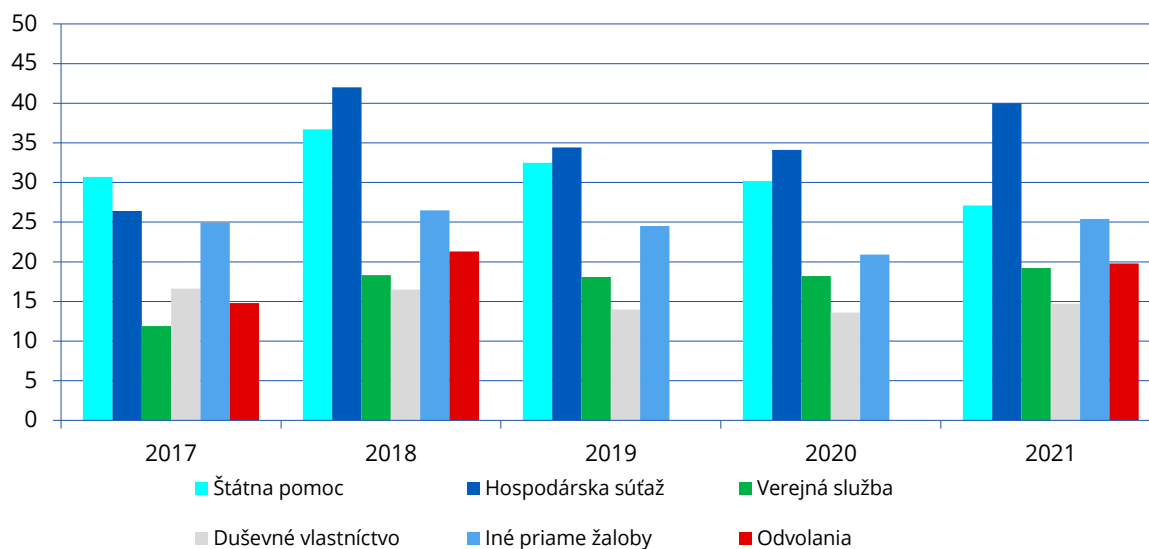
Všetky veci rozhodnuté rozsudkom alebo uznesením

1) Dĺžka konaní je vyjadrená v mesiacoch a v desatinách mesiaca. Výpočet priemernej dĺžky konaní nezohľadňuje: veci, v ktorých bolo rozhodnuté medzitýmnym rozsudkom; osobitné konania; odvolania proti uzneseniam o nariadení predbežného opatrenia alebo uzneseniam o vedľajšom účastníctve; veci týkajúce sa verejnej služby prenesenej na Všeobecný súd 1. septembra 2016. Priemerná dĺžka konania vo veciach týkajúcich sa verejnej služby prenesenej na Všeobecný súd 1. septembra 2016 a rozhodnutých Všeobecným súdom rozsudkom alebo uznesením predstavuje 20,7 mesiacov (zohľadňuje sa pritom obdobie konania pred Súdom pre verejnú službu, ako aj obdobie konania pred Všeobecným súdom).

X. Trvanie konaní v mesiacoch (2017 - 2021)¹

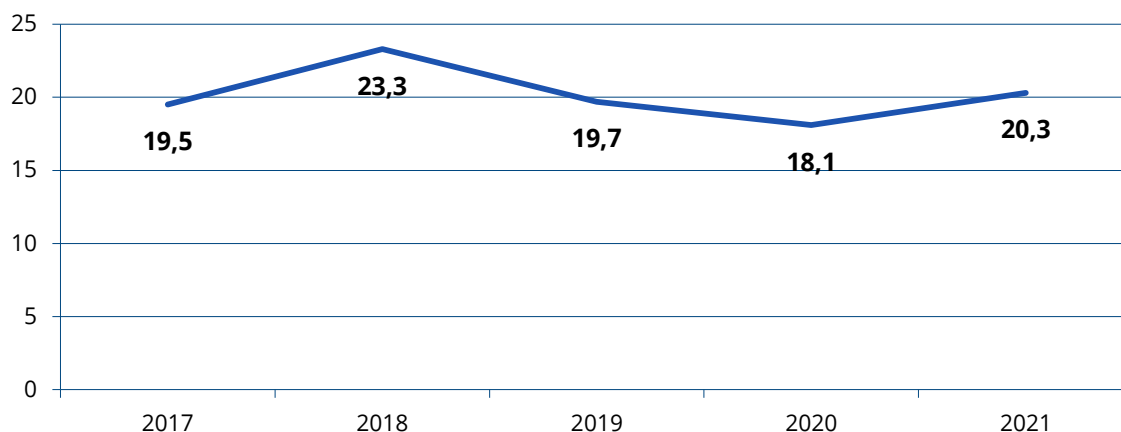
(Rozsudky)

	2017	2018	2019	2020	2021
Štátna pomoc	30,7	36,7	32,5	30,2	27,1
Hospodárska súťaž	26,4	42	34,4	34,1	40
Verejná služba	11,9	18,3	18,1	18,2	19,2
Duševné vlastníctvo	16,6	16,5	14	13,6	14,7
Iné priame žaloby	24,9	26,5	24,5	20,9	25,4
Odvolania	14,8	21,3			19,8
Všetky veci	19,5	23,3	19,7	18,1	20,3

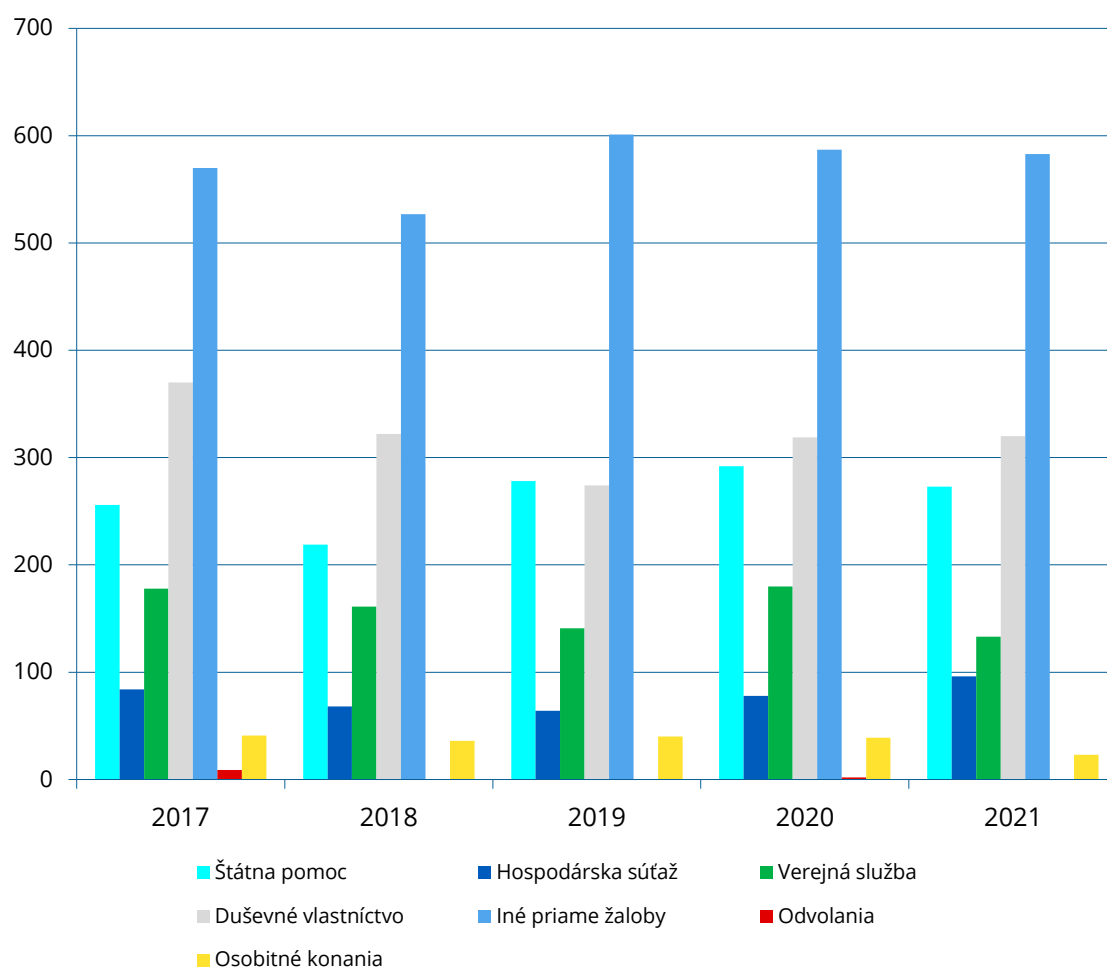
Trvanie konaní (v mesiacoch)

Všetky konania rozhodnuté rozsudkom

1| Dĺžka konaní je vyjadrená v mesiacoch a v desatinách mesiaca. Výpočet priemernej dĺžky konaní nezohľadňuje: veci, v ktorých bolo rozhodnuté medzitýmnym rozsudkom; osobitné konania; odvolania proti uzneseniam o nariadení predbežného opatrenia alebo uzneseniam o vedľajšom účastníctve; veci týkajúce sa verejnej služby prenesené na Všeobecný súd 1. septembra 2016. Priemerná dĺžka konania vo veciach týkajúcich sa verejnej služby prenesených na Všeobecný súd 1. septembra 2016 a rozhodnutých Všeobecným súdom rozsudkom predstavuje 24,2 mesiaca (zohľadňuje sa pritom obdobie konania pred Súdom pre verejnú službu, ako aj obdobie konania pred Všeobecným súdom).

XI. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Charakteristika konaní (2017 – 2021)

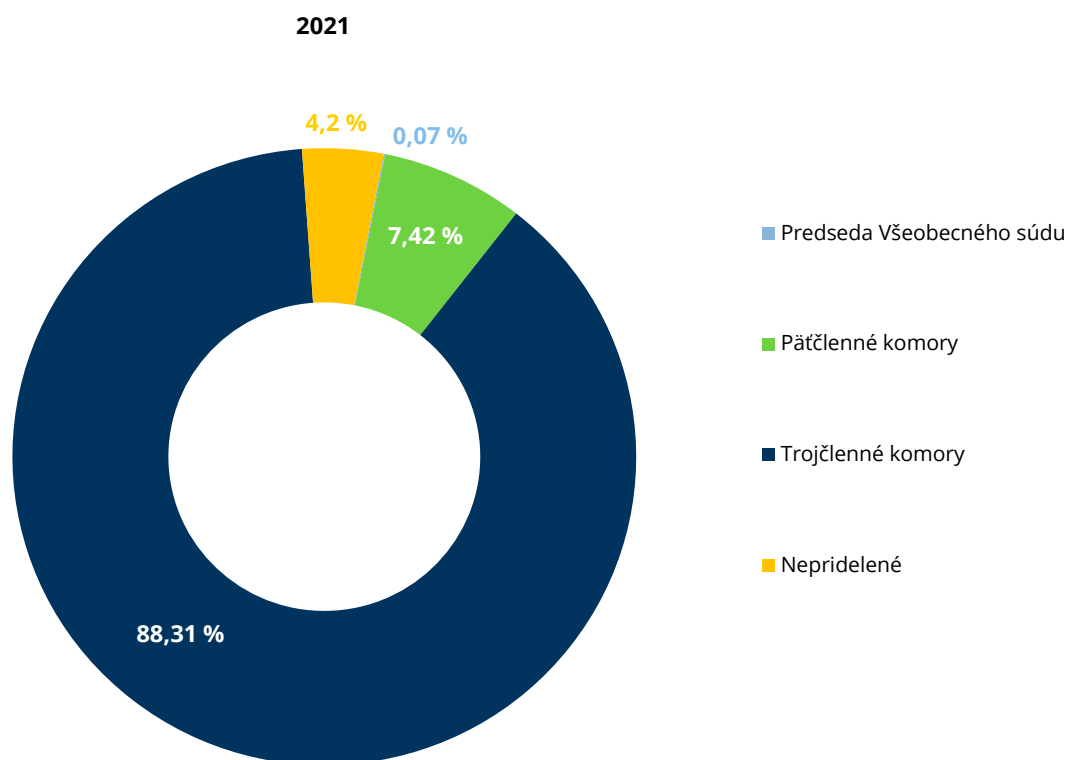

	2017	2018	2019	2020	2021
Štátna pomoc	256	219	278	292	273
Hospodárska súťaž	84	68	64	78	96
Verejná služba	178	161	141	180	133
Duševné vlastníctvo	370	322	274	319	320
Iné priame žaloby	570	527	601	587	583
Odvolania	9			2	
Osobitné konania	41	36	40	39	23
Spolu	1 508	1 333	1 398	1 497	1 428

XII. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Oblasť, ktorej sa konanie týka (2017 – 2021)

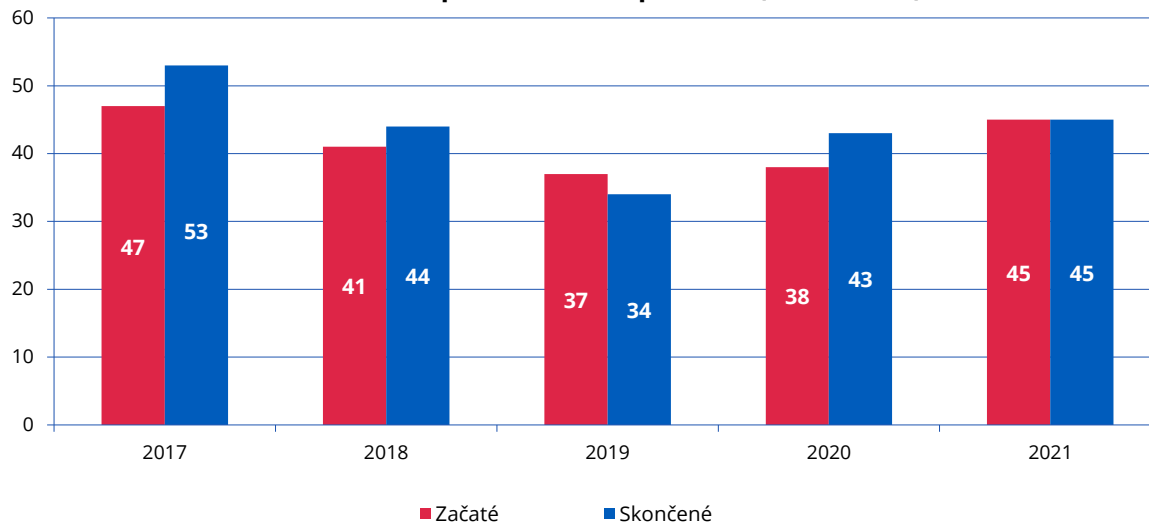
	2017	2018	2019	2020	2021
Aproximácia právnych predpisov	4	6	4	1	
Arbitrážna doložka	27	27	22	31	18
Colná únia a spoločný colný sadzobník	1		2		3
Dane		2			
Doprava			1	7	2
Duševné a priemyslené vlastníctvo	370	322	274	319	320
Energia	9	4	9	12	17
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom)	10	9	10	5	8
Hospodárska a menová politika	116	127	138	156	179
Hospodárska súťaž	84	68	64	78	96
Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť	6	2	3	2	3
Inštitucionálne právo	96	103	180	118	86
Obchodná politika	35	40	41	63	63
Občianstvo Únie				1	1
Obmedzujúce opatrenia (vonkajšia činnosť)	62	60	72	65	51
Ochrana spotrebiteľa	1	1	1	2	5
Podnikové právo	1	1		1	
Politika rybníctva	1	2	2		1
Poľnohospodárstvo	43	43	22	21	23
Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti	2	1	2		2
Prístup k dokumentom	76	30	30	24	44
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemikálií (nariadenie REACH)	14	14	10	13	6
Sloboda usadiť sa		1			
Slobodné poskytovanie služieb				1	2
Sociálna politika	1	1	1		2
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	1		1		
Štátna pomoc	256	219	278	292	273
Transeurópske siete	2	2	1	2	1
Verejné obstarávanie	27	22	15	21	25
Verejné zdravie	9	13	11	13	19
Voľný pohyb kapitálu		1			
Voľný pohyb osôb			1		
Voľný pohyb tovaru					1
Vonkajšia činnosť Európskej únie	2	2	5	6	3
Všeobecné a odborné vzdelávanie, mládež a šport	3	1	2	1	
Výskum, technologický rozvoj a kozmický priestor	9	3	3	7	2
Životné prostredie	12	8	12	14	16
Spolu Zmluva o ES/ZFEÚ	1 280	1 135	1 217	1 276	1 272
Osobitné konania	41	36	40	39	23
Služobný poriadok úradníkov	187	162	141	182	133
SPOLU CELKOVO	1 508	1 333	1 398	1 497	1 428

XIII. Prebiehajúce konania k 31. decembru – Rozhodovacie zloženie (2017 – 2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Veľká komora		1			
Odvolačná komora	11	1			
Predseda Všeobecného súdu	1	1	9	4	1
Pätčlenné komory	100	77	88	112	106
Trojčlenné komory	1 323	1 187	1 218	1 271	1 261
Samosudca		2			
Nepridelené	73	64	83	110	60
Spolu	1 508	1 333	1 398	1 497	1 428

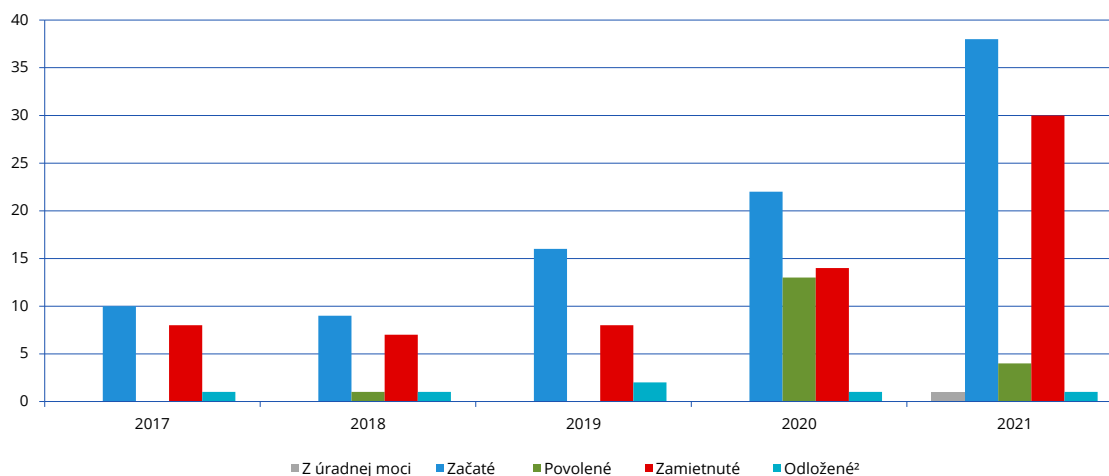
XIV. Rôzne – Konania o nariadení predbežného opatrenia (2017 – 2021)

2021

	Začaté konania o nariadení predbežného opatrenia	Skončené konania o nariadení predbežného opatrenia	Výsledok rozhodnutia		
			Vyhovenie	Výmaz/Zastavenie konania	Zamietnutia
Arbitrážna doložka		1			1
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom)	1				
Hospodárska a menová politika		1			1
Hospodárska súťaž	1	1			1
Inštitucionálne právo	7	8		3	5
Obmedzujúce opatrenia (vonkajšia činnosť)	1	1			1
Ochrana spotrebiteľa	1	1			1
Poľnohospodárstvo		1			1
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemikálií (nariadenie REACH)	2	4			4
Služobný poriadok úradníkov	7	7	1	1	5
Sociálna politika	1	1		1	
Štátna pomoc	3	3			3
Verejné obstarávanie	10	5			5
Verejné zdravie	9	8		3	5
Výskum, technologický rozvoj a kozmický priestor		1			1
Životné prostredie	2	2			2
Spolu	45	45	1	8	36

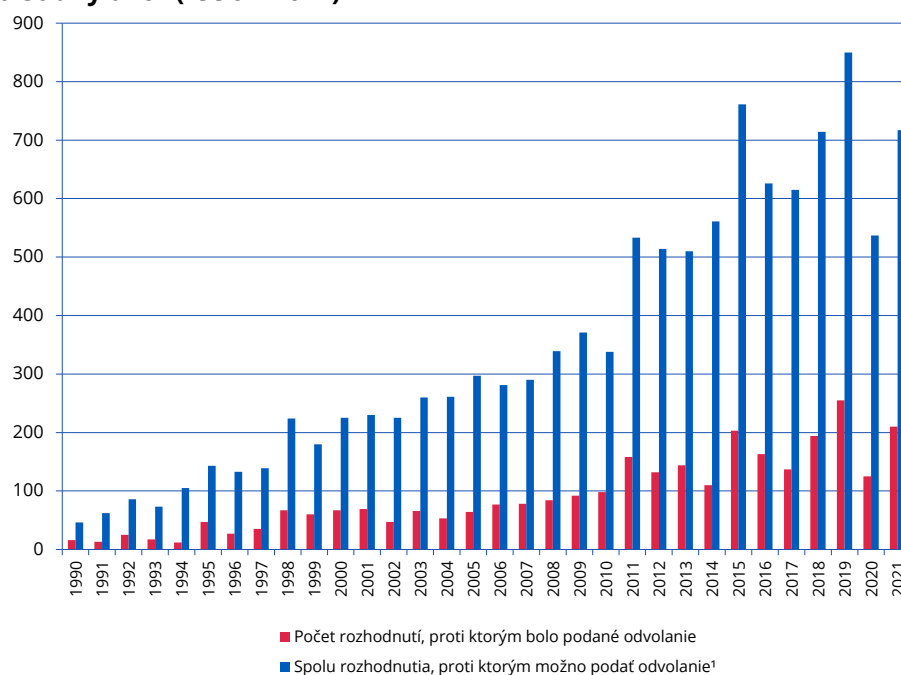
XV. Rôzne – Skrátené súdne konania (2017 – 2021)¹

	2017				2018				2019				2020				2021			
	Z úradnej moci	Začaté	Výsledok rozhodnutia			Z úradnej moci	Začaté	Výsledok rozhodnutia			Z úradnej moci	Začaté	Výsledok rozhodnutia			Z úradnej moci	Začaté	Výsledok rozhodnutia		
			Povolené	Zamietnuté	Odložené ²			Povolené	Zamietnuté	Odložené ²			Povolené	Zamietnuté	Odložené ²			Povolené	Zamietnuté	Odložené ²
Colná únia a spoločný colný sadzovník																1		1		
Duševné a priemyselné vlastníctvo											5							5		
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom)											1					1		2		
Hospodárska a menová politika					1		1									1				
Hospodárska súťaž		1	1		3	1	2			2	1				1	6	2	4		
Inštitucionálne právo		5	4	1						2	1	1			5	1	3	1	2	
Obchodná politika										1	1					3		3		
Obmedzujúce opatrenia (vonkajšia činnosť)										1	1					1		1		
Ochrana spotrebiteľa					1							1								
Poľnohospodárstvo					1		1													
Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti					1		1													
Prístup k dokumentom		2	1				1			2	2							2	2	
Služobný poriadok úradníkov		1	1				2								3	1	1		2	
Štátna pomoc										2	2				11	10	1		7	
Verejné obstarávanie		1	1																2	
Verejné zdravie														2	2	1	11	2	8	
Spolu		10	8	1	9	1	7	1	16	8	2	22	13	14	1	1	38	4	30	1

- 1] O prejednaní a rozhodnutí veci v skrátanom súdnom konaní na Všeobecnom súde môže Všeobecný súd rozhodnúť na žiadosť hlavného účastníka konania a od 1. júla 2015 z úradnej moci.
- 2] Do kategórie „odložené“ patria tieto prípady: späťvzatie návrhu, späťvzatie a prípady, keď je o žalobe rozhodnuté uznesením ešte predtým, než je rozhodnuté o návrhu na prejednanie a rozhodnutie veci v skrátanom súdnom konaní.

XVI. Rôzne – Rozhodnutia Všeobecného súdu, proti ktorým bolo podané odvolanie na Súdny dvor (1990 – 2021)

	Počet rozhodnutí, proti ktorým bolo podané odvolanie	Spolu rozhodnutia, proti ktorým možno podať odvolanie ¹	Percentuálny podiel rozhodnutí, proti ktorým bolo podané odvolanie
1990	16	46	35 %
1991	13	62	21 %
1992	25	86	29 %
1993	17	73	23 %
1994	12	105	11 %
1995	47	143	33 %
1996	27	133	20 %
1997	35	139	25 %
1998	67	224	30 %
1999	60	180	33 %
2000	67	225	30 %
2001	69	230	30 %
2002	47	225	21 %
2003	66	260	25 %
2004	53	261	20 %
2005	64	297	22 %
2006	77	281	27 %
2007	78	290	27 %
2008	84	339	25 %
2009	92	371	25 %
2010	98	338	29 %
2011	158	533	30 %
2012	132	514	26 %
2013	144	510	28 %
2014	110	561	20 %
2015	203	761	27 %
2016	163	626	26 %
2017	137	615	22 %
2018	194	714	27 %
2019	255	850	30 %
2020	125	537	23 %
2021	210	717	29 %

1] Spolu rozhodnutia, proti ktorým možno podať odvolanie — rozsudky, uznesenia o nariadení predbežného opatrenia a o zamietnutí vstupu vedľajšieho účastníka do konania a všetky uznesenia, ktorými sa konanie končí, iné než uznesenia o výmaze či postúpení — v prípade ktorých lehota na podanie odvolania uplynula alebo bolo podané odvolanie.

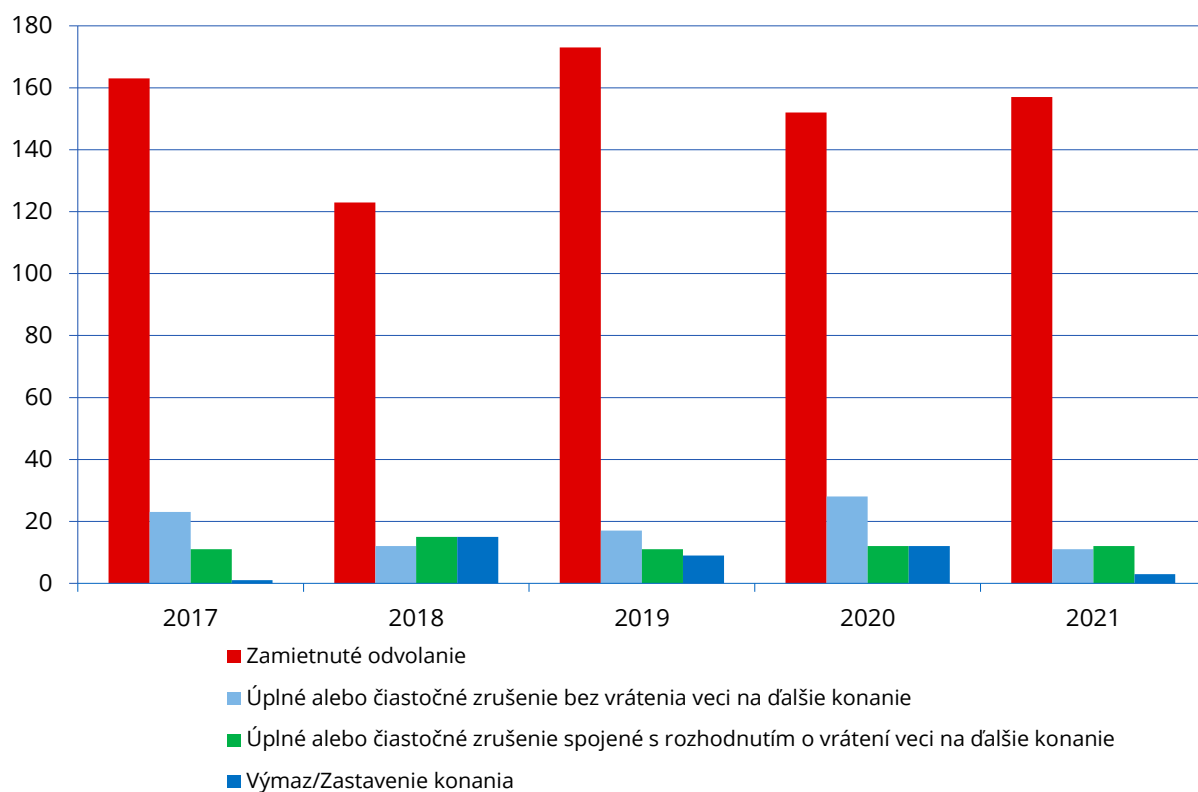
**XVII. Rôzne – Rozdelenie odvolaní podaných na Súdny dvor podľa druhu konania
(2017 – 2021)**

	2017			2018			2019			2020			2021		
	Rozhodnutia, proti ktorým bolo podané odvolanie	Rozhodnutia, proti ktorým možno podať odvolanie	Odvola v %	Rozhodnutia, proti ktorým bolo podané odvolanie	Rozhodnutia, proti ktorým možno podať odvolanie	Odvola v %	Rozhodnutia, proti ktorým bolo podané odvolanie	Rozhodnutia, proti ktorým možno podať odvolanie	Odvola v %	Rozhodnutia, proti ktorým bolo podané odvolanie	Rozhodnutia, proti ktorým možno podať odvolanie	Odvola v %	Rozhodnutia, proti ktorým bolo podané odvolanie	Rozhodnutia, proti ktorým možno podať odvolanie	Odvola v %
Štátna pomoc	8	25	32 %	20	55	36 %	38	86	44 %	9	25	36 %	28	44	64 %
Hospodárska súťaž	5	17	29 %	21	35	60 %	28	39	72 %	4	18	22 %	11	19	58 %
Verejná služba	8	37	22 %	15	79	19 %	32	110	29 %	19	71	27 %	26	94	28 %
Duševné vlastníctvo	52	297	18 %	68	295	23 %	57	315	18 %	40	213	19 %	60	279	22 %
Iné priame žaloby	61	236	26 %	69	249	28 %	97	297	33 %	52	209	25 %	83	279	30 %
Osobitné konania	3	3	100 %	1	1	100 %	3	3	100 %	1	1	100 %	2	2	100 %
Spolu	137	615	22 %	194	714	27 %	255	850	30 %	125	537	23 %	210	717	29 %

XVIII. Rôzne – Výsledky odvolaní podaných na Súdny dvor (2021)
(Rozsudky a uznesenia)

	Zamietnuté odvolanie	Úplné alebo čiastočné zrušenie bez vrátenia vecí na ďalšie konanie	Úplné alebo čiastočné zrušenie spojené s rozhodnutím o vrátení vecí na ďalšie konanie	Výmaz/Zastavenie konania	Spolu
Arbitrážna doložka	2				2
Colná únia a spoločný colný sadzobník	1				1
Duševné a priemyslené vlastníctvo	52				52
Energia	3				3
Finančné predpisy (rozpočet, finančný rámec, vlastné zdroje, boj proti podvodom)	1				1
Hospodárska a menová politika	10	2	1		13
Hospodárska súťaž	14	2		1	17
Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť	2				2
Inštitucionálne právo	15		3		18
Konanie	2				2
Obchodná politika	1		2		3
Podnikové právo	2				2
Poľnohospodárstvo	8				8
Prístup k dokumentom			1		1
Registrácia, hodnotenie, autorizácia a obmedzovanie chemikálií (nariadenie REACH)	5	1			6
Služobný poriadok úradníkov	15	1	2		18
Sociálna politika	1				1
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	1	1	2	1	5
Štátna pomoc	20	4	1		25
Verejné obstarávanie	1				1
Verejné zdravie	1			1	2
Spolu	157	11	12	3	183

XIX. Rôzne – Výsledky odvolaní podaných na Súdny dvor (2017 – 2021)
(Rozsudky a uznesenia)

	2017	2018	2019	2020	2021
Zamietnuté odvolanie	163	123	173	152	157
Úplné alebo čiastočné zrušenie bez vrátenia veci na ďalšie konanie	23	12	17	28	11
Úplné alebo čiastočné zrušenie spojené s rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie	11	15	11	12	12
Výmaz/Zastavenie konania	1	15	9	12	3
Spolu	198	165	210	204	183

XX. Rôzne – Celkový vývoj (1989 – 2021)
Začaté, skončené, prebiehajúce konania

	Začaté konania ¹	Skončené konania ²	Prebiehajúce konania k 31. decembru
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1 117
1998	238	348	1 007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1 174
2005	469	610	1 033
2006	432	436	1 029
2007	522	397	1 154
2008	629	605	1 178
2009	568	555	1 191
2010	636	527	1 300
2011	722	714	1 308
2012	617	688	1 237
2013	790	702	1 325
2014	912	814	1 423
2015	831	987	1 267
2016	974	755	1 486
2017	917	895	1 508
2018	834	1 009	1 333
2019	939	874	1 398
2020	847	748	1 497
2021	882	951	1 428
Spolu	17 876	16 448	

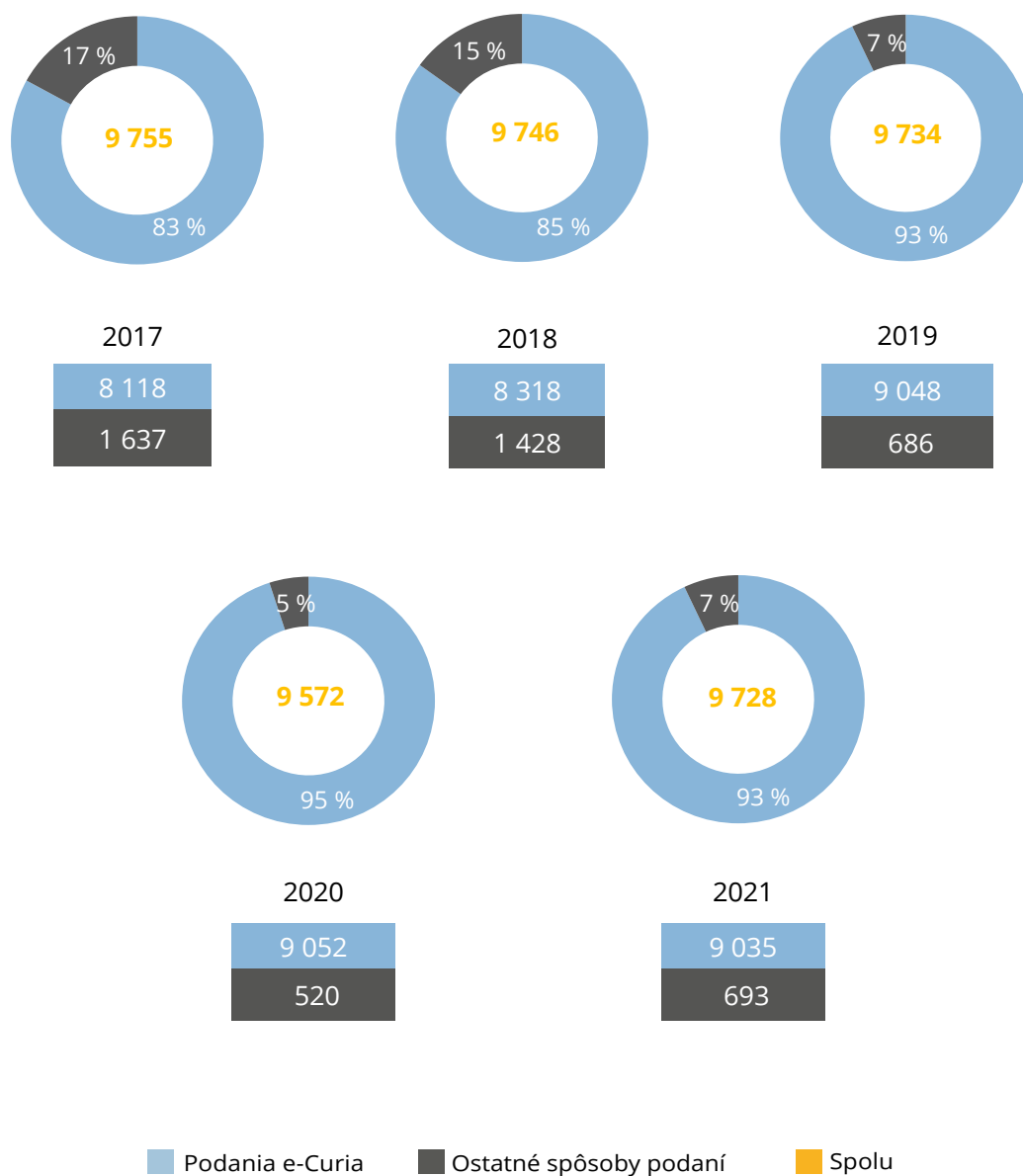
- 1| 1989: Súdny dvor postúpil 153 vecí novozriadenému Súdu prvého stupňa.
1993: Súdny dvor postúpil 451 vecí z dôvodu prvého rozšírenia právomocí Súdu prvého stupňa.
1994: Súdny dvor postúpil 14 vecí z dôvodu druhého rozšírenia právomocí Súdu prvého stupňa.
2004 – 2005: Súdny dvor postúpil 25 vecí z dôvodu tretieho rozšírenia právomocí Súdu prvého stupňa.
2016 : 1. septembra 2016 sa 139 vecí týkajúcich sa verejnej služby prenieslo na Všeobecný súd.
- 2| 2005 – 2006: Súd prvého stupňa postúpil 118 vecí novozriadenému Súdu pre verejnú službu.

XXI. Činnosť kancelárie Všeobecného súdu (2017 – 2021)

Druh úkonu	2017	2018	2019	2020	2021
Procesné podania zapísané v registri kancelárie ¹	55 069	55 389	54 723	51 399	56 827
Návrhy na začatie konania ²	917	834	939	847	882
Miera odstraňovania nedostatkov žalôb ³	41,2 %	35,85 %	35,04 %	34,59 %	41,2 %
Podania (iné ako žaloby)	4 449	4 562	4 446	4 122	4 385
Návrhy na vstup vedľajšieho účastníka do konania	565	318	288	318	306
Žiadosti o dôverné zaobchádzania (údaje obsiahnuté v procesných písomnostiach) ⁴	212	197	251	224	253
Návrhy uznesení pripravené kanceláriou ⁵ (zjavná neprípustnosť pred doručením, prerušenie konania/pokračovanie v konaní, spojenie vecí, spojenie rozhodovania o námietke neprípustnosti s rozhodovaním vo veci samej, nespochybný vstup vedľajšieho účastníka do konania, výmaz, zastavenie konania vo veciach týkajúcich sa duševného vlastníctva, opätovné začatie ústnej časti konania a oprava)	317	285	299	259	371
Zasadnutia komôr	405	381	334	325	338
Zápisnice z pojednávaní a zápisy vyhlásení rozsudkov	812	924	787	589	784

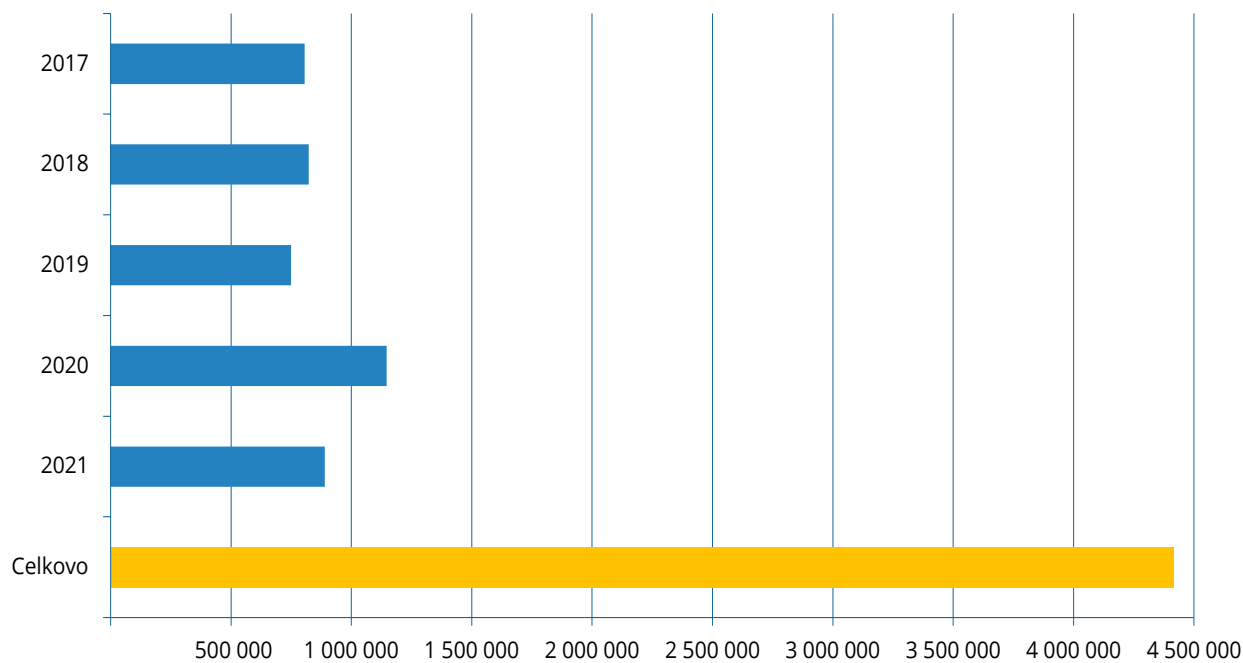
- 1| Tento počet predstavuje ukazovateľ objemu práce služby, keďže každý prichádzajúci a odchádzajúci dokument sa zapisuje do registra. Počet procesných podaní zapísaných do registra kancelárie sa musí posúdiť s prihliadnutím na povahu konaní v právomoci súdu. Keďže počet účastníkov konania je v rámci konaní o žalobách obmedzený [žalobca (žalobcovia), žalovaný (žalovaní) a prípadne vedľajší účastník (účastníci) konania], dokumenty sa doručujú len týmto účastníkom konania.
- 2| Každé predložené podanie (vrátane žaloby) sa musí zapísať do registra, vložiť do spisu, prípadne sa musia odstrániť jeho nedostatky, musí sa doručiť kanceláriám sudcov spolu s oznámením o zaslaní, niekedy podrobným, a následne sa prípadne musí preložiť a nakoniec doručiť účastníkom konania.
- 3| Pokiaľ žaloba (platí to tiež pre akékoľvek iné podanie) nerešpektuje určité náležitosti, kancelária pristúpi k odstráneniu jej nedostatkov, ako to upravujú procesné pravidlá.
- 4| Počet žiadostí o dôverné zaobchádzanie nemá vplyv na počet údajov obsiahnutých v jednom alebo viacerých podaniach, pre ktoré sa žiada o dôverné zaobchádzanie.
- 5| Od 1. júla 2015, dátumu nadobudnutia účinnosti nového rokovacieho poriadku Všeobecného súdu, niektoré rozhodnutia, ktoré boli predtým prijímané vo forme uznesení (prerušenie konania/pokračovanie v konaní, spojenie vecí, vstup členského štátu alebo inštitutúcie ako vedľajšieho účastníka do konania bez dôverného zaobchádzania) sa prijímajú vo forme jednoduchého rozhodnutia vloženého do spisu predmetnej veci.

XXII. Spôsoby predkladania procesných podaní Všeobecnému súdu¹

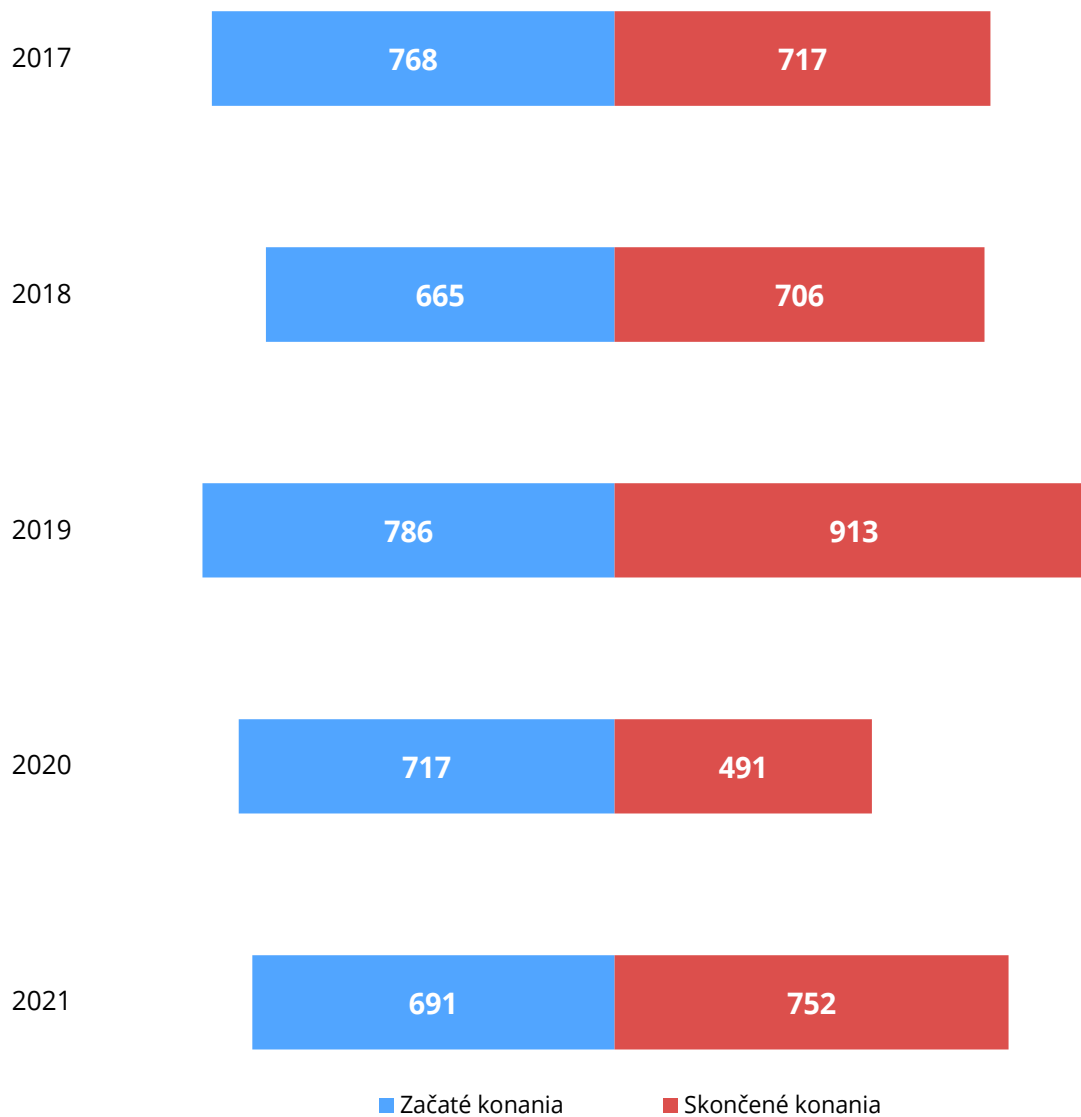
1| Od 1. decembra 2018 sa e-Curia stala povinným spôsobom výmeny informácií so zástupcami účastníkov konania vo všetkých konaniach pred Všeobecným súdom (bez toho, aby boli dotknuté výnimky upravené rokovacím poriadkom).

XXIII. Strany predložené prostredníctvom e-Curia (2017 - 2021)

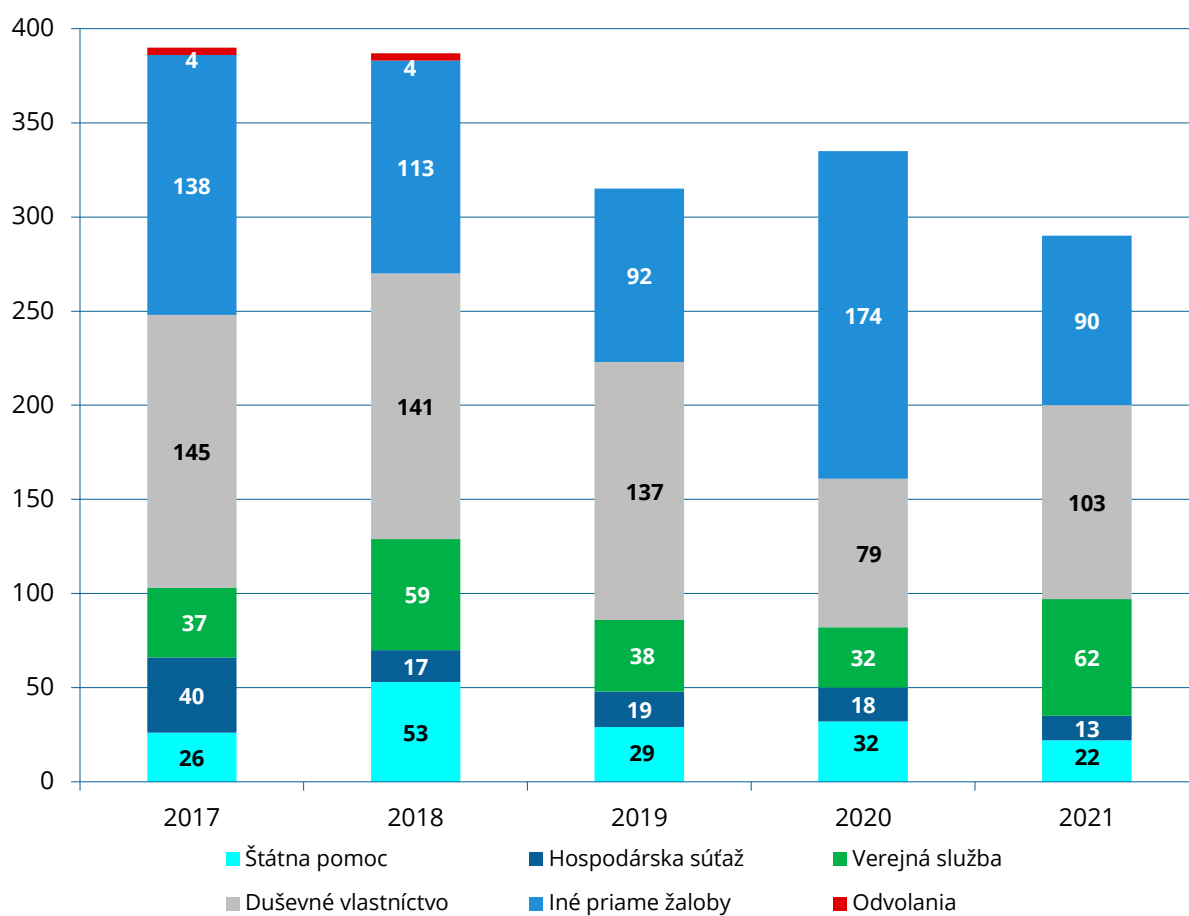
	2017	2018	2019	2020	2021	Celkovo
Strany predložené prostredníctvom e-Curia	805 768	823 076	749 895	1 146 664	889 353	4 414 756

XXIV. Oznámenia v Úradnom vestníku Európskej Únie (2017 – 2021)¹

1| Na základe rokovacieho poriadku (články 79 a 122) sa oznámenia o nových žalobách a rozhodnutiach, ktorými sa konanie končí, musia uverejniť v Úradnom vestníku Európskej únie.

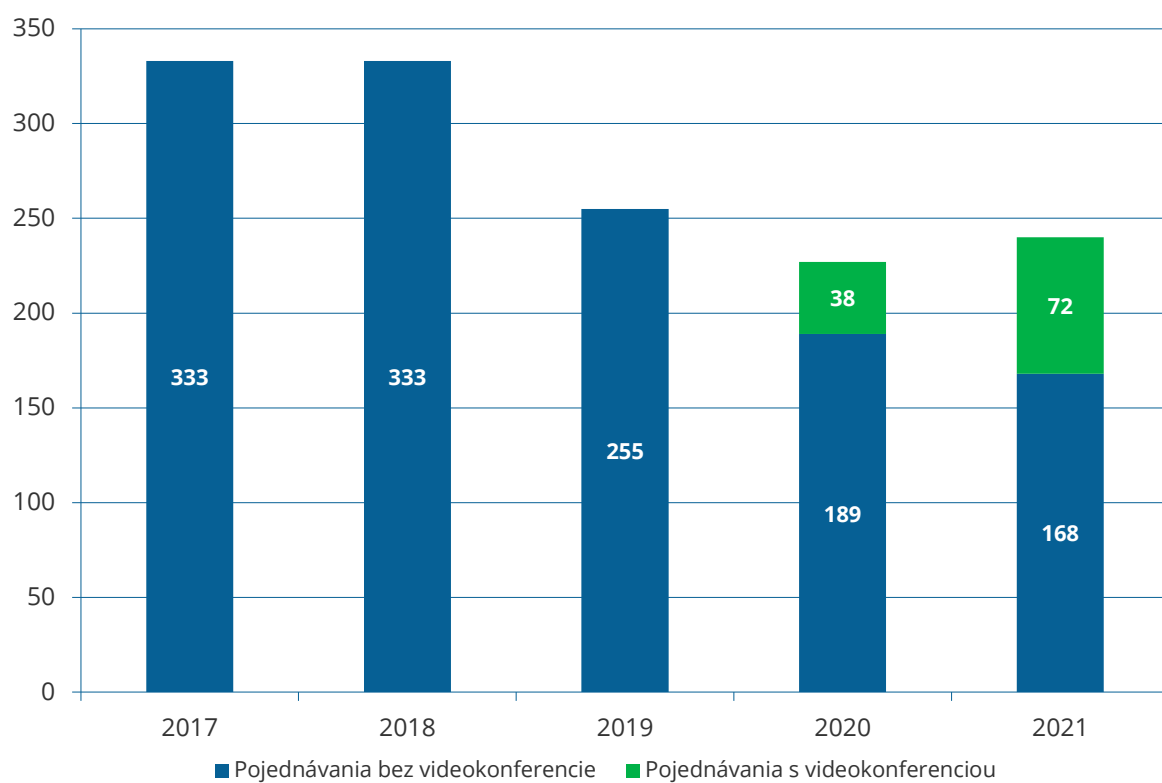
XXV. Prejednané veci (2017 – 2021) ¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	390	387	315	335	290

1| Počet vecí, ktoré boli prejednané, sa počíta nezávisle na spojených veciach.

XXVI. Pojednávania (2017 – 2021) ¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	333	333	255	227	240

1| Počet pojednávanií zohľadňuje spojené veci (jedna séria spojených vecí = jedno pojednávanie).

E.

Zloženie Všeobecného súdu

M. van der Woude
predseda

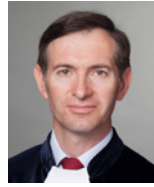
S. Pappasavvas
podpredseda

H. Kanninen
predseda
komory

V. Tomljenović
predsedníčka
komory

S. Gervasoni
predseda
komory

D. Spielmann
predseda
komory

A. Marcoulli
predsedníčka
komory

R. da Silva Passos
predseda
komory

J. Svenningsen
predseda
komory

M. J. Costeira
predsedníčka
komory

A. Kornezov
predseda
komory

G. De Baere
predseda
komory

M. Jaeger
sudca

S. Frimodt Nielsen
sudca

J. Schwarcz
sudca

M. Kánčeva
sudkyňa

E. Buttigieg
sudca

V. Kreuztitz
sudca

L. Madise
sudca

C. Iliopoulos
sudca

V. Valančius
sudca

N. Pótorak
sudkyňa

F. Schalin
sudca

I. Reine
sudkyňa

R. Barents
sudca

P. Nihoul
sudca

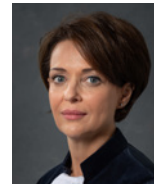
U. Öberg
sudca

K. Kowalik-Bańczyk
sudkyňa

C. Mac Eochaidh
sudca

R. Frenco
sudkyňa

T. Pynnä
sudkyňa

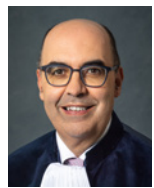
L. Truchot
sudca

J. Laitenberger
sudca

R. Mastroianni
sudca

J. Martín y Pérez
de Nanclares
sudca

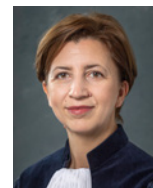
O. Porchia
sudkyňa

G. Hesse
sudca

M. Sampol Pucurull
sudca

M. Stancu
sudkyňa

P. Škvařilová-Pelz
sudkyňa

I. Nömm
sudca

G. Steinfatt
sudkyňa

R. Norkus
sudca

T. Perišin
sudkyňa

D. Petrlik
sudca

M. Brkan
sudkyňa

P. Zilgalvis
sudca

K.A. Kecsmár
sudca

I. Gálea
sudca

E. Coulon
tajomník

I. Zmeny v zložení Všeobecného soudu v roce 2021

Slávnostné zasadnutie z 1. marca 2021

Zástupcovia vlád členských štátov Európskej únie rozhodnutím z 19. februára 2021 vymenovali Davida Petrlíka za sudcu Všeobecného súdu na obdobie od 25. februára 2021 do 31. augusta 2025, ktorý nahradil Jana Passera.

Dňa 1. marca 2021 sa na Súdnom dvore uskutočnilo slávnostné zasadnutie pri príležitosti zloženia prísahy a nástupu pána Davida Petrlíka do funkcie.

Slávnostné zasadnutie zo 6. júla 2021

Zástupcovia vlád členských štátov Európskej únie rozhodnutím z 2. júna 2021 vymenovali pani Maju Brkan za sudkyňu Všeobecného súdu na obdobie od 10. júna 2021 do 31. augusta 2025.

Dňa 6. júla 2021 sa na Súdnom dvore konalo slávnostné zasadnutie pri príležitosti zloženia prísahy a nástupu pani Maji Brkan do funkcie.

1. august 2021

Úmrtie pána Barnu Berkeho, sudcu Všeobecného súdu od 19. septembra 2016.

Slávnostné zasadnutie z 27. septembra 2021

Zástupcovia vlád členských štátov Európskej únie rozhodnutím z 8. septembra 2021 vymenovali pána Pēterisa Zilgalvisa za sudcu Všeobecného súdu na obdobie od 10. septembra 2021 do 31. augusta 2025.

Dňa 27. septembra 2021 sa na Súdnom dvore konalo slávnostné zasadnutie pri príležitosti zloženia prísahy a nástupu pána Pēterisa Zilgalvisa do funkcie.

7. október 2021

Pánovi Antonymu Michaelovi Collinsovi, sudcovi Všeobecného súdu od 16. septembra 2013, zanikol výkon funkcie sudcu Všeobecného súdu pri príležitosti jeho nástupu do funkcie generálneho advokáta Súdneho dvora 8. októbra 2021.

Pánom Dimitriosovi Gratsiasovi, sudcovi Všeobecného súdu od 25. októbra 2010, a Zoltánovi Csehimu, sudcovi Všeobecného súdu od 13. apríla 2016, a pani Octavii Spineanu-Matei, sudkyňi Všeobecného súdu od 19. septembra 2016, zanikol výkon funkcie sudcu Všeobecného súdu v súvislosti s ich nástupom do funkcie sudcov Súdneho dvora 8. októbra 2021.

8. október 2021

V nadväznosti na zánik funkcie Antonyho Michaela Collinsa zvolili sudcovia Všeobecného súdu za predsedu komory na obdobie od 8. októbra 2021 do 31. augusta 2022 pána Geerta De Baereho.

Slávnostné zasadnutie z 27. októbra 2021

Zástupcovia vlád členských štátov Európskej únie rozhodnutím z 13. októbra 2021 vymenovali za sudcov Všeobecného súdu na obdobie od 18. októbra 2021 do 31. augusta 2022 pána Krisztiána Kecsmára namiesto pána Zoltána Csehiho a pána Iona Gâleu namiesto pani Octavie Spineanu-Matei.

Dňa 27. októbra 2021 sa na Súdnom dvore konalo slávnostné zasadnutie pri príležitosti zloženia prísahy a nástupu do funkcie oboch nových sudcov Všeobecného súdu.

II. Protokolárny poriadok k 31. decembru 2021

M. van der WOUDE, predseda Všeobecného súdu
S. PAPASAVVAS, podpredseda Všeobecného súdu
H. KANNINEN, predseda komory
V. TOMLJENOVÍČ, predsedníčka komory
S. GERVASONI, predseda komory
D. SPIELMANN, predseda komory
A. MARCOULLI, predsedníčka komory
R. DA SILVA PASSOS, predseda komory
J. SVENNINGSSEN, predseda komory
M. J. COSTEIRA, predsedníčka komory
A. KORNEZOV, predseda komory
G. DE BAERE, predseda komory
M. JAEGER, sudca
S. FRIMODT NIELSEN, sudca
J. SCHWARCZ, sudca
M. KĀNČEVA, sudkyňa
E. BUTTIGIEG, sudca
V. KREUSCHITZ, sudca
L. MADISE, sudca
C. ILIOPOULOS, sudca
V. VALANČIUS, sudca
N. PÓŁTORAK, sudkyňa
F. SCHALIN, sudca
I. REINE, sudkyňa
R. BARENTS, sudca
P. NIHOUL, sudca
U. ÖBERG, sudca
K. KOWALIK-BAŃCZYK, sudkyňa
C. MAC EOCHADH, sudca
R. FRENDO, sudkyňa
T. PYNNÄ, sudkyňa
L. TRUCHOT, sudca
J. LAITENBERGER, sudca
R. MASTROIANNI, sudca
J. MARTÍN Y PÉREZ DE NANCLARES, sudca
O. PORCHIA, sudkyňa
G. HESSE, sudca
M. SAMPOL PUCURULL, sudca
M. STANCU, sudkyňa
P. ŠKVAŘILOVÁ-PELZL, sudkyňa
I. NÖMM, sudca
G. STEINFATT, sudkyňa
R. NORKUS, sudca
T. PERIŠIN, sudkyňa
D. PETRLÍK, sudca
M. BRKAN, sudkyňa
P. ZILGAVIS, sudca

K. KECSMÁR, sudca

I. GÂLEA, sudca

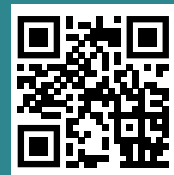
E. COULON, tajomník

SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE

Riaditeľstvo pre komunikáciu
Oddelenie elektronických publikácií a médií

Vytlačené na ekologickom papieri

Print
PDF

QD-AP-22-001-SK-C
QD-AP-22-001-SK-N

ISBN 978-92-829-3944-4
ISBN 978-92-829-3930-7

ISSN 2467-0952
ISSN 2467-1185

doi:10.2862/664216
doi:10.2862/286634